thriller & mystery

JED RUBENFELD

INTERPRETAREA CRIMEI

„Un thriller psihoistoric de factură shakespeareană excelent documentat."
NEW YORK TIMES

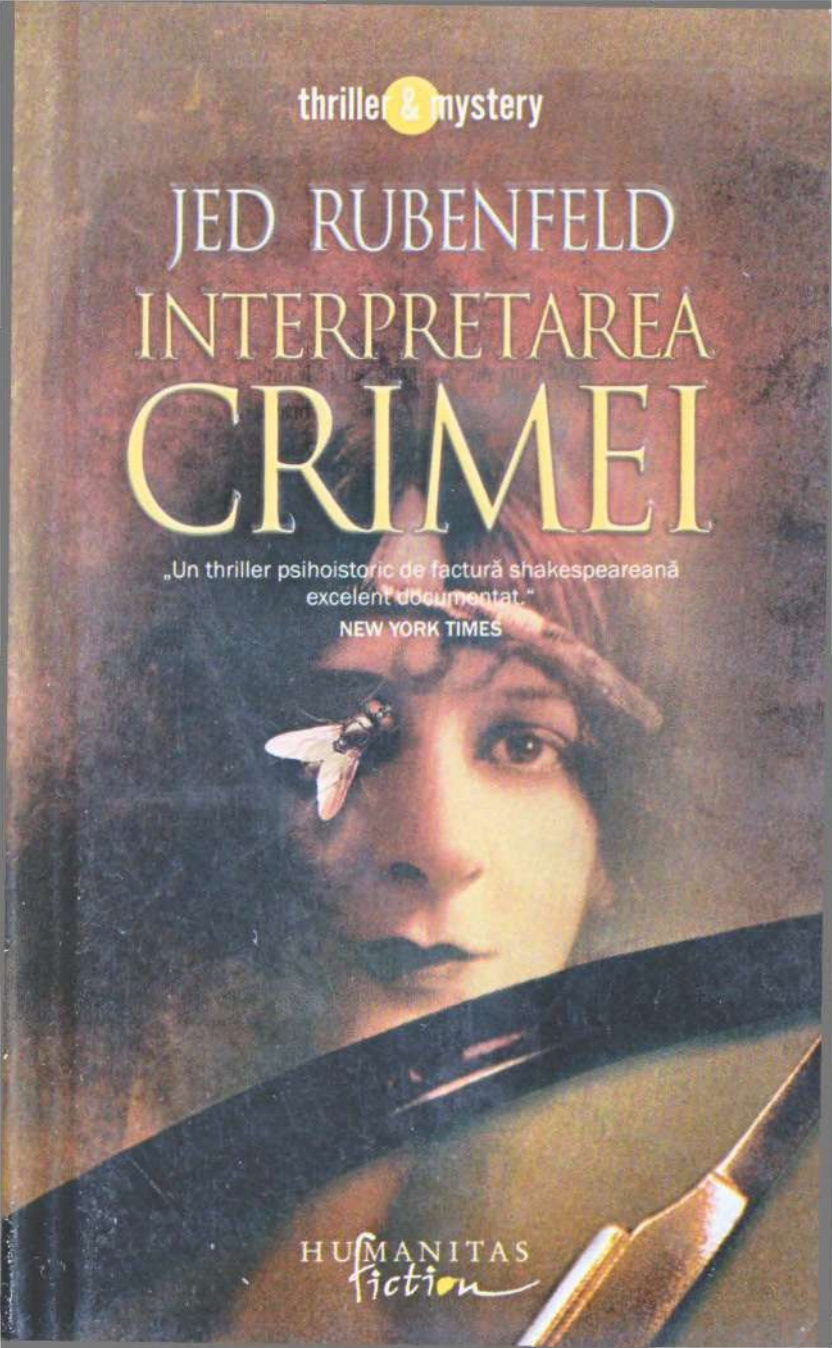

HUMANITAS fiction

INTERPRETAREA CRIMEI

Nr. 1 în Marea Britanie
Bestseller *Wall Street* şi *Los Angeles Times*

În 1909, Sigmund Freud, însoţit de discipolul şi rivalul Carl Jung, face prima şi ultima vizită în Statele Unite. O vizită care lasă urme adânci: mai târziu, Freud va spune că această călătorie l-a traumatizat, îi va numi pe americani „sălbatici". Povestea începe în seara fierbinte de august când Freud ajunge la New York. În Manhattan, într-un apartament de lux, este găsit cadavrul mutilat al unei femei. A doua zi, altă tânără, frumoasa Nora Acton, scapă ca prin minune din mâinile aceluiaşi asasin, dar nu-şi aminteşte nimic. Doctorul Stratham Young, unul dintre cei mai înfocaţi susţinători ai lui Freud în America, îl atrage pe maestru în anchetă, dar curând se pomeneşte el însuşi prizonier în labirintul unui mister tot mai complicat, atras în conflictul dintre Freud şi Jung, dominat de o încântătoare pacientă şi uimit să constate că propria sa teorie despre motivaţiile lui Hamlet este greşită. În acest roman spectaculos, la fel de fascinant ca duelul dintre psihanalist şi mintea omenească este New Yorkul începutului de secol XX. O metropolă care se ridică din propriile ei vise şi coşmaruri, în care primii zgârie-nori şi saloanele strălucitoare ale milionarilor coexistă cu bordelurile oribile şi cu pivniţele înecate în fum de opiu din Chinatown.

„Iată o carte pe care o veţi lăsa jos doar pentru a vă gândi mai mult la ea."
MATTHEW PEARL, autorul romanului *Clubul Dante*

„Amestecă perfect ficţiunea şi realitatea... Intriga inteligentă şi sinuoasă creează un teren propice pentru interpretarea lumii după Freud."
BOOKLIST

„Un roman inteligent şi sofisticat,
care ne delectează, ne instruieşte şi ne înfioară."
SUNDAY TIMES

9,90 -973-689-180-9
9 789736 891809

thriller & mystery
www.thriller.ro

În prezent profesor la Universitatea Yale, Jed Rubenfeld este unul dintre cei mai reputați specialiști americani în dreptul constituțional. A studiat filozofia la Princeton și dreptul la Harvard, iar subiectul primei sale lucrări de diplomă a fost nimeni altul decât Sigmund Freud. În 1980-1982 a luat lecții de actorie la celebra Juilliard School, unde a făcut o pasiune pentru Shakespeare. A citit sute de articole și cărți despre istoria fascinantă a New Yorkului. Toate aceste experiențe au fost topite cu măiestrie în creuzetul romanului *Interpretarea crimei* (*The Interpretation of Murder*, 2006), care a devenit în scurt timp un bestseller internațional.

JED RUBENFELD

Interpretarea crimei

Traducere din engleză și note de
RADU VANCU

HUMANITAS
fiction

Coperta
DANIEL IONESCU

JED RUBENFELD
THE INTERPRETATION OF MURDER
Copyright © 2006 by Jed Rubenfeld
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2007, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel. 021/311 23 30,
fax 021/313 50 35, C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RUBENFELD, JED
Interpretarea crimei / Jed Rubenfeld; trad.: Radu Vancu. – București, Humanitas Fiction, 2007
ISBN 978-973-689-180-9

I. Vancu, Radu (trad.)

821.111-31=135.1

Pentru Amy, doar pentru ea, mereu,
și pentru Sophia și Louisa

În 1909, Sigmund Freud, însoțit de Carl Jung, pe atunci discipolul lui, a făcut prima și singura sa vizită în Statele Unite, pentru a susține o serie de cursuri de psihanaliză la Universitatea Clark din Worcester, Massachusetts. Gradul de doctor onorific care i-a fost acordat la Clark a fost prima recunoaștere publică primită vreodată de Freud pentru opera sa. În pofida marelui succes al acestei vizite, în anii următori Freud a vorbit întotdeauna despre ea ca și când ar fi suferit o traumă în Statele Unite. Îi numea pe americani „sălbatici" și punea pe seama călătoriei indispoziții fizice care de fapt începuseră să îl afecteze cu multă vreme înainte de 1909. Biografii lui Freud au stăruit îndelung asupra misterului, făcând tot felul de speculații în legătură cu un eveniment necunoscut care ar fi putut genera această reacție, altfel inexplicabilă.

PARTEA I

CAPITOLUL ÎNTÂI

FERICIREA NU ESTE învăluită în mister.

Oamenii nefericiți sunt toți la fel. O rană suferită cu mult timp în urmă, o dorință neîmplinită, o lovitură dată mândriei, o scânteie pâlpâitoare de iubire înăbușită de dispreț – sau, mai rău, de indiferență – se agață de ei, sau ei de ea, și astfel trăiesc fiecare zi înfășurați în vălul zilelor trecute. Omul fericit nu se uită înapoi. Nu privește înainte. Trăiește în prezent.

Și chiar aici e problema. Prezentul nu poate niciodată să ofere un anumit lucru: sensul. Căile fericirii și cele ale sensului nu sunt identice. Ca să găsească fericirea, omul trebuie să trăiască doar în limitele clipei prezente; să trăiască doar *pentru* clipă. Dar dacă vrea sens – sensul viselor, al secretelor, al vieții sale –, trebuie să-și locuiască din nou trecutul – oricât ar fi de întunecat, și să trăiască pentru viitor – oricât ar fi de nesigur. Astfel, natura ne flutură prin fața ochilor fericirea și sensul, cerându-ne doar să alegem.

În ce mă privește, am ales întotdeauna sensul. Așa am și ajuns, bănuiesc, să aștept în arșița și învălmășeala portului Hoboken, în seara duminicii de 29 august 1909, sosirea vasului cu aburi *George Washington* al companiei Norddeutsche Lloyd din Bremen, aducându-l la țărmul nostru pe omul pe care voiam să-l cunosc cu orice preț.

La orele 19.00 nu se vedea încă nici urmă de vapor. Abraham Brill, prieten și coleg într-ale medicinei, aștepta în port din același motiv ca mine. Abia se stăpânea, se tot foia și fuma neîncetat. Zăduful era ucigător,

aerul îngroșat duhnea a pește. O ceață nefirească se ridica din apă, ca și când marea ar fi scos aburi. Sirenele sunau înăbușit în larg, dar vasele rămâneau invizibile. Chiar și pescărușii tânguitori puteau fi numai auziți, nu văzuți. O premoniție ridicolă îmi spunea că *George Washington* se pierduse în ceață și cei două mii cinci sute de pasageri europeni se înecaseră la picioarele Statuii Libertății. Se însera, dar temperatura nu scădea. Am așteptat în continuare.

Deodată, vasul alb și uriaș se ivi – nu ca un punct la orizont, ci ca un mamut ieșind din ceața risipită brusc înaintea ochilor noștri. Cu un suspin colectiv, toată mulțimea de pe dig se dădu înapoi în fața apariției. Însă vraja a fost ruptă de explozia de strigăte ale angajaților portului, de aruncarea și prinderea parâmei, de tărăboiul și zarva care au urmat. În câteva minute, o sută de docheri descărcau marfa.

Brill, strigându-mi să-l urmez, se folosi de umeri și de coate ca să ajungă pe pasarelă. Tratativele lui pentru a urca la bord nu dădură nici un rezultat; nimeni nu avea voie să urce sau să coboare de pe vas. Mai trecu încă o oră până ce Brill mă trase de mânecă și îmi arătă cu degetul trei pasageri care coborau de pe punte. În fruntea grupului mergea un gentleman distins, cu aspect impecabil, cu părul și barba grizonate, despre care am știut pe dată că era psihiatrul vienez, doctorul Sigmund Freud.

LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX, un paroxism arhitectural a zguduit orașul New York. Turnuri gigantice, numite „zgârie-nori", se ridicau unul după altul, mai înalte decât tot ce construise până atunci mâna omului. La o tăiere de panglică pe Strada Liberty, în 1908, domnii cu jobenuri l-au aplaudat pe primarul McClellan care a declarat clădirea Singer, cu patruzeci și șapte de etaje îmbrăcate în cărămidă roșie și piatră vânătă, cea mai înaltă structură din lume. Optsprezece luni mai târziu, primarul a trebuit să repete ceremonia pe Strada 24, la

turnul Metropolitan Life, de cincizeci de etaje. Totuși, chiar în acel moment, în centru se săpa fundația impresionantului zigurat de cincizeci și opt de etaje al domnului Woolworth.

Lângă fiecare bloc apăreau schelete enorme din bare de oțel pe terenuri care, cu o zi înainte, fuseseră pustii. Scrâșnetul și urletul excavatoarelor nu înceta nicicând. Această frenezie putea fi comparată numai cu transformarea Parisului întreprinsă de Haussmann cu o jumătate de secol mai devreme, dar în New York nu se afla nici o viziune unitară în spatele scenei, nici un plan unificator, nici o autoritate care să disciplineze eforturile. Capitalul și specula conduceau totul, eliberând energii fantastice, americane și individualiste.

Masculinitatea întregului spectacol era incontestabilă. La sol, implacabila grilă a Manhattanului, cu cele două sute de străzi numerotate de la est la vest și cu cele douăsprezece bulevarde orientate nord-sud, conferea orașului o pecete de ordine rectilinie absolută. Deasupra, la înălțimea amețitoare a turnurilor înzorzonate ca niște păuni, totul era ambiție, speculație, competiție, dominație, chiar lăcomie – de înălțime, de poziție și, întotdeauna, de bani.

Clădirea Balmoral de pe Bulevard – newyorkezii numeau pe atunci „Bulevard" porțiunea din Broadway care se întindea de la Strada 59 până la Strada 155 – era una dintre impunătoarele construcții noi. Însăși existența ei era rezultatul unui rămășag. În 1909, cei foarte bogați mai locuiau în case, nu în apartamente. „Păstrau" apartamente în oraș pentru șederi ocazionale sau sezoniere, dar nu pricepeau cum poate cineva trăi permanent în ele. Balmoral era un pariu, și anume că milionarii pot fi convinși să-și schimbe părerea dacă locuințele sunt suficient de opulente.

Balmoral se înălța pe șaptesprezece etaje, mai mare și mai impunătoare decât orice clădire cu apartamente – orice clădire rezidențială – ridicată înainte. Cele patru aripi ale sale ocupau un întreg cvartal. Holul, în care câteva foci se zbenguiau într-o fântână romană, strălucea de la marmura albă de Carrara. În fiecare

apartament scânteiau candelabre din cristal de Murano. Cel mai mic apartament avea opt camere; cele mai mari se mândreau cu paisprezece dormitoare, șapte băi, o sală de bal cu tavanul la șase metri înălțime și cu serviciile complete ale unei cameriste. Erau închiriate pentru amețitoarea sumă de 495 de dolari pe lună.

Proprietarul clădirii Balmoral, domnul George Banwell, se bucura de poziția de invidiat de a nu putea pierde bani cu clădirea. Investitorii lui vărsaseră pentru construcție un avans de 6 000 000 de dolari, din care el nu păstrase nici un penny, remițând scrupulos întreaga sumă antreprenorului, Compania Americană pentru Oțel și Construcții. Proprietarul acestei firme era, totuși, același domn George Banwell, iar costul real al construcției fusese de 4 200 000 de dolari. La 1 ianuarie 1909, cu șase luni înainte ca Balmoral să se deschidă, domnul Banwell anunțase că toate apartamentele, mai puțin două, fuseseră rezervate. Anunțul era pură fantasmagorie, însă fusese crezut și, ca urmare, în trei săptămâni lucrurile chiar stăteau astfel. Domnul Banwell cunoștea marele adevăr că adevărul însuși, precum clădirile, poate fi construit.

Exteriorul lui Balmoral purta amprenta Școlii Beaux-Arts în tot ce avea ea mai flamboaiant. Linia acoperișului era încoronată cu un cvartet de arcade din beton înalte de patru metri, acoperite de sus până jos cu sticlă, câte una la fiecare colț al imobilului. Cum aceste mari ferestre arcuite dădeau înspre cele patru dormitoare principale de la ultimul etaj, oricine putea arunca de afară o privire cât se poate de compromițătoare. Sâmbătă seara, în 29 august, scena pe care cineva ar fi văzut-o din afara Aripii de Alabastru ar fi fost într-adevăr șocantă. Înăuntru se afla o tânără zveltă, în jurul căreia licăreau vreo zece lumânări, sumar îmbrăcată, minunat proporționată, cu încheieturile mâinilor legate deasupra capului și cu gâtul prins în altă legătură, o cravată bărbătească din mătase albă, pe care o mână puternică o strângea violent, tot mai violent.

Trupul lucea în arșița insuportabilă de august. Picioarele lungi îi erau dezgolite, brațele la fel. Umerii

eleganți erau și ei aproape goi. Își pierdu treptat cunoștința. Încercă să vorbească. Trebuia să pună o întrebare. Îi veni în minte, dispăru. Apoi se întoarse.

— Numele meu, murmură ea. Cum mă numesc?

DOCTORUL FREUD, AM constatat ușurat, nu arăta deloc ca un nebun. Ținuta îi era autoritară, forma capului regulată, iar barba ascuțită – îngrijită și profesională. Avea cam 1,75 m și era rotunjor, dar în formă și solid pentru un bărbat de 53 de ani. Costumul său era croit dintr-o stofă de cea mai bună calitate și purta ceas cu lanț și cravată după stilul continental. Una peste alta, arăta remarcabil de bine pentru un om care făcuse o călătorie de o săptămână pe mare.

Ochii lui spuneau cu totul altă poveste. Brill mă avertizase în privința lor. Pe măsură ce Freud cobora pe rampa vasului, ochii i se vedeau tot mai înfricoșători, ca și când omul ar fi fost pradă unei mânii turbate. Calomniile îndurate multă vreme în Europa îi imprimaseră, probabil, un rictus de permanentă nemulțumire. Sau poate că nu-i făcea deloc plăcere să se afle în America. Cu șase luni în urmă, când președintele Universității Clark, domnul Hall – șeful meu –, îl invitase prima dată în Statele Unite, Freud ne refuzase. Nu știam sigur de ce. Hall insistase, explicându-i că Universitatea Clark voia să-i confere cea mai înaltă distincție academică, să-l facă piesa de rezistență a celei de-a douăzecea aniversări pe care urma să o sărbătorim cu fast și că doream să susțină o serie de cursuri de psihanaliză, primele de acest fel din America. În cele din urmă, Freud acceptase. Își regreta oare acum hotărârea?

Toate speculațiile acestea, după cum am înțeles repede, erau neîntemeiate. Pășind pe cheu, Freud își aprinse un trabuc – primul lui gest pe pământ american – și din clipa aceea încruntarea dispăru, un zâmbet larg i se născu pe chip și toată furia lui aparentă secă pe loc. Trase aer adânc în piept și se uită în jur, observând vastitatea și haosul portului cu o expresie care mi s-a părut amuzată.

Brill îl salută călduros. Se cunoșteau din Europa. Brill fusese chiar acasă la Freud, în Viena. Îmi povestise despre seara aceea – fermecătoarea casă vieneză înțesată cu obiecte de artă, copiii iubiți și iubitori, orele de conversație electrizantă – mi-o descrisese atât de des, încât învățasem totul pe de rost.

O mână de reporteri răsări ca din senin; se îmbulziră toți în jurul lui Freud și începură să-i arunce tot soiul de întrebări, mai ales în germană. Le răspunse bine dispus, dar părea uimit că un interviu se poate face la voia întâmplării. Într-un târziu, Brill îi alungă și mă împinse înainte.

— Dă-mi voie, zise Brill, să ți-l prezint pe doctorul Stratham Younger, tânăr absolvent al Universității Harvard. Acum predă la Clark și a fost trimis de Hall cu misiunea specială să aibă grijă de tine în săptămâna pe care o vei petrece la New York. Younger e, fără îndoială, cel mai talentat psihanalist american. Bineînțeles, e și *singurul* psihanalist american.

— Cum adică, îi spuse Freud lui Brill, tu nu te consideri analist, Abraham?

— Nu mă consider american, răspunse Brill. Sunt unul dintre cei pe care domnul Roosevelt îi numește „americani numai în al doilea rând" și pentru care, după cum tot el susține, nu e loc în țara asta.

Freud mi se adresă:

— Sunt întotdeauna încântat, rosti el într-o engleză excelentă, să întâlnesc un nou membru al micii noastre mișcări, și mai ales aici, în America, în care îmi pun atâtea speranțe.

Mă rugă să-i mulțumesc președintelui Hall pentru onoarea acordată de Clark.

— Noi suntem onorați, domnule, am răspuns, dar mi-e teamă că doar cu greu aș putea fi luat drept psihanalist.

— Nu fi prost, zise Brill, sigur că ești. Mi-i prezentă apoi pe cei doi însoțitori ai lui Freud. Younger, fă cunoștință cu eminentul Sándor Ferenczi din Budapesta, al cărui nume e sinonim în Europa cu studiul tulburării mentale. Iar celălalt este și mai eminentul Carl Jung din

Zürich, a cărui *Dementia* va fi cândva cunoscută în toată lumea civilizată.

— Foarte încântat, spuse Ferenczi cu un puternic accent unguresc, foarte încântat. Dar te rog să-l ignori pe Brill, toți facem așa, te asigur.

Ferenczi era un tip afabil, încărunțit prematur, înspre patruzeci de ani, strălucind în costumul lui alb. Se putea vedea că el și Brill erau prieteni la cataramă. Fizic vorbind, alcătuiau un contrast plăcut. Brill era unul dintre cei mai scunzi oameni pe care-i cunoșteam, cu un cap mare și turtit și ochi apropiați. Ferenczi, deși nu era înalt, avea brațe și degete lungi, iar linia părului îi bătea în retragere, ceea ce îi alungea fața.

L-am plăcut imediat pe Ferenczi, însă nu mai strânsesem niciodată o mână care să nu ofere nici un fel de rezistență, nici măcar cât o halcă de carne la măcelărie. A fost stânjenitor: a strigat și și-a retras repede degetele de parcă i le-aș fi strivit. Mi-am cerut mii de scuze, dar el a insistat că era bucuros să cunoască „de la bun început solida construcție americană", remarcă la care n-am putut decât să dau din cap în semn de încuviințare politicoasă.

Jung, care avea pe atunci în jur de treizeci și cinci de ani, făcea o impresie sensibil diferită. Avea peste un metru optzeci, ochi albaștri, păr negru, nas acvilin, mustață subțire, ca trasată cu creionul, și o frunte neobișnuit de largă – genul care atrage femeile, aș fi zis, deși îi lipsea dezinvoltura lui Freud. Mâna îi era sigură și rece, ca de oțel. Drept ca o prăjină, l-ai fi putut confunda cu un locotenent din Garda Elvețiană dacă n-ar fi purtat micii ochelari rotunzi de savant. Afecțiunea pe care Brill o nutrea în mod limpede pentru Freud și Ferenczi nu se mai vădi nicicum când strânse mâna lui Jung.

— Cum a fost traversarea, domnilor? întrebă Brill. Nu puteam merge nicăieri, trebuiau luate cuferele oaspeților. N-a fost prea obositoare?

— Devastatoare, zise Freud. N-o să-ți vină să crezi: am surprins un steward citindu-mi *Psihopatologia vieții cotidiene*.

— Nu se poate! răspunse Brill. Ferenczi trebuie să-i fi cerut asta.

— Să-i cer? strigă Ferenczi. N-am făcut asemenea...

Freud nu băgă în seamă comentariul lui Brill.

— E posibil să fi fost cel mai înălțător moment al vieții mele profesionale. Recunoașterea se îndreaptă către noi, prieteni. Recunoașterea, încet, dar sigur.

— A durat mult traversarea, domnule? am întrebat prostește.

— O săptămână, răspunse Freud, și am petrecut-o în cel mai productiv mod cu putință: ne-am analizat unul altuia visele.

— Sfinte Dumnezeule, zise Brill. Aș vrea să fi fost de față. Care au fost rezultatele?

— Păi, știi, răspunse Ferenczi, analiza e ca și cum te-ai dezbrăca în public. După ce treci peste umilința inițială, e destul de reconfortant.

— Asta le spun și eu tuturor pacienților mei, zise Brill, mai ales femeilor. Dar tu, Jung? Și ție ți s-a părut că umilința e reconfortantă?

Jung, cu aproape treizeci de centimetri mai înalt decât Brill, îl privi de sus în jos, ca pe un specimen de laborator.

— Nu-i întru totul exact, zise el, să spunem că ne-am analizat visele unul altuia.

— Corect, confirmă Ferenczi. Mai degrabă Freud ne-a analizat, în timp ce eu și Jung am încrucișat spadele interpretării.

— Cum? exclamă Brill. Vrei să spui că n-ați îndrăznit nici unul să-l analizați pe Maestru?

— Nici unul n-a avut voie, spuse Jung, fără să trădeze vreo urmă de emoție.

— Da, da, zise Freud cu un zâmbet atotștiutor, în schimb mă analizați cu toții de îndată ce întorc spatele, nu-i așa, Abraham?

— Chiar asta facem, într-adevăr, răspunse Brill, pentru că suntem toți fii buni și ne cunoaștem datoria oedipiană.

DEASUPRA ORAȘULUI, ÎN apartament, un set de instrumente era așezat pe patul din spatele fetei legate. De la

stânga la dreapta, erau aliniate următoarele: un brici bărbătesc cu mâner de os, deschis în unghi drept; o cravașă din piele neagră, lungă cam de șaizeci de centimetri; trei bisturie, în ordinea crescătoare a mărimii; și, în fine, o fiolă micuță, pe jumătate plină cu un lichid transparent. Agresorul ezită puțin, apoi luă unul dintre instrumente.

Văzând umbra briciului care se mișcă pe peretele opus, fata scutură din cap. Încercă iar să strige, dar strânsoarea din jurul gâtului îi transformă țipătul într-o șoaptă.

Din spatele ei se auzi o voce gravă:

— Vrei să aștept?

Ea dădu din cap.

— Nu pot.

Încheieturile victimei, încrucișate și atârnate deasupra capului, erau atât de fragile, degetele atât de grațioase, picioarele lungi atât de cuviincioase.

— Nu pot să aștept.

Fata tresări când cea mai blândă dintre loviturile posibile căzu pe una dintre coapsele ei goale. Mai precis, o lovitură a briciului, care lăsă o urmă de un purpuriu aprins acolo unde atinsese pielea. Se cutremură, cu spatele curbat în exact același arc ca ferestrele înalte, cu părul negru ca pana corbului curgându-i pe spate. Altă lovitură, pe cealaltă coapsă, și fata țipă iar, mai ascuțit.

— Nu, o mustră vocea liniștită. Fără țipete.

Fata nu mai avea decât puterea să dea din cap, fără să înțeleagă.

— Trebuie să scoți alt sunet.

Fata scutură din nou din cap. Voia să vorbească, dar nu era în stare.

— Da. Trebuie. Știu că poți. Ți-am spus cum. Nu-ți aduci aminte?

Briciul era acum din nou pe pat. Pe peretele îndepărtat, în lumina tremurândă a lumânărilor, fata văzu umbra cravașei de piele ridicându-se în locul lui.

— Vrei. Trebuie să arăți că vrei. Trebuie să scoți sunetul acela.

Blând, dar implacabil, legătura de mătase se strânse și mai tare în jurul gâtului fetei.

— Hai.

Încercă să facă ce i se ceruse: gemu încetișor – un geamăt femeiesc, un geamăt rugător, altfel decât înainte.

— Bine. Îmi place.

Ținând capătul cravatei albe într-o mână și cravașa de piele în cealaltă, agresorul o coborî pe cea din urmă pe spatele fetei. Din nou sunetul acela. O altă lovitură, mai puternică. Arsura aproape că o făcu să țipe, dar se stăpâni și scoase în schimb sunetul acela.

— Mai bine.

Următoarea lovitură căzu nu pe spate, ci mai jos. Deschise gura, însă în aceeași clipă cravata se strânse mai tare, sufocând-o. Sufocarea, la rândul ei, îi făcea geamătul să pară mai autentic, mai frânt, efect care, era limpede, îi plăcea călăului. O altă lovitură, apoi încă una și încă una, mai puternice și mai dese, căzură pe cele mai moi părți ale trupului ei, sfâșiindu-i hainele, lăsându-i urme aprinse pe pielea albă. La fiecare șfichiuire, în ciuda durerii arzătoare, fata gemea cum i se ceruse, scâncetele ei devenind și ele tot mai puternice și mai dese.

Ploaia de lovituri se opri. S-ar fi prăbușit demult, dar frânghia prinsă de tavan și legată în jurul încheieturilor o ținuse în picioare. Trupul îi era acum acoperit de răni. Într-un loc sau două izbucnise sângele. Pentru o clipă, totul se întunecă în fața ochilor ei; apoi lumina pâlpâitoare reveni. O scutură un fior.

Deschise ochii. Buzele îi fremătară.

— Spune-mi cum mă numesc, încercă să șoptească, dar n-o auzi nimeni.

Studiind gâtul încântător al victimei sale, agresorul slăbi legătura de mătase. Două-trei clipe fata respiră în voie, cu capul încă dat pe spate și cu părul negru coborând în valuri spre talie. După care cravata se strânse din nou în jurul gâtului ei.

Fata nu mai vedea limpede. Simți o mână atingându-i gura, degete care-i urmăreau ușor conturul buzelor. Apoi, aceleași degete strânseră și mai tare cravata, încât până și gâfâiala ei anevoioasă încetă. Lumina dispăru din nou. De data asta nu se mai întoarse.

— AVEȚI UN TREN *pe sub* râu? întrebă Sándor Ferenczi neîncrezător.

Nu numai că aveam, îl asigurarăm Brill și cu mine, dar chiar urma să mergem cu el. Pe lângă noul tunel care traversa râul Hudson, metroul din Hoboken se lăuda cu încă o inovație: serviciul complet pentru bagaje. Tot ce trebuia să facă un călător care sosea în Statele Unite era să scrie pe bagaj numele hotelului din Manhattan la care stătea. Hamalii stivuiau geamantanele în vagonul de bagaje al trenului, iar angajații de la celălalt capăt al liniei făceau restul. Profitând de această înlesnire, am ieșit pe platforma de deasupra râului. După apus, ceața se ridicase, dezvăluind la orizont profilul neregulat al Manhattanului, împânzit de lumini electrice. Oaspeții noștri priviră spectacolul, uimiți de suprafața orașului și de vârfurile care străpungeau norii.

— E centrul lumii, zise Brill.

— Am visat Roma aseară, adăugă Freud.

Așteptam ca pe ace – cel puțin eu – să-și continue gândul.

Freud trase din trabuc.

— Mă plimbam, singur, zise. Tocmai se înnoptase, ca și acum. Am ajuns în fața unei vitrine în care era o cutie de bijuterii. Asta, bineînțeles, semnifică o femeie. Am privit în jur. Spre stânjeneala mea, mă plimbam printr-un cartier de bordeluri.

Discutarăm apoi dacă doctrina lui Freud dicta sfidarea moralității sexuale convenționale. Jung susținea că da; de fapt, considera că persoana care nu reușește să vadă această implicație nu l-a înțeles pe Freud. Teza centrală a psihanalizei, spunea el, este aceea că prohibițiile impuse de societate sunt inculte și nesănătoase. Numai lașitatea i-ar putea determina pe oameni să se conformeze moralei civilizate și după ce au înțeles descoperirile lui Freud.

Brill și Ferenczi erau pe deplin împotrivă. Psihanaliza îi cere omului să fie conștient de adevăratele sale dorințe sexuale, nu să cedeze în fața acestora.

— Când ascultăm visul unui pacient, zise Brill, îl interpretăm. Nu-i spunem pacientului să-și împlinească dorințele pe care le exprimă inconștient. Eu nu, în orice caz. Tu faci asta, Jung?

Am observat că atât Brill, cât și Ferenczi trăgeau cu coada ochiului către Freud în timp ce își dezvoltau ideile – sperând, bănuiam eu, să primească sprijin. Jung nu făcea niciodată asta. Avea sau se prefăcea că are încredere deplină în poziția lui. Cât despre Freud, nu intervenea nici de o parte, nici de cealaltă, în aparență mulțumindu-se să urmărească desfășurarea discuției.

— Unele vise nu necesită interpretare, zise Jung, necesită acțiune. Să luăm în discuție visul domnului profesor Freud de aseară, cel cu prostituatele. Sensul lui nu admite nici o îndoială: libido reprimat, stimulat de sosirea noastră anticipată într-o lume nouă. N-are nici un rost să vorbim despre un astfel de vis. Aici, Jung se întoarse spre Freud: De ce să nu acționăm conform lui? Suntem în America, putem face tot ce dorim.

Pentru prima dată, Freud interveni în conversație:

— Sunt un om însurat, Jung.

— Ca și mine, ripostă Jung.

Freud își arcui o sprânceană, dădu din cap și nu-i răspunse. I-am anunțat că era timpul să ne urcăm în tren. Freud aruncă o ultimă privire peste balustradă. O rafală puternică de vânt ne biciui fețele. În timp ce priveam cu toții luminile din Manhattan, Freud zâmbi.

— Dacă ar ști măcar ce le aducem...

CAPITOLUL DOI

ÎN 1909, UN aparat micuț începuse să se răspândească în New York, accelerând comunicarea și schimbând pentru totdeauna natura relațiilor umane: telefonul. La ora 8 a dimineții de luni, 30 august, managerul lui Balmoral ridică receptorul de sidef din furca de alamă și efectuă un apel secret și urgent către proprietarul clădirii.

Domnul George Banwell preluă apelul la șaisprezece etaje deasupra managerului, în micuța cameră cu telefon a apartamentului *penthouse* din Aripa de Travertin, pe care-l păstrase pentru sine. Fu informat că domnișoara Riverford din Aripa de Alabastru era moartă în camera ei, victimă a unei crime sau poate chiar mai rău. O găsise o cameristă.

Banwell nu-i răspunse pe loc. Linia rămase tăcută atât de mult timp, încât managerul principal spuse:

— Mai sunteți acolo, domnule?

Banwell zise cu o voce scrâșnită, ca și când ar fi mestecat pietriș:

— Scoate-i pe toți afară. Încuie ușa. Nu intră nimeni acolo. Și spune-le oamenilor tăi să-și țină gura dacă vor să-și păstreze slujbele.

Apoi îi telefonă unui vechi prieten, primarul New Yorkului. La finalul convorbirii, Banwell zise:

— Nu-mi permit să primesc nici picior de polițist în clădire, McClellan. Nici o uniformă. O să înștiințez chiar eu familia. Am fost coleg de școală cu Riverford. Da, da, cu tatăl ei, bietul nenorocit.

— DOAMNĂ NEVILLE, STRIGĂ primarul către secretară după ce închise telefonul. Dă-mi-l pe Hugel. Urgent.

Charles Hugel era medicul legist al orașului New York. Datoria lui era să examineze cadavrul în fiecare caz în care exista suspiciunea de crimă. Doamna Neville îi reaminti primarului că domnul Hugel aștepta în anticameră încă de dimineață.

McClellan închise ochii și dădu din cap, dar spuse:

— Excelent. Trimite-l înăuntru.

Înainte ca ușa să se închidă în urma lui, legistul Hugel se lansă într-o tiradă plină de indignare împotriva condițiilor de la morga orașului. Primarul, care mai auzise litania, îl întrerupse. Îi descrise situația de la Balmoral și-i ceru să ia o mașină fără însemne și să meargă în centru. Locatarii nu trebuiau să afle nimic despre prezența poliției. Un detectiv urma să vină mai târziu.

— Eu? întrebă coronerul[1]. O'Hanlon, omul meu, poate face asta.

— Nu, răspunse primarul, vreau să te duci personal. George Banwell și cu mine suntem prieteni vechi. Am nevoie de un om cu experiență – și de un om pe a cărui discreție să pot conta. Ești unul dintre puținii care mi-au rămas.

Hugel mormăi ceva, dar în cele din urmă cedă.

— Cu două condiții. Mai întâi, persoana care conduce operațiunile în clădire să fie informată imediat că nimic nu trebuie atins. Nimic. Nu mi se poate cere să rezolv o crimă dacă dovezile sunt distruse sau sustrase înainte să ajung acolo.

— Cât se poate de logic, răspunse primarul. Altceva?

— Să am un control deplin asupra anchetei, inclusiv în alegerea detectivului.

— S-a făcut, zise primarul. Poți să-l iei pe cel mai experimentat om din poliție.

— Exact ce nu-mi trebuie, îl contrazise Hugel. Aș fi mulțumit ca măcar o dată să am un detectiv care să nu

---

1 Ofițer de poliție judiciară în Anglia și în S.U.A. (N. tr.)

vândă cazul după ce-l rezolv. E un băiat nou... Litllemore. Pe el îl vreau.

— Littlemore? Excelent, spuse primarul, îndreptându-și atenția spre vraful de hârtii de pe biroul uriaș. Bingham zice că e unul din cei mai sclipitori tineri pe care-i avem.

— Sclipitor? E complet idiot.

Primarul nu-și ascunse surprinderea:

— Dacă asta crezi, Hugel, de ce-l vrei pe el?

— Pentru că nu poate fi cumpărat. Cel puțin nu încă.

CÂND CORONERUL HUGEL ajunse la Balmoral, i se spuse să-l aștepte pe domnul Banwell. Hugel detesta să aștepte. Avea cincizeci și nouă de ani, iar pe ultimii treizeci îi petrecuse în serviciul municipal, cei mai mulți în sălile nesănătoase ale morgilor orașului, de unde și nuanța cenușie a feței lui. Purta ochelari cu lentile groase și o mustață supradimensionată îi unea obrajii supți. Era complet chel, cu excepția unui smoc sârmos care se ițea de după fiecare ureche. Hugel se enerva ușor. Chiar și când se odihnea, umflăturile de pe tâmple parcă prevesteau începutul unei crize de apoplexie.

Funcția de coroner în New Yorkul anului 1909 era una specială, o anomalie în lanțul ierarhic. Parțial medic legist, parțial anchetator criminalist, parțial procuror, coronerul răspundea direct în fața primarului. Nu dădea socoteală nimănui din poliție, nici chiar comisarului; în schimb, nici lui nu i se subordona vreun polițist, nici măcar cel mai amărât membru al unei patrule de stradă. Hugel nu simțea decât dispreț pentru departamentul de poliție, pe care îl considera, cu o anumită îndreptățire, ca fiind format în mare măsură din inepți și corupți. Se împotrivise felului în care primarul aranjase pensionarea inspectorului-șef Byrnes, care se îmbogățise în mod limpede din mită. Se împotrivise și numirii noului comisar, care nu părea să aibă nici urmă de respect pentru arta sau importanța unei anchete bine conduse. De fapt, se împotrivise fiecărei decizii a departamentului pe care

o luase la cunoștință, cu excepția cazului în care o luase el însuși. Își cunoștea însă meseria. Deși, tehnic vorbind, nu era medic, făcuse trei ani de școală medicală și putea să efectueze o autopsie cu mai multă competență decât oricare doctor care îi servea drept asistent.

După cincisprezece minute revoltătoare, domnul Banwell apăru în sfârșit. Nu era, de fapt, mult mai înalt decât Hugel, dar părea să se aplece către el.

— Iar dumneavoatră sunteți...? începu el.

— Coronerul primăriei din New York, zise Hugel, încercând să exprime condescendență. Numai eu ating cadavrul decedatei. Orice contaminare a probelor va fi considerată obstrucționare a justiției. S-a înțeles?

George Banwell era mai înalt, mai chipeș, mai bine îmbrăcat și mult, mult mai bogat decât coronerul – și era limpede că știa asta.

— Prostii, spuse el. Vino cu mine. Și vorbește încet câtă vreme te afli în clădirea mea.

Banwell îl conduse la ultimul etaj al Aripii de Alabastru. Coronerul îl urmă, scrâșnind din dinți. Nu schimbară nici un cuvânt în lift. Hugel, holbându-se cu hotărâre la podea, observă pantalonii în dungi, perfect călcați și pantofii strălucitori de Oxford, care doar ei costau mai mult decât costumul, vesta, cravata și ghetele coronerului la un loc. Un angajat care stătea de pază în fața apartamentului domnișoarei Riverford le deschise ușa. Fără să scoată o vorbă, Banwell îi conduse pe Hugel, pe managerul șef și pe angajat în dormitorul fetei.

Trupul aproape gol era întins pe podea, cu fața livid, cu ochii închiși, cu luxuriantul păr negru răsfirat pe modelul complicat al unui covor oriental. Fata era încă uimitor de frumoasă – brațele și picioarele ei își păstraseră grația –, însă de jur-împrejurul gâtului se vedea o dungă roșie urâtă, iar pe față avea urme de biciuire. Încheieturile mâinilor îi rămăseseră legate deasupra capului. Coronerul se îndreptă energic către cadavru și își lipi degetul gros de încheietură, acolo unde ar fi trebuit să simtă pulsul.

— Cum a fost... cum a murit? întrebă Banwell, cu aceeași voce ca un scrâșnet de pietriș și cu brațele încrucișate la piept.

— Nu vă dați seama? răspunse coronerul.

— Aș mai fi întrebat dacă mi-aș fi dat seama?

Hugel se uită sub pat. Se ridică și se uită la cadavru din mai multe unghiuri.

— Aș zice că a fost sugrumată până a murit. Foarte lent.

— Și a fost...? Banwell nu își sfârși întrebarea.

— Poate, spuse coronerul. Nu voi ști sigur până n-o voi examina.

Cu o bucată de cretă roșie, Hugel trasă un cerc cu diametrul de doi metri și jumătate în jurul trupului fetei și anunță că nimeni nu are voie să calce în el. Cercetă apoi camera. Totul era în perfectă ordine, chiar și așternuturile scumpe erau scrupulos aranjate și întinse. Coronerul deschise dulapurile, biroul, cutiile de bijuterii. Nimic nu părea în neregulă. Rochiile cu paiete stăteau aliniate în șifonier. Desuurile de dantelă erau împăturite cu grijă în sertare. O diademă cu diamante, cu cercei și colier asortate alcătuiau o compoziție armonioasă într-o cutie de catifea albastru închis de pe birou.

Hugel întrebă cine intrase în cameră. Numai camerista care găsise cadavrul, îi răspunse managerul. De atunci, apartamentul fusese încuiat și nu mai intrase nimeni. Coronerul trimise după cameristă, dar femeia refuză la început să treacă de pragul dormitorului. Era o italiancă drăguță, de nouăsprezece ani, cu fustă lungă și șorț alb.

— Domnișoară, întrebă Hugel, ai atins vreun lucru din cameră?

Camerista clătină din cap.

În ciuda cadavrului de pe podea și a prezenței patronului, se ținea dreaptă și își privea anchetatorul în ochi.

— Nu, domnule, zise ea.

— Ai adus ceva înăuntru, ai scos ceva afară?

— Nu sunt o hoață, spuse fata.

— Ai mișcat mobila sau îmbrăcămintea?

— Nu.

— Foarte bine, zise coronerul Hugel.

Fata se uită la domnul Banwell, dar acesta nu-i făcu semn să plece. În schimb, îi spuse coronerului:

— Termină odată cu asta.

Hugel se uită cu ochii mijiți la proprietarul Balmoralului. Scoase din buzunar un stilou și hârtie.

— Numele?

— Al cui nume? zise Banwell, cu un rictus care îl înspăimântă pe manager. Al meu?

— Al decedatei.

— Elizabeth Riverford.

— Vârsta? întrebă Hugel.

— De unde să știu eu?

— Am înțeles că îi cunoașteți familia.

— Îl știu pe tatăl ei, spuse Banwell. Un tip din Chicago. Bancher.

— Înțeleg. Nu aveți cumva adresa lui? întrebă coronerul.

— Bineînțeles că o am.

Cei doi se uitară lung unul la celălalt.

— Ați fi așa de bun să mi-o dați?

— O să i-o dau lui McClellan, zise Banwell.

Hugel începu iar să scrâșnească din dinți.

— Eu conduc ancheta asta, nu primarul.

— Mai vedem noi cât timp o conduci, răspunse Banwell, și îi ceru iar coronerului să-și termine treaba. Familia Riverford, îi explică Banwell, voia ca trupul fetei să fie trimis acasă, datorie de care el voia să se achite imediat.

Coronerul ripostă că nu putea în nici un caz să aprobe asta: în caz de omucidere, corpul persoanei decedate trebuia, conform legii, să fie reținut pentru autopsie.

— Nu și corpul de față, insistă Banwell. Îi spuse coronerului să-l sune pe primar dacă avea nevoie să i se explice ordinele.

Hugel îi răspunse că nu primea ordine decât de la un judecător. Indiferent cine ar încerca să-l oprească să ia cadavrul domnișoarei Riverford pentru autopsie, se va îngriji ca respectivul să sufere toate rigorile legii, fără excepție. Când se dovedi că amenințarea lui nu-l impresionase deloc pe domnul Banwell, coronerul adăugă că

știa un reporter de la *The Herald* care considera crima și obstrucționarea justiției subiecte demne de a fi publicate oricând. Banwell cedă cu greu.

Coronerul își adusese aparatul de fotografiat vechi și masiv. Începu acum să-l folosească, înlocuind placa expusă cu una nouă după fiecare detonare fumegândă a magneziului. Banwell făcu o remarcă potrivit căreia, dacă fotografiile ar fi ajuns la *The Herald*, coronerul putea fi sigur că nu va mai angajat nici în New York, nici altundeva. Hugel nu-i răspunse; în clipele următoare, o lamentație bizară umplu camera, un fel de scâncet liniștit de violină întins pe nota cea mai înaltă. Nu părea să vină dintr-un anumit punct, ci de peste tot și de nicăieri. Deveni din ce în ce mai puternic, până ajunse aproape un vaiet. Camerista țipă. Când se liniști, nu se mai auzea nimic.

Domnul Banwell rupse tăcerea.

— Ce naiba a fost asta? îl întrebă el pe director.

— Nu știu, domnule, răspunse. Nu-i prima dată. Poate vreo instalație în pereți?

— Află, îi ordonă Banwell.

Când coronerul termină cu fotografiatul, îi înștiință că pleacă și că ia cadavrul cu el. Nu avea intenția să interogheze personalul sau pe cei care locuiau în apartamentele învecinate – nu era treaba lui, nici să-l aștepte pe detectivul Littlemore. Pe căldura asta, le explică el, descompunerea s-ar instala rapid dacă trupul nu ar fi pus imediat la rece. Cu ajutorul celor doi liftieri, cadavrul fetei a fost coborât la subsol într-un ascensor de marfă și de acolo dus pe o alee din spate, unde aștepta șoferul coronerului.

Când, două ore mai târziu, sosi detectivul Jimmy Littlemore – îmbrăcat în civil –, rămase complet buimăcit. Curierilor primarului le luase ceva vreme să-l găsească pe Littlemore; detectivul era în subsolul sediului de poliție de pe Centre Street, încă în construcție, verificându-și tirul pistolului. Littlemore primise ordinul de a cerceta minuțios scena asasinatului. Nu numai că nu găsise nici o scenă, dar nu găsise nici măcar victima. Domnul Banwell refuza să discute cu el.

Personalul era de asemenea surprinzător de necomunicativ.

Și mai era o persoană căreia detectivul Littlemore nu avusese șansa să-i pună câteva întrebări: camerista care găsise cadavrul. După ce coronerul Hugel plecase, dar înainte de venirea detectivului, managerul o chemase pe tânără în birou și îi dăduse un plic cu plata pe o lună – mai puțin o zi, firește, din moment ce era 30 august. O informă că era concediată.

— Îmi pare rău, Betty, îi spuse el. Chiar îmi pare rău.

ÎNAINTE SĂ SE trezească ceilalți, am răsfoit ziarele de luni dimineața în rotonda opulentă a hotelului Manhattan, în care Universitatea Clark ne găzduia pe Freud, Jung, Ferenczi și cu mine pe durata acelei săptămâni. (Brill, care locuia în New York, nu avea nevoie de cazare.) Nici un ziar nu dădea vreo știre despre Freud sau despre viitoarele lui cursuri la Clark. Numai *New Yorker Staats-Zeitung* publicase ceva, și anume o notiță anunțând sosirea lui „Dr. Freund din Viena".

Nu intenționasem niciodată să devin doctor. Era dorința tatălui meu, iar dorințele lui se presupunea că erau porunci pentru noi. Când aveam optsprezece ani și încă locuiam în casa părinților mei din Boston, i-am spus că voiam să fiu primul specialist al Americii în opera lui Shakespeare. Puteam să fiu și ultimul savant în opera lui Shakespeare, mi-a răspuns el, dar, prim sau ultim, dacă nu aveam de gând să fac o carieră în medicină, trebuia să-mi plătesc educația la Harvard din propriul meu buzunar.

Amenințarea lui n-a avut nici un efect. Nu-mi păsa câtuși de puțin de tradiția harvardiană a familiei, și aș fi fost fericit, i-am spus, să-mi închei studiile altundeva. A fost ultima discuție de orice fel pe care am avut-o cu el.

Ca o ironie, am vrut să dau ascultare dorinței tatălui meu abia după ce nu mai avea ce bani să-mi refuze. Prăbușirea băncii colonelului Winslow în noiembrie 1903 a fost un fleac în comparație cu panica din New York

de patru ani mai târziu, dar a ajuns cu vârf și îndesat pentru tata. A pierdut totul, până și puținul pe care l-a pus deoparte mama. A îmbătrânit peste noapte cu zece ani; riduri adânci i-au apărut, neanunțate, între sprâncene. Mama a zis că trebuia să-mi fie milă de el, dar nu mi-a fost niciodată. La înmormântarea lui – eveniment la care un Boston plin de compasiune a evitat cât a putut să-și trimită mulțimile – am știut pentru prima dată că aveam să merg mai departe pe calea medicinei, în cazul în care măcar reușeam să-mi urmez studiile. Dacă hotărârea mi-a fost influențată de vreo chestiune nouă cu caracter practic, n-aș mai putea spune.

Așa cum au evoluat lucrurile, se pare că eu eram cel care merita compătimire, iar Harvardul chiar asta a făcut. După înmormântarea tatălui meu, am înștiințat universitatea că mă retrag la sfârșitul anului, taxa de două sute de dolari fiind acum mult peste puterile mele. Totuși, rectorul Eliot a anulat-o. Probabil a conchis că interesul pe termen lung al Universității ar fi mult mai bine servit nu prin închiderea ușii în nas celui de-al treilea Stratham Younger care voia să-și tocească și el coatele pe băncile școlii, ci prin anularea taxei de studii pentru semiorfan în vederea unor recompense ulterioare. Oricare ar fi fost motivul, am să fiu mereu recunoscător Harvardului pentru că m-a lăsat să-mi urmez drumul.

Numai la Harvard puteam să asist la celebrele cursuri de neurologie ale profesorului Putnam. Eram deja bursier la medicină, dar mă dovedeam un viitor doctor foarte neinspirat. Într-o dimineață de primăvară, într-o de altfel aridă descriere a bolilor nervoase, Putnam s-a referit la „teoria sexuală" a lui Sigmund Freud ca fiind singura lucrare interesantă care aborda subiectul nevrozelor isterice și obsesionale. După curs, am cerut bibliografie. Putnam m-a trimis la Havelock Ellis, care acceptase cele mai radicale două descoperiri ale lui Freud: existența a ceea ce el numea „inconștient" și etiologia sexuală a nevrozei. Putnam m-a prezentat și lui Morton Prince, care tocmai își lansase revista de psihologie. Prince avea o colecție vastă de publicații

străine; s-a dovedit apoi că îl cunoscuse pe tata și m-a angajat pe postul de corector. Prin mijlocirea lui, mi-a trecut prin mână aproape tot ce publicase Freud, de la *Interpretarea viselor* până la zguduitorul *Trei eseuri*. Germana mea era bună și m-am pomenit devorând opera lui Freud cu o aviditate pe care nu o mai simțisem de ani buni. Erudiția lui Freud îți tăia răsuflarea. Se vădea în scrisul lui ca în filigran. Ideile lui, dacă erau corecte, aveau să schimbe lumea.

Ancora a rămas înțepenită pe veci, totuși, abia când am dat peste soluția lui Freud la *Hamlet*. Pentru Freud era doar ceva pasager, o digresiune de două sute de cuvinte în miezul tratatului său despre vise. Și, cu toate acestea, iată-l: un răspuns nou-nouț la cea mai faimoasă enigmă din literatura occidentală.

Hamlet al lui Shakespeare se jucase de mii și mii de ori, mai mult decât orice piesă din orice limbă. E opera despre care s-a scris cel mai mult din toate timpurile. (Nu pun la socoteală Biblia, firește.) Și, totuși, un vid, un gol straniu se află în inima lucrării: toată acțiunea se întemeiază pe incapacitatea eroului de a acționa. Piesa constă dintr-o serie de evaziuni și scuze ale melancolicului Hamlet menite să justifice amânarea răzbunării pe ucigașul tatălui său (unchiul lui, Claudius, acum rege în Danemarca și soț al mamei lui Hamlet), punctate de solilocvii angoasate în care se învinovățește pentru propria-i paralizie, dintre care cel mai cunoscut începe, desigur, cu *A fi...* Numai după ce amânările și împleticelile îl conduc la dezastru – sinuciderea Ofeliei; asasinarea mamei sale, care bea otrava pregătită de Claudius pentru Hamlet; rana fatală pe care i-o provoacă sabia, de asemenea otrăvită, a lui Laertes –, numai atunci Hamlet, în scena finală a piesei, îi ia unchiului său viața de trei ori vinovată.

De ce nu acționează Hamlet? Nu din lipsă de ocazii: Shakespeare îl pune în cele mai propice circumstanțe cu putință pentru a-l ucide pe Claudius. Hamlet chiar recunoaște asta („Acum aș putea să o fac"), și totuși renunță. Ce îl oprește? Și cum a reușit această ezitare inexplicabilă – această slăbiciune aparentă, aproape

lașitate – să fascineze publicul din toată lumea timp de trei secole? Cele mai strălucite minți literare ale epocii noastre, Goethe și Coleridge, au încercat, dar au eșuat, să smulgă această Excalibur din piatră, iar sute de alte minți mai puțin luminate s-au chinuit fără succes să facă același lucru.

Nu mi-a plăcut răspunsul dat de Freud prin Oedip. De fapt, am fost chiar dezgustat de el. Nu voiam să-l cred, nu mai mult decât voiam să cred în însuși complexul lui Oedip. Simțeam nevoia să dezaprob teoriile șocante ale lui Freud, să le găsesc hibe, dar nu eram în stare. Cu spatele sprijinit de vreun copac, stăteam ceasuri întregi în fiecare zi în curtea universității, cufundat în lectura lui Freud și a lui Shakespeare. Diagnoza pe care Freud o făcuse lui *Hamlet* începea să mi se pară din ce în ce mai irezistibilă, și asta nu pentru că cedam primei soluții complete a enigmei piesei, ci pentru că așa se explica și de ce nimeni nu mai reușise s-o rezolve, și universala ei atracție hipnotică. Iată un savant care își aplica descoperirile pe opera lui Shakespeare. Iată medicina în contact cu sufletul. Când am citit cele două pagini din *Interpretarea viselor* a doctorului Freud, viitorul meu a fost hotărât. Dacă nu puteam respinge psihologia lui Freud, trebuia să-i dedic întreaga mea viață.

Coronerului Charles Hugel nu-i plăcuse zgomotul ciudat care se auzise din pereții dormitorului domnișoarei Riverford, ca un soi de tânguire a unui spirit zidit acolo, care își plânge viața pierdută. Coronerul nu și-l putea scoate din minte. Mai mult, ceva nu era în regulă în camera aceea, era sigur. Pe drumul de întoarcere, Hugel chemă un curier și îl puse să alerge după detectivul Littlemore.

Un alt lucru care nu-i plăcea lui Hugel era locația biroului său. Coronerul nu fusese invitat să se mute în splendidul sediu nou al poliției sau în secția recent construită pe Old Slip, amândouă urmând să fie dotate cu telefoane. Judecătorii își obținuseră și ei

Parthenonul nu cu mult timp în urmă. Cu toate acestea, el – nu doar medicul legist-șef al orașului, dar și magistrat, după lege, și cu mare trebuință de utilități moderne – fusese lăsat în clădirea Van den Heuvel, aflată în descompunere, cu tencuiala ei fărâmițată, cu mucegaiul ei și, mai ales, cu tavanele ei pătate de apă. Nu mai suporta să vadă petele acelea cu margini maron-gălbui. Îl dezgustau mai ales în acea zi; i se părea că se măriseră și se întrebă dacă era posibil ca tavanul să se crape și să-i cadă în cap. Firește că un coroner trebuie să fie în preajma unei morgi; înțelegea asta. Dar nu putea nicicum să priceapă de ce nu se construise o morgă nouă și modernă în sediul nou al poliției.

Littlemore intră agale în biroul coronerului. Detectivul avea douăzeci și cinci de ani. Nici înalt, nici scund, Jimmy Littlemore nu arăta rău, dar nici bine. Părul tuns scurt nu era nici de culoare închisă, nici de culoare deschisă; dacă i se putea preciza vreo culoare, aceasta se apropia de roșu. Fața lui era cât se poate de americană, deschisă și prietenoasă și, cu excepția câtorva pistrui, nu ieșea cu nimic în evidență. Dacă ai fi trecut pe lângă el pe stradă, nu l-ai mai fi recunoscut prea ușor după aceea. Ți-ai fi amintit eventual zâmbetul sau papionul roșu pe care-i plăcea să-l etaleze când purta pălărie de paie.

Hugel îi ceru lui Littlemore să-l pună la curent cu descoperirile făcute în cazul Riverford, încercând cât putea el mai bine să folosească un ton de comandă, fără drept de apel. Coronerul era pus să conducă o anchetă numai în situații cu adevărat excepționale. Voia ca Littlemore să înțeleagă gravele consecințe care ar urma în cazul în care detectivul nu ar obține rezultate corespunzătoare.

Tonul de sus al coronerului nu reuși, se vedea limpede, să-l impresioneze pe detectiv. Deși Littlemore nu mai lucrase niciodată cu coronerul, știa fără îndoială, ca toți ceilalți, că Hugel nu era în grațiile noului comisar, că fusese poreclit „Vârcolacul" din cauza râvnei cu care își executa consulturile post-mortem și că nu avea o putere reală în departament. Însă Littlemore, un om prin

excelență de bun-simț, nu arătă nici un strop de lipsă de respect față de coroner.

— Ce informații legate de cazul Riverford am? răspunse. Păi, mai nimic, domnule, decât că asasinul are peste cincizeci de ani, un metru șaptezeci și cinci, e necăsătorit, e obișnuit cu vederea sângelui, stă spre capătul lui Canal Street și a vizitat portul în timpul ultimelor două zile.

Lui Hugel îi căzu fața.

— De unde știi toate astea?

— Glumesc, domnule Hugel. Nu știu absolut nimic despre criminal. Nu știu nici măcar de ce s-au obosit să mă trimită acolo. N-ați luat amprente, nu-i așa?

— Amprente? întrebă coronerul. Sigur că nu. Tribunalele n-ar admite niciodată amprentele drept dovezi.

— Ei bine, era deja prea târziu când am ajuns acolo. Locul fusese perfect curățat. Toate lucrurile fetei dispăruseră.

Hugel luă foc. Strigă că asta se numea distrugere de probe.

— Dar trebuie să fi aflat ceva despre fata asta, Riverford, insistă el.

— Era nouă, zise Littlemore. Stătea acolo numai de o lună sau două.

— Au deschis în iunie, Littlemore. *Toată lumea* stă acolo numai de o lună sau două.

— Aha.

— Asta-i tot?

— Păi, era o femeie liniștită. Nu se prea afișa în public.

— A fost văzut cineva ieri cu ea? întrebă coronerul.

— A venit pe la opt, singură. N-a primit musafiri. A intrat în apartament și n-a mai ieșit, așa spun toți.

— Avea musafiri care veneau regulat?

— Nu. Nimeni nu-și amintește s-o fi vizitat vreodată cineva.

— De ce locuia singură în New York – la vârsta ei și într-un apartament așa de mare?

— Asta am încercat să aflu, zise Littlemore. Au cam făcut toți pe niznaiul la Balmoral. Am vorbit totuși serios

cu portul, domnule Hugel. Am găsit pământ pe podeaua dormitorului. Destul de proaspăt. Cred că era din port.

— Pământ? De ce culoare?

— Roșu, destul de nisipos.

— Ăla nu era pământ, Littlemore, spuse coronerul, dându-și ochii peste cap, era creta mea.

Detectivul se încruntă.

— Mă întrebam eu de ce era aranjat în cerc.

— Ca să țină oamenii departe de cadavru, zevzecule!

— Glumesc, domnule Hugel. Nu era creta dumneavoastră. Am văzut creta. Pământul era aproape de șemineu. Două urme mici. Am avut nevoie de lupă ca să-l văd. L-am luat acasă ca să-l compar cu mostrele mele; am o colecție întreagă. Seamănă mult cu pământul roșu de pe digurile din port.

Hugel își notă informația. Se întrebă dacă era cazul să fie impresionat.

— Pământul din port e chiar atât de special? N-ar putea fi de altundeva – din Central Park, de exemplu?

— Din parc nu, zise detectivul. Ăsta e pământ de râu, domnule Hugel. În parc nu sunt râuri.

— Dar din Hudson Valley?

— Se poate.

— Sau din Fort Tyron, înspre nord, unde Billings a întors totul cu susul în jos?

— Credeți că acolo mai e pământ?

— Te felicit, Littlemore, pentru remarcabila ta muncă de detectiv.

— Mulțumesc, domnule Hugel.

— Din întâmplare, te-ar interesa să auzi o descriere a criminalului?

— Sigur că da.

— E de vârstă mijlocie, înstărit și dreptaci. Părul: grizonat, însă șaten închis la origine. Înălțimea: între un metru optzeci și trei și un metru optzeci și cinci. Și cred că se cunoștea cu victima – ba chiar se cunoșteau bine.

Littlemore îl privi uluit.

— Cum...?

— Iată trei fire de păr pe care le-am luat de pe trupul fetei. Coronerul îi arătă o mică lamelă dreptunghiulară

dublă de pe birou, lângă un microscop: între cele două bucățele de sticlă erau strânse ca într-un sandviș firele de păr. Sunt negre, dar striate cu cenușiu, indicând un om de vârstă mijlocie. Pe gâtul fetei erau fire de mătase albă – cel mai probabil de la o cravată bărbătească, folosită în mod evident ca s-o stranguleze. Mătasea e de cea mai bună calitate. Omul nostru are bani. Cât privește lateralitatea, nu încape nici o îndoială: toate rănile au fost provocate de lovituri dinspre dreapta spre stânga.

— Lateralitatea?

— Faptul că e dreptaci, domnule detectiv.

— Totuși, de unde știți că se cunoșteau?

— Nu *știu*. Bănuiesc. Răspunde-mi la întrebarea asta: în ce poziție era domnișoara Riverford când a fost biciuită?

— N-am văzut-o deloc, se plânse detectivul. Nici măcar cauza morții n-o cunosc.

— Strangularea ligaturii, confirmată de fractura osului hioid, cum am constatat când am deschis-o. O fractură superbă, dacă pot spune asta, ca un iadeș perfect rupt. Într-adevăr, un piept feminin minunat, fără cusur: coastele perfect formate, iar plămânii și inima, odată scoase la lumină, imaginea însăși a unui țesut sănătos acum asfixiat. E o plăcere să le ții în mână. Dar să revenim la subiect: domnișoara Riverford stătea în picioare când a fost biciuită. Știm asta pentru că sângele i-a curs din răni direct în jos. Mâinile îi erau, fără îndoială, legate deasupra capului cu o frânghie groasă, aproape sigur prinsă de dispozitivul din tavan. Am văzut fire de frânghie agățate de dispozitivul ăla. Le-ai văzut și tu? Nu? Păi, du-te înapoi și uită-te. Întrebare: De ce un om care are o frânghie zdravănă ar folosi mătase delicată ca să-și stranguleze victima? Deducție, domnule Littlemore: nu voia să pună ceva atât de grosolan în jurul gâtului fetei. Și de ce nu voia asta? Ipoteză, domnule Littlemore: pentru că nutrea anumite sentimente pentru ea. Acum, în ce privește înălțimea bărbatului, ne întoarcem la certitudini. Doamna Riverford avea un metru șaizeci și opt. Judecând după rănile ei, biciuirea a fost administrată de cineva cu circa

cincisprezece sau șaptesprezece centimetri mai înalt decât ea. Prin urmare, înălțimea asasinului e situată undeva între un metru optzeci și trei și un metru optzeci și cinci.

— Asta în cazul în care nu stătea pe ceva, zise Littlemore.

— Pe ce?

— Pe un taburet sau altceva.

— Pe un taburet? repetă coronerul.

— E posibil, zise Littlemore.

— Un bărbat nu stă pe un taburet în timp ce biciuiește o femeie, domnule detectiv.

— De ce nu?

— Pentru că-i ridicol. Ar cădea.

— Nu și dacă s-ar ține de ceva, spuse Littlemore. O lampă, poate un raft pentru pălării.

— Un raft pentru pălării? spuse Hugel. De ce s-ar fi urcat pe ceva?

— Ca să ne facă să credem că e mai înalt.

— Câte cazuri de crimă ai anchetat? întrebă coronerul.

— Ăsta e primul, zise Littlemore cu o emoție nedisimulată, primul ca detectiv.

Hugel dădu din cap.

— Măcar ai vorbit cu femeia de serviciu, presupun.

— Femeia de serviciu?

— Da, femeia de serviciu. Camerista domnișoarei Riverford. Ai întrebat-o dacă a observat ceva neobișnuit?

— Nu m-am gândit că...

— Nu vreau să gândești, zise tăios Hugel. Vreau să anchetezi. Întoarce-te la Balmoral și vorbește cu femeia. Ea a intrat prima în cameră. Cere-i să-ți descrie exact ce a văzut când a intrat. Să obții toate amănuntele, m-ai înțeles?

La intersecția Bulevardului 5 cu Strada 53, într-o cameră în care nici o femeie nu intrase vreodată, nici măcar ca să șteargă praful sau să scuture draperiile, un valet turna dintr-o carafă strălucitoare în trei cupe de

cristal gravat. Cupele erau migălos lucrate și atât de adânci, încât încăpea în ele o sticlă întreagă de Bordeaux. Valetul turnă câte un deget de vin roșu în fiecare.

Paharele fură oferite Triumviratului.

Cei trei oameni stăteau în fotolii largi de piele aranjate în jurul unui șemineu central. Încăperea era o bibliotecă cu mai mult de trei mii șapte sute de volume, majoritatea în greacă, latină sau germană. De o parte a șemineului în care nu ardea focul se afla un bust al lui Aristotel pe un piedestal din marmură de culoarea jadului. De partea cealaltă era un vechi bust al unui hindus. Pe antablamentul de deasupra căminului era pictat un șarpe lung, curbat ca o undă sinusoidă, pe un fundal de flăcări. Dedesubt era gravat cu majuscule cuvântul CHARAKA.

Fumul de la pipele bărbaților mângâia tavanul aflat mult deasupra lor. Bărbatul din mijloc făcu o mișcare abia perceptibilă cu mâna dreaptă, pe care purta un inel de argint, mare și ciudat. Avea cam șaizeci de ani și era elegant, supt la față și vânos, cu ochi și sprâncene negre, păr argintiu și degete de pianist.

În chip de răspuns la semnul lui, valetul aprinse focul, folosind teancul gros de hârtii dinăuntru. Curând, șemineul licărea și trosnea, plin de flăcări portocalii.

— Ai grijă să păstrezi cenușa, spuse stăpânul.

Valetul dădu din cap și se retrase tăcut, închizând ușa după el.

— Numai într-un singur fel te poți lupta cu focul, continuă bărbatul cu degete de pianist. Ridică paharul: Domnilor...

Când ceilalți doi bărbați ridicară și ei cupele de cristal, un observator ar fi putut constata că purtau pe mâna dreapta inele de argint identice. Unul dintre gentlemeni era trupeș, roșu în obraji și avea favoriți lânoși. El completă toastul bărbatului elegant:

— Tot cu foc.

Și își goliră paharele.

Al treilea gentleman era zvelt, avea un început de chelie și ochi pătrunzători. Nu spuse nici o vorbă, doar își bău vinul, un Château Lafite din 1870.

— Îl cunoașteți pe baron? întrebă domnul elegant, întorcându-se către cel cu început de chelie. Bănuiesc că sunteți rude.

— Rothschild? răspunse afabil bărbatul. Nu l-am întâlnit niciodată. Noi avem legături cu ramura engleză.

CAPITOLUL TREI

CA PRIMĂ DESTINAȚIE a lui Freud în America, dintre toate locurile posibile Brill alesese Coney Island. Am pornit pe jos spre stația Grand Central, la un cvartal de hotelul nostru. Pe cer nu era nici un nor, soarele deja dogorea, străzile erau sufocate de traficul de luni dimineața. Mașinile cu motor accelerau nerăbdătoare printre furgoanele trase de cai. Conversația era imposibilă. Peste drum de hotel, pe Strada 42, se ridicase deja un schelet colosal pe locul unde urma să apară o clădire nouă, și burghiele pneumatice făceau un zgomot asurzitor.

În stație era liniște. Freud și Ferenczi se opriră, copleșiți. Ne aflam într-un tunel fabulos din sticlă și oțel, lung de peste două sute de metri și înalt de treizeci și cinci, cu candelabre masive cu gaz atârnate pe întreaga lungime a tavanului arcuit. Era o mostră de inginerie depășind cu mult turnul din Paris al domnului Eiffel. Numai Jung părea să nu fie impresionat. M-am întrebat dacă se simțea bine: era cam palid și distrat. Freud fu șocat, cum fusesem și eu, când auzi că voiau să demoleze stația. Însă ea fusese construită pentru vechile locomotive cu aburi, iar epoca aburului se sfârșise.

În timp ce coboram scara spre stația IRT[1], Freud se posomorî.

---

1 Interborough Rapid Transit Company, firma care a exploatat prima linie de tren subterană din New York, inaugurată în 1904. (N. tr.)

— E îngrozit de trenurile voastre subterane, îmi șopti la ureche Ferenczi. Un piculeț de nevroză neanalizată. Așa mi-a spus aseară.

Starea de spirit a lui Freud nu se amelioră când trenul nostru opri violent între stații și luminile se stinseră, cufundându-ne într-un întuneric ca smoala.

— Clădiri în cer, trenuri în pământ, zise Freud pe un ton iritat. Pe voi, americanii, vă conduce Virgiliu: dacă nu puteți coborî cerul, sunteți hotărâți să aduceți iadul pe pământ.

— Ăsta e epigraful dumneavoastră, nu? întrebă Ferenczi.

— Da, dar nu era menit să fie *epitaful* meu, răspunse Freud.

— Domnilor! strigă Brill din senin. N-ați auzit încă analiza lui Younger pentru mâna paralizată.

— E istoria unui caz? zise Ferenczi entuziasmat. Trebuie s-o auzim, cu orice preț.

— Nu, nu. E incompletă, am spus.

— Prostii, mă contrazise Brill. E una dintre cele mai perfecte analize pe care le-am auzit. Confirmă fiecare punct al psihanalizei.

Fără să am prea mult de ales, le-am povestit micul meu succes, în timp ce așteptam în bezna sufocantă ca trenul să se întoarcă la viață.

Am absolvit Harvard în 1908, obținând nu numai o diplomă în medicină, ci și una în psihologie. Profesorii, impresionați de rezultatele mele, m-au recomandat lui G. Stanley Hall, primul care a primit vreodată o diplomă în psihologie la Harvard, fondator al Asociației pentru Psihologie din America, acum rector al Universității Clark din Worcester. Ambiția lui Hall era să facă din Clark, bogată și minunat înzestrată, instituția cea mai avansată în cercetarea științifică la nivel național. Când mi-a oferit poziția de lector în psihologie și posibilitatea să încep practica medicală – și să plec din Boston, am acceptat pe loc.

O lună mai târziu, aveam primul pacient pentru analiză: o fată, căreia o să-i spun Priscilla, în vârstă de șaisprezece ani, adusă în biroul meu de mama ei, complet disperată. Hall era responsabil pentru decizia familiei de a o aduce la mine. Nu pot spune mai multe fără să trădez identitatea fetei.

Priscilla era mică și îndesată, dar avea o față plăcută și o fire răbdătoare. O chinuiau de un an crize acute de sufocare, migrene ocazionale care o incapacitau și o paralizie totală a mâinii stângi – toate astea o încurcau și o stânjeneau. Isteria era indicată limpede de paralizie, care îi afecta mâna în întregime, inclusiv încheietura. După cum arătase Freud, paraliziile de acest tip nu se conformează nici unei inervații autentice la nivel dermic, prin urmare nu pot avea o bază fiziologică reală. De exemplu, o afecțiune neurologică adevărată poate să imobilizeze câteva degete, însă nu și încheietura. Sau e posibil ca degetul mare să nu mai poată fi folosit, însă celelalte rămân neafectate. Dar când paralizia cuprinde o întreagă parte a corpului, cu toate reticulațiile ei neurale diferențiate, nu fiziologia, ci psihologia trebuie consultată, pentru că respectivul tip de afecțiune corespunde numai unei idei, unei imagini mentale – în cazul Priscillei, imaginea mâinii ei stângi.

Doctorul fetei nu găsise, firește, nici o motivație organică pentru neplăcerile ei. Nici specialistul în chirologie adus din New York nu găsise nimic; îi recomandase odihnă și retragerea completă din diferitele ei activități, ceea ce aproape sigur îi agravase starea. Chemaseră chiar și un osteopat, care bineînțeles că nu rezolvase nimic.

După ce am eliminat toate posibilitățile neurologice și ortopedice – paralizie, boala lui Kienböck a osului semilunar și așa mai departe –, am hotărât să încerc psihanaliza. La început nu am făcut nici un progres. Motivul era prezența mamei. Nici o aluzie n-a fost suficientă pentru a o convinge pe această bună doamnă să lase doctorului și pacientei intimitatea pe care o cere psihanaliza. După a treia vizită, am anunțat-o că nu voi putea s-o ajut pe Priscilla, nici s-o accept în viitor ca

pacientă, decât dacă ea – mama, adică – n-o mai însoțea. Chiar și atunci, nu am putut s-o conving de la început pe Priscilla să vorbească. Urmând descoperirile cele mai recente ale lui Freud, i-am spus să stea întinsă și cu ochii închiși. I-am cerut să se gândească la mâna ei paralizată și să spună cu voce tare tot ce-i venea în minte în asociere cu acel simptom, să dea glas oricăror gânduri, indiferent care erau ele, indiferent cât de irelevante, inadecvate sau chiar nepolitic oase i se păreau. Priscilla răspundea invariabil numai repetându-mi descrierea foarte superficială a începutului suferințelor sale.

Ziua critică, după cum îmi povestea de fiecare dată, fusese cea de 10 august 1907. Își amintea data exactă pentru că era a doua zi după înmormântarea adoratei ei surori mai mari, Mary, care locuise în Boston cu soțul ei, Bradley. În vara aceea, Mary murise de gripă, lăsându-l pe Bradley să îngrijească singur doi copii mici. Iar în ziua de după înmormântare, Priscilla fusese însărcinată de mama ei să trimită scrisori de mulțumire prietenilor și rudelor care își exprimaseră, în număr mare, condoleanțele. În seara respectivă, a început să simtă dureri ascuțite în mâna stângă – mâna cu care scria. Nu a văzut nimic neobișnuit în asta, pe de o parte pentru că scrisese foarte multe scrisori, pe de alta pentru că aceeași mână o mai duruse din când în când în ultimele luni. Totuși, în noaptea care a urmat, s-a trezit pentru că nu mai putea respira. Când dispneea[1] s-a mai potolit, a încercat să adoarmă iar, dar n-a mai reușit. Dimineața suferea deja de prima dintre migrenele care urmau să o bântuie tot restul anului. Mai rău, a descoperit că stânga îi era complet paralizată. Și așa i-a și rămas, atârnând inertă de la încheietură.

Datele acestea, și câteva altele mi le repeta constant. Urmau tăceri lungi. Indiferent cât de persuasiv o asiguram că mai erau detalii pe care voia să mi le dezvăluie – pentru că era imposibil să nu-i fi rămas absolut nimic

1 Dificultate în respirație provocată de insuficiența cardiacă sau de stări nervoase. (N. tr.)

în memorie –, insista încăpățânată că nu mai găsea nimic altceva de spus.

Eram tentat s-o hipnotizez. Se vedea limpede că era o fată sugestionabilă. Însă Freud respinsese ferm hipnoza. Fusese o tehnică favorită în vremurile de la început, când lucra încă cu Breuer, dar descoperise că hipnoza nu avea un efect de lungă durată și nici nu activa porțiuni credibile ale memoriei. Am decis, totuși, că pot folosi în deplină siguranță aceeași tehnică pe care Freud o utilizase după ce abandonase hipnoza. Așa am înregistrat progrese.

I-am spus Priscillei că îi voi pune palma pe frunte. Am asigurat-o că era o amintire care voia să iasă la lumină, o amintire de importanță fundamentală pentru tot ce-mi spusese și fără de care nu am fi înțeles nimic. I-am spus că știa foarte bine despre ce amintire era vorba, chiar dacă nu știa că știe și că va ieși la suprafață de îndată ce îmi voi așeza mâna pe fruntea ei.

Am făcut asta cu o oarecare neliniște, pentru că în joc era chiar autoritatea mea. Dacă n-ar fi ieșit nimic din asta, m-aș fi aflat într-o poziție și mai proastă decât înainte. Dar, de fapt, amintirea chiar a apărut – exact cum se spunea în lucrările lui Freud că trebuia să fie – din clipa în care a simțit presiunea palmei pe cap.

— Ah, domnule doctor Younger, strigă, am văzut-o!

— Ce?

— Mâna lui Mary.

— Mâna lui *Mary*?

— În sicriu. A fost groaznic. Ne-au pus să ne uităm la ea.

— Continuă, am spus.

Priscilla nu mai spuse nimic.

— Ce nu era în regulă cu mâna lui Mary? am întrebat.

— A, nu, domnule doctor. Era perfectă. A avut mereu mâini perfecte. Putea să cânte minunat la pian, nu ca mine. Priscilla se lupta cu o emoție pe care n-o puteam descifra. Culoarea obrajilor și a frunții ei mă îngrijora: erau aproape stacojii. Era încă așa de frumoasă... Chiar și sicriul era frumos, numai catifea și

lemn alb. Arăta ca frumoasa din pădurea adormită. Dar știam că nu dormea.

— Ce era cu mâna lui Mary?

— Cu mâna ei?

— Da, cu mâna ei, Priscilla.

— Vă rog, nu-mi cereți să vă povestesc, zise. Mi-e prea rușine.

— N-are de ce să-ți fie rușine. Nu putem răspunde de sentimentele noastre; prin urmare, nici un sentiment nu ne poate provoca rușine.

— Chiar așa, domnule doctor Younger?

— Chiar.

— Dar a fost așa de neplăcut pentru mine.

— E vorba de mâna stângă a lui Mary? am riscat.

A dat din cap de parcă ar fi mărturisit o crimă.

— Povestește-mi despre mâna ei stângă, Priscilla.

— Inelul, șopti cu o voce cât se poate de slabă.

— Da, am spus. Inelul.

Acest *da* era o minciună. Speram că o va face pe Priscilla să creadă că înțelesesem deja totul, când în realitate nu pricepusem nimic. Actul acesta de inducere în eroare a fost singurul aspect din toată afacerea pe care l-am regretat. M-am surprins însă repetând aceeași înșelătorie, sub o formă sau alta, în fiecare ședință de psihanaliză pe care am efectuat-o de atunci încoace.

A continuat:

— Era inelul de aur pe care i-l dăduse Brad. Și eu m-am gândit: Ce risipă. Era o risipă să o îngropi cu inelul.

— Nu-i nici o rușine în asta. Simțul practic e o virtute, nu un viciu, am asigurat-o cu acuitatea mea obișnuită.

— Nu înțelegeți, zise. Îl voiam pentru mine.

— Da.

— Voiam să-l *port*, domnule doctor, țipă ea. Voiam ca Brad să se însoare *cu mine*. Nu puteam și eu să am grijă de copii? Nu puteam să-l fac fericit? Își lăsă capul în palme și suspină. Eram bucuroasă că murise, domnule doctor Younger. Eram *bucuroasă*. Pentru că acum el era liber să mă ia pe mine.

— Priscilla, am spus, nu pot să-ți văd fața.

— Îmi pare rău.

— Vreau să spun că nu pot să-ți văd fața pentru că o acoperă mâna ta stângă.

Fata gâfâia. Era adevărat: își folosea mâna stângă pentru a-și șterge lacrimile. Simptomul isteric dispăru din clipa în care ea își redobândi amintirea a cărei reprimare îl cauzase. Trecu apoi un an, iar paralizia nu reveni, nici dispneea, nici migrenele.

Reconstituirea poveștii a fost destul de simplă. Priscilla se îndrăgostise de Bradley de când acesta venise prima dată în vizită la Mary. Priscilla avea pe atunci treisprezece ani. Nu voi șoca pe nimeni, sper, dacă voi face observația că iubirea unei fete de treisprezece ani pentru un tânăr poate include dorințe sexuale, chiar dacă nu complet recunoscute ca atare. Priscilla nu-și admisese niciodată aceste dorințe, și nici gelozia pe care o simțea în consecință pentru sora ei, fapt care, în chip irezistibil, a produs în mintea copilului gândul îngrozitor, dar oportun, că, dacă Mary ar muri, calea ei ar fi deschisă. Toate sentimentele acestea au fost reprimate, chiar și din conștientul ei. Reprimarea respectivă era, fără dubiu, sursa originală a durerilor ocazionale pe care le simțea în mâna stângă, care au început probabil chiar în ziua nunții, de când a văzut inelul de aur pus pe degetul surorii ei. Doi ani mai târziu, vederea inelului pe degetul lui Mary în sicriu i-a trezit aceleași gânduri, care aproape că au apărut – sau, poate, pentru o clipă chiar au apărut – în conștientul Priscillei. Acum însă, la sentimentele interzise de dorință și gelozie se adăugase și complet nepermisa satisfacție provocată de moartea timpurie a surorii ei. Rezultatul: necesitatea unei noi reprimări, infinit mai puternică decât prima.

Rolul jucat de scrisorile de mulțumire e mai complex. Ne putem doar imagina cât trebuie să fi suferit Priscilla la vederea mâinii ei stângi, neîmpodobită de verighetă, asociată în mod repetat cu actul exprimării suferinței legate de decesul surorii ei. E posibil ca Priscilla să nu fi fost în stare să suporte această contradicție. În același timp, scrierea laborioasă a mesajelor

a oferit poate un suport fiziologic pentru ceea ce a urmat. În orice caz, mâna stângă devenise pentru ea o ofensă, amintindu-i atât de condiția de femeie necăsătorită, cât și de dorințele inacceptabile.

Trei obiective erau prin urmare vitale. Mai întâi, nu trebuia să aibă o astfel de mână; trebuia să scape de o mână care nu avea verighetă pe locul unde ar fi trebuit să se afle una. În al doilea rând, trebuia să se pedepsească pentru dorința de a înlocui pe Mary în calitate de soție a lui Bradley. În al treilea rând, trebuia să facă imposibilă consumarea acestei dorințe. Fiecare obiectiv a fost atins cu ajutorul simptomelor de isterie; economia cu care inconștientul își face treaba e minunată. Din punct de vedere simbolic, Priscilla se eliberase de mâna ofensatoare, îndeplinindu-și în același timp dorința și pedepsindu-se pentru aceasta. Transformându-se într-o invalidă, se asigurase de asemenea că nu mai putea avea grijă de copiii lui Bradley sau, cum se exprimase ea cu tact, „să-l facă fericit".

De la început până la sfârșit, tratamentul Priscillei a durat cam două săptămâni. După ce am asigurat-o iar că dorințele ei erau perfect naturale și că nu le putea controla, nu numai că simptomele au dispărut, dar fata a devenit chiar radioasă. Știrea despre vindecarea invalidei s-a răspândit prin Worcester de parcă Mântuitorul ar fi redat vederea vreunuia dintre orbii lui Isaia. Povestea oamenilor suna așa: Priscilla se îmbolnăvise din dragoste, iar eu o vindecasem. Palma pusă pe fruntea ei era încărcată cu tot soiul de puteri cvasimistice. Dacă reputația mea a fost consolidată astfel, iar practica mea medicală a prosperat, au existat totuși și consecințe mai puțin plăcute. Un șir de treizeci sau patruzeci de așazișipacienți doritori de psihanaliză a dat buzna în cabinetul meu, fiecare dintre ei pretinzând că suferă de simptome tulburător de asemănătoare cu cele ale Priscillei, fiecare așteptând diagnosticul de dragoste neconsumată și vindecarea prin coborârea palmei pe frunte.

CÂND AM ÎNCHEIAT povestea, trenul tocmai oprea în stația de la primărie. A trebuit să schimbăm acolo și să luăm autobuzul până la Park Row, de unde un tren de suprafață ne-a dus până la Coney. Nimeni nu a comentat nimic despre cazul Priscillei și am început să cred că mă făcusem de râs. Brill m-a salvat. I-a spus lui Freud că meritam să aflu ce crede „Maestrul" despre analiza mea.

Freud se întoarse spre mine cu ceea ce am îndrăznit cu greu să cred că era un licăr în ochi. Îmi spuse că, în afară de câteva puncte minore, analiza mea era cum nu se putea mai bună. Adăugă că era chiar sclipitoare și îmi ceru permisiunea să se refere la ea în lucrările lui viitoare. Brill mă bătu pe spate. Ferenczi, zâmbind, îmi strânse mâna. Nu era clipa cea mai plină de satisfacții din viața mea profesională; era clipa cea mai plină de satisfacții din *întreaga* mea viață.

Până atunci nu-mi dădusem niciodată seama cât de splendidă era stația de la primărie, cu candelabrele ei de cristal, cu frescele ei gravate și cu arcadele ei boltite. Toți îi remarcarăm frumusețea – cu excepția lui Jung, care ne anunță brusc că nu vine cu noi. Jung nu făcuse nici un comentariu, nici în timpul prezentării cazului, nici după aceea. Acum zise că trebuia să se ducă la culcare.

— La culcare? se miră Brill. Aseară te-ai dus la culcare la nouă.

În timp ce noi, ceilalți, rămaseserăm până binișor după miezul nopții după ce cinaserăm împreună la hotel, Jung se retrăsese în camera lui de îndată ce ajunseserăm și nu mai coborâse.

Freud îl întrebă pe Jung dacă se simțea bine. Când Jung îi răspunse că era doar aceeași durere de cap, Freud mă rugă să-l duc înapoi la hotel. Însă Jung refuză să fie însoțit, insistând că putea să reconstituie ușor traseul. Prin urmare, Jung luă trenul înapoi, iar noi continuarăm fără el.

CÂND DETECTIVUL JIMMY Littlemore se întoarse la Balmoral luni seara, unul dintre portari tocmai intrase în tură. Omul, Clifford, muncise în tura de la cimitir cu o seară

înainte; Littlemore îl întrebă dacă o cunoștea pe decedata domnișoară Riverford.

Se părea că portarul nu primise ordinul să-și țină gura.

— Sigur, îmi aduc aminte de ea, zise. Ce frumusețe...

— Ai vorbit cu ea? întrebă Littlemore.

— Nu prea vorbea – nu cu mine, în orice caz.

— Îți aduci aminte ceva special legat de ea?

— I-am deschis ușa în unele dimineți, zise Clifford.

— Ce-i așa de special în asta?

— Eu ies din tură la șase. Singurele fete pe care le vezi la ora aia sunt fetele care produc, și domnișoara Riverford nu arăta ca ele, dacă înțelegi ce vreau să spun. Ieșea pe la... nu știu, poate cinci, cinci jumate.

— Unde se ducea? întrebă Littlemore.

— Habar n-am.

— Dar noaptea trecută? Ai observat pe cineva sau ceva neobișnuit?

— Cum adică neobișnuit? întrebă Clifford.

— Ceva diferit, ceva ce n-ai mai văzut înainte.

— Păi, a fost un tip, zise Clifford. A plecat pe la miezul nopții. În mare grabă. L-ai văzut pe tipu' ăsta, Mac? Nu prea părea în regulă, după mine.

Portarul vorbea cu Mac, care dădea din cap.

— Fumezi? spuse Littlemore către Clifford, care acceptă țigara și o puse în buzunar, pentru că nu avea voie să fumeze în timpul serviciului. De ce nu părea în regulă?

— Așa. Era străin, cred. Clifford nu putea să-și articuleze mai distinct suspiciunea, dar afirmă că era absolut sigur că bărbatul nu locuia la Balmoral. Littlemore notă descrierea: brunet, înalt, zvelt, bine îmbrăcat, frunte înaltă, între treizeci și cinci și patruzeci de ani, purta ochelari și avea o servietă neagră. S-a urcat într-o birjă în fața Balmoralului și a plecat spre centru. Littlemore îi mai interogă pe portari încă zece minute – nici unul nu-și amintea să-l fi văzut pe brunetul lui Clifford intrând în clădire, dar putea foarte bine să fi urcat neobservat împreună cu unul dintre locatari –, apoi întrebă unde putea să le găsească pe cameriste. Îi spuseră să coboare.

La subsol, Littlemore ajunse într-o cameră supraîncălzită, scundă, cu țevi de-a lungul zidurilor, în care

câteva femei de serviciu împătureau rufe. Toate știau cine era fata care avea grijă de camera domnișoarei Riverford: Betty Longobardi. În șoaptă, îi destăinuiră detectivului că n-o va găsi pe Betty nicăieri în clădire. Plecase. Betty plecase devreme, fără să-și ia rămas-bun de la nimeni. Nu știau de ce. Betty era nărăvașă, dar altfel tare de treabă. Nu înghițea nici o nedreptate, nici chiar de la directorul aripii, îi spuseră femeile lui Littlemore. Poate că se certase iar cu el. Una dintre ele știa unde locuia Betty. După ce culese aceste informații, Littlemore se întoarse să plece. Abia atunci îl observă pe chinez.

Îmbrăcat într-un maiou alb și pantaloni scurți negri, bărbatul intrase în cameră cărând un coș de răchită plin până la refuz cu cearșafuri proaspăt spălate. După ce mută conținutul coșului pe o masă plină cu articole asemănătoare, porni spre ieșire, și atunci atrase atenția detectivului. Littlemore se uită lung la gambele groase ale bărbatului și la sandalele lui. Acestea nu erau deloc interesante în sine, și nici mersul lui, care nu însemna mai mult decât alunecarea unui picior în fața celuilalt. Rezultatul, totuși, era remarcabil. Două dungi umede rămâneau pe podea în urma bărbatului, iar dârele erau presărate cu pământ de un roșu închis, strălucitor.

— Hei, tu de colo! strigă Littlemore.

Bărbatul încremeni, cu spatele la detectiv și cu umerii încordați. Însă în clipa următoare porni în goană și dispăru după colț, trăgând în continuare coșul după el. Detectivul țâșni pe urmele lui și dădu colțul la timp ca să-l vadă trecând prin ușile batante de la capătul unui coridor lung. Littlemore străbătu în fugă coridorul, trecu de ușă și se pomeni în spălătoria cavernoasă și zgomotoasă a Balmoralului, printre bărbați care munceau la mese de călcat, plăci de spălat, prese cu abur și mașini acționate manual. Erau negri și albi, italieni și irlandezi, fețe de toate felurile – nu și chinezi, însă. Un coș de răchită gol se clătina încet pe jos, lângă o masă de călcat, ca și când ar fi fost lăsat acolo cu puțin timp în urmă. Podeaua era udă, ascunzând orice urme. Littlemore își împinse pălăria de paie pe spate și clătină din cap.

GRAMERCY PARK, LÂNGĂ Lexington Avenue, era singurul parc privat din Manhattan. Numai proprietarii caselor de vizavi de gardul delicat din fier forjat aveau dreptul să intre acolo. Odată cu locuința, oamenii primeau și o cheie de la poarta parcului, obținând acces la micul paradis de flori și verdeață.

Pentru fata care ieșea din una dintre aceste case în seara de luni, 30 august, cheia aceea fusese mereu un obiect magic, auriu și negru, delicat și totuși incasabil. Când era numai o fetiță, bătrâna doamnă Biggs, servitoarea lor, o lăsa să ducă ea cheia în gentuța albă în timpul plimbării pe stradă. Era prea mică pentru a putea să răsucească singură cheia, dar doamna Biggs o ținea de mână și o ajuta. Când poarta de fier ceda, era ca și când lumea însăși i se deschidea în față.

Parcul se micșorase tot mai mult pe măsură ce ea creștea. Acum, la șaptesprezece ani, putea bineînțeles să întoarcă singură cheia – și așa și făcea în fiecare seară –, apoi intra și mergea încet până la banca ei, cea pe care se așeza de fiecare dată. Avea în brațe câteva manuale și exemplarul ei secret din *Casa bucuriei*[1]. Îi plăcea încă banca ei, chiar dacă parcul devenise într-un fel sau altul, pe măsură ce crescuse, mai degrabă o anexă a casei părinților decât un refugiu. Mama și tatăl ei erau plecați. Plecaseră la țară cu cinci săptămâni în urmă, lăsând-o pe fată cu doamna Biggs și cu soțul ei. Fusese încântată să-i vadă plecând.

Era încă groaznic de cald, dar banca se afla la umbra răcoroasă a unei sălcii și a unui castan. Cărțile rămăseseră nedeschise lângă ea. Peste două zile începea septembrie, luna pe care o așteptase o veșnicie, cel puțin așa i se părea. Iar peste o săptămână împlinea optsprezece ani. Trei săptămâni după aceea, urma să se înscrie la Colegiul Barnard. Era una dintre fetele care, în ciuda dorinței fervente de a trăi o altă viață, își amânase cât

---

1 *House of Mirth*, roman publicat în 1905 de autoarea americană Edith Wharton, care descrie condiția femeii în societatea victoriană. (N. tr.)

putuse mai mult feminitatea, agățându-se de animalele de pluș chiar și atunci când colegele de școală discutau deja despre ciorapi, rujuri și întâlniri. La șaisprezece ani, animalele de pluș fuseseră în cele din urmă surghiunite pe rafturile de sus ale debaralei. La șaptesprezece ani era suplă, cu ochi albaștri și frumoasă de îți lua răsuflarea. Își purta încă părul lung și blond prins la spate cu o panglică.

Când clopotele Capelei Calvary bătură ora șase, îi văzu pe domnul și doamna Biggs coborând grăbiți de pe veranda casei, alergând la magazin înainte să închidă. Îi făcură cu mâna și ea le răspunse. Câteva minute mai târziu, ștergându-și lacrimile, porni încet către casă, strângând manualele la piept, privind iarba și trifoiul și albinele. Dacă s-ar fi întors la stânga, ar fi putut vedea, în capătul opus al parcului, un bărbat care se uita la ea de dincolo de gardul de fier forjat.

Bărbatul o privea de multă vreme. Avea o servietă neagră și era îmbrăcat în negru – prea îmbrăcat, de fapt, dată fiind arșița. Nu-și luă ochii de la fată în timp ce ea traversa strada și urca scările casei, o clădire arătoasă din piatră de var, cu doi lei în miniatură, care asigurau o pază ineficientă de fiecare parte a ușii de la intrare. O văzu deschizând ușa fără să o descuie.

Bărbatul îi observase și pe cei doi servitori care plecaseră mai devreme. Privi în stânga, în dreapta, apoi în spate și porni. Se apropie repede de casă, urcă treptele, încercă ușa și constată că nu era încuiată.

O jumătate de oră mai târziu, liniștea serii de vară din Gramercy Park fu sfâșiată de un țipăt – țipătul unei fete. Străbătu strada de la un capăt la altul, plutind în aer, atârnând acolo mai mult decât s-ar fi crezut că e fizic posibil. Puțin după aceea, bărbatul țâșni pe ușa din spate a casei. Un obiect de metal nu mai mare decât o monedă îi căzu din mână când se împiedică de treptele de jos. Bănuțul se lovi de o dală de ardezie și ricoșă surprinzător de sus. Bărbatul, la rândul lui, aproape că se prăbuși la pământ, dar își recăpătă echilibrul, trecu în goană pe lângă șopronul cu unelte pentru grădinărit și ieși din curte pe aleea din spate.

Domnul și doamna Biggs auziră țipătul. Tocmai se întorceau, încărcați cu plase pline cu zarzavaturi și flori. Înspăimântați, se năpustiră în casă și urcară scara cât putură de repede. La etaj, ușa dormitorului mare era deschisă, așa cum n-ar fi trebuit să fie. O găsiră în cameră. Plasele cu cumpărături căzură din mâinile domnului Biggs. O jumătate de kilogram de făină se risipi în jurul pantofilor lui negri, ridicând un norișor de praf alb, iar o ceapă galbenă se rostogoli până la picioarele goale ale fetei.

Stătea în mijlocul dormitorului părinților, îmbrăcată numai într-un furou și în lenjerie de corp care nu se cuvenea să fie văzută de servitori. Picioarele îi erau goale. Brațele ei lungi și zvelte erau întinse deasupra capului, iar încheieturile îi erau legate cu o frânghie groasă, prinsă de un cârlig din tavan de care atârna un mic candelabru. Degetele fetei aproape că atingeau prismele de cristal ale acestuia. Furoul era sfâșiat și în față, și în spate, ca și când ar fi fost lovită cu un bici sau cu un baston subțire. O cravată bărbătească lungă și albă – sau o eșarfă – îi era răsucită strâns în jurul gâtului și gurii.

Nu era totuși moartă. Ochii priveau sălbatici, ficși, fără să vadă. Se uita la bătrânii servitori ai familiei nu cu ușurare, ci cu un fel de teroare, ca și când ar fi fost asasini sau demoni. Tremura din tot corpul, în ciuda arșiței. Încercă iar să țipe, dar nu scoase nici un sunet. Rămăsese fără glas.

Doamna Biggs își veni prima în fire și îi ceru soțului ei să iasă din cameră și să cheme doctorul și poliția. Se îndreptă grijulie către fată, încercând să o liniștească, și desfăcu cravata. Când gura îi fu liberă, fata făcu toate mișcările care însoțesc în mod normal vorbirea, dar tot nu emise nici un sunet, nici un cuvânt, nici măcar o șoaptă.

Când polițiștii sosiră în sfârșit, constatară neplăcut surprinși că fata nu putea să vorbească. Îi aștepta însă o surpriză și mai mare. Îi dădură fetei hârtie și creion și o rugară să le povestească în scris ce se întâmplase. *Nu pot*, scrise ea. De ce nu? întrebară. Răspunsul ei: *Nu-mi amintesc*.

CAPITOLUL PATRU

SE FĂCUSE APROAPE șapte în acea seară de luni în care Freud, Ferenczi și cu mine ne-am întors la hotel. Brill se dusese acasă, obosit și fericit. Coney Island este, cred, locul preferat al lui Brill din întreaga Americă. Mi-a spus odată că, atunci când ajunsese întâia oară în țara asta, la cincisprezece ani, fără nici un sfanț și singur, își petrecea zile întregi pe trotuarul din scânduri de pe plajă, și unele nopți dedesubtul lui. Cu toate acestea, nu îmi era clar de ce găsise necesar ca primele experiențe ale lui Freud la New York să includă spectacolul incubatorului bebelușilor născuți prematur sau pe Jolly Trixie, doamna de 342 de kilograme promovată cu răpitorul slogan: CERULE MARE – E GRASĂ! E ÎNGROZITOR DE GRASĂ.

Freud păruse totuși încântat, comparând totul cu marele bâlci al Vienei din Prater – „dar la scară gigantică", precizase el. Brill îl convinsese chiar să închirieze un costum de baie și să ni se alăture în bazinul uriaș cu apă sărată din Steeplechase Park. Freud se dovedise un înotător mai bun decât Brill și Ferenczi, dar după-amiază avusese un atac de disconfort prostatic. Ne-am așezat deci la o cafenea pe plajă, unde, punctată de zdrăngăneala unui *montagne russe* și de larma constantă a valurilor, am purtat o discuție pe care n-o voi uita niciodată.

Brill ironizase tratamentul femeilor isterice, așa cum era el practicat de doctorii americani: cure de masaj, cure cu vibrații, cure cu ape.

— E jumătate șarlatanie și jumătate industrie sexuală, spunea.

Descrise o enormă mașină pentru vibrații cumpărată recent – cu patru sute de dolari – de un doctor pe care-l cunoștea, pe deasupra profesor la Columbia.

— Știi ce fac doctorii ăștia de fapt? Nimeni nu recunoaște, dar induc pacientelor orgasmul.

— Pari surprins, răspunse Freud. Avicenna făcea exact același lucru în Persia acum nouă sute de ani.

— Și s-a îmbogățit din asta? întrebă Brill, cu o notă de amărăciune în glas. Unii dintre ei câștigă mii de dolari pe lună. Mai rea e însă ipocrizia lor. I-am arătat odată unui august doctor, care se întâmplă să fie chiar superiorul meu ierarhic, că, dacă tratamentul lui funcționează, asta era o demonstrație în favoarea psihanalizei, stabilind legătura dintre sexualitate și psihanaliză. Trebuia să-i fi văzut expresia. Nu e nimic sexual în tratamentul lui, mi-a spus, absolut nimic. Își lasă pur și simplu pacienții să-și descarce excesul de tensiune nervoasă. Dacă sunt de altă părere, asta dovedește doar efectul corupător al teoriilor lui Freud. Am avut noroc că nu m-a concediat.

Freud se mulțumi să zâmbească. Nu avea nimic din amărăciunea lui Brill, nimic din atitudinea lui defensivă. Nu puteai să-l învinovățești pe ignorant, zise el. Pe lângă dificultatea inerentă a descoperirii adevărului despre isterie, mai erau și reprimări puternice, acumulate de-a lungul mileniilor, pe care nu ne puteam aștepta să le eliminăm peste noapte.

— E la fel ca în orice boală, spuse Freud. Numai când înțelegem cauza avem dreptul să pretindem că înțelegem boala, și abia după aceea putem să o tratăm. Deocamdată, cauza le rămâne ascunsă, așa că au încremenit în evul întunecat, luându-le sânge pacienților și numind asta medicină.

Și atunci conversația noastră luă întorsătura aceea remarcabilă. Freud ne întrebă dacă am dori să auzim unul dintre cazurile lui recente, despre un pacient obsedat de șobolani. Am spus, firește, că da.

Nu auzisem niciodată un om vorbind precum Freud. A relatat cazul cu atâta fluență, erudiție și pătrundere, încât ne-a ținut concentrați mai bine de trei ore. Brill, Ferenczi și cu mine îl întrerupeam periodic, atacându-i ipotezele cu obiecții sau întrebări. Freud răspundea atacului înainte chiar ca interlocutorul care punea întrebarea să apuce să o rostească în întregime. M-am simțit mai viu în aceste trei ore decât în oricare altă perioadă a vieții mele. Printre țipetele crainicilor, ale copiilor și ale căutătorilor de senzații tari din Coney Island, simțeam că noi patru redesenam limitele înseși ale cunoașterii de sine a omului, cuceream teritorii nicicând descoperite, croiam drumuri care nu apăreau pe nici o hartă, dar pe care lumea urma să meargă cândva. Tot ceea ce omul credea că știe despre sine – visele, conștientul, dorințele cele mai secrete – urma să se schimbe pentru totdeauna.

Întorși la hotel, Freud și Ferenczi se pregăteau să meargă să ia cina la Brill. Din nefericire, eu trebuia să plec altundeva. Jung ar fi trebuit să-i însoțească, dar era de negăsit. Freud mă puse să bat la ușa lui, fără nici un rezultat. Au așteptat până la opt, apoi au plecat la Brill fără el. M-am schimbat repede și nervos în hainele de seară. M-ar fi nemulțumit în orice condiții perspectiva participării la un bal, dar să pierd o cină cu Freud din cauza asta era jignitor dincolo de orice închipuire.

SOCIETATEA NEWYORKEZĂ DIN epoca de aur a sfârșitului de secol XIX era, în esență, creația a două femei putred de bogate, doamna William B. Astor și doamna William K. Vanderbilt, și a ciocnirii titanice dintre ele în anii 1880.

Doamna Astor, născută Schermerhorn, era de viță aleasă; doamna Vanderbilt, născută Smith, nu. Familia Astor își putea urmări descendența și averea până la aristocrația olandeză din New Yorkul secolului al XVIII-lea. Ca să fim drepți, termenul de „aristocrație" folosit mai sus e un pic exagerat, pentru că negustorii de blănuri olandezi din Lumea Nouă nu fuseseră chiar

prinți în Lumea Veche. Doamnele și domnii din Europa se prea poate să nu-l fi citit pe Tocqueville, însă diferența dintre Statele Unite și Bătrânul Continent asupra căreia căzuseră cu toții de acord era că America, spre ghinionul ei, nu avea o aristocrație. Totuși, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, familia Astor, fabulos de bogată, a fost primită la Curtea regală britanică și pretențiile ei aristocratice au fost curând confirmate de titluri englezești de noblețe, superioare de departe celor olandeze – dacă vor fi existat vreodată unele olandeze.

Prin contrast, un Vanderbilt era un nimeni. Cornelius „Commodore" Vanderbilt era doar cel mai bogat om din America – adică cel mai bogat om din lume. La mijlocul secolului al XIX-lea, dacă valorai un milion de dolari erai un om foarte avut; Cornelius Vanderbilt valora o sută de milioane când a murit, în 1877, iar fiul lui valora dublu un deceniu mai târziu. Dar Commodore era tot unul dintre vulgarii magnați ai vaselor cu aburi și ai căilor ferate, care își datorau bogăția industriei, iar doamna Astor nu voia să aibă de-a face nici cu ei, nici cu prietenii lor.

Doamna Astor n-ar fi pus în ruptul capului piciorul mai ales în casa tinerei doamne William K. Vanderbilt, soția nepotului lui Commodore. Nu i-ar fi dat nici măcar cartea de vizită. Așa s-a stabilit că familia Vanderbilt nu avea ce căuta în casele cu reputație bună din Manhattan. Doamna Astor făcuse cunoscut că doar patru sute de bărbați și femei în tot orașul New York puteau să intre într-o sală de bal – numărul acela reprezentând, din întâmplare, cantitatea oaspeților care încăpeau confortabil în sala de bal a doamnei Astor. Familia Vanderbilt nu era printre Cei Patru Sute.

Doamna Vanderbilt nu era răzbunătoare, era însă inteligentă și tenace. Nici un penny nu trebuia economisit pentru anularea interdicției familiei Astor. Prima ei măsură, îndeplinită cu o doză liberală din larghețea soțului ei, a fost să-și procure o invitație la Balul Patriarhilor, un eveniment semnificativ în calendarul social al New Yorkului, la care participau cei mai influenți

cetățeni ai orașului. Totuși, era încă exclusă din cercul mai rarefiat al doamnei Astor.

Al doilea pas a fost să-i ceară soțului ei să-i construiască o casă nouă. Urma să fie ridicată la colțul Bulevardului 5 cu Strada 52, și cu totul diferită de casele pe care le văzuse până atunci orașul. Proiectată de Richard Morris Hunt – nu doar cel mai faimos arhitect al timpului său, ci și un oaspete bine primit de familia Astor –, clădirea de pe Bulevardul 5 numărul 660 era un castel franțuzesc din piatră albă, în stilul celor de pe valea Loarei. Foaierul de la intrare, lung de douăzeci de metri, avea un tavan cu boltă dublă și la capătul lui se înălța o magnifică scară sculptată de Caen. Printre cele treizeci și șapte de camere se găseau o sufragerie pretențioasă luminată de vitralii, o sală enormă de sport pentru copii, care ocupa al treilea și al patrulea etaj, și o sală de bal ce putea găzdui opt sute de invitați. Casa era înțesată cu tablouri de Rembrandt, Gainsborough, Reynolds, de tapiserii Gobelin și de mobilă care aparținuse Mariei Antoaneta.

În 1883, când conacul era aproape gata, doamna Vanderbilt a anunțat o petrecere de inaugurare la care urma să cheltuiască suma de 250 000 de dolari. Cel mai inteligent mod de a-și folosi resursele a fost, de departe, asigurarea anticipată a participării unor oaspeți de seamă, puțini dar achiziționabili, care să nu respecte regulile doamnei Astor, inclusiv câteva doamne din aristocrația englezească, o brumă de baroni teutonici, o mână de conți italieni și un fost președinte al Statelor Unite. Făcând aluzii la aceste confirmări în avans și totodată la distracțiile somptuoase și nemaiauzite, doamna Vanderbilt a adunat în total o mie două sute de invitați. Balul în pregătire devenise subiectul favorit de discuție al orașului.

Unul dintre participanții nerăbdători la petrecere era din întâmplare Carrie Astor, fiica preferată a doamnei Astor, care pregătise toată vara cu prietenele ei un cadril în stea pentru balul doamnei Vanderbilt. Însă, din cele o mie două sute de invitații, nici una n-a ajuns la Carrie Astor. Toate prietenele lui Carrie fuseseră invitate – își

alegeau deja însuflețite rochiile pentru cadril –, nu și înlăcrimata Carrie. Oricui o asculta, doamna Vanderbilt îi prezenta mila ei pentru starea bietei fete, dar cum *ar fi putut* ea să o invite pe Carrie, întreba gazda pe toată lumea, când nu făcuse nicicând cunoștință cu mama ei?

Așa s-a făcut că doamna William Backhouse Astor s-a dus într-o după-amiază de iarnă a anului 1883 la caleașca ei și își trimise lacheul, îmbrăcat într-o livrea albastră, să prezinte cartea ei de vizită la reședința de pe Bulevardul 5 numărul 660. Faptul îi dădea doamnei Vanderbilt șansa fără precedent să o snobeze pe marea Caroline Astor, șansă care ar fi fost irezistibilă pentru orice femeie mai puțin clarvăzătoare. Însă doamna Vanderbilt i-a răspuns imediat, trimițând la reședința Astor o invitație la bal, și prin urmare Carrie a putut până la urmă să participe la eveniment, însoțită de mama ei – care purta un corsaj cu diamante în valoare de 200 000 de dolari – și de restul celor Patru Sute ai doamnei Astor.

Până la sfârșitul secolului, societatea din New York se transformase dintr-un bastion al newyorkezilor pursânge într-un amalgam nestatornic de putere, bani și celebritate. Oricine valora o sută de milioane putea să-și cumpere biletul de intrare. Domnii de societate se amestecau cu actrițe. Doamnele de societate își părăseau soții. Nici chiar doamna Vanderbilt nu a rămas doamna Vanderbilt: a obținut un divorț șocant în 1895 ca să devină doamna Oliver H.P. Belmont. Fiica doamnei Astor, Charlotte, mamă a patru copii, a fugit în Anglia cu alt bărbat. Trei fii și un nepot ai multimilionarului Jay Gould s-au căsătorit cu actrițe. James Roosevelt Roosevelt s-a însurat cu o prostituată. Chiar și un ucigaș de ocazie putea să devină persoană publică dacă se dovedea că era de familie bună. Harry Thaw, moștenitorul unei averi destul de modeste compusă din câteva mine din Pittsburgh, nu ar fi cunoscut nicicând celebritatea la New York dacă nu l-ar fi ucis în 1906 pe renumitul arhitect Stanford White pe acoperișul lui Madison Square Garden. Chiar dacă Thaw îl împușcase pe White direct în față, în timp ce acesta stătea pe scaun,

în văzul a o sută de participanți la cină, doi ani mai târziu juriul l-a achitat pe motiv de nebunie. Unii observatori au spus că nici un juriu american nu l-ar condamna pe un bărbat care ar ucide licheaua strecurată în patul nevestei sale; totuși, dacă vrem să fim corecți cu White, legătura lui cu tânăra în chestiune a avut loc când ea era doar o fată nemăritată, în vârstă de șaisprezece ani, și nu respectabila doamnă Harry Thaw. Alții au opinat că juriul respectiv era în mod special dispus să nu condamne, întrucât primise o sumă prea mare de la avocatul lui Thaw ca să se simtă liber, în consecință, să-i respingă pledoaria finală.

Vara, bogătașii din Manhattan se retrăgeau în palatele de marmură din Newport și Saratoga, unde principalele lor ocupații se legau de iahturi, de călărie și de jocul de cărți. În acele zile, familiile de elită puteau încă să demonstreze de ce erau cele mai bune din țară. Tânărul Harold Vanderbilt, care crescuse în casa de la numărul 660 de pe Bulevardul 5, a apărat de trei ori cu succes Cupa Americii împotriva asalturilor britanice. Tot el a inventat și contractul în bridge.

Cum se apropia luna septembrie a anului 1909, un nou sezon stătea să înceapă. Toată lumea era de acord că recolta de debutante din anul acela era printre cele mai reușite din ultimul timp. Domnișoara Josephine Crosby, observaseră cei de la *Times*, era o fată deosebit de frumoasă, înzestrată cu o voce minunată de soprană. Chipeșa domnișoară Mildred Carter se întorsese cu tatăl ei de la Londra, unde dansase cu regele. Domnișoara Hyde, moștenitoarea, era tot la prima apariție în public, ca și tinerele Chapin și Rutherford, cea din urmă fiind văzută ultima dată ca domnișoară de onoare a verișoarei ei, fostă White, la căsătoria cu contele Sheer-Toss.

Evenimentul inaugural al sezonului a fost un bal de caritate dat de doamna Stuyvesant Fish în seara de luni, 30 august, ca să strângă fonduri pentru noul spital de copii al orașului. Pe atunci era la modă să organizezi petrecerile la marile hoteluri din oraș. Petrecerea doamnei Fish trebuia să aibă loc la Waldorf-Astoria.

Hotelul, situat la intersecția Bulevardului 5 cu Strada 34, era situat pe locul unde locuise doamna Astor cu un sfert de secol în urmă, pe când era surclasată de doamna Vanderbilt. În comparație cu strălucitorul conac Vanderbilt, casa Astor, din cărămidă bună și veche, devenise brusc mică și cenușie. Prin urmare, doamna Astor a demolat-o fără fasoane și a construit treizeci de blocuri mai la nord un castel franțuzesc supradimensionat – nu în stilul Loara, ci după moda mai respectabilă a celui de-al doilea imperiu – cu o sală de bal suficient de încăpătoare pentru o mie două sute de persoane. Pe terenul lăsat liber de doamna Astor, fiul ei a ridicat hotelul cel mai mare din lume și cel mai luxos din oraș.

Lumea bună intra în Waldorf-Astoria de pe Strada 34 printr-un coridor larg și lung de o sută de metri, cunoscut sub numele de „Aleea Păunului". Cu ocazia câte unui bal cu ștaif, portari îmbrăcați în albastru salutau trăsurile care se apropiau, iar pe Aleea Păunului se aliniau sute și sute de spectatori, public de rând pentru procesiunea averilor și funcțiilor care-și făceau intrarea solemnă în hotel. „Grădina cu Palmieri" era restaurantul cu dom masiv și poleit al hotelului Waldorf, cu pereți de sticlă care asigurau continuitatea vizibilității în lumea exterioară și cu oglinzi mari peste tot pentru ca domnii și doamnele dinăuntru să se vadă mai des unii pe alții decât îi puteau vedea cei de afară. Pentru ca petrecerea să fie completă, doamna Stuyvesant Fish nu rezervase numai „Grădina cu Palmieri", ci și „Sala imperială", „Sala cu mirt" în aer liber și întreaga orchestră și companie a Operei Metropolitane.

Acordurile acestei muzici îl salutară pe Stratham Younger în timp ce străbătea Aleea Păunului la braț cu verișoara sa, domnișoara Belva Dula, o jumătate de oră după ce oaspeții lui europeni plecaseră să ia masa la Brill.

MAMA MEA ERA o Schermerhorn. Sora ei se măritase cu un Fish. Aceste două mărețe acte genealogice îmi dădeau dreptul să fiu invitat la fiecare bal regal din Manhattan.

Faptul că locuiam în Worcester, Massachusetts, era o scuză suficientă pentru a refuza cele mai multe invitații de acest fel. Trebuia totuși să fac o excepție pentru petrecerile date de excentrica mea mătușă Mamie – doamna Stuyvesant Fish – care, deși nu era cu adevărat mătușa mea, insistase să-i spun astfel încă de când eram mic și-mi petreceam verile în casa ei din Newport. După ce tata murise, mătușa Mamie fusese cea care se asigurase că mama putea să stea liniștită mai departe în casa aceea din Back Bay în care își trăise căsnicia. Prin urmare, nu puteam spune „nu" când mătușa Mamie mă invita la una dintre galele ei. Pe lângă obligația aceasta, mai era și verișoara Belva, pe care acceptasem s-o însoțesc pe Alee.

— Asta ce mai e? mă întrebă Belva, referindu-se la muzică, în timp ce străbăteam holul nesfârșit, flancat de mulțimile de spectatori.

— E *Aida* domnului Verdi, am răspuns, iar noi suntem animalele care mărșăluiesc.

Îmi arătă o femeie corpolentă, însoțită de soțul ei, nu mult în fața noastră.

— A, uite, familia Arthur Scott Burden. N-am mai văzut-o niciodată pe doamna Burden cu turban stacojiu. Probabil că trebuie să ne gândim la elefanți.

— Belva!

— Și uite-i și pe Condé Nast. Pălăria ei *Directoire* e mult mai potrivită, nu crezi? Și cu gardeniile sunt de acord, dar nu sunt așa de sigură în ce privește penele de struț. Ar putea îndemna oamenii să-și vâre capetele în nisip când trece pe lângă ei.

— Fii cuminte, Belva.

— Îți dai seama că o mie de oameni se uită probabil la noi în clipa asta? Belva adora în chip vădit să fie în centrul atenției. Pariez că nu aveți așa ceva în Boston.

— Suntem teribil de înapoiați în Boston, am spus.

— Cea cu grămada aia perfectă de bijuterii în păr e baroneasa von Haefton, care m-a exclus iarna trecută din petrecerea ei pentru marchizul de Charette. Iar grupul de acolo este familia John Jacob Astor – se vorbește că el a fost văzut peste tot cu Maddie Forge,

care n-are nici cu un minut mai mult de șaisprezece ani – și gazdele noastre, Stuyvesant Fishii[1].

— Fish.

— Pardon?

— Pluralul de la Stuyvesant Fish, am explicat, e tot Stuyvesant Fish. Se spune „familia Fish", nu „Fishii". Rar puteam să o corectez pe Belva în chestiuni legate de eticheta din New York.

— Nu cred nici o iotă, răspunse ea. Totuși, doamna Fish pare ea însăși „plurală" în seara asta.

— Fără vorbe rele despre mătușa mea, Belva.

Verișoara Belva avea aproape exact vârsta mea și o cunoșteam din copilărie. Dar sărăcuța de ea, slăbănoagă și urâțică, își făcuse ieșirea în lume aproape cu zece ani în urmă și nimeni nu mușcase momeala. La douăzeci și șapte de ani era, mă tem, cam disperată, și lumea o asociase deja cu statutul de fată bătrână.

— Cel puțin, am adăugat, mătușa Mamie nu și-a adus și câinele în seara asta.

Mătușa Mamie dăduse odată un bal în Newport pentru noul ei pudel franțuzesc, care își realizase intrarea făcând sluj pe un covor roșu, cu o zgardă încrustată cu diamante.

— Ba nu, și-a adus câinele, observă încântată Belva, și încă mai poartă zgarda de diamant. Mi-o arătă pe Marion Fish, fata cea mică a mătușii Mamie, la al cărei debut extraordinar în societate Belva nu fusese invitată.

— Până aici, verișoară. De-acum ești pe cont propriu.

Ajungând la capătul coridorului, m-am despărțit de Belva, sau mai degrabă mătușa Mamie m-a smuls de lângă ea, cuplându-mă în schimb cu o domnișoară Hyde, care se vedea limpede că era bogată, dar avea puține alte farmece. Am dansat cu mai multe alte domnișoare, inclusiv cu înalta și grațioasa Eleanor Sears, care era destul de drăguță, dar trebuia mereu să-i ocolesc

---

1 Joc de cuvinte în limba engleză, bazat pe forma neregulată a pluralului de la *fish* (pește) care este tot *fish*, și nu *fishes*, conform regulii generale. (N. tr.)

pălăria de forma și mărimea unui sombrero. Și, bineînțeles, am dansat o dată și cu sărmana Belva.

După indispensabilul cocteil cu stridii, ni s-a servit – conform meniului cu margini aurite – un *buffet russe*, carne de oaie de munte prăjită, cu piure de castane și asparagus, șerbet de șampanie, friptură de țestoasă „spate-de-diamant" din Maryland și rață arămie cu salată de portocale. Era abia prima din cele două mese de seară, a doua urmând să fie servită după miezul nopții. După al doilea supeu, programul de dansuri urma să meargă mai departe, cu dansuri formale – probabil „Oglinda", după cât o cunoșteam pe mătușa Mamie –, începând cu ora unu și jumătate dimineața.

De fapt, nu mă prea deranjau petrecerile ocazionale în New York. Încetasem să mă mai achit de obligațiile sociale la Boston, unde nu aș fi scăpat de șoaptele și ocheadele provocate de circumstanțele morții tatălui meu. Diferența dintre Boston și New York era următoarea: la Boston scopul era să nu faci nimic altceva decât ce se făcuse deja și înainte; la New York trebuia să surclasezi orice mai fusese făcut. Însă simplul spectacol al unei petreceri newyorkeze – și, bineînțeles, se presupunea că trebuia să faci și tu parte din spectacol – era un aspect cu care sângele meu de bostonian nu s-a obișnuit cu adevărat niciodată. În special debutantele, deși sensibil mai multe decât în Boston și evident mai arătoase, erau prea strălucitoare pentru gustul meu. Erau o eflorescență de diamante și perle – pe corsaje, în jurul gâturilor, atârnându-le de urechi, drapate pe umeri, cuibărite în păr – și, cu toate că articolele respective erau fără îndoială autentice, nu-mi puteam reprima senzația că vedeam niște falsuri.

— Aici erai, Stratham! strigă mătușa Mamie. O, de ce trebuie să fii văr cu Marion? Te-aș fi însurat cu ea de ani buni. Acum ascultă-mă. Domnișoara Crosby i-a întrebat pe toți unde ești. A împlinit optsprezece ani anul ăsta, e a doua fată din New York ca frumusețe, iar tu încă ești cel mai burlac arătos... vreau să spun cel mai arătos burlac. Trebuie să dansezi cu ea.

— Am dansat cu ea, i-am răspuns, și știu cu certitudine că vrea să se mărite cu domnul de Menocal.

— Dar eu nu vreau să se mărite cu de Menocal, a zis mătușa Mamie. Vreau ca de Menocal să se însoare cu nepoata lui Franz și Ellie Sigel, Elsie. Din păcate, ea a fugit în Washington. Eu știam că oamenii fug *din* Washington. Unde i-o fi fost capul? Putea la fel de bine să fugă și în Congo. L-ai salutat deja pe Stuyvie?

Stuyvie era, bineînțeles, soțul ei, Stuyvesant. Cum nu schimbasem încă salutări cu unchiul Fish, mătușa Mamie mă conduse la el. Lângă unchiul Fish l-am văzut pe Louis J. de G. Milhau, pe care-l cunoscusem în studenție la Harvard. Celălalt bărbat, în vârstă poate de patruzeci și cinci de ani, îmi părea familiar, dar nu știam de unde să-l iau. Era brunet, tuns scurt, avea o privire inteligentă, nu purta barbă și afișa un aer de autoritate. Mătușa Mamie mă scoase din încurcătură când adăugă printre dinți:

— Primarul. Să te prezint.

A reieșit că primarul McClellan tocmai pleca. Mătușa Mamie strigă în semn de protest, obiectând că îl va pierde pe Caruso. Mătușa Mamie detesta opera, dar știa că restul lumii o considera o culme a bunului gust. McClellan se scuză, mulțumindu-i cordial pentru binefacerea pe care o aduce New Yorkului și se jură că nu ar pleca la o asemenea oră dacă nu ar fi la mijloc o chestiune foarte serioasă care îi solicită pe loc atenția. Mătușa Mamie obiectă și mai înflăcărat, de data asta la auzul expresiei „chestiune foarte serioasă" folosită în prezența ei. Nu voia să audă nimic despre nici o chestiune serioasă, zise, învăluindu-ne într-un nor de șifon.

Spre surprinderea mea, Milhau îi spuse atunci primarului:

— Younger, aici de față, e doctor. De ce nu vorbiți cu el?

— 'Mnezeule, exclamă unchiul Fish, așa-i. Doctor de Harvard. Younger va ști cine-i omul potrivit pentru asta. Povestește-i, McClellan.

Primarul mă măsură cu privirea, luă un fel de decizie interioară și începu cu o întrebare:

— Îl cunoști pe Acton, Younger?

— Lordul Acton? am zis.

— Nu, Harcourt Acton din Gramercy Park. E vorba de fiica lui.

Se părea că domnișoara Acton fusese victima unui atac violent ceva mai devreme în seara aceea, chiar acasă, în timp ce părinții ei lipseau. Infractorul nu fusese prins, nici nu fusese văzut de altcineva. Primarul McClellan, care cunoștea familia, voia cu tot dinadinsul să obțină de la domnișoara Acton o descriere a acestuia, dar fata nu putea nici să vorbească, nici să-și aducă aminte ce i se întâmplase. Primarul se întorcea chiar atunci la sediul poliției; fata era încă acolo, însoțită de doctorul de familie, care declarase că starea ei era de neînțeles. Nu găsise nici o leziune fizică ce i-ar fi putut produce asemenea simptome.

— Fata e isterică, am zis. Suferă de criptoamnezie.

— Criptoamnezie? repetă Milhau.

— Pierderea memoriei produsă de reprimarea unui episod traumatic. Termenul a fost inventat de doctorul Freud din Viena. Starea este esențial isterică și este asociată cu afonia – pierderea vorbirii.

— 'Mnezeule, zise iar unchiul Fish. Pierderea vorbirii, ai spus? Asta-i!

— Doctorul Freud, am continuat, a scris o carte despre disfuncțiile de vorbire. Monografia lui Freud despre afazii[1] fusese citită în America mult înainte ca scrierile lui psihologice să devină cunoscute. E probabil autoritatea numărul unu din lume pe tema aceasta și a demonstrat în special o asociere cu trauma isterică – mai ales trauma sexuală.

— Păcat că doctorul Freud al tău e în Viena, zise primarul.

---

1 Afazia și afonia reprezintă pierderi totale sau parțiale ale facultății de vorbire, cea de a doua fiind cauzată de leziuni ale laringelui sau ale nervilor acestuia. (N. tr.)

CAPITOLUL CINCI

AM BĂTUT LA ușa lui Brill până ce, în cele din urmă, mi-a deschis soția lui, Rose. Ardeam de nerăbdare să le spun nu numai că aranjasem prima consultație a lui Freud în America, dar și că o mașină cu șofer ne aștepta jos să-l ducem acolo, trimisă de însuși primarul New Yorkului. Totuși, scena peste care am dat era atât de plină de bună dispoziție și de agreabilă, încât nu am fost în stare să o întrerup pe loc.

Apartamentul lui Brill se afla la al cincilea etaj al unui bloc din Central Park West. Și era mic – numai trei camere, fiecare dintre ele chiar mai mică decât camera mea din Manhattan. Dădea însă direct înspre parc, și aproape fiecare palmă era ticsită cu cărți. În aer plutea un miros domestic de ceapă prăjită.

Jung era acolo, și Brill, Ferenczi și Freud, înghesuiți cu toții în jurul unei măsuțe în mijlocul camerei principale, care servea în același timp drept bucătărie, sufragerie și salon. Brill strigă că trebuia să mă așez și să gust din pieptul de pui gătit de Rose; mi se turnă vin înainte să apuc să-i răspund. Brill și Ferenczi erau în toiul unei povești despre cum e să fii analizat de Freud, iar Brill juca rolul Maestrului. Toată lumea râdea, chiar și Jung, a cărui privire, am observat, zăbovea asupra soției lui Brill.

— Hai, prieteni, spuse Freud, asta tot nu răspunde la întrebarea: de ce America?

— Întrebarea, Younger, mă lămuri Brill, e următoarea. Psihanaliza este excomunicată peste tot în Europa. Și totuși aici, în America puritană, Freud e pe cale să

primească primul titlu academic și e chemat să țină cursuri la o universitate prestigioasă. Cum vine asta?

— Jung spune, adăugă Ferenczi, că e din cauză că voi, americanii, nu înțelegeți teoriile sexuale ale lui Freud. Odată ce le veți pricepe, zice el, veți arunca psihanaliza cât colo, ca pe un ou fierbinte.

— Nu cred, l-am contrazis. Cred că se va răspândi cât ai zice pește.

— De ce? întrebă Jung.

— Tocmai din cauza puritanismului nostru, am răspuns. E însă altceva ce...

— Asta-i pe dos, zise Ferenczi. O societate puritană ar trebui să ne respingă.

— Vă *va* respinge, spuse Jung râzând în hohote, de îndată ce își va da seama ce spunem.

— America puritană? interveni Brill. Diavolul era mai puritan.

— Liniște, toată lumea, interveni Rose Brill, o brunetă cu privire hotărâtă și directă. Lăsați-l pe doctorul Younger să se explice.

— Nu, stați puțin, zise Freud. Younger vrea să ne spună altceva. Ce anume, tinere?

AM COBORÂT CELE patru rânduri de trepte cât de repede am putut. Cu cât auzea mai mult despre chestiune, cu atât Freud era mai intrigat, iar când află despre implicarea personală a primarului, deveni la fel de nerăbdător ca și mine să ajungă în centru, în ciuda orei târzii. Mașina fiind cu patru locuri, aveam unul în plus, așa că Freud hotărî ca Ferenczi să ne însoțească. Freud îl invitase mai întâi pe Jung, care părea ciudat de neinteresat. Acesta refuzase și nici măcar nu coborîse în stradă.

Chiar înainte să plecăm, Brill spuse:

— Nu-mi place că-l lăsați pe Jung aici. Să mă duc să-l iau; puteți să-l înghesuiți cu voi în mașină și să-l lăsați la hotel.

— Abraham, răspunse Freud, cu o severitate neașteptată, ți-am spus de mai multe ori ce cred despre asta.

Trebuie să-ți depășești ostilitatea față de Jung. E mai important decât noi toți la un loc.

— Cerule, nu-i vorba de asta, protestă Brill. L-am primit pe om în casa mea, la cină, nu-i așa? E... *starea* lui. Despre asta vorbesc.

— Ce stare? întrebă Freud.

— Nu-i în regulă. E înfierbântat, aproape excitat. Acum îi e cald, în clipa următoare îi e frig. Sunt sigur că ați observat. Unele lucruri pe care le spune n-au nici o noimă.

— A băut vinul tău.

— Asta-i altă problemă, spuse Brill. Jung nu se atinge niciodată de alcool.

— Era sub influența lui Bleuler, remarcă Freud. L-am vindecat de ea. Nu te deranjează faptul că Jung bea, nu, Abraham?

— Sigur că nu. Orice e mai bine decât un Jung treaz. Să-l ținem beat tot timpul. Dar altceva mă neliniștește la el, chiar de când a intrat înăuntru. L-ai auzit când a întrebat de ce e așa de moale podeaua mea – podeaua de lemn?

— Îți imaginezi tu, zise Freud. Iar dincolo de imaginație e întotdeauna o dorință. Jung nu e obișnuit cu alcoolul, pur și simplu. Asigură-te doar că ajunge cu bine la hotel.

— Foarte bine. Brill ne ură noroc. Când plecarăm, strigă după noi: Dar există, poate, și dorința de a *nu* îți imagina!

ÎN MAȘINA DESCOPERITĂ, în timp ce coboram grăbiți pe Broadway, Ferenczi mă întrebă dacă în America era normal să mănânci un melanj de mere, nuci, țelină și maioneză. În mod evident, Rose Brill le servise oaspeților ei o salată Waldorf.

Freud se cufundase în tăcere. Părea că meditează. M-am întrebat dacă îl deranjaseră comentariile lui Brill; eu însumi începusem să cred că ceva nu era în regulă cu Jung. M-am întrebat de asemenea la ce se gândise

Freud când spusese că Jung era mai important decât noi ceilalți la un loc.

— Brill e paranoic, spuse brsuc Ferenczi, adresându-i-se lui Freud. Nu-i nimic.

— Paranoicul nu greșește niciodată în întregime, răspunse Freud. Ai remarcat scăparea lui Jung?

— Ce scăpare? întrebă Ferenczi.

— Scăparea de limbaj, răspunse Freud. A spus: „America o să vă respingă" – nu *pe noi*, ci *pe voi*.

Freud se închise iar în tăcere. Am mers pe Broadway până la Union Square, apoi pe Bulevardul 4 până la Bowery Road, prin Lower East Side. Trecând pe lângă dughenele închise ale pieței din Strada Hester, a trebuit să încetinim. Deși era aproape ora unsprezece, evreii umpleau străzile, cu bărbile lor lungi și costumele tradiționale, negre din cap până-n picioare. Poate că era prea cald ca să doarmă în cămărușele lor ieftine, strâmte și fără aer în care trăiau atât de mulți dintre imigranții orașului. Mergeau braț la braț sau în grupuri mici, cu gesticulație abundentă și discuții aprinse. Sunetul germanei lor vulgare și corcite, pe care evreii o numesc idiș, era peste tot.

— Deci asta-i Lumea Nouă, observă Freud de pe locul din față, pe un ton nu prea favorabil. De ce naiba vin atât de departe numai ca să refacă ce au lăsat în urmă?

M-am hazardat să-l întreb:

— Nu sunteți religios, domnule doctor Freud?

A fost o tentativă nefericită. Ferenczi îmi răspunse în locul lui:

— Depinde ce înțelegi prin *religios*. Dacă, de exemplu, a fi religios înseamnă să crezi că Dumnezeu e o iluzie gigantică inspirată de un complex colectiv al lui Oedip, Freud e foarte religios.

Freud mă fixa acum pentru întâia oară cu privirea aceea ascuțită pe care o văzusem pe cheu.

— O să-ți spun care a fost procesul gândirii tale ca să ajungi să mă întrebi asta, zise el. Am întrebat de ce au venit evreii ăștia aici. Ai vrut să spui *Au venit aici pentru libertate religioasă*, dar te-ai gândit mai bine, pentru

că era prea evident. Apoi ai considerat că dacă eu, un evreu, n-am putut să-mi dau seama că au venit aici pentru libertate religioasă, trebuie că religia nu înseamnă prea mult pentru mine – de fapt, înseamnă atât de puțin, încât n-am reușit să înțeleg cât de importantă e pentru ei. De aici întrebarea ta. Am dreptate?

— Pe deplin, am răspuns.

— Nu te îngrijora, interveni Ferenczi. Face asta cu toată lumea.

— Așa. Mi-ai pus o întrebare directă, zise Freud; eu îți dau un răspuns direct. Sunt cel mai profund necredincios. Orice nevroză e o religie pentru cel afectat de ea, iar religia e nevroza universală a omenirii. De asta nu ne putem îndoi: caracteristicile pe care le atribuim lui Dumnezeu reflectă spaimele și dorințele pe care le simțim când suntem sugari și, mai târziu, copii mici. Cine nu înțelege atâta lucru nu poate înțelege nici cea mai elementară noțiune legată de psihologia umană. Dacă ești în căutarea religiei, nu urma drumul meu.

— Freud, sunteți nedrept, zise Ferenczi. Younger nu a spus că e în căutarea religiei.

— Tânărul e interesat de ideile mele, atunci are dreptul să știe care sunt implicațiile lor. Freud mă examină lung. Deodată, severitatea dispăru și mă privi aproape părintește. Și se poate ca și eu să fiu interesat de *ideile lui*. Îți întorc întrebarea: ești un om religios, Younger?

Spre stânjeneala mea, n-am știut ce să-i răspund.

— Tata era, am spus.

— Răspunzi la o întrebare, replică Ferenczi, diferită de cea care ți s-a pus.

— Însă îl înțeleg, spuse Freud. Vrea să zică: pentru că tatăl lui credea, el înclină să se îndoiască.

— E adevărat, am zis.

— Dar se întreabă, adăugă Freud, dacă o îndoială astfel fundamentată e una bună. Ceea ce îl face să încline înspre a crede.

Nu puteam decât să îl privesc înmărmurit. Ferenczi îi puse întrebarea care ar fi trebuit să fie a mea.

— Cum e posibil să știți asta?

— Totul decurge din ce ne-a spus aseară: că a fost dorința tatălui său să urmeze medicina, nu a lui. Și, pe lângă asta, adăugă el, trăgând satisfăcut din trabuc, în tinerețe și eu simțeam la fel.

CU FAȚADA LUI grandioasă de marmură, cu frontoanele grecești și cu domul extravagant, luminat blând de lampadare, noul sediu al poliției de pe Centre Street, numărul 240, părea mai degrabă un palat decât o clădire municipală. Trecând de ușile masive de stejar, am dat de un bărbat în uniformă în spatele unui birou semicircular înalt până la nivelul pieptului. Luminile electrice aruncau în jurul lui o ceață gălbuie. Folosi telefonul și în curând furăm salutați de primarul McClellan, însoțit de un domn mai în vârstă, îngrijorat și cu o burtă în formă de oală, care se numea Higginson și care se dovedi a fi doctorul familiei Acton.

Dând mâna cu fiecare dintre noi, McClellan se scuză îndelung față de Freud pentru teribila neplăcere pe care i-o cauza.

— Younger îmi spune că sunteți expert și în Roma antică. O să vă dau cartea mea despre Veneția. Dar trebuie să vă invit sus. Domnișoara Acton e în starea cea mai proastă cu putință.

Primarul ne conduse la o scară de marmură. Doctorul Higginson ne vorbi pe larg despre măsurile pe care le luase – nici una nu părea dăunătoare, deci aveam ceva noroc în privința asta. Am intrat într-o încăpere spațioasă, decorată în stil clasic, cu fotolii de piele, alămuri peste tot și un birou impozant. În spatele biroului, părând mult prea mică pentru el, era așezată o tânără înfășurată într-o pătură subțire, cu câte un polițist de fiecare parte.

McClellan avea dreptate: era într-o stare deplorabilă. Plânsese din belșug, fața îi era groaznic de roșie și umflată. Părul ei lung și blond era despletit și încâlcit. Se uită în sus la noi cu cei mai mari și mai temători ochi pe care i-am văzut vreodată – temători și neîncrezători.

— Am încercat în toate felurile, declară McClellan. Poate să ne spună în scris tot ce s-a întâmplat înainte și după. În ce privește însă... ăăă... incidentul, nu-și amintește nimic.

Primarul făcu prezentările. Fata se numea Nora. O lămuri că eram niște doctori speciali care, spera el, vor putea să o ajute să-și recapete vocea și memoria. Vorbea cu ea de parcă ar fi fost un copil de șapte ani, confundând poate dificultatea de vorbire cu o dificultate de înțelegere, deși puteai să-ți dai seama imediat după ochi că n-avea nici un impediment de această natură. În mod previzibil, intrarea a încă trei bărbați străini îi provocă o emoție și mai puternică. Ochii i se umplură de lacrimi, dar și le reținu. În cele din urmă își ceru scuze în scris, ca și când ar fi fost vinovată de propria ei amnezie.

— Vă rog, domnilor, începeți, spuse McClellan.

Freud vru mai întâi să verifice dacă exista o bază fiziologică pentru simptome.

— Domnișoară Acton, zise, aș dori să mă asigur că n-ați suferit o leziune la cap. Îmi permiteți?

Fata încuviință. După o examinare meticuloasă, Freud conchise:

— Nu există nici un fel de vătămare a craniului.

— Cauza afoniei ar putea fi o leziune a laringelui, am remarcat, referindu-mă la pierderea vocii.

Freud dădu din cap și mă invită cu un gest să o examinez eu însumi.

Apropiindu-mă de domnișoara Acton, mă simțeam inexplicabil de agitat. Nu puteam identifica sursa acestei anxietăți; poate că îmi era teamă să nu apar drept lipsit de experiență în ochii lui Freud, deși efectuasem examinări infinit mai complicate – și încă în fața profesorilor mei de la Harvard – fără să simt o asemenea neliniște. I-am explicat domnișoarei Acton că era important să determin dacă o vătămare corporală ar fi putut provoca incapacitatea ei de a vorbi. I-am cerut să-mi ia mâna și să o plaseze pe gât astfel încât disconfortul să se minimalizeze. Mi-am apropiat mâna, cu două degete întinse. Fără prea multă tragere de inimă, o conduse către gât, așezând totuși degetele mele pe claviculă. I-am

spus să ridice capul. Se supuse și, în timp ce mi-am mișcat degetele spre laringe, am remarcat, în ciuda rănilor, liniile perfecte și delicate ale gâtului și bărbiei, parcă sculptate în marmură de Bernini[1]. Când am exercitat presiune asupra unor diverse puncte, închise ochii, dar nu-și trase capul.

— Nu găsesc nici un semn de traumă a laringelui, am constatat.

Domnișoara Acton părea chiar mai neîncrezătoare decât atunci când intraserăm. N-o învinovățeam. Uneori e mai neplăcut să afli că nu e nimic în neregulă cu corpul tău decât că e. În același timp, era singură, despărțită de familie, înconjurată de bărbați străini. Părea să ne evalueze unul câte unul.

— Draga mea, îi spuse Freud, ești neliniștită de pierderea memoriei și a vocii. Nu trebuie să fii. După un asemenea accident amnezia nu e ceva ieșit din comun, și am văzut deseori oamenii pierzându-și capacitatea de a vorbi. Când n-a fost vorba de leziune fizică permanentă – și la tine nu e cazul –, am reușit întotdeauna să elimin ambele neplăceri. Prin urmare, o să-ți pun câteva întrebări, dar nici una despre ce ți s-a întâmplat azi. Vreau numai să-mi spui cum te simți acum. Vrei să bei ceva?

Fata dădu din cap recunoscătoare; McClellan își trimise unul dintre ofițeri și acesta se întoarse în scurt timp cu o ceașcă de ceai. Între timp, Freud începuse o conversație cu fata – el vorbind, ea scriind –, dar numai despre aspecte cât se poate de generale, cum ar fi, de pildă, că urma să devină boboacă la Barnard luna viitoare. În cele din urmă, domnișoara Acton scrise că îi părea rău că nu putea răspunde întrebărilor domnilor polițiști și că voia să meargă acasă.

Freud ne făcu semn că voia să vorbească cu noi fără ca fata să audă. Astfel, o trupă de bărbați mărșăluind grav – Freud, primarul McClellan, Ferenczi, doctorul

---

1 Giovanni Lorenzo Bernini (1598-1680), sculptor și arhitect baroc de frunte în Roma secolului al XVII-lea. (N. tr.)

Higginson și cu mine – se îndreptă spre colțul opus al spațiosului birou, unde Freud întrebă în șoaptă:

— A fost violată?

— Nu, slavă Domnului, răspunse McClellan.

— Însă rănile ei, zise Higginson, sunt în mod evident concentrare în jurul... părților intime. Își drese vocea. În afară de rănile de pe spate, se pare că a fost biciuită repetat pe șezut și... ăăă... pelvis. În plus, are pe fiecare coapsă câte o tăietură făcută cu un cuțit ascuțit sau un brici.

— Ce fel de monstru ar face așa ceva? întrebă McClellan.

— Întrebarea e de ce nu se întâmplă mai des, zise încet Freud. Satisfacerea unui instinct sălbatic produce incomparabil mai multă plăcere decât a unuia civilizat. În orice caz, modul optim de acțiune în această seară este inactivitatea. Nu sunt convins că amnezia ei este de natură isterică. Asfixierea severă ar fi putut produce același efect. Pe de altă parte, e clar că suferă de o autoînvinovățire profundă. Ar trebui să doarmă. S-ar putea să se trezească asimptomatică. Dacă simptomele persistă, e necesară o analiză.

— Autoînvinovățire? întrebă McClellan.

— Vinovăție, zise Ferenczi. Fata suferă nu numai din pricina atacurilor, ci și din cauza vinovăției resimțite în legătură cu ele.

— De ce naiba s-ar simți ea vinovată? exclamă primarul.

— Din multe motive posibile, spuse Freud. Dar un element al autoînvinovățirii e aproape invariabil în cazurile de atac sexual asupra persoanelor tinere. Și-a cerut deja de două ori scuze pentru pierderea memoriei. Pierderea vocii e și mai uimitoare.

— A fost sodomizată, poate? întrebă Ferenczi în șoaptă. *Per os*?

— Dumnezeule mare, interveni McClellan, tot în șoaptă. E posibil?

— E posibil, răspunse Freud, dar nu probabil. Dacă penetrarea orală ar fi sursa simptomelor, inabilitatea ei de a-și folosi gura ar fi de așteptat să privească ceea ce

ajunge *înăuntru*. Veți observa însă că a băut ceaiul fără nici o dificultate. Bineînțeles, de asta am întrebat-o dacă îi era sete.

Ne-am concentrat câteva clipe asupra problemei. McClellan vorbi iar, acum fără să mai șoptească:

— Domnule doctor Freud, vă rog să-mi iertați ignoranța, însă amintirea evenimentului mai există, sau a fost, ca să spun așa, ștearsă?

— Presupunând că e vorba de isterie amnezică, amintirea sigur există, răspunse Freud. Ea este cauza.

— Amintirea e cauza amneziei? întrebă McClellan.

— Amintirea atacului, alături de alte amintiri mai vechi activate de ea, e inacceptabilă. Prin urmare, și-a reprimat-o, producând astfel aparența unei amnezii.

— Amintiri mai vechi? repetă primarul. Nu vă înțeleg.

— Un episod precum cel suferit de ea, zise Freud, oricât de brutal, oricât de groaznic, nu provoacă în mod normal amnezie, nu la vârsta ei. Victima și-l amintește ca să demonstreze că e totuși sănătoasă. Însă atunci când victima a suferit și înainte un alt episod traumatic – atât de traumatic, încât amintirea lui a fost suprimată cu totul din conștient –, un atac poate cauza amnezia, pentru că atacul recent nu poate fi amintit fără a trage după sine amintiri ale episodului mai vechi, ceea ce conștientul ei nu poate permite.

— Dumnezeule, spuse primarul.

— Ce-i de făcut? întrebă Higginson.

— Puteți s-o vindecați? îl întrerupse primarul. Numai ea ni-l poate descrie pe atacator.

— Hipnoză? sugeră Ferenczi.

— Sunt ferm împotriva ei, spuse Freud. Nu ar ajuta-o, iar amintirile relevate sub hipnoză nu sunt credibile.

— Dar asta... această *analiză*, cum îi spuneți? întrebă primarul.

— Am putea începe de mâine, răspunse Freud. Dar trebuie să vă avertizez: psihanaliza e un tratament intensiv. Pacientul trebuie tratat zilnic, cel puțin o oră pe zi.

— Nu văd nici o dificultate în asta, zise McClellan. Întrebarea e ce-i de făcut cu domnișoara Acton în seara asta.

Părinții fetei, retrași pe timpul verii la casa lor din Berkshire, nu putuseră fi contactați. Higginson sugeră să fie chemați niște prieteni de familie, dar primarul spuse că nu era o soluție.

— Acton nu va vrea să se audă nici un cuvânt despre episodul ăsta. Oamenii ar putea crede că fata a suferit o vătămare permanentă.

Aproape sigur, domnișoara Acton auzi ultimul comentariu. Am văzut-o scriindu-ne un nou bilet. M-am dus la ea și l-am luat. *Vreau să merg acasă*, scria. *Acum.*

McClellan îi spuse imediat fetei că nu putea permite asta. O avertiză că, după cum se știa, criminalii se întorceau la locul faptei. Era posibil ca atacatorul să spioneze casa chiar și acum. Temându-se că ea putea să-l identifice, ar fi putut să creadă că singura lui speranță de a scăpa de mâna justiției era să o ucidă. Prin urmare, întoarcerea la Gramercy Park ieșea din discuție, cel puțin până când tatăl ei revenea în oraș ca să-i garanteze siguranța. Auzind acestea, expresia domnișoarei Acton se schimbă din nou și schiță un gest trădând o emoție pe care n-am reușit să o identific.

— Am găsit, ne anunță McClellan.

Domnișoara Acton, zise el, urma să fie dusă la hotelul Manhattan, unde stăteam noi. Primarul era gata să plătească el însuși pentru camerele ei. Trebuia să fie cazată acolo împreună cu doamna Biggs, bătrâna menajeră, care se putea îngriji ca toate hainele și celelalte obiecte personale necesare să ajungă acolo din Gramercy Park. Domnișoara Acton va sta la hotel până ce se vor întoarce părinții ei de la țară. Aranjamentul nu era numai cel mai sigur, ci și cel mai convenabil în vederea începerii tratamentului.

— A mai rămas o problemă, interveni Freud. Psihanaliza îi cere doctorului o perioadă de timp substanțială. În mod evident, eu nu o am. Nici colegul meu, doctorul Ferenczi. Dar tu, Younger? Îți asumi tu așa ceva?

Freud înțelese din ezitarea mea că voiam să-i răspund în particular. Mă luă deoparte.

— Ar trebui să fie Brill, am spus, nu eu.

Freud mă fixă iar cu privirea aceea care putea sfredeli și pietre. Răspunse încet:

— Nu am nici o îndoială în ce privește abilitățile tale, dragul meu. Istoria acelui caz le probează. Vreau să preiei tu cazul.

Era în același timp un ordin pe care nu puteam să nu-l ascult și expresia unei încrederi al cărei efect asupra mea nu-l pot descrie. Am acceptat.

— Bine, spuse el cu glas tare. E a ta. Eu voi supraveghea cazul câtă vreme voi rămâne în America, dar doctorul Younger va face analiza. Presupunând, bineînțeles, adăugă el, întorcându-se către domnișoara Acton, că și pacienta noastră e la fel de dispusă la acest aranjament ca și noi.

PARTEA A II-A

CAPITOLUL ȘASE

OBRAJII SCOFÂLCIȚI AI coronerului Hugel, observă detectivul Littlemore marți dimineața, păreau și mai supți ca de obicei. Pungile de sub ochi aveau la rândul lor alte pungi, iar cearcănele întunecate alte cearcăne. Litllemore era sigur că descoperirile lui vor ridica moralul coronerului.

— Ei bine, domnule Hugel, spuse detectivul, m-am întors la Balmoral. Să auziți numai ce am aflat.

— Ai vorbit cu camerista? întrebă imediat Hugel.

— Nu mai lucrează acolo, răspunse detectivul. A fost concediată.

— Știam eu! exclamă coronerul. Ai făcut rost de adresa ei?

— A, am dat chiar de ea. Dar, în primul rând, m-am întors în dormitorul domnișoarei Riverford ca să mă uit la garnitura din tavan – știți, chestia aceea ca o minge de bowling de care ziceați că a fost legată. Ați avut dreptate. Au rămas pe ea fire de la frânghie.

— Bun. Le-ai luat, sper? zise Hugel.

— Le-am luat. De fapt, am luat toată mingea, zise Littlemore, provocându-i coronerului o grimasă neplăcută și rău prevestitoare. Detectivul continuă: Nu mi s-a părut prea rezistentă, așa că m-am urcat pe pat, am smucit-o zdravăn și s-a rupt.

— Nu ți se părea că arăta prea zdravăn, repetă coronerul, așa că ai smucit zdravăn și s-a rupt. Ai făcut o treabă excelentă, domnule detectiv.

— Mulțumesc, domnule Hugel.

— Poate că data viitoare reușești să distrugi toată camera. Ai mai distrus și alte dovezi?

— Nu, răspunse Littlemore. Dar nu înțeleg de ce s-a rupt așa de ușor. Cum de a putut să o țină?

— Păi, în mod evident, a putut.

— Mai e ceva, domnule Hugel, ceva important. Două lucruri, de fapt.

Littlemore descrise bărbatul necunoscut care plecase de la Balmoral duminică, pe la miezul nopții, cu o servietă neagră.

— Ce ziceți de asta, domnule Hugel? întrebă detectivul mândru. Ar putea fi el, nu?

— Sunt siguri că nu era cineva care locuia în hotel?

— Siguri. Nimeni nu-l mai văzuse înainte.

— Avea o geantă, zici? întrebă Hugel. În care mână?

— Clifford nu știe.

— L-ai întrebat?

— Normal că da, zise Littlemore. Trebuia să verific dexteritatea tipului.

Hugel mârâi a respingere.

— Nu, nu-i omul nostru.

— De ce nu?

— Pentru că, Littlemore, omul nostru e grizonat și locuiește în clădire. Coronerul se însufleți. Știm că domnișoara Riverford nu primea vizitatori regulați. Știm că nici un oaspete din afară nu a intrat în clădire în noaptea aceea. Cum a ajuns atunci criminalul în apartamentul ei? Ușa nu era forțată. Există numai o posibilitate. El a bătut; ea a răspuns. Acum, o fată care stă singură ar deschide chiar oricui? Noaptea? Unui străin? Mă cam îndoiesc. Ar deschide însă unui vecin, cuiva care locuia acolo – cuiva pe care-l aștepta, poate, cuiva căruia-i mai deschisese și înainte.

— Unui tip de la spălătorie! zise Littlemore.

Coronerul se uită lung la detectiv.

— Asta-i altă chestiune, domnule coroner. Ascultați. Eram jos, în subsol, la Balmoral, când văd un chinez care lăsa pe jos urme de pământ – de pământ roșu. Am luat o mostră; e același pământ pe care l-am văzut sus, în

camera domnișoarei Riverford, sunt sigur. Poate că *el* e asasinul.

— Un chinez, spuse coronerul.

— Am încercat să-l opresc, dar mi-a scăpat. Muncitor la spălătorie. Poate că tipul făcea un transport de haine la domnișoara Riverford duminică seara. Ea i-a deschis, iar el a omorât-o. Apoi s-a întors la spălătorie și nimeni nu și-a dat seama.

— Littlemore, spuse coronerul, respirând adânc, ucigașul n-a fost un chinez de la spălătorie. E un om bogat. Știm asta.

— Nu, domnule Hugel, ați crezut asta pentru că a strangulat-o cu o cravată de mătase scumpă, dar cine lucrează într-o spălătorie curăță mereu cravate de mătase. Poate chinezul a furat una de acolo și a strangulat-o pe domnișoara Riverford cu ea.

— Și care ar fi motivul? întrebă coronerul.

— Nu știu. Poate că-i place să omoare fete, așa, ca tipului din Chicago. Păi, domnișoara Riverford se trage din Chicago. Nu credeți că...

— Nu, domnule detectiv, nu cred. Și nu cred nici că a avut ceva de-a face chinezul ăsta al tău cu asasinarea domnișoarei Riverford.

— Dar pământul...

— Scoate-ți din minte pământul.

— Dar chinezul a fugit când...

— Nici un chinez! Mă auzi, Littlemore? Nici un chinez nu planifică așa o crimă. Asasinul are cel puțin un metru optzeci și trei. E alb: firele de păr pe care le-am găsit pe corpul ei provin de la un caucazian. Camerista – camerista e cheia. Ce ți-a spus?

AM AJUNS LA micul dejun cu vreo cincisprezece minute mai devreme de ora stabilită pentru vizita la domnișoara Acton. Freud ședea pur și simplu. Brill și Ferenczi erau deja la masă, Brill cu trei farfurii goale în față și muncind de zor la a patra. Îi spusesem cu o zi înainte că Universitatea Clark plătește dejunul. În mod evident, recupera timpul pierdut.

— Ei, *asta*-i America, zise el către Freud. Începi cu ovăz prăjit în zahăr și frișcă, continui cu pulpă fierbinte de miel cu cartofi prăjiți, apoi cu biscuiți crescuți bine cu unt proaspăt, și la urmă plăcinte cu hrișcă și cu sirop de arțar din Vermont. Sunt în paradis.

— Eu nu, răspunse Freud. Suferea în mod clar de o indispoziție digestivă. Mâncarea noastră, ne zicea, era prea grea pentru el.

— Și pentru mine, se plânse Ferenczi, care nu avea în față decât un ceai. Adăugă nefericit: Cred că e de la salata cu maioneză.

— Unde-i Jung? întrebă Freud.

— Habar n-am, răspunse Brill, dar știu unde s-a dus duminică seara.

— Duminică seara? Duminică seara s-a dus la culcare, zise Freud.

— A, ba nu, ba nu, răspunse Brill cu un ton care era evident că se voia persiflant. Știu și cu cine a fost. Uitați-vă la asta.

Brill scoase de sub scaun un teanc gros de hârtii, prins cu fâșii de cauciuc, cam de trei sute de pagini. Pe prima pagină scria: „*Studii alese despre isterie și alte psihonevroze* de Sigmund Freud, traducere și prefață de A.A. Brill".

— Prima ta carte în engleză, zise Brill, dându-i manuscrisul lui Freud și strălucind de mândrie cum nu-l mai văzusem până atunci. Va face senzație, o să vezi.

— Sunt copleșit, Abraham, spuse Freud, înapoindu-i manuscrisul. Chiar sunt. Dar ne povesteai despre Jung.

Lui Brill îi căzu fața. Se ridică de pe scaun, ridică nasul în vânt și declară arogant:

— Deci așa tratezi opera vieții mele din ultimele douăsprezece luni. Unele vise nu cer interpretare, cer acțiune. Adio.

Apoi se așeză iar.

— Scuze, nu știu ce mi-a venit, zise. O clipă am crezut că eram Jung.

Felul în care Brill îl imitase pe Jung – și care fusese remarcabil – îl făcu pe Ferenczi să râdă în hohote, dar îl lăsă rece pe Freud. Dregându-și glasul, Brill ne atrase

atenția asupra numelui editorului, Smith Ely Jelliffe, scris pe prima pagină.

— Jelliffe conduce de trei ani *Revista de boli nervoase*, zise Brill. E doctor, bogat precum Cressus, are foarte multe relații și e adeptul cauzei noastre, mulțumită mie. Pentru Dumnezeu, o să fac din Gomora asta un adevărat paradis pentru psihanaliză. O să vedeți. Oricum, prietenul nostru Jung a avut un *rendez-vous* secret cu Jelliffe duminică seara.

Reieși că dimineața, când Brill luase manuscrisul de la el, Jelliffe pomenise de cina luată la el acasă cu Jung duminică seara. Jung nu ne spusese nimic despre această întâlnire.

— Se pare că subiectul principal de conversație a fost locația celor mai bune bordeluri din Manhattan, dar ascultați ce urmează. Jelliffe i-a cerut lui Jung să țină o serie de cursuri despre psihanaliză săptămâna viitoare la Universitatea Fordham, la școala iezuită.

— Dar asta-i o veste excelentă! exclamă Freud.

— Chiar așa? întrebă Brill. De ce Jung și nu tu?

— Abraham, eu am cursuri în fiecare zi în Massachusetts, începând cu marțea viitoare. Mi-ar fi imposibil să țin cursuri la New York în același timp.

— Și de ce tot secretul ăsta? De ce ar ascunde Jung întâlnirea lui cu Jelliffe?

La întrebarea asta nu aveam nici unul răspuns. Totuși, Freud rămase netulburat, remarcând doar că reticența lui Jung avea fără îndoială un motiv bun.

În tot acest timp ținusem în mână manuscrisul gros al lui Brill. Am parcurs primele două pagini, am trecut la următoarea și am fost surprins să văd că era aproape goală. Avea doar cinci rânduri, scrise pe mijloc, cu majuscule cursive. Erau niște versete biblice.

— Ce-i asta? am întrebat, arătând pagina.

Ferenczi îmi luă hârtia din mână și citi cele de mai jos:

LOCUITORI AI IERUSALIMULUI,
LEPĂDAȚI ÎNVĂRTOȘAREA INIMII VOASTRE,
CA NU CUMVA SĂ IZBUCNEASCĂ MÂNIA MEA
CA FOCUL

ŞI SĂ ARDĂ NESTINSĂ
DIN PRICINA RĂUTĂŢII FAPTELOR VOASTRE![1]

— Ieremia, nu? zise Ferenczi, demonstrând o cunoaştere a Scripturii mult mai bună ca a mea. Ce caută Ieremia într-o carte despre isterie?

Şi mai ciudat, în partea de jos a paginii – pe care acum Ferenczi o aşezase în mijlocul mesei – era imaginea imprimată cu cerneală a unei feţe. Un înţelept oriental, cu chip ascetic, cu turban pe cap, nas lung, barbă şi mai lungă şi ochi larg deschişi, hipnotizanţi.

— Un indian? întrebă Ferenczi.

— Sau un arab? am sugerat.

Încă şi mai ciudat, pagina următoare a manuscrisului era exact la fel – albă, cu excepţia pasajului biblic din centru –, dar fără capul cu turban şi cu ochii larg deschişi. Am răsfoit repede restul paginilor. Erau toate la fel, mai puţin faţa.

— E o glumă, Brill?

Judecând după expresia lui Brill, nu era.

DETECTIVUL LITTLEMORE ERA crunt dezamăgit de lipsa de înţelegere arătată de coroner faţă de descoperirile lui, dar îl lăsă pe Hugel să schimbe subiectul şi să se întoarcă la camerista domnişoarei Riverford, care îi furnizase şi ea informaţii interesante.

— A ieşit rău pentru ea, domnule Hugel; aş vrea să pot face ceva pentru ea, zise detectivul. De fapt, făcuse. Văzând că la început Betty nu prea se arătase doritoare să vorbească cu el, Littlemore o scosese la un suc. Când îi spusese că ştia că fusese dată afară, ea izbucnise în legătură cu nedreptatea pe care o suferise. De ce o concediaseră? Nu făcuse nimic rău. Câteva fete furau din apartamente – de ce nu o concediaseră pe una dintre

---

1 Biblia, *Ieremia 4:4*, p. 733, Editura Institului Biblic şi de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1975. (N. tr.)

ele? Și acum ce să mai facă? Aflase că tatăl lui Betty murise cu un an în urmă. În ultimele două luni, Betty întreținuse toată familia – mama și trei frați mai mici – cu salariul de la Balmoral.

— Ce ți-a spus, domnule detectiv? întrebă coronerul, mușcându-și buza.

— Betty mi-a zis că nu-i plăcea să intre în apartamentul domnișoarei Riverford. Spunea că e bântuit. De două ori a fost sigură că a auzit un copil plângând, dar nu era nici un copil acolo. Apartamentul era gol. Zice că domnișoara Riverford era ciudată. Și-a făcut apariția din senin cam acum o lună. Nici un camion cu lucruri, nimic. Apartamentul fusese mobilat înainte să ajungă ea acolo. Era genul de persoană tăcută, extrem de secretoasă. Nici un scandal, niciodată. Își făcea întotdeauna patul și își ținea lucrurile în ordine – unul dintre dulapurile ei era mereu încuiat. A încercat într-un rând să-i dăruiască lui Betty o pereche de cercei. Betty a întrebat dacă erau adevărate – diamante adevărate, adică – și, când domnișoara Riverford i-a spus că da, Betty n-a vrut să ia cerceii. Dar Betty nu se întâlnea cu ea aproape niciodată. A lucrat o vreme în turele de noapte și atunci a văzut-o pe domnișoara Riverford de două ori. Altfel, se trezea mereu și ieșea înainte de ora șapte, când ajungea Betty acolo. Unul dintre portari mi-a spus că domnișoara Riverford a ieșit de două ori din hotel înainte de ora șase. Ce să însemne asta, domnule Hugel?

— Înseamnă, răspunse coronerul, că o să trimiți un om la Chicago.

— Să vorbească cu familia?

— Exact. Ce ți-a spus camerista despre dormitor, cum era când a găsit cadavrul?

— Chestia e că Betty nu-și amintește prea bine partea asta. Tot ce mai ține minte e fața domnișoarei Riverford.

— A văzut ceva lângă moartă, sau pe ea?

— Am întrebat-o, domnule Hugel. Nu-și aduce aminte.

— Nimic?

— Își amintește numai ochii domnișoarei Riverford, deschiși și ficși.

— Idioată mică și slabă de înger.

Littlemore a fost neplăcut surprins.

— N-ați mai spune asta dacă ați vorbi cu ea, zise el. Oricum, de ce credeți că s-a schimbat ceva?

— Ce?

— Ziceți că s-a schimbat ceva în cameră de când a intrat Betty până ați ajuns dumneavoastră. Eu credeam că au încuiat imediat apartamentul și l-au pus pe valetul ăla în hol ca să-i țină pe toți la distanță până ajungeți acolo.

— Și eu am crezut la fel, răspunse coronerul, măsurând preocupat cu pasul biroul său înghesuit. Așa ni s-a spus.

— Și atunci de ce credeți că a intrat cineva în cameră?

— De ce? repetă Hugel, încruntându-se. Vrei să știi de ce? Foarte bine, domnule Littlemore. Urmează-mă.

Coronerul ieși din încăpere. Detectivul îl urmă pe cele trei rânduri de scări și prin labirintul de coridoare întortocheate și ajunseră în cele din urmă la morgă. Coronerul descuie o ușă boltită. Când o deschise, Littlemore simți o pală de aer rânced și înghețat, apoi văzu șirurile de cadavre pe rafturi de lemn, unele dezbrăcate și expuse în văzul tuturor, altele acoperite cu cearșafuri. Nu se putu abține să nu se uite la părțile lor intime și fu cuprins de repulsie.

— Nimeni altcineva, declară coronerul, nu i-ar fi examinat cadavrul îndeajuns de amănunțit ca să observe indiciul ăsta. Nimeni. Se duse în partea din spate a încăperii și se opri lângă cadavrul care zăcea pe cel mai îndepărtat raft. Pe cearșaful alb care îl acoperea scria: *Riverford, E.: 29.08.09*. Acum uită-te atent, domnule detectiv, și spune-mi exact ce vezi.

Coronerul trase cu un gest teatral cearșaful. Ochii lui Littlemore se măriră, dar Hugel părea și mai surprins decât detectivul. Sub cearșaf nu se afla cadavrul lui Elizabeth Riverford, ci acela al unui bătrân cu dinți negri și pielea fleșcăită.

AM LUAT LIFTUL până la etajul la care stătea domnișoara Acton – și apoi mi-am amintit că trebuia să trec întâi

pe la mine, să iau hârtie și stilou. Bizarul pasaj biblic din manuscrisul său îl afectase profund pe Brill. Părea de fapt chiar înspăimântat. Ne spusese că se întoarce direct la Jelliffe, editorul lui, pentru o explicație; am simțit că putea fi vorba de un lucru pe care voia să-l treacă sub tăcere.

Mă așteptasem ca Freud să fie prezent la primele ședințe cu domnișoara Acton. În loc să participe, mi-a cerut să-i prezint după aceea un raport. I se părea că prezența lui ar submina transferul.

Transferul e un fenomen psihanalitic. Freud l-a descoperit din greșeală și spre propria lui surpriză. Pacient după pacient, toți reacționau la analiză cu venerație – sau, ocazional, cu ură. La început, încercase să ignore aceste sentimente, văzându-le ca intruziuni neavenite și necuvenite în relația terapeutică. Cu timpul, totuși, își dăduse seama cât de cruciale erau, atât pentru boală, cât și pentru vindecarea pacientului. Acesta reconstituia, în cabinetul analistului, exact acele conflicte inconștiente care-i cauzaseră simptomele, *transferând* asupra doctorului dorințele suprimate care se aflau la originea bolii sale. Faptul nu era fortuit: boala isteriei, descoperise Freud, consta în transferul realizat de suferind asupra unor persoane, uneori chiar asupra unor obiecte, a unui set de dorințe și emoții ascunse, formate în copilărie dar niciodată eliberate. Disecând acest fenomen cu pacientul – prin evidențierea transferului și elucidarea lui –, analiza transformă inconștientul în conștient și înlătură cauza bolii.

Astfel, transferul se dovedise una dintre cele mai importante descoperiri ale lui Freud. Aș fi avut vreodată o idee de asemenea importanță? Cu zece ani în urmă, credeam că o aveam deja. Pe 31 decembrie 1899 o anunțam însuflețit tatălui meu, întrerupându-l, de fapt, în camera lui de studiu, cu câteva ore înainte de sosirea oaspeților la petrecerea de Anul Nou organizată ca de obicei de mama. Era foarte surprins și, bănuiesc, iritat că îl deranjam din lucru, deși, bineînțeles, nu mi-a spus asta. I-am zis că făcusem o descoperire de o uriașă

importanță potențială și i-am cerut permisiunea să-l informez în legătură cu asta. A dat din cap.

— Continuă, a spus.

Încă din zorii epocii moderne, am pledat, un fapt ciudat se adeverise în legătură cu toate izbucnirile revoluționare supreme, de geniu ale omului, fie ele în artă sau în știință. Fiecare dintre ele a avut loc la finalul secolului sau – încă și mai specific – în prima decadă a noului secol.

În pictură, poezie, sculptură, științe naturale, teatru, literatură, muzică, fizică – în fiecare dintre aceste domenii –, ce om și ce operă, înainte de toate, își pot reclama cu cea mai mare îndreptățire geniul care schimbă lumea, tipul de geniu care schimbă cursul istoriei? În pictură, cunoscătorii indică în mod constant capela Scrovegni, în care Giotto a introdus figurarea tridimensională a lumii moderne. A pictat acele fresce între 1303 și 1305. În poezie, coroana revine cu siguranță *Infernului* lui Dante, întâia mare operă scrisă într-o limbă vernaculară, începută curând după surghiunirea poetului din Florența în 1302. În sculptură, nu există decât o alegere posibilă, *David* al lui Michelangelo, sculptat dintr-un singur bloc de marmură în 1501. Același an a marcat revoluția fundamentală a științei moderne, pentru că atunci a călătorit la Padova un anume Nicolaus de Torún, aparent pentru a studia medicina, de fapt, în secret, pentru a-și continua observațiile astronomice prin care întrezărise un adevăr interzis; azi îl cunoaștem drept Copernic. În literatură, sorții trebuie să cadă asupra străмoșului tuturor romanelor, *Don Quijote*, care a atacat prima oară morile de vânt cu lancea în 1604. În muzică, nimeni nu va contesta geniul simfonic deschizător de drumuri al lui Beethoven: a compus *Simfonia I* în 1800, provocatoarea *Eroica* în 1803, *Simfonia a V-a* în 1807.

Aceasta a fost demonstrația pe care i-am făcut-o tatălui meu. Era juvenilă, știu, dar aveam șaptesprezece ani. Mi se părea un lucru mare să trăiești la sfârșitul secolului. Am prezis apariția unui val de opere și idei revoluționare în următorii câțiva ani. Și ce n-ar da ori-

cine ca să fie în viață la finalul mileniului, peste încă o sută de ani!

— Ești, cu siguranță, entuziast, a fost replica flegmatică a tatălui meu. Singura replică. Făcusem greșeala să arăt entuziasm. *Entuziasm* era, pentru tatăl meu, un termen de maximă depreciere.

Însă entuziasmul meu a fost răzbunat. În 1905, un agent elvețian pentru patente, total necunoscut și de origine germano-evreiască, a produs o teorie pe care a numit-o relativitate. În douăsprezece luni, profesorii mei de la Harvard spuneau că respectivul Einstein schimbase pentru totdeauna ideile noastre despre spațiu și timp. În artă, conced, nu s-a întâmplat nimic. În 1903, mulțimea de la St. Botolph a făcut mare vâlvă în legătură cu nuferii unui francez, dar s-a dovedit că erau opera unui artist care își pierdea pur și simplu vederea. Dacă vine vorba, totuși, de înțelegerea de sine a omului, predicțiile mele au fost din nou adeverite. Sigmund Freud și-a publicat *Interpretarea viselor* în 1900. Tatăl meu ar fi luat totul în zeflemea, dar sunt convins că și Freud ne-a schimbat pentru totdeauna gândirea. După Freud, nu ne vom mai privi niciodată la fel, nici pe noi, nici pe ceilalți.

Mama ne „proteja" mereu de tata. Era iritant pentru mine; nu aveam nevoie de asta. Fratele meu mai mare avea, dar, în cazul lui, protecția ei era destul de ineficientă. Ce avantaj e să vii al doilea: am văzut asta limpede. Nu că aș fi fost favorizat, însă atunci când tata a apărut prin preajma mea, învățasem deja să fiu impenetrabil și nu mai putea să-mi producă prejudicii serioase. Aveam, cu toate astea, un călcâi al lui Ahile, și în cele din urmă l-a descoperit. Era Shakespeare.

Tata n-a spus nicicând deschis că fascinația mea pentru Shakespeare era excesivă, dar și-a exprimat clar opinia: era ceva nesănătos în interesul meu pentru ficțiune, în special pentru *Hamlet*, mai mare decât cel pentru realitate, și ceva arogant, de asemenea. Numai o dată a dat glas acestui sentiment. Când aveam treisprezece ani, crezând că nu e nimeni acasă, am declamat replica lui Hamlet care începe cu *Ce-i e Hecuba lui sau el Hecubei*

de-o jeluie? E posibil să fi tăiat un pic prea avântat aerul la *fiară desfrânată, nemernic sângeros;* îmi pot imagina că am țipat aproape de spargerea urechilor la *O, răzbunare!* sau la *Rușine! Ptiu!*[1] Tata, fără să bănuiesc, a fost martor la întreaga scenă. Când am terminat, și-a dres grasul și m-a întrebat ce era Hamlet pentru mine, sau eu pentru Hamlet, ca să plâng pentru el?

Nu mai e nevoie să spun că nu plânsesem. N-am plâns niciodată, din câte îmi spune memoria conștientă. Ce voia tatăl meu să-mi spună, în cazul în care nu voia pur și simplu decât să mă pună într-o situație stânjenitoare, era că devoțiunea mea pentru *Hamlet* nu putea însemna nimic în ordinea reală a lucrurilor: nimic pentru viitorul meu, nimic pentru lume. Voia să mă facă să înțeleg de timpuriu asta. A reușit și, mai mult, știam că are dreptate.

Însă conștientizarea acestui lucru nu a afectat devoțiunea mea pentru Shakespeare. Se va fi observat deja că l-am lăsat pe poetul din Avon în afara listei mele de genii care au schimbat lumea. L-am lăsat în afara ei și când i-am prezentat demonstrația tatălui meu în 1899. Omisiunea era strategică. Voiam să văd dacă tata mușcă momeala. I-ar fi plăcut să-l folosească pe „iubitul meu Shakespeare", cum obișnuia să-i spună, împotriva mea. Era mult prea subtil ca să citeze din Dickens sau din Tolstoi: ar fi văzut pe dată că i-aș fi numit giganți clasici ai mijlocului de secol, maeștri ai formelor existente decât inventatori ai unora noi. Dar și-ar fi dat seama și că nu puteam nicicum să refuz titlul de geniu revoluționar lui Shakespeare, ceea ar fi putut astfel constitui o respingere instantanee și devastatoare a argumentelor mele.

Poate că tatăl meu mirosise cursa. Poate că știa și povestea asta mai bine decât mă așteptam. În orice caz, nu mi-a pus nici o întrebare, așa că n-am ajuns să-i spun că *Hamlet* fusese scrisă în 1600.

---

1 William Shakespeare, *Hamlet*, Actul II, scena 2, p. 368, traducere de Leon D. Levițchi și Dan Duțescu, în *Opere complete*, volumul 5, Editura Univers, București, 1986. (N. tr.)

Dar nici n-am avut șansa să subliniez că eram departe de a fi singurul pasionat de Shakespeare. Oamenii erau cândva gata să moară pentru Hamlet. Tata nu știa asta – de fapt, aproape toată lumea uitase –, dar mai demult izbucnise o revoltă legată de *Hamlet* chiar în incultele State Unite. Cu doar șase ani în urmă, legendarul actor american Edwin Forrest făcuse un tur al Angliei, unde-l văzuse pe celebrul William Macready, aristocratul tragedian, jucându-l pe prințul Danemarcei. Forrest și-a exprimat volubil dezgustul. După Forrest, care avea o constituție musculoasă și o ascendență pauperă și democratică, Hamletul lui Macready țopăia pe scenă cu pași mărunți și efeminați, absurzi în sine și degradanți pentru nobilul prinț.

Așa a început o ceartă publică din ce în ce mai aprigă între cele două celebrități. În Anglia, Forrest a fost alungat de pe scenă, iar când Macready a venit în America favorul i-a fost întors. Ouă de prospețime îndoielnică, pantofi vechi, monede de aramă și chiar scaune au fost catapultate din public pe scenă. Punctul culminant al scandalului a fost atins în fața vechii Case a Operei din Astor Place, în Manhattan, pe 7 mai 1849, când cincisprezece mii de beligeranți s-au adunat să saboteze un spectacol al lui Macready. Neexperimentatul primar al New Yorkului, care își luase în primire funcția cu doar o săptămână în urmă, a chemat miliția și în cele din urmă a dat ordin să se deschidă focul asupra mulțimii. În acea noapte au murit douăzeci sau treizeci de oameni.

Și, pe deasupra, tata ar fi zis: pentru Hamlet. Dar așa e întotdeauna. Oamenilor le pasă mai mult de ceea ce este mai puțin real. Pentru mine, medicina ținea loc de realitate. Nimic din ce am făcut înainte de școala medicală nu îmi mai pare real; totul a fost o joacă. De asta trebuie să moară tații: ca să facă lumea reală pentru fiii lor.

La fel stau lucrurile cu transferul: pacientul își formează față de doctor un atașament de cea mai înverșunată natură emoțională. Un pacient de sex feminin va suspina pentru doctor; i se va oferi, va fi gata să moară pentru el. Dar totul e o ficțiune, o himeră. În

realitate, sentimentele pacientei nu au nimic de a face cu doctorul, asupra căruia își proiectează un afect violent și tulbure direcționat, în mod normal, în altă parte. Cea mai grosolană eroare pe care o poate face un analist e să confunde aceste sentimente contrafăcute, fie ele de seducție sau de ură, cu realitatea. Astfel mă îmbărbătam singur în timp ce străbăteam coridorul către camera domnișoarei Acton.

CAPITOLUL ȘAPTE

BĂTRÂNA MĂ INVITĂ în apartament, strigând:

— A venit tânărul doctor!

Fata era întinsă pe o canapea, lângă fereastră, cu un picior îndoit sub ea, citind ceea ce părea a fi un manual de matematică. Întoarse capul, dar nu mă salută – lucru de înțeles, din moment ce nu putea vorbi. Lacrimile de cristal ale candelabrului atârnat de tavan tremurau ușor, ca urmare, poate, a trenurilor subterane ce rătăceau mult sub noi.

Domnișoara Acton era îmbrăcată simplu, într-o rochie albă cu motiv albastru. Nu purta bijuterii. În jurul gâtului, chiar deasupra claviculei delicate, avea o eșarfă de culoarea cerului. Dată fiind căldura, am găsit o singură explicație pentru eșarfă: vânătăile de pe gât erau încă vizibile, iar ea voia să le ascundă.

Arăta atât de diferit de seara dinainte, încât aș fi putut să nu o recunosc. Părul lung, vraiște cu o noapte în urmă, era acum perfect pieptănat și lucitor, strâns într-o coadă. Dacă în ziua trecută tremurase incontrolabil, acum era o imagine a grației, cu bărbia înălțată mult deasupra gâtului prelung. Numai buzele îi rămăseseră ușor umflate unde fuseseră lovite.

Am scos din servieta neagră câteva caiete, stilouri și cerneală. Nu erau pentru mine, ci pentru domnișoara Acton, ca să putem comunica prin scris. Urmând sfatul lui Freud, n-am luat niciodată notițe în cursul unei ședințe de analiză, ci am transcris ulterior din memorie conversația.

— Bună dimineața, domnișoară Acton, am spus. Astea sunt pentru dumneata.

— Mulțumesc, zise. Pe care să-l folosesc?

— Pe oricare... am început, înainte să înregistrez evidența. Poți vorbi.

— Doamnă Biggs, spuse, îi turnați domnului doctor niște ceai?

Am refuzat ceaiul. La stânjeneala provocată de faptul că fusesem luat pe neașteptate se adăuga acum realizarea adevărului că eram un doctor predispus la iritare dacă pacientul se simțea mai bine fără ajutorul lui.

— Ți-a revenit și memoria?

— Nu. Dar prietenul tău, doctorul în vârstă, spunea că îmi va reveni în mod natural, nu?

— Doctorul Freud a spus că e posibil ca *vocea* să îți revină în mod natural, domnișoară Acton, nu memoria.

Mi s-a părut ciudat să spun asta, dat fiind că nu eram deloc sigur că aveam dreptate.

— Îl urăsc pe Shakespeare, zise ea.

Mă privea în continuare în ochi, dar am văzut ce anume cauzase această remarcă inconsecventă. Exemplarul meu din *Hamlet* se ițea din vraful de caiete pe care i le întinsesem. Am luat cartea și am pus-o la loc în servietă. Eram tentat să o întreb de ce îl ura pe Shakespeare, dar m-am abținut.

— Începem tratamentul, domnișoară Acton?

Oftând ca un pacient care consultase prea mulți doctori, se întoarse cu spatele la mine și se uită pe geam. Evident, se gândea că o să-mi folosesc stetoscopul sau poate că o să-i examinez rănile. Am informat-o că urma doar să discutăm.

Schimbă o privire sceptică cu doamna Biggs.

— Ce fel de tratament e ăsta, doctore?

— Se numește psihanaliză. E foarte simplu. Trebuie să o rog pe doamna să se retragă. Apoi, dacă ești amabilă și te întinzi, domnișoară Acton, o să-ți pun niște întrebări. Trebuie numai să-mi spui ce-ți vine în minte ca răspuns. Te rog, nu te îngrijora dacă ce gândești ți se pare irelevant sau fără legătură sau chiar nepoliticos.

Spune pur și simplu primul lucru care-ți vine în minte, oricare ar fi el.

Clipi.

— Glumești.

— Deloc.

Câteva minute fură necesare pentru a combate ezitarea fetei – apoi alte câteva pentru a combate declarația servitoarei cum că n-ar fi auzit niciodată de așa ceva –, dar în cele din urmă am convins-o pe doamna Biggs să plece, iar pe domnișoara Acton să se întindă pe canapea. Își potrivi eșarfa și își netezi rochia. Părea peste măsură de incomodată. Am întrebat-o dacă o stânjeneau rănile de la spate. Spuse că nu. Așezându-mă pe un scaun în afara razei ei vizuale, am început:

— Poți să-mi spui ce ai visat aseară?

— Pardon?

— Sunt sigur că m-ai auzit, domnișoară Acton.

— Nu văd ce legătură au visele mele cu asta.

— Visele noastre, i-am explicat, sunt compuse din fragmente ale experiențelor zilei anterioare. Orice vis pe care ți-l amintești te poate ajuta să-ți recapeți memoria.

— Și dacă nu vreau?

— Ai avut un vis pe care ai prefera să nu-l povestești?

— N-am spus asta, zise. Dacă nu vreau să-mi aduc aminte? Toți presupuneți că vreau să-mi amintesc.

— Eu presupun că *nu* vrei să-ți amintești. Dacă ai vrea, ți-ai aminti.

— Asta ce mai înseamnă? Se ridică, privindu-mă cu ostilitate fățișă. De obicei, rareori ajung să fiu urât de oamenii pe care abia i-am cunoscut; cazul acesta părea să fie o excepție. Crezi că mă prefac?

— Nu te prefaci, domnișoară Acton. Uneori nu vrem să ne amintim anumite evenimente pentru că sunt prea dureroase. Așa că le dăm deoparte, mai ales amintirile din copilărie.

— Nu sunt un copil.

— Știu, am spus. Vreau să spun că s-ar putea să ții departe de conștient amintiri de acum câțiva ani.

— Despre ce vorbești? Am fost atacată ieri, nu acum câțiva ani.

— Da, și din acest motiv te-am întrebat despre visele de noaptea trecută.

Mă privi cu suspiciune, dar am convins-o cu tot felul de argumente bine alese să se întindă iar. Uitându-se la tavan, spuse:

— Le ceri și altor paciente să-ți povestească visele, doctore?

— Da.

— Ce distractiv trebuie să fie, remarcă ea. Și dacă visele lor sunt monotone? Inventează altele, mai interesante?

— Te rog, nu te mai gândi la asta.

— La ce?

— La faptul că visele tale sunt monotone.

— N-am visat nimic. Sunt sigură că o adori pe Ofelia.

— Poftim?

— Pentru docilitatea ei. Toate femeile lui Shakespeare sunt niște proaste, dar Ofelia e cea mai cea dintre ele.

Asta m-a surprins. Cred că am adorat-o întotdeauna pe Ofelia. De fapt, simt că tot ce știu despre femei am învățat de la Shakespeare. Domnișoara Acton schimbase în mod limpede subiectul și, cu toate că poți fi, bine-înțeles, păcălit, în analiză e uneori util să intri în jocul acestor evaziuni, pentru că de multe ori conduc direct în miezul problemei.

— Ce-i reproșezi Ofeliei? am întrebat.

— Se sinucide pentru că a murit tatăl ei – tatăl ei stupid și fără nici un rost. Tu te-ai sinucide dacă ar muri tatăl tău?

— Tatăl meu chiar a murit.

Își duse mâna la gură.

— Iartă-mă.

— Și chiar m-am sinucis, am adăugat. Nu văd ce-i așa de neobișnuit în asta.

Zâmbi.

— Când te gândești la evenimentele de ieri, domnișoară Acton, ce îți vine în minte?

— Nimic, zise. Cred că asta înseamnă să ai amnezie.

Rezistența fetei nu mă surprindea. Unul dintre sfaturile pe care mi le dăduse Freud era să nu renunț prea ușor. În amnezia isterică, un episod refuzat și demult uitat din trecutul pacientului, adus la viață de un eveniment recent exercită o presiune asupra conștientului, care, la rândul lui, se luptă din răsputeri să țină la distanță amintirea inadmisibilă. Psihanaliza ia partea amintirii împotriva forțelor de reprimare; prin urmare, provoacă o ostilitate imediată și uneori intensă.

— Nu e niciodată posibil să nu ai nimic în minte, am spus. Ce e în mintea ta, în clipa asta?

— Chiar acum?

— Da: nu te gândi; spune pur și simplu.

— Bine. Tatăl tău n-a murit. S-a sinucis.

Urmă o tăcere de o clipă.

— De unde știi?

— Mi-a spus Clara Banwell.

— Cine?

— Soția lui George Banwell, zise. Îl cunoști pe domnul Banwell?

— Nu.

— E prieten cu tata. Clara m-a dus la manej anul trecut. Te-am văzut acolo. Aseară ai fost la balul doamnei Fish?

Am încuviințat.

— Te întrebi dacă familia mea a fost invitată, zise, dar ți-e frică să mă întrebi, ca nu cumva să afli că nu am fost.

— Nu, domnișoară Acton. Mă întrebam de unde știe doamna Banwell circumstanțele morții tatălui meu.

— E jenant când oamenii știu?

— Încerci să faci lucrurile jenante?

— Clara spune că toate fetele găsesc asta fascinant – să ai un tată care s-a sinucis. Cred toate că asta îți dă suflet. Răspunsul e că *am fost* invitați, dar nu o să mă duc la vreunul din balurile astea ale tale nici într-o mie de ani.

— Chiar așa?

— Da, chiar așa. Mă îmbolnăvesc.

— De ce?

— Pentru că sunt atât de... atât de obositoare.

— Sunt bolnăvicios de obositoare?

— Doctore, știi ce i se cere unei debutante să facă? Mai întâi, împreună cu mama ei, trebuie să viziteze toate cunoștințele mamei – vreo sută de case, poate. Mă îndoiesc că îți poți imagina ce tortură este asta. În fiecare casă, femeile comentează invariabil despre cât de „matură" arăți, afirmație prin care eu înțeleg ceva... complet dezgustător. Când vine măreața zi, ești expusă ca un animal vorbitor căruia i s-a spus că a fost declarat deschis sezonul de conversație. Apoi ești forțată să suporți un șir de dansuri și fiecare bărbat crede că e îndreptățit să facă dragoste cu tine, indiferent cine e, cât de bătrân sau cât de urât îi miroase gura. Și nici măcar n-am ajuns să dansez cu ei. Începe colegiul luna asta, n-o să-mi fac niciodată ieșirea.

Am ales să nu răspund acestei expuneri care, una peste alta, părea cât se poate de convingătoare. În schimb, am zis:

— Spune-mi ce se întâmplă când încerci să-ți amintești.

— Cum adică „ce se întâmplă"?

— Vreau să-mi spui orice gând, să-mi descrii orice imagine sau senzație care apare când încerci să-ți amintești ce s-a întâmplat ieri.

Trase adânc aer în piept.

— Acolo unde ar trebui să fie amintirea e doar întuneric. Nu știu cum altfel să-ți spun.

— Ești acolo, în întuneric?

— Sunt acolo? Vocea îi slăbi. Cred că da.

— Mai e ceva acolo?

— O prezență. Se înfioră. Un bărbat.

— La ce te face să te gândești?

— Nu știu. Mă face să-mi bată inima mai repede.

— Ca și când ai avea de ce să te temi?

Înghiți greu.

— Teamă? Să mă gândesc. Am fost atacată în propria mea casă. Bărbatul care m-a atacat n-a fost prins. Nici măcar nu se știe cine este. S-ar putea să-mi supravegheze casa, poate plănuiește să mă omoare dacă mă

întorc. Și întrebarea ta pătrunzătoare a fost dacă am de ce să mă tem?

Ar fi trebuit să fiu mai înțelegător, dar m-am hotărât să trag singura săgeată pe care o aveam.

— Nu e prima dată când ți-ai pierdut vocea, domnișoară Acton.

Se încruntă. Am observat, cine știe de ce, grațioasele linii ale bărbiei și ale profilului ei.

— Cine ți-a spus?

— Doamna Biggs a declarat asta ieri, la poliție.

— S-a întâmplat acum trei ani, spuse ea, roșind ușor. Nu are nici o legătură cu nimic.

— Nu trebuie să-ți fie rușine, domnișoară Acton.

— *Mie* să nu-mi fie rușine?

Am sesizat accentul pe *mie*, dar nu l-am putut descifra.

— Nu suntem răspunzători pentru sentimentele noastre, am zis. Nici un sentiment, deci, nu ne poate provoca rușine.

— E cea mai puțin inteligentă observație pe care am auzit-o în viața mea.

— A, da? Dar atunci când te-am întrebat dacă ai de ce să te temi?

— Bineînțeles că sentimentele pot provoca rușine. Se întâmplă tot timpul.

— Ți-e rușine de ce s-a întâmplat atunci când ți-ai pierdut vocea prima dată?

— Habar n-ai ce s-a întâmplat, spuse.

Deși vorbise cu glas ferm, mi s-a părut deodată fragilă.

— De asta și întreb.

— Ei bine, n-o să-ți spun, răspunse ea și se ridică de pe canapea. Asta nu e medicină. E... *indiscreție*. Ridică vocea. Doamnă Biggs? Doamnă Biggs, sunteți acolo?

Ușa se deschise și doamna Biggs dădu buzna înăuntru. Probabil că rămăsese tot timpul pe coridor, cu urechea lipită de gaura cheii.

— Domnule doctor Younger, mi se adresă domnișoara Acton, voi ieși să fac câteva cumpărături, din moment ce nimeni nu știe cât de mult voi sta aici. Sunt sigură că îți poți găsi drumul înapoi spre camera dumitale.

PRIMARUL ÎL LĂSASE pe coronerul Hugel să aștepte o oră în anticameră. Nerăbdător și în condiții obișnuite, Hugel părea acum turbat.

— E obstrucție de gradul întâi, strigă când fu în sfârșit primit în biroul lui McClellan. Cer o investigație.

George Brinton McClellan Jr. – fiul celebrului general din Războiul Civil – era, din punct de vedere intelectual, cel mai realizat și cel mai evoluat bărbat dintre toți cei care se perindaseră prin biroul de primar al New Yorkului. În 1909, numai o mână de americani erau recunoscuți ca autorități în istoria Italiei; McClellan era unul dintre ei. La patruzeci și trei de ani, fusese deja editor de ziar, avocat, scriitor, congresmen, lector de istorie europeană la Universitatea din Princeton, membru onorific al Societății Arhitecților din America și primar al celui mai mare oraș al țării. Când membrii consiliului orășenesc aprobaseră în 1908 o măsură care interzicea femeilor să voteze în public, McClellan reacționase cu veto.

Autoritatea lui în treburile primăriei era totuși fragilă. Până la următoarele alegeri rămăseseră două luni și, cu toate că nu se numiseră încă oficial candidații, McClellan nu avea încă nici o ofertă de nominalizare de la nici un partid sau sindicat important. Făcuse două greșeli politice potențial fatale. Prima fusese să-l înfrângă îndeaproape în 1905 pe William Randolph Hearst, care umpluse de atunci fără încetare ziarele cu relatări senzaționale despre corupția fără margini a lui McClellan. A doua fusese ruperea relațiilor cu organizația Tammany Hall, care îl ura pentru incoruptibilitatea lui. Tammany Hall controla Partidul Democrat din New York, iar democrații controlau orașul. Era un aranjament profitabil: Tammany și conducerea ei ușuraseră de-a lungul anilor orașul de cel puțin cinci sute de milioane de dolari. McClellan fusese la origine nominalizat de Tammany, însă odată ales, refuzase să dea curs solicitărilor necurate ale patronului societății. Îi eliminase pe cei mai notorii corupți dintre oficiali și lansase acuze împotriva altora. Sperase să scoată partidul de sub controlul celor de la Tammany, dar nu reușise încă.

Pe biroul din lemn de nuc al primarului, alături de exemplare din toate cele cincisprezece ziare principale ale orașului se afla și un set de schițe. Prezentau un ambițios pod suspendat, ancorat de două turnuri gigantice, dar minunate. În desene erau arătate tramvaie traversând puntea superioară, iar dedesubt șase benzi de trafic pentru cai, automobile și vehicule pe șine.

— Știi, Hugel, zise primarul, că ești a cincea persoană pe ziua de azi care îmi cere o investigație pentru un lucru sau altul?

— Unde a dispărut cadavrul? răspunse Hugel. S-a ridicat și a plecat pe picioare?

— Uită-te la asta, spuse primarul, privind schițele. E podul Manhattan. Construcția lui costă treizeci de milioane. O să-l inaugurez anul ăsta, chiar dacă va fi ultimul lucrul pe care-l fac stând în acest birou. Arcada de aici, pe partea dinspre New York, e o copie perfectă a porții Saint Denis din Paris, doar că e de două ori mai mare. Peste un secol, podul ăsta...

— Domnule primar McClellan, domnișoara Riverford...

— *Știu* despre domnișoara Riverford, spuse McClellan cu neașteptată autoritate. Îl privi pe Hugel drept în ochi: Ce vrei să-i spun lui Banwell? Și el ce să spună sărmanei familii a fetei? Răspunde-mi la asta. Bineînțeles că ar fi trebuit să se desfășoare o investigație; ar fi trebuit să o termini demult.

— Eu? întrebă coronerul. Demult?

— Câte cadavre am pierdut în ultimele șase luni, Hugel, incluzându-le pe cele două care nu au mai fost luate în calcul după ce am pus la punct problema? Douăzeci? Știi la fel de bine ca și mine că dispar.

— Doar nu sugerați că eu...

— Bineînțeles că nu, spuse primarul. Dar cineva din subordinea ta vinde cadavrele școlilor medicale. Mi s-a spus că se plătesc cinci dolari de căciulă.

— Sunt eu de vină, răspunse Hugel, date fiind condițiile – nici un fel de protecție, nici un gardian, cadavrele așezate unul peste altul într-un spațiu prea mic, putrezind uneori înainte să fie examinate? În fiecare lună

am făcut rapoarte despre condițiile umilitoare de la morgă. M-ați lăsat însă în gaura aia de șobolani.

— Îmi pare rău pentru starea morgii, zise McClellan. Nimeni n-ar fi putut să se descurce nici măcar pe jumătate așa de bine ca tine, date fiind resursele. Însă te-ai făcut că nu vezi furtul cadavrelor, iar eu sunt pe cale să plătesc prețul pentru asta. Vei interoga fiecare membru al personalului tău. Vei lua legătura cu fiecare școală medicală din oraș. Vreau să fie găsit cadavrul ăla.

— Cadavrul în cauză nu e la o școală medicală, obiectă coronerul. Îi făcusem deja autopsia. Îi ventilasem plămânii, pentru Dumnezeu, ca să confirm asfixierea.

— Și ce-i cu asta?

— Nici o școală nu vrea un cadavru după autopsie. Vor corpul intact.

— Așa că hoții au făcut o greșeală.

— N-a fost nici o greșeală, spuse vehement coronerul. Bărbatul care a ucis-o i-a furat cadavrul.

— Controlează-te, Hugel, zise primarul. Ai luat-o razna.

— Mă controlez perfect.

— Nu înțeleg. Spui că asasinul domnișoarei Riverford a pătruns aseară în morgă și a ieșit cu cadavrul victimei?

— Exact, spuse Hugel.

— De ce?

— Pentru că erau dovezi pe corpul fetei, pe cadavrul ei, dovezi pe care nu vrea să le avem.

— Ce dovezi?

Fălcile coronerului se munceau atât de tare, încât tâmplele îi căpătaseră nuanța prunei.

— Sunt... sunt... Nu sunt încă sigur ce sunt. Din cauza asta trebuie să obținem înapoi cadavrul!

— Hugel, spuse primarul, ai încuietori la morgă, nu-i așa?

— Desigur.

— Bun. Erau forțate azi dimineață? Era vreun semn de intrare forțată?

— Nu, admise Hugel în silă. Dar oricine are un șperaclu decent...

— Domnule coroner, zise McClellan, iată ce vei face. Dă de știre imediat oamenilor tăi că instituie o recompensă de cincisprezece dolari pentru oricine o „găsește" pe domnișoara Riverford la una dintre școlile medicale. Douăzeci și cinci de dolari dacă o găsește azi. Asta o va aduce înapoi. Acum te rog să mă scuzi, dar sunt foarte ocupat. O zi bună.

Când Hugel se întoarse fără mare entuziasm, primarul își ridică brusc privirea din hârtiile de pe birou.

— Așteaptă o clipă, așteaptă o clipă. Ai spus că domnișoara Riverford a fost asfixiată?

— Da, spuse coronerul. De ce?

— Asfixiată cum?

— Prin strivirea ligaturii.

— A fost sugrumată?

— Da. De ce?

Primarul ignoră a doua oară întrebarea coronerului.

— Avea și alte răni pe corp?

— Se găsește totul în raportul meu, răspunse ofensat Hugel, pentru care descoperirea faptului că primarul nu-i citise raportul era o nouă umilință. Fata a fost biciuită. Prezenta răni pe posterior, pe spate și pe piept. În plus, a fost tăiată de două ori cu o lamă extrem de ascuțită la intersecția dermatoamelor S2 și L2.

— Unde? În engleză, Hugel.

— Sus, pe partea interioară a coapsei fiecărui picior.

— Pentru Dumnezeu, spuse primarul.

AM COBORÂT LA un mic dejun târziu, încercând să triez impresiile întâlnirii cu domnișoara Acton. Jung era acolo, citind un ziar american. M-am așezat lângă el. Ceilalți plecaseră la Muzeul Metropolitan. Jung rămăsese, mi-a explicat, pentru că trebuia să-l viziteze în acea dimineață pe doctorul Onuf, un neuropsihiatru din Ellis Island.

Era prima dată când rămâneam singur cu Jung. Părea să fie într-o dispoziție însuflețită și voioasă. Ziua trecută dormise toată după-amiaza, mi-a spus el, și

somnul îndelungat îi făcuse cât se poate de bine. Într-adevăr, paloarea care mă îngrijorase ziua trecută se atenuase vizibil. Părerea lui despre America se ameliorase și ea.

— Americanilor le lipsește numai literatura, zise, nu întreaga cultură.

Prin asta Jung intenționase, cred, să-mi facă un compliment. Totuși, voind să-i demonstrez că americanii nu erau chiar analfabeți, i-am spus povestea revoltei de la piesa lui Shakespeare jucată la Astor Place.

— Deci americanii voiau un Hamlet american și musculos, medită Jung, clătinând din cap. Povestea ta îmi confirmă teza. Un Hamlet masculin e o contradicție în termeni. După cum spunea străbunicul meu, Hamlet reprezintă partea feminină a bărbatului: sufletul intelectual, introvertit, îndeajuns de sensibil pentru a vedea lumea spirituală, dar nu îndeajuns de puternic pentru a suporta povara pe care aceasta o pretinde. Provocarea e să le faci pe amândouă: să auzi vocile celeilalte lumi, dar să trăiești în asta – să fii un om de acțiune.

Am fost uimit de „vocile" la care se referea Jung – poate inconștientul?, dar încântat să aflu că avea o opinie despre Hamlet.

— Îl descrii pe Hamlet aproape exact cum a făcut-o Goethe, am zis. Asta era explicația lui Goethe referitoare la incapacitatea lui Hamlet de a acționa.

— Am menționat, cred, că era punctul de vedere al străbunicului meu, răspunse Jung, sorbind din cafea.

Mi-a luat câteva clipe să înțeleg.

— Goethe a fost străbunicul tău?

— Freud îl așază pe Goethe mai presus de toți poeții, zise Jung. Jones, în schimb, îl numește un *ditirambist*. Poți să-ți închipui una ca asta? Doar un englez putea spune așa ceva. Nu înțeleg ce vede Freud la el.

Acel Jones la care se referea Jung era cu siguranță Ernest Jones, adeptul englez al lui Freud, care trăia acum în Canada și urma să ni se alăture a doua zi. Tocmai trăsesem concluzia că Jung voia să-mi evite întrebarea, când adăugă:

— Da, sunt Carl Gustav Jung al treilea. Primul, bunicul meu, a fost fiul lui Goethe. E un lucru binecunoscut. Acuzațiile de crimă au fost, bineînțeles, ridicole.

— N-am știut că Goethe a fost acuzat de crimă.

— Goethe cu siguranță nu, răspunse Jung indignat. Bunicul meu. Evident, îi seamănă întru totul. L-au arestat pentru crimă, dar a fost doar un pretext. A scris totuși un roman polițist, *Suspectul*, destul de bun, despre un om nevinovat acuzat de crimă – sau cel puțin bănuiești că e nevinovat. Asta a fost înainte ca von Humboldt să-l ia sub protecția lui. Știi, Younger, aproape că aș vrea ca universitatea voastră să nu ne fi acordat onoruri egale lui Freud și mie. E foarte sensibil la asemenea chestiuni.

N-am putut să dau replica potrivită la această schimbare abruptă în conversația lui Jung. Clark nu le acordase onoruri egale. După cum știa toată lumea, Freud era piesa centrală a festivităților de la Clark, conferențiarul de prim rang care susținea cinci cursuri complete, în timp ce Jung era un substitut de ultimă oră pentru un invitat de pe listă care își anulase participarea.

Însă Jung nu aștepta un răspuns.

— Înțeleg că l-ai întrebat ieri pe Freud dacă e credincios. Inteligentă întrebare, Younger. Asta era altă premieră: Jung nu mai avusese până acum o reacție favorabilă la ceva spus de mine. Fără îndoială ți-a răspuns că nu. E un geniu, însă intuiția lui îl pune în pericol. Cine examinează toată viața patologicul, diformul și elementarul poate pierde din vedere imaculatul, elevatul, spiritualul. Eu unul nu cred că sufletul e în mod esențial legat de carnal. Tu crezi asta?

— Nu știu, doctore Jung.

— Dar nu ești atras de idee. Nu ți se pare prea seducătoare. Lor, da.

A trebuit să-l întreb la cine se referă.

— La toți, răspunse Jung. La Brill, Ferenczi, Adler, Abraham, Stekel – tot lotul. Se înconjoară cu... cu genul ăsta de oameni. Vor toți să dărâme orice e măreț, să reducă totul la genitale și excremente. Sufletul nu e reductibil la trup. Chiar și Einstein, care e unul dintre ei, nu crede că Dumnezeu poate fi eliminat.

— Albert Einstein?

— E un oaspete frecvent la cină la mine acasă, răspunse Jung. Dar și el are aceeași înclinație spre reducere. Ar reduce întregul univers la legi matematice. Asta este fără îndoială o caracteristică a minții evreiești. A bărbatului evreu, adică. Evreica e pur și simplu agresivă. Nevasta lui Brill este un exemplar tipic pentru rasă. Inteligentă, neatrăgătoare, dar atât de agresivă.

— Cred că Rose nu e evreică, doctore Jung, am spus.

— Rose Brill? Jung râse. O femeie cu acest nume nu poate fi decât de o singură religie.

Nu i-am răspuns. Jung, evident, uitase că pe Rose nu o chemase întotdeauna Brill.

— Arianul, continuă Jung, e mitic de la natură. Nu încearcă să coboare totul la nivelul omului. Aici, în America, există o tendință similară spre reducere, dar e diferită. Aici totul e făcut pentru copii. Totul e suficient de simplu pentru a fi înțeles de copii: semnele, reclamele, totul. Chiar și mersul oamenilor e copilăresc: dau din brațe, cam așa. Bănuiesc că e rezultatul amestecului cu rasa neagră. Sunt o rasă cu o construcție naturală bună și foarte religioasă, dar cu o minte atât de simplă. Exercită o influență colosală asupra voastră; am observat că sudiștii voștri vorbesc de fapt cu accent de negri. Tot așa se explică și matriarhatul din țara voastră. Femeia e fără discuție figura dominantă în America. Voi, bărbații americani, sunteți oile, iar femeile voastre joacă rolul lupilor.

Nu-mi plăcea culoarea feței lui Jung. La început o socotisem o ameliorare, acum mi se părea prea aprinsă. Mă îngrijorau și construcțiile minții lui, din mai multe motive. Conversația îi era dezarticulată, logica precară, insinuările neplăcute. Pe deasupra, m-am gândit că Jung se considera remarcabil de bine informat în legătură cu America pentru cineva care se afla în țară doar de două zile – în special în privința americancelor. Am schimbat subiectul, anunțându-l că tocmai încheiasem prima ședință cu domnișoara Acton.

Vocea lui Jung se răci.

— Cum?

— A rezervat niște camere sus.
— Analizezi fata – tu, aici, în hotel?
— Da, doctore Jung.
— Înțeleg.

Îmi ură succes, nu foarte convingător, și se ridică să plece. L-am rugat să transmită salutările mele doctorului Onuf. Pentru o clipă, se uită la mine de parcă aș fi îndrugat o prostie. Apoi spuse că era fericit să mă poată îndatora.

CAPITOLUL OPT

PE MALUL ESTIC al râului Hudson, șaizeci de mile mai la nord de New York, se afla o instituție victoriană masivă și întinsă, din cărămidă roșie, construită la sfârșitul secolului al XIX-lea, cu șase aripi, cu ferestre mici și un foișor central. Era Spitalul de Stat Matteawan pentru demenți de tip criminal.

Azilul Matteawan avea un sistem de securitate relativ redus. La urma urmei, cei 550 de oameni internați acolo nu erau criminali. Erau doar demenți de tip criminal. Mulți nu fuseseră acuzați de nici o crimă, iar cei puși sub acuzare nu fuseseră găsiți vinovați.

În 1909, cunoașterea medicală a demenței nu era nici pe departe perfectă. La Matteawan, se stabilise că aproximativ zece la sută dintre ocupanți înnebuniseră ca urmare a masturbării. Cei mai mulți dintre ceilalți sufereau, se descoperise, de nebunie ereditară. În privința unui număr substanțial de persoane internate, totuși, doctorii spitalului cu greu ar fi putut spune ce le provocase nebunia sau dacă erau, de fapt, într-adevăr nebuni.

Cei violenți și agresivi erau înghesuiți în camere supraaglomerate, cu pereți capitonați și ferestre zăbrelite. Ceilalți abia dacă erau supravegheați. Nu li se oferea nici o medicație, nici o „vindecare prin conversație". Ideea medicală după care era organizat totul era cea de igienă mentală. Astfel, tratamentul consta în deșteptarea dis-de-dimineață, urmată de o muncă ușoară, dar care umplea timpul (în principal sădirea și îngrijirea legumelor în ferma de o mie de acri care înconjura

spitalul), o slujbă religioasă duminica, o cină punctuală dar inspidă în refectoriu la ora cinci, jocuri de dame sau alte distracții sănătoase seara, și apoi culcarea.

Pacientul din camera 3121 își petrecea zilele într-un mod diferit. Omul avea și camerele 3122-3124. Nu dormea pe un pat de campanie, ca ceilalți internați, ci pe unul dublu. Și se culca târziu. Nefiind un cititor de cărți, primea prin poștă mai multe cotidiene din New York și toate revistele săptămânale, pe care le frunzărea mâncându-și ouăle fierte în timp ce colegii lui erau mânați în masă la fermă pentru munca de dimineață. Se întâlnea cu avocații lui de mai multe ori pe săptămână. Ceea ce le întrecea pe toate era că un bucătar de la „Dolmenico's" venea cu trenul în fiecare seară de vineri ca să-i pregătească cina, pe care o lua în sufrageria proprie. Împărțea darnic șampania și lichiorul cu mica echipă de gardieni de la Matteawan, cu care juca de asemenea poker noaptea. Când pierdea la cărți, avea tendința să spargă obiecte: sticle, ferestre, din când în când un scaun. Așa că gardienii aveau grijă să nu-l lase să piardă mult: cele câteva parale pe care le sacrificau la cărți erau mai mult decât compensate de șpăgile pe care le dădea ca să-și asigure scutirea de la regulile spitalului. Și băgau în buzunare ceea ce pentru ei era o mică avere când îi aduceau fete pentru distracție.

Asta nu era, totuși, ușor de făcut. Nu aducerea fetelor era problema. Însă pacientul de la 3121 avea gusturi bine definite. Îi plăceau fetele tinere și drăguțe. Cerința respectivă făcea deja dificilă sarcina gardienilor. Încă și mai rău, când găseau o fată satisfăcătoare, aceasta nu venea niciodată de mai mult de două ori, în ciuda remunerației generoase. După numai un an, gardienii își epuizaseră de-a binelea stocul.

Cei doi gentlemeni care ieșeau din camera 3121 marți la ora unu, în ultima zi de august a anului 1909, se gândiseră serios la acest impediment și, spre satisfacția lor, îl rezolvaseră. Nu erau gardieni. Unul dintre ei era un bărbat corpolent, cu melon, care afișa o expresie de înaltă satisfacție de sine. Celălalt era mai în vârstă, cu

un lanț de ceas atârnând din buzunarul vestei, cu fața suptă și degete de pianist.

Descrierea evenimentelor de la reședința Acton, prezentată de primarul McClellan, îl făcu pe coroner să spumege de furie.

— Ce-i cu tine, Hugel? îl întrebă primarul.

— N-am fost informat. De ce nu mi s-a spus?

— Pentru că ești coroner, spuse McClellan. N-a fost ucis nimeni.

— Dar crimele sunt aproape identice, obiectă Hugel.

— Nu știam, zise primarul.

— Dacă mi-ați fi citit raportul, ați fi știut!

— Pentru numele lui Dumnezeu, liniștește-te, Hugel. McClellan îi ordonă coronerului să ia loc. După ce recapitulară crimele în detaliu, Hugel declară că nu mai încăpea nici un dubiu: asasinul lui Elizabeth Riverford și atacatorul Norei Acton erau unul și același.

— Dumnezeule mare, spuse primarul. Trebuie să avertizez lumea?

Hugel râse sarcastic.

— Că un ucigaș al fetelor de societate bântuie pe străzile noastre?

McClellan a fost surprins de tonul coronerului.

— Da, bănuiesc, sau ceva asemănător.

— Bărbații nu atacă femeile la întâmplare, declară Hugel. Crimele au un motiv. Cei de la Scotland Yard nu l-au prins pe Spintecător pentru că n-au găsit legătura dintre victime. Nici n-au căutat-o. În clipa în care au decis că au de-a face cu un nebun, cazul a fost pierdut.

— Dumnezeule mare, omule, doar nu vrei să spui că Spintecătorul e aici?

— Nu, nu, nu, răspunse coronerul, ridicând mâinile în semn de exasperare. Spun că atacurile nu sunt făcute la întâmplare. Ceva le leagă. Când vom găsi legătura, vom da și de omul nostru. Nu trebuie să transmiteți o avertizare publică, ci să protejați fata. O voia moartă, iar acum e singura persoană care l-ar putea identifica

la tribunal. Nu uitați: el nu știe că fata și-a pierdut memoria. Va încerca fără îndoială să-și termine treaba.

— Mulțumesc cerului că am mutat-o la hotel, spuse McClellan.

— Mai știe cineva unde e?

— Doctorii, bineînțeles.

— Ați spus vreunui prieten de familie? întrebă Hugel.

— Sigur că nu, spuse McClellan.

— Bun. Atunci e în siguranță, deocamdată. Și-a amintit ceva azi?

— Nu știu, zise McClellan grav. N-am reușit să vorbesc cu doctorul Younger.

Primarul luă în calcul opțiunile. Ar fi vrut să îl poată suna pe bătrânul general Bingham, care fusese multă vreme comisarul poliției, dar McClellan îl obligase să se pensioneze cu doar o lună în urmă. Bingham refuzase să reformeze poliția, dar era el însuși incoruptibil și ar fi știut ce era de făcut. Primarul ar mai fi vrut ca Baker, noul comisar, să nu se fi dovedit deja un incapabil. Singurul subiect de conversație al lui Baker era baseballul și banii care puteau fi storși din el. Hugel, reflectă primarul, era unul dintre cei mai experimentați oameni din poliție. Ba nu: în chestiunile criminalistice era *cel* mai experimentat. Dacă nu considera că era necesară o avertizare, atunci avea probabil dreptate. Ziarele ar pune paie pe foc, semănând cât mai multă isterie cu putință și făcându-l de râs pe primar de îndată ce ar afla, și cu siguranță că ar afla, de pierderea cadavrului primei victime. Și apoi, McClellan îl asigurase pe Banwell că poliția va încerca să rezolve cazul fără publicitate. George Banwell era unul dintre puținii prieteni care îi mai rămăseseră primarului. Hotărî, așadar, să urmeze sfatul lui Hugel.

— Foarte bine, spuse McClellan. Deocamdată, nici un anunț. Ar fi bine să ai dreptate, domnule Hugel. Găsește-mi omul. Du-te imediat acasă la Acton, o să conduci investigațiile acolo. Și spune-i lui Littlemore că vreau să-l văd imediat.

Hugel protestă. Ștergându-și ochelarii, îi reaminti primarului că nu era treaba unui coroner să umble

aiurea prin oraș ca un detectiv obișnuit. McClellan își înghiți iritarea. Îl asigură pe Hugel că numai lui i se putea încredința un caz atât de delicat și de important, pentru că, se știa bine, avea privirea cea mai ascuțită din toată poliția. Hugel, clipind într-un fel care părea că exprimă acordul său perfect cu aceste aserțiuni, consimți să meargă la Acton.

Imediat ce Hugel ieși din birou, McClellan își chemă secretara.

— Sună-l pe George Banwell, îi ceru el.

Secretara îl informă pe primar că domnul Banwell sunase întruna toată dimineața.

— Ce voia? întrebă primarul.

— A fost cam grosolan, excelență, răspunse secretara.

— E în regulă, doamnă Neville. Ce voia?

Doamna Neville citi din notele ei stenografiate.

— Voia să știe „cine dracu' a omorât-o pe domnișoara Riverford, de ce-i ia așa de mult blestematului de coroner să termine autopsia și unde sunt banii mei".

Primarul oftă din rărunchi.

— Cine, ce și unde. L-a uitat numai pe „când".

McClellan se uită la ceas. Acest *când* începea să-l preseze și pe el. În cel mult două săptămâni urma să fie anunțați candidații pentru funcția de primar. Nu mai avea acum nici o speranță de nominalizare din partea celor de la Tammany. Singura lui șansă era o candidatură independentă sau în alianță, dar acest tip de campanie cerea bani. Cerea și o presă bună, nu știri despre o serie de atacuri neelucidate asupra fetelor din înalta societate.

— Sună-l pe Banwell, adăugă, întorcându-se către doamna Neville. Lasă-i vorbă să se întâlnească cu mine într-o oră și jumătate la hotelul Manhattan. Nu va refuza. Are o afacere în apropiere și va dori oricum să arunce o privire acolo. Și cheamă-l la mine pe Littlemore.

O jumătate de oră mai târziu, detectivul își vârî capul pe ușa biroului.

— M-ați chemat, Excelență?

— Domnule Littlemore, spuse primarul, ești conștient că am avut alt atac?

— Da, domnule. Domnul Hugel mi-a spus, domnule.

— Bun. Cazul acesta e de o importanță specială pentru mine, domnule detectiv. Îl cunosc pe Acton, iar George Banwell e un vechi prieten de-al meu. Vreau să previn orice evoluție proastă. Și vreau cea mai desăvârșită discreție. Du-te cât mai repede la hotelul Manhattan. Găsește-l pe doctorul Younger și vezi dacă a făcut ceva progrese. Dacă au apărut informații noi, telefonează imediat aici. Și, domnule detectiv, fii cât mai șters. Nu trebuie să se afle nici un cuvânt despre faptul că un potențial martor al crimei stă în hotel. Viața fetei poate depinde de asta. Ai înțeles?

— Da, domnule primar, răspunse Littlemore. Vă raportez dumneavoastră, domnule, sau domnului căpitan Carey de la Criminalistică?

— Vei raporta domnului Hugel, zise primarul, și mie. Trebuie să rezolv cazul ăsta, Littlemore. Cu orice preț. Ai descrierea criminalului făcută de coroner?

— Da, domnule. Littlemore ezită. Ăăă... o întrebare, domnule. Dacă descrierea făcută de coroner ucigașului e greșită?

— Ai vreun motiv să crezi că e greșită?

— Cred... spuse Littlemore. Cred că ar putea fi implicat un chinez.

— Un chinez? repetă primarul. I-ai spus domnului Hugel?

— Nu e de acord, domnule.

— Înțeleg. Păi, te sfătuiesc să ai încredere în domnul Hugel. Știu că e... sensibil... la anumite subiecte, dar nu trebuie să uiți cât de greu e pentru un om cinstit să-și facă treaba într-o relativă obscuritate, în timp ce escrocii obțin averi și renume. Din cauza asta e așa de dăunătoare corupția. Frânge voința oamenilor buni. Hugel e extrem de capabil. Și are o părere cât se poate de bună despre tine, domnule detectiv. A cerut ferm ca tu să fii desemnat pentru acest caz.

— A făcut el asta, domnule?

— Da. Acum pleacă, domnule Littlemore.

IEȘEAM DIN HOTEL când am dat de fată și de servitoarea ei, doamna Biggs, care plecau la cumpărături. O birjă tocmai trăgea în fața hotelului pentru ele. Cum strada, acoperită de mizerii și de noroi uscat, era nepotrivită pentru ele, am ajutat-o pe domnișoara Acton să se urce în trăsură. În timp ce făceam asta, am remarcat stingherit că talia ei subțire încăpea aproape perfect între palmele mele. Am vrut s-o ajut și pe doamna Biggs, dar inimoasa femeie nu avea câtuși de puțin nevoie.

I-am spus domnișoarei Acton că așteptam să ne vedem în dimineața următoare. M-a întrebat ce vreau să zic. Mă refeream, i-am explicat, la următoarea ședință de psihanaliză. Mâna mi se odihnea pe ușa deschisă a birjei; a tras cu putere ușa, dezechilibrându-mă.

— Nu știu ce aveți toți, zise. Nu mai vreau nici o ședință. O să-mi amintesc totul singură. Lasă-mă în pace, doar atât.

Birja plecă. Mi-ar fi greu să descriu ce sentimente mă încercau în timp ce o priveam îndepărtându-se. Dezamăgire nu ar fi tocmai cuvântul potrivit. Aș fi vrut ca trupul meu, deodată în stare prea solidă, să se descompună și să se disperseze în mizeria străzii. Brill ar fi trebuit să fie analistul. Un asistent medical, un practician generalist de oraș s-ar fi descurcat mai bine – atât de jalnic făcusem pe psihanalistul.

Eșuasem înainte chiar de a începe. Fata respinsese analiza, iar eu nu fusesem capabil să o determin să se răzgândească. Nu: provocasem respingerea, făcând presiuni prea puternice înainte de a așeza temelia. Adevărul era că nu fusesem pregătit să aflu că putea vorbi. Uitasem speculația lui Freud conform căreia putea să-și recapete vocea peste noapte. Vocea ei ar fi trebuit să fie un avantaj pentru tratament, cea mai norocoasă dezvoltare posibilă. În schimb, mă dăduse peste cap. Mă închipuisem în rolul doctorului răbdător și neînchipuit de grijuliu. În loc să fiu așa, reacționasem defensiv la rezistența ei, ca un ageamiu.

Ce puteam să-i spun lui Freud?

INTRÂND ÎN HOTELUL Manhattan, detectivul Littlemore trecu pe lângă un tânăr domn care ajuta o domnișoară să se urce într-o birjă. Cele două personaje reprezentau, pentru Littlemore, o lume la care el nu avea acces. Se simțeau amândoi în largul lor, îmbrăcați din cap până în picioare în finețuri pe care numai cei din lumea bună și le pot permite. Tânărul gentleman era înalt, brunet și cu pometi bine marcați, iar domnișoara semăna cu un înger mai mult decât ar fi crezut Littlemore că e posibil să se întâmple pe pământ. Iar gentlemanul avea un fel de a se mișca, o fluiditate când o ridică pe domnișoară în trăsură, pe care Littlemore știa bine că nu o are.

Nimic din toate acestea nu-l deranjă însă câtuși de puțin pe detectiv. Nu-l invidia pe tânărul gentleman și îi plăcea Betty, camerista, mai mult decât domnișoara angelică. Dar decise că trebuia să învețe să se miște precum gentlemanul. Era un aspect ce putea fi observat și imitat. Se imagină ajutând-o exact la fel pe Betty să urce într-o birjă – asta în cazul în care ar fi ajuns vreodată să ia o birjă, și cu atât mai puțin să o ia împreună cu Betty.

Un minut mai târziu, după un schimb rapid de replici cu recepționerul, Littlemore ieși grăbit și se opri lângă același tânăr, care nu se mișcase nici un centimetru. Cu mâinile la spate, privea trăsura care se îndepărta cu o concentrare atât de feroce, încât Littlemore se gândi că era posibil să nu se simtă bine.

— Sunteți doctorul Younger, nu-i așa? întrebă detectivul. Nici un răspuns. Te simți bine, amice?

— Pardon? răspunse tânărul gentleman.

— Ești Younger, corect?

— Din păcate.

— Sunt detectivul Littlemore. Primarul m-a trimis. În birja aceea era domnișoara Acton?

Detectivul putea să vadă că interlocutorul lui nu-l asculta.

— Scuze, răspunse Younger. Cine spuneai că ești?

Littlemore se prezentă încă o dată. Explică apoi că atacatorul domnișoarei Acton omorâse o fată duminică noaptea, dar poliția nu avea nici un martor.

— Domnișoara și-a amintit ceva, doctore?

Younger clătină din cap.

— Domnișoarei Acton i-a revenit vocea, dar nu și amintirile legate de incident.

— Toată chestia mi se pare cam ciudată, spuse detectivul. Oamenii își pierd des memoria?

— Nu, răspunse, Younger, dar se mai întâmplă, mai ales după episoade precum cel suferit de domnișoara Acton.

— Uite, se întorc.

Așa era: trăsura domnișoarei Acton întorsese la capătul cvartalului și se apropia iar de hotel. În timp ce oprea, domnișoara Acton îi explică lui Younger că doamna Biggs uitase să lase cheia la recepție.

— Dă-mi-o mie, spuse Younger, întinzând mâna. O duc eu în locul tău.

— Mulțumesc, dar mă descurc și singură, răspunse domnișoara Acton, sărind din birjă fără ajutor și trecând pe lângă Younger fără să arunce măcar o privire în direcția lui. Younger nu lăsă să se vadă nimic, dar Littlemore știa să recunoască o respingere de natură feminină și îl compătimi pe doctor. Apoi îi veni altă idee.

— Și zi, doctore, o lași pe domnișoara Acton să se plimbe prin jurul hotelului așa... singură, vreau să zic?

— N-am prea multe de spus în privința asta, domnule detectiv. De fapt, n-am nici un cuvânt. Dar nu, cred că până acum a fost cu servitoarea ei sau cu poliția aproape în fiecare clipă. De ce? E vreun pericol?

— N-ar trebui să fie, zise Littlemore.

Domnul Hugel îi spusese că asasinul nu cunoștea locul unde se află domnișoara Acton. Totuși, detectivul nu se simțea în largul lui. Tot cazul o luase razna: o fată moartă, despre care nimeni nu știa nimic, oameni care își pierdeau memoria, chinezi fugari, cadavre care dispăreau de la morgă.

— N-ar strica totuși să arunc o privire.

Detectivul intră iar în hotel, însoțit de Younger. Littlemore își aprinse o țigară în timp ce o priveau pe miniaturala domnișoară Acton traversând holul circular cu colonade. Un bărbat care ar vrea să-și lase cheia la

recepție ar pune-o pur și simplu pe tejghea și ar pleca, dar domnișoara Acton aștepta răbdătoare în fața acesteia să fie servită. Locul era înțesat de călători, familii și oameni de afaceri. Jumătate dintre bărbații de acolo, observă detectivul, se potriveau rezonabil cu descrierea coronerului.

Un bărbat îi atrase totuși atenția lui Littlemore. Aștepta liftul: înalt, brunet, cu ochelari, cu un ziar în mână. Littlemore nu avea un unghi bun pentru a-i vedea fața, dar în croiala costumului era ceva străin. Până la urmă, ziarul fu cel care atrase atenția detectivului. Bărbatul îl ținea ceva mai sus decât ar fi fost normal. Încerca să-și acopere fața? Domnișoara Acton înapoiase cheia; acum se întorcea. Bărbatul aruncă o privire iute în direcția ei – sau chiar către detectiv? –, apoi își îngropă iar fața în ziar. Ușa liftului se deschise; bărbatul intră, singur.

Domnișoara Acton nu acordă nici o atenție prezenței doctorului sau a detectivului în timp ce trecu pe lângă ei în drum spre ieșire. Totuși, Younger o urmă afară, conducând-o până la trăsură.

Littlemore rămase înăuntru. Nu-i nimic important, își spuse. Aproape fiecare bărbat din hol se uitase la domnișoara Acton când aceasta străbătuse neînsoțită pardoseala de marmură. Cu toate astea, Littlemore continuă să se uite la săgeata de deasupra liftului în care intrase bărbatul. Se mișca încet, apropiindu-se de numerele cele mai mari. Littlemore nu văzu totuși unde anume se opri indicatorul. Acesta era încă în mișcare când auzi un țipăt pătrunzător venind de afară.

NU ERA UN țipăt omenesc. Era nechezatul ascuțit al unui cal în suferință. Calul în chestiune era atașat la o trăsură care tocmai ieșise dintr-un șantier de pe Strada 42, acolo unde se înălța scheletul din oțel al unei clădiri comerciale de nouă etaje. Bărbatul care conducea trăsura era excelent îmbrăcat, cu joben și cu un baston elegant așezat pe genunchi. Era domnul George Banwell.

În 1909, calul era încă la concurență cu automobilul pe fiecare mare bulevard din New York. De fapt, bătălia era aproape pierdută. Cu zdruncinăturile și claxoanele lor, mașinile erau mai rapide și mai agere decât trăsurile; mai mult, automobilul punea capăt poluării – termen care în acea vreme se referea la bălegarul care împuțea aerul în miezul zilei și făcea străzile cele mai circulate aproape impracticabile. Deși lui George Banwell îi plăceau mașinile la fel de mult ca oricărui alt gentleman, în adâncul inimii era un călăreț. Crescuse cu caii și nu era pregătit să renunțe la ei. De fapt, insista să-și conducă singur trăsura, obligându-l pe vizitiu să șadă stânjenit lângă el.

Banwell își petrecuse cea mai mare parte a dimineții pe șantierul lui din Canal Street, unde supraveghea un proiect mult mai vast. La unsprezece și jumătate, se deplasase pe Strada 42, între Bulevardul 5 și Bulevardul Madison, la mai puțin de o jumătate de cvartal distanță de hotelul Manhattan. Terminând inspecția rapidă a oamenilor care munceau acolo, Banwell se îndrepta acum spre hotel pentru a se întâlni cu primarul. Dar, la o clipă după ce luase hățurile, trăsese crunt și brusc de ele, iar zăbala răni gura nenorocoasei iepe, făcând-o să se oprească și să necheze. Țipătul ei nu avu nici un efect asupra lui Banwell. Nici măcar nu părea că-l auzise. Privind fix către un punct situat la mai puțin de o stradă în față, continua să înfigă zăbala tot mai adânc în gura iepei, spre disperarea îngrozită a vizitiului.

Iapa scutura din cap într-o parte și în alta, încercând în van să se elibereze de zăbala tăioasă. În cele din urmă, animalul se ridică pe picioarele din spate și scoase acel țipăt extraordinar și sfâșietor pe care-l auzise Littlemore și toată lumea din susul și din josul străzii. Puse picioarele jos, dar imediat se ridică din nou, de data aceasta încă mai sălbatic, și trăsura se lăsă pe o parte. Banwell și vizitiul săriră de pe ea ca marinarii de pe un vas ce se scufundă. Trăsura se prăbuși cu mare zgomot, trăgând și calul după ea.

Vizitiul se ridică primul. Încercă să-și ajute stăpânul, dar Banwell îl împinse violent la o parte, scuturându-și

praful de pe coate și de pe genunchi. Lumea se adunase în jurul lor. Șoferii nerăbdători își foloseau deja claxoanele. Vraja sub care se aflase Banwell părea să se fi risipit. Nu era genul de om care să tolereze să fie aruncat la pământ de un cal; să fii aruncat din trăsură era de neconceput. Ochii i se roteau furioși – către șoferi, către mulțimea de gură-cască și mai ales către calul ametit, în stare de prostrație, care încerca fără succes să se ridice.

— Pușca, zise rece către vizitiu. Adu-mi pușca.

— Nu trebuie să o lichidați, domnule, obiectă vizitiul care, îngenuncheat lângă iapă, îi descurca din jurul copitelor niște frânghii încâlcite. N-are nimic rupt. S-a încurcat numai. Iată. Haide, spuse către iapă, ajutând-o să se ridice, n-a fost vina ta.

Fără îndoială, vizitiul avea intenții bune, dar n-ar fi putut să-și aleagă mai rău cuvintele.

— N-a fost vina ei, ha? zise Banwell. Se ridică pe picioarele din spate ca o gloabă fără dresaj și nu e vina ei? Prinse zăbala și răsuci brutal gâtul iepei, privind-o în ochi. Văd, spuse către vizitiu cu aceeași voce de gheață, că n-ai învățat-o niciodată să-și țină capul jos. Ei bine, o s-o învăț eu.

Desfăcând-i căpăstrul de trăsură, Banwell apucă frâiele și încălecă iapa neînșeuată. O conduse călare până la șantier și acolo o plimbă până ajunse la marele cârlig ce se legăna liber, al macaralei înălțându-se spre cer în mijlocul terenului. Apucând cârligul cu amândouă mâinile, Banwell îl fixă sub căpăstrul iepei care era strâns ferm, la rândul lui, în jurul pântecului acesteia. Coborî de pe cal și strigă către macaragiu:

— Tu, de acolo, ridic-o. Tu, din macara: ridic-o, ți-am spus. N-auzi? Ridic-o!

Uluit, macaragiul reacționă lent. În cele din urmă, acționă mecanismul mătăhăloasei mașinării. Cablul se întinse; cârligul începu să forțeze căpăstrul. Iapa se cabră și începu să se agite sub impulsul senzației neplăcute. Pentru o clipă, nimic altceva nu se întâmplă.

— Ridică, porcule, urlă Banwell către macaragiu, ridică sau te duci diseară acasă la nevastă-ta fără slujbă!

Macaragiul mișcă iar manetele. Iapa se ridică pieziș de la pământ. Din clipa în care picioarele îi părăsiră pământul, animalul, care nu pricepea ce i se întâmplă, fu cuprins de panică. Necheza și se zbătea, reușind numai să se răsucească frenetic în aer, suspendat de cârligul gros al macaralei.

— Dă-i drumul! țipă o voce de fată, înfuriată și rănită. Era domnișoara Acton. Urmărind spectacolul în desfășurare, alergase de-a lungul Străzii 42 și acum era în fața mulțimii. Younger era chiar lângă ea, iar Littlemore ceva mai în spate. Strigă iar:

— Las-o jos. Să-l oprească cineva!

— Sus, ordonă Banwell.

Auzi vocea fetei. O privi în ochi o clipă, apoi își îndreptă iar atenția către iapă.

— Mai sus.

Macaragiul făcea ce i se cerea, ridicând biata creatură din ce în ce mai sus: la șapte, la zece, la cincisprezece metri deasupra pământului. Filozofii spun că nu se poate ști dacă animalele au emoții comparabile cu ale omului, dar oricine a văzut teroarea pură în ochii unui cal nu se mai poate îndoi de asta.

Cum privirile tuturor erau ațintite asupra animalului neputincios care se legăna și se zbătea, nimeni din mulțime nu băgă de seamă mișcarea traversei de metal de la al treilea etaj al schelăriei. Traversa era asigurată cu o frânghie legată, la rându-i, de cârligul macaralei. Cum frânghia atârnase până acum inertă, bara de oțel rămăsese inofensivă la locul ei pe schelă. Însă, pe măsură ce cârligul se ridica, și frânghia prinse să se încordeze, încât traversa se rostogoli pe neașteptate de pe blănile de lemn. Din punctul acela, căzu liber. Fiind prinsă de cârligul macaralei, porni, cum era natural, în direcția cârligului – adică în direcția lui George Banwell.

Banwell nu apucă să vadă traversa mortală prăvălindu-se spre el tot mai rapid pe măsură ce cobora. Bârna se învârtea inexorabil în aer, venind țintă spre el, ca o suliță gigantică aruncată spre abdomenul lui. Dacă l-ar fi lovit, cu siguranță l-ar fi ucis. Întâmplarea făcu să îl rateze cu treizeci de centimetri. Era un mare noroc,

nu tocmai atipic pentru Banwell, dar consecința fu că bara trecu mai departe, îndreptându-se acum către mulțime, din care izbucniră țipetele câtorva oameni, și vreo zece se aruncară la pământ ca să se ferească.

Totuși, numai o persoană dintre toate ar fi trebuit să se ferească. Aceasta era domnișoara Nora Acton, pentru că traversa de trei metri venea direct către ea. Însă domnișoara Acton nu țipă și nici nu se mișcă. Fie că imaginea bârnei apropiindu-se vijelios o țintuise cumva locului, fie că îi venea greu să se hotărască în ce parte să se miște, domnișoara Acton rămase neclintită ca o stană de piatră, văzându-și moartea cu ochii.

Younger apucă fata de coama lungă și blondă, trăgând-o puternic – și nu foarte cavalerește – în brațele sale. Traversa trecu șuierând pe lângă ei, atât de aproape încât îi simțiră suflul, și urcă mult în aer în spatele lor.

— Au! zise domnișoara Acton.

— Scuze, spuse Younger. Apoi o trase încă o dată de păr, împingând-o în cealaltă direcție.

— *Au*! zise iar domnișoara Acton, mai accentuat, când bârna de oțel, în traiectoria de întoarcere, trecu din nou pe lângă ei, de data aceasta ratându-i cu puțin partea din spate a capului.

Banwell privi imperturbabil traversa trecând pe lângă el. Văzu cu dezgust cum planează și se izbește de schela de pe care își începuse cursa, distrugând eșafodajul de parcă ar fi fost construit din scobitori, făcând să zboare în toate părțile oameni, unelte și scânduri. Când praful se risipi, numai iapa mai făcea zgomot, nechezând și răsucindu-se neajutorată pe deasupra capetelor mulțimii. Banwell îi făcu semn macaragiului să o coboare și, cu o furie rece, ordonă oamenilor să adune resturile.

— Du-mă înapoi în cameră, te rog, îi spuse domnișoara Acton lui Younger.

MULȚIMEA MAI RĂMASE acolo multă vreme admirând distrugerile și refăcând iar și iar filmul evenimentelor. Iapa

fu dată din nou în grija vizitiului, de care se apropia acum Littlemore. Detectivul îl recunoscuse pe George Banwell.

— Și zi, cum e sărmanul dobitoc? îl întrebă Littlemore pe vizitiu. Ce rasă e, Percheron?

— Pe jumătate Percheron, răspunse vizitiul, încercând cum putea mai bine să liniștească animalul care încă mai tremura. Crema, așa i se spune.

— E o frumusețe, asta-i sigur.

— Este, ce-i drept, zise vizitiul, mângâind botul iepei.

— Hm, mă întreb ce-o fi făcut-o să se ridice pe picioarele din spate în halul ăla. Probabil a văzut ceva.

— Mai degrabă *el* a văzut ceva.

— Cum adică?

— N-a fost deloc vina ei, mormăi vizitiul. A fost a lui. A încercat să o facă să meargă cu spatele. Nu poți face un cal de trăsură să meargă cu spatele. Se adresă iepei. A încercat să te facă să mergi cu spatele, asta a făcut. Pentru că era speriat.

— Speriat? De ce?

— Întreabă-l pe el, bine? Nu se sperie ușor, de obicei. Era speriat de parcă l-ar fi văzut pe dracul în persoană.

— Ce zici de asta? spuse Littlemore, înainte să se întoarcă la hotel.

ÎN ACELAȘI TIMP, la ultimul etaj al hotelului Manhattan, Carl Jung stătea pe balcon și observa scena de jos. Văzuse întâmplările ieșite din comun de pe șantier. Acele întâmplări nu numai că îl îngroziseră, dar îl umpluseră și de o exaltare profundă și inflamată, de o natură pe care o mai simțise numai o dată sau de două ori în întreaga viață. Se retrase în cameră și se așeză amorțit pe podea, cu capul sprijinit de pat, văzând chipuri pe care nimeni altcineva nu le putea vedea, auzind voci pe care nimeni altcineva nu le putea auzi.

CAPITOLUL NOUĂ

CÂND AM AJUNS înapoi în camerele domnișoarei Acton, doamna Biggs o luase cu totul razna. Îi ceru mai întâi domnișoarei Acton să se așeze, apoi să se ridice, apoi să se miște ca să-și „recapete culoarea". Domnișoara Acton nu băgă în seamă nici una dintre aceste cereri. Se îndreptă direct spre micuța bucătărie a apartamentului ei și începu să prepare ceaiul. Doamna Biggs ridică brațele în semn de protest, declarând că *ea* trebuie să facă ceaiul. Bătrâna nu tăcu până când domnișoara Acton nu o făcu să se așeze și îi sărută mâinile.

Fata avea o capacitate neobișnuită de a-și păstra calmul după întâmplări cu totul năucitoare sau de a simula un calm pe care nu-l simțea. Termină de făcut ceaiul și întinse o ceașcă aburindă doamnei Biggs.

— Ai fi fost omorâtă, Nora, zise bătrâna. Ai fi fost omorâtă dacă nu era tânărul doctor.

Domnișoara Acton mângâie mâna bătrânei, cerându-i să bea ceaiul. După ce doamna Biggs făcu aceasta, fata îi spuse să iasă, pentru că voia să îmi vorbească între patru ochi. După o bună bucată de vreme și multe tergiversări, doamna Biggs fu convinsă să plece.

Când rămaserăm singuri, domnișoara Acton îmi mulțumi.

— De ce ai poruncit servitoarei să plece? am întrebat.

— Nu i-am „poruncit", replică fata. Voiai să știi împrejurările în care mi-am pierdut vocea acum trei ani. Sunt gata să îți povestesc.

Ceainicul începuse să-i tremure în mâini. Încercând să toarne, nu reușea să nimerească ceașca. Puse ceainicul jos și își încleștă degetele.

— Bietul cal. Cum a putut să facă așa ceva?

— Nu e vina ta, domnișoară Acton.

— Ce te-a apucat? Mă privi furioasă. De ce ar fi vina mea?

— Nu-i nici un motiv pentru asta. Dar mi s-a părut că te consideri vinovată.

Domnișoara Acton se duse la fereastră. Trase draperia, dezvăluind un balcon aflat după o pereche de uși franțuzești de sticlă, care asigura o vedere panoramică asupra orașului de dedesubt.

— Știi cine era?

— Nu.

— Era George Banwell, soțul Clarei. Prietenul tatălui meu. Fata respira neregulat. Eram lângă lac, la casa lui de vacanță. Mi-a cerut...

— Te rog, așază-te, domnișoară Acton.

— De ce?

— Face parte din tratament.

— A, bine.

După ce se așeză pe canapea, am reluat.

— Domnul Banwell ți-a cerut să te căsătorești cu el... când aveai paisprezece ani?

— Aveam șaisprezece ani, doctore, și nu m-a cerut în căsătorie.

— Dar ce ți-a cerut atunci?

— Să... să... Se opri.

— Să ai relații cu el? Era întotdeauna delicat să faci aluzii la activitatea sexuală cu pacientele tinere, pentru că nu puteai fi sigur cât de mult cunoșteau din biologie. Dar era și mai rău să lași un exces de delicatețe să întărească senzația dăunătoare de rușine pe care o fată o poate asocia cu o asemenea experiență.

— Da, răspunse. Stăteam la casa lui de la țară, cu toată familia. Mă plimbam cu el pe o potecă, în jurul iazului. Cumpărase, mi-a spus, încă o căsuță în apropiere, puteam merge acolo, avea un pat încântător de mare și puteam fi singuri fără ca altcineva să afle.

— Ce ai făcut?

— L-am pălmuit și am fugit, zise domnișoara Acton. I-am spus tatălui meu... care nu mi-a luat apărarea.

— Nu te-a crezut? am întrebat.

— S-a purtat de parcă eu eram vinovată. Am insistat să aibă o explicație cu domnul Banwell. O săptămână mai târziu mi-a spus că făcuse asta. Domnul Banwell negase acuzația, din ce spunea tata, cu mare indignare. Sunt sigură că avea aceeași expresie pe care ai văzut-o azi. A conces numai că îmi pomenise de căsuță. Susținea că aș fi tras singură concluzia aceea imorală, datorită... datorită genului de cărți pe care le citeam. Tata a ales să-l creadă pe domnul Banwell. Îl urăsc.

— Pe domnul Banwell?

— Pe tata.

— Domnișoară Acton, ți-ai pierdut vocea acum trei ani, însă îmi descrii un eveniment care s-a petrecut anul trecut.

— Acum trei ani m-a sărutat.

— Tatăl tău?

— Nu, ce dezgustător, zise domnișoara Acton. Domnul Banwell.

— Aveai paisprezece ani? am întrebat.

— A fost grea matematica la școală, doctore Younger?

— Continuă, domnișoară Acton.

— Era de Ziua Independenței, spuse. Părinții mei se cunoșteau cu familia Banwell doar de câteva luni, dar tata și domnul Banwell erau deja cei mai buni prieteni. Oamenii domnului Banwell ne renovau casa. Petrecuserăm trei săptămâni cu ei la țară în timp ce se lucra la casă. Clara era așa de bună cu mine. E cea mai puternică și mai inteligentă femeie pe care am cunoscut-o vreodată, doctore Younger. Și cea mai frumoasă. Ai văzut-o pe Lina Cavalieri jucând-o pe Salomé?

— Nu, am răspuns. Lina Cavalieri, celebră pentru frumusețea ei, jucase rolul respectiv la Casa Operei din Manhattan cu o iarnă în urmă, dar nu putusem să plec din Worcester.

— Clara arată exact ca ea. A jucat și ea pe scenă, cu ani în urmă. Domnul Gibson i-a făcut portretul. În orice

caz, domnul Banwell construia în centru una dintre clădirile lui enorme – Hanovra, cred. Voiam să mergem pe acoperișul clădirii să vedem artificiile. Dar mama s-a îmbolnăvit – mereu se îmbolnăvește –, așa că a rămas acasă. Cumva, în ultima clipă, nici tata n-a mai putut să vină în centru. Nu știu de ce. Cred că s-a îmbolnăvit și el; era o epidemie în vara aceea. În orice caz, domnul Banwell s-a oferit să mă ducă pe acoperiș, din moment ce îmi doream așa de tare.

— Numai voi doi?

— Da. M-a dus cu trăsura lui. Era noapte. A mânat caii în galop pe Broadway. Îmi aduc aminte cum îmi bătea vântul fierbinte în față. Am intrat împreună în lift. Eram foarte agitată; era prima dată când intram într-un lift. Abia așteptam să văd artificiile, dar, când primele tunuri au început să tragă, m-am speriat teribil. Se poate să fi țipat. Următorul lucru pe care-l știu e că mă prinsese în brațe. Încă îl simt trăgându-mi... trăgându-mi partea superioară a corpului către el. Apoi și-a apăsat gura pe buzele mele. Fata făcu o grimasă, ca și când îi venea să vomite.

— Și apoi? am întrebat.

— M-am smuls din brațele lui, dar n-aveam unde să fug. Nu știam cum să plec de pe acoperiș. Mi-a spus să mă liniștesc și să îmi țin gura. Mi-a zis că va fi secretul nostru și că o să ne uităm doar la artificii. Și asta am și făcut.

— Ai povestit cuiva asta?

— Nu. Atunci mi-am pierdut vocea: în seara aceea. Toată lumea a crezut că m-a prins epidemia de febră. Poate că așa a fost. Vocea mi-a revenit în dimineața următoare, exact ca acum. Dar n-am mai spus nimănui, până azi. După aceea, n-am mai acceptat să rămân singură cu domnul Banwell.

Urmă o tăcere lungă. Fata ajunsese evident la capătul amintirilor conștiente.

— Gândește-te la ce s-a întâmplat ieri, domnișoară Acton. Îți amintești ceva?

— Nu, zise încet. Îmi pare rău.

I-am cerut permisiunea să-i transmit cele spuse de ea doctorului Freud. A consimțit. Am informat-o apoi că aveam să reluăm conversația a doua zi.

Păru surprinsă.

— Despre ce altceva am mai putea vorbi, doctore? Ți-am spus totul.

— Ți-ai mai putea aminti și alte lucruri.

— De ce spui asta?

— Pentru că încă suferi de amnezie. Când o să descoperim ceva legat de acest eveniment, cred că memoria îți va revenî.

— Crezi că ascund ceva?

— Nu e vorba de a ascunde ceva, domnișoară Acton. Sau, mai degrabă, ascunzi ceva de tine însăți.

— Nu știi despre ce e vorba, răspunse fata. Când eram la un pas de ușă, mă opri cu vocea ei limpede și delicată.

— Doctore Younger?

— Domnișoară Acton?

În ochii ei albaștri străluceau lacrimi. Își înălță bărbia.

— Chiar m-a sărutat. Chiar... mi-a propus lângă lac.

Nu realizasem cât de îngrijorată era de posibilitatea că se putea ca nici eu, precum tatăl ei, să nu dau crezare lucrurilor pe care mi le spusese. Era ceva indescriptibil de înduioșător în felul în care folosise cuvântul „propus" în loc de „propunere".

— Domnișoară Acton, am răspuns, cred fiecare cuvânt pe care mi l-ai spus.

A izbucnit în lacrimi. Am plecat, urându-i doamnei Biggs o după-amiază plăcută în timp ce treceam pe lângă ea pe hol.

ÎNTR-UN SEPAREU INTIM al restaurantului din hotelul Manhattan, George Banwell era așezat lângă primarul McClellan. Primarul observă că Banwell arăta de parcă ar fi fost implicat într-o luptă cu pumnii. Banwell ridică din umeri.

— O mică problemă cu o iapă tânără, spuse.

Primarul scoase un plic din buzunarul de la piept și i-l întinse lui Banwell.

— Ăsta-i cecul tău. Te sfătuiesc să îți vizitezi banca în după-amiaza asta. E o sumă foarte mare. Și e ultima. Nu vor mai veni altele, indiferent ce va fi. Ne-am înțeles?

Banwell dădu din cap.

— Dacă vor fi cheltuieli suplimentare, le voi suporta eu însumi.

Primarul îi explică apoi că se părea că asasinul domnișoarei Riverford acționase din nou. Îl cunoștea Banwell pe Harcourt Acton?

— Bineînțeles că-l știu pe Acton, replică Banwell. El și soția lui se află acum la casa mea de vacanță. Au ajuns ieri la Clara.

— Deci de asta n-am putut să dăm de ei, zise McClellan.

— Ce-i cu Acton? întrebă Banwell.

— A doua victimă a fost fiica lui.

— Nora? Nora Acton? Am văzut-o pe stradă, acum mai puțin de o oră.

— Da, slavă Domnului că a scăpat, răspunse primarul.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Banwell. Ți-a spus cine a fost?

— Nu. Și-a pierdut vocea și nu-și mai poate aminti nimic. Nu știe cine a fost și nici noi nu știm. Acum o examinează niște doctori specialiști. E aici, de fapt. Am adus-o la Manhattan până se întoarce Acton.

Banwell cântări situația.

— O mândrețe de fată.

— Desigur, încuviință primarul.

— Violată?

— Nu, slavă cerului.

— Slavă cerului.

I-AM GĂSIT PE ceilalți în sălile cu antichitatea greacă și romană ale muzeului Metropolitan. În timp ce Freud se adâncea în conversație cu ghidul – cunoștințele lui

Freud erau cât se poate de uluitoare –, am rămas în urmă cu Brill. Era mai liniștit în legătură cu manuscrisul. Editorul lui, Jelliffe, fusese la început la fel de surprins ca și noi, dar și-a amintit apoi că împrumutase cu o săptămână în urmă tiparnița unui preot care își publicase o serie de pamflete biblice moralizatoare. Cumva, cele două afaceri se amestecaseră.

— Știai, l-am întrebat pe Brill, că Goethe e străbunicul lui Jung?

— Aiurea, spuse Brill, care locuise un an în Zürich, lucrând pentru Jung. Legende de familie, autoglorificatoare. A ajuns și la von Humboldt?

— Da, într-adevăr, am răspuns.

— Ai zice că e de-ajuns pentru un bărbat să se însoare bine, fără să mai trebuiască să-și inventeze și o ascendență nobilă.

— Doar dacă nu o inventează tocmai în acel scop, am spus.

Brill mormăi ceva evaziv. Apoi, cu o repeziciune stranie, își ridică o șuviță de pe frunte, dezvelind o julitură urâtă deasupra sprâncenei.

— Vezi asta? Rose mi-a făcut-o, aseară, după ce ați plecat. A aruncat cu tigaia după mine.

— Doamne, am spus. De ce?

— Din cauza lui Jung.

— Cum?

— I-am spus lui Rose despre observațiile pe care i le-am făcut lui Freud în legătură cu Jung, zise Brill. S-a înfuriat rău de tot. Mi-a spus că sunt gelos pe Jung pentru că Freud îl apreciază, și că sunt un prost, pentru că Freud îmi vede invidia și va crede ce e mai rău despre mine. La care am răspuns că aveam motive să fiu gelos pe Jung, dat fiind felul în care ea se uitase la el toată seara. Privind înapoi, se poate să fi fost o acuzație neadevărată, pentru că Jung era de fapt cel care se uita după ea. Știi că și ea are aceeași pregătire medicală ca mine? Dar nu-și poate găsi de lucru ca doctor, iar eu nu pot să o întrețin, cu cei patru pacienți ai mei.

— A aruncat cu tigaia după tine? am întrebat.

— Hai, nu mă lua cu privirea asta de diagnostician. Femeile aruncă cu lucruri. Toate o fac, mai devreme sau mai târziu. O să vezi. Toate, mai puțin Emma, soția lui Jung. Emma îi aduce pur și simplu lui Carl o avere, îi crește copiii și zâmbește când el o înșală. Le servește amantelor lui cina când el le aduce în casă. Omul e un vrăjitor. Nu, dacă mai aud o vorbă despre Goethe sau von Humboldt, s-ar putea să-l omor.

Înainte să plecăm de la muzeu a fost cât pe ce să se declanșeze o criză. Freud a avut brusc nevoie să meargă la toaletă, exact ca la Coney Island, și ghidul ne-a trimis la subsol. În timp ce coboram, Freud comentă:

— Nu-mi spuneți. Va trebui să parcurg kilometri nesfârșiți de coridoare și în final vom ajunge într-un palat de marmură.

A avut dreptate în ambele privințe. Am ajuns la palat abia în ultimul moment.

CORONERUL HUGEL NU se întoarse la birou până marți seara. Petrecuse după-amiaza la casa Acton, în Gramercy Park. Știa ce urma să scrie în raport: probele fizice – fire de păr, de mătase, de frânghie – dovedeau fără putință de îndoială că același bărbat care o asasinase pe Elizabeth Riverford o atacase pe Nora Acton. Dar coronerul se blestema pentru ceea ce *nu* găsise. Răscolise întregul dormitor. Căutase prin toată grădina din spate. Se târâse chiar prin ea pe coate. După cum se așteptase, găsise crengi rupte, flori călcate în picioare și multe alte semne ale fugii, dar nu descoperise nicăieri dovada pe care o căuta, acel indiciu solid care să reveleze identitatea atacatorului.

Era epuizat când ajunse la birou. În ciuda ordinului primarului, Hugel nu comunicase echipei lui oferta unei recompense pentru oricine ar fi recuperat cadavrul domnișoarei Riverford. Dar putea fi cu greu învinovățit pentru asta, își spunea coronerul. Primarul îi ordonase să se ducă direct la casa Acton, și nu să se întoarcă la morgă.

În hol îl găsi așteptând pe detectivul Littlemore. Acesta îi raportă că unul dintre băieții din unitate, Gitlow, era în tren spre Chicago. Ajungea a doua zi, seara. Cu obișnuita sa bună-dispoziție, Littlemore îi relată și episodul straniu cu domnul Banwell și iapa lui. Hugel ascultă atent și apoi exclamă:

— Banwell! Trebuie să o fi văzut pe domnișoara Acton în fața hotelului. Asta l-a speriat!

— N-aș zice că domnișoara Acton e tocmai înfricoșătoare, domnule Hugel, zise Littlemore.

— Prostule, fu răspunsul coronerului. Bineînțeles – credea că e moartă!

— De ce-ar fi crezut că e moartă?

— Pune-ți capul la contribuție, domnule detectiv.

— Dacă Banwell e tipul nostru, domnule Hugel, atunci știa că-i în viață.

— Cum?

— Spuneți că Banwell e tipul nostru, corect? Însă oricine ar fi atacat-o pe domnișoara Acton știa că-i în viață. Așa că, dacă Banwell e tipul nostru, știa că nu-i moartă.

— Ce? Prostii. Putea să creadă că a ucis-o. Sau... sau se poate să se fi temut că o să-l recunoască. Oricum ar fi, și-a pierdut capul când a văzut-o.

— De ce credeți că el e tipul nostru?

— Littlemore, are peste un metru optzeci. E de vârstă mijlocie. E bogat. Era brunet și acum încărunțește. E dreptaci. Stătea în aceeași clădire cu prima victimă și s-a panicat când a văzut-o pe a doua.

— De unde știți asta?

— De la tine. Ai zis că vizitiul lui ți-a spus că s-a speriat. Ce altă explicație ar putea fi?

— Nu, voiam să spun de unde știți că e dreptaci?

— Pentru că l-am văzut ieri, domnule detectiv, și îmi folosesc ochii.

— Oho, sunteți teribil, domnule Hugel. Eu ce sunt, dreptaci sau stângaci? Detectivul își ascunse mâinile la spate.

— Încetează, Littlemore!

— Nu știu, domnule Hugel. Ar fi trebuit să-l vedeți după ce s-a terminat toată tărășenia. Era calm ca un dovleac, dădea ordine, aranja totul.

— Prostii. Un bun actor, dublat de un asasin. Ne-am găsit omul, domnule detectiv.

— Nu tocmai.

— Ai dreptate, medită coronerul. Încă nu am nici o dovadă solidă. Avem nevoie de mai mult.

CAPITOLUL ZECE

PLECÂND DE LA Metropolitan, am luat o trăsură de-a lungul parcului până la noul campus al Universității Columbia, cu imensa ei bibliotecă. Nu mai fusesem acolo din 1897, când aveam cincisprezece ani și mama ne târâse la inaugurarea clădirii Schermerhorn. Brill, din fericire, nu știa de legătura mea îndepărtată cu clanul respectiv, altfel ar fi menționat-o, fără îndoială, lui Freud.

Am vizitat clinica psihiatrică, unde Brill avea un cabinet. După aceea, Freud ne anunță că voia să îi povestesc despre ședința mea cu domnișoara Acton. Astfel, în timp ce Brill și Ferenczi rămaseră în urmă discutând despre tehnica terapeutică, Freud și cu mine ne-am plimbat pe Riverside Drive, a cărei promenadă largă îngăduia o vedere frumoasă spre Palisade, stâncile sălbatice și colțuroase din New Jersey de deasupra râului Hudson.

Nu am omis nimic, descriindu-i lui Freud atât prima ședință cu domnișoara Acton, încheiată cu un eșec, cât și a doua, încheiată cu dezvăluirile privindu-l pe prietenul tatălui ei, domnul Banwell. M-a chestionat îndeaproape, storcând fiecare detaliu, indiferent cât de irelevant putea să pară și insistând să nu parafrazez, ci să redau exact cuvintele ei. La final, Freud stinse trabucul pe trotuar, strivindu-l sub talpă și mă întrebă dacă eram de părere că episodul de pe acoperiș din urmă cu trei ani provocase pierderea vocii la acel moment.

— Așa s-ar părea, am răspuns. A fost implicată și interdicția de a povesti. I s-a făcut ceva de nerelatat;

prin urmare, și-a provocat singură imposibilitatea de a povesti.

— Bun. Și, deci, rușinosul sărut al fetei de paisprezece ani a produs isteria? întrebă Freud, observându-mi reacția.

Am înțeles: voia să spună opusul a ceea ce spunea. Episodul de pe acoperiș, din punctul de vedere al lui Freud, nu putea fi cauza isteriei domnișoarei Acton. Episodul nu era din copilărie, și nu era nici oedipian. Numai traumele din copilărie conduc la nevroză, deși un eveniment ulterior este, în mod tipic, declanșatorul amintirii îndelung reprimate, producând simptome isterice.

— Domnule doctor Freud, am întrebat, nu e oare posibil ca, în acest caz, o traumă din adolescență să fi cauzat isteria?

— E posibil, tinere, cu excepția unui singur lucru: comportarea fetei pe acoperiș era deja în totalitate isterică. Freud scoase alt trabuc din buzunar, se răzgândi și îl puse la loc. Lasă-mă să-ți ofer o definiție a istericului: o persoană căreia o ocazie de plăcere sexuală îi provoacă sentimente în mare măsură sau în întregime neplăcute.

— Avea numai paisprezece ani.

— Și ce vârstă avea Julieta în seara nupțiului?

— Treisprezece, am recunoscut.

— Un bărbat robust, pe deplin matur – despre care nu știm decât că e puternic, înalt, plin de succes și înstărit – sărută o fată pe buze. El e, evident, într-o stare de excitație sexuală. Într-adevăr, cred că putem fi siguri că Nora a avut o senzație directă a respectivei excitații. Când spune că încă-l mai simte pe Banwell trăgându-i trupul spre al lui, nu prea am îndoieli în ce privește ce parte a trupului a simțit. Toate astea ar fi produs cu siguranță unei fete sănătoase de paisprezece ani o plăcută stimulare genitală. În loc de asta, Nora a fost copleșită de sentimentul neplăcut tipic părții din spate a gâtului sau a esofagului – adică de dezgust. Cu alte cuvinte, era deja isterică mult înainte de acel sărut.

— Dar nu e posibil ca avansurile lui Banwell să nu fi fost... bine-venite?

— Tare mă îndoiesc că au fost astfel. Nu ești de acord cu mine, Younger.

Într-adevăr, nu eram de acord – absolut deloc –, deși încercasem să nu arăt asta.

Freud continuă.

— Ți-l imaginezi pe domnul Banwell aruncându-se asupra unei victime inocente și reticente. Dar poate că ea a fost cea care l-a sedus: un bărbat chipeș, cel mai bun prieten al tatălui său. Cucerirea ar fi fost interesantă pentru o fată de vârsta ei; l-ar fi făcut probabil gelos pe tată.

— L-a respins, am spus.

— Chiar? întrebă Freud. După sărut, a păstrat secretul, chiar și după ce și-a recăpătat vocea. Corect?

— Da.

— Cu ce are asta mai multă legătură – cu teama repetării evenimentului sau cu dorința acestei repetări?

Înțelegeam logica lui Freud, dar explicația inocentă a comportării fetei nu părea încă infirmată.

— A refuzat să rămână singură cu el după aceea, am parat.

— Din contră, reluă Freud. A mers singură cu el, doi ani mai târziu, pe malul unui lac, cel mai romantic mediu din câte există.

— Dar acolo l-a respins din nou.

— L-a pălmuit, spuse Freud. Asta nu e neapărat o respingere. O fată, ca și pacientul unei analize, trebuie să spună „nu" înainte să spună „da".

— S-a plâns tatălui ei.

— Când?

— Imediat, am afirmat, un pic prea repede. Apoi am reflectat. De fapt, nu știu asta. N-am întrebat-o.

— Poate că aștepta ca domnul Banwell să facă altă încercare și, dacă n-a mai făcut-o, i-a spus tatălui său, din ranchiună.

N-am zis nimic, dar Freud vedea că nu eram în întregime convins. Adăugă:

— În cazul ăsta, tinere, trebuie să ții minte că nu ești dezinteresat.

— Nu vă înțeleg, domnule, am spus.

— Ba înțelegi.

Am reflectat.

— Vreți să spuneți că *îmi doresc* ca domnișoara Acton să nu fi găsit avansurile domnului Banwell binevenite?

— Aperi onoarea Norei.

Eram conștient că eu continuam să-i spun domnișoarei Acton „domnișoara Acton", în timp ce Freud îi spunea pe numele mic. Eram, de asemenea, conștient că îmi urcase sângele în obraji.

— Asta numai din cauză că sunt îndrăgostit de ea, am zis.

Freud nu spuse nimic.

— Trebuie să preluați analiza, domnule doctor Freud. Sau Brill. Ar fi trebuit să fie a lui Brill încă de la început.

— Prostii. E a ta, Younger. Te descurci foarte bine. Dar nu trebuie să-ți iei sentimentele astea prea în serios. Sunt inevitabile în psihanaliză. Fac parte din tratament. Nora intră foarte probabil sub influența transferului, iar tu sub cea a contratransferului. Trebuie să tratezi aceste sentimente ca pe niște date; trebuie să le redistribui. Sunt ficive. Nu au mai multă realitate decât sentimentele pe care un actor le generează pe scenă. Un Hamlet bun va simți furie împotriva unchiului său, dar nu va crede eronat că simte de fapt furie împotriva colegului său tragedian. La fel stau lucrurile și în analiză.

Pentru o vreme, nici unul dintre noi nu vorbi. Apoi am întrebat:

— Ați avut vreodată... sentimente pentru o pacientă, domnule doctor Freud?

— Au fost momente, spuse Freud lent, când salutam asemenea sentimente; îmi aminteau că nu eram cu totul în afara dorinței. Da, am avut asemenea mici scăpări. Dar nu uita: am ajuns la psihanaliză când eram deja mult mai în vârstă decât tine, ceea ce a făcut totul mai ușor pentru mine. În plus, sunt însurat. La cunoașterea faptului că aceste sentimente sunt nenaturale s-a adăugat, în cazul meu, o obligație morală pe care n-o pot încălca.

Poate părea ridicol, dar singurul gând care mi-a venit după ce Freud și-a încheiat fraza a fost: cum putea „nenatural" să fie sinonim cu „fictiv"?

Freud continuă:

— Destul. Deocamdată, sarcina principală e descoperirea traumei preexistente care a cauzat reacția isterică a fetei pe acoperiș. Spune-mi acum: de ce nu a spus Nora poliției unde erau părinții ei?

Mă întrebasem și eu același lucru. Domnișoara Acton îmi spusese că părinții ei erau la casa de la țară a lui George Banwell, dar nu menționase faptul acesta polițiștilor, lăsându-i în schimb să trimită mesaj după mesaj la casa de vacanță a familiei ei, unde nu se afla nimeni. Pentru mine, totuși, reticența respectivă nu era misterioasă. I-am invidiat întotdeauna pe cei capabili să capete consolare reală de la părinți în momentele de criză; probabil că nici o consolare nu se compară cu aceasta. Dar nu era și cazul meu.

— Se poate, l-am întrebat pe Freud, să nu simtă nevoia de a-i avea pe părinți alături după atac?

— Se poate, zise. Mi-am ascuns îndoiala de mine însumi față de tatăl meu cât timp a trăit. Ca și tine. Freud făcu ultima observație ca și când ar fi fost ceva arhicunoscut; de fapt, nu scosesem nici un cuvânt în legătură cu asta. Dar aici intervine întotdeauna un ingredient nevrotic. Începe din acest punct mâine cu Nora, Younger. Ăsta e sfatul meu. E ceva legat de casa aceea de la țară. Fără îndoială, se va asocia cu dorința inconștientă a fetei pentru tatăl ei. Mă întreb... Se opri și închise ochii. Trecu o clipă lungă. Apoi, deschizând ochii, spuse: Știu.

— Ce? am întrebat.

— Ei bine, am o bănuială, Younger, dar nu o să-ți spun despre ce e vorba. Nu vreau să plantez idei în mintea ta – sau a ei. Descoperă dacă are o amintire despre casa de la țară, o amintire datând dinaintea episodului de pe acoperiș. Nu uita, fii opac cu ea. Trebuie să fii ca o oglindă, arătându-i numai ce îți arată ea. Poate că a văzut ceva ce nu trebuia să vadă. Se poate să nu vrea să-ți spună. Să n-o lași să-ți scape.

TÂRZIU ÎN DUPĂ-AMIAZA de marți, Triumviratul se reuni în bibliotecă. Aveau multe de discutat. Unul dintre cei trei gentlemeni ținea în mâinile lungi și fine un raport primit recent, pe care-l împărtășise și celorlalți. Raportul includea, printre altele, și scrisori.

— Pe astea, spuse, nu le ardem.

— Ți-am spus eu, sunt toți niște degenerați, adăugă bărbatul impunător și rumen în obraji, cu favoriți elaborați, de lângă el. Trebuie să scăpăm de ei. Unul câte unul.

— Oho, o să scăpăm, zise primul. Asta facem. Dar o să ne folosim de ei mai întâi.

Urmă o scurtă tăcere. Apoi vorbi al treilea bărbat, cel care chelea:

— Dar indiciile?

— Nu va fi nici un indiciu, răspunse primul, cu excepția celor pe care vrem să le lăsăm.

DETECTIVUL JIMMY LITTLEMORE ieși din metrou la intersecția Străzii 72 cu Broadway, cea mai apropiată stație de Balmoral. Domnul Hugel putea să parieze pe Banwell, însă Littlemore nu renunța la pistele lui.

În seara anterioară, după ce dispăruse chinezul, Littlemore nu reușise să afle nimic despre el. Ceilalți muncitori de la spălătorie îl cunoșteau sub numele Chong, dar asta era tot ce știau despre el. Un asistent îi spusese să revină ziua și să întrebe de Mayhew, contabilul.

Littlemore îl găsi pe Mayhew înregistrând niște plăți într-un birou din spate. Detectivul îl întrebă pe contabil despre chinezul care lucra la spălătorie.

— Chiar acum îi scriam numele, zise Mayhew, fără să ridice ochii de pe hârtie.

— Pentru că nu a venit azi la serviciu? întrebă Littlemore.

— De unde știi?

— Am ghicit, zise detectivul. Mayhew avea informația pe care o căuta. Numele complet al chinezului era Chong Sing. Adresa era Bulevardul 8 numărul 782, în

Midtown. Littlemore întrebă dacă domnul Chong făcea livrări pentru spălătorie în Aripa de Alabastru – mai exact, pentru domnișoara Riverford.

Mayhew părea amuzat.

— Doar nu vorbești serios, zise.

— De ce nu?

— Omul e chinez.

— Și?

— Asta-i o clădire de prima clasă, domnule detectiv. În mod normal, nici nu angajăm chinezi. Chong nu avea voie să iasă din subsol. A avut noroc că a fost angajat aici, la urma urmei.

— Pun pariu că era recunoscător, zise Littlemore. De ce l-ați angajat?

Mayhew ridică din umeri.

— Habar n-am. Domnul Banwell ne-a rugat să-i găsim de lucru, și asta am făcut. Evident, nu și-a dat seama cât de norocos era.

Următoarea sarcină a lui Littlemore era să-l găsească pe birjarul care-l luase pe brunet duminică noaptea. Portarii îi spuseră detectivului să încerce la grajdurile de pe Bulevardul Amsterdam, de unde își luau caii toate birjele. Dar, ziceau, nu trebuie să se obosească să meargă acolo decât mai târziu. Birjarii din tura de noapte nu veneau decât pe la nouă și jumătate sau zece.

Intervalul îi convenea de minune lui Littlemore. Îi dădea posibilitatea ca, mai întâi, să arunce încă o privire în apartamentul domnișoarei Riverford, iar apoi să treacă pe la Betty. Fata era într-o dispoziție mult mai bună. Învoindu-se să meargă cu el la un teatru de cinci cenți biletul, Betty îl prezentă pe detectiv mamei ei și își îmbrățișă la plecare frățiorii – care rămaseră cu gura căscată când polițistul le arătă pistolul și fură încântați când îi lăsă să se joace cu insigna și cu cătușele. Betty, află, avea o nouă slujbă. Petrecuse o dimineață lipsită de noroc prezentându-se la marile hoteluri, sperând în van să găsească un loc pentru o cameristă pricepută. Însă la o fabrică de cămăși de lângă Washington Square avusese un interviu cu proprietarul, un anume domn Harris, care o angajase pe loc. Urma să înceapă a doua zi.

Programul noii slujbe a lui Betty nu era tocmai comod: de la șapte dimineața la opt seara. Nu era prea entuziasmată nici de salariu.

— Cel puțin plata se face pe bucată, zise ea. Domnul Harris spune că unele fete câștigă și doi dolari pe zi.

Pe la nouă și jumătate, Littlemore se duse la grajdul de pe Bulevardul Amsterdam, de lângă Strada 100. Pe parcursul următoarelor două ore, o duzină bună de vizitii năimiți veniră să lase sau să ia un cal. Littlemore vorbi cu fiecare dintre ei, dar nu obținu nimic. După ce ultima boxă rămase goală, grăjdarul îi spuse lui Littlemore să aștepte un întârziat care avea propriul său cal. Oarecum firesc, puțin înainte de miezul nopții, o mârțoagă deșălată intră cu pași înceți, condusă de un birjar bătrân. La început refuză să-i răspundă detectivului, dar când Littlemore începu să se joace cu o monedă de 25 de cenți îi veni limbarița. Luase, într-adevăr, un brunet din față de la Balmoral cu două seri în urmă. Dacă își amintea unde îl dusese? Da, își amintea: la hotelul Manhattan.

Littlemore rămăsese fără cuvinte, dar bătrânul birjar mai avea ceva de spus:

— Știi ce face când ajunge acolo? Se urcă direct în altă birjă, una din chestiile alea roșu-verde pe gazolină, chiar în fața mea. Bani din buzunarul meu, așa-i spun eu, puși în buzunarul altuia.

FREUD SCURTĂ CONVERSAȚIA, declarând abrupt că trebuia să se întoarcă de îndată la hotel. Am înțeles ce se întâmpla. Din fericire, aveam o birjă la îndemână.

Din clipa în care eu și Freud păsirăm în hotel, Jung ne acostă. Trebuie că-l așteptase pe Freud să se întoarcă. Cu o ardoare inexplicabilă, se postă în fața lui Freud, blocându-i drumul, insistând să vorbească cu el fără întârziere. Momentul era cât se poate de puțin propice. Freud tocmai mă informase, cu o stânjeneală evidentă, cât de presantă era necesitatea.

— Cerule mare, Jung, spuse Freud, lasă-mă să trec. Trebuie să ajung în cameră.

— De ce? Aveți iar... ăăă... nevoia?

— Vorbește mai încet, spuse Freud. Da. Acum lasă-mă să trec. E urgent.

— Știam eu. Enurezisul[1] dumneavoastră, spuse Jung, folosind termenul medical pentru micturiție involuntară, e psihogen.

— Jung, e...

— E o nevroză. Vă pot ajuta!

— E... Freud se opri la începutul propoziției. Vocea i se schimbă cu totul. Vorbi egal și foarte încet, privindu-l în față pe Jung: E prea târziu acum.

Se așternu o pauză extrem de stânjenitoare. Apoi Freud continuă.

— Nu vă uitați în jos, nici unul dintre voi. Jung, întoarce-te și mergi exact în fața mea. Younger, tu stai în stânga mea. Nu, în *stânga.* Mergi direct către lift. Dați-i drumul.

Grupați astfel, am pornit într-o procesiune rigidă către lift. Unul dintre recepționeri se zgâia la noi; era iritant, dar nu cred că bănuia ceva. Spre uluirea mea, Jung nu se mai oprea din vorbit.

— Visul dumneavoastră cu contele Thun – el e cheia pentru toate astea. Îmi permiteți să-l analizez?

— Mă găsesc într-o poziție din care cu greu aș putea să refuz, veni replica lui Freud.

Visul lui Freud cu contele Thun, fostul prim-ministru austriac, era cunoscut tuturor celor care-i citiseră opera. Ajungând la lift, am vrut să-i las singuri. Spre surpriza mea, Jung mă opri. Spuse că avea nevoie de mine. Am lăsat primul lift să treacă; în următorul am intrat numai noi.

În lift, Jung continuă:

— Contele Thun mă reprezenta pe *mine.* Thun: Jung – nu poate fi mai limpede. Ambele nume au câte patru litere. Amândouă au particula *un,* al cărei înțeles e evident. Familia lui e de origine germană, dar a fost obligată

---

1 Enurezisul este o boală care se manifestă prin pierderea necontrolată a urinei. (N. tr.).

să emigreze; la fel ca a mea. El e, prin naștere, dintr-o stirpe mai aleasă decât dumneavoastră; la fel ca mine. E imaginea însăși a aroganței; și eu sunt acuzat de aroganță. În visul dumneavoastră, el e dușmanul dumneavoastră, dar e și membru al cercului intim pe care-l aveți; o persoană pe care o conduceți, dar care vă amenință – și un arian, hotărât lucru, un arian. Concluzia e inexorabilă: ați visat despre *mine*, dar a trebuit să distorsionați totul, pentru că nu vreți să admiteți că mă priviți ca pe o amenințare.

— Carl, spuse Freud rar, l-am visat pe contele Thun în 1898. Asta a fost acum mai bine de un deceniu. Tu și cu mine ne-am întâlnit abia în 1907.

Se deschiseră ușile. Coridorul era gol. Freud ieși repede afară; l-am urmat. Nu-mi puteam imagina ce gândea Jung, sau care avea să fie răspunsul lui. A fost următorul:

— Știu! Visăm ce va fi, așa cum visăm ce a fost. Younger, exclamă, cu ochii nefiresc măriți, tu poți confirma asta!

— Eu?

— Da, bineînțeles că tu. Ai fost acolo. Ai văzut toată chestiunea. Brusc, Jung păru că se răzgândește și i se adresă iar lui Freud: Nu-i nimic. Enurezisul dumneavoastră semnifică ambiție. E un mijloc de a atrage atenția asupra dumneavoastră – cum tocmai ați făcut. Apare oricând simțiți că aveți un inamic, un număr opus, un *un* pe care trebuie să-l depășiți. Acum, eu sunt acest *un*. Din cauza asta a reapărut problema.

Ajunserăm la camera lui Freud. Căuta cheia în buzunar – sarcină neplăcută pentru el în acea împrejurare. Până la urmă, cheia îi căzu pe jos. Nimeni nu se mișcă. Apoi, Freud o ridică. După ce se îndreptă, spuse către Jung:

— Tare mă îndoiesc că mă bucur de darul profeției, ca Iosif, dar un lucru pot să-ți spun: ești urmașul meu. Vei moșteni psihanaliza după ce mor și vei deveni conducătorul ei chiar înainte de asta. O să am grijă să fie așa. *Am* grijă. Ți-am mai spus toate astea. Le-am spus și celorlalți; o spun iar acum. Nu va fi nimeni altcineva, Carl. Să nu te îndoiești.

— Atunci povestiți-mi și restul visului cu contele Thun! țipă Jung. Ați spus mereu că e o parte a visului pe care n-ați dezvăluit-o. Dacă sunt moștenitorul dumneavoastră, povestiți-mi. Îmi va confirma analiza, sunt sigur. Cum era?

Freud clătină din cap. Cred că zâmbea – cu amărăciune, poate.

— Fiule, îi spuse lui Jung, sunt lucruri pe care nici măcar eu nu le pot divulga. N-aș mai avea niciodată autoritate. Acum lăsați-mă, amândoi. O să vin și eu la restaurant într-o jumătate de oră.

Jung se întoarse fără o vorbă și plecă aproape în goană.

PODUL MANHATTAN, APROAPE gata în vara lui 1909, era ultimul din cele trei mari poduri suspendate construite peste East River ca să lege insula Manhattan de ceea ce fusese, până în 1898, orașul Brooklyn. Aceste poduri – Brooklyn, Williamsburg, Manhattan – erau, atunci când au fost construite, cele mai lungi structuri metalice existente, elogiate de *Scientific American* ca fiind cele mai mărețe isprăvi inginerești pe care le văzuse vreodată lumea. Pe lângă inventarea cablului de oțel împletit, încă o inovație tehnologică deosebită le-a făcut posibile: ingenioasa concepere a chesonului pneumatic.

Problema la care chesonul dădea răspuns era următoarea. Masivele turnuri de sprijin ale acestor poduri, necesare pentru a susține cablurile de suspensie, trebuiau să se sprijine pe fundații construite sub apă, la aproape treizeci de metri de suprafață. Fundațiile respective nu puteau fi așezate direct pe albia moale a râului. În loc de asta, strat după strat de nisip, nămol, argilă, lut sau prund trebuia să fie dragat, perforat sau uneori dinamitat, până se ajungea la rocă. Efectuarea unor asemenea excavații subacvatice era privită de toată lumea ca imposibilă – până când a apărut ideea chesonului pneumatic.

Chesonul era, în fond, o enormă cutie de lemn. Chesonul podului Manhattan de pe partea cu New Yorkul avea o suprafață de o mie șase sute de metri pătrați. Pereții erau compuși din nenumărate plăci de cherestea de pin galben, suprapuse până la o grosime de peste șase metri și călăfătuite cu un milion de barili de cânți gudronați, smoală încinsă și vernis. Partea cea mai de jos al chesonului era ranforsată cu fontă, atât pe dinăuntru, cât și pe dinafară. Greutatea întregului: peste treizeci de mii de tone.

Chesonul avea plafon, dar nu avea un planșeu construit de om. Planșeul era albia însăși a râului. În esență, chesonul pneumatic era cel mai mare clopot de scufundări construit vreodată.

În 1907, chesonul podului Manhattan a fost coborât pe fundul râului, iar apa i-a umplut compartimentele interne. Pe uscat, au fost aprinse motoare uriașe cu abur care, funcționând zi și noapte, pompau aer prin țevi din fier în enorma cutie de jos. Aerul comprimat, ajungând la presiuni enorme, scotea apa prin orificii de evacuare perforate în pereții chesonului. Un ascensor lega chesonul de un dig. Oamenii coborau cu ascensorul până în cheson, unde puteau respira aerul comprimat, pompat înăuntru. De acolo aveau acces direct la albia râului și, prin urmare, puteau să efectueze lucrările de construcție sub apă considerate până atunci imposibile: spargerea rocii, excavarea nămolului, dinamitarea bolovanilor, turnarea betonului. Molozul era descărcat prin niște compartimente ingenios concepute, numite ferestre, deși nu se putea privi prin ele. Trei sute de oameni puteau munci simultan în cheson.

Un pericol invizibil îi aștepta acolo. Oamenii care ieșeau după o zi de muncă în primul cheson pneumatic – cel folosit pentru podul Brooklyn – începeau tot mai frecvent să simtă o amețeală stranie. Aceasta era urmată de o rigidizare a încheieturilor, apoi de paralizia coatelor și a genunchilor, apoi de o insuportabilă durere în tot corpul. Medicii numeau această stare misterioasă „boala chesonului". Muncitorii îi spuneau „chirceală", din cauza posturii contorsionate pe care ajungeau să o

ia suferinzii. Mii de muncitori și-au distrus sănătatea din cauza ei, sute au paralizat și mulți au murit până să se descopere că încetinirea revenirii la suprafață – staționarea oamenilor la etape intermediare ale ascensiunii – prevenea boala.

Până în 1909, știința decompresiei avansase impresionant. Se făcuseră tabele care prescriau exact de cât de multă decompresie avea nevoie o persoană, în funcție de cât de mult timp petrecuse în cheson. Din aceste tabele, bărbatul care se pregătea să intre în cheson chiar după miezul nopții de 31 august 1909 aflase că poate petrece cincisprezece minute acolo jos fără să aibă nevoie de nici o decompresie. Nu se temea deloc de coborârea sub apă. Făcuse de multe ori drumul respectiv. De data aceasta, totuși, drumul avea să fie diferit într-o privință. Era singur.

Își adusese unul dintre automobile aproape până în râu, conducând printre mașinării, cherestea, bărăci strâmbe din tablă ondulată, colaci de câte cincisprezece metri de cablu de oțel și grămezi de piatră spartă. Șantierul era pustiu; paznicul de noapte își încheiase rondul final, iar primele echipe de muncitori nu urmau să vină decât în zori. Turnul podului, aproape terminat, își arunca umbra asupra mașinii în lumina lunii, făcându-l pe de-a-ntregul invizibil de pe stradă. Motoarele cu aburi încă bubuiau, pompând aer în chesonul aflat cu treizeci de metri mai jos și acoperind orice alte sunete.

Scoase, din partea din spate a mașinii, un cufăr mare și negru, pe care îl transportă pe dig până la gura ascensorului care ducea în cheson. Un alt bărbat nu s-ar fi descurcat cu încărcătura, dar omul nostru era puternic, înalt și atletic. Știa cum să-și salte un cufăr greu în spinare. Era un tablou disonant, pentru că bărbatul purta cravată neagră și frac.

Deschise ascensorul și intră, trăgând cufărul după el. Două jeturi de gaz albastre asigurau lumina. Pe măsură ce ascensorul își urma drumul în jos, bubuitul motoarelor se schimba într-o pulsație depărtată. Întunericul se făcu mai rece. Mirosea intens și rânced a pământ și a sare. Bărbatul simțea creșterea presiunii în

urechea internă. Deschise fără dificultate siguranța pneumatică, împinse trapa chesonului, dădu drumul cufărului pe o rampă – se auzi un ecou monstruos când acesta căzu – și coborî pe scândurile de dedesubt.

Chesonul era iluminat tot cu lămpi cu gaz cu flacără albastră. În ele ardea oxigen pur, care dădea suficientă lumină ca să se poată munci fără să emită, pe de altă parte, fum sau miros. În licărirea lor neregulată, umbrele alunecau ca niște pisici pe planșeu și pe grinzi. Bărbatul se uită la ceas, se duse direct la una dintre așa-zisele ferestre, îi deschise partea interioară și, cu o opintire, împinse cufărul înăuntru. Închizând la loc fereastra, operă două manete cu lanț fixate pe zid. Prima deschise partea exterioară a ferestrei. A doua imprimă o mișcare de rotație compartimentului ferestrei, evacuând conținutul – în cazul de față, un cufăr greu și negru – în râu. Cu alte manivele, închise trapa exterioară și activă o țeavă cu aer care goli apa de râu din compartiment, pregătind fereastra pentru următorul utilizator.

Terminase. Se uită la ceas: trecuseră doar cinci minute de când intrase în cheson. Auzi apoi lemnul scârțâind.

Printre diferitele zgomote care pot fi auzite noaptea într-o încăpere, câteva sunt imediat recognoscibile. Unul e, de exemplu, inconfundabilul lipăit al unui animal mic. Mai e pocnetul unei uși trântite de vânt. Mai e, apoi, zgomotul făcut de un adult care-și mută greutatea de pe un picior pe altul, sau calcă pe o podea de lemn: acesta era zgomotul pe care tocmai îl auzise bărbatul.

Se răsuci pe călcâie și strigă:

— Cine-i acolo?

— Doar eu, domnule, răspunse o voce, sunând înșelător de îndepărtat în aerul comprimat.

— Care *eu*? zise bărbatul cu cravată neagră și frac.

— Malley, domnule. Dintr-un colț întunecat unde se intersectau două grinzi păși în lumină un bărbat roșcovan, scund, dar îndesat ca un urs, plin de noroi, șleampăt și zâmbitor.

— Seamus Malley?

— El însuși, unicul, răspunse Malley. N-o să mă concediați, nu, domnule?

— Ce naiba cauți aici, jos? zise bărbatul mai înalt. Cine mai e cu tine?

— Nimeni. E doar din cauză că m-au pus să muncesc douăsprezece ore marțea, domnule, și apoi în tura de dimineață miercurea.

— Îți petreci noaptea aici?

— Ce rost mai are să ieși la suprafață, mă întreb, dacă atunci când ajungi sus e timpul să cobori iar?

Malley era popular printre muncitori, apreciat pentru vocea lui de tenor, pe care îi plăcea să o exerseze în camerele cu mult ecou ale chesonului, și pentru capacitatea aparent nelimitată de a consuma băuturi alcoolice de orice fel. Ultimul dintre cele două talente îi pricinuise multe necazuri la reședința familiei Malley cu două zile în urmă, pentru că, fiind duminică, nu se cuvenea să fie consumată nici o picătură de alcool. Înfuriată, soția îi spusese să nu-și mai arate fața decât duminica următoare, și numai dacă era treaz. Interdicția aceasta îl obligase de fapt pe Malley să-și găsească adăpost în cheson.

— Așa că mi-am spus: Malley, rămâi aici peste noapte, de ce nu, așa că zis și făcut.

— M-ai văzut de la început, așa-i, Seamus? întrebă bărbatul.

— Câtuși de puțin, domnule. Am dormit tot timpul, spuse Malley, care tremura ca un om care dormise într-un loc rece și umed.

Bărbatul cu cravată neagră se îndoia de această afirmație, deși se întâmpla să fie adevărată. Însă, adevărată sau nu, nu era nici o diferență, pentru că Malley îl văzuse acum.

— Rușine să-mi fie, Seamus, spuse, dacă sunt eu omul care să te concedieze pentru atâta lucru. Nu știi că mama, Dumnezeu s-o odihnească, era irlandeză?

— Nu știam, domnule.

— Păi nu m-a luat ea de mână acum treizeci de ani ca să-l văd pe Parnell coborând de pe vas, aici, chiar deasupra capetelor noastre, deasupra locului unde ne aflăm acum?

— Sunteți un om norocos, domnule, răspunse Malley.

— Să-ți spun eu de ce ai nevoie, Seamus: de o sticlă de trei sferturi de whiskey irlandez care să-ți țină companie aici, jos, și se întâmplă să am o sticlă în mașină. Hai sus cu mine și o să ți-o dau, dacă bei cu mine un păhărel mai întâi. După care te întorci aici și te faci comod.

— Sunteți prea bun, domnule, prea bun, zise Malley.

— Ah, încetează cu vorbăria și vino odată. Împingându-l pe Malley în sus pe rampa ascensorului, bărbatul cu cravată neagră trase de manetă ca să înceapă ascensiunea. O să fiu nevoit să-ți iau chirie, știi. Așa-i corect.

— Nici o problemă, dau oricât numai pentru panoramă, replică Malley. O să ratăm prima stație, domnule. Trebuie să opriți.

— Ba deloc, spuse bărbatul mai înalt. O să te întorci în cinci minute, Seamus. Nu ai de ce să te oprești dacă te întorci imediat.

— Așa să fie, domnule?

— Așa este. E totul scris în tabele.

Bărbatul cu cravată neagră scoase într-adevăr din vestă o copie a tabelelor privind decompresia și o flutură prin fața lui Malley. Era cât se poate de adevărat: o persoană din cheson putea face un drum rapid dus-întors fără probleme, cu condiția să nu stea mai mult de câteva minute la suprafață.

— În regulă: te-ai pregătit să-ți ții răsuflarea?

— Răsuflarea? întrebă Malley.

Bărbatul cu cravată neagră apăsă puternic frâna ascensorului, făcând cabina să se oprească brusc.

— Unde ți-e mintea, omule? strigă. Mergem direct la suprafață, ascultă-mă. Trebuie să-ți ții răsuflarea de aici până sus. Vrei să mori de chirceală? Parcurseseră cam o treime din drum, erau la douăzeci de metri de suprafață. De câtă vreme ești jos, de cincisprezece ore?

— Mai degrabă de vreo douăzeci, domnule.

— Douăzeci de ore jos, Seamus – ai paraliza cu siguranță, asta dacă ai mai supraviețui. Uite cum facem. Trage adânc aer în piept, ca mine, și ține-ți răsuflarea dacă ții la viața ta. Nu-i da drumul. O să simți ceva presiune, dar nu-i da drumul, orice ar fi. Ești gata?

Malley dădu din cap. Cei doi bărbați își umplură plămânii cu câte o provizie imensă de aer. Apoi, bărbatul cu cravată neagră porni încă o dată ascensorul. Pe măsură ce se ridicau, Malley simțea o povară crescândă în piept. Bărbatul cu cravată neagră nu o simțea, pentru că doar se prefăcea că își ține răsuflarea. În realitate, expira constant, dar fără să se vadă, pe măsură ce ascensorul se apropia de suprafață. Din cauza zgomotului regulat al motoarelor cu abur, sunetul răsuflării lui nu putea fi auzit.

Pe Malley începu să-l doară pieptul. Pentru a-și arăta jena și dificultatea în a-și mai ține răsuflarea, își arătă cu degetul pieptul și gura. Bărbatul cu cravată neagră scutură din cap și înălță degetul arătător, subliniind cât de important era ca Malley să nu expire. Îl trase pe Malley către el și îi puse palma lată pe gură și pe nas, obturându-i complet căile respiratorii. Ridică din sprâncene, ca și când l-ar fi întrebat dacă era mai bine. Malley încuviință, făcând o grimasă. Fața i se înroși, ochii i se bulbucară și, când ascensorul se apropie de punctul terminus, tuși involuntar în palma bărbatului cu cravată neagră. Palma acestuia se acoperi de sânge.

Plămânul uman e surprinzător de lipsit de elasticitate. Nu se poate întinde. La douăzeci de metri de suprafață, când Malley trăsese ultima dată aer în piept, presiunea ambiantă era de aproximativ trei atmosfere, ceea ce înseamnă că Malley avea în plămâni o cantitate de aer de trei ori mai mare decât cea normală. Pe măsură ce ascensorul urca, aerul se dilata. Plămânii se dilataseră rapid peste capacitatea lor, ca niște baloane umplute prea mult. Curând, pleura plămânilor lui Malley – săculeții care conțin aerul – începu să plesnească, un săculeț după altul. Aerul eliberat îi invadă cavitatea pleurală – spațiul dintre piept și plămân –, cauzând starea numită pneumotorax, în care unul dintre plămâni cedează.

— Seamus, Seamus, nu cumva ai expirat?

Ajunseseră la suprafață, dar bărbatul cu cravată neagră nu făcea nici un gest să deschidă ușa ascensorului.

— Jur că nu, icni Malley. Sfântă Fecioară. Ce-i cu mine?

— Ți s-a dus un plămân, asta-i tot, răspunse bărbatul cel înalt. N-o să mori din asta.

— Trebuie – Malley căzu în genunchi – să mă întind.

— Să te întinzi? Nu, omule: trebuie să rămâi în picioare, mă auzi? Bărbatul mai înalt îl luă pe Malley de după umeri, îl ridică în picioare și îl propti de peretele ascensorului. Așa-i mai bine.

Precum cele mai multe gaze captive într-un lichid, bulele de aer din sângele unei persoane se ridică drept în sus. Faptul că Malley rămânea în poziție verticală garanta că bulele de aer prezente încă în plămânii lui, forțându-și ieșirea din capilarele pleurale sfâșiate, mergeau direct în inimă și, de acolo, în artera coronară și în carotidă.

— Mulțumesc, șopti Malley. O să mă fac bine?

— O să vedem dintr-un minut în altul, spuse bărbatul.

Malley își prinse în palme capul, care îi era tot mai greu. Vinișoarele din obraji erau albastre.

— Ce se întâmplă cu mine? întrebă.

— Păi, aș zice că ai un atac cerebral, Seamus.

— O să mor?

— O să fiu cinstit cu tine, omule: dacă te duc imediat jos, s-ar putea să te salvez.

Era adevărat. Recompresia e singurul mod de a salva o persoană care e în pericol să moară de decompresie.

— Dar știi ce se întâmplă? Bărbatul cu cravată neagră nu se grăbi să continue, ștergându-și sângele de pe mână cu o batistă curată înainte să răspundă: Mama nu era irlandeză.

Malley deschise gura, ca și când ar fi vrut să spună ceva. Se uită la bărbatul care-l omorâse. Apoi capul îi căzu pe spate, ochii îi deveniră sticloși și nu mai mișcă. Bărbatul cu cravată neagră deschise calm ușa ascensorului. Nu era nimeni în zonă. Se duse la mașină, găsi o sticlă de whiskey în spate, se întoarse la ascensor și așeză sticla lângă corpul prăbușit. Cadavrul bietului Malley urma să fie descoperit peste câteva ore, spre a

fi jelit drept încă o victimă a chesonului. Un om de ispravă, vor zice prietenii, dar care nu avusese pic de minte când se hotărâse să-și petreacă nopțile acolo jos, într-un loc nepotrivit nici pentru oameni, nici pentru animale. De ce, se vor întreba câțiva, o fi încercat să iasă la suprafață în toiul nopții, și cum de uitase să se oprească la stațiile intermediare? Probabil că fusese speriat, nu numai beat. Pe dig, nimeni nu băgă de seamă urmele de pământ roșu lăsate de picioarele asasinului. Toți oamenii din cheson lăsau aceste urme, și contururile pantofilor eleganți ai bărbatului fură curând acoperite de călcăturile întâmplătoare ale sutelor de cizme grele.

PARTEA A III-A

CAPITOLUL UNSPREZECE

MIERCURI DIMINEAȚA M-AM trezit la șase. Nu o visasem pe Nora Acton – cel puțin din câte îmi aduceam aminte – dar, de cum am deschis ochii în cubul lambrisat în alb al camerei mele de hotel, gândul mi-a și zburat la ea. Putea oare dorința sexuală pentru tatăl ei să stea la baza simptomelor domnișoarei Acton? În mod clar, acesta era miezul argumentației lui Freud. Nu voiam să-i dau crezare; gândul îmi provoca repulsie.

Nu mi-a plăcut niciodată Oedip. Nu-mi plăcea piesa, nu-mi plăcea personajul, nu-mi plăcea nici teoria eponimă a lui Freud. Era partea din psihanaliză cu care nu mă puteam nicicum împăca. Că avem o viață mentală inconștientă, că ne reprimăm în mod constant dorințele sexuale interzise și agresivitățile când acestea apar, că respectivele dorințe reprimate se manifestă în vise, în actele ratate ale comunicării, în nevroze – toate astea le credeam. Dar că bărbații vor să facă sex cu mamele lor, iar fetele cu tații – nu acceptam. Freud ar fi spus, bineînțeles, că scepticismul meu era „rezistență". Ar fi spus că nu voiam ca teoria despre Oedip să fie adevărată. Fără îndoială că așa era. Dar rezistența, oricum ar fi ea, cu siguranță nu dovedește adevărul ideii căreia i se împotrivește.

De aceea tot reveneam la *Hamlet* și la irezistibila, dar exasperanta soluție la enigma piesei. În două propoziții, Freud dărâmase concepția demult acceptată după care Hamlet era, așa cum spusese „străbunicul" lui Jung, Goethe, estetul hiperintelectual, absolut incapabil de

acțiune decisivă. Așa cum arată Freud, Hamlet întreprinde în mod repetat acțiuni decisive. Îl ucide pe Polonius. Plănuiește și execută piesa-în-piesă, trăgându-l pe Claudius pe sfoară și făcându-l să-și arate vinovăția. Îi trimite pe Rosencrantz și Guildenstern la moarte. Se pare că numai un singur lucru nu poate face: să se răzbune pe ticălosul care i-a ucis tatăl și s-a culcat cu mama lui.

Iar motivul, spune Freud, adevăratul motiv e unul simplu. Hamlet vede în faptele unchiului realizarea propriilor sale dorințe secrete: dorințele oedipiene.

Claudius făcuse numai ceea ce Hamlet însuși ar fi vrut să facă. „Astfel, aversiunea care ar trebui să-l conducă spre răzbunare" – ca să-l citez pe Freud – „e înlocuită în el de autoînvinovățire, de mustrări de conștiință". Că Hamlet suferă de autoînvinovățire, asta nu se poate nega. Se judecă mereu, fără încetare, foarte aspru – excesiv, aproape irațional. Contemplă chiar posibilitatea sinuciderii. Sau, cel puțin, așa e interpretat de obicei discursul care începe cu *A fi sau a nu fi*. Hamlet se întreabă dacă trebuie să-și ia viața. De ce? De ce se simte Hamlet vinovat și suicidar când se gândește să-și răzbune tatăl? Timp de trei sute de ani, nimeni n-a putut explica cel mai faimos monolog din istoria teatrului – până la Freud.

După Freud, Hamlet știe – inconștient – că și el dorea să-și ucidă tatăl și să-i ia locul în pat, așa cum făcuse Claudius. Claudius e, prin urmare, întruchiparea dorințelor secrete ale lui Hamlet; e o oglindă a lui Hamlet însuși. Gândurile lui Hamlet alunecă de la răzbunare la vină și sinucidere pentru că în unchiul lui se vede pe el însuși. Uciderea lui Claudius ar fi atât o reconstituire a propriilor sale dorințe oedipiene, cât și un fel de sinucidere. De aceea e Hamlet paralizat și nu poate acționa. E isteric, suferind de vina copleșitoare a dorințelor oedipiene pe care nu le-a reprimat eficient.

Și, totuși, simțeam că trebuie să existe altă explicație. Trebuie să existe un alt sens al lui *A fi sau a nu fi*. Îmi închipuiam că, dacă aș putea să rezolv enigma monologului, mi-aș justifica obiecția împotriva întregii teorii a complexului lui Oedip. Dar n-am putut.

La micul dejun, i-am găsit pe Brill și pe Ferenczi la aceeași masă pe care o ocupaseră cu o zi în urmă. Brill ataca bărbătește un platou de friptură cu ouă. Ferenczi nu era chiar atât de în formă: spunea insistent că nu se va atinge nici măcar de o coajă de pâine în toată ziua aceea. Păreau amândoi cumva falși în conversația cu mine; mi-am spus că i-am întrerupt dintr-o discuție intimă.

— Chelnerii, zise Ferenczi, sunt toți negri. E ceva obișnuit în America?

— Numai în cele mai bune localuri, răspunse Brill. Newyorkezii s-au opus emancipării, nu uita, până când au înțeles ce însemna asta: puteau să-i păstreze pe negri ca servitori, doar că urma să-i coste mai puțin.

— New Yorkul nu s-a opus emancipării, am intervenit.

— O răscoală nu înseamnă opoziție? întrebă Brill.

Ferenczi spuse:

— Trebuie să-l ignori, Younger, să-l ignori trebuie.

— Da, ignoră-mă, răspunse Brill. Toată lumea o face. În schimb, trebuie să ne concentrăm toți asupra lui Jung, pentru că „e mai important decât noi toți la un loc".

Am înțeles că Jung fusese subiectul de discuție înainte să apar. I-am întrebat dacă puteau să-mi ofere o imagine mai limpede a relației lui Jung cu Freud. Mi-au oferit-o.

Destul de recent, în ultimii doi ani, Freud atrăsese un număr de noi discipoli, toți elvețieni. Jung era cel mai proeminent. Discipolii din Zürich erau disprețuiți de cei dintâi discipoli ai lui Freud, cei din Viena, iar gelozia se accentuase după ce Freud îl numise pe Jung redactor-șef al *Anuarului psihanalitic*, primul periodic din lume dedicat noii psihologii. Din această poziție, Jung avea puterea de a decide asupra meritelor muncii oricui altcuiva. Vienezii obiectau că Jung nu acceptase total „etiologia sexuală" – descoperirea esențială a lui Freud, conform căreia dorințele sexuale reprimate stau la baza isteriei și a altor boli mintale. Simțeau că promovarea lui Jung demonstrează favoritism din partea lui Freud. Aici, îmi spuse Brill, vienezii aveau mai multă dreptate decât credeau. Freud nu numai că îl favoriza pe Jung,

dar îl alesese deja și ca „prinț al coroanei" sau moștenitor – omul care urma să preia mișcarea.

N-am pomenit nimic despre faptul că îl auzisem pe Freud spunând exact același lucru cu o seară în urmă, mai ales fiindcă atunci ar fi trebuit să descriu accidentul lui Freud. În schimb, am observat că Jung părea extrem de sensibil la părerea lui Freud despre el.

— A, toți suntem, răspunse Ferenczi. Dar, fără nici un dubiu, Freud și Jung au o relație ca de la tată la fiu. I-am văzut cu ochii mei pe vapor. De asta e așa de sensibil Jung la orice reproș. Îl scoate din minți. Mai ales în legătură cu transferul. Jung are – cum să spun? – o filozofie diferită când vine vorba de transfer.

— Chiar așa? A publicat-o? am întrebat.

Ferenczi schimbă o privire cu Brill.

— Nu tocmai. Mă refer la modul de abordare a pacienților. A... ăăă... pacienților de sex feminin. Înțelegi tu.

Începeam să înțeleg.

Brill șopti:

— Se culcă cu ele. E de notorietate publică.

— Eu, unul, niciodată nu m-am culcat cu pacientele, spuse Ferenczi. Dar n-am avut de înfruntat până acum prea multe ispite, așa că felicitările în cazul meu ar fi întristător de premature.

— Doctorul Freud știe?

De data asta Ferenczi fu cel care șopti:

— Una dintre pacientele lui Jung i-a scris lui Freud, cât se poate de supărată, descriindu-i totul. Freud mi-a arătat scrisorile pe vas. E chiar și o scrisoare de la mama fetei – foarte bizară. Freud m-a consultat pentru verificare. Ferenczi era foarte mândru de asta. I-am spus că nu trebuie să ia cuvântul fetei ca literă de lege. Bineînțeles, știam deja totul. Toată lumea știe. O fată foarte frumoasă... evreică... o studentă. Se spune că Jung nu a tratat-o bine.

— A, nu, zise Brill, privind spre intrarea salonului pentru micul dejun. Intra Freud, dar nu era singur. Era însoțit de un bărbat pe care-l cunoscusem în New

Haven, la un congres de psihanaliză, în urmă cu câteva luni. Era Ernest Jones, discipolul britanic al lui Freud.

Jones venise la New York pentru a se alătura grupului nostru în decursul acelei săptămâni. Sâmbătă urma să ne însoțească la Clark. Avea în jur de patruzeci de ani și era la fel de scund ca Brill, dar ceva mai trupeș, cu o față din cale afară de albă, păr negru dat din belșug cu ulei, bărbie aproape inexistentă și un zâmbet îngust pe buzele subțiri, trădând mai degrabă mulțumire de sine decât amabilitate. Avea obiceiul ciudat de a privi în altă direcție decât în cea a persoanei cu care vorbea. Freud, care glumea cu Jones în timp ce se apropiau de masa noastră, era în mod evident încântat să-l vadă. Nici Ferenczi, nici Brill nu păreau să-i împărtășească sentimentul.

— Sándor Ferenczi, spuse Jones. Ce surpriză, bătrâne. Dar parcă nu erai invitat, nu? De Hall, vreau să spun, ca să susții conferințe la Clark?

— Nu, răspunse Ferenczi, dar...

— Și Abraham Brill, continuă Jones, plimbându-și privirea prin restul sălii, ca și când s-ar fi așteptat să mai găsească alți cunoscuți. Cum ne mai merge? Tot numai trei pacienți?

— Patru, zise Brill.

— Păi consideră-te norocos, bătrâne, răspunse Jones. Eu sunt așa de asaltat de pacienți la Toronto, că nu mai am nici un minut să pun ceva pe hârtie. Nu, tot ce am pe țeavă sunt un manuscris pentru revista *Neurologie*, o chestie mică pentru *Nebunie* și cursul pe care l-am ținut la New Haven, pe care Prince vrea să-l publice. Dar tu, Brill, scoți ceva?

Comentariile lui Jones produseseră o atmosferă câtuși de puțin convivială. Brill afișă o expresie de dezamăgire prefăcută.

— Mă tem că numai cartea lui Freud despre isterie, zise.

Buzele lui Jones se mișcară, dar nu se auzi nimic.

— Da, numai traducerea din Freud, continuă Brill. Germana mea era mai ruginită decât aș fi crezut vreodată, dar e gata.

Pe chipul lui Jones se așternu ușurarea.

— Freud n-are nevoie de traducere în germană, nătărăule, spuse râzând cu poftă. Freud scrie în germană. Are nevoie de traducător în *engleză.*

— Eu *sunt* traducătorul în engleză, zise Brill.

Jones părea consternat. Se întoarse către Freud:

— Tu... tu nu... îl lași pe Brill să te traducă?

Iar către Brill:

— Dar engleza ta e suficient de bună, bătrâne? *Ești* un imigrant, la urma urmei.

— Ernest, zise Freud, afișezi gelozie.

— Eu? răspunse Jones. Gelos pe Brill? Cum aș putea fi?

În acea clipă, un băiat cu o tavă de argint strigă numele lui Brill. Pe tavă era un plic. Cu un aer important, Brill lăsă bacșiș o monedă de cinci cenți.

— Dintotdeauna am vrut să primesc o telegramă într-un hotel, spuse vesel. Era cât pe ce să-mi trimit una ieri, numai ca să văd cum e.

Totuși, când Brill scoase mesajul din plic, trăsăturile lui înghețară. Ferenczi îi luă scrisoarea din mâini și ne-o arătă. În telegramă se spuneau următoarele:

> ATUNCI DOMNUL A SLOBOZIT PESTE SODOMA PLOAIE DE PUCIOASĂ ȘI DE FOC STOP A VĂZUT RIDICÂNDU-SE DE LA PĂMÂNT FUMEGARE, CA FUMUL DINTR-UN CUPTOR STOP FEMEIA ÎNSĂ S-A UITAT ÎNAPOI ȘI S-A PREFĂCUT ÎN STÂLP DE SARE STOP PÂNĂ NU E PREA TÂRZIU STOP[1]

— Iar, șopti Brill.

— Eu zic, răspunse Jones, că n-avem nici un motiv să arătăm de parcă am fi văzut o stafie. E clar că vine de la un fanatic religios. E plină America de ei.

— De unde știau că voi fi aici? răspunse Brill, la fel de neliniștit.

---

1 Biblia, *Facerea 19:24, 19:26, 19:28*, p. 29, Editura Institului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1975. (N. tr.)

PRIMARUL GEORGE MCCLELLAN locuia pe Row, într-una din casele maiestuoase în stilul renașterii grecești, care se aliniază în nordul lui Washington Square. Miercuri dis-de-dimineață, plecând de acasă, McClellan fu surprins să-l vadă pe coronerul Hugel grăbindu-se către el din parcul de peste drum. Cei doi gentlemeni se întâlniră între coloanele corintice încadrând ușa din față a casei primarului.

— Hugel, zise McClellan, ce cauți aici? Doamne, omule, arăți de parcă n-ai mai fi dormit de câteva zile.

— Trebuia să fiu sigur că vă găsesc, exclamă gâfâind coronerul. Banwell a făcut-o.

— Ce?

— George Banwell a omorât-o pe domnișoara Riverford, zise Hugel.

— Nu fi caraghios, replică primarul. Îl cunosc pe Banwell de douăzeci de ani.

— Din clipa în care am intrat în apartament, spuse Hugel, a încercat să obstrucționeze investigația. M-a amenințat că va cere să mi se ia cazul. A încercat să împiedice autopsia.

— Îl cunoaște pe tatăl fetei, pentru Dumnezeu.

— Și ce are asta de-a face cu împiedicarea autopsiei?

— Cei mai mulți oameni, Hugel, nu ar savura spectacolul cadavrului fiicei lor deschis cu fierăstrăul.

Dacă primarul încerca să-l ironizeze pe Hugel, coronerul nu reacționă.

— Se potrivește descrierii asasinului în fiecare privință. Locuiește în aceeași clădire; e prieten cu familia, și deci ea i-ar fi deschis ușa; și a aranjat tot apartamentul înainte ca Littlemore să-l poată inspecta.

— Dar l-ai inspectat tu înainte, interveni primarul.

— Câtuși de puțin, spuse Hugel. Am cercetat doar dormitorul. Littlemore trebuia să caute prin restul apartamentului.

— Banwell știa că urma să vină Littlemore? I-ai spus tu?

— Nu, mârâi coronerul. Dar cum explicați teroarea care l-a cuprins la vederea domnișoarei Acton pe stradă, ieri? Îi relată primarului evenimentele din ziua

precedentă, povestite de Littlemore. Banwell încerca să fugă, crezând că ea l-ar putea identifica drept agresor.

— Prostii, veni răspunsul primarului. Ne-am întâlnit la hotel imediat după aceea. Ești la curent cu faptul că familia Banwell și familia Acton sunt în cele mai bune relații de prietenie? Harcourt și Mildred Acton sunt acum la casa de vacanță a lui George.

— Vreți să spuneți că se cunoaște cu familia Acton? întrebă Hugel. Păi asta e dovada! E singura persoană care cunoaște ambele victime.

Primarul îl privi imperturbabil pe coroner.

— Ce-ai pe haină, Hugel? Arată a ou.

— *Este* ou. Hugel își șterse reverul cu o batistă galbenă. Huliganii de vizavi de parc au aruncat după mine cu ouă. Trebuie să-l arestăm pe Banwell imediat.

Primarul clătină din cap. Partea de sud din Washington Square nu era prea primitoare, și McClellan nu reușise să alunge din colțul sud-vestic al parcului o gașcă de băieți pentru care apropierea de casa primarului constituia probabil un stimulent al glumelor proaste. McClellan trecu pe lângă coroner, apropiindu-se de trăsura care-l aștepta.

— Mă surprinzi, Hugel. Speculație după speculație.

— Nu va mai fi speculație când o să vă treziți cu încă o crimă.

— George Banwell nu a asasinat-o pe domnișoara Riverford, spuse primarul.

— De unde știți?

— *Știu*, răspunse McClellan pe un ton definitiv. Nu mai vreau să aud nici o vorbă legată de această calomnie grotescă. Acum du-te acasă. Nu te poți prezenta la birou în starea asta. Odihnește-te. E un ordin.

CLĂDIREA PE CARE Littlemore o găsi pe Bulevardul 8, la numărul 782 – unde se presupunea că ar trebui să locuiască Chong Sing, în apartamentul 4C – era o coșmelie de cinci etaje cu apartamente de închiriat ieftine, murdară, înnegrită, cu pulpe de porc prăjite și mirositoare

și cu carcase unsuroase de rață puse la păstrare în ferestrele de la etaj, dincolo de care era un restaurant chinezesc. Dedesubtul restaurantului, la nivelul străzii, era un magazin vechi de biciclete, al cărui proprietar era alb. Toate celelalte persoane din clădire și din apropierea ei – bătrânele bulucindu-se să intre sau să iasă pe ușa din față, bărbatul care fuma o pipă lungă pe verandă, fețele ițindu-se de după perdelele de la etajele superioare – erau de origine orientală.

Când detectivul începu să urce al treilea rând de trepte neluminate, un omuleț într-o tunică lungă apăru din întuneric, blocându-i drumul. Bărbatul avea o barbă subțire, o coadă atârnându-i pe spate și dinți de culoarea ruginei proaspete. Littlemore se opri.

— Tu merge drum greșit, spuse chinezul fără nici o altă introducere. Restaurant acolo jos. Etaj unu.

— Nu caut restaurantul, răspunse detectivul. Îl caut pe domnul Chong Sing. Stă la etajul patru. Îl cunoști?

— Nu. Chinezul continua să blocheze drumul lui Littlemore. Nici un Chong Sing sus.

— Vrei să spui că e plecat sau că nu locuiește aici?

— Nici un Chong Sing sus, repetă chinezul. Împunse cu degetele pieptul lui Littlemore. Tu pleacă.

Littlemore îl împinse la o parte și continuă să urce pe scara îngustă, care îi scârțâia sub picioare. Îl însoțea un miros de carne grasă. Pășind pe coridorul afumat al celui de-al patrulea etaj – fără ferestre și întunecat, deși era o dimineață luminoasă –, vedea ochi pândindu-l din spatele ușilor întredeschise. La apartamentul 4C nu răspunse nimeni. Littlemore crezu că aude pași care coborau în grabă pe scara din dos. La început, aroma cărnii prăjite stimulase apetitul detectivului; acum, la etajele neaerisite de sus, amestecată cu rotocoalele de fum de opiu, îi făcea greață.

CÂND AJUNSE LA primărie, doamna Neville îl informă pe primar că suna domnul Banwell. McClellan îi spuse să-i facă legătura.

— George, zise Banwell, aici e George.

— Pe George, chiar e, spuse George McClellan, completând un schimb de replici compus cu aproape douăzeci de ani în urmă, pe vremea când erau boboci ai clubului Manhattan.

— Voiam numai să-ți spun că am dat de Acton aseară, zise Banwell. L-am pus la curent cu evenimentele teribile petrecute recent. A plecat valvârtej de dimineață. Ar trebui să ajungă la hotel pe la prânz. Mă întâlnesc cu el acolo.

— Excelent, spuse McClellan. Vin și eu.

— Nora și-a amintit ceva?

— Nu, zise primarul. Coronerul are un suspect, totuși. Pe tine.

— Pe mine? exclamă Banwell. Nu mi-a plăcut dihorul ăla de când l-am văzut.

— Se pare că sentimentul e reciproc.

— Ce i-ai spus?

— I-am spus că nu ești tu criminalul, zise primarul.

— Dar corpul lui Elizabeth? întrebă Banwell. Riverford mă sună din minut în minut.

— A fost furat, George, spuse primarul.

— Ce?

— Știi problemele pe care le-am avut la morgă. Sper să-l recuperez. Poți să-l mai duci cu vorba pe Riverford încă o zi?

— Să-l duc cu vorba? repetă Banwell. Fata lui a fost asasinată.

— Poți măcar încerca să faci asta? întrebă primarul.

— La naiba, zise Banwell. O să văd ce pot face. Apropo, cine sunt ăștia – *specialiștii* care o examinează pe Nora?

— Nu ți-am spus? răspunse primarul. Sunt terapeuți. Se pare că pot vindeca amnezia făcând doar conversație. O chestie fascinantă, de fapt. Pacientul le spune tot felul de lucruri.

— Ce fel de lucruri? întrebă Banwell.

— *Tot felul*, răspunse McClellan.

CORONERUL HUGEL, ASCULTÂND ordinele primarului, se întoarse acasă, adică în cele două etaje de sus ale unei căsuțe de lemn de pe strada Warren. Acolo, se așeză pe patul desfundat, dar nu putu să adoarmă. Lumina era prea intensă, iar strigătele căruțașilor prea puternice, chiar și cu perna pe urechi.

Casa în care locuia Hugel era situată la capătul îndepărtat al cartierului piețelor, în partea de jos a Manhattanului. La început, când închiriase camerele, era o zonă rezidențială plăcută; în 1909, era deja supraaglomerată cu depozite de mărfuri și fabrici. Hugel nu se mutase. Nu și-ar fi permis, din salariul de coroner, două etaje întregi într-o parte mai bună a orașului.

Hugel ura încăperile. Tavanul avea aceleași dezgustătoare pete cu margini maronii pe care trebuia să le suporte și la birou. Hugel înjură amarnic. Era coronerul orașului New York. De ce trebuia să locuiască în cartiere infame, ca acesta? De ce trebuia să poarte un costum atât de ponosit, în comparație cu haina bine periată și cu croială elegantă a lui George Banwell?

Probele împotriva lui Banwell erau de departe suficiente pentru a-l aresta. De ce nu vedea primarul asta? Ar fi vrut să-l poată aresta el însuși pe Banwell. Coronerul nu avea dreptul să facă arestări; ar fi vrut să-l aibă. Hugel recapitulă totul. Trebuia să mai fie ceva. Trebuia să fie un mod de a pune totul cap la cap. Dacă asasinul lui Elizabeth Riverford furase cadavrul de la morgă pentru că o dovadă era legată de respectivul cadavru, atunci care putea fi acea dovadă? Deodată, îi veni o idee: uitase de fotografiile făcute în apartamentul domnișoarei Riverford. Oare nu putea una dintre fotografii să prezinte dovada lipsă?

Hugel coborî din pat și se îmbrăcă repede. Le putea developa singur: deși o folosea rar, avea propria lui cameră obscură la morgă. Nu, era mai sigur dacă Louis Riviere, expertul fotograf al secției de poliție, făcea treaba asta.

Am mers la domnișoara Acton la nouă. Nu era nimeni în cameră. Spre norocul meu, am întrebat la recepție și am aflat că mă aștepta un bilet prin care domnișoara Acton mă informa că se întoarce la ora unsprezece: puteam să o vizitez atunci, dacă doream.

Era, din punct de vedere analitic, cu totul incorect. Mai întâi, nu o „vizitam" pe domnișoara Acton. Apoi, nu pacientul, ci doctorul trebuia să stabilească programul.

În orice caz, am vizitat-o pe domnișoara Acton la ora unsprezece. Era așezată confortabil pe canapea, ca și în dimineața trecută, luându-și ceaiul, încadrată de ușile franțuzești care dădeau spre balcon. Fără să mă privească, domnișoara Acton mă invită să iau loc. M-a iritat și acest lucru. Se simțea prea în largul ei. Decorul ședinței de analiză ar fi trebuit să fie un birou – biroul meu – și eu ar fi trebuit să conduc totul.

Apoi se uită la mine și am fost complet uluit. Tremura și era extrem de agitată.

— Cui i-ai spus? mă întrebă, nu acuzatoare, ci plină de neliniște. Despre... despre ce mi-a făcut domnul Banwell?

— Doar doctorului Freud. De ce? Ce s-a întâmplat?

Se uită la doamna Biggs, care scoase o bucată de hârtie împăturită în două și mi-o întinse. Pe bilet era scris cu cerneală: *Ține-ți gura.*

— Un băiat de pe stradă, zise iritată domnișoara Acton, mi l-a pus în mână și a fugit. Crezi că domnul Banwell a fost cel care m-a atacat?

— Tu ce crezi?

— Nu știu, nu știu. De ce nu reușesc să-mi aduc aminte? Nu poți să mă faci să-mi aduc aminte? mă imploră. Dacă e acolo, afară, și mă urmărește? Te rog, doctore, mă poți ajuta?

N-o mai văzusem pe domnișoara Acton în starea asta. Era prima dată când îmi cerea cu adevărat ajutorul. Era, de asemenea, prima dată de când venise la hotel când părea înspăimântată de-a binelea.

— Pot încerca, am răspuns.

Doamna Biggs înțelese singură, de data aceasta, că era cazul să iasă din cameră. Am pus mesajul de amenințare pe măsuța de cafea și i-am cerut fetei să se întindă, deși era clar că nu-i plăcea. Era atât de agitată, încât abia putea să stea locului.

— Domnișoară Acton, am reluat, gândește-te la ce s-a întâmplat cu trei ani în urmă, înainte de incidentul de pe acoperiș. Erai cu familia la casa de vacanță a lui Banwell.

— De ce îmi pui întrebări despre asta? izbucni. Vreau să-mi amintesc ce s-a întâmplat acum două zile, nu acum trei ani.

— Nu vrei să-ți amintești ce s-a întâmplat acum trei ani?

— Nu asta am vrut să spun.

— Asta ai spus. Doctorul Freud crede că e posibil să fi văzut ceva atunci, ceva ce ai uitat și acum nu te lasă să-ți aduci aminte.

— Nu am uitat nimic.

— Deci ai văzut ceva.

Rămase tăcută.

— Nu are de ce să-ți fie rușine, domnișoară Acton.

— Nu mai spune asta! țipă, cu o furie cu totul neașteptată. De ce ar trebui să-mi fie *mie* rușine?

— Nu știu.

— Pleacă, zise.

— Domnișoară Acton...

— Pleacă. Nu-mi placi. Nu ești inteligent.

Nu m-am clintit.

— Ce ai văzut?

Cum nu-mi dădea nici un răspuns, ci privea stăruitor în altă direcție, m-am ridicat și am riscat.

— Îmi pare rău, domnișoară Acton, dar nu te pot ajuta. Aș vrea să fi putut.

Trase adânc aer în piept.

— L-am văzut pe tata cu Clara Banwell.

— Poți să-mi descrii ce ai văzut?

— Of, bine.

Am luat loc.

— Era o bibliotecă spațioasă la etaj, zise. Deseori nu puteam să dorm și, când nu reușeam, mă duceam acolo.

Puteam să citesc la lumina lunii, chiar fără să aprind o lumânare. Într-o noapte, ușa bibliotecii era întredeschisă. Mi-am dat seama că era cineva înăuntru. Am tras cu ochiul prin deschizătură. Tata ședea pe scaunul domnului Banwell, cu fața la mine, același scaun în care ședeam și eu întotdeauna. Puteam să-l recunosc la lumina lunii, dar capul îi era dat pe spate într-un mod dezgustător. Clara era în genunchi în fața lui. Rochia îi era desfăcută. Îi căzuse mai jos de talie. Spatele îi era în întregime gol. Are un spate încântător, doctore, perfect alb, imaculat, aceeași piele albă și pură pe care o vezi în... în... și de forma unei clepsidre, sau a unui violoncel. Și... nu știu cum să spun... se unduia. Capul i se ridica și cobora într-un ritm lent. Nu puteam să-i văd mâinile; cred că erau în fața ei. O dată sau de două ori și-a dat părul după umeri, dar se ridica și cobora în continuare. Era hipnotizant. Nu înțelegeam, bineînțeles, pe atunci la ce asistam. Mișcarea ei mi se părea foarte frumoasă, ca a unui val blând izbindu-se de țărm. Dar știam foarte bine că făceau ceva rău.

— Continuă.

— Apoi tata a început să scoată un sunet respingător, enervant. Mă întrebam cum de putea Clara să suporte sunetul acela. Dar nu numai că îl suporta. Părea că unduiala se intensifică, devine tot mai decisă. El se încleștase de brațele scaunului. Ea se ridica și cobora tot mai repede. Sunt sigură că eram fascinată, dar nu voiam să-i mai văd. M-am întors tiptil sus, în dormitorul meu.

— Și după aceea?

— Nu mai e nici un după aceea. Asta a fost tot. Ne-am uitat unul la celălalt. Sper că ți-ai satisfăcut curiozitatea, doctore Younger, pentru că eu nu cred că amnezia mea s-a vindecat.

Am încercat să regândesc din punct de vedere psihanalitic episodul pe care tocmai îl descrisese domnișoara Acton. Avea aparență de traumă, dar era o problemă: domnișoara Acton nu părea să fi fost traumatizată.

— Ai întâmpinat apoi vreo dificultate fizică? am întrebat-o. Pierderea vocii?

— Nu.

— Paralizia vreunei părți a corpului? Răceală?

— Nu.

— Tatăl tău a aflat că l-ai văzut?

— E prea prost.

Am înregistrat asta.

— Când te gândești la amnezia ta, chiar acum, ce-ți vine în minte?

— Nimic, zise.

— E imposibil să nu ai nimic în minte.

— Ai spus asta și data trecută! exclamă supărată, apoi tăcu. Mă fixă cu ochii ei albaștri. Numai un lucru din tot ce ai făcut, spuse, mi-a dat de înțeles că m-ai putea ajuta, și nu are nimic de-a face cu întrebările tale.

— Care?

Lăsă ochii în pământ.

— Nu știu dacă ar trebui să-ți spun.

— De ce?

— A, n-are importanță de ce. S-a întâmplat la poliție.

— Ți-am examinat gâtul.

Vorbi încet, evitându-mi privirea.

— Da. Când mi-ai atins prima dată gâtul, pentru o clipă aproape că am văzut ceva – o imagine, o amintire, nu știu ce a fost.

Informația era neașteptată, dar nu ilogică. Freud descoperise el însuși că o atingere fizică poate elibera amintiri reprimate. Folosisem aceeași tehnică cu Priscilla. Era posibil ca și amnezia domnișoarei Acton să fie sensibilă la aceeași formă de tratament.

— Ai vrea să încercăm din nou ceva similar? am întrebat-o.

— M-a speriat, zise.

— Probabil că o va face din nou.

Încuviință. M-am dus lângă ea și am întins palma. Începu să-și dezlege eșarfa. I-am spus că nu era nevoie; urma să-i ating fruntea, nu gâtul. Fu surprinsă. I-am explicat că atingerea sprâncenei era una dintre metodele standard ale doctorului Freud pentru provocarea amintirilor. Nu păru mulțumită, dar îmi spuse că pot

continua. Încet, i-am așezat palma pe frunte. Nu avu nici o reacție. Am întrebat-o dacă îi venise ceva în minte.

— Doar că palma ta e foarte rece, doctore.

— Îmi pare rău, domnișoară Acton, dar se pare că trebuie să începem din nou să vorbim. Atingerea nu a avut efect.

M-am așezat din nou. Părea aproape supărată.

— Poți să-mi spui un lucru? am continuat. Ziceai că spatele doamnei Banwell – spatele ei gol – era la fel de alb ca ceva ce ai văzut înainte. Dar nu ai spus ce.

— Și ai vrea să știi?

— De asta am întrebat.

— Ieși afară, zise, ridicându-se în capul oaselor.

— Pardon?

— Afară! țipă, și aruncă bolul cu zahăr cubic spre mine. Apoi se ridică și făcu același lucru cu farfurioara și cu ceașca. Sau, mai degrabă, pe acestea nu le aruncă spre mine; le aruncă pur și simplu, cât de tare putu. Din fericire, cele două obiecte zburară în direcții opuse, farfurioara în stânga, iar ceașca sus, în dreapta mea, făcându-se fărâme când se lovi de perete. Domnișoara Acton luă ceainicul.

— Nu face asta, am spus.

— Te urăsc.

M-am ridicat, la rândul meu.

— Nu mă urăști pe mine, domnișoară Acton. Îți urăști tatăl pentru că te-a negociat cu Banwell – la schimb cu nevasta lui.

Dacă crezusem că reacția fetei va fi să se prăbușească înlăcrimată pe sofa, mă înșelasem. Se năpusti asupra mea ca o pisică sălbatică, lovindu-mă cu ceainicul. Mă nimeri în umărul stâng. Forța ei era impresionantă; avea putere uimitoare pentru o făptură atât de mică. Capacul zbură de pe ceainic. Apa fierbinte mi se vărsă pe brat. Mă duru într-adevăr destul de serios – apa încinsă, nu ceainicul –, dar nu m-am mișcat și nici nu am reacționat. Ceea ce, bănuiesc, a făcut-o să turbeze. Mă ținti iar cu ceainicul, acum în zona capului.

Eram mult mai înalt decât ea, așa că nu fu nevoie decât să mă retrag ușor. Ceainicul își rată ținta și am

prins-o pe domnișoara Acton de braț. Inerția o duse mai departe, încât se întoarse cu spatele la mine. I-am prins mâinile în zona taliei, ținând-o strâns lipită de mine.

— Dă-mi drumul, zise. Dă-mi drumul sau strig.

— Și? O să le spui că te-am atacat?

— Număr până la trei, răspunse încrâncenată. Dă-mi drumul sau strig. Unu, doi, tre...

Am prins-o de gât, oprindu-i cuvintele înainte să-i iasă din gură. Nu ar fi trebuit să fac asta, dar mi se urcase sângele la cap. Gestul îi înăbuși orice posibilitatea de a țipa, dar avu și un efect colateral neașteptat. Toată tensiunea din corp îi dispăru. Scăpă ceainicul. Ochii i se deschiseră larg, dezorientați, cu irișii de safir săgetând rapid în stânga și în dreapta. Nu știam ce era mai straniu: asaltul asupra mea sau transformarea aceasta subită. Am slăbit imediat strânsoarea.

— L-am văzut, șopti.

— Ți-ai amintit? am întrebat-o.

— L-am văzut, repetă. Acum nu-l mai văd. Cred că eram legată. Nu puteam să mă mișc. Ah, de ce nu pot să-mi amintesc? Se întoarse deodată cu fața la mine. Fă-o iar.

— Ce?

— Ceea ce tocmai ai făcut. O să-mi amintesc, sunt sigură.

Încet, fără să-și ia privirea de la mine, își desfăcu eșarfa, arătându-și gâtul încă plin de vânătăi. Îmi prinse dreapta în degetele ei delicate și o duse către gât, exact ca atunci când o examinasem prima dată. I-am atins pielea fină de sub bărbie, grijuliu să evit zonele cu vânătăi urâte.

— Vreo reacție? am întrebat.

— Nu, șopti. Trebuie să faci ce ai făcut înainte.

N-am spus nimic. Nu știam dacă se referea la ce făcusem la secția de poliție sau la ce făcusem cu o clipă în urmă.

— Sufocă-mă, zise.

N-am făcut nimic.

— Te rog, zise. Sufocă-mă.

Mi-am așezat arătătorul și degetul gros pe gâtul ei, acolo unde erau urmele roșiatice. Își mușcă buza; pro-

babil că o duruse. Cu vânătăile acelea acoperite, dispăruse orice semn al atacului anterior. Se vedea numai gâtul ei minunat arcuit. Am strâns. Închise instantaneu ochii.

— Mai tare, spuse blând.

I-am cuprins ceafa în mâna stângă. Cu dreapta am început să strâng, să o sufoc. Spatele i se arcui, bărbia i se înălță. Îmi prinse strâns mâna, dar nu încercă să o înlăture.

— Vezi ceva? am întrebat-o.

Clătină încet din cap, cu ochii tot închiși. Am încercat să o cufund mai mult în viziune, apăsându-i mai tare pe gât. Răsuflarea i se opri în piept, apoi încetă cu totul. Buzele, stacojii, i se întredeschiseră.

Nu-mi vine ușor să mărturisesc reacțiile pe de-a-ntregul necuviincioase care mă copleșiră. Nu mai văzusem o gură atât de perfectă. Buzele, ușor umflate, îi tremurau. Pielea îi era la fel de albă ca zăpada imaculată. Părul lung scânteia, ca o cascadă preschimbată în aur de lumina soarelui. Am tras-o și mai aproape. Își ținea o mână pe pieptul meu. Nu știu cum și când ajunsese acolo.

Mi-am dat seama deodată că ochii ei albaștri priveau în sus, direct în ai mei. Când se deschiseseră? Încerca să rostească un cuvânt. Nu înțelegeam. Cuvântul era *încetează*.

I-am eliberat gâtul, așteptându-mă să tragă cu disperare aer în piept. Nu făcu asta. În schimb, zise încet, atât de încet încât abia am auzit:

— Sărută-mă.

Sunt obligat să recunosc că nu știu cum m-aș fi descurcat cu această invitație. Însă, chiar în acea clipă, se auzi pe neașteptate zarvă dincolo de ușă, urmată de zgomotul unei chei răsucite grăbit în broască. I-am dat imediat drumul din brațe. În decursul unei singure secunde, luă ceainicul de pe jos și îl puse pe masă, ridicând în același timp de lângă el biletul pe care-l lăsasem acolo. Ne-am întors amândoi cu fața la ușă.

— Îmi amintesc, îmi șopti repede, în timp ce clanța se mișca. Știu cine a făcut-o.

CAPITOLUL DOISPREZECE

LA PRÂNZ, ÎN aceeași zi de 1 septembrie, Smith Ely Jelliffe – editor, doctor și profesor de specialitate în boli mintale la Universitatea Fordham – l-a dus pe Carl Jung într-un club de pe Strada 53, cu vedere spre parc. Freud nu era invitat; de asemenea, nici Ferenczi, nici Brill, nici Younger. Excluderea lor nu-l tulbură pe Jung. Era un alt semn, simțea, al creșterii prestigiului său internațional. O persoană mai puțin magnanimă s-ar fi umflat în pene, ar fi fluturat invitația sub nasul celorlalți. Însă el, Jung, își luă în serios datoria caritabilă, așa că le ascunse acest lucru.

Era dureros totuși să fii obligat să te ascunzi atât de mult. Începuse chiar din prima zi, de la plecarea din Bremen. Bineînțeles, de fapt Jung nu mințise. Așa ceva, își spunea el, nu va face nicicând. Dar nu era vina lui; ei îl obligaseră să se separe.

De exemplu, Freud și Ferenczi își luaseră cușete de clasa a doua pe *George Washington*. Era el cu ceva de vină? Nedorind să-i umilească, fusese nevoit să le spună că, atunci când își luase biletul, erau disponibile numai locuri la clasa întâi. Apoi intervenise visul din prima noapte petrecută la bord. Mesajul adevărat al acestuia era evident – anume că îl depășea pe Freud în intuiție și reputație –, așa că, din solicitudine pentru mândria sensibilă a lui Freud, afirmase că oasele descoperite de el în vis aparțineau nevestei lui, și nu profesorului. De fapt, adăugase limpede că oasele aparțineau nu numai soției, dar și surorii acesteia: voia să vadă cum

reacționează Freud la asta, date fiind problemele lui Freud însuși. Erau banalități, dar constituiseră punctul de plecare pentru disimularea mult mai complexă care devenise necesară de la sosirea lor în America.

Prânzul la clubul lui Jelliffe era cât se poate de agreabil. Nouă sau zece bărbați erau așezați în jurul mesei ovale. Pe lângă conversația științifică evoluată și excelentul vin roșu, se producea și o doză sănătoasă de umor fără perdea, pe care Jung îl aprecia întotdeauna. Mișcarea pentru dreptul la sufragiu al femeilor era ținta predilectă a ironiilor. Unul dintre bărbați întrebă dacă întâlnise careva dintre ei o sufragetă cu care să se poată imagina în pat. Răspunsul unanim a fost nu. Cineva ar trebui să le înștiințeze pe aceste doamne, spuse alt gentleman, că, până și în eventualitatea că obțin dreptul la vot, asta nu înseamnă că se va culca cineva cu ele. Toți fură de acord că cel mai bun leac pentru o femeie care cere dreptul la vot este oferirea unui serviciu fizic sănătos; tratamentul respectiv fiind însă atât de puțin apetisant, încât ar fi mai bine să li se acorde pur și simplu dreptul la vot.

Jung se simțea în elementul lui. Dintr-odată, nu mai era necesar să te pretinzi mai puțin bogat decât erai. Nu aveai obligația de a-ți nega ascendența. După masă, convivii se retraseră într-un fumoar, unde conversația continuă la un coniac. Rândurile se subțiară treptat până când Jung rămase numai cu Jelliffe și cu trei bărbați mai în vârstă. Unul dintre aceștia făcu un semn subtil; Jelliffe se ridică imediat, gata de plecare. Jung se ridică și el, presupunând că plecarea lui Jelliffe o implica și pe a lui. Dar Jelliffe îl informă că cei trei domni voiau un cuvințel cu el, între patru ochi, și că îl va aștepta o trăsură după ce terminau.

De fapt, Jelliffe nu era membru al clubului. Tânjea să devină. Numai oamenii cu influență în societatea respectivă, care hotărau și dobândirea calității de membru al acesteia, aveau dreptul să rămână în continuare. Ei îi ceruseră lui Jelliffe să-l aducă pe Jung.

— Ia loc, domnule doctor Jung, zise bărbatul care-l concediase pe Jelliffe, arătându-i cu un gest al mâinii sale elegante un fotoliu confortabil.

Jung încercă să-și amintească numele acestui gentleman, dar făcuse cunoștință cu atât de multă lume și era atât de puțin obișnuit cu vinul la prânz, încât nu reuși.

— Dana, îi veni în ajutor bărbatul, ale cărui sprâncene negre contrastau puternic cu părul cărunt. Charles Dana. Tocmai am vorbit despre tine, Jung, cu bunul meu prieten, Ochs, în redacție la *Times*. Vrea să dea o știre cu tine.

— O știre? întrebă Jung. Nu înțeleg.

— Legată de cursurile pe care le-am aranjat pentru tine la Fordham, săptămâna viitoare. Vrea un interviu. Intenționează să publice o scurtă biografie – două pagini întregi. O să fii de-a dreptul celebru. Nu știam dacă ești de acord. I-am spus că o să te întreb.

— Păi, răspunse Jung, eu... eu nu...

— Există doar o singură dificultate. Ochs – Dana pronunța *Oaks* – se teme că ești un freudian. Nu vrea ca ziarul să-i fie asociat cu... cu un... Ei, știi ce se spune despre Freud.

— Un degenerat obsedat de sex, zise bărbatul corpolent din dreapta, netezindu-și favoriții stufoși.

— Freud chiar crede ce scrie? întrebă al treilea gentleman, un domn cu început de chelie. Că fiecare fată pe care o tratează încearcă să-l seducă? Sau ce spune despre fecale – despre fecale, pentru Dumnezeu. Sau despre bărbații capricioși care vor să facă sex folosindu-și anusul?

— Dar despre băieții care vor să-și penetreze propriile mame? interveni iar bărbatul corpolent, cu o expresie de dezgust suprem.

— Dar despre Dumnezeu? întrebă Dana, îndesând tutunul în pipă. Trebuie să-ți fie greu, Jung.

Jung nu era sigur la ce anume se făcea referință. Nu răspunse.

— Te cunosc, Jung, zise Dana. Știu ce ești. Elvețian. Creștin. Om de știință, ca noi. Și om al pasiunii. Un om care acționează în funcție de dorințe. Un om care nu se mulțumește cu o singură femeie. Nu e nevoie să ascundem asemenea lucruri aici. Acești așa-numiți bărbați

care nu acționează, care-și lasă dorințele să supureze ca niște răni, care se trag din negustori ambulanți, care s-au simțit întotdeauna inferiori față de noi – numai ei puteau să clocească fantezii așa de vulgare și de animalice, aruncând prin teoriile lor și pe Dumnezeu, și pe om la canal. Trebuie să-ți fie greu să fii asociat cu asta.

Lui Jung îi era tot mai greu să absoarbă fluxul cuvintelor. Pesemne că i se urcase alcoolul la cap. Gentlemanul chiar părea să-l cunoască, însă de unde?

— Este, uneori, răspunse Jung încet.

— Nu sunt absolut deloc antisemit. Întreabă-l numai pe Sachs, aici de față. Arătă către bărbatul din stânga, cel cu început de chelie. Din contră, îi admir pe evrei. Secretul lor e puritatea rasială, principiu pe care l-au înțeles mult mai bine decât noi. Asta i-a transformat într-o rasă măreață.

Bărbatul căruia i se spusese Sachs nu avu nici o reacție; corpolentul doar își încreți buzele cărnoase. Dana continuă:

— Duminica trecută însă, când mi-am ridicat privirea spre Mântuitorul însângerat și mi-am amintit că acest evreu din Viena spune că pasiunea noastră pentru El e sexuală, mi-a venit greu să mă rog. Foarte greu. Mă gândesc că și tu s-ar putea să fi întâmpinat dificultăți similare. Sau discipolilor lui Freud li se cere să renunțe la biserică?

— Eu merg la biserică, veni replica stânjenită a lui Jung.

— În ce mă privește, zise Dana, nu pot spune că înțeleg mania asta pentru psihoterapeutică. Emanuelienii, Noua Gândire, hipnoza, doctorul Quackenbos...

— Quackenbos, pufni cel cu favoriți.

— Secta doamnei Eddy, continuă Dana, psihanaliza – sunt toate forme de cult, după părerea mea. Totuși, jumătate din femeile Americii se dau în vânt după ele și ar fi bine să nu se ducă în direcția greșită. Însă vor merge în direcția indicată de tine, crede-mă, după ce vor citi despre tine în *Times*. Ei, ca să n-o mai lungim, uite care-i treaba: te putem face cel mai cunoscut psihiatru din America, dar Ochs nu poate scrie despre tine decât

dacă spui clar în cursurile tale de la Fordham – cât se poate de clar, fără nici un dubiu – că nu mergi pe linia obscenităților freudiene. O după-amiază plăcută, domnule doctor Jung.

ZARVA DIN FAȚA ușii de la camera de hotel a domnișoarei Acton continuă și în timp ce clanța se mișca în sus și în jos. În cele din urmă ușa se deschise și dădură buzna înăuntru cinci persoane, din care am recunoscut trei: pe primarul McClellan, pe detectivul Littlemore și pe George Banwell. Ceilalți doi erau un domn și o doamnă, în mod evident bogați.

Bărbatul părea să se apropie de cincizeci de ani; pielea îi era deschisă la culoare, dar arsă de soare și se cojea; bărbia îi era ascuțită, linia părului bătea serios în retragere și un bandaj alb de tifon îi acoperea aproape în întregime ochiul stâng. Se vedea pe loc că era tatăl domnișoarei Acton, deși membrele lungi care erau atât de grațioase în cazul ei păreau la el efeminate, iar trăsăturile atât de delicat feminine comunicau, în cazul lui, numai neîncredere. Femeia, despre care am presupus că era mama domnișoarei Acton, avea cel mult un metru cincizeci și cinci. Avea o talie mai groasă decât a bărbatului ei, purta o grămadă de bijuterii, fața îi era machiată din belșug, iar pantofii aveau tocuri periculos de înalte, probabil ca să îi adauge câțiva centimetri. Se poate să fi fost atrăgătoare cândva. Ea fu cea care vorbi mai întâi, strigând:

— Nora, biată fată nenorocită! Am trăit într-o agonie continuă de când am auzit veștile astea monstruoase. Suntem pe drum de câteva ore. Harcourt, o să stai tot timpul degeaba în locul ăla?

Tatăl Norei își ceru scuze de la zdrahonul de femeie, îi întinse brațul și o conduse în siguranță către un scaun, pe care aceasta se prăbuși cu un mare suspin de epuizare. Primarul mă prezentă lui Acton și soției lui, Mildred. Reieși că grupul lor abia intrase în hol, când cineva sunase la recepție și se plânsese că se aud zgomote în camera domnișoarei Acton. I-am asigurat că eram cât

se poate de bine, dorindu-mi totuși ca ceașca să nu zacă spartă în bucățele în fața peretelui din partea opusă. Erau cu spatele la ea; cred că nu au observat-o.

— Totul va fi bine acum, Nora, zise domnul Acton. Primarul îmi spune că n-a apărut nimic în presă, mulțumesc cerului.

— De ce te-am ascultat? își întrebă Mildred Acton fiica. Am spus eu că nu trebuia să te lăsăm singură în New York. N-am spus, Harcourt? Vezi ce s-a întâmplat? Am crezut că mor când am auzit. Biggs! Unde-i Biggs asta? Îți va strânge lucrurile. Trebuie să te scoatem de aici, Nora, și cât mai repede. Chiar cred că violatorul e aici, în hotel. Din momentul în care am intrat i-am simțit ochii ațintiți asupra mea.

— Asupra ta, dragă? întrebă domnul Acton.

Nu pot spune că am observat la domnișoara Acton calda afecțiune sau senzația de protecție așteptată de la o fată care își vede părinții după o despărțire și plină de peripeții. Nici nu puteam să o acuz pentru asta, dată fiind natura observațiilor care i se făcuseră până atunci. Ciudat era că domnișoara Acton nu scosese încă nici un cuvânt. Încercase de câteva ori să vorbească, dar nici una dintre tentative nu se concretizase la nivelul limbajului. Un aflux de sânge provocat de furie i se ridică în obraji. Atunci mi-am dat seama: fata își pierduse iar vocea. Sau așa am crezut, până când domnișoara Acton zise, pe un ton liniștit și egal:

— N-am fost violată, mamă.

— Șșșt, Nora, răspunse tatăl ei. Cuvântul ăsta n-a fost rostit încă.

— Nu poți ști, biata de tine! exclamă mama ei. Nu ai nici o amintire despre atac. N-o să știi niciodată.

Acum era momentul ca domnișoara Acton, dacă voia, să spună că și-a recăpătat memoria. Nu făcu asta. În schimb, fata zise:

— O să rămân la hotel ca să-mi continui tratamentul. Nu vreau să merg acasă.

— O auzi? țipă mama.

— Nu o să mă simt în siguranță acasă, insistă domnișoara Acton. Bărbatul care m-a atacat poate să mă spi-

oneze acolo. Domnule McClellan, chiar dumneavoastră ați afirmat asta, duminică.

— Fata are dreptate, răspunse primarul. E mult mai în siguranță la hotel. Criminalul nu știe unde se află.

Știam că nu era adevărat, datorită biletului primit de domnișoara Acton pe stradă. Evident, și domnișoara Acton știa acest lucru. De fapt, am văzut cum palma dreaptă i se încleștа la auzul cuvintelor primarului; un colț al biletului îi ieșea din pumn. Totuși, nu spuse nimic. În schimb, își mută privirea de la McClellan la părinții ei, ca și cum el i-ar fi susținut poziția. Mi-am dat seama că evita privirea cercetătoare a domnului Banwell.

Banwell o scruta pe Nora cu o expresie ciudată. Îi domina fizic pe ceilalți. Era mai înalt decât toți cei din cameră, cu excepția mea, și avea un piept proeminent. Părul negru dat pe spate și netezit cu un unguent începuse să-i încărunțească elegant la tâmple. Privirea i se fixase asupra Norei. Poate părea ridicol, și un alt observator ar nega fără îndoială, dar cel mai bun mod de a-i descrie expresia ar fi, după mine, să spună că dorea să îi facă rău. Vorbi în cele din urmă, dar vocea lui nu trădă sentimente de acest gen.

— Sigur, cel mai bun lucru pentru Nora e să iasă din oraș, spuse, părând autoritar, dar sincer îngrijorat pentru siguranța ei. De ce nu la casa mea de la țară? Clara o poate primi.

— Prefer să stau aici, zise Nora, privind în jos.

— Oare? replică Banwell. Mama ta crede că asasinul e în hotel. Cum poți fi sigură că nu te privește chiar acum?

Chipul domnișoarei Acton se înroșea în timp ce Banwell vorbea cu ea. Aveam senzația că, de teamă, tot corpul îi era încordat.

Am anunțat că plec. Domnișoara Acton mă privi neliniștită. Am adăugat, ca și când mi-aș fi amintit ceva:

— A, domnișoară Acton, rețeta pentru sedativul de care am vorbit. Iat-o.

Am scos din buzunar un formular pentru prescripții, l-am completat repede și i l-am întins. Pe hârtie scria: *Era Banwell?*

Citi mesajul. Dădu din cap, ușor, dar hotărât.

— De ce nu mi-o dai mie? mă întrebă Banwell, mijindu-și ochii. Omul meu de jos poate da fuga la farmacie chiar acum.

— Foarte bine, am răspuns. Am luat din mâna domnișoarei Acton atât rețeta, cât și biletul anonim. I l-am dat pe cel din urmă.

— Vedeți dacă omul dumneavoastră se descurcă cu asta.

Banwell citi biletul. Mă așteptam să-l mototolească și să mă privească amenințător, dându-și arama de ticălos pe față, ca în romanele ieftine. În schimb, exclamă furios:

— Ce naiba e asta – *Ține-ți gura*? Ar fi bine să ai o explicație, tinere.

— E o amenințare pe care domnișoara Acton a primit-o pe stradă în dimineața asta, am spus, după cum știți foarte bine, domnule Banwell, de vreme ce dumneavoastră ați scris-o.

Urmă un moment de tăcere uluită.

— Domnule primar, domnule Littlemore: acest om e criminalul pe care îl căutați. Domnișoara Acton și-a amintit totul cu câteva minute înainte să intrați. Vă sfătuiesc să-l arestați imediat.

— Cum îndrăznești? spuse Banwell.

— Cine e acest... acest individ? întrebă Mildred Acton, referindu-se la mine. De unde a apărut?

— Doctore Younger, zise primarul McClellan, nu înțelegi gravitatea unei acuzații false. Retrage-o. Dacă domnișoara Acton ți-a spus asta, atunci memoria îi joacă feste.

— Domnule primar... începu detectivul Littlemore.

— Nu acum, Littlemore, spuse calm primarul. Doctore, îți vei retrage acuzația, îi vei cere scuze domnului Banwell și ne vei relata ce ți-a spus domnișoara Acton.

— Dar, excelență... zise detectivul.

— Littlemore! tună primarul, atât de furios, încât polițistul făcu un pas înapoi. Nu m-ai auzit?

— Domnule primar McClellan, am intervenit, nu înțeleg. Tocmai v-am spus că domnișoara Acton și-a amintit despre atac. Detectivul dumneavoastră pare să aibă informații suplimentare care confirmă acest lucru.

Domnișoara Acton l-a identificat cu certitudine pe domnul Banwell drept cel care a atacat-o.

— Nora, zise mama fetei, spune-i acestui tânăr că a înțeles greșit.

— Nora, draga mea? interveni tatăl.

— Spune-i, Nora, zise Banwell.

— Nu-i spun, răspunse fata, fără să mai zică altceva.

— Domnule primar, am insistat, nu puteți permite ca domnișoara Acton să fie luată la întrebări de bărbatul care a atacat-o – un bărbat care, pe deasupra, a ucis o altă femeie.

— Younger, sunt convins că ești bine intenționat, ripostă primarul, dar greșești. George Banwell și cu mine am fost împreună duminică noaptea, când Elizabeth Riverford a fost ucisă. A fost cu mine – înțelegi, *cu mine* – toată seara și toată noaptea, chiar și luni dimineața. La patru sute de kilometri de oraș. Nu putea să omoare pe nimeni.

ÎN BIBLIOTECĂ, DUPĂ plecarea lui Jung, rotocoale de fum urcau spre tavan. Un servitor luă paharele, înlocui scrumierele și apoi se retrase în tăcere.

— E cu noi? întrebă bărbatul cu început de chelie, care fusese numit Sachs.

— Fără îndoială, răspunse Dana. E chiar mai slab decât mi-am închipuit. Și, în orice caz, avem destule ca să-l distrugem. Ochs a primit observațiile tale, Allen?

— O, da, răspunse domnul corpolent, cu favoriți și cu buze groase. Le va publica în aceeași zi în care îi va lua interviu elvețianului.

— Dar cei din Matteawan? întrebă Sachs.

— Lasă asta în seama mea, răspunse Dana. Nu ne rămâne decât să le blocăm celelalte mijloace de difuzare. Ceea ce, până mâine, o să fie gata rezolvat.

CHIAR ȘI DUPĂ ce l-am auzit pe primar disculpându-l, nu puteam să accept nevinovăția lui Banwell. Subiectiv,

adică. Pentru că, obiectiv, nu aveam motive să nu-l cred sau să protestez.

Nora refuză să meargă acasă. Tatăl ei insistă. Mama era indignată de ceea ce ea numea încăpățânarea fetei. Primarul rezolvă situația. Acum, că văzuse nota, zise, se convinsese că nu mai era în siguranță la hotel. Dar casa familiei Acton putea fi păzită. Într-adevăr, putea fi mai sigură decât un hotel mare, cu numeroasele lui intrări. Va pune polițiști afară, în față și în spate, zi și noapte. Pe deasupra, îi aminti domnișoarei Acton, era încă minoră: conform legii, el era obligat să dea ascultare tatălui, chiar împotriva voinței ei.

Credeam că domnișoara Acton va izbucni, într-un fel sau altul. În schimb, cedă, dar numai cu condiția să i se permită să continue tratamentul medical a doua zi, dimineața.

— Mai ales acum, adăugă, când știu că nu pot avea încredere în memoria mea.

Spuse acest lucru cu aparentă sinceritate, dar era imposibil de spus dacă se îndoia de veridicitatea propriei memorii sau le făcea un reproș celor care refuzau să-i dea crezare.

Nu mă mai privi după aceea, nici măcar o dată. Coborârea tăcută cu liftul a fost chinuitoare, dar domnișoara Acton se reținea cu o demnitate deloc specifică mamei sale, care părea a considera tot ce se întâmplase ca pe un afront personal. Se stabili că urma să mă duc la casa din Gramercy Park a doua zi de dimineață, apoi plecară cu un automobil spre centru. McClellan făcu la fel. Banwell, aruncând o ultimă privire în direcția mea, deloc binevoitoare, se îndepărtă într-o trăsură, lăsându-ne pe mine și pe detectivul Littlemore pe trotuar.

Polițistul se întoarse spre mine:

— Ți-a spus ea că a fost Banwell?

— Da, am zis.

— Și o crezi, nu?

— O cred.

— Pot să te întreb ceva? zise Littlemore. Să zicem că o fată își pierde memoria. I se golește, pur și simplu.

Apoi memoria îi revine. Poți paria pe ea că e adevărată când și-o recapătă? Poți să garantezi?

— Nu, am răspuns. Ar putea fi falsă. Ar putea să fie imaginație luată drept memorie.

— Dar o crezi?

— Da.

— Și ce vrei să spui, doctore?

— Nu știu ce vreau să spun, am zis. Pot să te întreb *și eu* ceva, domnule detectiv? Ce voiai să-i spui primarului în camera domnișoarei Acton?

— Voiam doar să-i amintesc că și coronerul Hugel – cel care conduce ancheta – credea că Banwell e asasinul.

— Credea? am întrebat. Vrei să spui că nu mai crede?

— Păi acum nu mai poate să creadă, nu după cele spuse de primar, replică Littlemore.

— Nu e posibil ca Banwell să o fi atacat pe fată, chiar dacă altcineva a ucis-o pe cealaltă?

— Nu, răspunse detectivul. Avem dovezi. A fost aceeași persoană, în ambele dăți.

Am intrat iar în hotel, nesigur de mine, de pacientul meu, de situația mea. Era oare posibil ca McClellan să îl acopere pe Banwell? Era în siguranță Nora la ea acasă? Recepționerul strigă numele meu. Tocmai sosise o scrisoare pentru mine. Era de la G. Stanley Hall, rector al Universității Clark. Scrisoarea era lungă – și profund tulburătoare.

PLECÂND DE LA hotelul Manhattan, detectivul Littlemore se îndreptă spre stația de taxiuri.

În seara dinainte, Littlemore aflase de la bătrânul taximetrist că bărbatul brunet – care plecase de la Balmoral duminică la miezul nopții – se urcase într-un taxi cu motor, roșu cu verde, în fața hotelului Manhattan. Informația îi dezvăluia multe detectivului. Cu doar un deceniu înainte, toate taxiurile din Manhattan erau trase de cai. Pe la 1900, o sută de taxiuri motorizate se învârteau prin oraș, dar erau toate electrice. Supraponderale din cauza bateriilor de patru sute de kilograme, taxiurile electrice erau populare, dar greoaie; uneori, pasagerii

trebuiau să coboare și să pună umărul la împins când aveau de urcat pante dificile. În 1907, Compania de Taxiuri din New York lansase primele taxiuri cu benzină, echipate cu aparate de taxat, pentru ca pasagerii să poată vedea prețul. Aceste taxiuri au avut un succes imediat – au avut, adică, succes la cei din lumea bună, singurii care-și permiteau să plătească cincizeci de cenți pe kilometru – și au ajuns repede să fie mai numeroase decât toate celelalte taxiuri din oraș, fie ele electrice sau cu cai. Recunoșteai întotdeauna un taxi din New York după însemnele lui roșii și verzi.

Mai multe asemenea vehicule erau parcate în stația de taxiuri din fața hotelului Manhattan. Șoferii îi spuseră lui Littlemore să încerce la garajul Allen, de pe Strada 57, între bulevardele 11 și 12, unde era sediul Companiei de Taxiuri din New York și de unde putea ușor să afle cine fusese în tura respectivă, duminică. Detectivul avu noroc. Două ore mai târziu primise răspunsurile. Un șofer pe nume Luria luase un tip brunet din fața hotelului Manhattan, duminică, după miezul nopții. Luria își amintea exact, pentru că bărbatul nu coborâse din hotel, ci dintr-o birjă. Littlemore află unde mersese brunetul și se duse în persoană la adresa respectivă, o casă particulară. Aici norocul nu mai fu de partea lui.

Casa era pe Bulevardul 40, imediat după Broadway. Era o construcție cu două etaje, cu un inel pestriț de metal pe ușă și cu draperii roșii la ferestre. Littlemore trebui să bată de cinci sau de șase ori până veni o tânără atrăgătoare. Fata era remarcabil de sumar îmbrăcată pentru acea oră a după-amiezii. Când Littlemore îi spuse că era de la poliție, ea dădu ochii peste cap și îi zise să aștepte.

Fu condus într-un salon cu covoare orientale groase, cu o sumedenie aiuritoare de oglinzi pe pereți și de velur stacojiu pe mobile. Mirosul de tutun și de alcool se păstrase în faldurile draperiilor. Sus plângea un copil. Cinci minute mai târziu, o altă femeie, mai în vârstă și destul de grasă, îmbrăcată într-o robă de culoarea vinului de Bordeaux, coborî scările acoperite cu mochetă roșie.

— Ai mult tupeu, zise femeia, care se prezentă ca Susan Merrill – doamna Susan Merrill. Dintr-un seif

ascuns în perete, în spatele unei oglinzi, scoase o cutie de valori din metal gravat, pe care o deschise cu o cheie. Numără cincizeci de dolari.

— Uite. Acum ieși. Oricum sunt în întârziere.

— Nu vreau banii tăi, doamnă, zise Littlemore.

— A, nu mai spune. Mi-e greață de voi toți. Greta, întoarce-te aici.

Fata sumar îmbrăcată se întinse pe canapea, căscând. Deși era trei și un sfert, dormise până când bătuse Littlemore la ușă.

— Greta, detectivul nu vrea banii noștri. Du-l în camera verde. Termină repede, domnule.

— Nu am venit nici pentru asta, doamnă, zise Littlemore. Vreau numai să îți pun o întrebare. A venit aici un tip duminică noaptea, târziu. Încerc să-l găsesc.

Doamna Merrill se uită suspicioasă la detectiv.

— Aha, deci acum îmi vreți clienții? Și ce o să le faceți, o să-i scuturați și voi?

— Probabil că ai cunoscut niște polițiști răi, zise Littlemore.

— Mai sunt și de alt soi?

— O fată a fost omorâtă duminică seara, răspunse Littlemore. Omul care a făcut-o a biciuit-o. A legat-o, a și tăiat-o destul de urât. Apoi a strangulat-o. Îl vreau pe tipul respectiv. Asta-i tot.

Femeia își strânse roba purpurie mai tare în jurul umerilor. Puse banii la loc în cutie și o închise.

— Era o femeie de stradă?

— Nu, zise detectivul. Era o fată bogată. Foarte bogată. Locuia într-o clădire luxoasă în nordul orașului.

— Mda, mare păcat. Și ce are de-a face cu mine?

— Bărbatul care a venit aici, răspunse Littlemore. Credem că el ar putea fi criminalul.

— Ai idee, domnule detectiv, câți bărbați vin aici duminică noaptea?

— Omul nostru a venit singur. Înalt, brunet, cu o valiză sau o geantă neagră.

— Greta, îți amintești să fi fost cineva de genul ăsta?

— Să mă gândesc, reflectă visătoarea Greta. Nu. Nimeni.

— Ei, ce mai vrei de la mine? zise doamna Merrill. Ai auzit-o.

— Dar sigur a venit aici, doamnă. Taximetristul l-a lăsat chiar în fața ușii.

— În fața ușii? Asta nu înseamnă că a și intrat. Nu e singurul apartament din bloc.

Littlemore clătină încet din cap. I se părea că Greta e un pic prea blazată, iar doamna Merrill un pic prea dornică să-l vadă plecat.

CAPITOLUL TREISPREZECE

ÎMI CERUSE SĂ o sărut.

Mergeam pe Strada 42, dar cu ochii minții vedeam buzele întredeschise ale Norei Acton. Îi simțeam încă gâtul moale între palmele mele. O auzeam șoptind cele două cuvinte.

Scrisoarea rectorului Hall era în buzunarul vestei. Ar fi trebuit să am un singur gând în minte: cum să abordez potențiala anulare nu numai a conferinței din săptămâna următoare de la Clark, ci și a întregii reputații a doctorului Freud, cel puțin în America. Totuși, nu puteam să văd decât gura domnișoarei Acton și ochii ei închiși.

Nu mă mințeam singur. Știam care erau sentimentele ei pentru mine. Mai văzusem asta și înainte, de prea multe ori. Una dintre pacientele mele din Worcester, o fată pe nume Rachel, insista să se dezbrace până la brâu la fiecare ședință de analiză. Găsea de fiecare dată alt motiv: bătaia neregulată a inimii, o coastă care, chipurile, era ruptă, o durere pulsând în partea inferioară a spatelui. Iar Rachel era doar una dintre multe alte paciente. În toate aceste cazuri, nu rezistasem niciodată tentației – pentru că nu fusesem tentat. Din contră, emergența mașinațiunilor de seducere la pacienții analizelor mele mi s-a părut mereu macabră.

Dacă pacientele mele ar fi fost mai atrăgătoare, mă îndoiesc că felul lor de a se comporta mi-ar fi inspirat aceeași senzație dezagreabilă. Nu am nici o virtute specială. Dar femeile acelea nu erau atrăgătoare. Cele

mai multe erau suficient de bătrâne ca să-mi poată fi mame. Dorința lor mă dezgusta. Rachel era altfel. Era drăguță: picioare lungi, ochi întunecați – un pic prea apropiați, ca să fiu sincer – și un chip care putea fi socotit plăcut, sau mai mult decât plăcut. Dar era agresiv nevrotică, ceea ce nu mă incita absolut deloc.

Îmi imaginam că alte fete, mai atrăgătoare, veneau la consult. Îmi imaginam evenimente indescriptibile – dar nu imposibile – întâmplându-se în cabinet. Astfel am ajuns ca, de fiecare dată când o nouă pacientă doritoare de psihanaliză trecea pragul, să mă surprind evaluându-i farmecele. Ca urmare, am început să fiu dezgustat de mine însumi, sfârșind prin a mă întreba dacă trebuia să mai practic meseria de analist. Nu mai luasem nici un pacient pentru analiză în vara aceea – până la domnișoara Acton.

Iar acum ea mă invitase să o sărut. Nu era nici un secret în privința a ceea ce aș fi vrut să-i fac. Nu mai experimentasem niciodată o asemenea dorință de dominare, de posesiune. Mă îndoiam serios că eram sub puterea contratransferului. Ca să fiu deschis, simțisem aceeași dorință de prima dată când o avusesem în fața ochilor pe domnișoara Acton. Dar, pentru ea, lucrurile stăteau în mod limpede altfel. Nu numai că își revenea după trauma unui atac fizic, mai mult, suferea un transfer de cea mai virulentă speță.

Afișase toate semnele faptului că mă displăcea până în momentul în care simțise amintirile reprimate revenind, eliberate de presiunea fizică pe care i-o aplicasem asupra gâtului. În acea clipă, devenisem pentru ea un fel de figură a autorității. Înainte de asta, antipatia era un termen prea blând. Mă ura; mi-o spusese. Din acea clipă, voia să mi se dăruiască – sau cel puțin așa credea. Pentru că era limpede ca lumina zilei, oricât de rău îmi părea să recunosc, că iubirea pe care o simțea, dacă se poate numi iubire, era un artefact, o ficțiune creată de intensitatea transferului analitic.

Deși nu-mi aminteam să fi traversat Bulevardul 6 sau 7, m-am găsit deodată în mijlocul lui Times Square. Am mers în grădina de pe acoperișul lui Hammerstein's

Victoria, unde trebuia să mă întâlnesc cu Freud și cu ceilalți la prânz. Pe latura din dreapta, grădina de pe acoperiș era de fapt un teatru, cu scenă, terase, loje și un alt acoperiș propriu la cincisprezece metri înălțime. Piesa, de fapt un spectacol de acrobație pe sârmă, era încă în desfășurare. Artista de pe frânghie era o franțuzoaică cu bonetă, cu o rochie albastră de nuanța cerului și ciorapi albaștri. De fiecare dată când își agita umbrela căutându-și echilibrul, femeile bine îmbrăcate din public țipau la unison. N-am înțeles niciodată de ce reacționează astfel cei din public: cu siguranță, persoana de pe frânghie pretinde numai că e în pericol.

Nu i-am găsit pe ceilalți. Evident, întârziasem; probabil că plecaseră. Așa că am plecat spre locuința lui Brill, în Central Park West, unde știam că urmau să se întoarcă. Nu răspunse nimeni la ușă. Am traversat și m-am așezat pe o bancă, singur, cu Central Park în spate. Am scos scrisoarea lui Hall. După ce am recitit-o de cel puțin șase ori, am lăsat-o și am scos altceva ce trebuia să citesc – nu cred că e nevoie să spun ce.

— Le ai? îl întrebă coronerul Hugel pe Louis Riviere, șeful secției fotografice interne, în subsolul sediului poliției.

— Acum le dau lustrul, strigă Riviere, aplecat deasupra unei chiuvete în camera obscură.

— Dar ți-am lăsat plăcile fotografice la șapte dimineața, protestă Hugel. Sigur sunt gata.

— Liniștește-te, te rog, zise Riviere, aprinzând lumina. Intră. Iată-le.

Hugel intră în camera obscură și se uită la fotografii cu o agitație prea intensă. Le parcurse rapid, una câte una, lăsându-le deoparte pe cele care nu-l interesau. Apoi se opri, privind lung un cadru apropiat al gâtului fetei, prezentând un semn circular distinct.

— Ce-i asta, aici, pe gâtul fetei? întrebă.

— O vânătaie, nu? zise Riviere.

— Nici o vânătaie obișnuită nu-i așa de perfect circulară, răspunse coronerul, scoțându-și ochelarii și

apropiind fotografia la trei centimetri de ochi. Se distingea o pată neagră rotundă și granulară pe un gât aproape alb. Louis, unde-i lentila ta?

Riviere aduse ceva ce arăta ca un pahar de tărie răsturnat. Coronerul i-l smulse din mâini, îl așeză pe fotografie în locul unde era pata întunecată și privi prin ea.

— L-am prins! strigă. L-am prins!

Din afara camerei obscure se auzi glasul detectivului Littlemore:

— Ce s-a întâmplat, domnule Hugel?

— Littlemore, zise Hugel, ești aici. Excelent.

— Dumneavoastră mi-ați cerut să vin, domnule Hugel.

— Da, și o să vezi acum de ce, spuse coronerul, cerându-i prin semne lui Littlemore să folosească lentila lui Riviere. Detectivul se supuse. Mărite, liniile granulare din interiorul cercului negru se prezentau mult mai distinct.

— Și ziceți, spuse Littlemore, că alea sunt litere?

— Într-adevăr, răspunse coronerul triumfător. Două litere.

— E ceva ciudat cu ele, continuă Littlemore. Nu arată cum trebuie. A doua ar putea fi un J. Prima – nu știu.

— Nu arată cum trebuie pentru că sunt pe dos, domnule Littlemore, zise coronerul. Louis, explică-i te rog detectivului de ce sunt invers literele.

Riviere se uită și el prin lentilă.

— Le văd: două litere unite. Dacă sunt scrise invers, atunci cea din dreapta, despre care monsieur Littlemore zicea că e J, nu e J, ci G.

— Corect, spuse coronerul.

— Dar de ce, întrebă Riviere, ar trebui ca scrisul să fie pe dos?

— Pentru că, domnilor, e un imprimeu lăsat pe gâtul fetei de acul de la cravata atacatorului. Hugel făcu o pauză pentru efectul dramatic. Vă amintiți că atacatorul și-a folosit cravata de mătase ca să o sugrume pe domnișoara Riverford. A fost suficient de inteligent pentru a lua cravata de la locul crimei. Dar a făcut o greșeală. Pe cravată, când a comis crima, era și acul lui – un ac gravat cu monograma proprie. Din întâmplare, acul a

intrat în contact direct cu pielea moale și sensibilă de pe gâtul fetei. Din cauza presiunii îndelungate, monograma s-a imprimat pe gât, așa cum un inel prea strâmt lasă o urmă pe deget. Imprimarea respectivă, domnilor, înregistrează inițialele asasinului la fel de limpede ca și când ne-ar fi lăsat o carte de vizită, doar că în oglindă. Litera din dreapta e un G întors, pentru că G e inițiala prenumelui bărbatului care a ucis-o pe Elizabeth Riverford. Litera din stânga e un B întors, pentru că acel bărbat e George Banwell. Acum știm de ce a trebuit să-i fure cadavrul de la morgă. A văzut vânătaia trădătoare de pe gâtul ei și și-a dat seama că până la urmă o s-o descifrez. Ce nu a prevăzut e că sustragerea cadavrului era inutilă – datorită acestei fotografii!

— Domnule Hugel?... zise detectivul Littlemore.

Coronerul oftă din greu.

— Să-ți mai explic o dată, domnule detectiv?

— Nu Banwell a făcut-o, domnule Hugel, zise Littlemore. Are un alibi.

— Imposibil, spuse Hugel. Apartamentul lui e la același etaj, în aceeași clădire. Crima s-a produs între miezul nopții și ora două dimineața, duminică. Banwell ar fi trebuit să se întoarcă de la orice întâlnire, până la ora aceea.

— Are un alibi; repetă Littlemore, și încă ce alibi. A fost cu primarul toată noaptea de duminică, până în dimineața de luni – în afara orașului.

— Ce? zise coronerul.

— Mai e un defect în argumentația dumneavoastră, interveni Riviere. Nu sunteți așa de familiarizat cu fotografiile ca mine. Ați făcut fotografiile astea singur?

— Da, răspunse coronerul încruntându-se. De ce?

— Sunt ferotipii[1]. Cele mai învechite. Aveți noroc că țin o rezervă de sulfat de fier. Imaginile pe care le aveți aici diferă de realitate. Stânga e dreapta, iar dreapta e stânga.

---

1 Ferotipia este un procedeu de reproducere fotografică în care materialul sensibil este format dintr-o emulsie de colodiu aplicată pe o tablă smălțuită. (N. tr.)

— Ce? zise iar coronerul.

— O imagine răsturnată, spuse Riviere. Iar un negativ dublu e o imagine pozitivă. Ceea ce înseamnă că fotografia arată monograma cum ar trebui, și nu răsturnat.

— Nu se poate, țipă Hugel, mai degrabă revoltat decât neîncrezător, ca și cum Littlemore și Riviere ar fi încercat să-i fure ceva.

— Ba fără îndoială că așa e, monsieur Hugel, zise Riviere.

— Deci chiar *era* un J, spuse detectivul Littlemore. Tipul se numește Johnson, sau așa cumva. Care-i prima literă?

Riviere își potrivi din nou ochiul pe lentilă.

— Nu prea arată a literă. Dar ar putea fi un E, aș zice – sau nu, poate un C.

— Charles Johnson, spuse detectivul.

Coronerul rămase pe loc, repetând:

— Nu se poate.

ÎN CELE DIN urmă un taxi opri în fața locuinței lui Brill, și cei patru oameni – Freud, Brill, Ferenczi și Jones – coborâră. Se lămuri că merseseră la un film după prânz, o poveste cu hoți și vardiști și curse sălbatice. Ferenczi nu se mai putea opri din povestit. De fapt, îmi spuse Brill, sărise de pe locul lui când o locomotivă păruse că își aruncă aburii direct către public; era primul lui film.

Freud mă întrebă dacă voiam să petrec o oră cu el în parc, ca să-i povestesc despre domnișoara Acton. Am spus că nimic nu mi-ar face mai mare plăcere, dar apăruse altceva; primisem vești neplăcute prin poștă.

— Nu ești singurul, zise Brill. Jones a primit o telegramă azi dimineață de la Morton Prince, din Boston. A fost arestat ieri.

— Doctorul Prince? Eram șocat.

— Acuzat de obscenitate, continuă Brill. Obscenitatea în chestiune: două articole pe care voia să le publice, descriind terapii ale isteriei efectuate prin metoda psihanalitică.

— N-ar trebui să-mi fac griji în legătură cu Prince, zise Jones. A fost primar în Boston cândva, știi. Va ieși bine din asta.

Morton Prince nu fusese nicicând primar în Boston – tatăl său fusese –, dar Jones era așa de sigur în privința asta, încât n-am vrut să-l pun în încurcătură. Am întrebat în schimb:

— De unde putea ști poliția ce intenționa Prince să publice?

— Exact asta ne-am întrebat și noi, zise Ferenczi.

— N-am avut niciodată încredere în Sidis, adăugă Brill, referindu-se la un doctor din consiliul editorial al revistei lui Prince. Dar nu trebuie să uităm că e vorba de Boston. Acolo arestează și un sandviș cu piept de pui dacă nu e îmbrăcat cumsecade. Au arestat-o pe australianca aia – Kellerman, înotătoarea – pentru că avea un costum de baie care nu-i acoperea și genunchii.

— Mă tem că noutățile mele sunt încă și mai rele, domnilor, am spus, și îl privesc direct pe doctorul Freud. Cursurile de săptămâna viitoare nu mai sunt atât de sigure. Doctorul Freud a fost atacat personal – vreau să spun că numele i-a fost atacat – în Worcester. Nici nu vă pot spune cât de rău îmi pare că eu trebuie să transmit mesajul.

Am început să rezum cât se putea mai mult din scrisoarea rectorului Hall, fără să intru în acuzațiile sordide la adresa lui Freud. Un agent reprezentând o familie putred de bogată din New York se întâlnise cu Hall cu o zi în urmă, oferind Universității Clark o sumă pe care Hall o descrisese ca fiind „extrem de darnică". Familia era gata să ofere un ajutor pentru un spital cu cincizeci de paturi pentru boli mintale și nervoase, achitând costul noii clădiri, dar suportând și cheltuielile incluzând achiziționarea celor mai moderne echipamente, angajarea de asistente medicale și de personal, cât și plata unor salarii suficient de mari pentru a atrage cei mai buni neurologi din New York și Boston.

— Asta ar costa o jumătate de milion de dolari, zise Brill.

— Considerabil mai mult, am răspuns. Ne-ar face, dintr-un foc, institutul psihiatric cel mai avansat din țară. L-am depăși chiar și pe McLean.

— Cine-i familia?

— Hall nu spune, i-am răspuns lui Brill.

— Dar e permis așa ceva? întrebă Ferenczi. Niște particulari să plătească o universitate publică?

— Se numește filantropie, răspunse Brill. De asta sunt așa de bogate universitățile americane. Și așa vor depăși curând marile universități europene.

— Aiurea, îi scăpă lui Jones. Niciodată.

— Spune mai departe, Younger, zise Freud. Nu e nimic inoportun în ce ne-ai povestit până acum.

— Familia a pus două condiții, am continuat. Se pare că un membru al familiei e un doctor bine-cunoscut, cu anumite vederi în psihologie. Prima condiție prevede că psihanaliza nu poate fi practicată în noul spital și nici nu poate fi inclusă în curriculumul Universității Clark pentru a fi predată. A doua e ca prelegerile doctorului Freud de săptămâna viitoare să fie anulate. Altfel, donația va merge la alt spital – în New York.

Urmară diferite exclamații de stupoare și de dezaprobare. Numai Freud își păstră sângele rece.

— Și Hall ce spune că va face? întrebă.

— Mă tem că asta nu e tot, am spus. Și nici nu e partea cea mai rea. Rectorului Hall i s-a dat un dosar referitor la doctorul Freud.

— Spune mai repede, pentru Dumnezeu, mă admonestă Brill. Nu te juca de-a baba oarba.

Am explicat că dosarul trebuia să adune probe de comportament licențios – de fapt, criminal – al lui Freud. Rectorului Hall i se spusese că gravele erori de comportament ale lui Freud vor fi în curând denunțate în presa din New York. Familia era sigură că Hall, după citirea documentelor conținute în dosar, va fi de acord că apariția lui Freud la Clark trebuie anulată, pentru binele universității.

— Rectorul Hall nu a trimis dosarul propriu-zis, am spus, dar scrisoarea rezumă acuzele. Pot să vă dau scrisoarea, domnule doctor Freud? Rectorul Hall mi-a

cerut expres să vă spun că aveți dreptul să fiți informat despre tot ce se spune împotriva dumneavoastră.

— Foarte elegant din partea lui, remarcă Brill.

Nu știu de ce – poate din cauză că eram purtătorul scrisorii – mă simțeam răspunzător pentru dezastrul care se prefigura. Era ca și când l-aș fi invitat personal pe Freud la Clark numai ca să-l distrug. Nu mă îngrijoram numai pentru soarta lui Freud. Aveam motive egoiste să nu vreau să-l văd doborât pe acest om, pe a cărui autoritate îmi sprijinisem atât de multe dintre credințele proprii – de fapt, atât de mult din propria viață. Nu suntem sfinți, dar îmi formasem cumva, de ani buni, credința că Freud era altfel decât noi. Îmi închipuiam că el (spre deosebire de mine) căpătase prin intuiția psihologică acces la un plan superior tentațiilor josnice. Mă rugam cerului ca acuzațiile din scrisoarea lui Hall să fie false, deși aveau acea acuratețe a detaliului care ține de domeniul adevărului.

— Nu-i nevoie să citesc scrisoarea în particular, zise Freud. Povestește-ne ce s-a spus împotriva mea. Nu am secrete față de nimeni dintre cei de față.

Am început cu cea mai ușoară acuzație:

— Se spune că nu sunteți căsătorit cu femeia cu care trăiți, deși o prezentați peste tot în lume ca fiind soția dumneavoastră.

— Dar acesta nu e Freud, strigă Brill. E Jones.

— Ei, te rog frumos, replică Jones indignat.

— Of, hai, Jones, zise Brill. Toată lumea știe că nu ești însurat cu Loë.

— Freud să nu fie însurat, spuse Jones, privind înapoia umărului stâng. Ce absurd.

— Ce altceva? zise Freud.

— Că ați fost concediat de la un spital respectat, am continuat stânjenit, pentru că nu încetați să discutați fantezii sexuale cu fetițe de doisprezece și treisprezece ani, care se aflau acolo pentru tratarea unor boli pur fizice, nu psihice.

— Dar e vorba de Jones! exclamă Brill.

Jones fusese cuprins de un interes brusc și amănunțit pentru arhitectura clădirii în care se afla apartamentul lui Brill.

— Că ați fost dat în judecată de soțul uneia dintre paciente și împușcat de altul, am spus.

— Iar Jones! țipă Brill.

— Că aveți în prezent o legătură sexuală, am adăugat, cu menajera dumneavoastră adolescentă.

Brill se uită de la Freud la mine, la Ferenczi, apoi la Jones, care acum scruta cerul, părând că studiază modelele de migrație ale speciilor de păsări din Manhattan.

— Ernest? zise Brill. Sigur nu faci asta. Spune-ne că nu o faci.

O serie de zgomote muzicale însoțind dregerea vocii veniră dinspre Jones, dar nici un răspuns verbal.

— Ești dezgustător, îi spuse Brill lui Jones. Complet dezgustător.

— Asta e tot, Younger? întrebă Freud.

— Nu, domnule, am răspuns. Acuza finală era cea mai rea. Mai e una: că sunteți implicat în prezent în altă legătură sexuală, cu o pacientă a dumneavoastră, o rusoaică de nouăsprezece ani, studentă la medicină. Se spune că legătura e notorie, că mama fetei v-a scris, rugându-vă să nu-i distrugeți copila. După toate aparențele, dosarul reproduce răspunsul dumneavoastră adresat mamei. În scrisoarea dumneavoastră, sau în ceea ce pretind ei că ar fi acea scrisoare, cereți bani mamei în schimbul... în schimbul reținerii de la alte relații sexuale cu pacienta.

După ce am încheiat, nimeni nu vorbi pentru o bună bucată de vreme. În cele din urmă, Ferenczi izbucni:

— Dar ăsta e Jung, pentru Dumnezeu!

— Sándor! replică Freud vehement.

— Jung a scris asta? întrebă Brill. Mamei unei paciente?

Ferenczi se plesni peste gură.

— Hopa, zise. Dar, Freud, nu-i poți lăsa să creadă că e vorba de tine. O să apară în ziare. Îmi imaginez deja titlurile.

Și eu mi le imaginam: FREUD ELIBERAT DE TOATE ACUZAȚIILE.

— Deci, reflectă mohorât Brill, suntem atacați simultan în Boston, în Worcester și în New York. Nu poate fi o coincidență.

— Care-i atacul din New York? întrebă Ferenczi.

— Treaba cu Ieremia, cu Sodoma și Gomora, răspunse iritat Brill. Cele două mesaje nu au fost singurele pe care le-am primit. Au mai fost multe.

Furăm cu toții surprinși și îi cerurăm lui Brill să ne explice.

— A început de îndată ce m-am apucat de traducerea cărții lui Freud despre isterie, zise. De unde știau că fac asta, e un mister pentru mine. Dar, chiar în săptămâna în care am început, am primit primul mesaj, și situația s-a înrăutățit constant de atunci. Apăreau atunci când mă așteptam mai puțin. Sunt amenințat, sunt sigur de asta. De fiecare dată e vorba despre un pasaj biblic îndemnând la crimă – întotdeauna despre evrei și despre desfrâu și despre foc. Mă face să mă gândesc la un pogrom.

DE DATA ACEASTA, nimeni nu încercă să-l oprească pe Littlemore, în timp ce urca scările casei cu numărul 782 de pe Bulevardul 8. Era ora patru – ora pregătirii cinei la restaurant, din care se auzeau țipete în dialectul chinezesc cantonez, punctate de sfârâiala șuierătoare a bucăților de pui aruncate în ulei încins. Littlemore, care nu mai mâncase de dimineață, nu ar fi refuzat niște *chop suey* de porc. Simțea ochi pândindu-l din toate apartamentele, dar nu vedea pe nimeni. Auzi pe cineva fugind într-un hol de deasupra și o discuție în șoaptă. La apartamentul 4C, bătaia în ușă avu același efect ca și înainte: nimic, în afară de sunetul unor pași grăbiți retrăgându-se pe scările din spate.

Littlemore se uită la ceas. Aprinse o țigară ca să combată mirosurile plutind pe coridor, sperând că va ajunge la Betty la timp ca să o poată invita la cină. Câteva minute mai târziu, ofițerul John Reardon urcă mărșăluind scările, remorcând un chinez docil și speriat.

— Exact cum ai spus, domnule detectiv, zise ofițerul Reardon. A dat buzna pe ușa din spate de parcă avea foc în pantaloni.

Littlemore îl studie pe nenorocitul de Chong Sing.

— Nu vrei să vorbești cu mine, domnule Chong, nu? întrebă. Să zicem că ne uităm prin apartamentul tău. Deschide.

Chong Sing era mult mai scund decât Littlemore sau Reardon. Era genul îndesat, cu nasul lat și mare și cu pielea ridată. Gesticulă neputincios, încercând să arate că nu vorbea englezește.

— Deschide, îi comandă Littlemore, bătând în ușa încuiată.

Chinezul scoase o cheie și descuie ușa. Camera lui era un model de ordine și curățenie. Nu găseai nici un fir de praf, nici o ceașcă nelalocul ei. Două paturi de campanie, învelite cu niște cuverturi jerpelite, îndeplineau, pe câte se părea, tripla funcție de paturi, canapele și mese. Pereții erau goi. Mai multe seturi de bețișoare de tămâie ardeau într-un colț, împrăștiind o aromă înțepătoare în aerul nemișcat și fierbinte.

— Ai făcut curat pentru noi, zise Littlemore, măsurând camera cu privirea. Drăguț. Dar ți-a scăpat un loc, totuși. Cu o mișcare a bărbiei, Littlemore făcu un semn în sus. Atât Chong Sing, cât și ofițerul Reardon ridicară ochii. Pe tavanul jos era o pată mare și întunecată, lungă de aproape un metru, deasupra paturilor de campanie.

— Ce-i aia? întrebă polițistul.

— Pată de fum, răspunse Littlemore. Opiu. Jack, ai observat ceva ciudat la fereastra asta?

Reardon aruncă o privire către fereastra mică a garsonierei.

— Nu. Ce-i cu ea? întrebă.

— E închisă, răspunse Littlemore. Patruzeci de grade, și fereastra e închisă. Vezi ce-i afară.

Reardon deschise geamul și se aplecă deasupra unui burlan îngust de aerisire. Luă câteva obiecte pe care le găsi pe bordura de dedesubt: o lampă cu ulei, o jumătate de duzină de pipe lungi, boluri și un ac. Chong Sing părea să fie într-o confuzie totală, scuturând din cap, uitându-se de la detectiv la ofițerul de poliție și iar înapoi la detectiv.

— Ai o întreagă prăvălie de opiu aici, nu, domnule Chong? zise detectivul. Ai fost vreodată în apartamentul domnișoarei Riverford, la Balmoral?

— Ha? făcu Chong Sing, ridicând neajutorat din umeri.

— De unde ai avut pământ roșu pe pantofi? perseveră detectivul.

— Ha?

— Jack, zise Littlemore, du-l pe domnul Chong într-o celulă pe Strada 47. Spune-i căpitanului Post că e traficant de opiu.

Când ofițerul Reardon îl apucă de braț, Chong vorbi, în sfârșit.

— Așteptat. Spus la tine. Eu stat în apartament numai ziua. Nu știu opiu. Nu văzut opiu înainte.

— Sigur, spuse Littlemore. Ia-l de aici, Jack.

— OK, OK, zise Chong. Spus la tine cine vinde opiu. OK?

— Ia-l de aici, zise detectivul.

Văzând cătușele lui Reardon, Chong izbucni:

— Așteptat! Spus la tine altceva. Arătat la tine altceva. Venit cu mine pe hol. Arătat ce cauți.

Glasul lui Chong se schimbase. Părea că îi e cu adevărat frică acum. Littlemore îi făcu semn lui Reardon să-l lase pe Chong să iasă înaintea lor pe coridorul întunecat și strâmt. Cu două etaje mai jos, zgomotul restaurantului putea fi încă deslușit și, în timp ce-l urmau pe chinez de-a lungul holului, pe casa scărilor, Littlemore începu să audă coardele vibrând disonant ale instrumentelor muzicale chinezești. Mirosul de carne se înteți. Toate ușile erau întredeschise, permițând locatarilor să-i observe pe cei ce treceau – toate, mai puțin una. Singura ușă închisă aparținea camerei de la celălalt capăt al coridorului. Aici Chong se opri.

— Înăuntru, zise. Înăuntru.

— Cine stă aici? întrebă detectivul.

— Vărul meu, spuse Chong. Leon. Stat aici înainte. Acum nimeni.

Ușa era încuiată. Nu răspunse nimeni la bătaia lui Littlemore dar, din momentul în care fu suficient de

aproape pentru a ridica mâna, detectivul știu că duhoarea cumplită de carne nu venea de fapt de la restaurant. Scoase din buzunar două lame subțiri de metal. Littlemore era un obișnuit al ușilor încuiate. O deschise curând și pe aceasta.

Camera, deși la fel de mare, alcătuia un contrast perfect cu cea a lui Chong Sing. Ornamente roșii și țipătoare împodobeau toate suprafețele. O duzină de vase, și mari, și mici, erau risipite peste tot, cele mai multe sculptate în formă de dragoni și de demoni. Pe pervaz era o cutie roșie lăcuită, cu o oglinjoară rotundă dedesubt; pe un dulap stătea o statuetă pictată a Fecioarei cu Pruncul. Aproape fiecare centimetru pătrat al pereților era acoperit cu fotografii înrămate, înfățișând toate un chinez complet diferit de Chong Sing. Bărbatul din fotografii era înalt și izbitor de chipeș, cu un nas acvilin și o piele netedă și imaculată. Era îmbrăcat cu jachetă americană, cămașă și cravată. Aproape toate pozele îl înfățișau cu femei tinere – diferite femei tinere.

Ceea ce atrăgea atenția, totuși, era un obiect masiv plasat de-a dreptul în mijlocul camerei: un cufăr mare închis. Era genul de cufăr folosit de turiștii înstăriți, cu piele pe margini și cu balamale de alamă. Ca dimensiuni, avea trei sferturi de metru înălțime, tot atâta în lungime și un metru lățime. Era legat cu frânghie zdravănă de cort.

Aerul era fetid. Littlemore abia mai putea respira. Muzica chinezească venea direct din camera de deasupra; detectivului îi venea greu să gândească. Cufărul părea, și asta nu era posibil, să vibreze în atmosfera densă. Littlemore își deschise briceagul. Și ofițerul Reardon avea unul. Fără un cuvânt, se apropiară împreună de ladă și începură să taie frânghiile groase. O mulțime de chinezi, mulți cu batiste la gură, se adunară în ușă să privească.

— Pune-ți briceagul la loc, Jack, zise Littlemore către ofițerul Reardon. Supraveghează-l doar pe Chong.

Detectivul se chinuia cu frânghiile. Când desprinse ultima legătură, capacul cufărului se deschise bufnind. Reardon se dădu înapoi, fie din cauza surprizei, fie din

cauza gazului rău mirositor care țâșni din cufăr. Littlemore își acoperi gura cu mâneca, dar rămase pe loc. În ladă erau trei lucruri: o pălărie de damă împodobită cu o pasăre împăiată; un vraf gros de scrisori și de plicuri legate la un loc cu sfoară; și corpul contorsionat al unei tinere, oribil de descompus, îmbrăcată numai în desuuri, cu un medalion de argint la gât și o cravată albă de mătase răsucită strâns în jurul gâtului.

Ofițerul Reardon nu-l mai supraveghea pe Chong. În schimb, era cât pe ce să leșine. Văzând asta, Chong se strecură în mulțimea de chinezi care murmurau și ieși pe ușa deschisă.

AM URCAT TĂCUȚI cele patru rânduri de scări spre apartamentul lui Brill, fiecare întrebându-se, presupun, cum trebuiau tratate dificultățile din Worcester. Mai aveam de petrecut câteva ore până să mergem la un dineu la care ne invitase Smith Jelliffe, editorul lui Brill. În fața apartamentului de la al cincilea etaj, Ferenczi comentă ceva legat de un miros bizar de frunze arse, sau de hârtie arsă.

— Poate că incinerează cineva un mort în bucătărie? sugeră el plin de solicitudine.

Brill deschise ușa. Ceea ce văzurăm înăuntru era cu totul neașteptat.

Ningea în apartamentul lui Brill – sau așa părea. Un praf alb și fin plutea prin cameră, rotindu-se în curenții de aer provocați de deschiderea ușii; podeaua era și ea acoperită de acea materie. Toate cărțile lui Brill, ca și mesele, tocurile geamurilor și scaunele, erau îmbâcsite. Mirosea a foc peste tot. Rose Brill era în mijlocul camerei, cu mătura și fărașul în mâini, acoperită din creștet până-n călcâie de o chiciură albă, curățând frenetic.

— Abia am ajuns, strigă. Închideți ușa, pentru Dumnezeu. Ce-i asta?

Mi-am umplut palma cu pulberea albă.

— E cenușă, am zis.

— Ai lăsat ceva pe foc? o întrebă Ferenczi.

— Nimic, răspunse, scoțându-și firișoarele albe din ochi.

— Cineva a adus asta aici, zise Brill. Se învârtea prin cameră ca în transă, cu mâinile întinse în față, tot luând cenușă în palme și apoi aruncând-o. Se întoarse brusc către Rose: Uitați-vă la ea. Uitați-vă la ea.

— Ce-i cu ea? întrebă Freud.

— E un stâlp de sare.

CÂND CĂPITANUL POST sosi cu întăriri de la secția din Strada 47, ordonă – în ciuda obiecțiilor detectivului Littlemore – arestarea a șase chinezi de la numărul 782 de pe Bulevardul 8, inclusiv pe managerul restaurantului și doi patroni care avuseseră ghinionul să urce să vadă ce era cu scandalul respectiv. Corpul fu transportat la morgă și începu o dublă vânătoare de oameni.

Primul gând al lui Littlemore a fost că găsise cadavrul lipsă al lui Elizabeth Riverford, dar era prea descompus. Nu era patolog de meserie, dar se îndoia că domnișoara Riverford, ucisă duminica seara, ar fi putut să intre într-o putrefacție atât de avansată până miercuri. Domnul Hugel, se gândi Littlemore, avea să știe sigur asta.

Între timp, detectivul citise scrisorile găsite în cufăr. Erau scrisori de dragoste, mai mult de treizeci. Toate începeau cu *Dragul meu Leon*; toate erau semnate *Elsie*. Vecinii nu se puneau de acord în ce privește numele locatarului. Unii îi spuneau Leon Ling; alții spuneau că îl chema William Leon. Conducea un restaurant chinezesc, dar nu-l mai văzuse nimeni de o lună. Vorbea o engleză excelentă și purta numai costume americane.

Littlemore examină fotografiile care atârnau pe pereți. Locatarii confirmară că bărbatul din imagini era Leon, dar nu știau sau nu voiau să spună cine erau femeile. Littlemore observă că erau toate albe. Apoi mai observă ceva.

Detectivul luă una dintre fotografii. Îl înfățișa pe Leon în picioare, zâmbind, încadrat de două tinere foarte atrăgătoare. La început, detectivul crezu că se înșală. Când se convinse că nu, puse fotografia în buzunarul

vestei, stabili o întâlnire cu căpitanul Post pentru a doua zi și părăsi clădirea.

Aerul după-amiezii târzii era încă neplăcut de fierbinte și înăbușitor, dar venea parcă direct din grădinile paradisului în comparație cu cel din camera lăsată în urmă de Littlemore. Tocmai trecuse de cinci când ajunse la apartamentul lui Betty. Nu era acasă. Mama ei încercă din răsputeri să-l facă pe detectiv să înțeleagă unde era „Benedetta", dar, cum femeia vorbea în italiană, și încă foarte repede, detectivul nu pricepu o iotă. În cele din urmă, unul dintre frații mai mici ai lui Betty veni la ușă și traduse: Betty era la închisoare.

Tot ceea ce știa doamna Longobardi – pentru că o evreică drăguță venise și îi povestise – era că fuseseră niște necazuri la fabrica unde Betty începuse să muncească din acea zi. Unele dintre fete fuseseră luate de acolo, iar printre ele și Betty.

— Luate? întrebă Littlemore. Și duse unde?

Mama nu știa.

Littlemore fugi până la stația de metrou de pe Strada 59. Merse în picioare până în centru, prea agitat ca să ocupe un loc. La sediul poliției, află că greviștii se grupaseră la una dintre fabricile mari de textile din Greenwich Village, cei care pichetau începuseră să spargă ferestre, iar poliția îi arestase pe cei mai zbuciumați douăzeci și cinci dintre ei, ca să facă liniște pe străzi. Toți zurbagiii erau acum la închisoare. Bărbații erau ținuți la Tombs, fetele în piața Jefferson.

CAPITOLUL PAISPREZECE

În anii 1870, un pâlc luxos de case victoriene în stilul goticului superior răsărise pe terenul triunghiular încadrat de intersecția Străzii 10 cu Bulevardul 6, contrastând nepotrivit cu cartierul oricum de proastă reputație al muncitorilor. Noul tribunal, policromatic, era un talmeș-balmeș de acoperișuri cu pante abrupte, cu frontoane și turnulețe ivindu-se din fiecare vârf și la fiecare unghi; turnul de veghe era încununat cu un crenel de 60 de metri. O închisoare cu cinci etaje în același stil era lipită de tribunal, iar de închisoare era lipit un alt edificiu, adăpostind piața. În chip colectiv, locul era cunoscut ca piața Jefferson; ideea era ca instituțiile legii și ale ordinii să nu fie separate de cele ale vieții zilnice.

Ziua, în tribunalul din piața Jefferson se judecau cazurile penale de mare importanță. Începând cu orele târzii, același tribunal se transforma în judecătoria de noapte a orașului, tratând cazurile de moravuri. Prin urmare, închisoarea din piața Jefferson era ocupată cu precădere de prostituate așteptând verdictul și pedeapsa. Aici, în această închisoare, găsi Littlemore o Betty istovită, dar nevătămată, în seara de miercuri.

Fusese dusă într-o celulă spațioasă și aglomerată de la subsol. Vreo douăzeci și cinci sau treizeci de femei se aflau înăuntru, împărțite în grupuri mici sau așezate pe bănci lungi și înguste lipite de pereți.

În celulă erau două tipuri de prizoniere. Mai întâi, vreo cincisprezece tinere în uniforme de lucru ca a lui

Betty – fuste închise la culoare și simple, lungi, bine-înțeles, până la glezne, și cămăși albe cu mânecă lungă. Deținutele acestea erau de la fabrica de cămăși unde fusese angajată Betty pentru o jumătate de zi. Câteva dintre ele nu aveau mai mult de treisprezece ani.

Cu ele mai era o duzină de femei, de vârste diferite și cu veșminte și machiaje mult mai colorate. Cele mai multe erau gălăgioase și cât se poate de relaxate, familiarizate cu locul. Una, totuși, era chiar mai gălăgioasă decât celelalte, plângându-se mereu gardienilor și cerând să i se spună cum era posibil ca o femeie în situația ei să fie ținută la închisoare. Littlemore o recunoscu pe dată; era doamna Susan Merrill. Era singura care ședea pe un scaun, întrucât celelalte i-l cedaseră respectuoase. Purta un șal stacojiu pe umeri, iar în brațe avea un copilaș care dormea liniștit, în ciuda tărăboiului.

Insigna îi deschisese lui Littlemore ușile închisorii, dar nu putea să o scoată și pe Betty de acolo. Stăteau în picioare, la doar câțiva centimetri unul de celălalt, separați de barele de metal lungi din tavan până în podea, vorbindu-și încetișor.

— Prima ta zi de muncă, Betty, zise Littlemore, și intri în grevă?

Nu intrase în grevă. Dimineața, când ajunsese la fabrică, Betty se dusese direct la al nouălea etaj și se alăturase celorlalte o sută de fete. Erau însă cel puțin cincizeci de scaune goale în fața unor mașini de cusut nefolosite. Se întâmplase următorul lucru: cu o zi în urmă, o sută cincizeci de cusătorese fuseseră date afară pentru că „țineau cu sindicaliștii". În aceeași seară, ca răspuns, Sindicatul Internațional al Textilistelor organizase o grevă la fabrica lui Betty. În cursul dimineții, un mic grup de muncitori și de sindicaliști se adunase jos, în stradă, strigând la muncitorii de la etajele de deasupra.

— Spuneau că suntem spărgători de grevă, explică Betty. Acum știu de ce m-au angajat așa de repede – erau înlocuite fetele din sindicat. Nu sunt o spărgătoare de grevă, Jimmy, așa-i?

— Cred că nu, zise Littlemore, dar pentru ce făceau grevă, de fapt?

— A, n-o să-ți vină să crezi. Mai întâi, e cald ca într-un cuptor. Apoi, le iau fetelor chirie pentru toate celea: pentru dulapuri, pentru mașinile de cusut, ace, scaunele pe care stăm. Nu iei nici jumătate din leafa pe care ți-o promit. Jimmy, era acolo o fată care a muncit șaptezeci și două de ore săptămâna trecută și a luat trei dolari. Trei dolari! Asta înseamnă... înseamnă... cât înseamnă?

— Patru cenți pe oră, zise Littlemore. E foarte puțin.

— Și ăsta nu-i cel mai grav lucru. Încuie toate ușile ca să țină fetele la lucru; nu te poți duce nici la baie.

— Of, Betty, trebuia să pleci pur și simplu. Nu trebuia să te apuci să pichetezi cu oamenii ăia care spărgeau geamuri și făceau toate alea.

Betty fu pe jumătate indignată, pe jumătate zăpăcită.

— N-am pichetat, Jimmy.

— Păi atunci de ce te-au arestat?

— Pentru că am plecat. *Ni s-a spus* că ajungem la închisoare dacă ne dăm demisia de acolo, dar nu i-am crezut. Și n-a spart nimeni geamuri. Polițiștii au fost cei care au lovit oamenii.

— Ăia nu erau polițiști.

— Ba da, erau.

— O, Doamne, zise Littlemore. Trebuie să te scot de aici.

Chemă un gardian și îi spuse că Betty era fata lui și n-avea nici o legătură cu greva; ajunsese după gratii din greșeală. La cuvintele „fata mea", Betty lăsă ochii în pământ și surâse stânjenită.

Gardianul, prieten cu Littlemore, răspunse cu părere de rău că mâinile îi erau legate.

— Nu-i vorba de mine, Jimmy, zise. Trebuie să vorbești cu Becker.

— Cu Beck? întrebă Littlemore, și ochii îi scânteiară. E Beck pe aici?

Gardianul îl conduse pe Littlemore pe hol, până la o cameră unde cinci bărbați beau, fumau și jucau cu mare zarvă cărți la lumina palidă a unui bec electric. Unul dintre ei era sergentul Charles Becker, un zdrahon

semănând cu un hidrant, cu un cartuș pe post de cap și vorbind cu o puternică voce baritonală. Becker, de cincisprezece ani în poliție, un adevărat veteran, răspundea de cartierul cel mai corupt din Manhattan, Tenderloin, în care cazinourile și bordelurile cele mai pompoase ale orașului, inclusiv cel al lui Susan Merrill, se amestecau cu cele mai extravagante restaurante și cabarete. Prezența lui Becker în acea închisoare era un mare noroc pentru Littlemore, care petrecuse șase luni ca ofițer de patrulă în echipa lui Becker.

— Salutare, Beck, spuse tare Littlemore.

— Littlemouse! explodă Becker, amestecând cărțile. Băieți, faceți cunoștință cu frățiorul meu detectiv din centru. Jimmy, ăștia de aici sunt Gyp, Whitey, Lefty și Dago – îl mai știi pe Dago, nu?

— Salut, Dago, zise detectivul.

— Acum doi sau trei ani, povesti Becker amicilor lui, referindu-se la Littlemore, tipul de față a rezolvat un caz în locul meu. Mi l-a pus pur și simplu în palmă pe șmenar – cuvântul fu pronunțat *șmienar* –, care își tot achită de atunci nota de plată. Întotdeauna ajung să plătească, băieți. Ce cauți pe aici, Jimmy, ești la vânătoare?

Becker îl ascultă, dând din cap, fără să-și desprindă nici o clipă privirea de la masa de poker. Cu tonul unui om care își savurează o manifestare de mare mărinimie, ordonă gardienilor să o elibereze pe prietena detectivului. Littlemore îi mulțumi călduros lui Becker și se întoarse grăbit la celulă, de unde o luă pe Betty. În drumul spre ieșire, Littlemore își vârî capul pe ușă și îi mulțumi iar lui Becker.

— Auzi, Beck, zise. Se mai poate încă o favoare?

— Zi, frățioare, răspunse Beck.

— E o doamnă cu un copilaș înăuntru. E vreo șansă să o lăsăm și pe ea să plece?

Becker își stinse țigara. Vocea îi rămase ca înainte, dar veselia amicilor lui se potoli deodată.

— O doamnă? întrebă Becker.

Littlemore își dădu seama că ceva nu era în regulă, dar nu știa ce.

— Vorbește de Susie, șefule, zise Gyp, pe numele lui adevărat Horowitz.

— Susie? Doar n-o fi Susie Merrill în pușcăria mea, nu, Whitey? zise Becker.

— E la noi, aici, șefule, răspunse Whitey, pe numele lui adevărat Seidenschner.

— Ai ceva interese la Susie, Jimmy?

— Nu, Beck, zise Littlemore. Mă gîndeam doar că... știi, cu un copil mic aici...

— Îhî, zise Becker.

— Lasă, uită că am spus asta, zise Littlemore. Adică, dacă ea e...

Becker mugi către gardieni să-i dea drumul lui Susie. Pe lângă ordinul acesta, slobozi mai multe imprecații, arătându-și mânia pentru faptul că se afla un copilaș în închisoarea lui și strigând că, dacă mai veneau „și alte copilițe" în celule, să fie aduse imediat la el. Cererea aceasta produse o furtună de hohote printre oamenii lui. Littlemore decise că era mai bine să plece. Îi mulțumi lui Becker a treia oară – fără să obțină nici un răspuns de data asta – și plecă cu Betty.

Strada 10 era aproape pustie. O briză ușoară bătea dinspre vest. Pe treptele închisorii, în umbra impunătorului edificiu victorian, Betty se opri.

— O cunoști pe femeia aia? întrebă. Pe cea cu copilul?

— Oarecum.

— Dar, Jimmy, e... e o matroană.

— Știu, zise Littlemore, făcând o grimasă. Am fost în localul ei.

Betty îl plesni pe detectiv peste față.

— Au, zise Littlemore. Am fost acolo doar ca să-i pun niște întrebări legate de cazul Riverford.

— Of, Jimmy, de ce n-ai spus așa de la început? întrebă Betty. Își prinse obrajii în mâini, apoi își așeză blând palma pe obrazul lui. Zâmbi. Îmi pare rău.

Se îmbrățișară. Erau tot îmbrățișați și un minut mai târziu, când porțile grele de stejar ale închisorii se deschiseră și o rază de lumină căzu asupra lor. Susan Merrill stătea la ieșire, împovărată de copilașul din brațe și cu o pălărie enormă pe cap. Littlemore îi ținu ușa.

Betty o rugă să o lase să-i țină copilul, pe care femeia mai în vârstă i-l dădu bucuroasă.

— Deci tu m-ai scos, îi spuse Susie lui Littlemore. Bănuiesc că acum îți închipui că îți datorez ceva.

— Nu, doamnă.

Susie lăsă capul pe spate, ca să se poată uita mai bine la detectiv. Cerând copilul de la Betty, șopti atât de încet, încât Littlemore abia o auzi:

— O să sfârșești prin a fi omorât.

Nici Littlemore, nici Betty nu răspunseră.

— Știu pe cine cauți, continuă Susie, vorbind la fel de încet. 18 martie 1907.

— Ce?

— Știu pe cine, și știu de ce. Tu nu știi, dar eu știu. Nu fac nimic pe gratis, totuși.

— Ce-i cu 18 martie 1907?

— Asta tu să afli. Și tu să-l *prinzi*, șuieră cu un venin atât de puternic, încât acoperi cu palma fața copilului, ca și când ar fi vrut să-l protejeze.

— Ce-i cu ziua aia? insistă Littlemore.

— Întreabă la ușa următoare, șopti Susie Merrill, înainte să dispară în noaptea ce se lăsa.

ROSE NE SCOASE din apartament – ceea ce era cât se poate de amabil din partea ei. Cu siguranță că nu voia să-l vadă pe Freud implicat în curățenie. Cât despre Brill, părea la fel de amorțit ca un soldat cu sindromul DaCosta[1]. Nu mai venea la dineu, zise, și ne rugă să prezentăm scuzele lui.

Jones luă metroul până la hotelul unde stătea, care era mai departe de centru și mai ieftin decât al nostru, în timp ce Freud, Ferenczi și cu mine am hotărât să mergem pe jos până la hotelul Manhattan, traversând parcul. Este extraordinar cât de pustiu poate să fie seara cel mai mare parc din New York. La început, am făcut

1 Sindrom care se manifestă printr-o oboseală extremă, respirație grea, dispnee, tremur, palpitații și transpirație. (N. tr.)

schimb de ipoteze în legătură cu scena ieșită din comun din apartamentul lui Brill; apoi, Freud ne întrebă pe mine și pe Ferenczi cum ar trebui să răspundă scrisorii rectorului Hall.

Ferenczi declară că trebuia să trimitem imediat o dezmințire de preferat telegrafic, explicând că toate acuzele de comportament imoral împotriva lui Freud priveau în realitate fapte comise de Jones și Jung. Singura problemă era, din punctul de vedere al lui Ferenczi, dacă Hall o să ne creadă pe cuvânt.

— Îl cunoști pe Hall, Younger, zise Freud. Care-i părerea ta?

— Rectorul Hall ne va crede pe cuvânt, am răspuns, subînțelegând că mă va crede pe mine. Dar mă întreb, domnule doctor Freud, dacă nu cumva exact asta se așteaptă să faceți.

— Cine? întrebă Ferenczi.

— Oricine se află în spatele acestui complot, am spus.

— Nu înțeleg, zise Ferenczi.

— Știu unde bate Younger, răspunse Freud. Oricine a făcut asta știe că acuzațiile îi privesc pe Jones și pe Jung, nu pe mine. Deci: sunt pus în poziția de a-mi incrimina prietenii, situație în care Hall nu mai poate spune că se confruntă cu niște simple zvonuri. Din contră, eu o să fiu cel care va fi coroborat acuzațiile, iar Hall va fi obligat să ia măsuri responsabile. E posibil să nu mai accepte ca Jones și Jung să conferențieze săptămâna viitoare. Eu îmi țin în continuare cursurile, cu prețul căderii în dizgrație a doi dintre discipolii mei – cei mai bine plasați pentru a-mi răspândi ideile în lume.

— Dar nu se poate să nu spuneți nimic, protestă Ferenczi, ca și când ați fi vinovat.

Freud se gândi câteva clipe.

— Vom nega acuzațiile – însă asta e tot ce vom face. O să-i trimit lui Hall o scrisoare scurtă, prezentând faptele: sunt însurat, nu am fost niciodată concediat de la nici un spital, nu s-a tras niciodată asupra mea și așa mai departe. Younger, te va pune asta într-o situație delicată?

I-am înțeles întrebarea. Voia să știe dacă mă simțeam obligat să-l informez pe Hall că, în vreme ce Freud era nevinovat la toate capetele de acuzare, Jones și Jung nu erau. Firește, nu aș fi făcut așa ceva.

— Deloc, domnule, am răspuns.

— Bine, zise Freud. După aceea, o să lăsăm totul în seama lui Hall. Dacă, de dragul unei „donații extrem de darnice", Hall e gata să nu lase adevărurile psihanalizei să fie predate în universitatea lui, atunci – iartă-mă, Younger – nu e un aliat demn de luat în seamă, iar America își merită circul.

— Rectorul Hall nu va fi niciodată de acord cu termenii lor, am spus, mai convins decât eram în realitate.

IEȘIND DIN ÎNCHISOAREA din piața Jefferson, Betty Longobardi îi spuse patru cuvinte lui Jimmy Littlemore:

— Să plecăm de aici.

Littlemore nu era chiar așa de dornic să plece. O conduse pe Betty spre Bulevardul 6, cu fluviul lui de oameni care curgea spre nord, întorcându-se acasă de la slujbă. La colț, la câțiva pași de intrarea bogat împodobită a tribunalului, Littlemore se opri și nu mai făcu nici un pas. Acoperind zgomotul asurzitor al unui tren suspendat, îi povesti avântat lui Betty întâmplările din acea zi.

— Femeia a zis că o să fii omorât, Jimmy, fu replica lui Betty, replică pe care Littlemore o simți nu îndeajuns de plină de apreciere față de realizările lui.

— Mai spunea și că ar trebui să întrebăm la ușa următoare, răspunse. Trebuie să fie vorba de tribunal. Haide; suntem chiar aici.

— Nu vreau.

— E un tribunal, Betty. Nimic nu se poate întâmpla într-un tribunal.

Înăuntru, Littlemore îi arătă insigna funcționarului de la intrare, care le spuse unde era biroul cu dosarele, dar își exprimă părerea că nu prea credea că mai e cineva acolo la ora aceea. După ce urcară două etaje, străbătând

un labirint de coridoare pustii, Littlemore și Betty ajunseră la o ușă pe care scria DOSARE. Ușa era încuiată și se vedea că în cameră era întuneric. Intrarea prin efracție nu era un *modus operandi* obișnuit al detectivului dar, având în vedere circumstanțele, se simți îndreptățit să facă asta. Betty se uita nervoasă în jur.

Littlemore aranjă broasca. Închizând ușa în urma lor, aprinse o lampă electrică. Se aflau într-un cameră mică, cu un birou uriaș. Exista și o ieșire prin spate. Era descuiată; și dădea într-o arhivă mai spațioasă. Aici verificară sertarele etichetate, dulap după dulap.

— Nu sunt date, zise Betty. Numai litere.

— O să găsim și un calendar, zise Littlemore. Mereu e și un calendar. O să vezi. Așteaptă până-l găsim.

Nu îi luă mult. Se întoarse la birou, pe care se aflau două mașini de scris, sugative, călimări – și un teanc de registre legate în piele, fiecare mai lat de șaizeci de centimetri. Littlemore îl deschise pe primul. Fiecare pagină reprezenta o zi din viața Curții Supreme din New York, „Termene de judecată", partea I până la III. Paginile pe care Littlemore le dădea una după alta purtau date din 1909. Deschise al doilea registru, care se dovedi a fi calendarul anului 1908, apoi îl deschise pe al treilea. Răsfoindu-l, ajunse repede la 18 martie 1907. Văzu câteva zeci de rânduri de nume de cazuri și de numere, scrise de o mână învățată cu tocul și cu cerneala, deseori tăiate cu o linie sau completate cu însemnări. Citi cu voce tare:

—*10 și 15 minute, calendarul zilei, partea a III-a: Wells vs Interborough R.T. Co. Truax, J.* OK, Wells. Trebuie să-l găsim pe Wells.

Trecu grăbit pe lângă Betty și se întoarse în arhivă, și într-un sertar marcat *W* găsi cazul *Wells vs IRT*: trei pagini prinse una de cealaltă. Le frunzări.

— Nu-i nimic aici, zise. Un fel de accident în metrou. Nici nu s-a ajuns la tribunal.

Reveni la registru.

— *Bernstein vs idem*, citi. *Mensinub vs idem. Selxas vs idem.* Mamă, sunt cel puțin douăzeci de cazuri legate de metrou. Cred că trebuie să ne uităm prin toate.

— Poate că nu asta trebuie să căutăm, Jimmy. Nu mai e altceva?

— *10 și 15 minute, termen de judecată: Tarbles vs Tarbles.* Un divorț?

— Asta-i tot? întrebă Betty.

— *10 și 30 minute, termen de judecată, partea I, termen penal (continuare a termenului din ianuarie). Fitzgerald, J. Statul vs Harry K. Thaw.*

Se priviră lung. Betty și Littlemore recunoscură imediat numele, așa cum ar fi făcut oricine la vremea respectivă în New York și aproape oricine din țară.

— E cel care... zise Betty.

— ... l-a asasinat pe arhitect la Madison Square Garden, termină Littlemore. Apoi înțelese de ce se oprise Betty: se auzeau pași apăsați apropiindu-se pe coridor.

— Cine o fi? șopti fata.

— Stinge lumina, îi ceru Littlemore lui Betty, care stătea lângă lampă. Bâjbâi sub abajur și apăsă nervoasă butoanele, dar rezultatul eforturilor ei fu că aprinse încă un bec. Pașii se opriră. Apoi porniră din nou; se apropiau, nu mai era nici o îndoială, de biroul cu dosare.

— O, nu, zise Betty. Să ne ascundem în arhivă.

— Nu prea cred, zise Littlemore.

Pașii se apropiară, oprindu-se în fața ușii. Clanța se răsuci și ușa se deschise. Era un scundac cu pălărie de pâslă și un costum din trei piese, unul ieftin, se părea, cu o umflătură în zona buzunarului de la piept, ca și când ar fi avut un pistol.

— Nu-i nici o toaletă pe aici? întrebă.

— La etajul doi, zise Littlemore.

— Mulțumesc, zise bărbatul, trântind ușa.

— Hai, zise Littlemore, intrând iar în arhivă. Cazul *Statul vs Thaw* ocupa o duzină bună de sertare. Littlemore găsi transcrierea procesului: erau mii de pagini puse în teancuri de câte zece centimetri, prinse la un loc cu benzi subțiri de cauciuc. Pe alocuri, transcrierea era ilizibilă, cu litere inegale, fără punctuație, cu propoziții întregi formate din cuvinte stâlcite. La data de 18 martie 1907 erau numai cincizeci sau șaizeci de pagini. Littlemore, răsfoindu-le, dădu repede peste

câteva foi de hârtie care se deosebeau de celelalte: scrise curat, organizate în paragrafe bine evidențiate.

— O depoziție scrisă, spuse.

— Cerule, răspunse Betty. Uite!

Puse degetul pe cuvintele *m-a prins de gât* și apoi, pe *biciui*.

Littlemore dădu grăbit prima pagină a depoziției. Era datată *27 octombrie 1903* și începea astfel: *Evelyn Nesbit, fiind sub jurământ, declară...*

— E soția lui Thaw, actrița, zise Betty. Evelyn Nesbit fusese descrisă în mai multe rânduri de câte un condei prea pătimaș al vremii ca fiind cea mai frumoasă femeie din toate timpurile. Se măritase cu Harry Thaw în 1905, cu un an mai devreme ca Thaw să-l ucidă pe Stanford White.

— Înainte să ajungă soția lui, zise Littlemore. Citiră mai departe:

> Locuiesc la hotelul Savoy, la intersecția Bulevardului 5 cu Strada 59, în orașul New York. Sunt în vârstă de 18 ani, fiind născută în ziua de Crăciun a anului 1884.
>
> Cu câteva luni înainte de jumătatea anului 1903, m-am aflat la spitalul dr. Bell, pe Strada 33 din zona de vest, unde am fost operată de apendicită, iar în luna iunie m-am dus în Europa, la cererea lui Henry Kendall Thaw. Domnul Thaw și cu mine am călătorit prin Olanda, oprindu-ne în diverse locuri pentru trenuri de legătură, apoi am mers la München, în Germania. Am călătorit apoi prin munții Bavariei, ajungând în cele din urmă în Tirol, în Austria. În tot acest timp, Thaw și cu mine eram cunoscuți ca soț și soție și eram reprezentați de numitul Thaw sub numele de domnul și doamna Dellis.

— Șarpele, zise Betty.

— Ei, cel puțin a luat-o mai apoi de soție, spuse Littlemore.

> După ce am călătorit împreună timp de cinci sau șase săptămâni, numitul Thaw a închiriat un castel în

Tirolul Austriei, situat la poalele unui munte extrem de izolat. Castelul trebuie să fi fost construit acum câteva secole, pentru că toate camerele și ferestrele erau foarte demodate. Am primit un dormitor pentru uz personal.

În prima seară eram foarte obosită și m-am dus la culcare imediat după cină. Dimineața am luat micul dejun cu numitul Thaw. După micul dejun, domnul Thaw a spus că voia să-mi povestească ceva și mi-a cerut să merg în dormitor. Am intrat în cameră și atunci numitul Thaw m-a apucat din senin de gât și a sfâșiat halatul pe care-l purtam. Numitul Thaw era într-o stare de mare excitație. Ochii îi străluceau, iar în mâna dreaptă avea un bici pentru vite. M-a tras de mâini și m-a aruncat pe pat. Eram lipsită de putere și voiam să strig, dar numitul Thaw mi-a pus mâna pe gură și a încercat să mă sufoce.

Apoi, tot din senin și fără nici un motiv, a început să îmi aplice lovituri dese și violente cu biciul pentru vite. M-a lovit atât de brutal, încât mi-a tăiat pielea și m-a învinețit. L-am implorat să se oprească, dar a refuzat. Se oprea din când în când ca să se odihnească, dar apoi își începea din nou atacul.

Mă temeam cât se poate de serios pentru viața mea; servitorii nu puteau auzi țipetele mele, din motivul că vocea mea nu ajungea în toate colțurile acelui castel vast, așa că nu puteau să îmi vină în ajutor. Numitul Thaw amenința să mă ucidă și, din cauza atacului său brutal, așa cum l-am descris, eram incapabilă să mă mișc.

În dimineața următoare, Thaw a venit din nou în dormitorul meu și mi-a administrat o corecție similară cu cea din ziua anterioară. A luat un bici pentru vite și l-a exersat pe pielea mea dezgolită, sfâșiind-o și lăsându-mă apoi într-o stare apropiată de leșin. Mi-am pierdut cunoștința și nu știu după câtă vreme mi-am revenit.

— Ce oribil, zise Betty. Dar s-a măritat cu el – de ce?

— Pentru bani, bănuiesc, spuse Littlemore. Răsfoi iar depoziția. Crezi că asta e? Adică, asta voia Suzi să găsim?

— Asta trebuie să fie, Jimmy. E ceea ce a pățit și sărmana domnișoară Riverford.

— Știu, zise Littlemore. Dar asta e o depoziție. Arată Susie ca o persoană care știe ceva despre depoziții?

— Ce vrei să spui? Nu poate fi o coincidență.

— De ce și-ar aminti ziua, ziua exactă, când depoziția asta a fost citită la proces? Nu se leagă. Trebuie să fie altceva.

Littlemore se așează pe podea, citind transcrierea. Betty oftă nerăbdătoare. Brusc, detectivul strigă:

— Stai o clipă. Am găsit. Uită-te la *Î*-ul de aici, Betty. Ăsta e procurorul, domnul Jerome, punând întrebări. Acum uită-te cine e martorul care răspunde.

În locul indicat de detectiv, transcrierea spunea următoarele:

Î. *Cum vă numiți?*
R. *Susan Merrill.*
Î. *Spuneți cu ce vă ocupați, vă rog.*
R. *Țin o casă cu camere pentru domni pe Strada 43.*
Î. *Îl cunoașteți pe Harry Thaw?*
R. *Da.*
Î. *Când l-ați cunoscut?*
R. *În 1903. M-a vizitat ca să-și rețină camere. Ceea ce a și făcut.*
Î. *În ce scop voia să facă acest lucru?*
R. *Spunea că angajează tinere ca să joace pe scenă.*
Î. *A adus musafiri în cameră?*
R. *De cele mai multe ori, tinere de cincisprezece ani sau ceva mai mult. Spuneau că vor să ajungă pe scenă.*
Î. *S-a întâmplat ceva neobișnuit în timpul vizitelor acestor fete?*
R. *Da. O fată a intrat în camera lui. Puțin mai târziu, am auzit țipete și am dat fuga acolo. Era legată de stâlpul patului. El avea un bici în mâna dreaptă și se pregătea să o lovească. Fata avea o grămadă de urme de bici pe corp.*
Î. *Cum era îmbrăcată?*
R. *Foarte sumar.*
Î. *Ce s-a întâmplat după aceea?*
R. *Era turbat, și a plecat ca din pușcă. Fata mi-a spus că încercase să o omoare.*
Î. *Puteți descrie biciul?*
R. *Era un bici pentru câini. De data aceea.*
Î. *Au fost și alte dăți?*

R. *Au mai fost o dată două fete. Una dintre ele era dezbrăcată, cealaltă îmbrăcată parțial. Le biciuia cu o cravașă de dame.*
Î. *Ați vorbit vreodată cu el despre acest lucru?*
R. *Da, am vorbit. I-am spus că erau niște fete și nu avea nici un drept să le biciuiască.*
Î. *Ce explicație v-a dat pentru ce făcea?*
R. *Nu mi-a dat nici o explicație. Spunea că aveau nevoie de asta.*
Î. *Ați informat vreodată poliția?*
R. *Nu.*
Î. *De ce?*
R. *A zis că dacă fac asta mă omoară.*

CAPITOLUL CINCISPREZECE

— HAIDE, ZISE FREUD, schimbând subiectul în timp ce ne plimbam prin parc, mergând de la Brill spre hotel. Spune-ne cum te descurci cu domnișoara Nora.

Am ezitat, dar Freud mă asigură că puteam vorbi deschis de față cu Ferenczi, așa că am relatat pe îndelete povestea: întâlnirea ilicită dintre domnul Acton și doamna Banwell, întrezărită de o Nora în vârstă de paisprezece ani, scenă pe care Freud cumva o prevăzuse; ieșirea paroxistică a fetei în camera de hotel, îndreptată împotriva mea; recuperarea aparentă a memoriei, cu identificarea lui George Banwell ca atacator; sosirea bruscă a lui Banwell însuși, alături de părinții fetei și de primar, care îi oferise lui Banwell alibiul.

Ferenczi, după ce-și declară repulsia față de actul sexual dăruit de doamna Banwell lui Harcourt Acton – o reacție pe care mi-a venit greu să o înțeleg, venind din partea unui psihanalist –, întrebă de ce n-ar fi putut Banwell să o atace pe Nora Acton chiar dacă nu o asasinase pe cealaltă fată. I-am explicat că și eu îi pusesem detectivului exact aceeași întrebare, și că aparent existau probe fizice indicând că ambele atacuri fuseseră realizate de același bărbat.

— Să lăsăm partea de criminalistică poliției, de acord? zise Freud. Dacă analiza noastră e utilă poliției, cu atât mai bine. Dacă nu, ajutăm cel puțin pacientul. Am două întrebări pentru tine, Younger. Prima: nu găsești nimic straniu în afirmația Norei că, atunci când a văzut-o pe doamna Banwell cu tatăl ei, n-a înțeles limpede la acea vreme ce anume se întâmpla?

— Cele mai multe fete de paisprezece ani din America nu sunt bine informate în legătură cu acest lucru, domnule doctor Freud.

— Foarte bine, răspunse Freud. Dar nu asta vreau să spun. A sugerat că *acum* înțelege ce văzuse, așa-i?

— Da.

— Te-ai aștepta ca o fată de șaptesprezece ani să fie mai bine informată decât una de paisprezece?

Am început să înțeleg unde voia să ajungă.

— Cum de știe acum, întrebă Freud, ce nu știa atunci?

— Mi-a sugerat ieri, am răspuns, că citește cărți explicite cu acest subiect.

— A, da, așa e, foarte bine. Ei bine, trebuie să ne mai gândim la lucrul acesta. Acum însă, a doua întrebare: spune-mi, Younger, de ce s-a întors împotriva ta?

— Adică de ce a aruncat cu ceașca și cu farfurioara în mine?

— Da, zise Freud.

— Și de ce te-a atacat cu ceainicul cu apă fierbinte, adăugă Ferenczi.

Nu aveam nici un răspuns.

— Ferenczi, poți să-ți luminezi prietenul?

— Și eu sunt în ceață, răspunse Ferenczi. E îndrăgostită de el. Asta cel puțin e evident.

— Tocmai o atinsesem pe frunte, am spus, și eșuasem. M-am așezat. I-am cerut să termine o analogie pe care o începuse mai devreme. Comparase albul spatelui doamnei Banwell cu altceva, dar se întrerupsese. I-am cerut să-și ducă gândul până la capăt.

— De ce? întrebă Freud.

— Pentru că, domnule doctor Freud, ați scris că oricând un pacient își începe o propoziție, dar se întrerupe și nu o termină, se produce o reprimare.

— Bravo, zise Freud. Și cum a răspuns Nora?

— Mi-a spus să ies afară. Așa, din senin. Apoi a început să arunce cu lucruri în mine.

— Pur și simplu?

— Da.

— Și?

Din nou n-am avut replică.

— Nu ți-a trecut prin minte că Nora poate fi geloasă din cauza interesului manifestat de tine pentru Clara Banwell? Mai ales pentru spatele ei dezgolit?

— Interes pentru doamna Banwell? am repetat. N-am întâlnit-o niciodată pe doamna Banwell.

— Subconștientul nu ia în considerare asemenea drăgălășenii, zise Freud. Ia în considerare faptele. Nora tocmai îți descrisese cum Clara Banwell îi oferea o felație tatălui ei, spectacol la care a asistat când avea paisprezece ani. Actul este, bineînțeles, respingător pentru orice persoană decentă; ne umple de cel mai adânc dezgust. Dar Nora nu afișează față de tine un asemenea dezgust, chiar dacă spune că înțelege pe deplin natura actului. Spune chiar că găsea atrăgătoare mișcările doamnei Banwell. Acum, este absolut imposibil ca Nora să fi fost martoră la acea scenă fără să simtă o gelozie profundă. Unei fete îi vine suficient de greu să-și suporte propria mamă; nu va permite niciodată unei alte femei să atâțe pasiunea tatălui fără să o respingă hotărât pe intrusă. Nora, deci, o invidia pe Clara. Voia ca ea să fie cea care să-i ofere felația tatălui ei. Dorința a fost reprimată; a nutrit-o însă mereu, de atunci încoace.

Cu o clipă în urmă, îl taxasem în gând pe Ferenczi pentru că-și exprimase repulsia față de un act sexual „deviant" – o repulsie pe care eu, din cine știe ce motiv, nu o prea împărtășeam, în ciuda observației lui Freud despre ceea ce simt oamenii decenți. Tocmai ce îmi spuneam că fiecare lecție a psihanalizei diminuează dezaprobarea societății pentru așa-numita deviere sexuală. Și, totuși, mă pomeneam acum dominat de același sentiment. Dorința pe care Freud i-o atribuia domnișoarei Acton mă revolta. Dezgustul e atât de reconfortant; pare un fel de probă morală. E greu să te eliberezi de orice sentiment moral care are drept ancoră dezgustul. Nu putem face asta fără a zgudui din temelii întregul nostru simț al binelui și al răului, ca și când s-ar prăbuși platforma care susține întreaga construcție.

— În același timp, continuă Freud, Nora și-a alcătuit un plan pentru a-l seduce pe domnul Banwell, ca să se răzbune pe tatăl ei. Iată de ce a acceptat Nora, după

numai câteva săptămâni, să-l însoțească singură pe Banwell pe acoperiș. Tot din acest motiv s-a plimbat singură cu el pe malul unui lac romantic, doi ani mai târziu. Probabil că l-a încurajat cu tot felul de sugestii legate de interesul ei pentru el, cum orice tânără poate cu ușurință să facă. Cât de surprins trebuie să fi fost el când ea l-a respins – nu numai o dată, ci de două ori.

— Lucru pe care l-a făcut pentru că adevăratul obiect al dorinței era tatăl ei, interveni Ferenczi. Totuși, de ce l-a atacat pe Younger?

— Da, chiar, de ce, Younger? întrebă Freud.

— Pentru că îl vede în mine pe tatăl ei?

— Exact. Când o analizezi, îi iei locul. E reacția de transfer previzibilă. Prin urmare, dorința inconștientă a Norei e să-l gratifice acum pe Younger cu gura și cu gâtul ei. Fantezia aceasta o preocupa atunci când Younger s-a apropiat ca să o atingă pe frunte. Ne-a spus, îți amintești, că ea a început în acea clipă să-și desfacă eșarfa. Gestul reprezenta o invitație adresată lui Younger de a profita de ea. Asta, pot spune, e și explicația faptului că atingerea gâtului a avut succes, iar atingerea frunții nu. Dar Younger a refuzat invitația, spunându-i să-și lege la loc eșarfa. S-a simțit respinsă.

— Chiar a părut jignită, am completat. Nu știam de ce.

— Nu uita, continuă Freud, că fata e, natural, jenată de leziunile pe care le-a suferit. Altfel nu ar purta deloc eșarfa. Era, deci, sensibilă la felul în care vei reacționa la vederea gâtului sau a spatelui ei. Când i-ai spus să-și lege la loc eșarfa, ai rănit-o. Și când, puțin după aceea, ai adus în discuție spatele Clarei Banwell, a fost ca și când i-ai fi spus: „De Clara sunt interesat, nu de tine. Vreau să văd spatele Clarei, nu pe al tău". Ai repetat astfel, fără să vrei, actul de trădare al tatălui ei, provocându-i fetei acea reacție bruscă de furie, altfel inexplicabilă. De aici și atacul ei violent – urmat de dorința de a-ți dărui gâtul și gura.

— Irefutabil, zise Ferenczi, clătinându-și capul în semn de admirație.

INTRÂND ÎN SALONUL casei lor din Gramercy Park, Nora Acton își informă mama că nu o să doarmă în dormitorul ei în noaptea aceea. În schimb, o să stea în salonașul de la etajul întâi. Putea să-l vadă de acolo pe polițistul care patrula afară. Altfel, spuse, nu s-ar simți în siguranță.

Acestea erau primele cuvinte pe care Nora le adresase părinților ei de când plecaseră de la hotel. Când ajunseseră acasă, se dusese direct în camera ei. Fusese chemat doctorul Higginson, dar Nora refuzase să-l vadă. Refuzase și să vină la cină, declarând că nu-i era foame. Mințea; nu mâncase de dimineață, când doamna Biggs îi pregătise micul dejun.

Mildred Acton, prăbușindu-se pe canapeaua din salon și spunând că era epuizată, îi atrase atenția fiicei sale că era cu totul irațională. Cu un ofițer de poliție păzind ușa din față, cu încă unul pentru ușa din spate, cum mai putea să fie în pericol? În orice caz, ideea ca Nora să-și petreacă noaptea în salonaș era scoasă din chestiune. Vecinii puteau s-o vadă. Ce ar fi crezut? Familia trebuia să facă tot posibilul să se comporte ca și când n-ar fi fost nici o rușine.

— Mamă, zise Nora, cum poți spune că am fost făcută de rușine?

— Greșești, nu am spus așa ceva. Harcourt, am spus eu așa ceva?

— Nu, dragă, zise Harcourt Acton, aplecat peste o măsuță de cafea. Citea corespondența adunată în cinci săptămâni. Sigur că nu.

— Am spus clar că trebuie să te porți ca și când *n-ai fost* făcută de rușine.

— Dar n-am fost, zise fata.

— Nu fi încăpățânată, Nora, o sfătui mama ei.

Nora oftă.

— Ce-ai la ochi, tată?

— A, un accident la polo, explică Acton. M-am lovit cu propriul meu ciocan. Ce prostie din partea mea. Vă amintiți retina mea desprinsă cu ceva vreme în urmă? E același ochi. Nu văd nimic cu el, la naiba. Ce ziceți, ăsta da ghinion, nu?

Nimeni nu-i răspunse la întrebare.

— Ei, zise Acton, nu se compară cu al tău, Nora, bineînțeles. N-am vrut să...

— Nu te așeza acolo! strigă doamna Acton către soțul ei, care era pe cale să se așeze într-un fotoliu. Nu, nici acolo. Am curățat scaunele chiar înainte să plecăm.

— Dar unde să mă așez, dragă? întrebă Acton.

Nora închise ochii. Se întoarse să plece.

— Nora, zise mama ei. Cum se numește colegiul ăla al tău?

Fata se opri, cu fiecare mușchi încordat.

— Barnard, răspunse.

— Harcourt, trebuie să-i contactăm dimineață, la prima oră.

— De ce trebuie să-i contactați?

— Ca să le spunem că nu mergi, bineînțeles. E imposibil, acum. Doctorul Higginson spune că trebuie să te odihnești. În primul rând, nici n-am fost niciodată de acord. Colegiu pentru domnișoare! Nu se pomenea așa ceva pe vremea mea.

Norei îi urcă sângele în obraji.

— Nu poți.

— Pardon? zise doamna Acton.

— O să primesc o educație.

— Ai auzit-o? M-a făcut needucată, spuse doamna Acton către soțul ei. Nu paharele alea, Harcourt, folosește-le pe cele de pe raftul de sus.

— Tată? întrebă Nora.

— Păi, Nora, zise Acton, trebuie să ne gândim la ce e mai bine pentru tine.

Nora își privi părinții cu furie nedisimulată. Ieși fugind din cameră și urcă scările, fără să se oprească la primul etaj, unde era dormitorul ei, nici la al doilea, ci continuând să urce până la al treilea, cu tavan scund și compus din câteva cămăruțe. Ajunsă aici, fugi direct în dormitorul doamnei Biggs și se aruncă în patul bătrânei, îngropându-și capul în plapuma aspră. Dacă tatăl ei nu o lasă să meargă la Barnard, îi spuse doamnei Biggs, o să fugă de acasă.

Doamna Biggs făcu tot ce putu ca să o liniștească. Un somn bun, zise, o să-i redea puterile. Era aproape miezul nopții când, în cele din urmă, Nora consimți să meargă la culcare. Ca să fie sigură că fata se simte în siguranță, doamna Biggs avu grijă ca domnul Biggs să stea pe un scaun în fața ușii dormitorului Norei, cu instrucțiuni să rămână acolo toată noaptea.

Bătrânul servitor nu dezertă din post în acea noapte, deși începu să moțăie nu după multă vreme. Polițiștii de asemenea, rămaseră la post. De aceea fu cât se poate de surprinzător când, în toiul nopții, fata simți deodată o batistă de bărbat apăsându-i pe gură și o lamă rece și ascuțită pe gât.

CUM NU MAI fusesem acasă la Jelliffe, nu eram pregătit pentru extravaganța interiorului. Cuvântul *apartament* era inadecvat, dacă nu te gândeai la expresia *apartamente regale*, ca la Versailles, de exemplu, referință pe care era evident că locuința Jelliffe intenționa să o aducă în minte. Porțelan chinezesc albastru, statui de marmură albă și picioare minunat răsucite – picioare de șifonier, picioare de divan, picioare de credenț[1] – erau la vedere peste tot. Dacă Jelliffe încerca să transmită oaspeților impresia de bogăție personală, atunci sigur reușea.

Îl cunoșteam destul de bine pe Freud, de acum, ca să văd că era dezgustat; bostonianul din mine avea aceeași reacție. Ferenczi, din contră, era pur și simplu copleșit de splendoare. L-am auzit schimbând amabilități cu cele două femei mai în vârstă invitate și ele de Jelliffe, înainte de cină, în camera de zi, unde servitorii ne ofereau *hors d'oeuvres* pe tăvi nu de argint, ci de aur. În costumul lui alb, Ferenczi era singurul bărbat prezent care nu purta negru. Nu părea să fie stânjenit nici cât negru sub unghie.

— Atât de mult aur, spuse admirativ către doamne; pe tavanul situat mult deasupra capetelor noastre, sce-

1 Bufet din lemn. (N. tr.)

nele paradisiace pictate erau încadrate cu frunze de aur. Îmi aduce aminte de Operahaz a noastră, construită de Ybl în Budapesta. Ați fost acolo?

Nici una dintre cele două doamne nu fusese. De fapt, își mărturisiră confuzia. Nu le spusese Ferenczi că venea din Ungaria?!

— Da, da, spuse Ferenczi. A, uitați-vă la heruvimul acela din colț, cu strugurii ăia micuți ieșindu-i din gură. Nu-i adorabil?

Freud era adâncit în conversație cu James Hyslop, profesor de logică pensionat din Canada, care avea la ureche o trompetă de mărimea pâlniei unei mașini de vorbit Victrola. Jelliffe se agățase de Charles Loomis Dana, neurologul eminent și, spre deosebire de gazda noastră, membru al acelorași cercuri ca și mătușa Mamie. În Boston, familia Dana e o familie regală: membri ai „Fiilor Libertății", prieteni intimi ai familiei prezidențiale Adams și așa mai departe. O cunoșteam pe o verișoară îndepărtată a lui Dana, o anume domnișoară Draper, din Newport, care ne făcea să ne tăvălim de râs cu felul ei de a imita un bătrân croitor evreu. Jelliffe îmi amintea de un senator care-ți zâmbește prefăcut când îți strânge mâna. Avea o mină de înaltă prețuire de sine, purtându-și pântecul impresionant ca și când opulența ar fi însemnat bărbăție.

Jelliffe mă chemă în grupul lui, pe care-l delecta cu povești despre celebrul lui client, Harry Thaw, trăind, se pare, ca un rege în spitalul în care era închis. Jelliffe ajunse chiar să spună că ar face schimb cu Thaw fără să stea pe gânduri. Se vădea din spusele lui că Jelliffe se umfla în pene cu celebritatea adusă de faptul că era psihiatrul lui Thaw.

— Vă puteți închipui? adăugă. Acum un an ne-a convins pe toți să-l declarăm nebun, ca să scape de acuzația de crimă. Acum vrea să ne facă să jurăm că e sănătos, ca să-l scoatem din azil! Și o să-l scoatem!

Jelliffe râdea în hohote, cu brațul în jurul lui Dana. Mai mulți ascultători i se alăturară; Dana rămase serios. În cameră erau vreo doisprezece musafiri, toți cunoscuți,

însă am înțeles că mai era așteptat unul. Curând, un valet deschise ușa și intră o femeie.

— Doamna Clara Banwell, anunță.

— PUTEȚI PSIHANALIZA PE oricine, domnule doctor Freud? întrebă doamna Banwell, când petrecerea se mută în sufrageria lui Jelliffe. Mă puteți psihanaliza și pe mine?

În anumite ocazii sociale, bărbați altfel onorabili și serioși încep să se comporte, inconștient, ca actorii pe scenă, intrând în rol pe măsură ce vorbesc, jucând în timp ce gesticulează. Cauza e, invariabil, o femeie; Clara Banwell produse acest efect asupra oaspeților masculini ai lui Jelliffe. Avea douăzeci și șase de ani și pielea albă ca a unei prințese japoneze acoperite de pudră. La ea, totul era perfect. Avea forme splendide. Părul îi era negru-pădure, ochii verde-marin, cu o lucire de inteligență fină și provocatoare. O perlă orientală iridiscentă atârna la fiecare ureche, și o perlă mare roz, cu cochilie cu tot, îmbrăcată într-un coșuleț de diamante și platină, era prinsă la gât cu un fir de argint. Când schița un surâs – și nu făcea niciodată mai mult decât să-l schițeze –, bărbații îi cădeau la picioare.

În 1909, oaspeții la un dineu select în America alcătuiau o procesiune pe perechi când erau chemați la masă, fiecare doamnă fiind escortată la braț de un bărbat. Doamna Banwell nu se afla la brațul lui Freud. Își așezase ușor degetele pe încheietura lui Younger la momentul decisiv, dar se adresase firesc lui Freud, captând atenția tuturor în acel moment.

În dimineața aceea, Clara Banwell se întorsese de la țară, în aceeași mașină cu domnul și doamna Acton. Jelliffe o întâlnise în holul clădirii lor din întâmplare. Când află că soțul ei, domnul George Banwell, avea alte obligații sociale, o imploră pe Clara să vină la dineul lui. O asigură că va găsi oaspeți cât se poate de interesanți. Jelliffe o considera pe Clara complet irezistibilă – iar pe soțul ei, complet insuportabil.

— Ceea ce vor femeile, răspunse Freud la întrebarea ei, în timp ce musafirii își ocupau locurile la o masă

strălucind de cristaluri, e un mister, atât pentru analist, cât și pentru poet. Dacă ați putea dumneavoastră să ne spuneți, doamnă Banwell – dar nu puteți. Reprezentați problema, dar nu sunteți în stare să o rezolvați mai mult decât noi, bieții bărbați. Acum, ceea ce vor *bărbații* e aproape întotdeauna evident. Gazda noastră, spre exemplu, a luat cuțitul în locul lingurii, din greșeală.

Toți ochii se întoarseră către silueta mătăhăloasă și zâmbitoare a lui Jelliffe, plasat în capul mesei. Așa era: avea cuțitul – nu pe cel de pâine, ci pe cel de carne – în mâna dreaptă.

— Ce înseamnă asta, domnule doctor Freud? întrebă o doamnă mai în vârstă.

— Înseamnă că doamna Banwell a stârnit impulsurile agresive ale gazdei noastre, zise Freud. Agresiunea aceasta, creată de circumstanțe de competiție sexuală ușor de înțeles de către oricine, i-a condus mâna către instrumentul greșit, dezvăluind dorințe de care el însuși nu era conștient.

Se iscă un murmur în jurul mesei.

— Corect, corect, recunosc, strigă Jelliffe cu o bună dispoziție deloc stânjenită, agitându-și cuțitul în direcția Clarei – mai puțin, bineînțeles, în ceea ce privește faptul că dorințele în chestiune erau inconștiente.

Bădărănia lui civilizată produse o explozie generală de râsete apreciative.

— Din contră, continuă Freud, bunul meu prieten Ferenczi, aici de față, își tot leagă de ceva vreme șervetul de guler, ca o bavețică de copii. Face apel la instinctul dumneavoastră matern, doamnă Banwell.

Ferenczi își roti ochii în jurul mesei cu o perplexitate bonomă: numai acum observă că era singurul care folosea în acest fel șervetul pentru cină.

— Ați conversat îndelung cu soțul meu înainte, domnule doctor Freud, zise doamna Hyslop, o femeie cu aspect de bunicuță așezată lângă Jelliffe. Ce puteți spune despre el?

— Domnule profesor Hyslop, răspunse Freud, vreți să-mi confirmați un lucru? Nu ați pomenit numele mamei dumneavoastră, nu-i așa?

— Ce spuneți? zise Hyslop, ridicându-și trompeta de la ureche.

— N-am vorbit de mama dumneavoastră, nu? întrebă Freud.

— Să vorbim de mama? repetă Hyslop. Deloc.

— Numele ei e Mary, zise Freud.

— De unde știți asta? strigă Hyslop. Se uită acuzator la cei de la masă. De unde știe asta? Nu i-am spus numele mamei.

— Ba sigur că mi l-ați spus, zise Freud, fără să vă dați seama. Ceea ce mă uimește e numele soției dumneavoastră. Jelliffe mi-a spus că e Alva. Mărturisesc că mă așteptam la o variantă a lui Mary. Eram aproape sigur de asta. De aceea vă întreb, doamnă Hyslop, dacă îmi permiteți: v-a dat cumva soțul dumneavoastră un nume de alint?

— Păi al doilea prenume al meu e Maria, spuse surprinsă doamna Hyslop, și mi-a spus mereu Marie.

Aici, Jelliffe lăsă să-i scape un strigăt de surpriză și Freud primi un rând de aplauze.

— M-am trezit cu un guturai în dimineața asta, interveni o doamnă de vizavi de Ferenczi. Și la sfârșitul verii. Are asta vreo semnificație, domnule doctor Freud?

— Un guturai, doamnă? Freud luă o pauză de gândire. Mă tem că, uneori, un guturai e numai un guturai.

— Dar chiar sunt femeile atât de misterioase? reluă Clara Banwell. Cred că sunteți prea blând cu sexul pe care îl reprezint. Ceea ce vor femeile e cel mai simplu lucru din lume.

Se întoarse la dreapta spre tânărul brunet, mult prea chipeș, al cărui papion alb era puțin strâmb. Nu spusese nimic până acum.

— Ce crezi, doctore Younger? Poți să ne spui ce vrea o femeie?

Stratham Younger avea dificultăți în a ține pasul cu Clara Banwell. Deși nu știa asta, se străduia să-și scoată din minte imaginea recurentă a minunatului spate gol al doamnei Banwell unduindu-se blând în lumina lunii și a părului revărsat peste umeri. De asemenea, nu reușea să o separe pe doamna George Banwell de domnul

George Banwell, pe care Younger nu se putea împiedica să-l considere un asasin, în ciuda alibiului pe care i-l oferise primarul.

Younger credea că Nora era cea mai frumoasă fată pe care o văzuse vreodată. Totuși, Clara Banwell era aproape la fel de atrăgătoare, dacă nu chiar mai mult. Dorința omului, spune Hegel, ia naștere întotdeauna ca dorință pentru dorința altuia. Era imposibil pentru orice bărbat să o privească pe Clara Banwell fără să-și dorească să fie ales de ea dintre ceilalți, să fie preferat, să i se ceară ceva. Jelliffe, de exemplu, s-ar fi aruncat bucuros în lama unei săbii dacă Clara ar fi binevoit să-l miluiască cu rugămintea de a face asta. În drumul spre sufragerie, când Clara își așezase mâna pe brațul lui, Younger resimțise contactul în tot corpul. Și totuși, era ceva la ea ce îl îndemna să se țină la distanță. Poate era din cauză că îl întâlnise pe Harcourt Acton. Younger nu se considera un puritan, dar ideea că doamna Banwell putea să îl satisfacă pe un bărbat cu o aparență așa de jalnică îl provoca fără să vrea.

— Sunt sigur, doamnă Banwell, răspunse, că, dacă ne-ai lumina pe toți asupra subiectului femeii, ar fi de departe mai interesant decât dacă aș încerca eu asta.

— *Aș putea* să vă spun, bănuiesc, ce simt cu adevărat femeile în legătură cu bărbații, zise Clara ademenitor. Cel puțin în legătură cu bărbații de care le pasă. V-ar plăcea?

Un val de încuviințări făcu înconjurul mesei, mai ales printre oaspeții de sex masculin.

— Dar nu voi face asta decât dacă promit și bărbații să spună ce simt cu adevărat în legătură cu femeile.

Târgul fu acceptat pe dată cu o aclamație generală, cu toate că Younger nu deschise gura, și nici Charles Dana, așezat în capătul celălalt al mesei.

— Ei bine, din moment ce mă forțați, domnilor, spuse Clara, o să vă mărturisesc secretul nostru. Femeile sunt inferioare bărbaților. Știu că e stângaci din partea mea să spun așa ceva, dar a nega lucrul acesta e o prostie. Toate bogățiile omenirii, materiale și spirituale, sunt create de bărbați. Orașele noastre cu turnuri înalte, știința

noastră, arta și muzica – toate sunt edificate, descoperite, pictate și compuse de voi, bărbații. Femeile știu asta. Nu putem să nu fim dominate de bărbații mai puternici, și din cauza asta nu putem să vă suferim. Iubirea unei femei pentru bărbat e jumătate pasiune animalică, jumătate ură. Cu cât femeia își iubește mai mult bărbatul, cu atât îl urăște mai mult. Dacă un bărbat merită să fie dorit, atunci trebuie să fie superior femeii; și dacă e superior, o parte din ea trebuie să-l urască. Numai în frumusețe vă depășim, și nu e deci de mirare că celebrăm frumsețea înainte de toate. Din acest motivs, concluse, o femeie se află în mare pericol în prezența unui bărbat frumos.

Ascultătorii erau fascinați, reacție cu care Clara Banwell nu era câtuși de puțin nefamiliară. Younger simți că ea îi aruncase o ocheadă extrem de flatantă la capătul observațiilor sale – nu era singurul bărbat de la masă care avu impresia asta –, dar își spuse că era probabil de vină imaginația lui. Lui Younger i se mai păru și că era posibil ca doamna Younger tocmai să fi explicat extremele sălbatice ale sentimentului contradictoriu pe care mama lui i-l purtase soțului ei. Tatăl lui Younger se sinucisese în 1904; mama lui nu se mai recăsătorise. Se întrebă dacă mama lui nutrise dintotdeauna față de soțul ei sentimentul acela de iubire amestecată cu ură pe care îl descrisese doamna Banwell.

— Invidia e, cu siguranță, forța predominantă în viața mentală a femeilor, doamnă Banwell, zise Freud. De asta au femeile un simț atât de redus al justiției.

— Bărbații nu sunt invidioși? întrebă Clara.

— Bărbații sunt ambițioși, răspunse Freud. Invidia lor are, de obicei, această origine. Invidia femeii, dimpotrivă, e întotdeauna erotică. Diferența poate fi văzută în fanteziile diurne. Toți le avem, bineînțeles. La bărbați, totuși, sunt de două feluri: erotice și ambițioase. Cele ale femeii sunt exclusiv erotice.

— Sunt sigură că ale mele nu sunt așa, declară femeia corpolentă cu guturai.

— Cred că domnul doctor Freud are dreptate în toate privințele, zise Clara Banwell, dar mai ales în ce privește

ambiția bărbaților. Soțul meu, George, de exemplu. E bărbatul perfect. Nu e deloc frumos. Dar e totuși chipeș, cu douăzeci de ani mai în vârstă decât mine, plin de succes, puternic, încăpățânat și de nesupus. Pentru toate aceste lucruri îl iubesc. De asemenea, uită că exist din momentul în care nu mă mai are sub ochi; atât de mare îi e ambiția. Pentru asta, îl urăsc. Natura îmi cere asta. Consecința fericită e că sunt liberă să fac ce îmi place – de exemplu, să fiu aici, la una dintre minunatele petreceri date de Smith –, iar George nu va ști nici măcar că am ieșit din casă.

— Clara, răspunse Jelliffe, sunt rănit. Nu mi-ai spus niciodată că te bucuri de o asemenea libertate.

— Spuneam că sunt liberă să fac ce îmi place *mie*, i-o întoarse Clara, nu ce îți place *ție*.

Râsul fu din nou general.

— Ei bine, acum am mărturisit. Ce spun bărbații? Nu disprețuiesc ei în secret legăturile fidelității conjugale? Nu, Smith, te rog; știu ce gândești tu. Aș vrea o opinie mai obiectivă. Doctore Freud, e căsătoria un lucru bun?

— Pentru societate sau pentru individ? răspunse Freud. Pentru societate, căsătoria e fără îndoială un beneficiu. Dar povara moralității civilizate e, pentru mulți, prea greu de suportat. De cât timp sunteți în rolul de soție, doamnă Banwell?

— M-am măritat cu George când aveam nouăsprezece ani, spuse Clara, și imaginea unei Clara Banwell în vârstă de nouăsprezece ani în noaptea nunții invadă mințile câtorva oaspeți – nu numai din tabăra masculină. Adică acum șapte ani.

— În acest caz știți destule, continuă Freud, dacă nu din propria experiență, atunci din aceea a prietenilor, ca să nu fiți surprinsă de ce vă voi spune. În cea mai mare parte a căsniciilor, relațiile fizice satisfăcătoare nu durează prea mult. După patru sau cinci ani, mariajul tinde să eșueze cu totul sub acest aspect, și când se întâmplă asta, intervine și sfârșitul unei comuniuni spirituale. Prin urmare, într-o proporție covârșitoare, mariajul se încheie cu o dezamăgire, atât spirituală, cât și

fizică. Din punct de vedere psihologic, bărbatul și femeia sunt aduși în faza premaritală – cu o singură diferență. Sunt mai săraci acum. Mai săraci, odată cu pierderea unei iluzii.

Clara Banwell îl privea concentrată pe Freud.

— Ce spune? strigă bătrânul profesor Hyslop, încercând să-și apropie cornetul de la ureche de Freud.

— Justifică adulterul, răspunse Charles Dana, vorbind pentru prima oară. Știți, doctore Freud, dincolo de trucurile de salon, atenția pe care o acordați maladiilor provenite din frustrarea sexuală mă surprinde. Cu certitudine, problema noastră nu e că punem prea mult accent pe constrângerea permisivității sexuale, ci că punem prea puțin.

— Cum așa? spuse Freud.

— Un miliard de oameni trăiesc acum pe pământul acesta. Un miliard. Și numărul lor crește geometric. Cum o să trăiască, doctore Freud? Și ce o să mănânce? Vin cu milioanele pe țărmurile noastre în fiecare an: cei mai săraci, cei mai puțin inteligenți, cei mai înclinați către criminalitate. Din cauza lor, orașul nostru e în pragul anarhiei. Închisorile noastre dau pe afară. Se înmulțesc ca mușteleș. Și fură de la noi. Nu-i putem învinovăți; dacă un bărbat e prea sărac pentru a-și hrăni copiii, trebuie să fure. Și totuși dumneavoastră, doctore Freud, dacă vă înțeleg bine ideile, păreți interesat numai de relele aduse de reprimarea sexuală. Aș fi crezut că un om de știință se cuvine să fie interesat de pericolele emancipării sexuale.

— Ce propui, Charles, să oprim imigrarea? întrebă Jelliffe.

— Sterilizarea, replică aprins Dana, tamponându-și bărbia cu șervetul. Fermierul chibzuit știe să nu lase o rasă proastă să se înmulțească. Oamenii nu sunt mai egali decât sunt vitele. Dacă vitelor li s-ar permite să se înmulțească liber, am avea numai carne proastă. Toți imigranții veniți fără mijloace în țara asta ar trebui sterilizați.

— Nu împotriva voinței lor, Charles, nu-i așa? întrebă doamna Hyslop.

— Nimeni nu-i obligă să vină aici, Alva, replică. Nimeni nu-i obligă să rămână. Cum ar putea deci să fie împotriva voinței lor? Dacă vor să se reproducă, să plece. Împotriva voinței e că ni se cere să le suportăm inoportunele odrasle, care ajung cerșetori și hoți. Fac o excepție, desigur, pentru cei care pot trece un test de inteligență. Splendidă supă, Jelliffe, țestoasă veritabilă, nu-i așa? O, știu, veți spune toți că sunt crud și lipsit de inimă. Dar le iau numai fertilitatea. Doctorul Freud le ia ceva mult mai important.

— Ce anume? întrebă Clara.

— Moralitatea, răspunse Dana. În ce fel de lume am trăi, doctore Freud, dacă punctele dumneavoastră de vedere ar deveni generale? Aproape că mi-o pot imagina. Clasele cele mai de jos ar începe să batjocorească „moralitatea civilizată". Satisfacția ar deveni idol. Toți s-ar uni în respingerea disciplinei și a negării de sine, fără de care viața nu are nici o demnitate. Gloata s-ar revolta; de ce n-ar face-o? Și chiar gloata aceasta, ce va dori ea după ce regulile civilizației vor fi abolite? Credeți că va vrea numai sex? Va vrea noi reguli. Va vrea să asculte de un nou nebun. Va vrea sânge – probabil chiar sângele dumneavoastră, doctore Freud, dacă ne ghidăm după istorie. Va vrea să își dovedească superioritatea, cum vor întotdeauna cei din clasele de jos. Și va ucide pentru asta. Văd vărsare de sânge, mare vărsare de sânge, la o scară nemaivăzută. Vreți să eliminați moralitatea civilizată, singurul lucru care ține în frâu brutalitatea omului. Ce oferiți în schimb, doctore Freud? Ce o să puneți în loc?

— Doar adevărul, spuse Freud.

— Adevărul lui Oedip? zise Dana.

— Printre altele, spuse Freud.

— Și mult bine i-a mai făcut.

O LUMÂNARE PÂLPÂIA la căpătâiul patului Norei Acton. Felinarul din Gramercy Park își arunca lumina palidă pe draperii. Nu era destulă lumină nici măcar pentru a da o siluetă bărbatului a cărui prezență Nora o simțea,

mai degrabă decât o vedea, în cameră. Voia să strige, dar mintea nu avea control asupra corpului. Cumva, mintea i se eliberase și o luase razna singură pe propriile-i cărări. Părea că plutește deaupra patului, ridicându-se spre tavan, lăsându-și trupul mic, îmbrăcat în cămășuța de noapte, pe patul de dedesubt.

Acum îl vedea clar pe cel care o ataca, dar de deasupra. Privind în jos către ea însăși, văzu cum îi trăgea batista de pe față. Mai văzu cum îi apăsa un ruj pe gura adormită și supusă. De ce i-ar pune culoare pe buze? Îi plăcea cum arăta acum, se întrebase mereu cum i-ar sta. Ce va face bărbatul mai apoi? De deasupra, Nora îl privi aprinzându-și o țigară de la flacăra lumânării de lângă pat, punându-și genunchiul pe corpul inert și stingându-și țigara direct pe pielea ei, jos, la doar patru sau cinci centimetri de părțile ei cele mai intime.

Corpul tresări sub genunchiul care îl strivea. Văzu asta de sus; se văzu tresărind. Părea că o doare. Dar nu o durea, nu? Observând totul de deasupra, nu simțea nimic. Și dacă ea, privindu-se, nu simțea durere, atunci nu era durere – nu era nimeni care să simtă durerea – era?

PARTEA A IV-A

CAPITOLUL ȘAISPREZECE

VA TREBUI SĂ mă port ca și când n-aș iubi-o, ca și când n-aș avea nici un fel de sentimente pentru ea. Asta îmi spuneam joi dimineață, în timp ce mă bărbieream. La zece și jumătate trebuia să merg la casa Acton ca să reiau analiza Norei. Știam că puteam să o am. Dar ar fi însemnat să o exploatez, să o manipulez, să profit de vulnerabilitatea ei terapeutică – să violez jurământul pe care l-am depus când am devenit medic.

E imposibil de descris ce idei îmi vin în minte când mă gândesc la fata asta, și mă gândesc la ea aproape de fiecare dată când mă trezesc. Ei, nu imposibil, dar nerecomandabil. Ceea ce nu pot literal descrie e golul din plămâni pe care îl simt când nu mai e de față. E ca și cum aș muri din nevoia de ea.

Mă simt ca Hamlet, paralizat. Cu următoarea diferență: simt că mor dacă nu acționez, pe când Hamlet simte că moare dacă acționează. Pentru Hamlet, *a fi* înseamnă a nu acționa. A acționa înseamnă a muri, a nu fi:

> *A fi sau a nu fi: iată-ntrebarea,*
> *Mai vrednic oare e să rabzi în cuget*
> *A'vitregiei praștii și săgeți*
> *Sau fierul să-l ridici asupra mării*
> *De griji – și să le curmi? Să mori: să dormi...*[1]

---

1 William Shakespeare, *Hamlet*, Actul III, scena 1, p. 371, traducere de Leon D. Levițchi și Dan Duțescu, în *Opere Complete*, volumul 5, Editura Univers, București, 1986. (N. tr.)

Cu alte cuvinte, *a fi* înseamnă pur și simplu *să rabzi* soarta, să nu faci nimic și prin asta să trăiești, iar *a nu fi* înseamnă să acționezi, *să ridici fierul (armele)* și *să mori*. Pentru că acțiunea înseamnă moarte, Hamlet spune că știe de ce nu a acționat: teama de moarte, conchide monologul lui, sau de *ceva după moarte*, l-a făcut laș și i-a erodat voința.

Astfel, pentru Hamlet *a fi* înseamnă stază, suferință, lașitate, inacțiune, în timp ce *a nu fi* se leagă de curaj, spirit întreprinzător, acțiune. Sau așa i-a înțeles toată lumea discursul. Dar am niște îndoieli. Da, în final, după ce Hamlet acționează împotriva unchiului său, moare. Poate știe că acesta e destinul lui. Dar existența nu poate intra în ecuație cu inacțiunea. Viața și acțiunea sunt prea strâns îngemănate. *A fi* nu poate însemna *a nu face nimic*. Pur și simplu nu poate. Hamlet e paralizat deoarece, pentru el, acțiunea a ajuns cumva să echivaleze cu non-existența – și această falsă ecuație, această echivalență greșită n-a fost nicicând înțeleasă pe deplin.

Dar, din cauza lui Freud, nu mă mai pot gândi la Hamlet fără să mă gândesc la Oedip și mă tem că ceva similar a început să-mi afecteze și sentimentele pentru domnișoara Acton. Dacă Freud are dreptate în legătură cu dorința domnișoarei Acton de a avea relații sexuale cu tatăl ei, mă tem că n-aș putea suporta asta. Știu: e complet irațional din partea mea. Dacă Freud are dreptate, toată lumea nutrește asemenea dorințe. Nimeni nu se poate abține și nimeni nu trebuie învinuit pentru ele. Totuși, în clipa în care asociez toate acestea cu cazul domnișoarei Acton, îmi pierd capacitatea de a o iubi. Îmi pierd cu totul capacitatea de a iubi: cum pot ființele omenești să fie iubite, dacă purtăm în noi asemenea dorințe respingătoare?

DIMINEAȚA DE JOI încep cu mare vâlvă în casa Acton. Nora se trezi în zori, se năpusti jos din pat, dădu ușa de perete și se prăvăli peste domnul Biggs, care dormea pe scaun în fața dormitorului ei. Știrea se răspândi, alarma sună: domnișoara Acton fusese atacată în cursul nopții.

Cei doi polițiști postați afară tropăiră în sus pe scări, apoi în jos, învârtindu-se de colo până colo și nefăcând mai nimic. Fu chemat încă o dată doctorul Higginson. Bătrânul și bine intenționatul doctor, vizibil frământat de faptul că Nora era iar în postura de victimă și stânjenit din cauza locației arsurii, îi dădu fetei un unguent calmant pe care să și-l aplice cum considera necesar. După care plecă, clătinând din cap și asigurând familia că Nora nu mai suferise alte vătămări. Alți polițiști își făcură apariția. Detectivul Littlemore, care adormise la birou noaptea trecută, ajunse pe la opt.

Detectivul o găsi pe Nora și pe părinții ei înnebuniți în dormitorul fetei. Bărbați în uniformă examinau podeaua acoperită de covoare și ferestrele. Littlemore dădu trusa pentru amprente unuia dintre ei și îi ceru să verifice dacă găsea vreunele utile pe clanță, pe stâlpii patului sau pe pervaz. Nora era ghemuită într-un colț al patului, centru nemișcat al vârtejului, încă în cămașa de noapte, cu părul răvășit, cu privirea năucă și desprinsă de lucrurile din jur. I se lua o declarație după alta.

Fusese George Banwell, le spunea de fiecare dată. George Banwell venise în timpul nopții, cu o țigară și un cuțit. Nu avea nimeni de gând să-l aresteze pe George Banwell? Întrebarea aceasta provocă proteste neliniștite din partea domnului și a doamnei Acton. Nu fusese George, spuneau; era imposibil să fie el. Cum putea Nora să fie sigură că-l văzuse pe el, în toiul nopții?

Littlemore avea o problemă. Ar fi vrut să aibă împotriva lui Banwell altceva decât declarația fetei. La urma urmei, memoria domnișoarei Acton nu era literă de lege. Mai rău, chiar ea recunoștea că nu-l văzuse propriu-zis pe bărbatul din camera ei, noaptea trecută; fusese prea întuneric. Ceea ce spunea ea, și Littlemore ar fi dorit să o spună altfel, era că „putea doar să-și dea seama" că fusese Banwell. Dacă Littlemore l-ar fi arestat pe Banwell, primarul n-ar fi fost prea fericit. Excelenței Sale nu i-ar fi plăcut ca Banwell să fie luat pe sus pentru anchetă.

Una peste alta, detectivul își spuse că era mai bine să aștepte ordinele primarului.

— Dacă nu vă deranjează, domnișoară Acton, zise, aș putea să vă pun o întrebare?

— Dă-i drumul, spuse.

— Îl cunoașteți pe un anume William Leon?

— Pardon?

— William Leon, zise Littlemore. Chinez. Zis și Leon Ling.

— Nu cunosc nici un chinez, domnule detectiv.

— Poate că asta vă va împrospăta memoria, domnișoară, zise detectivul. Scoase din buzunarul vestei o fotografie și i-o întinse fetei. Era cea luată din apartamentul lui Leon, înfățișându-l pe chinez cu cele două tinere. Una dintre ele era Nora Acton.

— De unde ai asta? întrebă fata.

— Spuneți-mi doar cine-i el, domnișoară, zise Littlemore. E foarte important. Poate fi periculos.

— Nu știu. N-am știut niciodată. El a insistat să facă poza asta cu Clara și cu mine.

— Clara?

— Clara Banwell, zise Nora. Ea e cea de lângă el. El era unul dintre chinezii lui Elsie Sigel.

Ambele nume erau extrem de interesante pentru detectivul Littlemore. Cu excepția cazului în care William Leon avea o slăbiciune pentru domnișoarele numite Elsie, o identificase nu doar pe cealaltă femeie din fotografie, ci și pe autorul scrisorilor din cufăr – și, foarte posibil, pe fata moartă găsită împreună cu ele.

— Elsie Sigel, repetă Littlemore. Puteți să-mi povestiți despre ea, domnișoară? O evreică?

— Cerule, nu, zise Nora. Elsie făcea operă de misionariat. Trebuie să fi auzit de familia Sigel. Bunicul ei e celebru. Are statuie în Riverside Park.

Littlemore fluieră admirativ în gând. Generalul Franz Sigel era într-adevăr celebru, erou al Războiului Civil devenit un politician popular în New York. La funeraliile lui, în 1902, mai mult de zece mii de newyorkezi veniseră să-și prezinte omagiile bătrânului îmbrăcat în uniformă completă. Nu era de așteptat ca nepoatele generalilor din Războiul Civil să scrie epistole amoroase managerilor restaurantelor chinezești. Nu era de

așteptat să scrie nici un fel de epistole chinezilor. Întrebă cum îl cunoscuse domnișoara Sigel pe William Leon.

Nora îi spuse puținul pe care îl știa. În primăvara trecută, ea și Clara își oferiseră voluntar serviciile unei asociații caritabile a domnului Riis. Vizitaseră familiile de chiriași din Lower East Side, dând ajutorul pe care-l puteau da. Într-o duminică, în Chinatown, o întâlniseră pe Elsie Sigel ținând o lecție despre Biblie. Un elev de-al ei avea un aparat de fotografiat. Nora și-l amintea bine, pentru că era atât de diferit de ceilalți – mult mai bine îmbrăcat și mai fluent în engleză. Nora nu-i aflase numele, dar Elsie părea să-l cunoască bine. Din cauza aparentei lui prietenii cu Elsie, Clara și ea nu-i putuseră refuza cererile insistente de a face acea poză.

— Știți unde locuiește domnioara Sigel, domnișoară Acton? întrebă Littlemore.

— Nu, dar mă îndoiesc oricum că ai găsi-o acasă. zise Nora. Elsie a fugit cu un tânăr în iulie. La Washington, așa zice lumea.

Littlemore dădu din cap. Îi mulțumi Norei, apoi îl întrebă pe domnul Acton dacă avea un telefon pe care să-l poată folosi. Când prinse legătura cu sediul, lăsă instrucțiuni să fie găsiți părinții unei anume Elsie Sigel, nepoată a generalului Franz Sigel. Dacă membrii familiei Sigel confirmau că nu-și mai văzuseră fata din iulie, atunci trebuiau duși la morgă.

Întorcându-se în dormitorul Norei, Littlemore le găsi numai pe ea și pe doamna Biggs. Ultimul polițist tocmai ieșea din cameră. Îi spuse lui Littlemore că nu găsise deloc amprente, nici pe stâlpii patului, nici pe ferestre. Cât despre clanțe, prea mulți oameni intraseră și ieșiseră. Doamna Biggs încerca să pună ordine în harababura lăsată în urmă de polițiști; Nora rămăsese exact unde o lăsase. Littlemore studie dormitorul.

— Domnișoară Acton, zise, cum credeți că a intrat bărbatul azi-noapte?

— Păi, trebuie că... Nu știu.

Era un mister, reflectă Littlemore. Casa Acton avea numai două uși, cea din față și cea din spate. Ambele fuseseră supravegheate de cei doi polițiști vajnici și

amândoi juraseră că nimeni nu intrase pe vreuna dintre ele. Sigur, bătrânul Biggs adormise la post. Toată lumea spunea asta. Însă Biggs își așezase inteligent scaunul chiar în fața ușii dormitorului; din cauza asta se împiedicase de el fata dis-de-dimineață. Ar fi fost foarte greu pentru oricine să treacă de Biggs fără ca el să se trezească.

Putea intrusul să se fi cățărat pe fereastră? Dormitorul Norei era la etaj. Nu vedea nici o posibilitate ca bărbatul să fi escaladat zidul și, cum dormitorul dădea înspre parc, oricine ar fi încercat așa ceva s-ar fi aflat în văzul ofițerului care stătea în fața casei. Ar fi putut să coboare de pe acoperiș? Probabil. Acoperișul era accesibil de pe clădirile alăturate. Dar vecinii jurau că nu se intrase în casele *lor* în noaptea trecută. De asemenea, lui Littlemore i se părea că un bărbat solid ar fi avut destul de furcă în încercarea de a se strecura prin una dintre ferestrele dormitorului Norei.

În timpul inspecției pe care detectivul Littlemore o făcea acestor ferestre – care nu arătau nici un semn de intrare sau de ieșire forțată –, începură să apară hibe în povestea Norei. Prima dintre ele fu descoperirea, făcută de către doamna Biggs, a unei țigări stinse aruncate în coșul de hârtii al Norei. Țigara avea pe ea urme de ruj. Doamna Biggs părea foarte surprinsă. La fel era și detectivul.

— E a dumneavoastră, domnișoară? întrebă.

— Bineînțeles că nu, zise Nora. Nu fumez. Nu am nici măcar un ruj.

— Și atunci ce aveți pe buze?

Nora își duse mâna la gură. Abia atunci își aminti că-l văzuse pe Banwell rujând-o. Îi ieșise până atunci din minte acest lucru ciudat. Întregul episod era atât de tulbure, atât de începețoșat în amintirea ei. Îi povesti detectivului ce făcuse Banwell. Îi spuse că tot el trebuie să fi pus ruj pe țigară și că probabil o aruncase în coș la plecare. Nu pomeni cel mai ciudat lucru pe care și-l amintea: că-l văzuse pe Banwell de deasupra, nu de dedesubt. Dar insistă asupra faptului că nu avea trusă de machiaj.

— Vă deranjează dacă arunc o privire prin cameră, domnișoară Acton? întrebă Littlemore.

— Oamenii voștri mi-au răscolit camera timp de o oră, răspunse.

— Vă deranjează, domnișoară?

— Nu.

Nici unul dintre polițiști nu căutase până atunci în lucrurile personale ale Norei. Littlemore făcu asta. În sertarul cel mai de jos al măsuței de toaletă găsi câteva obiecte de cosmetică, printre care și pudră de față, o sticluță cu parfum și ruj. Mai era și un pachet de țigări.

— Nu sunt ale mele, zise Nora. Nu știu de unde au apărut.

Littlemore își chemă iar ofițerii în cameră, pentru o examinare mai amănunțită. Câteva minute mai târziu, pe raftul de sus al dulapului, ascuns sub un teanc de pulovere de iarnă, un polițist găsi ceva neașteptat. Era un bici scurt, cu mânerul curbat. Littlemore nu cunoștea practicile medievale ale autopedepsirii, dar chiar și așa putea să-și dea seama că acest tip particular de bici permitea flagelarea în locuri greu de ajuns – cum ar fi spatele victimei.

„Bine că nu l-am arestat pe Banwell", își spuse Jimmy Littlemore.

Detectivul nu mai știu ce să creadă, totuși, când alt ofițer îi arătă ce descoperise în curtea din spate. Polițistul se suise în copac, încercând să vadă dacă se putea ajunge de acolo pe acoperiș. Nu se putea, însă la coborâre omul văzu ceva ce i se păru la început o monedă: un disc micuț și strălucitor de metal, înfipt adânc în trunchi, la vreo treizeci de centimetri deasupra nivelului solului. Îi dădu obiectul lui Littlemore: era un ac bărbătesc de cravată, din aur, rotund și monogramat, cu un fir de mătase albă agățat de încuietoare. Inițialele de pe ac erau *GB*.

BRILL ÎNTÂRZIA, TOCMAI el, la micul dejun. Când apăru, arăta groaznic: neras, înspăimântat, cu un colț al

gulerului îndreptat în sus. Ne spuse mie, lui Freud și lui Ferenczi că Rose nu-și găsise somnul toată noaptea. Cu o oră în urmă îi dăduse niște laudanum; nici el nu apucase să doarmă. Spuse că trebuia să vorbească cu noi în particular. Prin urmare, ne-am retras toți patru în camera lui Freud, lăsând un mesaj la recepție pentru Jones și altul pentru Jung – deși nici unul dintre noi nu știa dacă Jung mai era în hotel.

— Nu pot face asta, izbucni Brill când ajunserăm în camera lui Freud. Îmi pare rău, dar nu pot s-o fac. I-am spus deja lui Jelliffe.

Se referea, pe cât se părea, la traducerea cărții lui Freud.

— Dacă era vorba numai de mine, vă jur c-o făceam – dar nu pot s-o pun pe Rose în pericol. E tot ce am. Înțelegeți, nu?

L-am convins să se așeze. Când se calmă îndeajuns ca să poată vorbi coerent, Brill încercă să ne explice că cenușa din casa lui avea legătură cu telegramele biblice pe care le tot primise.

— Ați văzut-o, zise, referindu-se din nou la Rose. Au transformat-o într-un stâlp de sare. Așa scrie în telegramă, și așa s-a întâmplat.

— Cineva ți-a adus dinadins cenușă în casă? întrebă Ferenczi. Dar de ce?

— Ca un avertisment, spuse Brill.

— De la cine? am întrebat.

— De la aceiași oameni care au făcut să fie arestat Prince la Boston. Aceiași oameni care încearcă să blocheze cursurile lui Freud la Clark.

— De unde știu unde stai? zise Ferenczi.

— De unde știu că Jones se culcă cu menajera? fu replica lui Brill.

— Nu trebuie să ne grăbim cu concluziile, spuse Freud, dar e cu siguranță adevărat că cineva a adunat numeroase informații private despre noi.

Brill scoase un plic din vestă, iar din plic extrase un pătrățel mototolit de hârtie arsă, cu câteva litere încă vizibile pe el. Un *ü* (cu umlaut, deci) era cel mai distinct.

Cu un spațiu sau două mai la dreapta era o literă care ar fi putut fi un *H* mare. Nu se mai distingea nimic altceva.

— Am găsit asta în camera de zi, zise Brill. Mi-au ars manuscrisul. Manuscrisul lui Freud. Și au presărat cenușa în apartament. Data viitoare o să dea foc întregii clădiri. E în telegramă: „ploaie de foc"; „stop până nu e prea târziu". Dacă public cartea lui Freud, o să ne omoare pe Rose și pe mine.

Ferenczi îl contrazise, argumentând că temerile lui erau în orice caz disproporționate, dar Freud îl întrerupse.

— Oricare ar fi explicația, Abraham, zise, punând mâna pe umărul lui Brill, să lăsăm cartea deocamdată. Cartea poate să aștepte. Nu-i așa de importantă pentru mine cum ești tu.

Brill lăsă capul în jos și își puse mâna peste cea a lui Freud. Am crezut că va începe să plângă. Chiar atunci, un băiat de la recepție bătu la ușă și intră cu cafea și cu o tavă cu prăjiturele comandate de Freud. Brill își veni în fire. Acceptă o ceașcă de cafea. Părea enorm de ușurat de ultimele cuvinte ale lui Freud, ca și când i-ar fi luat de pe inimă o povară imensă. Suflându-și nasul, spuse pe un ton cu totul schimbat – vechiul și obișnuitul lui ton, serios doar pe jumătate:

— Nu pentru mine trebuie să vă faceți griji. Dar Jung? Știi, Freud, că Ferenczi și cu mine îl considerăm pe Jung psihotic? E opinia noastră medicală, îndelung cântărită. Spune-i, Sándor.

— Ei, chiar psihotic n-aș zice, răspunse Ferenczi. Dar sunt semne ale unei potențiale căderi nervoase.

— Prostii, zise Freud. Ce semne?

— Aude voci, răspunse Ferenczi. Se plânge că podeaua apartamentului lui Brill e moale. Întrerupe conversațiile. Și spune tuturor celor cu care se întâlnește că bunicul lui a fost acuzat pe nedrept de crimă.

— Pot găsi pentru asta alte explicații decât psihoza, zise Freud.

Puteam să-mi dau seama că se gândea la altceva, dar nu ne spuse la ce anume. Mă întrebam dacă era cazul să aduc vorba despre surprinzătoarea interpretare dată de Jung visului lui Freud despre contele Thun, dar mă

preocupa faptul că era posibil ca Freud să nu le fi pomenit de ea lui Brill și lui Ferenczi. N-ar fi trebuit să-mi fac atâtea griji.

— Și, pe deasupra, zice că ai visat despre el acum zece ani! strigă Brill. Omul e nebun.

Freud inspiră adânc și răspunse:

— Domnilor, știți la fel de bine ca și mine că Jung are anumite convingeri despre clarviziune și despre ocultism. Sunt bucuros că împărtășiți scepticismul meu în această privință, dar Jung nu e deloc singurul cu vederi mai largi.

— Vederi mai largi, bodogăni Brill. Dacă eu aș fi avut vederi așa de largi, mi-ai fi spus că halucinez. Are vederi mai largi și în ce privește complexul lui Oedip. Nu mai acceptă etiologia sexuală, știi.

— Ați vrea să fie așa, răspunse Freud calm, ca să-l reneg. Jung acceptă teoria sexuală fără rezerve. De fapt, săptămâna viitoare prezintă un caz de sexualitate infantilă, la Clark.

— Zău? L-ai întrebat ce are de gând să spună la Fordham?

Freud nu răspunse, dar îl privi pe Brill cu ochii mijiți.

— Jelliffe mi-a spus că el și cu Jung au vorbit despre asta și că Jung e foarte preocupat de supraaprecierea rolului sexului în psihonevroze. Ăsta a fost cuvântul lui: *supraapreciere*.

— Ei bine, cu siguranță că nu vrea să-l supraaprecieze, ripostă Freud. Nici eu nu vreau să-l supraapreciez. Ascultați-mă amândoi. Știu că ați suferit din cauza antisemitismului lui Jung. Mă cruță pe mine și, prin urmare, se răzbună cu mai multă energie pe voi. Știu, de asemenea, și încă foarte bine, vă asigur, care sunt dificultățile lui Jung în acceptarea teoriei sexuale. Dar țineți minte: a fost mai greu pentru el să mă urmeze decât v-a fost vouă. Va fi mai greu și pentru Younger, aici de față. Un ne-evreu trebuie să depășească o rezistență interioară mai mare. Iar Jung nu e numai creștin, e și fiu de pastor.

Nimeni nu spuse nimic, așa că am riscat o obiecție:

— Îmi cer scuze, domnule doctor Freud, dar de ce ar conta dacă cineva e creştin sau evreu?

— Tinere, răspunse Freud aspru, îmi aduci aminte de unul dintre romanele fratelui lui James; cum îl cheamă?

— Henry, domnule?

— Da, Henry.

Dacă îmi închipuisem că Freud avea să-mi spună mai multe, mă înşelasem. În schimb, se întoarse către Ferenczi şi Brill.

— Aţi prefera ca psihanaliza să fie o afacere naţională evreiască? Bineînţeles, e nedrept din partea mea să-l promovez pe Jung când alţii au fost de la început alături de mine. Însă noi, evreii, trebuie să fim gata să suportăm o anumită cătime de nedreptate dacă vrem să ne croim loc în lume. Nu avem altă alegere. Dacă m-aş fi numit Jones, fiţi siguri că ideile mele, oricum sunt ele, ar fi întâlnit o rezistenţă mult mai mică. Uitaţi-vă la Darwin. Contestă Geneza şi e aclamat ca un erou. Numai un ne-evreu poate duce psihanaliza pe pământul făgăduinţei. Trebuie să-l asociem pe Jung la *die Sache*. Toate speranţele noastre depind de el.

Cuvintele rostite de Freud în germană însemnau *cauză*. Nu ştiu de ce nu a folosit limba engleză. Preţ de câteva minute nu vorbi nimeni. Ne-am cufundat cu toţii în activităţile presupuse de micul dejun. Brill, totuşi, nu mânca. Îşi rodea în schimb unghiile. Am crezut că nu va mai urma nici o discuţie despre Jung, dar m-am înşelat din nou.

— Şi dispariţiile lui? întrebă Brill. Jelliffe mi-a spus că Jung a plecat de la Balmoral duminică, nu mai târziu de miezul nopţii, dar recepţionerul de aici susţine că Jung nu s-a întors la hotel până la ora două. Asta înseamnă două ore nejustificate după miezul nopţii. În ziua următoare, Jung pretinde că a moţăit la el în cameră toată după-amiaza, dar recepţionerul spune că a fost plecat până seara. Ai bătut la uşa lui Jung luni după-amiaza, Younger. Şi eu am bătut, îndelung şi tare. Nu cred că era aici. Unde era?

L-am întrerupt:

— Scuze. Ziceai că Jung a fost la Balmoral duminică seara?

— Corect, răspunse Brill. Acasă la Jelliffe. Ai fost acolo aseară.

— A, am spus. Nu mi-am dat seama.

— Să-ți dai seama de ce?

— De nimic, am spus. E doar o coincidență stranie.

— Ce coincidență?

— Fata cealaltă – fata care a fost asasinată – a fost omorâtă la Balmoral. M-am foit jenat pe scaun. Duminică noaptea. Între miezul nopții și ora două.

Brill și Ferenczi se uitară unul la altul.

— Domnilor, spuse Freud, nu fiți ridicoli.

— Iar Nora a fost atacată luni seara, sublinie Brill. Unde?

— Abraham, zise Freud.

— Nimeni nu e acuzat de nimic, replică Brill inocent, dar cu o expresie prea însuflețită. Îl întreb doar pe Younger unde e casa Norei.

— În Gramercy Park, am răspuns.

— Domnilor, nu vreau să mai aud nici o vorbă despre asta, declară Freud.

Altă bătaie la ușă; intră chiar Jung. Ne-am salutat – cu răceală, după cum era de așteptat. Jung, care nu părea să observe stânjeneala noastră, își puse o linguriță de zahăr în cafea și întrebă dacă ne simțiserăm bine la dineul de la Jelliffe.

— A, Jung, spuse din senin Brill, ai fost văzut luni.

— Cum adică? zise Jung

— Ne-ai spus, zise mustrător Brill, că ți-ai petrecut după-amiaza de luni dormind la tine în cameră. Dar a reieșit că ai fost văzut prin oraș.

Freud, clătinând din cap, se retrase la fereastră. O deschise larg.

— Nu am spus niciodată că am stat în cameră toată după-amiaza de luni, răspunse Jung pe un ton liniștit.

— Ciudat, zise Brill. Aș fi jurat că ai spus asta. Bine că mi-am adus aminte: ne gândeam să vizităm Gramercy Park azi. Ce zici, vrei să vii cu noi?

— Înțeleg, spuse Jung.

— Ce înțelegi? întrebă Brill.

— De ce n-o spui pur și simplu? ripostă Jung.

— N-am idee despre ce vorbești, răspunse Brill.

Vorbea în mod deliberat ca un actor prost care mimează fără succes ignoranța.

— Așa, deci: am fost observat în Gramercy Park, zise rece Jung. Ce o să faceți, o să mă turnați la poliție? Se întoarse către Freud. Ei, dacă scopul pentru care am fost adus aici a fost acela de a mă interoga, o să mă scuzați dacă nu iau micul dejun cu voi. Deschise ușa ca să iasă și se uită lung la Brill: Nu mi-e rușine de nimic.

GRAȚIE CELEBRITĂȚII RĂPOSATULUI general Sigel, poliția nu întâmpină nici o dificultate în găsirea adresei nepoatei lui, Elsie. Locuia cu părinții pe Bulevardul Wadsworth, la intersecția cu Strada 180. Un ofițer de la secția din Washington Heights trimis la casa respectivă îi escortă pe domnul și doamna Sigel, împreună cu nepoata lor Mabel, până la clădirea Van den Heuvel. Acolo, într-o sală de așteptare din fața morgii, se întâlniră cu detectivul Littlemore.

Acesta află de la ei că Elsie, în vârstă de nouăsprezece ani, chiar dispăruse în urmă cu o lună, întrucât nu se mai întorsese dintr-o vizită la bunica Ellie, în Brooklyn. După câteva zile de la dispariția ei, familia Sigel primise o telegramă de la Elsie din Washington D.C., în care se spunea că era acolo împreună cu un tânăr cu care, evident, se măritase. Își implora părinții să nu-și facă griji pentru ea, asigurându-i că era bine, și promitea că se întoarce la toamnă. Părinții păstraseră telegrama, pe care i-o arătară detectivului. Fusese într-adevăr expediată de la un hotel din capitală, iar numele lui Elsie apărea în partea de jos, dar bineînțeles că nu se putea verifica în nici un fel dacă ea era expeditorul real. Domnul Sigel nu contactase încă poliția, sperând că va mai primi vești de la fiica lui și temându-se de izbucnirea unui scandal.

Littlemore arătă familiei Sigel scrisorile din cufărul lui William Leon. Recunoscură scrisul. Detectivul le

arătă apoi medalionul de argint găsit la gâtul fetei moarte și pălăria cu pasăre. Nici domnul, nici doamna Sigel nu mai văzuseră până atunci obiectele respective și afirmară decișii că nu-i aparțineau lui Elsie –, dar Mabel îi contrazise. Medalionul era al ei; ea i-l dăruise lui Elsie în iunie.

Littlemore, luându-l deoparte pe domnul Sigel, îi spuse că ar fi mai bine să arunce o privire la trupul găsit în apartamentul lui Leon. Jos, în morgă, domnul Sigel nu reuși la început să identifice cadavrul; era prea descompus. Cu un aer sumbru, îi spuse detectivului că va ști care e adevărul dacă se uită la dinți; caninul stâng al fetei sale era strâmb. Așa era și cel al trupului mic, aflat în descompunere, întins pe lespedea de marmură.

— Ea e, spuse încet domnul Sigel.

Când cei doi reveniră în sala de așteptare, domnul Sigel îi aruncă soției sale o privire împietrită și acuzatoare. Femeia probabil că înțelese: o apucară convulsiile. Dură mult până se liniști. Apoi soțul ei spuse povestea următoare.

Doamna Sigel muncea pentru Domnul în Chinatown. Ani de-a rândul se străduise să-i convertească la creștinism pe chinezii păgâni. În luna decembrie a anului trecut, începuse să o ia pe Elsie cu ea la casa misiunii. Elsie se dedicase acestei activități cu o pasiune care o încânta pe mama ei, dar îl deranja pe tată. În ciuda puternicei dezaprobări a domnului Sigel, fata ajunse curând dornică să meargă în Chinatown de câteva ori pe săptămână și să predea singură lecțiile duminicale de Biblie. Unul dintre cei mai sârguincioși elevi de-ai ei, își aminti cu amărăciune domnul Sigel, îndrăznise chiar să o viziteze acasă în urmă cu câteva luni. Domnul Sigel nu știa cum îl cheamă. Littlemore îi arătă o fotografie cu William Leon; tatăl închise ochii și dădu din cap.

După ce familia Sigel plecă de la morgă pentru a-și îndura atât nefericirea, cât și notorietatea – ziariștii așteptau deja afară –, detectivul Littlemore se întrebă unde putea fi domnul Hugel. Coronerul, presupunea Littlemore, ar fi vrut să conducă el însuși autopsia și să audă mărturia familiei Sigel. Însă coronerul era absent.

În schimb, unul dintre asistenții lui, doctorul O'Hanlon, examinase corpul. Îl informă pe Littlemore că domnișoara Sigel fusese strangulată până își dăduse sufletul și că era moartă de trei până la patru săptămâni – iar Hugel era sus, în biroul lui, manifestând o totală lipsă de interes pentru caz.

CAPITOLUL ȘAPTESPREZECE

PREAFRUMOASA CLARA BANWELL, îmbrăcată într-o rochie verde ce i se asorta cu ochii, o dezbrăca pe la fel de preafrumoasa și aproape disperata Nora Acton – liniștind-o, alinând-o, încurajând-o. Sosind la puțină vreme după plecarea lui Littlemore, Clara îi dăduse grațios afară din dormitorul Norei pe toți, fie ei polițiști sau membri ai familiei. Când Nora fu goală, Clara îi pregăti o baie rece și o ajută să intre în cadă. Nora, suspinând, o rugă pe Clara să o lase să vorbească: se întâmplaseră atât de multe lucruri oribile.

Clara puse două degete pe buzele Norei.

— Șșșt, zise. Nu vorbi, draga mea. Închide ochii.

Nora se supuse. Clara o îmbăie blând, îi spălă părul și îi șterse ușor rănile pe cale de cicatrizare cu o pânză catifelată și umedă.

— Nu mă cred, spuse Nora, reținându-și lacrimile.

— Știu. E în regulă.

Clara încerca să o calmeze pe fata cu nervii zdruncinați. Îi ceru doamnei Biggs, care se agita înfrigurată în hol, să aducă alifia lăsată de doctorul Higginson.

— Clara?

— Da.

— De ce n-ai venit mai devreme?

— Șșșt, răspunse Clara, spălând-o pe Nora pe față cu apa răcoroasă. Acum sunt aici.

Mai târziu, după ce apa se scursese, Nora stătea în cadă, cu bustul înfășurat într-un prosop alb, cu ochii închiși.

— Ce-mi faci, Clara? întrebă.

— Îți rad locul acela. Așa trebuie, ca să putem curăța arsura asta oribilă. În plus, va fi mai drăguț așa.

Clara așează protector palma Norei peste zona cea mai delicată a trupului fetei.

— Aici, spuse. Apasă, draga mea.

Clara își pusese palma puternică peste cea a Norei, menținând o presiune fermă și schimbându-și din când în când poziția ca să-și poată duce la bun sfârșit treaba.

— Nora, George a fost cu mine toată noaptea. Polițiștii m-au întrebat și a trebuit să le spun. Trebuie să le spui și tu, acum. Altfel o să te ridice. Sunt deja în tratative cu un sanatoriu.

— Nu m-ar deranja un sanatoriu.

— Nu fi prostuță. Nu vrei mai bine să vii cu mine la țară? Asta o să facem, draga mea. Tu și cu mine, numai noi două, cum ne place. Putem vorbi acolo despre toate.

Clara termină ce avea de făcut cu briciul. Întinse pe arsură balsamul calmant lăsat de doctor.

— Însă trebuie să le spui.

— Ce trebuie să le spun?

— Păi, că ți-ai făcut singură toate astea. Ai fost atât de furioasă pe toți: pe George, pe mama ta, pe tatăl tău, chiar și pe mine. Ai încercat să te răzbuni pe noi.

— Nu, n-aș putea fi supărată pe tine.

— Of, draga mea, nici eu pe tine.

Clara își îndreptă atenția spre cele două răni de pe coapsele Norei. Aplică și pe acestea unguentul, mișcându-și degetele cu blândețe.

— Însă trebuie să le spui acum. Spune-le cât de rău îți pare pentru tot. O să te simți mult mai ușurată. Și apoi poți să vii să stai cu mine cât vrei.

CHIAR ȘI CORONERUL, un om cu temperament sangvinic, trecea rareori de la furie la exaltare și apoi la disperare atât de repede ca acum, când asculta raportul detectivului Littlemore privind evenimentele petrecute în casa Acton în acea dimineață.

Littlemore încercă să-l facă pe coroner să devină interesat de Elsie Sigel, dar Hugel respinse subiectul respectiv. Coronerul aflase despre tot tărăboiul de la casa Acton din întâmplare, de la unul dintre băieții care făceau pe curierii. De aici și furia lui: de ce fusese informat Littlemore, dar nu și el? Apoi, auzind povestea Norei, Hugel jubilă, strigând:

— Ha!

Și:

— Acum l-am prins!

Și:

— Ți-am spus eu, așa-i?

În cele din urmă, aflând despre descoperirea rujului, a țigărilor și a biciului ascunse în dormitorul fetei, se prăbuși la loc pe scaun.

— S-a terminat, spuse Hugel încet. Fața i se întunecă. Fata trebuie dusă la spital.

— Nu, așteptați, domnule Hugel. Ascultați-mă.

Littlemore îi povesti coronerului despre acul de cravată.

Hugel aproape că nu băgă în seamă informația.

— Prea puțin, prea târziu, zise cu amărăciune. Se strâmbă dezgustat. Am crezut tot ce mi-a spus. Fata trebuie dusă la spital, mă auzi?

— Credeți că e nebună.

Coronerul trase adânc aer în piept.

— Te felicit, domnule detectiv, pentru logica ta de fier. Cazul Riverford-Acton e închis acum. Informează-l pe primar. Eu nu vorbesc cu el.

Detectivul clipi, fără să înțeleagă.

— Nu puteți închide cazul, domnule Hugel.

— Nu *există* nici un caz, spuse coronerul. Nu pot instrumenta un dosar de crimă fără un corp delict. Înțelegi? Nu e nici o crimă dacă nu ai un cadavru. Și nu pot ancheta un atac dacă nu am nici un atac. Să o acuzăm pe domnișoara Acton de atac criminal asupra propriei persoane?

— Așteptați, domnule Hugel, nu am apucat să vă povestesc. Vă aduceți aminte de bărbatul brunet? Am aflat unde s-a dus. Mai întâi, s-a dus la hotelul Manhattan

– ce spuneți de asta? –, iar apoi la un bordel de pe Strada 40. Așa că m-am dus și eu la bordel, și doamna de acolo mi-a vândut pontul cu Harry Thaw, care...

— Ce tot îndrugi acolo, Littlemore?

— Harry Thaw, tipul care l-a omorât pe Stanford White.

— Știu cine e Harry Thaw, spuse coronerul, făcând un efort considerabil pentru a se stăpâni.

— Nu o să vă vină să credeți, domnule Hugel, dar dacă nu chinezul e asasinul, atunci cred că Harry Thaw e omul nostru.

—Harry Thaw...

— A scăpat, vă aduceți aminte? A ieșit basma curată, zise Littlemore. Ei bine, la proces, soția lui a dat o depoziție și...

— O să-l bagi și pe Harry Houdini în povestea asta?

— Houdini? Houdini e maestrul evadărilor, domnule Hugel.

— Știu cine-i Houdini, spuse foarte încet coronerul.

— De ce l-aș băga și pe el în asta? întrebă Littlemore.

— Pentru că Harry Thaw e într-o celulă încuiată, domnule detectiv. Nu a scăpat basma curată. E închis la Spitalul de Stat Matteawan, la secția de demenți de tip criminal.

— Da? Credeam c-a scăpat. Dar atunci... atunci nu poate fi omul nostru.

— Nu.

— Nu înțeleg. Doamna din casa în care a intrat brunetul...

— *Scoate-ți-l din cap pe brunet!* explodă coronerul. Niciodată nu mă ascultă nimeni. Dacă scriu un raport, nu-l citește nimeni. Dacă hotărăsc să arestez pe cineva, decizia mea e ignorată. Închid cazul.

— Dar firele... răspunse Littlemore. Firele de păr. Rănile. Dumneavoastră ați spus-o, domnule Hugel, chiar dumneavoastră.

— Ce am spus?

— Ați spus că același om care a ucis-o pe domnișoara Riverford a atacat-o și pe Nora Acton. Ați spus că aveți dovezi pentru asta. Asta înseamnă că nu a fost totul pus

la cale de domnișoara Acton. *A existat* un atac, domnule Hugel. *Există* un caz. *Cineva* a atacat-o luni pe domnișoara Acton.

— Ce am spus, domnule detectiv, a fost că probele fizice susțin ipoteza că atacatorul e aceeași persoană în ambele cazuri, nu că sunt o dovadă. Citește raportul.

— Nu credeți că domnișoara Acton... nu credeți că domnișoara Acton s-a biciuit singură, nu?

Coronerul privi în gol cu ochii lui morocănoși și obosiți.

— Dezgustător, spuse.

— Dar acul de cravată? Spuneați că aveați un ac de cravată cu inițialele lui Banwell. E exact ce căutați, domnule Hugel.

— Littlemore, tu n-ai urechi? L-ai auzit pe Riviere. Urma de pe gâtul lui Elizabeth Riverford nu era *GB*. Am făcut o greșeală, bombăni furios Hugel. Am făcut greșeală după greșeală.

— Și cum a ajuns acul în copac?

— De unde să știu eu? urlă Hugel. De ce n-o întrebi pe ea? N-avem nimic. Nimic. Numai pe fata asta diabolică. Nici un juriu din țară n-ar crede-o acum. Probabil că a înfipt cu mâna ei acul în copac. E... e o psihopată. Trebuie dusă la spital.

SÁNDOR FERENCZI, ZÂMBIND și dând încurajator din cap, ieși cu spatele pe ușa camerei de hotel a lui Jung, ca un curtean retrăgându-se din fața prezenței regale. Transmisese, cu o anume tulburare, cererea lui Freud de a se întâlni cu Jung între patru ochi.

— Spune-i că o să-l vizitez în zece minute, răspunsese Jung. Cu plăcere.

Ferenczi se aștepta să dea de un elvețian implacabil și foarte țâfnos, nu de acel Jung senin care-l salutase. Ferenczi era nevoit să-l informeze pe Freud că schimbarea de temperament a lui Jung i se părea ciudată. Mai mult, era nevoit să-i spună lui Freud ce făcea Jung.

Sute de pietre și de pietricele, precum și un braț de rămurele rupte și de iarbă erau împrăștiate pe podeaua

camerei lui Jung. Ferenczi nu-și putea imagina de unde le adunase pe toate: probabil de pe terenurile virane înțesate de șantiere, aparent omniprezente în New York. Jung ședea pe jos cu picioarele încrucișate, jucându-se cu aceste materiale. Mutase deoparte toată mobila din cameră – fotolii, lămpi, măsuța de cafea –, astfel încât rămăsese în mijloc un mare spațiu gol. În acest spațiu construise un sătuc din pietre, cu câteva duzini de căsuțe înconjurând un castel. Fiecare casă avea în spate câteva smocuri de iarbă: probabil o grădină de zarzavaturi sau o curte. Jung se străduia să înfigă în mijlocul castelului o crenguță bifurcată, cu fire lungi de iarbă prinse de ea, dar nu reușea să facă stindardul acesta să stea drept. Ferenczi bănuia că din cauza asta avea nevoie Jung de încă zece minute înainte de a veni. Asta presupunând, adăugă Ferenczi pentru sine, că întârzierea nu avea nimic de-a face cu revolverul de pe noptiera de lângă patul lui Jung.

E CU SIGURANȚĂ imposibil ca o casă să-și exprime sentimentele, dar aș fi pariat contrariul pe măsură ce mă apropiam de casa din piatră de var din Gramercy Park a familiei Acton, în dimineața târzie a zilei de joi. Înainte să-mi răspundă cineva la ușă, știam că înăuntru ceva nu era în regulă.

Îmi deschise doamna Biggs. Femeia își frângea mâinile, la propriu. Îmi spuse, șoptind îndurerată, că era numai vina ei. Făcuse curat, doar atât, spunea. N-ar fi arătat nimănui ce găsise, dacă ar fi știut.

Treptat, doamna Biggs se liniști și am aflat de la ea toate evenimentele groaznice ale nopții trecute, inclusiv descoperirea țigării buclucașe. Cel puțin, adăugă doamna Biggs cu ușurare, acum era sus doamna Banwell. Era limpede că bătrâna servitoare o considera pe Clara Banwell capabilă să țină situația sub control mult mai competent decât mama sau tatăl fetei. Doamna Biggs mă conduse în salon. Cincisprezece minute mai târziu intră Clara Banwell.

Doamna Banwell era îmbrăcată de plecare. Purta o pălărie simplă cu un văl diafan și avea o umbreluță de

soare care trebuie să fi fost foarte scumpă, având în vedere mânerul iridiscent.

— Iartă-mă, doctore Younger, spuse. Nu vreau să te reţin de la întâlnirea cu Nora. Am putea însă schimba două vorbe înainte să plec?

— Desigur, doamnă Banwell.

Când îşi scoase pălăria şi vălul, nu am putut să nu remarc lungimea şi grosimea genelor ce-i încadrau ochii insinuanţi. Nu era una dintre acele driade ale doamnei Wharton, „supuse convenţiilor salonului". Mai degrabă convenţiile i se supuneau ei. S-ar fi zis că toate uzanţele noastre fuseseră alese astfel încât să-i pună în valoare corpul, pielea ivorie, ochii verzi. Nu puteam să deduc nimic din expresia ei; reuşea să pară în acelaşi timp mândră şi vulnerabilă.

— Ştiu acum ce ţi-a spus Nora, zise. Despre mine. Aseară nu ştiam.

— Îmi pare rău, am răspuns. Face parte din soarta deloc de invidiat a unui doctor.

— Presupui că pacienţii îţi spun adevărul?

N-am răspuns.

— Ei bine, în cazul de faţă chiar *e* adevărat, zise. Nora m-a văzut cu tatăl ei, exact aşa cum ţi-a povestit. Dar, din moment ce ştii deja atâtea, vreau să ştii şi restul. Nu m-am purtat astfel fără ştirea soţului meu.

— Te asigur, doamnă Banwell...

— Te rog, nu. Crezi că încerc să mă justific.

A luat o fotografie de pe cămin: era Nora, pe la treisprezece sau paisprezece ani.

— Am trecut de mult de faza autojustificării, doctore. Ce vreau să-ţi spun e în favoarea Norei, nu în favoarea mea. Îmi amintesc când s-au mutat în casa asta. George a reconstruit-o pentru ei. Nora era şocant de atrăgătoare, încă de pe atunci. Şi avea numai paisprezece ani. Te-ai fi gândit că zeiţele şi-au lăsat pentru o clipă deoparte certurile şi au creat-o ca un dar pentru Zeus. Nu am copii, doctore.

— Înţeleg.

— Chiar înţelegi? Nu am copii pentru că nu mă lasă soţul meu. Zice că mi-ar strica silueta. N-am avut

niciodată... relații sexuale... obișnuite, soțul meu și cu mine. Niciodată. Nu e de acord.

— Poate că e impotent.

— George?

Păru amuzată la acest gând.

— E greu de crezut că un bărbat s-ar reține voluntar, în circumstanțele date.

— Cred că-mi faci un compliment, doctore. Ei bine, George nu se reține. Îmi cere să-l satisfac în... alte feluri. Pentru relațiile obișnuite recurge la alte femei. Soțul meu dorește multe dintre tinerele cu care se întâlnește, și le și obține. A vrut-o pe Nora. Se întâmpla ca și tatăl Norei să mă dorească. George a văzut, prin urmare, un mod de a obține ce voia. M-a obligat să-l seduc pe Harcourt Acton. Bineînțeles, nu mi s-a permis să fac cu Harcourt ce mi se interzicea cu propriul soț. De aici rezultă ce a văzut Nora.

— Soțul tău credea că putea să-l facă pe Acton să-și prostitueze propria-i fiică?

— Lui Harcourt nu i se cerea, de fapt, să o cedeze pe Nora, doctore. Soțul meu nu avea nevoie decât ca Harcourt să simtă că fericirea lui depinde de mine în asemenea măsură, încât ar fi cu totul distrus de orice ruptură care ar putea interveni între familiile noastre. Astfel, la momentul potrivit, s-ar fi prefăcut că nu vede și nu aude nimic.

Am înțeles. După ce doamna Banwell și-a început relația cu domnul Acton, George Banwell i-a făcut Norei primele avansuri. Strategia lui, evident, dăduse rezultate. Când Nora protestase față de tatăl ei și îi ceruse să-l alunge pe Banwell, domnul Acton preferase să nu o creadă și să o mustre – ca și când, după cum Nora însăși îmi spusese, ea ar fi făcut ceva rău. Și chiar făcuse: amenințase prețiosul lui aranjament cu doamna Banwell.

— Trebuie să te gândești, adăugă doamna Banwell, ce înseamnă pentru un bărbat ca Harcourt Acton să i se ofere ceea ce numai în visele lui primea – de fapt, ceea ce nici măcar nu avea curaj să viseze. Chiar cred că omul ar fi făcut orice i-aș fi cerut.

Am simțit o apăsare ciudată mai jos de stern.

— A obținut soțul tău ce dorea?

— Întrebi din rațiuni profesionale, doctore?

— Bineînțeles.

— Bineînțeles. Răspunsul, cred, e nu. Nu încă, în orice caz.

Puse fotografia Norei la loc pe consola căminului, lângă una a părinților fetei.

— În orice caz, doctore, Nora știe că sunt... nefericită... în căsnicie. Cred că acum încearcă să mă salveze.

— Cum?

— Nora are o imaginație foarte bogată. Nu trebuie să uiți că, deși în ochii bărbaților Nora arată ca o femeie, ea e încă un copil. Un copil care n-a fost niciodată înțeles de părinți. Un copil fără frați. Nora a trăit aproape toată viața într-o lume a ei.

— Spuneai că încearcă să te salveze. Cum?

— Se poate să creadă că îl poate distruge pe George spunând poliției că el a atacat-o. Se poate chiar să creadă asta. Sărmana, e posibil ca noi să fi exagerat și ea să sufere acum de halucinații.

— Sau e posibil ca soțul tău să o fi atacat.

— Nu spun că e incapabil de asta. Departe de mine. Soțul meu e capabil de aproape orice. Dar, în acest caz, se întâmplă să nu o fi făcut. George a venit azi-noapte imediat după ce m-am întors de la petrecere. Era unsprezece și jumătate. Nora spune că nu s-a întors în camera ei decât la doisprezece fără un sfert.

— Soțul tău ar fi putut pleca de acasă în timpul nopții, doamnă Banwell.

— Da, știu, ar fi putut pleca în alte nopți, dar nu și azi-noapte. Era prea ocupat, înțelegi, să-și facă mendrele cu mine. Toată noaptea.

Surâse, un surâs foarte mic, ironic, perfect, și își frecă fără să vrea încheietura mâinii. Mânecile lungi îi ascundeau încheieturile, dar îmi prinse privirea. Trase adânc aer în piept.

— Bănuiesc că pot să-ți arăt.

Se apropie de mine, atât de mult încât i-am văzut diamantele strălucind în lobul urechii și i-am simțit mireasma părului. Își ridică puțin mânecile și dădu la

iveală o iritație probabil dureroasă, de origine recentă, pe ambele încheieturi. Am auzit că există bărbați care, pentru propria plăcere, își leagă femeile. Nu pot fi sigur că aceasta era semnificația pielii învinețite pe care mi-o arăta doamna Banwell, dar sigur e că imaginea mi-a apărut în minte.

Râse ușor. Sunetul era crispat, nu amar.

— Sunt o femeie depravată, doctore, și în același timp virgină. Ai mai auzit de așa ceva?

— Doamnă Banwell, nu sunt avocat, dar cred că aveți motive mai mult decât suficiente pentru divorț. De fapt, s-ar putea ca nici să nu fiți măritată, din moment ce mariajul nu s-a consumat.

— Divorț? Nu-l cunoști pe George. Mai degrabă m-ar omorî decât să mă lase să plec.

Zâmbi din nou. Nu m-am putut opri să nu mă gândesc cum ar fi dacă aș săruta-o.

— Și cine m-ar mai vrea, doctore, chiar dacă aș fi liberă? Ce bărbat s-ar mai atinge de mine, știind ce am făcut?

— Orice bărbat, am spus.

— Ești drăguț, dar minți. Ridică ochii și mă privi. Minți cu cruzime. Ai putea să mă atingi chiar acum. Dar n-ai face-o niciodată.

I-am contemplat trăsăturile fără cusur, disperant de fermecătoare.

— Nu, doamnă Banwell, n-aș face-o niciodată. Dar nu din motivele pe care le pomeniți.

În aceeași clipă, Nora Acton apăru în cadrul ușii.

DUPĂ DISCUȚIA CU coronerul, pasul detectivului Littlemore nu a mai fost la fel de energic ca înainte. Știrea că Harry Thaw era încă închis în azil fusese o lovitură grea. De când citise transcrierea poveștii lui Thaw, Littlemore își imaginase că avea de-a face cu un caz mai important decât își închipuia oricine și că era pe cale să-l rezolve. Acum, nu mai știa nici măcar dacă are de-a face cu un caz.

Detectivul își formase o părere foarte bună despre domnul Hugel, în ciuda tuturor izbucnirilor și idiosincraziilor lui. Littlemore era sigur că Hugel putea

rezolva cazul. Era de presupus că poliția nu o să renunțe, pur și simplu. Și mai ales coronerul – era prea inteligent.

Littlemore credea în poliție. Lucra acolo de opt ani, de când mințise în legătură cu vârsta lui ca să poată deveni polițist junior de patrulă. Fusese prima lui slujbă adevărată și rămăsese atașat de ea. Îi plăcuse să stea în cazarma poliției încă de când intrase acolo prima dată. Îi plăcea să mănânce cu ceilalți polițiști, să le asculte poveștile. Știa că mai existau și uscături, dar considera că aceștia reprezentau excepțiile. Dacă i-ai fi spus, de exemplu, că eroul lui, sergentul Becker, storcea de la fiecare bordel și cazinou din Tenderloin bani de protecție, Littlemore ar fi simțit că-l pocnești în moalele capului. Dacă i-ai fi spus că noul comisar de poliție voia și el să intre în joc, ar fi spus că ai luat-o razna. Pe scurt, detectivul își respecta superiorii, iar Hugel îl dezamăgise.

Însă Littlemore nu se întorsese niciodată împotriva cuiva care îl dezamăgise. Reacția lui era pe dos. Voia să-l ajute pe coroner să-și revină. Trebuia să găsească ceva cu care să-l convingă pe coroner că aveau încă un caz. Hugel fusese sigur de la bun început că Banwell era criminalul; poate că avusese dreptate tot timpul.

Desigur, Littlemore credea în primarul McClellan chiar mai mult decât în coronerul Hugel, iar primarul îi oferise lui Banwell un alibi solid pentru noaptea în care fusese asasinată domnișoara Riverford. Dar era posibil ca Banwell să aibă un complice – un complice chinez, poate. Nu-l angajase Banwell însuși pe Chong Sing la spălătoria de la Balmoral? Iar acum se dovedea că asasinul domnișoarei Riverford putea să nu fie aceeași persoană care o atacase pe domnișoara Acton: asta-i spusese domnul Hugel puțin mai devreme. Complicele lui Banwell, prin urmare, putea să o fi ucis pe domnișoara Riverford, iar Banwell să o fi atacat pe domnișoara Acton. Littlemore înțelegea că, dacă această teorie era adevărată, atunci Hugel făcuse o greșeală. Însă detectivul, deși prețuia mult calitățile coronerului, nu-l considera totuși infailibil. Iar Hugel, credea Littlemore, nu s-ar supăra să greșească în privința unui detaliu dacă ar avea dreptate la nivelul întregului.

Detectivul, recăpătându-și sprinteneala din mers, știa deci că avea ceva treabă de făcut. Mai întâi, se duse până la sediu și-l găsi pe Louis Riviere în camera obscură de la subsol. Littlemore îl întrebă pe Rivere dacă putea să scoată o imagine în oglindă a fotografiei care reproducea urma de pe gâtul lui Elizabeth Riverford. Francezul îi spuse să treacă să o ia pe la sfârșitul zilei.

— Și poți să o și mărești, Louie? întrebă Littlemore.

— De ce nu? răspunse Riviere. Lumina e bună.

Apoi, detectivul se îndreptă spre partea de sus a orașului. Luă metroul până pe Strada 42, iar de acolo merse pe jos până la casa lui Susie Merrill. Nu răspunse nimeni, așa că ocupă o poziție cu un cvartal mai jos, pe cealaltă parte a străzii. O oră mai târziu, robusta Susie ieși, purtând încă una din enormele ei pălării, de data aceasta decorată cu o mixtură de fructe. Littlemore o urmări până la Child's, un salon de pe Broadway. Se așeză singură la masă. Littlemore așteptă până fu servită ca să vadă dacă mai apare cineva. Când doamna Merrill atacă platoul cu tocătură de vită, Littlemore se strecură pe scaunul din fața ei.

— Bună, Susie, zise. Am găsit... ce voiai să găsesc.

— Ce cauți aici? Ieși afară. Ți-am spus să nu mă bagi în asta.

— Nu, nu mi-ai spus.

— Ei, atunci îți spun acum, zise Susie. Vrei să fim amândoi omorâți?

— De cine, Susie? Thaw e la balamuc.

— A, da?

— Da.

— Atunci bănuiesc că nu poate fi asasinul pe care-l cauți, observă Susie.

— Bănuiesc că nu.

— Deci n-avem despre ce vorbi, nu?

— Nu fă pe deșteapta cu mine, Susie.

— Dacă vrei să mori, n-ai decât, dar nu mă băga și pe mine în asta.

Doamna Merrill se ridică și puse treizeci de cenți pe masă: o monedă de zece pentru cafea, una pentru tocătura cu ou și una pentru chelneriță.

— Am un copil acasă, zise.

Littlemore o apucă de braț.

— Mai gândește-te, Susie. Vreau răspunsuri și o să mă întorc după ele.

CAPITOLUL OPTSPREZECE

CLARA BANWELL NU arăta nimic din jena pe care o simțeam eu sub privirea înghețată a Norei. Umplând aerul cu un flux ușor de cuvinte, își luă rămas-bun, purtându-se ca și cum nu am fi fost surprinși stând la doar câțiva centimetri unul de celălalt. Îmi întinse mâna, o sărută pe Nora pe obraz și adăugă prevenitor că nu era cazul să o conducem până la ușă; nu voia să mai întârzie nici măcar cu o clipă tratamentul Norei. Câteva secunde mai târziu, am auzit ușa din față închizându-se în urma ei.

Nora stătea în același loc pe care-l ocupase doamna Banwell cu câteva minute mai devreme. Nu avea rost să mă apuc să studiez felul în care arăta, date fiind tulburătoarele evenimente din noaptea precedentă, dar nu m-am putut abține. Era absurd. Te puteai plimba mile întregi prin New York – cum făcusem eu în dimineața aceea – sau puteai petrece o lună în stația de metrou Grand Central și să nu vezi nici o femeie de o excepțională grație fizică. Dar iată că, în decurs de cinci minute, două asemenea femei se perindaseră prin fața mea în salonul casei Acton. Însă ce contrast între ele!

Nora nu avea nici o podoabă, nici o bijuterie, nici o broderie. Nu avea umbreluță de soare; nu avea văl. Purta o bluză albă simplă, cu mâneci până la cot, strânsă pe talia imposibil de îngustă într-o fustă plisată de culoarea cerului. Partea de sus a bluzei era ușor decoltată, lăsând la vedere structura delicată a claviculei și gâtul lung, desăvârșit, aproape imaculat acum, întrucât vânătăile păliseră. Părul blond era, ca de obicei, prins la spate

într-o coadă care-i ajungea aproape până la talie. Era, după cum spusese doamna Banwell, doar o fată. Tinerețea i se vădea în toate planurile și în toate curbele corpului, dar mai ales în culoarea aprinsă a obrajilor și în strălucirea ochilor, care radiau de optimism, de prospețime și, aș adăuga, de furie.

— Te urăsc mai mult decât pe orice alt om pe care l-am cunoscut vreodată, îmi spuse.

Așa, deci: eram din nou, mai sigur ca niciodată, postat în poziția tatălui ei. Condusă parcă de o soartă inexorabilă, dăduse peste mine și peste Clara Banwell unul lângă altul în salon, exact la fel cum dăduse peste tatăl ei și Clara Banwell acuplându-se în alt salon, cu trei ani în urmă. Diferența semnificativă – și anume că nu se petrecuse nimic între doamna Banwell și mine – era, evident, ignorată. Nimic surprinzător. Nu la mine se uita acum cu mânie. Se uita la tatăl ei, îmbrăcat în hainele mele. Dacă aș fi căutat să consolidez transferul analitic, n-aș fi putut găsi o stratagemă mai bună. Dacă aș fi sperat să-i aduc analiza la un climax, n-aș fi putut să cer o conspirație mai norocoasă a evenimentelor. Aveam acum oportunitatea – și datoria – să încerc să-i arăt Norei transpunerea eronată care se petrecea în mintea ei, astfel încât să recunoască faptul că mânia pe care-și imagina că o simte împotriva mea era de fapt furia rău direcționată nutrită față de tatăl ei.

Cu alte cuvinte, eram obligat să-mi îngrop propria emoție. Trebuia să-mi ascund și cea mai mică fărâmă din sentimentul pe care i-l purtam, indiferent cât de autentic și de dominator era.

— Atunci sunt în dezavantaj, domnișoară Acton, am replicat, pentru că te iubesc mai mult decât pe orice altă femeie pe care am cunoscut-o.

Preț de câteva bătăi de inimă, ne învălui o liniște desăvârșită.

— Mă iubești? întrebă.

— Da.

— Dar tu și Clara erați...

— Nu eram. Jur.

— Nu erați?

— Nu.

Nora începu să respire greu. Prea greu: hainele nu-i erau strâmte, dar părea că poartă pe dedesubt ceva ce o strângea. Respirația îi era în întregime concentrată în partea superioară a bustului. Îngrijorat că ar putea leșina, am condus-o până la ușa din față și am deschis-o. Avea nevoie de aer. Peste drum era crângul pestrit al parcului Gramercy. Nora păși afară. I-am sugerat că părinții ei ar trebui să știe dacă ieșea din casă.

— De ce? mă întrebă. Mergem numai până în parc.

Am traversat strada și, în fața uneia dintre porțile din fier forjat, Nora scoase din poșetuță o cheie de culoare aurie și neagră. Fu un moment ciudat atunci când i-am deschis poarta: trebuia să iau decizia dacă să-i ofer brațul în timp ce ne plimbam. Am ales să nu fac asta.

Din punct de vedere terapeutic, mă aflam într-o mare încurcătură. Nu mă temeam pentru mine însumi, deși găseam demn de remarcat faptul că sentimentele mele pentru această fată păreau insensibile la ideea că era foarte posibil să fie instabilă sau chiar bolnavă mintal. Dacă Nora chiar se arsese singură, existau două posibilități. Fie o făcuse cu o deliberare pe deplin conștientă și mințea pe toată lumea, fie o o făcuse într-o stare disociată, hipnoidă ori somnambulă, detașată de restul conștientului ei. În ansamblu, cred că preferam prima alternativă, dar nici una dintre ele nu era prea atrăgătoare.

Nu regretam că îmi mărturisisem sentimentele. Împrejurările îmi forțaseră mâna. Dar, dacă declararea iubirii putea fi considerată onorabilă, acțiunea în acest sens ar fi fost exact contrariul. Nici mojicul de cea mai joasă speță nu ar profita de o fată aflată în situația respectivă. Trebuia să găsesc un mod de a-i spune asta. Trebuia să ies din rolul de îndrăgostit în care intrasem cu stângăcie și să încerc să redevin doctorul ei.

— Domnișoară Acton, am spus.

— N-o să-mi spui Nora, doctore?

— Nu.

— De ce?

— Pentru că sunt încă doctorul tău. Nu poți fi Nora pentru mine. Ești pacienta mea.

Nu eram sigur cum va reacționa la asta, dar am continuat:

— Spune-mi ce s-a întâmplat azi-noapte. Nu, așteaptă: spuneai ieri la hotel că ți-a revenit memoria privind atacul de luni. Povestește-mi mai întâi ce-ți amintești în legătură cu asta.

— Chiar trebuie?

— Da.

Mă întrebă dacă puteam să ne așezăm, și am găsit o bancă într-un colț retras. Tot nu știa, îmi spuse, cum începuse sau cum ajunsese acolo. Acea parte a memoriei încă îi lipsea. Își aducea aminte că era legată în dormitorul părinților. Era în picioare, cu încheieturile legate de ceva aflat deasupra capului. Era doar în furou. Toate perdelele și jaluzelele erau trase.

Bărbatul stătea în spatele ei. Îi legase o panglică ușoară – de mătase, poate – în jurul gâtului și o strângea atât de tare, încât nu mai putea nici să respire, cu atât mai puțin să strige după ajutor. De asemenea, o lovea cu o curea sau cu o cravașă. Durea, dar nu insuportabil – era mai mult ca un fel de pălmuire. Mătasea din jurul gâtului era cea care o speria; se gândea că voia să o omoare. Dar, de fiecare dată când era pe punctul de a leșina, slăbea strânsoarea doar atât cât să o lase să-și recapete răsuflarea.

Începu să o lovească mult mai tare. Durerea se făcu atât de mare, încât crezu că nu o să mai poată suporta. Apoi lăsă biciul, se apropie de ea atât de mult, încât îi putea simți răsuflarea crudă pe umeri, și puse o mână pe ea. Nu-mi spuse unde; n-am întrebat. În același timp, o parte a corpului lui – „o parte tare", zise – veni în contact cu șoldul ei. Bărbatul scoase un sunet urât și apoi făcu o greșeală; cravata din jurul gâtului ei își slăbi brusc strânsoarea. Trase adânc aer în piept și țipă – țipă cât de tare și cât de lung putu. Apoi, probabil, leșinase. Primul lucru de care își amintea după aceea era că doamna Biggs era lângă ea.

Nora își păstră calmul în timp ce îmi expuse toate acestea, cu mâinile împreunate în poală. Fără să-și schimbe atitudinea, mă întrebă:

— Ești dezgustat de mine?

— Nu, am spus. În amintirea despre atac, bărbatul era Banwell?

— Așa am crezut. Dar primarul a spus...

— Primarul a spus că Banwell era cu el duminică seara, când *cealaltă* fată a fost ucisă. Dacă îți amintești că Banwell era atacatorul, trebuie să spui.

— Nu știu, zise Nora cu vocea plină de lacrimi. Cred că da. Nu știu. A stat tot timpul în spatele meu.

— Povestește-mi despre noaptea trecută, am îndemnat-o.

Îmi relată povestea cu intrusul din dormitor. De data aceasta, zise, era sigură că fusese Banwell. Spre sfârșit, totuși, se crispă încă o dată. Era oare ceva ce nu-mi spunea?

— Nici măcar nu am un ruj al meu, conchise serioasă. Iar lucrul acela oribil pe care mi l-au găsit în dulap – de unde aș fi putut lua așa ceva?

Am făcut observația evidentă:

— Dar acum ești machiată.

Avea pe buze o idee de luciu și o roșeață slabă în obraji.

— Dar e de la Clara! protestă. Ea m-a fardat. Spunea că îmi vine bine.

Am șezut în tăcere o vreme.

În cele din urmă, vorbi:

— Nu crezi nici un cuvânt din ce ți-am spus.

— Nu cred că m-ai minți.

— Ba da, răspunse. Am făcut-o.

— Când?

— Când am spus că te urăsc, răspunse, după o lungă pauză.

— Spune ce-mi ascunzi.

— Ce vrei să zici? întrebă.

— Mai e ceva în legătură cu noaptea trecută – ceva care te face să te îndoiești de tine.

— De unde știi? întrebă.

— Spune-mi și gata.

Îmi mărturisi fără tragere de inimă că era ceva inexplicabil în tot episodul. Punctul ei de observație, din care văzuse desfășurarea groaznicului eveniment, nu era la nivelul ochilor, ci într-un loc situat atât deasupra ei, cât și deasupra intrusului. Se văzuse, de fapt, pe ea însăși întinsă pe pat, ca și când ar fi fost un observator al scenei, nu victima.

— Cum se poate așa ceva, doctore? strigă moale. Nu e posibil, nu?

Voiam să o consolez, dar ce aveam de spus nu era prea încurajator.

— Ceea ce descrii e felul în care vedem uneori lucrurile în vis.

— Dar dacă am visat totul, cum am căpătat arsurile? șopti. Nu m-am ars singură, nu? Nu?

Nu puteam răspunde. Îmi imaginam un scenariu chiar mai rău. Se putea oare să-și fi produs rănile acelea teribile singură – primele răni? Am încercat să mi-o imaginez purtându-și cuțitul sau briciul peste pielea delicată, făcând-o să sângereze. Îmi era imposibil să cred asta.

De departe, dinspre centru, un muget de voci omenești erupse brusc, urale puternice răsunând la mare distanță. Nora întrebă ce putea fi. Am spus că erau probabil greviști. Liderii de sindicat organizaseră un marș în centru, ca urmare a unor probleme de muncă apărute cu o zi în urmă. Un agitator notoriu pe nume Gompers anunțase o grevă care urma să pună în impas industria orașului.

— Au tot dreptul să facă grevă, zise Nora, în mod limpede dornică să schimbe subiectul. Capitaliștilor ar trebui să le fie rușine de ei înșiși, pentru că îi angajează pe oameni și nu-i plătesc destul pentru a-și hrăni familiile. Ai văzut casele în care stau?

Îmi povesti cum, cu o vară în urmă, Clara Banwell și ea vizitaseră familiile de chiriași din Lower East Side. Fusese ideea Clarei. Astfel, spuse Nora, o întâlnise pe Elsie Sigel cu chinezul despre care întrebase detectivul Littlemore.

— Elsie Sigel? am repetat. Mătușa Mamie îmi pomenise de domnișoara Sigel la gala ei. Cea care a fugit la Washington?

— Da, spuse Nora. Credeam că e o prostie din partea ei să facă muncă de misionariat când oamenii mor din lipsă de mâncare și de adăpost. Iar Elsie lucra numai cu bărbați, când femeile și copiii sunt cei care suferă cu adevărat.

Clara, îmi explică Nora, își făcuse o specialitate din vizitarea acelor familii în care bărbații dăduseră bir cu fugiții sau muriseră în accidente de muncă. Clara și Nora ajunseseră să cunoască multe astfel de familii în vizitele lor, petrecând ore întregi în casele respective. Nora se îngrijea de cei mici, iar Clara se împrietenea cu femeile și cu copii mai măricei. Începuseră să meargă la aceste familii o dată pe săptămână, ducându-le mâncare și lucruri de trebuință. De două ori duseseră copii la spital, salvându-i de boli grave sau chiar de moarte. Odată, îmi zise Nora pe un ton mai sumbru, o fată dispăruse; Clara și cu ea bătuseră fiecare secție de poliție și fiecare spital din zonă, găsind-o în cele din urmă la morgă. Medicul legist spunea că fata fusese violată. Mama fetei nu avea pe nimeni care să o aline și să o susțină; Clara a făcut ambele lucruri. Nora văzuse o sărăcie de neconceput în vara aceea, dar, de asemenea – sau cel puțin așa bănuiam –, o căldură a iubirii familiale care îi fusese până atunci necunoscută.

Când încheie, Nora și cu mine rămaserăm nemișcați, uitându-ne unul la celălalt. Zise din senin:

— M-ai săruta dacă ți-aș cere asta?

— Nu-mi cere asta, domnișoară Acton, am spus.

Îmi luă mâna și mi-o trase spre ea, lipindu-și obrazul de degetele mele.

— *Nu*, am spus aspru.

Îmi lăsă imediat mâna. Totul era din vina mea. Îi dădusem toate motivele să creadă că putea să-și ia acea libertate, așa cum făcuse. Acum, îi dădeam peste mână pentru că făcuse asta.

— Trebuie să mă crezi, i-am spus. Nu-mi doresc nimic mai mult, dar nu pot. Ar însemna să profit de tine.

— Vreau să profiți de mine, zise.

— Nu.

— Pentru că am șaptesprezece ani?

— Pentru că ești pacienta mea. Ascultă-mă. Sentimentele pe care crezi că le ai pentru mine... nu trebuie să le dai atenție. Nu sunt reale. Sunt un produs al analizei. Se întâmplă la fiecare pacient care e psihanalizat.

Se uită la mine de parcă glumeam.

— Crezi că întrebările tale prostești m-au făcut să te *prefer*?

— Gândește-te mai bine. La un moment dat, simți indiferență în ce mă privește. Apoi furie. Apoi gelozie. Apoi... altceva. Dar nu e vorba de mine. Nu e vorba de ce fac eu. Nu e vorba de cine sunt. Cum ar putea fi? Nu mă cunoști. Nu știi absolut nimic despre mine. Toate sentimentele acestea vin din altă zonă a vieții tale. Ies la suprafață din cauza unor întrebări prostești pe care ți le pun. Dar țin de altceva. Sunt sentimente pe care le ai pentru altcineva, nu pentru mine.

— Crezi că iubesc pe altcineva? Pe cine? Doar nu pe George Banwell?

— S-ar putea.

— Niciodată. Se strâmbă cu cel mai sincer dezgust. Îl urăsc.

Am riscat. Detestam faptul că trebuia să fac asta – pentru că mă așteptam să mă privească cu scârbă după aceea –, iar momentul era cât se poate de prost ales, dar era totuși de datoria mea.

— Doctorul Freud are o teorie, domnișoară Acton. Se poate să ți se aplice și ție.

— Ce teorie?

Era din ce în ce mai jignită.

— Te avertizez, e dezgustătoare până la extrem. Crede că fiecare dintre noi nutrim, de la vârsta cea mai fragedă... că ne dorim în secret... ei bine, în cazul tău, crede că, atunci când ai văzut-o pe doamna Banwell cu tatăl tău, când ai văzut-o îngenunchind în fața tatălui tău și... ăăă... angajându-se în...

— Nu-i nevoie să-i spui pe nume, mă întrerupse.

— Crede că ai fost geloasă.

Mă privi perplexă.

Îmi venea greu să mă exprim limpede.

— Geloasă în mod direct, fizic. Ce vreau să spun e că doctorul Freud crede că, atunci când ai văzut ceea ce doamna Banwell îi făcea tatălui tău, ai vrut să fii tu cea care... că ai avut fantezii în care tu erai cea care...

— Încetează! strigă. Își acoperi urechile cu palmele.

— Îmi pare rău.

— De unde știe asta?

Era înfricoșată. Mâinile îi acopereau acum gura.

I-am înregistrat reacția. I-am auzit cuvintele. Dar încercam să cred că nu le auzisem. Voiam să spun: *Cred că am halucinații; mi s-a părut pentru o clipă că m-ai întrebat de unde știe Freud.*

— N-am spus niciodată asta, nimănui, șopti, făcându-se toată stacojie. Nimănui. Cum e posibil să știe?

Nu puteam decât să o privesc perplex, așa cum mă privise ea cu o clipă în urmă.

— Ah, sunt o *stricată*! strigă.

O luă la fugă spre casă.

DUPĂ CE PLECĂ de la Child's, Littlemore merse pe jos până la secția de poliție de pe Strada 47, ca să vadă dacă fuseseră reținuți Chong Sing sau William Leon. Într-adevăr, amândoi fuseseră arestați – de sute de ori, îi spuse iritat căpitanul Post detectivului. În câteva ore de la publicarea descrierii infractorilor, primiseră câteva zeci de telefoane din toate colțurile orașului, și chiar din Jersey, de la persoane care pretindeau că-l văzuseră pe Chong. Cu Leon era chiar și mai rău. Orice chinez cu costum și cravată era William Leon.

— Jack Reardon s-a învârtit toată ziua de colo până colo prin oraș, de parcă era o găină cu capul tăiat, zise căpitanul Post, referindu-se la ofițerul care, fiind cu Littlemore atunci când fusese descoperit cadavrul domnișoarei Sigel, era singurul om al lui Post care chiar îl văzuse pe fugarul Chong Sing. Reardon fusese trimis la secțiile de poliție din oraș la care era reținut câte un „domn Chong" și, oriunde se dusese, Reardon constatase o arestare greșită.

— N-are nici un rost. Am închis jumătate din Chinatown și tot nu i-am prins. A trebuit să le spun băieților să nu mai facă alte arestări. Uite. Vrei să verifici tu astea?

Post îi aruncă lui Littlemore un dosar cu semnalări raportate, dar neverificate ale lui Chong Sing și William Leon. Detectivul parcurse lista, urmărind cu degetul notițele scrise de mână. Se opri la jumătatea paginii, unde o descriere de un rând îi reținu privirea. Spunea următoarele: *Canal lângă râu. Chinez văzut muncind la docuri. Se potrivește cu descrierea suspectului Chong Sing.*

— Ai o mașină? întrebă Littlemore. Vreau să-l verific pe ăsta.

— De ce?

— Pentru că pe docurile alea e pământ roșu, răspunse detectivul.

Littlemore luă o mașină a căpitanului Post – singura, de altfel – până în centru, însoțit de un polițist în uniformă. Merseră pe Canal Street și își urmară drumul până la marginea estică a orașului, acolo unde imensul pod Manhattan, de curând ridicat, se arcuia peste East River. Littlemore opri la intrarea pe șantier și se uită la muncitori.

— Uite-l, zise detectivul, arătând cu degetul. El e.

Ar fi fost greu să nu-l remarci pe Chong Sing: un chinez singuratic, sărind în ochi din masa de muncitori albi și negri. Împingea o roabă plină cu blocuri de zgură.

— Mergi drept către el, îl instrui Littlemore pe ofițer. Dacă o ia la fugă, îl prind eu.

Chong Sing nu fugi. La vederea ofițerului de poliție, doar coborî capul și continuă să împingă roaba. Când ofițerul îi puse brațul pe umăr, Chong se supuse fără o vorbă. Ceilalți muncitori se opriră, privind cum se desfășura arestarea lipsită în fond de evenimente, dar nici unul dintre ei nu interveni. Când ofițerul ajunse înapoi la mașina de poliție unde aștepta detectivul Littlemore, bărbații se întorseseră deja la muncă ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

— De ce ai fugit ieri, domnule Chong?

— Nu fugit, zise Chong. Mers la lucru. Vezi? Mers la lucru.

— O să te pun sub acuzare în calitate de complice la crimă. Înțelegi ce înseamnă asta? Ai putea fi spânzurat.

Littlemore făcu un gest prin care încerca să explice sensul ultimului cuvânt pe care-l rostise.

— Nu știu nimic, pledă chinezul. Leon plecat. Miros venit după aia din camera Leon. Asta tot.

— Sigur, zise detectivul.

Littlemore îi ceru ofițerului să-l ducă pe Chong Sing la Tombs. Detectivul rămase în urmă. Voia să arunce o privire mai atentă în zona docurilor. Piesele puzzle-ului se reconfigurau în mintea detectivului – și începeau să se potrivească. Littlemore știa că o să găsească noroi la picioarele podului Manhattan, și bănuia că George Banwell călcase în noroiul acela.

Toată lumea știa că Banwell era cel care construia stâlpii podului Manhattan. Când primarul McClellan dăduse contractul Companiei Americane pentru Oțel a lui Banwell, ziarele lui Hearst protestaseră într-un glas că e vorba de corupție, condamnându-l pe primar pentru favorizarea unui prieten vechi și prevăzând într-o veselie întârzieri, prăbușiri și costuri suplimentare. Până la urmă, Banwell ridicase stâlpii nu numai încadrându-se în buget, dar și în timp record. Supraveghease personal construcția – fapt care îl și făcuse pe Littlemore să intre la idei.

Littlemore merse către râu, amestecându-se în mulțimea de bărbați. Se putea amesteca în orice grup, dacă voia. Littlemore se pricepea să pară în largul lui oriunde, pentru că *era* în largul lui, mai ales atunci când lucrurile începeau să se aranjeze. Chong Sing muncea în două locuri pentru domnul George Banwell. Interesant, nu?

Detectivul ajunse în zona aglomerată a pilonului central exact la schimbul de ture. Sute de oameni murdari și încălțați cu cizme de cauciuc ieșeau din pilon, în timp ce alții formau o coadă lungă așteptând să ia ascensorul până jos, în cheson. Zgomotul turbinelor, un duduit mecanic constant, umplea aerul cu un ritm furios.

Dacă Littlemore ar fi fost întrebat de unde știa că e o problemă, o anumită nemulțumire care plutea în aer, n-ar fi putut să răspundă. Pornind o discuție cu câțiva dintre oameni, află repede despre tristul sfârșit al lui Seamus Malley. Sărmanul Malley era, spuneau muncitorii, încă o victimă a bolii chesonului. Când deschiseseră ușa ascensorului cu două zile în urmă, îl găsiseră zăcând mort, cu sânge închegat în urechi și la gură.

Oamenii se plângeau amarnic de cheson, căruia îi spuneau „lădoiul" sau „sicriul". Unii credeau că e blestemat. Toți aveau indispoziții fizice pe care le puneau pe seama lui. Cei mai mulți erau bucuroși că treaba era aproape gata, dar cei cu capetele mai cărunte bombăneau și răspundeau că o să le lipsească cât de curând zilele de nisipari – *nisipar* fiind numele dat unui muncitor la cheson –, mai exact atunci când n-or să mai aibă de unde să-și primească salariile. Care salarii? zise unul dintre băieți. Se putea socoti salariu o plată de trei dolari pentru douăsprezece ore de muncă?

— Uitați-vă la Malley, zise. Nu-și permitea nici măcar un acoperiș deasupra capului cu „salariul" nostru. Din cauza asta a murit. Ei l-au omorât. Ne omoară pe toți.

Altul răspunse că Malley avea un acoperiș, se știe, dar avea și o nevastă – și *de asta* își petrecea nopțile jos, în lădoi.

Littlemore, observând urme de pământ roșu peste tot în jurul pilonului, se lăsă pe vine ca să-și lege șireturile și luă pe furiș câteva mostre. Întrebă dacă domnul Banwell venise vreodată acolo. Răspunsul fu că da. De fapt, i se spuse, domnul Banwell făcea cel puțin o dată pe zi o coborâre în sicriu, ca să inspecteze cum mergea munca. Uneori chiar și Excelența Sa primarul cobora cu el.

Detectivul întrebă cum era să muncești pentru Banwell. Ca dracu', fu răspunsul. Bărbații căzură toți de acord că lui Banwell nu-i păsa cât de mulți mureau în cheson, dacă treaba era făcută mai repede astfel. Din câte își aminteau, abia ieri Banwell se arătase pentru prima dată interesat de viețile lor.

— Cum vine asta? întrebă Littlemore.

— Ne-a spus să nu ne batem capul cu fereastra a cincea.

„Ferestrele", îi explicară oamenii lui Littlemore, erau jgheaburile prin care se elimina molozul din cheson. Fiecare avea un număr, iar fereastra a cincea se blocase în acea săptămână. În mod normal, șeful – adică Banwell – le-ar fi ordonat să o deblocheze imediat, iar nisiparii urau să facă asta, pentru că presupunea o manevră dificilă și periculoasă, cu cel puțin un om aflat în interiorul ferestrei atunci când aceasta era inundată de apă. Însă în ziua precedentă fusese pentru prima dată când Banwell le spusese să nu se ostenească. Careva sugeră că șeful începuse să se înmoaie. Ceilalți respinseră ideea; spuseră că Banwell nu vedea ce rost mai avea să riște când podul era aproape gata.

Littlemore rumegă informația. Apoi se duse către ascensor.

Omul care făcea pe liftierul – un moșneag zbârcit, fără un fir de păr pe cap – era așezat pe un taburet de lemn. Detectivul îl întrebă cine închisese ușa ascensorului cu două nopți în urmă, adică în noaptea în care murise Malley.

— Eu, zise bătrânul, cu un aer de proprietar.

— Ascensorul era aici, sus, când ai închis, sau era jos?

— Aici, sus, normal. Nu prea te duce capul, nu, tinere? Cum putea ascensorul să fie jos dacă eu eram aici, sus?

Întrebarea era bună. Ascensorul era operat manual. Numai dinăuntru puteai să-l faci să urce sau să coboare. Așadar, când liftierul își terminase ultimul drum din noaptea aceea, ascensorul trebuia să fie sus. Dacă liftierul îi pusese lui Littlemore o întrebare bună, detectivul răspunse cu una și mai bună.

— Și atunci cum a ajuns aici, sus?

— Ce?

— Tipul care a murit, zise Littlemore. Malley. A rămas jos în noaptea de marți, când toți ceilalți au urcat?

— Așa-i. Bătrânul clătină din cap. Bietul nătărău. Nici măcar nu era pentru prima oară. I-am spus să nu rămână. I-am spus.

— Și l-au găsit chiar aici, în ascensor, sus, în dimineața următoare?

— Da. Mort ca un pește mort. Poți încă să vezi urmele de sânge. Tot încerc să le curăț de două zile încoace și nu reușesc. Le-am spălat și cu săpun, și cu sodă. Le vezi?

— Deci cum a ajuns aici, sus? întrebă iar detectivul.

CAPITOLUL NOUĂSPREZECE

CARL JUNG STĂTEA drept, cât era de înalt, în holul apartamentului lui Freud. Era îmbrăcat sobru, din cap până-n picioare. Nimic din înfățișarea lui nu amintea de bărbatul care se juca ceva mai înainte cu bețișoare și pietricele pe podeaua camerei sale de hotel.

Freud, în vestă și cămașă cu mâneci lungi, își invită musafirul să se simtă ca acasă. Instinctul îi spunea că era o întrevedere decisivă. Hotărât lucru, Jung nu arăta cu totul în regulă. Freud nu punea preț pe acuzațiile lui Brill, dar începea să admită că Jung, probabil, ieșea tot mai mult din sfera lui de influență – a lui Freud, adică.

Jung era, și Freud știa asta, cel mai inteligent și mai creativ dintre discipolii lui – primul care avea potențialul de a face noi descoperiri. Dar Jung avea, fără îndoială, un complex al tatălui. Când, într-una din scrisorile lor timpurii, Jung îl rugase pe Freud să-i trimită o fotografie de-a lui, spunând că o va „venera", Freud fusese măgulit. Însă când îi ceruse explicit lui Freud să nu-l considere un egal, ci un fiu, Freud începuse să fie îngrijorat. Își spusese că trebuia să fie mai cu băgare de seamă.

Freud realizase că, din câte știa, Jung nu avea alți prieteni de sex masculin. Jung se înconjura mai degrabă de femei, multe femei – prea multe. Aceasta era cealaltă dificultate. Dată fiind scrisoarea lui Hall, Freud nu mai putea evita discuția cu Jung despre fata care-i scrisese, pretinzând că era pacienta și amanta lui Jung. Freud văzuse și scrisoarea șocantă trimisă de Jung mamei fetei. Pe deasupra, mai era și relatarea lui Ferenczi despre starea camerei de hotel a lui Jung.

Singurul punct asupra căruia Freud n-avea nici un fel de îndoială era cel care privea credința lui Jung în principiile fundamentale ale psihanalizei. În scrisorile lor particulare și în decursul orelor întregi de conversație intimă, Freud testase, stimulase, probase. Nu putea fi nici un dubiu: Jung era pe deplin convins de etiologia sexuală. Și ajunsese la această convingere în cel mai bun mod cu putință, depășindu-și scepticismul după ce văzuse ipotezele lui Freud confirmându-se una după alta în practica clinică.

— Am vorbit mereu deschis unul cu celălalt, spuse Freud. Putem face asta și acum?

— Nimic nu mi-ar plăcea mai mult, zise Jung. Mai ales acum, eliberat de autoritatea ta paternă.

Freud încercă să nu pară surprins.

— Bun, bun. Cafea?

— Nu, mulțumesc. Da. S-a întâmplat ieri, când ai ales să ții ascuns adevărul despre visul cu contele Thun, ca să-ți păstrezi autoritatea. Înțelegi paradoxul. Te temeai ca nu cumva să-ți pierzi autoritatea și, ca urmare, ai pierdut-o. Te-a interesat mai mult autoritatea decât adevărul; pentru mine nu există autoritate mai mare decât adevărul. Dar e mai bine așa. Cauza ta va prospera numai prin independența mea. De fapt, prosperă deja. Am rezolvat problema incestului!

Din această avalanșă de cuvinte, Freud se opri doar la două.

— Cauza *mea*?

— Cum?

— Așa ai spus, „cauza ta", repetă Freud.

— N-am spus asta.

— Ba da. E a doua oară.

— Păi, *e* a ta – nu? A ta *și* a mea. Va fi infinit mai puternică acum. Nu m-ai auzit? Am rezolvat problema incestului.

— Cum adică „rezolvat"? zise Freud. Care problemă?

— Știm că fiul matur nu-și dorește sexual mama, cu picioarele ei pline de varice și cu sânii ei căzuți. Asta e evident pentru oricine. Nici bebelușul, care nu are nici o noțiune despre penetrare. De ce gravitează atunci atât

de frecvent nevrozele adultului în jurul complexului lui Oedip, după cum confirmă cazurile tale și ale mele? Răspunsul mi-a venit azi-noapte, în vis. Conflictul adult *reactivează substanța infantilă*. Libidoul reprimat al nevroticului e împins înapoi în canalele infantile – așa cum ai spus mereu! –, unde găsește imaginea mamei, care a fost cândva o valoare atât de specială pentru el. Libidoul se fixează asupra ei, fără ca mama să fi fost vreodată cu adevărat dorită.

Afirmațiile acestea îi cauzară lui Sigmund Freud o curioasă reacție fizică: un val de sânge îi urcă în arterele care îi înconjurau cortexul cerebral, făcându-l să simtă o apăsare grea în craniu. Înghiți și spuse:

— Negi complexul lui Oedip?

— Deloc. Cum aș putea? Eu am inventat termenul.

— Numai termenul de *complex* e al tău, zise Freud. Reții complexul, dar negi partea lui oedipiană.

— Nu! strigă Jung. Păstrez toate intuițiile tale fundamentale. Nevroticii au un complex al lui Oedip. Nevrozele îi fac să creadă că au pofte sexuale pentru mamele lor.

— Spui că nu există dorințe incestuoase reale. Nu la cei sănătoși.

— Nici la nevrotici! E uluitor. Nevroticul dezvoltă un complex al mamei pentru că libidoul lui e forțat să intre pe canalele infantile. Astfel, nevroticul își găsește un motiv imaginar pentru a se pedepsi. Se simte vinovat pentru o dorință pe care n-a avut-o niciodată.

— Înțeleg. Și atunci, ce i-a provocat nevroza? întrebă Freud.

— Conflictul prezent. Orice dorință pe care nevroticul nu și-o admite. Orice încercare a vieții căreia nu-i poate face față.

— Ah, conflictul prezent, zise Freud.

Nu-și mai simțea greu capul. În schimb, o ușurare ciudată puse stăpânire pe el.

— Deci nu mai e nevoie să cercetăm trecutul sexual al pacientului. Și, de fapt, întreaga lui copilărie.

— Exact, spuse Jung. N-aș fi crezut până acum așa ceva. Dintr-o perspectivă pur clinică, conflictul prezent e ceea ce trebuie descoperit și prelucrat. Materialul

sexual reactivat din copilărie poate fi cercetat, dar e o momeală, o capcană. E efortul pacientului de a scăpa de nevroză. Scriu acum toate astea. O să vezi cât de mulți adepți va câștiga psihanaliza prin reducerea rolului sexualității.

— A, elimin-o cu totul – atunci va fi și mai bine, zise Freud. Pot să te întreb ceva? Dacă incestul nu e în realitate dorit, atunci de ce e tabu?

— Tabu?

— Da, spuse Freud. De ce ar exista o prohibiție a incestului în toate societățile omenești din istorie, dacă nimeni nu l-a dorit vreodată?

— Pentru că... pentru că... multe lucruri sunt tabu fără să fi fost vreodată dorite cu adevărat.

— Spune-mi unul.

— Păi, multe lucruri. E o listă lungă, zise Freud.

— Spune-mi unul.

— Păi, de exemplu, cultul animalelor preistorice, totemurile, ăăă...

Jung nu-și termină propoziția.

— Pot să te mai întreb ceva? zise Freud. Spui că ai avut intuiția asta interpretând un vis. Mă întreb ce vis o fi fost. Poate că e posibilă altă interpretare.

— N-am spus că a venit din interpretarea unui vis, ripostă Jung. Am spus că era *într-un* vis. De fapt, nu prea dormeam.

— Nu înțeleg, spuse Freud.

— Știi cum sunt vocile pe care le auzi noaptea, chiar înainte să adormi. M-am antrenat să le ascult. Una dintre ele îmi vorbește cu o înțelepciune străveche. L-am văzut. E un bătrân, un gnostic egiptean – o himeră, de fapt –, pe nume Philemon. El mi-a revelat misterul ăsta.

Freud nu răspunse.

— Nu mă intimidează insinuările neîncrederii tale, spuse Jung. Sunt mai multe lucruri în cer și pe pământ, Herr Professor, decât visează psihologia ta.

— Așa aș zice și eu. Dar să te lași condus de o voce, Jung?

— Poate că te-am făcut să-ți creezi o impresie greșită, răspunse Jung. Nu accept fără motiv cuvintele lui

Philemon. Și-a prezentat teza prin intermediul unei exegeze a culturilor primitive ale mamei. Te asigur, la început nu l-am crezut. I-am adus mai multe obiecții, și a putut să răspundă la fiecare.

— Conversezi cu el?

— În mod evident, te nemulțumește inovația mea teoretică.

— Mă îngrijorează sursa ei, zise Freud.

— Nu. Ești îngrijorat în legătură cu teoriile tale, cu teoriile tale sexuale, spuse Jung cu o indignare vizibil crescândă. Așa că schimbi subiectul și încerci să mă ademenești într-o conversație despre supranatural. Nu mă las ademenit. Am motive obiective.

— Dictate de către un spirit?

— Doar pentru că n-ai avut niciodată experiența unor asemenea fenomene, nu înseamnă că ele nu există.

— Recunosc asta, zise Freud, dar ai nevoie de dovezi concrete, Jung.

— L-am văzut, îți spun! strigă Jung. De ce n-ar fi asta o dovadă? Plângea când îmi povestea cum faraonii răzuiau numele taților lor de pe fiecare stelă funerară – fapt pe care nici măcar nu-l cunoșteam, dar mi-a fost mai târziu confirmat. Cine ești tu să spui ce e dovadă și ce nu? Iei de bună propria ta concluzie: nu există; prin urmare, ce văd și ce aud eu nu contează ca probă evidentă.

— Ce auzi *tu*. Nu e o dovadă, Carl, dacă numai o persoană aude de asta.

Un sunet bizar începu să se ridice din spatele canapelei pe care ședea Freud: un scârțâit sau un mormăit, ca și când ceva ar fi încercat să iasă afară din zid.

— Ce-i asta? întrebă Freud.

— Nu știu, răspunse Jung.

Scârțâitul se auzi tot mai tare, până umplu camera. Când ajunse la punctul maxim, se schimbă într-un trosnet sec, ca o bubuitură de tunet.

— Ce naiba? zise Freud.

— Cunosc sunetul ăsta, spuse Jung. În ochi i se aprinse o lucire triumfătoare. Am mai auzit sunetul ăsta

înainte. *Uite* dovada ta concretă! A fost o exteriorizare catalitică.

— Ce?

— Un flux al psihicului manifestat printr-un obiect extern, explică Jung. Eu l-am produs!

— Of, haide, Jung, zise Freud. Cred că mai degrabă a fost un foc de armă.

— Greșești. Și, ca să-ți dovedesc, o să-l produc din nou – în clipa asta!

Din momentul în care Jung rosti cuvintele acestea uimitoare, mormăitul începu iar. Exact la fel, urcă până la o culme insuportabilă și apoi explodă cu o detunătură colosală.

— Ce mai zici acum? întrebă Jung.

Freud nu răspunse nimic. Leșinase și aluneca de pe canapea.

DETECTIVUL LITTLEMORE, PĂRĂSIND grăbit docurile din Canal Street, punea totul cap la cap. Era primul asasinat pe care-l rezolvase vreodată. Domnul Hugel avea să fie în al nouălea cer.

Nici vorbă de Harry Thaw; fusese George Banwell, de la bun început. Banwell o omorâse pe domnișoara Riverford și îi furase corpul de la morgă. Littlemore și-l imagină pe Banwell conducând pe marginea râului, târând cadavrul până la pilon și coborând cu ascensorul în cheson. Banwell avea cheia cu care să descuie ușa ascensorului. Chesonul era locul perfect pentru a scăpa de un cadavru.

Însă Banwell crezuse că va fi singur în cheson. Probabil că rămăsese înmărmurit când îl descoperise acolo pe Malley. Ce explicație putea să-i dea Banwell pentru că venise acolo în toiul nopții cu un cadavru în cârcă? Nu putea să dea explicații, așa că l-a omorât.

Blocarea celei de-a cincea ferestre, ca și reacția lui Banwell la ea erau proba finală. Nu voia să descopere nimeni ce anume blocase fereastra a cincea, nu?

Detectivul vedea toate acestea în timp ce se zorea abia trăgându-și suflarea pe Canal Street – toate aces-

tea, mai puțin mașina mare, roșu cu negru, un Stanley Steamer, care îl urmărea încet la o jumătate de cvartal în spate. Cu ochii minții, în timp ce trecea strada, Littlemore se vedea promovat locotenent; îl vedea pe primar decorându-l; o vedea pe Betty admirându-i noua uniformă; dar nu văzu brusca accelerare a Steamer-ului. Nu văzu vehiculul făcând o ușoară mișcare laterală pentru a-l lovi mortal, și apoi firește că nu putu să se vadă pe el însuși răsucindu-se în aer, cu picioarele strivite de aripa mașinii.

Corpul se prăbuși pe Canal Street, în timp ce mașina se îndepărta în viteză pe Second Avenue. Dintre martorii îngroziți, unii îl înjurară pe șoferul care-l lovise și fugise de la locul accidentului. Unul îl făcu ucigaș. Un polițist de patrulă se afla din întâmplare la colț. Se grăbi până la Littlemore, care zăcea pe jos, dar mai avea destulă putere cât să-i șoptească ceva la ureche. Polițistul se încruntă, apoi dădu din cap. Trecură zece minute și în cele din urmă apăru o ambulanță trasă de cai. Nu se îndreptă spre vreun spital; duse corpul detectivului direct la morgă.

JUNG ÎL APUCĂ pe Freud pe după umeri și îl întinse pe sofa. Freud i se păru deodată bătrân și neputincios, cu temuta putere de judecată la fel de molâie acum ca și brațele și picioarele atârnând inerte. Freud își reveni în câteva secunde.

— Ce plăcută trebuie să fie moartea.

— Ești bolnav? întrebă Jung.

— Cum ai făcut asta? Sunetul.

Jung ridică din umeri.

— O să reconsider parapsihologia – ai cuvântul meu, zise Freud. Și purtarea lui Brill... Îmi pare nespus de rău. Nu vorbea în numele meu.

— Știu.

— În ultimul an ți-am cerut prea insistent să mă informezi în legătură cu ce faci, zise Freud. Știu. O să retrag și libidoul în exces, îți promit și asta. Dar sunt îngrijorat, Carl. Ferenczi ți-a văzut... satul.

— Da, am găsit o nouă metodă de a reactiva amintirile din copilărie. Prin joc. Construiam orașe întregi când eram mic.

— Înțeleg.

Freud se ridică, cu batista pe frunte. Luă paharul cu apă de la Jung.

— Lasă-mă să te analizez, zise Jung. Te pot ajuta.

— Să mă analizezi *pe mine*? A, din cauza leșinului de acum. Crezi că a fost nevrotic?

— Bineînțeles.

— Sunt de acord, spuse Freud. Dar îi știu deja cauza.

— Ambiția ta. Te-a orbit, ai fost oribil de orb. Cum am fost și eu.

Freud inspiră adânc.

— Orb, vrei să zici, față de frica mea de a fi detronat, față de resentimentele mele, față de eforturile mele neprecupețite de a-ți împiedica evoluția?

Jung tresări.

— Știai?

— Știam ce o să spui, zise Freud. Ce am făcut să merit toate acuzațiile astea? Nu te-am avansat mereu, nu te-am pomenit pacienților mei, nu te-am citat, nu te-am creditat? Nu am făcut tot ce-mi stătea în putere pentru tine, chiar și cu prețul ofensării vechilor mei prieteni, oferindu-ți poziții pe care le puteam păstra pentru mine?

— Dar îmi subevaluezi cel mai important merit: descoperirile. Am rezolvat problema incestului. E o revoluție. Și totuși o bagatelizezi.

Freud se frecă la ochi.

— Te asigur că nu fac asta. Îi apreciez prea bine enormitatea. Ne-ai povestit un vis pe care l-ai avut la bordul lui *George Washington*. Îți aduci aminte? Te afli undeva în adânc, într-o pivniță sau într-o peșteră, departe de suprafață. Vezi un schelet. Spuneai că oasele aparțineau soției tale, Emma, și surorii ei.

— Presupun că da, zise Jung. De ce?

— Presupui?

— Da, exact. Ce-i cu asta?

— Ale cui erau de fapt oasele?

— Ce vrei să spui? întrebă Jung.

— Minteai.

Jung nu răspunse.

— Haide, zise Freud, după douăzeci de ani în care am tot văzut pacienți eschivându-se, crezi că nu pot să-mi dau seama?

Jung tot nu răspunse.

— Scheletul era al meu, nu-i așa? zise Freud.

— Și ce dacă? spuse Jung. Visul îmi spunea că te depășesc. Am vrut să te scutesc de asta.

— Mă voiai mort, Carl. Ai făcut din mine tatăl tău, și acum mă vrei mort.

— Înțeleg, zise Jung. Înțeleg unde bați. Inovațiile mele teoretice sunt o încercare de a te detrona. Asta spui mereu, nu? Dacă cineva nu e de acord cu tine, nu poate fi decât un sindrom nevrotic. O rezistență, o dorință oedipiană, un paricid – orice, dar nu adevărul obiectiv. Iartă-mă, probabil că m-am molipsit de dorința de a fi măcar o dată înțeles din punct de vedere intelectual. Nu diagnosticat, doar înțeles. Dar poate că, pentru psihanaliză, așa ceva nu e posibil. Poate că funcția reală a psihanalizei e să-i insulte și să-i mutileze pe ceilalți prin aluzii subtile la complexele lor – de parcă asta ar explica ceva. Ce teorie abisală!

— Ascultă ce spui, Jung. Încearcă să-ți auzi vocea. Îți cer numai să iei în calcul posibilitatea, doar posibilitatea, ca în tine să lucreze acum ceea ce tu însuți ai numit „complexul tatălui". Ar fi mare păcat să expui public concepții ale căror motivații reale le vei înțelege doar mai târziu.

— M-ai întrebat dacă putem vorbi deschis, zise Jung. Eu unul asta încerc. Văd ce vrei. Îți înțeleg jocul. Diseci simptomele celorlalți, fiecare scăpare a limbii, observându-le continuu punctele slabe, transformându-i pe toți în niște copii, în timp ce tu rămâi deasupra, savurându-ți autoritatea de tată. Nimeni nu îndrăznește să-l tragă pe Maestru de barbă. Ei bine, nu eu sunt cel nevrotic. Nu eu sunt cel care a leșinat. Nu eu am incontinență urinară. Ai spus un lucru adevărat azi: leșinul tău a fost nevrotic. Da, am suferit din cauza unei nevroze – dar era *a ta*, nu a mea. Cred că *urăști* nevroticii; cred că analiza e un

debușeu pentru asta. Ne transformi pe toți în fiii tăi, aștepți de la noi forme de agresiune – despre care te-ai asigurat că vor veni – și apoi sari ca ars, strigând că e vorba despre Oedip sau despre dorința de moarte. Ei bine, nu dau doi bani pe diagnosticele tale.

În cameră se lăsă o liniște desăvârșită.

— Bineînțeles, vei interpreta toate astea ca pe o critică, spuse Jung, cu o notă de neîncredere strecurându-i-se în voce, dar îți vorbesc așa din prietenie.

Freud scoase un trabuc.

— E pentru binele tău, spuse Jung. Nu pentru al meu.

Freud își termină paharul de apă. Fără să-și aprindă trabucul, se ridică și se îndreptă spre ușa camerei de hotel.

— Noi, analiștii, avem o înțelegere, zise. Nimeni nu trebuie să se simtă stânjenit pentru propriul său strop de nevroză. Dar să juri că ești imaginea sănătății când te comporți anormal sugerează o lipsă totală de intuiție a propriei boli. Ești liber. Scutește-mă de prietenia ta. Adio.

Freud îi deschise ușa, invitându-l să iasă. Din prag, Jung făcu o ultimă remarcă:

— O să vezi ce înseamnă asta pentru tine. Restul e tăcere.

GRAMERCY PARK ERA inexplicabil de rece și de liniștit. Am rămas pe bancă multă vreme după ce ea fugise, uitându-mă la casa ei, apoi la vechea casă a unchiului meu, Fish, aflată chiar pe colț, unde obișnuiam să merg în vizită când eram mic. Unchiul Fish nu ne lăsa niciodată să luăm cheia de la parc. La început mi-a venit ideea aiurită că, de vreme ce Nora plecase acasă cu cheia, nu o să mai pot ieși. Apoi mi-am dat seama că, probabil, cheia folosea la intrat, nu și la ieșit.

Deși mă dezgusta sub orice aspect, eram în sfârșit obligat să recunosc adevărul teoriei lui Freud despre Oedip. O respinsesem atât de multă vreme. Desigur, câțiva pacienți îmi făcuseră confesiuni cărora le-aș fi putut da o interpretare oedipiană. Dar nici un pacient

nu admisese vreodată deschis, fără reţineri, că avea dorinţe incestuoase.

Nora şi le recunoscuse pe ale ei. Mă aşteptam să-i admir autocunoaşterea. Dar nu mă puteam opri să nu simt repulsie.

Du-te la mănăstire. Mă gândeam la îndemnul repetat al lui Hamlet către Ofelia, chiar după pasajul cu *a fi sau a nu fi*, în care îi spune să se ducă la mănăstire. Voia să fie *zămislitoare de păcătoşi*? – asta e întrebarea lui pentru ea. *Să fii castă precum gheaţa... tot nu vei scăpa de bârfeală.* Voia să-şi pună culori pe faţă? *Dumnezeu v-a dat un chip, şi voi vă faceţi altul.*[1]

Cred că inima mea judeca astfel: ştiam că n-aş suporta să o ating acum pe Nora. Abia dacă mă puteam gândi la ea... în felul acela. Dar nu puteam suporta nici gândul ca alt bărbat să o atingă.

Ştiu cât de iraţională era reacţia mea. Nora nu era vinovată pentru ceea ce simţea. Nu ea alesese să aibă dorinţe incestuoase, nu? Ştiam asta, dar nu schimba nimic.

M-am ridicat de pe bancă, trecându-mi mâinile prin păr. M-am concentrat asupra aspectelor medicale ale cazului. Eram încă doctorul ei. Din punct de vedere clinic, faptul că Nora recunoştea că-l văzuse pe atacatorul din noaptea trecută de deasupra era mult mai important decât acela că îşi recunoştea dorinţele oedipiene. Îi spusesem că asemenea experienţe erau comune în vis, dar, în combinaţie cu arsurile cât se poate de reale de pe piele, relatarea ei se apropia mai degrabă de psihoză. Probabil că avea nevoie de ceva mai mult decât analiză. După cât se părea, trebuia să fie spitalizată. *La mănăstire, du-te*[2].

Cu toate acestea, nu puteam să cred că îşi făcuse singură şi primele răni – biciuirea brutală pe care o

---

1 William Shakespeare, *Hamlet*, Actul III, scena 1, p. 373, traducere de Leon D. Leviţchi şi Dan Duţescu, în *Opere Complete*, volumul 5, Editura Univers, Bucureşti, 1986. (N. tr.)

2 William Shakespeare, *Hamlet*, Actul III, scena 1, p. 373, traducere de Leon D. Leviţchi şi Dan Duţescu, în

suferise luni. Nu eram nici în stare să afirm cu certitudine că atacul de noaptea trecută fusese o halucinație. Îmi veniră în minte unele amintiri asociate cu școala medicală.

Universitatea din New York nu era departe de centru. Se dovedi că poarta de intrare în Gramercy Park era într-adevăr încuiată. A trebuit să sar gardul – și m-am simțit, inexplicabil, ca un criminal.

Traversând Washington Square, am trecut pe sub arcul monumental al lui Stanford White și m-am minunat de caracterul criminal al iubirii. Ce ar mai fi construit marele arhitect dacă n-ar fi fost împușcat de un soț nebun și gelos, același om pe care Jelliffe încerca să-l scoată de la azil? În josul străzii era excelenta bibliotecă a Universității din New York.

Am început cu lucrarea profesorului James despre oxidul nitros, pe care o știam deja bine de la Harvard, dar nu am găsit nimic care să corespundă descrierii. Textele de anesteziologie generală nu-mi erau de nici un folos. Așa că m-am dus la literatura psihiatrică. În catalogul tematic era o intrare referitoare la PROIECȚIE ASTRALĂ, dar reieși că era o carte cu aiureli teozofice. Am dat apoi peste o duzină de intrări la categoria BILOCAȚIE. Printre acestea, după două ore de cercetări, am găsit ce căutam.

Eram norocos: Durville făcea în cartea lui abia publicată câteva referiri la apariții. Bozzano înregistrase un caz extrem de sugestiv, iar Osty unul chiar și mai elocvent în numărul din mai-iunie al *Revue Métapsychique*. Însă un caz pe care l-am găsit la Battersby elimina orice dubiu. Battersby cita următoarea relatare:

> Mă zbăteam violent, încât două asistente medicale și doctorul nu puteau să mă țină... Următorul lucru de care îmi aduc aminte e un țipăt pătrunzător, iar eu eram sus, în aer, privind în jos spre patul deasupra

---

Opere complete, volumul 5, Editura Univers, București, 1986. (N. tr.)

căruia se aplecau asistentele și doctorul. Eram conștientă că încercau în zadar să oprească țipătul; de fapt, îi auzeam spunând: „Domnișoară B., domnișoară B., nu mai strigați. Speriați ceilalți pacienți." În același timp, știam foarte bine că eram separată de corpul meu care țipa și pe care nu puteam să-l opresc.

NU AVEAM NUMĂRUL de telefon al detectivului Littlemore, dar știam că lucrează la secția nouă de poliție din centru. Dacă nu-l găseam acolo, puteam cel puțin să-i las vorbă.

CAPITOLUL DOUĂZECI

ÎN CLĂDIREA VAN den Heuvel, un curier fugi până la biroul de sus al coronerului Hugel ca să-l anunțe că o ambulanță mai adusese un cadavru la morgă. Impasibil, coronerul îl concedie, însă tinerelul nu vru să plece. Nu era orice cadavru, zise; era cadavrul detectivului Littlemore. Coronerul, înconjurat de cutii și de hârtii împrăștiate în teancuri pe toată podeaua, înjură și o luă la fugă spre subsol, mai repede chiar decât băiatul.

Corpul lui Littlemore nu era în morgă. Era în anticamera folosită de Hugel ca laborator pentru autopsii. Detectivul fusese pus pe o targă și așezat pe una din mesele de disecție. Oamenii de la ambulanță plecaseră deja.

Hugel și curierul înghețară la vederea corpului contorsionat al detectivului. Hugel apucă strâns, prea strâns umărul băiatului.

— Dumnezeule, spuse coronerul. E numai vina mea.

— Nu, nu e, domnule Hugel, spuse cadavrul, deschizând ochii.

Curierul țipă.

— Ei, drăcia dracului! spuse Hugel.

Detectivul se ridică în capul oaselor și se scutură de praf. Văzu pe fața colonelului un amestec în părți egale de mâhnire întârziată și de furie în curs de acumulare.

— Scuze, domnule Hugel, zise spășit. M-am gândit că am avea un as în mânecă dacă tipul care a vrut să mă omoare va crede că a reușit.

Coronerul plecă. Littlemore sări de pe masă; în momentul în care atinse podeaua, țipă de durere.

Piciorul drept era mult mai afectat decât crezuse. O luă pe urmele lui Hugel, descriindu-i teoria morții lui Seamus Malley.

— Ridicol, fu răspunsul lui Hugel.

Continuă să urce scările, refuzând până și să se uite la Littlemore, care șchiopăta în urma lui.

— De ce, după ce l-ar fi omorât pe Malley ăsta, i-ar fi târât Banwell corpul în ascensor? Ca să aibă companie în drumul spre suprafață?

— Poate că Malley a murit în ascensor.

— A, înțeleg, zise coronerul. Banwell îl omoară în ascensor și îl lasă acolo ca să crească la maxim probabilitatea de a fi arestat pentru două crime. Banwell nu e prost, domnule detectiv. E un om calculat. Dacă ar fi făcut ce spui tu, ar fi coborât cu ascensorul în cheson și s-ar fi descotorosit de Malley ăsta în același fel în care s-a descotorosit de domnișoara Riverford.

— Dar noroiul, domnule Hugel, am uitat să vă spun despre noroi...

— Nici nu vreau să aud, zise coronerul. Ajunseră în birou. Nu vreau să mai aud nimic despre asta. Du-te la primar, ce mai stai? Fără îndoială că te va asculta. Ți-am spus, cazul e închis.

Littlemore clipi și scutură din cap. Observă teancurile de documente și cutiile risipite pe podeaua biroului.

— Plecați undeva, domnule Hugel?

— Da, chiar plec, zise coronerul. Îmi dau demisia din slujba asta.

— Demisia?

— Nu pot lucra în asemenea condiții. Nu-mi sunt respectate deciziile.

— Și unde o să vă duceți, domnule Hugel?

— Crezi că ăsta-i singurul oraș unde e nevoie de un medic legist? Coronerul aranja cutiile cu dosare împrăștiate prin birou. De fapt, am înțeles că e un post liber în Cleveland, Ohio. Opiniile mele vor fi apreciate acolo. Mă vor plăti mai puțin, fără îndoială, dar asta nu-i o problemă; am pus deja deoparte o sumă substanțială. Nimeni nu se va putea plânge de dosarele mele, domnule detectiv. Succesorul meu va găsi un sistem perfect

organizat – creat de mine. Știi cum arăta morga înainte să vin eu aici?

În acea clipă, Louis Riviere și Stratham Younger apărură pe coridor.

— Monsieur Littlemore! strigă Riviere. Trăiește!

— Din păcate, zise coronerul. Domnilor, vă rog să mă scuzați, dar am treabă.

CLARA BANWELL SE răcorea în cadă când auzi ușa de la intrare trântindu-se. Era o baie turcească, cu faianță albastră din Andaluzia, instalată în apartamentul familiei Banwell la cererea specială a Clarei. La auzul vocii soțului ei strigând-o pe nume, se înveli repede în două prosoape albe de baie, unul în jurul bustului, celălalt pe cap.

Cu apa șiroind încă pe ea, își găsi soțul în sufrageria lungă de cincisprezece metri, cu un pahar mare în mână, privind către Hudson River. Își turna bourbon peste gheață.

— Vino aici, zise Banwell din partea opusă a camerei, fără să se întoarcă. Ai văzut-o?

— Da. Clara rămase unde era.

— Și?

— Poliția crede că și-a făcut singură rănile. Toți cred fie că e fie nebună, fie că se răzbună pe tine.

— Ce le-ai spus? o întrebă.

— Că ai fost acasă toată noaptea.

Banwell mârâi.

— Și ea ce spune?

— Nora e foarte fragilă, George. Cred...

Zgomotul buteliei de whiskey izbindu-se de suprafața de sticlă a mesei o întrerupse. Masa nu se sparse, dar o parte din alcool se revărsă pe gura sticlei. George Banwell se întoarse cu fața la soția lui.

— Vino aici, spuse iar.

— Nu vreau.

— Vino aici.

Se supuse. Când ajunse aproape, el arătă cu privirea în jos.

— Nu, zise ea.

— Ba da.

Îi desfăcu cureaua. În timp ce ea o scotea din găicile pantalonilor, el își turnă alt pahar. Clara îi întinse fâșia de piele neagră. Apoi ridică brațele, cu palmele lipite. Banwell îi înfășură cureaua în jurul încheieturilor, prinse catarama și strânse. Ea se înfioră.

O smuci către el și încercă să o sărute pe buze. Ea îl lăsă să-i sărute numai colțurile gurii, întorcând capul într-o parte și apoi în cealaltă. Bărbatul își lăsă fruntea pe gâtul ei gol; Clara trase aer în piept.

— Nu, spuse.

O forță să îngenuncheze. Deși mâinile îi erau legate cu cureaua, putea să și le miște destul cât să-i desfacă pantalonii. El îi smulse prosopul alb de pe corp.

Ceva mai târziu, George Banwell ședea pe canapea, complet îmbrăcat, bând bourbon, iar Clara, goală, era îngenuncheată pe podea cu spatele la soțul ei.

— Spune-mi ce zicea ea, îi ceru bărbatul, slăbindu-și cravata.

— George, se întoarse Clara către el, nu s-ar putea termina totul acum? E doar o fetiță. Cum ți-ar mai putea face rău?

Simți imediat că vorbele ei nu domoliseră, ci alimentaseră furia latentă a soțului ei. Acesta se ridică în picioare și își încheie nasturii.

— Doar o fetiță, repetă Banwell.

FRANCEZUL TREBUIE CĂ avea o slăbiciune pentru detectivul Littlemore. Îl sărută pe amândoi obrajii.

— Ar trebui să fac mai des pe mortul, zise Littlemore. Niciodată n-ai fost așa de drăguț cu mine, Louie.

Riviere puse un plic mare în brațele detectivului.

— A ieșit perfect, zise. M-am întrecut pe mine însumi, de fapt. Nu mă așteptam să iasă asemenea detalii la mărire. Cu totul neobișnuit.

Cu aceasta, francezul se retrase, strigând că era un *au revoir*, și nu un *adieu*.

Eram acum singur cu detectivul.

— Tu... ai făcut pe mortul? l-am întrebat.

— A fost o glumă. Când mi-am revenit, eram deja în ambulanță, și mi-am zis că poate fi amuzant.

Am reflectat.

— Și a fost?

Littlemore se uită în jur.

— Destul de amuzant, zise. Ia spune, ce cauți *tu* aici?

I-am spus detectivului că făcusem o descoperire ce putea fi importantă în cazul domnișoarei Acton. Brusc, n-am mai știut totuși cum să prezint lucrurile. Nora experimentase o formă de bilocație – fenomenul în care intervine impresia existenței în două locuri în același timp. Îmi aduceam vag aminte că citisem, în perioada de la Harvard, despre bilocație în legătură cu experimentele timpurii cu noile anestezice care modificaseră într-atât medicina chirurgicală. Cercetarea mea confirma ipoteza: eram acum convins că Norei i se dăduse cloroform. Până dimineața, acesta nu lăsa nici un fel de miros și nu producea efecte secundare semnificative.

Problema mea era că Nora îmi mărturisise că nu-i povestise detectivului Littlemore nimic despre modul straniu în care percepuse evenimentul. Îi fusese teamă că nu o va crede. Am preferat să fiu direct.

— E ceva ce domnișoara Acton nu ți-a spus în legătură cu atacul de noaptea trecută. L-a văzut – adică a perceput participarea ei și atacul – ca și când ar fi fost deasupra.

Auzindu-mi cuvintele, am realizat că alesesem cea mai puțin accesibilă și cea mai puțin convingătoare dintre toate explicațiile posibile. Expresia detectivului nu îmi schimbă cu nimic impresia. Am adăugat:

— Ca și când ar fi plutit deasupra patului.

— Plutire deasupra patului? repetă Littlemore.

— Exact.

— Cloroform! zise.

Aproape că am rămas mut de uimire.

— De unde naiba știi asta?

— H.G. Wells. E preferatul meu. El are o povestire în care i se întâmplă exact același lucru unui tip care e operat, după ce i se dă cloroform.

— Am irosit degeaba o după-amiază la bibliotecă.

— Ba nu, zise detectivul. Poți să justifici asta – din punct de vedere științific, vreau să spun? Chestia cu plutirea și cloroformul?

— Da. De ce?

— Auzi, ține minte asta, bine? Acum trebuie să verific altceva, dacă tot suntem aici. Poți să vii cu mine?

Littlemore o luă de-a lungul coridorului și apoi începu să coboare scările, șchiopătând rău. Îmi explică peste umăr:

— Hugel are niște microscoape bune de tot acolo jos.

În subsol, am ajuns la un mic laborator criminalistic, cu patru mese de marmură și echipament medical de calitate excelentă. Detectivul scoase din buzunar trei plicuri mici, conținând fiecare bucățele de pământ sau de noroi roșiatic. Una dintre mostre, îmi spuse, era din apartamentul lui Elizabeth Riverford, cealaltă din subsolul de la Balmoral și a treia de lângă podul Manhattan – de lângă un pilon aparținând lui George Banwell. Puse cele trei mostre pe câte o lamelă de sticlă, apoi așeză fiecare lamelă la câte un microscop. Le verifică repede pe toate.

— Se potrivesc toate trei, zise. Știam eu.

Deschise apoi plicul de la Riviere. După cum vedeam acum, fotografia reprezenta gâtul unei fete, având pe el un semn întunecat și rotund. Dacă l-am înțeles corect pe detectiv, și se poate să nu-l fi înțeles cum trebuie, era imaginea în oglindă a unei urme pe care o găsiseră pe gâtul domnișoarei asasinate, adică al domnișoarei Riverford. Littlemore examină cu atenție fotografia, comparând-o cu un ac de cravată din aur pe care-l scoase din alt buzunar. Îmi arătă acul – purta monograma *GB* – și mă invită să compar acul și fotografia.

Le-am comparat. Cu acul de cravată în mână, am observat conturul imposibil de confundat al unui însemn similar în interiorul petei negre și rotunde din fotografie.

— Sunt la fel, am spus.

— Mda, zise Littlemore, sunt aproape identice. Sigura problemă e că, după Riviere, n-ar trebuie să fie identice. Ar trebui să fie în oglindă. Nu pricep asta. Știi unde am

găsit acul de cravată? În curtea din dos a casei Acton. Pentru mine, acul ăsta e dovada că Banwell a fost acasă la familia Acton, cățărându-se, poate, în copac ca să ajungă la fereastra domnișoarei Acton.

Se așeză pe un scaun, și era evident că piciorul drept îl durea prea tare ca să se poată sprijini pe el.

— Mai crezi că Banwell e vinovat, doctore?

— Da.

— Trebuie să vii cu mine la primar, zise detectivul.

SMITH ELY JELLIFFE, așezat confortabil pe un loc din primul rând al Hipodromului, cel mai mare teatru de sală din lume, plângea încetișor. La fel făceau și cei mai mulți dintre spectatori. Spectacolul care îi mișca atât de mult era marșul solemn al scufundătoarelor, șaizeci și patru la număr, în lacul adânc de șase metri care era parte a scenei gigantice a Hipodromului. (Apa din lac era reală; prize subacvatice de aer și coridoare subterane asigurau o rută secretă spre culise.) Cine și-ar fi putut reține lacrimile când minunatele, mândrele fete în costume de baie dispăreau în apa clipocindă pentru a nu mai vedea niciodată pământul, blestemate să-l distreze veșnic, departe de casa lor, pe regele marțian în circul lui?

Suferința lui Jelliffe era alinată de conștiința faptului că urma să revadă două dintre acele fete – și încă în scurt timp. O jumătate de oră mai târziu, cu câte o scufundătoare pe tocuri înalte la fiecare braț, Jelliffe păși cu o satisfacție vizibilă în sufrageria cu colonade din Grădinile Romane ale lui Murray de pe Strada 42. În spatele lui Jelliffe se târau doi lungi șerpi boa roz, câte unul de la fiecare fată. În fața lui erau coloanele masive de ghips ale Grădinii, acoperite de frunze și înălțându-se până în tavan, la treizeci de metri deasupra pardoselii, acolo unde clipeau stele electrice și o lună strâmbă trecea pe cer cu o viteză nefirească. O fântână pompeiană cu trei brațe susura în mijlocul restaurantului, iar figuri feciorelnice nude zburdau pe fiecare perete în *trompe l'oeil*.

Ca greutate, Jelliffe făcea cât cele două fete la un loc. Credea că pântecele său de vârstă mijlocie îi dădea un

aspect impresionant – în ochii sexului feminin, adică. Era cu deosebire încântat de prezența scufundătoarelor, pentru că spera să facă o impresie bună în acea seară. Lua cina cu Triumviratul. Nu-l mai chemaseră niciodată la cină. Ajunsese cel mai aproape de cercul lor în timpul acelui prânz ocazional din club. Însă se vedea clar că acțiunile lui crescuseră odată ce luase legătura cu noii psihoterapeuți.

Jelliffe nu avea nevoie de bani. Ce voia el erau renume, respect, rang, prestigiu – și Triumviratul i le putea da pe toate. Ei îi trimiseseră, de exemplu, pe avocații lui Harry Thaw la el, făcându-l pe Jelliffe să simtă pentru prima dată gustul celebrității. Cea mai grandioasă zi a vieții lui fusese aceea în care portretul lui apăruse în ziarele de duminică, cu explicația „unul dintre cei mai distinși alienişti din stat".

Triumviratul se interesa de asemenea surprinzător de insistent de editura lui. Erau evident progresiști. La început, obiectaseră împotriva faptului că accepta orice articol în care era menționată psihanaliza, dar apoi își schimbaseră atitudinea. Cam cu un an în urmă, îi ceruseră lui Jelliffe să le trimită extrase din toate lucrările care îl pomeneau pe Freud, înștiințându-l ulterior în legătură cu cele pe care le sancționau. Triumviratul îl sfătuise să-l publice pe Jung. Tot ei îl încurajaseră să accepte traducerea lui Brill a cărții lui Freud, când se părea că intenționa să o publice Morton Prince, în Boston. De fapt, îi angajaseră lui Jelliffe un redactor care să stilizeze traducerea lui Brill.

Jelliffe se gândise îndelung câte fete să aducă la cină. Fetele erau specialitatea lui. Cimentase nu puține legături sociale și profesionale cu asemenea mortar. Cunoștea cele mai bune stabilimente pentru bărbați. Când era întrebat, recomanda întotdeauna Clubul Jucătorilor din Gramercy Park. Cei din Triumvirat nu-l întrebaseră niciodată. Totuși, când îl invitaseră să li se alăture la Grădinile Romane, Jelliffe simțise că era o ocazie propice. Așa cum știa toată lumea, la etajele de sus Grădinile adăposteau douăzeci și patru de apartamente pentru burlaci, fiecare cu pat dublu, baie sepa-

rată și o sticlă de șampanie la gheață. La început, Jelliffe se gândise la patru fete și patru camere, dar apoi i se păruse că nu era destul de colegial. Prin urmare venise numai cu două: credea că așa, obligați să facă cu rândul, se vor împrieteni și mai mult.

Jelliffe făcu impresie, dar nu cea la care se aștepta. Condus la separeul în care lua masa Triumviratul, petrecărețul și doamnele lui fură întâmpinați cu o *froideur* fără echivoc de către cei trei domni așezați acolo. Nici măcar nu se ridică vreunul. Jelliffe, nereușind să detecteze cauza, îi salută bărbătește pe cei care-l invitaseră, strigă la *maître d'hotel* să mai aducă scaune și anunță că după cină aveau rezervate două apartamente de burlaci. Cu o mișcare a mâinii lui elegante, dr. Charles Dana anulă comanda pentru scaunele în plus. Jelliffe înghiți rușinea și mormăi către fete că ar fi mai bine să-l aștepte sus.

Puțin după aceea, Triumviratul îi comunică lui Jelliffe informația că Abraham Brill amânase fără avertisment, pe termen nelimitat, publicarea cărții lui Freud. Păcat, zise Dana. Dar cursurile doctorului Jung de la Fordham? Jelliffe îi anunță că planurile lui privind cursurile de la Fordham avansau repede și că cei de la *New York Times* îl contactaseră ca să aranjeze un interviu cu Jung.

Dana se întoarse către colegul lui corpolent și cu favoriți.

— Starr, nu ți-au luat și ție interviu cei de la *Times*?

Golind o stridie, Starr spuse că da, la naiba, fusese și el intervievat și le răspunsese cât se poate de direct. Conversația alunecă apoi înspre Harry Thaw, în legătură cu care i se spuse lui Jelliffe, în termeni ce nu admiteau interpretare, că orice experiment trebuia să înceteze.

Cum cina se apropia de sfârșit, Jelliffe se îngrijoră că nu-și prezentase bine cauza. Dana și Sachs nici măcar nu dăduseră mâna cu el la plecare. Dar proasta dispoziție i se schimbă când Starr, care rămăsese în urma celorlalți, întrebă dacă auzise bine când Jelliffe spusese că rezervase două camere la etaj. Jelliffe confirmă. Cei doi domni corpolenți se priviră, imaginându-și amândoi o dansatoare înfășurată în boa stând întinsă alături de

o sticlă de șampanie la gheață, nedeschisă. Starr fu de părere că lucrurile gata plătite nu trebuie irosite.

— ȚI-AI PIERDUT MINȚILE, domnule detectiv? întrebă primarul McClellan joi seara, în spatele ușilor închise ale biroului său.

Littlemore ceruse o echipă de oameni cu care să meargă până la podul Manhattan ca să investigheze fereastra care nu funcționa. El și cu mine eram așezați în fața biroului primarului. McClellan stătea acum în picioare.

— Domnule Littlemore, zise McClellan, care moștenise evident comportamentul militar al tatălui său, i-am promis acestui oraș un metrou, și i l-am dat. I-am promis acestui oraș Times Square, și i-am dat-o. I-am promis acestui oraș podul Manhattan, și jur pe Dumnezeu că i-l voi da, chiar dacă va fi ultimul lucru pe care-l voi face din acest birou. Cu nici un chip munca la pod nu trebuie stânjenită – nici măcar pentru un afurisit de minut. Și cu nici un chip nu trebuie deranjat George Banwell. M-ai înțeles?

— Da, domnule, zise Littlemore.

— Elizabeth Riverford a fost asasinată acum patru zile și, din câte îmi dau seama, tot ce ați făcut a fost să-i pierdeți cadavrul.

— De fapt, am găsit un cadavru, Excelență, zise Littlemore cu sfială.

— A, da, al domnișoarei Sigel, zise McClellan, care acum îmi face necazuri mai mari chiar decât domnișoara Riverford. Ai văzut ediția de după-amiază a ziarelor? E în toate. Cum poate primarul acestui oraș să permită ca o fată de familie bună să fie găsită în cufărul unui chinez? De parcă eu personal aș fi responsabil de asta! Scoateți-l din cap pe George Banwell, domnule detectiv. Găsește-mi-l pe William Leon.

— Excelență, cu tot respectul, zise Littlemore, eu cred că aceste două cazuri, Riverford și Sigel, sunt legate. Și mai cred că domnul Banwell e implicat în amândouă.

McClellan își încrucișă brațele.

— Crezi că acest Leon nu e de fapt asasinul domnișoarei Sigel?

— Cred că e posibil, domnule.

Primarul răsuflă adânc.

— Domnule Littlemore, domnul Chong al tău – bărbatul pe care tu însuți l-ai arestat – a mărturisit acum o oră. Vărul lui, Leon, a ucis-o pe domnișoara Sigel luna trecută într-un acces de gelozie, după ce a văzut-o cu un alt chinez. Poliția a fost acasă la acest din urmă bărbat și a găsit alte scrisori de la domnișoara Sigel. Leon a strangulat-o și a ucis-o. Chong a mărturisit. L-a ajutat chiar să pună cadavrul în cufărul lui Leon. E bine? Ești mulțumit?

— Nu sunt sigur, domnule, zise Littlemore.

— Ar fi bine să fii sigur. Vreau răspunsuri. Unde e Leon? A fost domnișoara Acton atacată noaptea trecută sau nu? A fost atacată vreodată? Trebuie să fac eu treaba tuturor? Și să-ți mai spun un lucru, domnule detectiv, zise McClellan. Dacă tu sau oricine altcineva dați buzna în biroul meu pretinzând că Elizabeth Riverford a fost ucisă de omul care știu că nu avea cum să o ucidă, vă concediez pe toți. E limpede ce am spus?

— Da, Excelență, da, domnule, răspunse detectivul.

Furăm lăsați cu mărinimie să plecăm. Pe hol i-am spus:

— Cel puțin știm că primarul e în mod deschis împotriva noastră.

— Nu *eu* am pierdut cadavrul domnișoarei Riverford, obiectă Littlemore, cu o amărăciune ce nu-i era caracteristică. Ce i-a apucat pe toți? Am găsit un ac de cravată, pământ, o moarte neelucidată pe șantierul tipului respectiv, acesta se potrivește cu descrierea coronerului, se sperie când o vede pe domnișoara Acton, ea ne spune că el a atacat-o, iar noi nu putem nici măcar să mergem să vedem ce blochează jgheabul subacvatic pentru gunoi al tipului?

Am făcut observația evidentă că, dacă Banwell nu se afla în oraș în noaptea când Elizabeth Riverford fusese ucisă, nu putea fi el asasinul.

— Mda, dar poate că are un complice care a făcut asta, ripostă Littlemore. Știi ceva despre chirceală, doctore?

— Da. De ce?

— Pentru că știu ce am de făcut, zise Littlemore, care șchiopăta tot mai rău, dar nu pot să o fac singur. Mă ajuți?

Când am aflat ce-mi propunea detectivul, mi-am spus la început că era cel mai nebunesc plan pe care-l auzisem vreodată. Gândindu-mă mai bine însă, am început să-mi schimb părerea.

NORA ACTON STĂTEA pe acoperișul casei. Briza îi răvășea șuvițele delicate de păr care îi atârnau pe frunte. Putea vedea Gramercy Park în întregime, inclusiv banca pe care, cu câteva ore mai devreme, șezuse cu doctorul Younger. Se îndoia că va mai sta vreodată acolo cu el.

Nu suporta să fie închisă în casă. Tatăl ei se încuiase în birou. Nora bănuia ce făcea înăuntru. Nu lucra: tatăl ei n-avea nimic de lucru. Cu ani în urmă, descoperise colecția secretă de cărți a tatălui ei. Cărți revoltătoare. Afară, doi polițiști păzeau iarăși ușa din față și pe cea din spate. Dimineața își abandonaseră posturile; acum se întorseseră.

Nora se întrebă dacă ar muri după ce ar sări de pe acoperiș. Se gândi că nu. Intră iar în casă și coborî în bucătărie. Căută într-un sertar adânc și găsi un cuțit mare, folosit de doamna Biggs la sculptat lemnul. Îl luă cu ea sus și-l puse sub pernă.

Ce putea face? Nu putea spune nimănui adevărul și nici nu mai putea să mintă. Nimeni nu ar crede-o. Nimeni nu o crezuse.

Nora nu intenționa să utilizeze cuțitul împotriva ei înseși. Nu voia deloc să moară. Putea totuși să încerce să se apere dacă el venea din nou.

PARTEA A V-A

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI UNU

LITTLEMORE SE OCUPA de broască, iar eu stăteam în spatele lui. Trebuie să fi fost cam pe la ora două noaptea. Treaba mea era să-i acopăr spatele, dar nu puteam să văd nimic în beznă. Nici nu puteam să aud nimic, pentru că totul era dominat de hărmălaia mecanică acoperind toate celelalte sunete. M-am surprins privind bolta înstelată de deasupra noastră.

O deschise în mai puțin de un minut. Ascensorul era neașteptat de spațios. Littlemore trase ușa după el și ne trezirăm închiși în cabina prost luminată. Două flăcări de gaz făceau totuși destulă lumină ca să-i permită lui Littlemore să opereze maneta. Cu o hurducătură, detectivul și cu mine începurăm coborârea lentă spre cheson.

— Sigur ești în regulă? mă întrebă Littlemore.

Una dintre cele două flăcări albastre i se reflecta în ochi – și cealaltă în ai mei, presupun. Nimic altceva nu era vizibil. Motoarele care duduiau deasupra noastră păstrau un ritm constant și puternic. Era ca și cum am fi coborât prin artera aortă a unui flux gigantic de sânge.

— Încă nu-i prea târziu. Ne putem întoarce.

— Ai dreptate, am spus. Hai să ne întoarcem.

Ascensorul se opri brusc.

— Vorbești serios? mă întrebă Littlemore.

— Nu. Glumeam. Hai, du-ne jos.

— Mersi, zise.

Îmi amintea de cineva, Littlemore, dar nu-mi dădeam seama de cine. Apoi mi-am amintit: când eram mic, părinții ne duceau la țară în fiecare vară – nu la „căsuța"

mătușii Mamie din Newport, ci la o casă adevărată, a noastră, lângă Springfield, fără apă curentă. Îmi plăcea mult casa. Aveam acolo un prieten foarte bun, pe Tommy Nolan, care locuia tot anul la o fermă din apropiere. Tommy și cu mine ne plimbam la nesfârșit de-a lungul gardurilor de lemn care separau fermele una de alta. Nu mă mai gândisem la Tommy de multă vreme.

— Ce crezi că o să-ți facă primarul după ce află? l-am întrebat.

— O să mă concedieze, zise Littlemore. Simți presiunea din urechi? Prinde-te de nări și suflă. Așa scapi de ea. Tata m-a învățat.

Eu știam alt truc. Printre multele abilități inutile pe care le am se numără și capacitatea de a-mi controla după bunul plac mușchii interni ai urechii care deschid trompa lui Eustache. Ritmul ascensorului era agonizant de lent. Abia dacă ne mișcam.

— Cât durează să ajungi jos? am întrebat.

— Cinci minute, așa mi-a spus tipul, zise detectivul. Tata putea să stea sub apă peste două minute.

— Se pare că te înțelegeai cu el.

— Cu tata? Încă mă înțeleg. Cel mai bun om pe care-l cunosc.

— Dar mama ta?

— Cea mai bună femeie, zise Littlemore. Aș face orice pentru ea. Știi, mă gândeam că, dacă aș găsi o fată care să semene cu mama, m-aș însura cu ea într-o clipită.

— E ciudat că spui asta.

— Până când am cunoscut-o pe Betty, zise Littlemore. Era camerista domnișoarei Riverford. Am văzut-o prima dată acum... cât sunt de atunci, trei zile – și deja sunt nebun după ea. Nebun-nebun. Nu seamănă deloc cu mama. Italiancă. Destul de focoasă, cred. Mi-a tras aseară o scatoalcă de încă o mai simt.

— Te-a lovit?

— Mda. Credea că am umblat aiurea, zise detectivul. Doar trei zile, și deja nu mai am voie să umblu aiurea. Ai auzit ceva mai tare ca asta?

— Poate. Domnișoara Acton a aruncat ieri după mine cu un ceainic fierbinte.

— Au, zise Littlemore. Am văzut farfurioara pe podea.

În ascensor începu să se audă un șuierat, datorat faptului că se schimba aerul din puț. Bubuitul motoarelor de la suprafață era acum mai depărtat – o vibrație greoaie, mai degrabă palpabilă decât audibilă.

— Am avut o pacientă acum multă vreme, am spus. Mi-a spus... mi-a spus... că voia să facă sex cu tatăl ei.

— Ce?

— Cum ai auzit, am spus.

— E dezgustător.

— Nu-i așa?

— E poate cel mai dezgustător lucru pe care l-am auzit, zise detectivul.

— Păi, eu...

— Ține-te bine.

— *În regulă.* Am rostit asta mult mai puternic decât mă așteptam; ecoul răsună interminabil în cabina ascensorului. Scuze, am zis.

— Nici o problemă. A fost vina mea, răspunse Littlemore, deși nu fusese vina lui.

Ar fi fost de neconceput ca tatăl meu să cedeze în felul ăsta. Nu arăta niciodată ce simțea. Tata trăia după un principiu simplu: nu-ți arăta niciodată durerea. Mult timp am crezut că durerea era singurul său sentiment – pentru că, dacă ar mai fi fost și altul, bănuiam că putea să și-l arate fără să-și încalce principiul. Abia ceva mai târziu am înțeles. Toate sentimentele sunt dureroase, într-un fel sau altul. Bucuria cea mai exuberantă înseamnă și un junghi în inimă, iar iubirea – iubirea e o criză a sufletului. Prin urmare, date fiind principiile lui, tata nu-și arăta în nici un fel sentimentele. Nu numai că nu arăta *ce* simțea, dar nu arăta *că* simțea ceva.

Mama ura firea lui necomunicativă – spunea că, până l-a urmă, aceasta l-a băgat în mormânt –, dar era, într-un mod ciudat, ceea ce admiram cel mai mult la el. În noaptea în care și-a pus capăt zilelor, comportarea lui la cină n-a fost deloc diferită. Și eu pun în practică, în fiecare zi a vieții mele, principiul tatălui meu, chiar dacă nu reușesc nici măcar pe jumătate la fel de bine jumătate din disimulările pe care le reușea el. Mă

hotărâsem cu multă vreme în urmă: o să spun ce gândesc, dar nu o să arăt nici un fel de emoție. Asta înțeleg eu prin *jumătate*. Ca să spun adevărul, nu prea cred în exprimarea emoțiilor altfel decât prin limbaj. Toate modurile de expresie sunt forme de interpretare. Toate sunt spectacol. Toate sunt asemănătoare.

Hamlet spune ceva similar. E, practic, primul lucru pe care-l spune în piesă. Mama sa îl întreabă de ce pare încă atât de abătut după moartea tatălui său. *Nu, doamnă*, e răspunsul lui. *Nu-mi pare – este; „pare?" Nu-l cunosc*. După care critică aspru toate formele de exteriorizare a durerii: *cernita-mi mantie* sau *negrul strai solemn*, precum și *bogatul ochiului șuvoi*. Toate aceste manifestări, după cum spune el, *par – sunt gesturi ce se pot juca...*[1]

— Dumnezeule! am spus în întuneric. Dumnezeule. Am înțeles.

— Și eu! exclamă la fel de vioi Littlemore. Știu cum a omorât-o pe Elizabeth Riverford, deși nu era în oraș. Banwell, vreau să spun. Era *cu* el. Nimeni altcineva nu știa. Nici primarul. Banwell o ucide, oriunde s-ar fi aflat, și apoi o duce înapoi în apartament, o leagă și face să pară că asasinatul a avut loc acolo. Nu pot să cred că nu am înțeles mai repede. La asta te gândeai?

— Nu.

— Nu? Dar la ce te gândeai, doctore?

— Nu contează, am spus. La ceva ce mă frământa de multă vreme.

— Ce anume?

În mod inexplicabil, m-am hotărât să încerc să-i explic.

— Ai auzit de *a fi sau a nu fi*?

— Și de *iată-ntrebarea*?

— Da.

— Shakespeare. Toată lumea știe asta, zise Litlemore. Ce-i cu asta? Mereu am vrut să aflu.

---

1 William Shakespeare, *Hamlet*, Actul I, scena 2, p. 334, traducere de Leon D. Levițchi și Dan Duțescu, în *Opere complete*, volumul 5, Editura Univers, București, 1986. (N. tr.)

— Asta am înțeles acum.

— Viață sau moarte, corect? Să se omoare, sau să nu se omoare?

— Asta a crezut mereu toată lumea, am zis. Dar nu-i așa – absolut deloc.

Ideea îmi venise dintr-odată: o iluminare totală, precum soarele după furtună. Totuși, chiar atunci, ascensorul ajunse la capătul coborârii sale și se opri brusc. Mai aveam de convins o siguranță pneumatică. Littlemore îngenunche pentru a răsuci robinetele de presiune de deasupra podelei. Jeturi puternice de aer țâșniră din ele. Mirosea cumva ciudat: uscat și muced, în același timp. Presiunea aerului deveni insuportabilă. Capul începu să mi se îngreuneze. Ochii păreau că îmi apasă direct pe creier. Probabil că și detectivul suferă de aceleași simptome: își sufla furios nasul, strângându-și în același timp nările. Mă temeam că o să plesnească precum o tobă. Dar până la urmă reuși, ca și mine, să se adapteze presiunii. Am deschis ușa chesonului.

NORA ACTON SE ridică din pat la două și jumătate în acea dimineață, fără să fie molestată, dar și fără să fi dormit. Putea să-l vadă pe fereastră pe polițistul care patrula pe trotuar. În seara aceea erau trei: unul în față, unul în spate și unul pe acoperiș, care sosise odată cu lăsarea serii.

La lumina lumânării, Nora compuse o scurtă scrisoare, așternută cu scrisul ei ordonat pe o coală de hârtie albă de papetărie. O puse în plic, scrise adresa și lipi un timbru. Coborî apoi și o strecură pe ușa din față prin fanta destinată corespondenței, de unde ajunse în cutia de afară. Poșta venea de două ori pe zi. Poștașul urma să ridice scrisoarea înainte de șapte dimineața, și aceasta urma să fie livrată cu ceva vreme înainte de prânz.

NU MĂ AȘTEPTASEM să fie așa de enorm. Flăcări albastre de gaz licăreau pe pereții chesonului, aruncând pânze pâlpâitoare de lumini și umbre pe grinzile de deasupra

și pe podeaua acoperită de bălți de dedesubt. Din ascensor, am coborât pe o rampă abruptă. Littlemore se descurca greu, strâmbându-se de fiecare dată când era nevoit să-și lase greutatea pe piciorul drept. Ajunserăm în punctul de intersecție al celor șase pasarele de lemn care mergeau în toate direcțiile. Se puteau vedea în depărtare încăperile în succesiunea lor.

— Cât timp avem, doctore? întrebă Littlemore.

— Douăzeci de minute, am spus. După aceea trebuie să facem decompresia în drumul spre suprafață.

— OK. Căutăm fereastra a cincea. Ar trebui să aibă numerele pe ele. Să ne despărțim.

Detectivul se îndepărtă, șchiopătând rău, într-o parte, iar eu am luat-o în cealaltă. La început totul a fost învăluit în tăcere, o tăcere sinistră și cavernoasă, punctată numai de ecoul plin al picăturilor de apă și de zgomotul neregulat al pașilor lui Littlemore, din ce în ce mai depărtați. Am devenit apoi conștient de un huruit pe un ton jos, ca de bas, asemănător cu mârâitul unei fiare enorme. Venea, cred, chiar de la râu: era zgomotul apei adânci.

Chesonul era bizar de pustiu. Mă așteptam să găsesc mașini, sfredele, oameni – semne de muncă. În schimb, erau doar rângi și lopeți rupte, abandonate printre bolovani răzleți și băltoace de apă întunecată. Am intrat într-o cameră largă, dar probabil că era una internă, pentru că nu am văzut nici un jgheab pentru resturi, nici o fereastră, cum le spunea Littlemore. O scândură mi se rupse sub picior, în timp ce mergeam pe ea. Pârâitul fu urmat de ceva ce suna ca un tropăit grăbit. Să fi fost șoareci acolo jos, la peste treizeci de metri de suprafață?

Tropăitul încetă atât de brusc, încât nici nu mai eram sigur dacă fusese real sau existase doar în mintea mea. Am intrat în altă cameră, la fel de goală ca și cea dinainte. Pasarela pe care o urmam se termină. Pășeam acum prin băltoace, pe un teren noroios, și fiecare clipocire era amplificată de ecou. În camera următoare, o serie de trei plăci mari de oțel, plasate cam la un metru de podea, se alinia pe peretele depărtat; găsisem ferestrele. Un șir de lanțuri și de cabluri atârna printre ele. Prima

fereastră purta pe ea numărul șapte. Următoarea avea numărul șase. Când m-am aplecat să mă uit la ultima, o mână mi se așeză pe umăr.

— Le-am găsit, doctore, zise detectivul.

— Isuse, Littlemore, am spus.

Deblocă placa numerotată „cinci" și trase de mânerul aferent. Se ridică precum o perdea și dispăru în peretele de lemn de deasupra. În spatele ei se afla un spațiu cam de mărimea unui coșciug, înalt de șaptezeci de centimetri și larg de aproape doi metri, blindat cu fier pe fiecare latură și plin de pietre, noroi și moloz. Peretele opus al compartimentului era, se vedea clar, o trapă exterioară, dând înspre râu: mai mult ca sigur, unul dintre lanțuri trebuia să o deschidă.

— Nu-i nimic aici, am spus.

— N-ar trebui să fie, răspunse Littlemore.

Se așeză cu o dificultate considerabilă și începu să-și scoată pantofii.

— Bun, de îndată ce sunt înăuntru, închide fereastra și dă drumul apei. Dă-mi un minut, doctore, exact un minut, și apoi...

— Așteaptă – doar nu intri în apă?

— Ba poți să fii sigur că intru, zise, suflecându-și pantalonii. Cadavrul fetei e chiar în trapa exterioară. Trebuie să fie acolo. O s-o trag înăuntru. Apoi tu o să mă tragi afară, și mergem acasă liniștiți.

— Și piciorul tău?

— E în regulă.

— Abia poți merge, am spus.

Chiar și numai înotul ar fi fost dureros pentru el, dată fiind starea piciorului – mă temeam că era vorba de o fractură ușoară –, dar lupta cu bolovanii sau cu un cadavru sub apă, la treizeci de metri adâncime, ieșea cu totul din discuție. Un curent puternic l-ar fi putut îneca.

— E singura soluție, zise Littlemore.

— Nu, nu e, am spus. Mă duc eu.

— Nici nu mă gândesc, zise detectivul.

Încercă să se ghemuiască pentru a intra în compartiment, dar nu putu să-și îndoaie piciorul drept. Se răsuci

și se strădui în zadar să intre cu spatele. Mă privi neputincios.

— Of, dă-te la o parte, am zis. Oricum, numai tu știi cum să manevrezi drăcia asta.

Astfel, cu totul surprinzător, un minut mai târziu, persoana înghesuită în compartiment eram chiar eu, dezbrăcat până la brâu și fără pantofi și ciorapi. Am examinat spațiul cât de atent am putut, știind că urma să fiu scufundat în apă o clipă mai târziu. De sus atârna un mâner de fier. M-am agățat strâns de el. Din pereți ieșeau tuburi de cauciuc. Mi-am spus că o să stau în apă cât mai puțin timp posibil. După șaizeci de secunde, Littlemore trebuia să deschidă fereastra dinăuntru. Mă îndoiam că o să găsesc un cadavru pe care să-l trag înăuntru. Teoria lui Littlemore părea acum total neverosimilă. Plăcile ferestrei erau prea groase și prea grele. Nu vedeam cum putea să le blocheze corpul unei fete.

Littlemore strigă un ultim avertisment. În spatele meu, trapa interioară se închise cu o bufnitură. Bezna era așa de adâncă, încât am fost dezorientat. Într-un fel, nu-mi dădusem seama că o să fiu în întuneric. Acum, vuietul râului era mult mai puternic, răsunând până în celula în care mă aflam. Am auzit o bătaie în perete, semnalul lui Littlemore că era pe cale să deschidă – sau să încerce să deschidă – trapa exterioară.

În acea clipă, am simțit o îndoială groaznică: ar fi trebuit mai întâi să testăm fereastra. Știam că era ceva în neregulă cu ea. Dacă Littlemore nu mai putea să o deschidă după ce mă aflam în apă? Am lovit cu pumnul în perete ca să-l fac pe Littlemore să se oprească. Dar fie nu auzi, fie îmi interpretă semnalul ca pe un răspuns afirmativ. Pentru că după aceea am auzit un zăngănit de lanțuri și am simțit șocul subit al apei incredibil de rece. Întregul compartiment basculă și am fost proiectat cu putere în adâncul râului.

ÎN SPATELE GARDULUI de fier forjat care înconjura Gramercy Park, un bărbat brunet și înalt aștepta în întu-

neric. Era ora trei dimineața. Parcul era pustiu, iluminat sporadic de felinarele cu gaz presărate ici-colo. În cele mai multe dintre casele învecinate era întuneric, doar în una dintre ele – unde era Clubul Jucătorilor – luminile erau aprinse și se auzea muzică. Capela Calvary era întunecată și tăcută, iar clopotnița ei părea o masă de negură verticală.

Bărbatul brunet îl observa pe polițistul care patrula în fața casei Acton. În cercul mic de lumină aruncat de un felinar, Carl Jung îl văzu pe ofițer conversând cu un alt polițist, care plecă după câteva minute, dând colțul pe o alee care se părea că duce în spatele casei. Jung își calculă opțiunile. După câteva minute se întoarse și, enervat, porni spre hotelul Manhattan.

LITTLEMORE ERA CHINUIT de un gând oribil. I se spusese că fereastra a cincea nu funcționa bine. Și-l imagină pe Younger sub apă, bătând disperat în peretele chesonului, cu ochii ieșiți din orbite, în timp ce el, Littlemore, era înăuntru și se holba neputincios la lanțuri. Ce-l apucase să nu se ducă el însuși acolo?

După exact un minut, Littlemore trase de manete într-o succesiune rapidă, aducând la loc fereastra și închizând trapa exterioară. Mecanismul funcționă perfect. Deschise trapa interioară. Câțiva litri de apă se scurseră înăuntru. Se aștepta la asta. Dar nu se aștepta, totuși, ca în compartiment să fie ce era: adică nimic.

— O, nu, zise Littlemore. O, nu.

Trânti fereastra, deschise trapa exterioară, numără zece secunde și refăcu procesul în sens invers. Deschise fereastra. Și mai multă apă; nici urmă de Younger. Cu o grabă nebună, Littlemore făcu iar același lucru, dar cu același rezultat. Începu să se roage. Din toată inima și cu toată tăria, se ruga să-l găsească pe doctor înăuntrul ferestrei.

— Te rog, Doamne, imploră. Fă să fie acolo. Uită de tot restul. Numai să fie acolo.

Pentru a treia oară, Littlemore deschise placa de oțel a celei de-a cincea ferestre, udându-și leoarcă pantofii

și partea de jos a pantalonilor. Compartimentul era acum bine spălat. Cei patru pereți metalici străluceau. Dar tot gol rămăsese.

Detectivul se uită la ceas: trecuseră două minute și un sfert. Exact atât fusese și recordul tatălui său – două minute și cincisprezece secunde –, dar plutind fără efort într-un iaz călduț și liniștit. Doctorul Younger nu avea cum să fi supraviețuit atâta vreme. Littlemore știa asta, dar nu putea să accepte. Stupid, mecanic, repetă a patra oară mișcările, și apoi a cincea oară, cu același efect. Se lăsă în genunchi, uitându-se îndelung în compartimentul metalic gol. Nu băgă de seamă durerea din picior. Băgă de seamă, dar nu se mișcă, atunci când rama de un milion de tone a chesonului suferi un șoc puternic mult deasupra lui. Șocul fu urmat de un hârșâit – un hârșâit metalic prelungit –, la aceeași distanță deasupra capului. S-ar fi zis că acoperișul chesonului fusese izbit de partea de jos a unui submarin în trecere.

Când acest sunet încetă, deveni totuși conștient de un altul. Unul slab. O bătaie. Littlemore privi în jur; nu-i putea identifica sursa. Se târî către stânga pe genunchi și pe coate, ținându-și răsuflarea, neîndrăznind să spere. Bătăile veneau din spatele plăcii de oțel de la a șasea fereastră. Din genunchi, Littlemore, trase manetele, deblocă placa și o deschise. Alți litri de apă se revărsară, direct pe fața detectivului, care era tot în genunchi, și din fereastră se prăbuși apoi un cufăr mare și negru, care îi căzu pe spate. După aceea se ivi capul lui Stratham Younger, cu un furtun de cauciuc în gură.

Apa care intra nu se opri cu totul; continua să se prelingă din fereastră, ca apa dintr-o cadă care dă pe afară. Littlemore, cu cufărul pe burtă, îl privea mut pe doctor. Younger scuipă furtunul.

— Tu-tuburi pentru respirat, zise doctorul, care de atâta frig nu-și putea controla tremuratul. Î-în ferestre.

— Dar de ce nu te-ai întors pe fereastra a cincea?

— N-n-n-am putut, zise Younger clănțănind din dinți. N-n-nu se deschidea destul trapa exterioară. A ș-ș-șasea era deschisă.

Dând cufărul jos de pe el, Littlemore zise:

— L-ai găsit, doctore! L-ai găsit! Uită-te la el!

Detectivul curăța noroiul de pe cufăr.

— E exact ca acela pe care l-am găsit în camera lui Leon!

— Deschide-l, zise Younger, cu capul încă ițindu-se din fereastra a șasea.

Littlemore se pregătea să răspundă că erau lacăte la încuietorile cufărului, când chesonul se cutremură din nou și urmă iar puternicul hârșâit metalic de deasupra.

— Ce-a fost asta? întrebă Younger.

— Nu știu, zise Littlemore, dar e a doua oară. Hai. Să mergem.

— Avem o mică problemă, zise Younger, care nu se clintise de la fereastra din care se scurgea încă apă. Mi-am prins piciorul.

Trapa exterioară a ferestrei a șasea se trântise ca o capcană de urși peste încheietura lui Younger. Din acest motiv apa se tot scurgea prin fereastră: trapa rămăsese întredeschisă, iar piciorul lui Younger era în râu. Cu piciorul liber, Younger împingea trapa cât putea de tare, dar aceasta rămânea nemișcată.

— Nu te obosi, zise Littlemore, șchiopătând spre lanțurile de pe perete. O să ți-o deschid eu. Într-o secundă.

— Ai grijă, zise Littlemore. O să intre o tonă de apă peste noi.

— O s-o închid în clipa în care îți tragi piciorul înăuntru. Gata? Acum. Ha!

Littlemore trăgea degeaba de lanț. Trapa nu se clinti.

— Poate că trapa exterioară nu poate fi deschisă decât dacă o închizi înainte pe cea interioară. Bagă-ți capul la loc.

Younger se supuse fără tragere de inimă. Își trase capul înapoi în fereastra a șasea și luă iar în gură tubul pentru respirat, pregătindu-se pentru un alt potop. De data asta însă, Littlemore nu putu închide trapa interioară. Trase cu toate puterea de manetă, dar placa nu voia să coboare. Younger sugeră că era posibil ca trapa interioară să nu poată fi operată când cea exterioară era deschisă.

— Dar sunt deschise amândouă, zise Littlemore.

— Deci sunt amândouă inoperabile.

— Minunat, zise detectivul.

Littlemore încercă să forțeze încheietura lui Younger să iasă din strânsoare. Se străduí să o scoată direct, răsucind-o. Tentativa nu avu nici un efect, în afară de junghiurile dureroase provocate doctorului.

— Littlemore!

— Da, ce-i?

— De ce se sting luminile?

Mai multe flăcări albastre de gaz din cealaltă parte a camerei încetaseră să mai lumineze ca niște torțe și acum păreau doar niște chibrituri. Apoi se stinseră cu totul.

— Cineva oprește gazul, zise detectivul, ieșind din fereastră.

Încă o dată, zgomotul metalului frecându-se de lemn se auzi în depărtare. De data aceasta, hârșâitul se încheie cu un bubuit depărtat, urmat de un alt zgomot. Littlemore și Younger priviră către grinzile prost luminate; auzeau ceva ce semăna cu apropierea duduitoare a unui metrou. Apoi văzură ce era: o coloană de apă, groasă poate de treizeci de centimetri, căzând grațios din tavan. Când atinse pământul, scoase un muget colosal, explodând în toate direcțiile. East River curgea în cheson.

— Sfinte Sisoe, zise Littlemore.

— Dumnezeule mare, adăugă Younger.

East River nu se scurgea numai în camera lor. Cataracte similare se prăbușeau din o jumătate de duzină de spărturi răspândite prin tot chesonul. Vuietul era asurzitor.

Se întâmpla următorul lucru: munca la chesonul podului Manhattan ajunsese la capăt. De asta nu văzuse Younger nici un fel de mașinării sau de unelte. Planul prevedea inundarea chesonului după ce treaba era terminată. Cu scurt timp în urmă, George Banwell hotărâse dintr-odată să grăbească acest eveniment. Trezise noaptea târziu doi ingineri, cu ordine clare. Urmându-le, inginerii se duseseră la șantierul din Canal Street și puseseră în funcțiune motoarele.

Acestea operau un soi de stropitoare construită în acoperișul gros de șapte metri al chesonului. Din cauza dinamitărilor care trebuia să aibă loc în cheson, proiec-

tanții se temeau de foc. Precauțiile lor se dovediseră justificate: chesonul chiar se aprinsese o dată și fusese salvat numai prin inundarea camerelor lui interne. Trei rânduri de plăci de fier trebuiau deschise pentru a lăsa apa să intre; de aceea se auziseră cele trei hârșâituri separate.

Apa ajungea deja la glezne și se ridica tot mai mult. Younger se străduia tot mai tare să-și elibereze piciorul, dar nu reușea.

— E neplăcut, zise. N-ai cumva un cuțit?

Littlemore își căută briceagul și i-l întinse repede. Younger aruncă o privire dezaprobatoare la tăișul de șapte centimetri.

— Cu asta nu merge.

— Nu merge ce? strigă detectivul. Abia dacă se mai puteau auzi peste mugetul potopului.

— Mă gândeam că aș putea să-l tai, țipă Younger.

— Ce să tai?

Apa le ajungea acum până la genunchi și nivelul ei creștea repede.

— Piciorul, zise doctorul.

Uitându-se la briceagul lui Littlemore, adăugă:

— Bănuiesc că aș putea să mă omor. E mai bine decât să mă înec.

— Dă-mi-l, zise detectivul, smulgând briceagul din mâna lui Younger. Apa era acum la doar zece centimetri de partea de jos a ferestrei. Tubul pentru respirat. Folosește-l.

— A, da. Bună idee, spuse Younger, și luă iar tubul în gură. Îl scoase imediat: Ce zici de asta? Au oprit aerul.

Littlemore apucă alt furtun și îl testă. Rezultatul nu fu câtuși de puțin diferit.

— Ei bine, domnule detectiv, zise Younger, luându-și inima în dinți, cred că ar cam fi momentul pentru tine să...

— Mai taci, replică Littlemore. Nici măcar să nu te gândești. Nu plec nicăieri.

— Nu fi prost. Ia cufărul și du-te la ascensor.

— Nu plec nicăieri, repetă Littlemore.

Younger se întinse și-l apucă pe Littlemore de cămașă, îl trase spre el și îi șopti crâncen la ureche:

— Nora. Am părăsit-o. Nu am crezut-o și am părăsit-o. Acum o s-o închidă. Mă auzi? O s-o ducă la azil – ori asta, ori o ucide Banwell.

— Doctore...

— Nu mă lua cu doctore, zise Younger. Trebuie să o salvezi. Ascultă-mă. Eu pot să mor. Nu tu m-ai obligat să vin aici jos; eu voiam să văd dovada. Tu ești singurul care o crede, acum. Trebuie să o ajuți. *Trebuie*. Salveaz-o. Și spune-i că... a, lasă. Dar pleacă odată!

Younger îl împinse atât de puternic pe Littlemore, încât detectivul se dezechilibră și căzu în apă. Se ridică. Apa urcase peste marginea de jos a ferestrei. Littlemore se uită lung la doctor, apoi se întoarse și plecă atât de repede pe cât putea, trecând de cataractă prin apa care-i ajungea la coapse. Dispăru.

— Ai uitat cufărul! strigă Younger după el, dar detectivul nu păru să-l audă. Inundația se ridica acum până aproape de jumătatea ferestrei. Cu mare efort, Younger reuși să-și ridice capul la câțiva centimetri deasupra apei. Apoi Littlemore reapăru. Purta în brațe o țeavă de peste un metru și jumătate și un bolovan.

— Littlemore! strigă Younger. Pleacă!

— N-ai auzit de Arhimede? zise detectivul. Facem o pârghie.

Trecu pe lângă Younger și puse bolovanul înăuntrul ferestrei, plină acum aproape până sus. Cu capul sub apa tot mai mare, Littlemore așeză o extremitate a țevii sub trapa exterioară, lângă încheietura captivă a lui Younger, și potrivi restul țevii pe bolovan, formând o pârghie. Apăsă cu amândouă mâinile pe capătul liber al țevii. Din păcate, singurul efect fu împingerea bolovanul în afara razei de acțiune a țevii.

— La naiba, zise Littlemore, ieșind de sub apă.

Ochii lui Younger erau tot deasupra apei, dar gura nu. Și nici nasul. Ridică o sprânceană, privindu-l pe Littlemore.

— Ah, Doamne, zise detectivul.

Luă o gură de aer și plonjă iar sub apă. Poziționă iar bolovanul și țeava în același fel și trase zdravăn de țeavă. De data aceasta bolovanul rămase la loc, dar trapa

exterioară tot nu se mișcă. Littlemore se înălță cât putu de mult deasupra apei și coborî cu toată greutatea pe levier. Însă țeava de plumb era corodată rău, și forța greutății lui Littlemore o rupse pur și simplu în două. În clipa în care țeava cedă, trapa exterioară se deschise cu câțiva centimetri – destul cât să-și tragă Younger piciorul.

Amândoi bărbații ieșiră din apă în același timp, însă Littlemore horcăia și se agita teribil, pe când Younger abia dacă bătea puțin apa. Trase o singură dată aer în plămâni, cât să și-i umple, și zise:

— A fost melodramatic, nu?

— Cu plăcere, răspunse Littlemore, îndreptându-se.

— Ce-ți face piciorul? întrebă doctorul.

— Bine. Dar al tău?

— Bine, zise Younger. Ce-ai zice să ieșim din iadul ăsta?

Trăgând cufărul după ei și luptându-se cu cascadele, ajunseră iar în camera centrală. Rampa abruptă care ducea spre ascensor era deja pe jumătate sub apă. Apa șiroia și de pe acoperișul ascensorului, scurgându-se pe rampă și formând o perdea lichidă în jurul cabinei. Totuși, dincolo de perdeaua aceasta, ascensorul părea să fie uscat.

Așezându-se fiecare de câte o parte a cufărului, Littlemore și Younger reușiră să-l tragă pe rampă, să-l împingă în ascensor și să se înghesuie și ei înăuntru. Răsuflând greu, Younger închise ușa de fier. Lucrurile se liniștiră brusc. Potopul din cheson era doar un vuiet înfundat venind de departe. În ascensor, flăcările albastre de gaz rămâneseră aprinse. Littlemore zise:

— Mergem sus.

Trase maneta până la poziția pentru urcat – și nu se întâmplă nimic. Încercă din nou. Nimic.

— Ce surpriză, zise Littlemore.

Younger se cățără pe cufăr și ciocăni în tavan.

— Tot puțul e inundat, spuse.

— Uite, zise detectivul, arătând deasupra capului doctorului, e o trapă în tavan.

Așa era: ascensorul avea în centrul tavanului două panouri mari prinse în balamale solide.

— Și așa se deschide, zise Younger, arătând un lanț gros de pe un perete, cu un mâner roșu de lemn la capăt. Coborî de pe cufăr și apucă mânerul. Mergem sus, domnule detectiv – însă puțin mai repede decât am coborât.

— Nu! strigă Littlemore. Ești nebun? Știi cam ce greutate are apa de deasupra? Dacă nu ne înecăm, sigur o să fim striviți.

— Nu. Asta-i o cabină presurizată, zise Younger. Superpresurizată. În clipa în care deschid trapa, o să urcăm prin puțul plin de apă ca un gheizer.

— Spune mai departe, zise Littlemore.

— Și ascultă-mă. Trebuie să expiri tot timpul până ajungem sus. Îți recomand să strigi. Vorbesc serios. Dacă îți ții răsuflarea, fie și numai pentru câteva secunde, plămânii o să ți se spargă exact ca două baloane.

— Și dacă ne încurcăm în cablurile ascensorului?

— *Atunci* ne înecăm, zise Younger.

— Bun plan.

— Sunt deschis la propuneri.

Panoul de sticlă de la ușa ascensorului îi permise lui Littlemore să arunce o privire în cheson. Era aproape întuneric. Apa curgea de peste tot. Detectivul înghiți în sec.

— Dar cufărul?

— Îl luăm cu noi.

Cufărul avea două mânere îmbrăcate în piele. Fiecare bărbat prinse câte unul.

— Nu uita să strigi, Littlemore. Gata?

— Cred că da.

— Unu, doi... *trei.* Younger trase de mânerul roșu. Panourile din tavan se deschiseră imediat și doi bărbați urlând pentru viața lor, cu un cufăr mare negru între ei, țâșniră prin puțul plin de apă al unui ascensor ca și cum ar fi fost aruncați prin țeava unui tun.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI DOI

FOAIERUL GENEROS AL apartamentului de lux d in Balmoral al familiei Banwell avea o pardoseală de marmură de un alb lăptos cu vinișoare argintii, în centrul căreia un mozaic verde închis forma monograma *GB*. Acest *GB* îi procura domnului George Banwell o satisfacție extraordinară de fiecare dată când îl vedea; îi plăcea să-și pună inițialele pe tot ce avea. Clara Banwell detesta monograma. Îndrăznise odată să aducă în foaier un covor oriental scump, explicându-i soțului ei că marmura era atât de bine șlefuită, încât oaspeții lor ar putea să alunece pe ea. În ziua următoare, foaierul era din nou gol. Clara nu-și mai văzu vreodată covorul și nimeni nu mai aminti de el, nici ea, nici soțul ei.

Vineri dimineața, la ora zece, un valet primi în foaier corespondența domnului Banwell. Un plic avea pe el scrisul frumos și curbiliniu al Norei Acton. Era adresat doamnei Clara Banwell. Din nefericire pentru Nora, George Banwell era încă acasă. Din fericire, Parker, valetul, avea obiceiul să ducă mai întâi corespondența doamnei Banwell, și tot așa făcu și în acea dimineață de vineri. Din nefericire, Clara mai avea încă scrisoarea Norei în mână când Banwell intră în dormitor.

Clara, cu spatele la ușă, simți prezența soțului ei în cameră. Se întoarse să-l salute, ținând la spate scrisoarea Norei.

— George, zise. Ești încă acasă.

Banwell o măsură din cap până-n picioare.

— Păstrează asta pentru altcineva, răspunse.

— Poftim?

— Expresia asta inocentă. Mi-o amintesc de când erai pe scenă.

— Credeam că îți plăcea cum arătam pe scenă, zise Clara.

— Încă îmi place. Dar știu ce înseamnă.

George Banwell se apropie de soția lui, o prinse în brațe și îi luă scrisoarea din mâini.

— Nu face asta, zise Clara. George, o să te enerveze.

Citirea scrisorii altcuiva poate să-ți dea gustul violării intimității a două persoane deodată, atât a expeditorului, cât și a destinatarului. Când Banwell văzu că scrisoarea luată de la soția sa era de la Nora, gustul respectiv se făcu și mai dulce. Momentul începu totuși să-și piardă din dulceață pe măsură ce inspecta conținutul scrisorii.

— Nu știe nimic, zise Clara.

Banwell continuă să citească, și trăsăturile i se înăspreau continuu.

— Oricum n-ar crede-o nimeni, George.

George Banwell îi întinse scrisoarea.

— De ce? întrebă încet Clara, luând-o.

— De ce ce?

— De ce te urăște așa de tare?

SE CRĂPA DE ziuă când Littlemore și cu mine ajunserăm în cele din urmă la mașina de poliție pe care detectivul o adusese la câteva blocuri mai la sud de podul Manhattan. Fuseserăm aruncați prin puțul ascensorului vreo trei metri în aer, înainte să cădem la loc în apă. Nu putuserăm să mai ajungem iar sus. Prin urmare, fuseserăm nevoiți să ne ținem de cablurile ascensorului, înghețați și epuizați, până când apa se ridicase destul cât să ne scoată și pe noi deasupra, la nivelul pilonului. Acolo, am încărcat cufărul în barca cu vâsle cu care veniserăm în noaptea trecută până la pilon. Din fericire, mașina lui Littlemore ne aștepta la doc, vreo două blocuri mai la sud; nu cred că vreunul dintre noi ar fi putut

vâsli mai departe. Aveam senzația că Littlemore încălcase niște reguli pentru a obține acea mașină, dar era problema lui.

I-am spus detectivului că trebuia să telefonăm la familia Acton; nu mai puteam să pierdem nici un minut. Aveam o presimțire teribilă că se întâmplase ceva în noaptea trecută. Ud leoarcă, detectivul conduse până la secție. Am așteptat în mașină, în timp ce Littlemore intră șchiopătând. Se întoarse după câteva minute: era liniște la casa Acton. Nora era teafără.

De la secția de poliție, am mers la apartamentul lui Littlemore, pe strada Mulberry. Ajunși acolo, ne schimbarăm în haine curate – detectivul îmi împrumută un costum care nu mi se prea potrivea – și am băut cam un litru de cafea fierbinte fiecare. Am mers apoi la morgă. Am sugerat să spargem capacul cufărului cu un târnăcop, dar Littlemore era hotărât ca, din acel moment, să procedeze ca la carte. Trimise un băiat după lăcătuși și am așteptat, cu părul încă ud, plimbându-ne nerăbdători dintr-un colț în altul. Sau, mai degrabă, eu mă plimbam, pentru că îmi curățasem și bandajasem încheietura. Littlemore ședea pe o masă de disecție, odihnindu-și piciorul rănit. Cufărul era la picioarele lui. Eram singuri. Littlemore sperase să-l găsească pe coroner, cel pe care-l întâlnisem ieri, dar domnul respectiv nu era acolo.

Ar fi trebuit să-l las pe Littlemore. Ar fi trebuit să mă întâlnesc cu doctorul Freud și cu ceilalți oaspeți la hotel. Vinerea respectivă era ultima noastră zi petrecută în întregime la New York. Trebuia să plecăm cu toții la Worcester în seara zilei următoare. Dacă în cufăr era domnișoara Riverford, asta dovedea limpede că Banwell era ucigașul ei, iar Littlemore putea în sfârșit să-l aresteze.

— Spune, doctore, exclamă Littlemore, poți să-ți dai seama dacă a fost ucisă prin strangulare?

Detectivul mă conduse în sala rece a morgii. Găsi și apoi trase cearșaful de pe trupul parțial îmbălsămat al domnișoarei Elsie Sigel. Littlemore îmi spusese deja ce știa despre ea.

— Fata asta n-a fost strangulată, am spus.

— Înseamnă că Chong Sing minte. De unde știi?

— Nu are nici un edem pe gât, i-am răspuns. Și uită-te la osul ăsta mic de aici: e intact. În mod normal se rupe dacă cineva e ucis prin strangulare. Nu e nici o urmă de traumă traheală sau esofagiană. Foarte improbabil. Dar pare a fi asfixiere.

— Care-i diferența?

— A murit din lipsă de oxigen. Dar nu prin strangulare.

Littlemore făcu o grimasă.

— Vrei să spui că a fost închisă de vie în cufăr și abia apoi s-a sufocat?

— Așa pare, am spus. Ciudat. Îi vezi unghiile?

— Mi se par normale, doctore.

— Tocmai asta-i ciudat. Au vârfurile intacte, nu sunt rupte.

Littlemore pricepu imediat.

— Nu s-a luptat, zise. Nu a încercat să iasă.

Ne-am uitat unul la celălalt.

— Cloroform, zise detectivul.

În acea clipă, se auzi o bătaie în ușa laboratorului. Sosiseră lăcătușii, Samuel și Isaac Friedlander. Cu un instrument care semăna cu un foarfece de grădină supradimensionat, tăiară cele două lacăte de la încuietorile cufărului. Littlemore îi puse să semneze o declarație atestând activitățile pe care le efectuaseră și le ceru să aștepte ca să poată depune mărturie în ce privea conținutul cufărului. Trăgând adânc aer în piept, deschise capacul.

N-am simțit nici un miros. La început nu am văzut decât un amestec zăpăcitor și compact de haine îmbibate cu apă și bijuterii. Apoi, Littlemore îmi arătă o claie de păr încurcat.

— Uite-o, zise. N-o să fie prea plăcut.

Punându-și o pereche de mănuși, Littlemore apucă de păr și trase – și în mână îi rămase numai o șuviță udă și încurcată.

— A tăiat-o, spuse unul dintre cei doi Friedlanderi.

— A făcut-o bucăți, zise celălalt.

— Isuse, zise Littlemore scrâșnind din dinți, și puse claia de păr pe masă. Apoi o luă imediat înapoi. Stai un pic. Asta-i o perucă.

Detectivul începu să golească cufărul, un obiect după altul, înregistrându-le în inventar și punându-le în pungi sau în cutii. Pe lângă perucă, mai erau câteva perechi de pantofi cu toc înalt, o bogată colecție de lenjerie, o jumătate de duzină de rochii de seară, un maldăr întreg de bijuterii și de articole de toaletă, un șal de nurcă, un mantou subțire de damă – dar nici o femeie.

— Ce naiba? întrebă Littlemore, scărpinându-se în cap. Unde-i fata? Trebuie să fi fost alt cufăr. Doctore, probabil că ai luat celălalt cufăr.

I-am comunicat detectivului gândurile mele referitoare la această ipoteză.

LITTLEMORE MĂ ÎNSOȚI în strada barbar de însorită. L-am întrebat pe detectiv ce voia să facă în continuare. Planul lui, îmi spuse, era să verifice cât mai amănunțit cufărul și tot ce era în el, ca să poată face cumva legătura cu Banwell sau cu fata asasinată. Poate că familia Riverford din Chicago avea să identifice unele dintre obiecte ca fiind ale fetei.

— Dacă pot să pun o etichetă cu numele Elizabeth Riverford pe unul dintre colierele alea, l-am prins, zise detectivul. Cine altul decât Banwell, vreau să spun, ar fi putut să-i pună lucrurile într-un cufăr sub podul Manhattan a doua zi după ce a fost asasinată? Și de ce ar fi făcut-o, dacă nu el era ucigașul?

— De ce ar fi făcut-o dacă *era* ucigașul? am întrebat.

— De ce ar fi făcut-o dacă nu era?

— Asta e o conversație productivă, am remarcat.

— OK, nu știu de ce. Detectivul își aprinse o țigară. Știi, sunt o mulțime de lucruri legate de cazul ăsta pe care nu le înțeleg. La un moment dat credeam că ucigașul e Harry Thaw.

— *Acel* Harry Thaw?

— Mda. Mă pregăteam pentru cea mai mare lovitură dată vreodată de un detectiv. Apoi s-a dovedit că Thaw e închis la o casă de nebuni undeva în nordul statului.

— N-aș spune că e chiar închis.

I-am explicat ce știam de la Jelliffe: că Thaw era supus unor condiții de detenție cât se putea de blânde. Littlemore vru să știe de unde aveam informația. I-am spus că Jelliffe era unul dintre principalii doctori psihiatri ai lui Thaw și că, din câte știam, se părea că familia lui Thaw plătea întregul personal medical.

Detectivul se holbă la mine.

— Numele ăsta – Jelliffe. Îl știu de undeva. Nu cumva stă la Balmoral?

— Ba da. Am luat cina acolo alaltăieri.

— Fiu de târfă ce e, zise Littlemore.

— Cred că-i prima dată când te aud înjurând, domnule detectiv.

— Cred că-i prima dată când înjur. Pe curând, doctore.

Mișcându-se cât de repede putea, se strecură șchiopătând înapoi în clădire, mulțumindu-mi peste umăr în timp ce dispărea.

Mi-am dat seama că nu aveam bani. Portofelul meu se afla într-o pereche de pantaloni care atârnau pe o sfoară de rufe la fereastra bucătăriei lui Littlemore. Am găsit o monedă de cinci cenți în buzunarul pantalonilor detectivului. A fost bine că m-am trezit când metroul oprea în stația Grand Central, altfel cine știe unde aș fi ajuns.

DETECTIVUL LITTLEMORE BĂTEA furios la poarta unei case cu două etaje de pe Strada 40, aproape de intersecția cu Broadway. După o clipă, ușa fu deschisă de o fată pe care nu o mai văzuse niciodată.

— Unde-i Susie? întrebă Littlemore.

Fata, care avea o țigară în gură, îi spuse doar că doamna Merrill era plecată. Auzind voci de femei în hol,

Littlemore intră cu forța până în salon. În camera împânzită din belșug cu oglinzi se aflau vreo jumătate de duzină de fete în diferite stadii de despuiere, negrul și stacojiul fiind culorile preferate ale hainelor sumare pe care le purtau. În mijlocul grupului era fata pe care o căuta Littlemore.

— Bună, Greta, zise.

Fata clipi și nu răspunse nimic. Părea mult mai puțin visătoare decât în ziua precedentă.

— A fost aici la sfârșitul săptămânii trecute, așa-i? întrebă detectivul.

Greta tot nu răspunse.

— Știi despre cine vorbesc, zise Littlemore. Harry.

— Cunoaștem o grămadă de Harry, spuse una dintre fete.

— Harry Thaw, zise detectivul.

Greta pufni. Abia în acea clipă Littlemore realiză că fata plângea. Încerca să se abțină, dar nu putea și își ascunse fața în batistă. Celelalte fete se adunară imediat în jurul ei, spunând-i tot felul de cuvinte de alinare.

— Tu ești, nu, Greta? zise Littlemore. Tu ești cea pe care a biciuit-o. A făcut asta și duminica trecută? Puse apoi întrebarea tuturor fetelor: I-a făcut Thaw rău? Asta s-a întâmplat?

— Of, las-o în pace, zise fata cu țigara în gură.

Pe lângă batistă, Greta mai strângea în mâini și o bucată de pânză roz cu sforicele, de asemenea roz, la un capăt. Era o bavețică. Detectivul realiză că plânsetul copilului, atât de sonor la ultima vizită, lipsea de data asta.

— Ce s-a întâmplat cu bebelușul? întrebă.

Greta îngheță.

Littlemore riscă.

— Ce s-a întâmplat cu copilul tău, Greta?

— De ce nu m-a lăsat s-o păstrez? izbucni Greta, fără să se adreseze cuiva anume.

Începu din nou să suspine. Celelalte fete făceau tot ce puteau ca să o liniștească, dar ea era de neconsolat.

— N-a făcut nici un rău nimănui.

— I-a luat cineva copilul? întrebă Littlemore.

Greta duse din nou batista la ochi. O fată spuse:

— Susie i l-a luat. Urât din partea ei, după mine. A găsit o familie în Hell's Kitchen la care a dus-o. Nu vrea nici măcar să-i spună Gretei cine sunt ăia.

— Și îi mai ia tot ei bani pentru asta, adăugă alta. Trei dolari pe săptămână. Nu-i corect.

— Și pun pariu că Susie le dă ălora numai un dolar jumate, comentă cu răutate fumătoarea.

— Nu-mi pasă de bani, zise Greta. O vreau doar pe Fannie. O vreau înapoi.

— Poate că o pot aduce eu înapoi, zise Littlemore.

— Ai putea? spuse Greta plină de speranță.

— Aș putea încerca.

— O să fac orice îmi ceri, îl imploră Greta. Orice.

Littlemore luă în calcul posibilitatea obținerii de informații de la o femeie al cărei copil tocmai îi fusese luat.

— E gratis, zise, punându-și pălăria pe cap. Spune-i lui Susie că o să mă întorc.

Ajunse la ușa din față când auzi vocea Gretei în urma lui.

— *A fost* aici, zise. A venit pe la unu dimineața.

— Thaw? zise Littlemore. Duminica trecută?

Greta dădu din cap.

— Poți să întrebi toate fetele. Părea cam nebun. A întrebat de mine. Am fost mereu favorita lui. I-am spus lui Susie că nu voiam, dar nu i-a păsat. A început să se ia de el și să-i spună de banii cu care îi era dator pentru că ne făcea să ne ținem gura, dar el râdea doar în hohote și...

— Ce bani ca să vă țineți gura?

— Banii pentru ca noi să nu depunem mărturie la proces și să spunem lucrurile pe care ni le făcea. Susie a primit sute de dolari. Ea îi spunea că erau pentru noi, dar îi ținea ea pe toți. Noi n-am văzut nici un penny. Dar mama lui n-a mai plătit după ce el a ajuns la azil. De asta era așa de furioasă Susie. I-a spus că trebuie să plătească dublu, și cu banii jos, dacă mă vrea. L-a făcut să promită că se va purta frumos. Dar nu s-a purtat.

Greta avea iar privirea aceea pierdută în depărtare, de parcă ar fi descris lucruri întâmplate altcuiva.

— După ce m-a dezbrăcat, a smuls cearșafurile de pe pat și a spus că o să mă lege, așa cum obișnuia. I-am

spus să iasă afară, altfel... A spus: „Altfel ce?", și a început să râdă ca un nebun. După aia, a spus: „Nu știi că sunt nebun? Pot să fac tot ce vreau. Ce o să-mi facă, o să mă închidă?" Atunci a intrat Susie. Ascultase la ușă tot timpul, cred.

— Ba nu, interveni o fată, pentru că grupul o urmase pe Greta în hol. *Eu* ascultam. I-am spus lui Susie ce făcea tipul. Așa că Susie s-a dus glonț în cameră. Lui i-a fost dintotdeauna frică de ea. Bineînțeles că ea n-ar fi făcut nimic dacă Thaw ar fi plătit pe loc, cum îi ceruse ea. Dar ar fi trebuit să-l vedeți cum a șters-o de repede, șobolanul.

— A venit în camera mea, spuse alta, lamentându-se și dând din mâini ca un copil. Apoi a intrat și Susie și l-a dat iar afară.

Fata cu țigara știa sfârșitul poveștii.

— L-a fugărit prin toată casa. Știți unde l-a prins? În spatele frigiderului. Își rodea unghiile. Susie l-a luat de ureche, l-a târât pe hol și l-a aruncat în stradă ca pe un gunoi, că oricum e un gunoi. De asta a și ajuns la închisoare, știi. Becker a trecut pe aici la vreo două zile după aia.

— Becker? întrebă Littlemore.

— Da, Becker, veni răspunsul. Nimic nu se întâmplă fără știrea lui Becker.

— O să spuneți la tribunal că Thaw a fost aici duminica trecută? vru să știe Littlemore.

Nu răspunse nici una dintre fete, doar Greta zise în cele din urmă:

— O s-o fac eu, dacă mi-o găsești pe Fannie.

Littlemore era iar pe punctul să plece, când fumătoarea întrebă:

— Vrei să știi unde s-a dus după ce a plecat?

— De unde ai putea tu să știi asta? se întoarse detectivul.

— L-am auzit pe prietenul lui când îi spunea șoferului. De la fereastra de sus.

— Care prieten?

— Cel cu care venise.

— Credeam că era singur.

— Nț, spuse fata. Era cu grăsanul. Ăsta se crede darul lui Dumnezeu pentru fete. La banii lui, aș zice că e. Doctorul Smith, așa își spune.

— Doctorul Smith, repetă detectivul, cu senzația că mai auzise recent numele respectiv. Unde s-au dus?

— În Gramercy Park. L-am auzit clar spunând asta șoferului.

— Să fiu al naibii, zise Littlemore.

ERA TRECUT DE zece când am ajuns la hotel. Dându-mi cheia, recepționerul se uită cu coada ochiului la haina roasă a lui Littlemore, care lăsa un spațiu evident între capătul mânecilor ei și începutul palmelor mele. Sosise o scrisoare pentru mine, mi se comunică, dar domnul doctor Brill o ridicase în numele meu. Recepționerul îmi arătă cu un gest un colț al sălii; acolo se aflau Brill, Rose și Ferenczi.

— Dumnezeule, Younger, zise Brill după ce i-am salutat. Arăți groaznic. Ce ai făcut toată noaptea?

— Am încercat doar să-mi țin capul deasupra valului, serios, am zis.

— Abraham, își mustră Rose soțul, poartă numai haina altcuiva, asta e tot.

— Rose a venit aici, îmi spuse Brill, ca să spună tuturor ce laș sunt.

— Nu, îl contrazise ferm Rose, am venit să îi spun doctorului Freud că el și Abraham trebuie să meargă până la capăt cu publicarea cărții. Lași sunt cei care trimit acele mesaje groaznice. Abraham mi-a spus totul, doctore Younger, și nu o să ne lăsăm intimidați. Imaginează-ți ce ar însemna arderea unei cărți în țara asta. Nu știu că la noi presa e liberă?

— Au intrat în apartamentul nostru, Rosie, zise Brill. L-au umplut cu cenușă.

— Și acum vrei să te ascunzi chiar și în gaură de șarpe? îi răspunse.

— Ți-am spus eu, îmi zise Brill, dându-și neputincios ochii peste cap.

— Ei bine, eu nu mă ascund. Și nu o să te las nici pe tine să te ascunzi după fustele mele, pretinzând că mă aperi. Doctore Younger, trebuie să mă ajuți. Spune-i

domnului doctor Freud că ar fi o insultă pentru mine ca grija pentru siguranța mea să-i întârzie apariția cărții. Suntem în America. Pentru ce au murit tinerii ăia la Gettysburg?

— Ca să fie siguri că sclavia e înlocuită de sclavie remunerată? întrebă Brill.

— Ține-ți gura, replică Rose. Abraham și-a pus sufletul în cartea asta. Așa viața lui a căpătat sens. Nu suntem bogați, dar avem în țara asta două lucruri care valorează mai mult decât orice: demnitatea și libertatea. Ce ne mai rămâne dacă dăm înapoi în fața unor asemenea oameni?

— Acum mai candidează și pentru un post în guvern, comentă Brill, determinând-o pe Rose să declanșeze un atac cu poșeta asupra umărului său. Dar înțelegeți de ce m-am însurat cu ea.

— Vorbesc serios, continuă Rose, rearanjându-și pălăria. Cartea lui Freud trebuie publicată. Nu plec din hotelul ăsta până nu îi spun chiar eu.

Am aplaudat bravura lui Rose, drept pentru care Brill mă admonestă, declarând că singurul risc pe care mi l-am asumat vreodată a fost să dansez cu debutante ofilite. Am spus că avea, probabil, dreptate și am întrebat ce făcea Freud. După câte se părea, nu ieșise deloc din cameră în acea dimineață. Din ce spunea Ferenczi, care bătuse la ușa lui, era „în indigestie". Mai mult, adăugă în șoaptă Ferenczi, Freud și Jung se certaseră teribil seara trecută.

— Va fi și mai rău când Freud va vedea ce i-a trimis Hall lui Younger în dimineața asta, zise Brill, întinzându-mi scrisoarea pe care o luase de la recepție.

— Doar nu mi-ai deschis corespondența, Brill? am întrebat.

— Nu-i așa că-i groaznic? zise Rose, referindu-se la soțul ei. A făcut asta fără să ne întrebe și pe noi. Nu l-aș fi lăsat în ruptul capului.

— Era de la Hall, pentru Dumnezeu, protestă Brill. Younger dispăruse. Dacă Hall intenționează să anuleze cursurile lui Freud, nu crezi că ar trebui să știm?

— Imposibil, am declarat.

— În principiu, e sigur, replică Brill. Convinge-te cu ochii tăi.

Plicul era uriaș. Înăuntru era o hârtie de tip pergament, îndoită de mai multe ori. Când am desfăcut-o, am văzut că era un articol de ziar pe șapte coloane, întins pe toată pagina, purtând titlul, cu litere de-o șchioapă, „AMERICA ÎN FAȚA CELUI MAI TRAGIC MOMENT AL EI" – DR. CARL JUNG. Dedesubt era fotografia mare a unui Jung respectabil, cu ochelari, recomandat drept „celebrul psihiatru elvețian". Mi s-a părut ciudat că hârtia era prea groasă și de calitate prea bună pentru tiparul unui ziar. Încă și mai bizar, data indicată în susul paginii era duminică, 5 septembrie, ceea ce însemna că articolul era postdatat cu două zile.

— E șpaltul unui articol care va apărea în ediția de duminică a ziarului *Times*, îmi spuse Brill. Citește ce scrie Hall.

Reținându-mi iritarea, am făcut ce-mi cerea. Scrisoarea lui Hall spunea următoarele:

Dragul meu Younger,

Am primit azi ceea ce ți-am anexat de la familia care a oferit universității o donație atât de damică. Mi se spune că e o pagină din *New York Times* și că va apărea duminică. O să vezi ce relatează. Familia a fost îndeajuns de amabilă pentru a mă înștiința, astfel încât să pot acționa acum, și nu după ce pata rușinoasă a scandalului va fi de neșters. Te rog, asigură-l pe domnul doctor Freud că nu am nici o dorință particulară de a-i anula cursurile pe care le-am așteptat cu atâta nerăbdare, dar cu siguranță nu ar servi nici intereselor lui, nici alor noastre dacă prezența sa aici ar stârni un anumit tip de atenție publică. Firește, în ce mă privește, nu dau credit insinuărilor răuvoitoare, dar sunt obligat să iau în considerare ce cred ceilalți. Sper din toată inima că acestpresupus articol de ziar nu e autentic și că a douăzecea noastră aniversare se va desfășura fără umbre și fără incidente.

Al tău, etc. etc.

Scrisoarea, spre disperarea mea, confirma cuvintele lui Brill: Hall era pe punctul de a anula cursurile lui Freud. Cine orchestra această campanie împotriva lui? Și ce avea Jung de-a face cu asta?

— Sincer, spuse Brill, smulgându-mi articolul de ziar din mâini, nu știu cine iese mai rău din povestea asta idioată, Freud sau Jung. Ascultă asta. Unde-i? A, da: „Fetelor din America le place cum fac dragoste bărbații europeni". Sunt vorbele lui Jung al nostru. Îți vine să crezi? „Ne preferă pentru că *ele* simt că noi avem ceva periculos." Nu vorbește decât despre cât de mult îl vor fetele din America. „E natural pentru femei să se teamă când iubesc. Femeia din America vrea să fie dominată și posedată în modul arhaic european. Bărbatul american vrea să fie doar fiul ascultător al soției-mamă." Asta e „tragedia Americii". Și-a pierdut mințile cu totul.

— Dar ăsta nu-i un atac împotriva lui Freud, am spus.

— Au pe altcineva care-l atacă.

— Pe cine? am întrebat.

— O sursă anonimă, zise Brill, identificat numai ca un doctor vorbind în numele „respectabilei" comunități medicale din America. Ascultă ce spune:

> L-am cunoscut foarte bine pe doctorul Sigmund Freud la Viena, în urmă cu câțiva ani. Viena nu e un oraș moral. Chiar dimpotrivă. Homosexualitatea, de exemplu, e considerată acolo drept semn al unui temperament plin de spirit. Muncind timp de o iarnă cot la cot cu Freud în același laborator, am aflat că îi plăcea viața vieneză – îi plăcea cât se poate de mult. Nu găsea nimic revoltător în concubinaj sau chiar în creșterea unor copii născuți în afara căsniciei. Nu era genul de om care să trăiască după principii înalte. Teoria lui științifică, dacă i se poate spune astfel, e rezultatul acestui mediu de desfrâu și al felului de viață pe care a dus-o acolo.

— Dumnezeule, am spus.

— E un atac pur personal, comentă Ferenczi. O să publice gazetele americane asemenea murdării?

— Asta e libertatea presei de care vorbeam, zise Brill, înfruntând privirea aspră a soției. Au câștigat. Hall va anula totul. Ce putem face?

— Freud știe? am întrebat.

— Da. I-a spus Ferenczi, zise Brill.

— I-am citit fragmente din articol prin ușă, explică Ferenczi. Nu-i chiar atât de supărat. Zice că a auzit și lucruri mai rele.

— Dar Hall nu a mai auzit, am observat.

Freud fusese mult timp ținta calomniilor. Se așteptase la asta; până la un anumit punct, devenise imun. Hall, în schimb, avea o perfectă oroare de scandal, ca orice altă persoană din vechile medii puritane din New England. Demascarea lui Freud ca libertin de către *New York Times* chiar în ziua inaugurării festivităților de la Clark ar fi fost prea mult pentru el. Am spus tare:

— Freud are idee ce newyorkez l-a cunoscut la Viena?

— Nici unul, strigă Brill. Spune că n-a colaborat niciodată cu americani.

— Cum? am spus. Atunci asta-i șansa noastră. Poate că tot articolul e un fals. Brill, sună-ți prietenul de la *Times*. Dacă au într-adevăr de gând să publice asta, spune-le că e o calomnie. Nu pot publica o minciună evidentă.

— Și ei or să mă creadă pe cuvânt? răspunse Brill.

Înainte să apuc să-i răspund, am observat că Ferenczi și Rose se uitau undeva chiar în spatele meu. M-am întors și am dat peste doi ochi albaștri care mă priveau. Era Nora Acton.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI TREI

CRED CĂ MI-A stat inima preț de câteva secunde. Tot ce ținea de făptura Norei Acton – șuvițele rebele care îi dansau în jurul obrajilor, ochii albaștri care mă implorau, brațele subțiri, palmele acoperite de mănuși albe, porțiunea zveltă dintre piept și talie – totul conspira împotriva mea.

Văzând-o pe Nora în holul hotelului, m-am suspectat că aveam nevoie de tratament mai mult decât ea. Pe de o parte, mă îndoiam că o să mai simt ceva asemănător pentru altcineva; pe de alta, eram dezgustat. În cheson, când priveam moartea în față, mă puteam gândi numai la Nora. Văzând-o acum în carne și oase, nu puteam să-mi scot din minte dorințele ei secrete și dezgustătoare.

Probabil că am pierdut mai mult timp privind-o decât era politicos. Rose Brill îmi veni în ajutor, zicând:

— Trebuie să fii domnișoara Acton. Noi suntem prieteni ai doctorului Freud și ai doctorului Younger. Te putem ajuta, draga mea?

Cu o grație admirabilă, Nora își flutură mâinile, schimbă amabilități și lăsă să se înțeleagă, fără să spună de-a dreptul, că voia să discute cu mine între patru ochi. Știam fără dubiu că fata era pradă unei mari tulburări interioare. Stăpânirea ei de sine era remarcabilă, și nu doar pentru o persoană în vârstă de șaptesprezece ani.

Când eram departe de ceilalți, îmi spuse:

— Am fugit de acasă. Nu am știut la cine altcineva să mă duc. Îmi pare rău. Știu că îți provoc repulsie.

Ultimele ei cuvinte parcă fuseseră un cuțit în inimă.

— Cum ai putea să ai un asemenea efect asupra cuiva, domnișoară Acton?

— Ți-am văzut expresia. Îl urăsc pe doctorul Freud ăsta al tău. Cum de știa?

— De ce ai fugit de acasă?

Ochii fetei se umplură de lacrimi.

— Vor să mă ducă la azil. La sanatoriu, așa îi spun ei; la o casă de odihnă, mai spun. Mama a vorbit cu ei la telefon încă din zori. Le-a spus că am halucinații, că sunt atacată noaptea – și a vorbit tare ca să fie sigură că o aud, și că o aud și domnul și doamna Biggs. De ce nu pot să-mi amintesc mai... mai normal?

— Pentru că ți-a dat cloroform.

— Cloroform?

— Un anestezic chirurgical, am continuat. Produce exact efectele pe care le-ai simțit.

— Deci *a fost* acolo. Știam eu. De ce ar face asta?

— Ca să pară că tu singură ți-ai făcut asta. Ca nimeni să nu mai creadă nici ce spui despre celălalt atac.

Se uită la mine, apoi întoarse capul.

— I-am spus detectivului Littlemore, am zis.

— O să vină iar la mine domnul Banwell?

— Nu știu.

— Cel puțin părinții mei nu mă pot trimite acum la spital.

— Ba pot, am spus. Ești fiica lor.

— Ce?

— Decizia le aparține, atâta vreme cât ești minoră, am explicat. Părinții tăi pot să nu mă creadă pe cuvânt. Nu putem dovedi asta. Cloroformul nu lasă nici o urmă.

— Ce vârstă trebuie să aibă o persoană ca să nu mai fie copil? mă întrebă cu o grabă subită.

— Optsprezece ani.

— O să fac optsprezece duminica asta.

— Chiar așa?

Voiam să-i spun că atunci nu mai e cazul să se teamă de o detenție involuntară, dar mă copleși o presimțire.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă.

— Trebuie să-i ținem departe până duminică. Dacă reușesc să te interneze azi sau mâine, nu mai poți fi scoasă de acolo decât când părinții tăi sunt de acord.

— Chiar dacă am peste optsprezece ani?

— Da.

— *Chiar* o să fug, zise. Știu – la căsuța noastră de vacanță. Acum, că ei s-au întors, e goală. E ultimul loc în care mă va căuta. E ultimul loc în care mă va căuta oricare dintre ei. Poți să mă duci acolo? Facem doar o oră cu feribotul. Day Line oprește chiar în Tarry Town, dacă le ceri asta. Te rog, doctore. Nu am pe nimeni altcineva.

Am reflectat. Scoaterea Norei din oraș era o chestiune foarte delicată. George Banwell ajunsese cumva în dormitorul ei complet neobservat; putea ajunge iar la ea. Iar Nora nu putea să meargă singură cu feribotul: o femeie tânără, mai ales una cu înfățișarea domnișoarei Acton, nu era în siguranță călătorind singură pe râu. Toți mai puteau aștepta până seara. Freud era în pat. Dacă eforturile lui Brill de a-l contacta pe prietenul lui de la *New York Times* se dovedeau infructuoase, pasul următor era să mă duc personal la Worcester să vorbesc cu Hall, dar puteam face asta și a doua zi.

— O să te duc, am spus.

— Și o să porți costumul ăsta? mă întrebă.

LA O JUMĂTATE de oră după sosirea corespondenței de dimineață, camerista familiei Banwell o informă pe Clara că un vizitator – „un polițist, doamnă" – o aștepta în foaier. Clara își urmă servitoarea până în holul acoperit cu marmură, unde valetul ținea pălăria unui omuleț palid în costum maro, cu ochii ca două mărgele aruncând priviri aproape disperate, cu o mustață stufoasă și cu sprâncene la fel de stufoase.

Clara tresări când îl văzu.

— Dumneavoastră sunteți... ? întrebă rece.

— Coronerul Charles Hugel, replică el, nu mai puțin rece. Sunt anchetator-șef în cazul privind asasinarea

domnișoarei Riverford. Aș vrea să discut cu dumneavoastră.

— Înțeleg, răspunse Clara. Se întoarse spre valet. Cu siguranță e treaba domnului Banwell, Parker, nu a mea.

— Îmi cer scuze, doamnă, se apără Parker. Domnul a întrebat de dumneavoastră.

Clara se întoarse iar către coroner.

— Voiați să vorbiți cu mine, domnule... domnule...

— Hugel, zise Hugel. Eu... nu, mă gândeam că, dacă soțul dumneavoastră tot a ieșit, doamnă Banwell, atunci...

— Soțul meu nu a ieșit, zise Clara. Parker, anunță-l pe domnul Banwell că avem un musafir. Domnule Hugel, sunt sigură că o să mă scuzați.

Câteva minute mai târziu, Clara auzi din camera ei de toaletă o cascadă de înjurături proferate pe tonul grav al vocii lui George Banwell, urmate de bubuitul ușii din față. Pentru o clipă, mâinile Clarei – care pudrau fața ei încântătoare – începură să tremure, apoi se stăpâni și tremurul lor încetă.

O ORĂ ȘI un sfert mai târziu, Nora Acton și cu mine ne îndreptam spre nord, urmând cursul râului Hudson de-a lungul spectaculoasei coaste gălbui din New Jersey. Ieșiserăm din hotelul Manhattan printr-o ușă de la subsol, ca să nu riscăm nimic – după ce îmi schimbasem hainele. Pe partea dinspre New York a râului, o flotă compusă din vase de lemn cu trei catarge era ancorată sub Grant's Tomb, iar pânzele albe unduiau lenește în amiaza strălucitoare. Totul făcea parte din pregătirile intense pentru festivitățile Hudson-Fulton care urmau să aibă loc la toamnă. Câteva scame de nori pluteau pe cerul altfel imaculat. Domnișoara Acton ședea pe o bancă la prova, cu părul fluturându-i în vânt.

— E minunat, nu-i așa? zise.

— Dacă-ți plac vapoarele, da, am răspuns.

— Ție nu-ți plac?

— Sunt împotriva lor, am spus. Mai întâi, e vântul. Cui îi place să primească rafale în față poate să stea pur

și simplu în fața unui ventilator electric. Apoi, e vorba de gazele de eșapament. Și de sirena asta diabolică – vizibilitatea e perfectă, nu e nimeni pe o rază de câțiva kilometri, și ei sună din sirena asta blestemată atât de tare, încât ucid bancuri întregi de pești.

— Tata m-a retras de la Colegiul Barnard în dimineața asta. A sunat la secretariat. Mama l-a pus.

— Asta se poate rezolva, am spus, stânjenit pentru că pălăvrăgisem atât de ridicol.

— Tatăl tău te-a învățat cum să tragi cu pușca, doctore Younger? mă întrebă.

Întrebarea mă luă prin surprindere. Nu puteam să-mi dau seama ce voia să spună – sau dacă știa cel puțin ce voia să spună.

— Ce te face să crezi că știu să trag?

— Nu știu toți bărbații din clasa socială din care facem parte?

Pronunțase *clasa socială* aproape disprețuitor.

— Nu, am răspuns, decât dacă te referi la trasul de limbă.

— Ei bine, *tu* știi să tragi, zise. Te-am văzut.

— Unde?

— Ți-am spus: la spectacolul cu cai de anul trecut. Erai la standul de tir.

— Chiar așa?

— Da, zise. Păreai să te distrezi pe cinste.

Am privit-o îndelung, încercând să-mi dau seama cât de multe știa. Sinuciderea tatălui meu implicase o pușcă. De fapt, ca să nu mă exprim prea pretențios, își zburase creierii.

— Unchiul meu m-a învățat, am spus. Nu tata.

— Unchiul Schermerhorn sau unchiul Fish?

— Știi despre mine mai multe decât credeam, domnișoară Acton.

— Cine se înregistrează la Registrul Social nu se poate plânge dacă relațiile lui de rudenie devin informații publice.

— Nu eu m-am înscris. Am fost înscris, exact ca și tine.

— Ai păstrat doliu când a murit?

— Cine?

— Tatăl tău.

— Ce vrei să știi de fapt, domnișoară Acton?

— Ai fost în doliu?

— Nimeni nu jelește după o sinucidere, am spus.

— Crezi? Da, bănuiesc că moartea taților e ceva comun. Tatăl tău a pierdut și el un tată, la urma urmei, și acel tată și l-a pierdut și el pe al lui.

— Credeam că îl urăști pe Shakespeare.

— Cum e, doctore, să fii crescut de o persoană pe care o urăști?

— Nu ar trebui să știi asta mai bine decât mine, domnișoară Acton?

— Eu? zise. Eu am fost crescută de o persoană pe care o iubesc.

— Nu prea arăți sentimentul acesta când vorbești despre părinții tăi.

— Nu vorbesc despre părinții mei, răspunse Nora. Vorbesc despre doamna Biggs.

— Eu nu mi-am urât tatăl, am spus.

— Eu îl urăsc pe al meu. Cel puțin nu mi-e teamă să spun asta.

Vântul se făcu mai puternic. Era posibil să se schimbe vremea. Nora privea țintă către țărm. Nu știam ce anume voia să mă facă să simt.

— Avem lucrul ăsta în comun, domnișoară Acton, am spus. Amândoi am crescut vrând să nu ajungem ca părinții noștri. Ca nici unul dintre ei. Dar sfidarea, spune doctorul Freud, arată la fel de mult atașament ca și ascultarea.

— Înțeleg: tu ai realizat detașarea.

Câteva minute mai târziu, îmi ceru să-i spun mai multe despre teoriile doctorului Freud. Am făcut asta, evitând orice menționare a lui Oedip sau a altor lucruri de aceeași natură. Încălcând eticheta profesională uzuală, i-am descris unele dintre persoanele analizate de mine anterior – sub protecția anonimatului, bineînțeles –, sperând să ilustrez procesul transferului și efectele lui extreme asupra pacienților analizei. Cu același scop i-am povestit și de Rachel, fata care încerca să se dezbrace în fața mea la fiecare ședință.

— Arăta bine? întrebă Nora.

— Nu.

— Minți, zise. Bărbaților le place întotdeauna genul ăsta de fată. Presupun că ai făcut sex cu ea.

— Sigur că nu, am răspuns, surprins de cât de explicită putea să fie.

— Nu sunt îndrăgostită de tine, doctore, spuse ca și când ar fi fost replica perfect logică pe care trebuia să o dea în continuare. Știu că asta crezi. Am crezut greșit ieri că am anumite sentimente pentru tine, dar era rezultatul unor circumstanțe foarte solicitante și al propriei tale declarații de afecțiune în ce mă privește.

— Domnișoară Acton...

— Nu te alarma. Nu te acuz de nimic. Înțeleg că ceea ai spus ieri nu-ți mai reflectă în mod real sentimentele, așa cum ceea ce am spus eu ieri nu le mai reflectă pe ale mele. Nu am nici un fel de sentimente pentru tine. Transferul ăsta al tău, despre care spui că îi face pe pacienți să își iubească sau să își urască doctorii, nu se aplică în cazul meu. Sunt pacienta ta, după cum ai spus. Asta e tot.

Am lăsat cuvintele să treacă fără să-i răspund, în timp ce feribotul mergea grăbit în susul râului.

VINERI, PUȚIN DUPĂ prânz, detectivul Littlemore se afla în fața unei celule mici și murdare din fortăreața masivă și cenușiu folosit ca loc de detenție, cunoscut sub numele de Tombs, adică Mormintele. Lumina zilei nu intra niciodată acolo, nu era nici o fereastră la vedere. Lângă Littlemore era un gardian. Cei doi priveau printre barele de fier trupul lui Chong Sing, prăbușit inconștient pe mizerabilul pat de fier. Maioul alb îi era pătat peste tot. Picioarele îi erau goale și murdare.

— Doarme? întrebă Littlemore.

Pufnind în râs, gardianul îl lămuri că sergentul Becker îl ținuse treaz pe Chong toată noaptea. La început, Littlemore fu surprins să audă numele lui Becker. Apoi înțelese: domnișoara Sigel fusese găsită în

Tenderloin, și prin urmare ancheta fusese încredințată, în mod firesc, lui Becker. Totuși, detectivul era nedumerit. Chong vorbise deja cu o zi în urmă; recunoscuse că îl văzuse pe vărul lui Leon asasinând fata. Așa spusese primarul. Ce mai voise Becker de la el în noaptea trecută?

Gardianul putea să răspundă la această întrebare. Becker îl făcuse pe Chong să vorbească și prima dată. Dar Chong nu recunoștea că ar fi asistat la omorul propriu-zis. Insista asupra faptului că intrase în camera lui Leon numai după ce fata murise.

— Și Becker n-a înghițit asta? întrebă Littlemore.

Gardianul fredonă câteva note și scutură din cap.

— L-a ținut o bucată bună. Toată noaptea, cum ți-am spus. Ar fi trebuit să-l vezi.

Chong Sing cel adormit se întoarse pe o parte, arătându-și ochiul drept, vânăt și umflat ca o prună. Sub nasul lui Sing și sub ureche se vedea sânge uscat. Se putea ca nasul să fie rupt, dar Littlemore nu avea cum să fie sigur.

— Ah, Doamne, zise detectivul. Până la urmă, Chong a cedat?

— Îhî.

Littlemore îi ceru gardianului să deschidă ușa celulei. Îl trezi pe prizonierul adormit. Detectivul își trase un scaun, își aprinse o țigară și îi oferi una chinezului. Chong îl privi mohorât pe noul său anchetator. Luă țigara.

— Știu că înțelegi engleza, domnule Chong, zise Littlemore. E posibil să te pot ajuta. Răspunde-mi doar la două întrebări. Când ai început să lucrezi la Balmoral, la sfârșitul lui iulie?

Chong Sing dădu din cap.

— Dar la pod? întrebă detectivul.

— Tot cam pe atunci, zise răgușit chinezul. Poate câteva zile mai târziu.

— Dacă nu erai acolo, Chong, atunci cum ai văzut?

— Ha?

— Dacă te-ai dus în camera lui Leon *după* ce el a omorât fata, de unde știi că el a omorât-o?

— Am povestit deja, răspunse Chong. Am auzit luptă. M-am uitat pe gaura cheii.

Littlemore se uită la gardian, care confirmă că Chong spusese aceeași poveste și în ziua trecută. Detectivul se întoarse iar către Chong Sing.

— Așa a fost?

— Așa.

— Nu, n-a fost așa. Am fost acolo, domnule Chong, îți amintești? Am intrat în camera lui Leon. Am forțat broasca. M-am uitat pe gaura cheii. Nu se poate vedea nimic pe gaura cheii.

Chong tăcea.

— Cum ai obținut slujbele alea, Chong? Cum ai obținut două slujbe pentru domnul Banwell?

Chinezul ridică din umeri.

— Încerc să te ajut, zise Littlemore.

— Leon, spuse încet chinezul. El mi-a obținut slujbele.

— De unde-l cunoștea Leon pe Banwell?

— Nu știu.

— Nu știi?

— Nu știu, repetă Chong Sing. N-am omorât pe nimeni.

Littlemore se ridică și îi făcu semn gardianului să deschidă iar celula.

— Știu că nu, zise.

CĂSUȚA DE VARĂ a familiei Acton era o căsuță în sensul din Newport al cuvântului, adică o proprietate care aspira la standardele regalității de grad secund din Europa – și, de fapt, chiar le depășea. Intenționasem să mă întorc în oraș după ce o conduceam pe Nora până la ușă, dar am descoperit că nu puteam. Nu voiam să o las singură, nici chiar aici.

Servitorii o salutară pe Nora cu căldură, deschizând ușile și ferestrele cu mare zarvă. Părea că nu știu nimic despre problemele ei. Deși abia vorbea, era evident că Nora voia să văd totul. Mă conduse la primul etaj al corpului principal al casei. O scară de marmură cu aripi duble pornea din galeria holului de la intrare, înalt de două etaje. În dreapta era o cupolă cu vitralii; în stânga,

o bibliotecă octogonală cu grinzi de lemn. Abundau coloanele de marmură și ghipsul poleit.

În spate era o verandă acoperită cu țiglă. O pajiște vălurită, cu iarbă proaspătă și stejari înalți, cobora până la râul ce se vedea în depărtare. Fata începu să se plimbe prin verdeață. Am urmat-o, și am ajuns curând la grajduri, unde aerul mirosea sănătos a cal și a fân proaspăt. Aflarăm că bucătarul își luase libertatea să trimită un coș de picnic, pentru cazul în care domnișoara Nora voia să facă o plimbare călare.

Se dovedi că nu călărea câtuși de puțin mai prost decât mine. După un galop rapid, am întins o pătură într-un loc umbros cu o vedere magnifică spre Hudson. În coșul de picnic găsirăm o duzină de stridii la gheață, pui rece, crochete de cartofi, o cutie de tablă plină cu biscuiți de casă și o salată de cireșe și pepene. Pe lângă un flacon de ceai cu gheață, bucătarul mai pusese și o jumătate de sticlă de vin roșu, evident pentru „domnul". Nu mai mâncasem nimic din seara trecută.

Când terminarăm, Nora mă întrebă:

— Ești cinstit?

— Până la prostie, am spus, dar numai din cauză că sunt un actor atât de neîndemânatic. O să-i sune servitorii pe părinții tăi să le spună că ești aici?

— N-avem telefon aici.

Își scoase pălăria de panama, lăsând soarele să-și aștearnă razele în părul ei.

— Îmi pare rău pentru purtarea mea de pe feribot, doctore. Nu știu de ce am adus vorba despre tatăl tău. Te rog să mă ierți. Mă simt de parcă aș fi într-o casă mistuită de flăcări și n-am pe unde ieși. Clara e singura persoană la care am putut să apelez, și acum nici măcar ea nu mă mai poate ajuta.

— *Există* o ieșire, am spus. O să stai aici până duminică. Atunci o să ai optsprezece ani și nu o să mai fii sub controlul părinților. În același timp, cu ceva noroc, detectivul Littlemore va găsi legătura dintre dovezile pe care le-am descoperit și Banwell și îl vom putea aresta.

— Ce dovezi?

I-am povestit despre expediția în cheson. Chiar în acel moment, i-am explicat, detectivul Littlemore putea să aibă deja confirmarea faptului că obiectele din cufăr aparținuseră domnișoarei Riverford, și asta era tot ce îi trebuia pentru a-l aresta pe Banwell. Poate că Banwell era deja arestat.

— Tare mă îndoiesc, zise Nora închizând ochii. Povestește-mi altceva.

— Ce?

— Povestește-mi orice, atâta vreme cât nu e vorba de George Banwell.

ÎN LOCUINȚA ACTON din Gramercy Park, mama Norei întorcea pe dos dormitorul fiicei ei. Nora dispăruse. Mildred Acton o trimise pe doamna Biggs să vadă dacă Nora era în parc, dar fata nu era acolo. Gândul că fusese păcălită de fiica ei o umplea pe doamna Acton de indignare. Se părea că fata ei era alienată, rea și alienată. Nu puteai crede nimic din ce zicea. Doamna Acton asistase la descoperirea țigărilor și a cosmeticalelor din dormitorul fiicei ei; cine știe ce mai putea fi ascuns acolo?

Doamna Acton nu găsi nimic demn de confiscat până nu bagă mâna sub perna fetei. Încremeni când dădu de un cuțit de bucătărie.

Descoperirea avu un efect ciudat asupra lui Mildred Acton. Într-o frântură de secundă, prin minte i se perindară o serie de imagini sângeroase. Printre acestea era și amintirea nașterii singurului ei copil, amintire care, la rândul ei, îi readuse ca întotdeauna în minte și faptul că ea și soțul ei dormeau din acea zi în paturi diferite. După o clipă, aceste imagini sângeroase și asociațiile provocate de ele dispărură. Doamna Acton le uitase deja, dar ele îi declanșaseră o anumită stare. Cu un mare simț al responsabilității în protejarea fiicei sale de ea însăși, duse cuțitul la loc în bucătărie.

Doamna Acton ar fi vrut ca soțul ei să facă ceva. Ar fi vrut să nu fie atât de neajutorat, închis mereu în birou, când erau în oraș, sau jucând polo, când erau la țară.

Harcourt o răsfăța îngrozitor pe Nora. Dar Harcourt eșua, de altfel, în tot ce făcea. Dacă n-ar fi moștenit o mică avere de la tatăl lui, omul ar fi ajuns la închisoarea datornicilor. Mildred îi spusese asta de multe ori.

Doamna Acton hotărî că trebuia să-l cheme imediat pe doctorul Sachs pentru încă un tratament prin electromasaj. Era adevărat, făcuse unul cu o zi în urmă și prețul era scandalos, dar simțea că nu mai putea sta fără să i se mai facă unul. Doctorul Sachs se pricepea așa de bine. Ar fi fost mai bine, reflectă, dacă ar fi găsit un doctor creștin la fel de expert. Dar nu spune toată lumea că cei mai buni doctori sunt evrei?

FIREȘTE, NU-MI VENI nimic în minte când Nora îmi ceru să-i spun ceva care să o facă să uite de problemele ei. Apoi mi-am amintit.

— Aseară, i-am spus, am rezolvat enigma lui *A fi sau a nu fi*.

— Nu știam că se cerea o soluție, răspunse.

— A, de secole se încearcă rezolvarea ei. Dar n-a reușit nimeni, pentru că toți s-au gândit că *a nu fi* înseamnă a muri.

— Și nu-i așa?

— Problema apare dacă o citești astfel. Întregul discurs pune în ecuație *a nu fi* cu acțiunea: folosirea armelor, răzbunarea și așa mai departe. Așa că, dacă *a nu fi* ar însemna a muri, atunci moartea ar fi legată de acțiune, dar e sigur că acest lucru e valabil numai în cazul vieții. Cum a ajuns acțiunea să fie legată de neființă? Dacă am putea răspunde la această întrebare, am ști de ce pentru Hamlet *a fi* înseamnă a nu acționa, și am rezolva astfel adevărata enigmă: de ce nu acționează, de ce rămâne paralizat atât de mult timp. Te plictisesc, iartă-mă.

— Ba deloc. Dar *a nu fi* nu poate însemna decât moarte, zise Nora. A nu fi înseamnă... Ridică din umeri: înseamnă a nu fi.

Până acum stătusem sprijinit într-un cot. M-am ridicat în capul oaselor.

— Nu. Adică da, vreau să spun. *A nu fi* are și un alt înțeles. Opusul lui *a fi* nu e numai moartea. Nu pentru Hamlet. *A nu fi* înseamnă și a părea.

— A părea ce?

— Pur și simplu *a părea*.

M-am ridicat în picioare, am început să mă învârt de colo până colo și (mi-e și rușine să spun) să-mi frâng sălbatic degetele.

— Cheia enigmei a fost tot timpul acolo, chiar de la începutul piesei, de când spune Hamlet: *Nu, doamnă, nu-mi pare – este; „pare"? Nu-l cunosc.*[1] Gândește-te mai bine. În Danemarca totul e putred. Toată lumea ar trebui să fie în doliu pentru tatăl lui Hamlet. Mai ales mama lui Hamlet ar trebui să țină doliu. Iar el, Hamlet, ar trebuie să fie rege. În schimb, Danemarca sărbătorește căsătoria mamei lui cu – dintre toți oamenii de pe Pământ! – ticălosul unchi, care a pus stăpânire pe tron. Și ceea ce-l înveninează cel mai mult e mimarea tristeții, *aparența*, îmbrăcarea în negru a unor persoane care abia așteaptă să petreacă la mesele de nuntă și să se tăvălească precum animalele în pat. Hamlet nu vrea să facă parte dintr-o asemenea lume. Nu se va preface. Refuză să *pară*. El *este*. Apoi află de asasinarea tatălui său. Jură să se răzbune. Dar, din acel moment, intră în lumea aparențelor. Primul pas e acela de *a-și pune o mască* – de a *pretinde* că e nebun. Apoi, ascultă înfiorat cum un actor plânge pentru Hecuba. După care instruiește actorii cum trebuie să joace ca să fie convingători. Scrie chiar un scenariu pentru ei, care va fi jucat în noaptea respectivă, o poveste despre care e nevoit să pretindă că e anodină, dar care va pune de fapt în scenă asasinarea tatălui său, ca să-l surprindă pe unchiul său și să-l facă să-și recunoască vinovăția. Coboară deci în domeniul jocului, al aparențelor. Pentru Hamlet, *a fi sau a nu fi* nu înseamnă „a fi sau a nu *exista*", ci „a fi sau a *părea*"; asta

---

1 William Shakespeare, *Hamlet*, Actul I, scena 2, p. 334, traducere de Leon D. Levițchi și Dan Duțescu, apărut în *Opere complete*, volumul 5, Editura Univers, București, 1986. (N. tr.)

e decizia pe care trebuie să o ia. A părea înseamnă a acționa – a disimula, a juca un rol. Asta e soluția întregului *Hamlet*, chiar aici, sub nasul tuturor. A nu fi înseamnă a părea, iar a părea înseamnă a acționa. A fi, prin urmare, înseamnă a nu acționa. De aici și paralizia lui! Hamlet era hotărât să nu pară, iar asta însemna să nu acționeze. Dacă se conformează acestei hotărâri, dacă *este*, atunci nu poate acționa. Dar, dacă apucă armele și își răzbună tatăl, *trebuie* să acționeze – trebuie să aleagă să pară, mai degrabă decât să fie.

Mi-am privit publicul format dintr-o singură persoană.

— Înțeleg, zise. Pentru că trebuie să-i păcălească pe toți ca să ajungă la unchiul său.

— Da, da, dar e vorba de ceva universal. Orice acțiune înseamnă și actorie. Orice punere în fapt e și o punere în scenă. Există un motiv pentru care aceste cuvinte au un dublu sens. A proiecta înseamnă a planifica, dar și a înșela. Arta înseamnă minciună. Meșteșug – minciună. Nu e nici o ieșire. Dacă vrem să jucăm un rol în lume, trebuie să acționăm, să fim actori. Să spunem că un bărbat psihanalizează o femeie. Ajunge doctorul ei; își asumă un rol. Nu minte, dar joacă. Dacă își iese din rolul acela, își asumă altul – de prieten, de iubit, de soț, oricare ar fi. Putem să ne alegem rolul, dar asta e tot.

Nora își ridică sprâncenele.

— Am făcut pe actrița, zise. Cu tine.

Se întâmplă uneori următorul lucru: momentul adevărului intervine la mijlocul unei scene, când acțiunea are aparent alt scop și atenția e distrasă. Știam ce voia, probabil, să zică: se referea la fantezia secretă cu tatăl ei, pe care mi-o mărturisise cu o zi în urmă, dar pe care firește că încercase să o țină secretă.

— E din vina mea, am răspuns. Nu voiam să aud adevărul. Am simțit mult timp același lucru în legătură cu *Hamlet*. Nu voiam să cred că punctul de vedere al lui Freud asupra piesei ar putea fi corect.

— Doctorul Freud are un punct de vedere în legătură cu *Hamlet*? mă întrebă.

— Da, e... e vorba de ce ți-am spus deja. Că Hamlet are dorința secretă de... de a face sex cu mama lui.

— Doctorul Freud spune asta? exclamă. Și tu îl crezi? Ce respingător.

— Păi, cam așa e, dar sunt surprins să te aud pe tine spunând același lucru.

— De ce? întrebă.

— Din cauza secretului pe care mi l-ai spus ieri.

— Ce am spus?

— Mi-ai mărturisit, am spus, același tip de dorință incestuoasă.

— Ești nebun.

Am coborât tonul, dar i-am vorbit sever.

— Domnișoară Acton, ai admis deschis ieri, în parc, că ai fost geloasă când ai văzut-o pe Clara Banwell cu tatăl tău. Ai spus că ai fi dorit ca tu să fii cea care...

Se făcu roșie ca purpura.

— Încetează! Da, am spus că eram geloasă, dar nu pe Clara! Ce dezgustător! Eram geloasă pe tata!

Ne-am privit față în față, amândoi în picioare, peste păturica de lână. Două veverițe care tot zburdaseră în jurul unui copac din apropiere împietriră și începură să ne privească bănuitoare.

— Din cauza asta credeai că ești o stricată? am întrebat-o.

— Da, șopti.

— Asta nu înseamnă să fii o stricată, am spus. Cel puțin nu comparativ cu cealaltă situație.

Remarca mea nu o amuză. I-am atins obrazul. Lăsă capul în jos. Luându-i bărbia în palmă, i-am ridicat fața către a mea și m-am aplecat. Mă împinse.

— Să nu faci asta, zise.

Nu voia să mă privească în ochi. Se îndepărtă de mine și strânse lucrurile risipite pe jos, adună resturile și le puse în coș, apoi scutură firimiturile de pe pătură. Am călărit tăcuți până la grajduri și ne-am întors apoi în casă.

Așadar, toate rafinatele mele scrupule etice care-mi spuneau să nu profit de interesul de transfer al Norei pentru mine – presupunând că exista așa ceva – se

evaporaseră brusc când descoperisem că îmi mărturisise o dorință saphică, nu una incestuoasă. Mi-era jenă că descopeream așa ceva despre mine, dar avea logică. Din momentul în care am înțeles adevărul, n-am mai avut senzația că Nora ar simți că își sărută tatăl atunci când m-ar săruta pe mine. Poate că ar fi trebuit să trag concluzia că ar simți că o sărută pe Clara, dar nu mi se părea că lucrurile stăteau astfel.

Casa era acum liniștită, aerul de duminică după-amiaza perfect nemișcat, camerele spațioase dinăuntru umbroase și goale. Toate ferestrele erau iar închise – ca să țină soarele departe de covoare și de mobile, bănuiesc. Nora, meditativă și tăcută, mă conduse într-o bibliotecă octogonală cu lemnărie splendid sculptată. Încuie ușile și îmi arătă un fotoliu. Voia să mă așez pe el – și asta am și făcut. Nora îngenunche pe podea în fața mea.

Pentru prima dată de când mă respinsese, vorbi.

— Îți amintești când m-ai văzut prima dată? Când nu puteam vorbi?

Nu reușeam să-i descifrez expresia. Arăta în același timp spășită și virginală.

— Bineînțeles, am zis.

— Nu mi-am pierdut vocea.

— Pardon?

— M-am prefăcut doar, zise.

Am încercat să nu las să se vadă cât de tare mi se uscase dintr-odată gura.

— Iată de ce puteai vorbi în dimineața următoare, am spus.

Dădu din cap.

— De ce? am întrebat.

— Și amnezia.

— Ce-i cu ea?

— Nici ea nu era adevărată, spuse.

— N-ai avut nici o amnezie?

— M-am prefăcut.

Fata mă privea stăruitor. Aveam senzația ciudată că era o persoană pe care n-o mai văzusem niciodată. Am încercat să recontextualizez tot ce știam sau credeam că știu în jurul acestor fapte noi. Am încercat să

restructurez toate scenele diferite ale săptămânii trecute, să le dau coerență – dar nu am putut.

— De ce?

Scutură din cap, mușcându-și buza de jos.

— Încercai să-l distrugi pe Banwell? am întrebat. Voiai să spui că el te atacase?

— Da.

— Dar mințeai.

— Da. Însă restul – aproape în întregime – e adevărat.

Părea că cerșește milă. Nu simțeam așa ceva. Nu era de mirare că spusese că transferul n-avea nici un efect asupra ei. Nu o psihanalizasem deloc.

— Ți-ai bătut joc de mine, am zis.

— Nu asta am vrut. N-am putut... e așa de...

— Tot ce mi-ai spus a fost o minciună.

— Nu. Chiar a vrut să mă violeze când aveam paisprezece ani. A încercat din nou, când aveam șaisprezece. Și l-am văzut pe tata cu Clara. Chiar aici, în camera asta.

— Mi-ai spus că l-ai văzut pe tatăl tău cu Clara la casa de vacanță a familiei Banwell.

— Da.

— De ce ai mințit?

— N-am mințit.

Mintea mea începu să-și pună în mișcare rotițele. Mi-am amintit: casa de vacanță a părinților ei era în Berkshires, în Massachusetts. Nu ne aflam în casa de vacanță a părinților ei. Eram în cea a familiei Banwell. Servitorii o cunoșteau nu pentru că ar fi fost servitorii ei, ci pentru că venise aici atât de des. Adevărul situației devenise deodată așa de fragil, încât putea să se spargă în orice clipă. M-am ridicat. Mă prinse de mâini și se uită în sus, căutându-mi ochii.

— Ți-ai făcut singură semnele de pe corp, am spus. Te-ai biciuit. Te-ai rănit. Te-ai ars.

Clătină din cap.

O serie de amintiri îmi veniră în minte. Mai întâi, o ajutasem pe Nora să urce în trăsură în fața hotelului. Mâinile mele îi cuprinseseră talia aproape în întregime, atingând inclusiv partea inferioară a șirei spinării, și totuși nu tresărise de durere. Când îi atinsesem gâtul

pentru a-i declanșa amintirile – dar totul era o minciună –, îi atinsesem iar și ceafa. Și, din nou, nici măcar nu clipise.

— N-ai nici o rană, am spus. Le-ai simulat. Ți le-ai pictat și n-ai dat nimănui voie să te atingă. N-ai fost niciodată atacată.

— Nu, spuse.

— Nu, adică nu ai fost atacată, sau ba nu, adică ai fost?

— Nu, repetă.

Am prins-o de încheieturile mâinilor. Se strâmbă de durere.

— Îți pun o întrebare simplă. Ai fost biciuită? Nu-mi pasă cine a făcut-o. Te-a biciuit cineva – dacă nu Banwell, atunci alt bărbat? Da sau nu. Spune-mi.

Clătină iar din cap.

— Nu, șopti. Da. Nu. Da. Atât de tare, încât am crezut că mor.

Dacă n-ar fi fost totul atât de groaznic, faptul că își schimbase povestea de patru ori în cinci secunde ar fi fost chiar amuzant.

— Arată-mi spatele, i-am spus.

Scutură din cap.

— Știi că e adevărat. Ți-a spus doctorul Higginson.

— L-ai păcălit și pe el.

Am apucat partea de sus a rochiei, am sfâșiat-o și am lăsat-o să-i cadă de pe umeri. Gâfâi, dar nu se mișcă și nici nu încercă să mă oprească. Umerii îi erau nevătămați. I-am văzut și porțiunea de deasupra sânilor; tot imaculată, tot nevătămată. Am răsucit-o. Nu părea să aibă răni pe spate, dar nu puteam vedea mai jos de omoplați. Purta un corset alb și strâns.

— O să-mi sfâșii și corsetul? mă întrebă.

— Nu. Am văzut destul. Mă întorc în oraș, și tu vii cu mine.

Poate că, la urma urmei, locul ei era într-un sanatoriu. Dacă nu, nu știam unde îi era locul, dar trebuia să se ocupe altcineva de ea, nu eu. Nici nu voiam să fiu răspunzător pentru că o adusesem pe vapor până la casa de la țară a familiei Banwell.

— Te duc acasă.

— Foarte bine, zise.

— A, nu te mai temi că vei fi închisă într-un azil? Era altă minciună?

— Nu. E adevărat. Dar trebuie să plec de aici.

— Crezi că sunt prost? am întrebat, știind că răspunsul era da. Dacă ai fi fost în pericol să fii dusă la azil, ai fi refuzat să pleci.

— Nu pot rămâne aici peste noapte. Domnul Banwell ar afla, în cele din urmă. Servitorii pot să-i trimită diseară o telegramă din oraș.

— Și ce dacă? am întrebat.

— Ar veni după mine să mă omoare.

Am râs disprețuitor, dar ea mă privi liniștită. M-am uitat în ochii albaștri și mincinoși cât de intens am putut. Fie credea ce spunea, fie era cel mai bun mincinos pe care-l văzusem vreodată – și știam deja că așa stăteau lucrurile.

— Îți bați iar joc de mine, am spus, dar o să accept că de data asta crezi ce spui. Banwell știe că l-ai indicat ca fiind cel care te-a atacat; poate că ai motive să te temi de el, chiar dacă ai inventat atacul. În orice caz, e un argument în plus să te duc acasă.

— Nu pot merge așa, zise, uitându-se la rochia sfâșiată. O să iau o rochie de-a Clarei.

În timp ce se îndrepta spre ușă, am strigat în urma ei.

— De ce m-ai adus aici?

— Ca să-ți spun adevărul.

Deschise ușa și fugi în sus pe scara de marmură, strângându-și rochia la piept cu amândouă mâinile. Din fericire, nu era acolo nici un servitor care să o vadă. Ar fi sunat probabil la poliție și ar fi raportat un viol.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI PATRU

— NU SPUN CĂ el a omorât-o, Excelența Voastră. Spun doar că ascunde ceva.

Detectivul Littlemore vorbea cu primarul McClellan în biroul acestuia, vineri după-masa. Se referea la George Banwell.

— Ce dovezi ai? întrebă McClellan exasperat. Fii scurt, omule; nu pot să-ți dau mai mult de cinci minute.

Littlemore cântări în sinea lui dacă era cazul să-i spună primarului despre cufărul pe care-l găsise împreună cu Younger în cheson, dar hotărî că nu era, din moment ce, până în acea clipă, cufărul nu oferise nici o dovadă decisivă, și mai ales pentru că, în primul rând, nu ar fi avut ce să caute acolo jos.

— Am primit informații de la Gitlow, domnule, din Chicago. A verificat la poliție. A parcurs tot registrul de stare civilă al orașului. S-a uitat și în cartea de telefon. Fata nu era din Chicago, domnule. Nu a auzit nimeni de Elizabeth Riverford în Chicago.

McClellan se uită lung și aspru la detectiv.

— Am fost cu George Banwell duminică seara, zise. Ți-am spus de trei ori.

— Știu, domnule. Și sunt sigur că domnișoara Riverford nu putea să fie cu dumneavoastră, oriunde ați fost, fără să știți asta, nu, domnule?

— Ce?

— Sunt sigur că domnul Banwell nu a adus-o în secret pe domnișoara Riverford cu el, domnule, și nu a ucis-o pe la miezul nopții, apoi a adus-o înapoi în oraș

și în apartament, ca să pară că a fost ucisă acolo. Sper că mă puteți urmări, Excelență.

— Dumnezeule, domnule detectiv!

— Pur și simplu nu știu unde ați fost, domnule, sau cum a ajuns acolo domnul Banwell, sau dacă ați fost împreună tot timpul.

McClellan trase adânc aer în piept.

— Foarte bine. Duminică seara, domnule Littlemore, am luat cina cu Charles Murphy la Grand View Hotel, lângă Saranac Inn. Cina a fost aranjată chiar în acea zi – de către George Banwell. A mai fost invitat și domnul Haffen.

Littlemore fu surprins. Murphy era capul organizației corupte Tammany Hall. Louis Haffen, membru în Tammany, fusese președintele Consiliului Local Bronx – până duminica trecută.

— Dar abia făcuserăți ca Haffen să fie dat afară din primărie, domnule. De către guvernatorul Hughes.

— Hughes era peste drum, la „Mr. Colgate", cu guvernatorul Fort.

— Nu înțeleg, domnule.

— Eram acolo, detectiv, să aud condițiile puse de Murphy ca să mă susțină în calitate de candidat al lui Tammany pentru primărie.

Littlemore nu spuse nimic. Informația îl uluise. Toată lumea știa că primarul se declarase inamicul celor din Tammany Hall. Jurase să nu cadă la înțelegere cu oameni de teapa lui Murphy.

McClellan continuă.

— George m-a convins să mă duc. A argumentat că, odată cu destituirea lui Haffen, Murphy ar putea fi dispus să negocieze. Și era. Murphy voia să-l numesc pe Haffen șef la finanțe. Nu pe loc, ci într-o lună sau două. Dacă acceptam, judecătorul Gaynor urma să se retragă, eu aș fi fost nominalizat drept candidat și victoria ar fi fost a mea. Pretindea că Hughes voia să fiu desemnat candidat, ceea ce mai degrabă m-a surprins, și se ofereau să se ducă încă din seara aceea la guvernator, dacă le dădeam doar cuvântul meu pentru asta.

— Ce le-ați spus, domnule?

— I-am spus că domnul Haffen nu avea nevoie de un post nou, pentru că delapidase deja un sfert de milion de dolari din bugetul local în decursul slujbei sale anterioare. George a fost destul de dezamăgit. Ar fi vrut să accept. Fără îndoială că a profitat de prietenia noastră, Littlemore, dar și-a câștigat fiecare dolar pe care i l-a plătit orașul. De fapt, am făcut ultima plată către el săptămâna asta, și nu i-am dat nici un penny în plus față de contractul original. Și nu, nu văd cum ar fi putut-o omorî pe domnișoara Riverford la Saranac Inn. Am plecat de la Grand View pe la nouă și jumătate sau zece, am trecut pe la „Colgate" și ne-am întors împreună în oraș. Am mers cu mașina mea și am ajuns în Manhattan pe la șapte dimineața. Nu cred că momentele în care nu l-am văzut pe Banwell în noaptea aceea au durat mai mult de cinci sau zece minute. De ce ar da adresa greșită a familiei domnișoarei Riverford e un mister pentru mine – dacă a făcut într-adevăr asta. Se poate să fi vrut să spună că Riverford locuiește într-unul din orașele învecinate.

— Le verificăm acum, domnule.

— În orice caz, nu putea să o ucidă.

— Nu cred că a făcut asta, Excelență. Voiam doar să-l elimin dintre suspecți. Dar sunt aproape, domnule. Foarte aproape. Am o pistă bună pe care pot ajunge la criminal.

— Cerule, Littlemore! De ce n-ai spus așa? Cine e?

— Nu vă supărați, domnule, dar o să știu dacă pista e chiar cea bună abia în seara asta. Aștept până atunci.

Primarul încuviință. Dar, înainte de a-l lăsa pe Littlemore să plece, îi întinse detectivului o carte de vizită cu un număr de telefon pe ea.

— Ăsta-i telefonul meu de acasă, zise. Sună-mă imediat, la orice oră, dacă descoperi ceva.

VINERI, LA OPT și jumătate, Sigmund Freud răspunse la bătaia în ușa camerei de hotel. Purta un halat de baie peste pantalonii de seară, cămașă albă și cravată neagră.

În fața ușii era un tânăr înalt, părând epuizat, atât fizic, cât și moral.

— Tu erai, Younger, zise Freud. Dumnezeule, arăți groaznic.

Stratham Younger nu răspunse. Freud își dădu imediat seama că se întâmplase ceva. Dar capitalul de compătimire al lui Freud era aproape epuizat. Răvășeala tânărului semnifica pentru el dezordinea generală în care căzuseră lucrurile după sosirea la New York. Chiar era necesar ca fiecare american să fie implicat într-un dezastru? Nu putea măcar unul dintre ei să-și păstreze firea și să arate cum se cade?

— Am venit să văd cum vă simțiți, domnule, zise Younger.

— În afară de faptul că nu am digestie și nu-l mai am nici pe cel mai important discipol al meu, mă simt destul de bine, mulțumesc, răspunse Freud. Anularea cursurilor mele de la universitate va fi și ea, firește, o sursă de satisfacție. Una peste alta, călătoria în țara voastră e încununată de succes.

— S-a dus Brill la cei de la *Times*, domnule? întrebă Younger. A aflat dacă articolul era autentic?

— Da. E autentic, zise Freud. Jung a dat interviul.

— O să mă duc la rectorul Hall mâine, domnule doctor Freud. Am citit articolul. E bârfă, bârfă anonimă. Sunt sigur că îl pot convinge pe Hall să nu anuleze cursurile. Jung nu spune nimic împotriva dumneavoastră.

— Nimic împotriva mea? Freud râse ironic, amintindu-și de ultima lui întâlnire cu Jung. L-a respins pe Oedip. A respins etiologia sexuală. Neagă până și faptul că experiențele din copilărie ale unei persoane sunt sursa nevrozelor sale. Prin urmare, cercurile voastre medicale preferă să-l urmeze pe el, nu pe mine. Iar rectorul Hall pare că vrea să le îngroașe rândurile.

Cei doi bărbați erau tot în pragul camerei, de o parte și de alta. Freud nu-l invită pe Younger înăuntru.

Younger rupse în cele din urmă tăcerea.

— Aveam douăzeci și doi de ani când v-am citit prima dată lucrările, domnule. Din momentul acela, am

știut că lumea nu va rămâne la fel. Ideile dumneavoastră sunt cele mai importante idei ale secolului. America e nesățioasă să le afle. Sunt sigur.

Freud deschise gura ca să răspundă, dar cuvintele i se opriră pe buze. Se înmuie.

— Younger, ești un tânăr de treabă, zise oftând. Îmi pare rău. Cât privește nesațul sau foamea, n-ar trebui să mizez prea mult pe ele: un om înfometat mănâncă orice. Că veni vorba, mergem la Brill să luăm cina. Ferenczi e pe drum. Vii cu noi?

— Nu pot, răspunse Younger. N-aș putea nici măcar să țin ochii deschiși.

— Pentru Dumnezeu, ce ai tot făcut? întrebă Freud.

— Mi-ar veni greu să vă descriu ultimele mele douăzeci și patru de ore, domnule. Înainte să vin aici am fost cu domnișoara Acton.

— Înțeleg.

Freud vedea că Younger așteaptă să fie întrebat, dar nu se socotea în stare să facă asta. De fapt, Freud se simțea la fel de epuizat ca Younger.

— Ei bine, o să-mi povestești despre toate astea mâine.

— Mâine... În regulă, răspunse Younger, pregătindu-se să plece.

Intuind dezamăgirea lui, Freud adăugă:

— A, voiam să-ți spun. Clara Banwell – ar trebui să ne gândim mai mult la ea.

— Cum adică, domnule?

— Toată viața de familie e organizată în jurul celei mai distruse persoane. Știm că Nora i-a substituit, în esență, pe părinții ei cu Banwell. Întrebarea e care persoană din această constelație a suferit cele mai mari traume psihice.

— Și credeți că aceasta ar putea fi doamna Banwell?

— Nu trebuie să presupunem că ar fi Nora. Doamna Banwell e o persoană captivantă, cum sunt deseori narcisiștii, dar bărbații din viața ei au rănit-o profund, fără doar și poate. Soțul ei, cel puțin, cu siguranță. Ai auzit ce povestea.

— Da, zise Younger. Mi-a spus mai multe despre asta.

— Acasă la Jelliffe?

— Nu, domnule. Am vorbit iar cu ea, acasă la domnișoara Acton.

— Înțeleg, zise Freud, ridicând o sprânceană. Cred că datorită ei a aflat Nora că doamna Banwell i-a oferit o felație tatălui fetei.

— Cum adică?

— Adu-ți aminte, zise Freud. Închise ochii și, fără să-i mai deschidă, reproduse schimbul de replici dintre el și Younger legate de acest subiect, cu două zile în urmă, începând cu propriile lui cuvinte: „Nu găsești nimic straniu în afirmația Norei că, atunci când a văzut-o pe doamna Banwell cu tatăl ei, n-a înțeles cu precizie la acea vreme ce anume se întâmpla? — Cele mai multe fete de paisprezece ani din America nu sunt bine informate în legătură cu acest lucru, domnule doctor Freud.

— Foarte bine, dar nu asta vreau să spun. A implicat că *acum* înțelege ce văzuse, așa-i?"

Younger era uluit.

— Aveți o memorie fonografică, domnule?

— Da. E o deprindere bună pentru un analist. Ar trebui să o cultivi și tu. Pe vremuri, puteam să țin minte conversații luni întregi, acum le uit după câteva zile. În orice caz, cred că o să afli că doamna Banwell însăși a instruit-o pe Nora în legătură cu natura actului. Cred că și-a făcut-o confidentă și i-a stârnit compasiunea. Altfel, sentimentele Norei pentru ea sunt inexplicabile.

— Sentimentele Norei pentru doamna Banwell... repetă Younger.

— Haide, tinere, gândește-te mai bine. În loc să o urască pe doamna Banwell, așa cum ar fi normal, Nora a acceptat-o, mai presus de toate, ca pe un substitut de mamă. Asta înseamnă că doamna Banwell a găsit un mod de a-și forma o legătură specială cu fata, ceea ce e o realizare remarcabilă, date fiind circumstanțele. Aproape sigur, i-a destăinuit Norei secrete erotice interzise – un mijloc preferat al femeilor pentru a stabili o prietenie intimă.

— Înțeleg, zise glacial Younger.

— Da? Asta a făcut, fără îndoială, lucrurile mai complicate pentru Nora. Și dovedește, de asemenea, lipsa de scrupule a doamnei Banwell. O femeie nu spune asemenea lucruri unei fete pe care vrea să o păstreze inocentă. Ei bine, văd că vrei să-mi spui ceva, dar ești prea obosit. N-ar avea nici un rost să continuăm acum. Îmi spui mâine. Du-te și odihnește-te.

SMITH ELY JELLIFFE fredona o arie în timp ce intra la Balmoral vineri noaptea, puțin după ora unsprezece. Dând un bacșiș generos portarilor, îi informă, fără să fie de fapt întrebat, că petrecuse seara la Metropolitan, în compania unei fărpturi feminine de cea mai bună rasă – din rasa celor care știu cu ce să se ocupe în timpul unui spectacol de operă. Cu fața radioasă, Jelliffe arăta ca un bărbat convins de larghețea propriului suflet.

Strălucirea îi fu întrucâtva întunecată de apariția unui tânăr într-un costum ros, blocându-i intrarea în lift. Se întunecă apoi cu câteva grade în plus când tânărul se prezentă drept detectiv de poliție.

— Sunteți doctorul lui Harry Thaw, așa e, domnule Jelliffe? întrebă Littlemore.

— Îți dai seama cât e ceasul, nu, bunul meu domn? zise Jelliffe.

— Răspundeți numai la întrebare.

— Domnul Thaw se află în grija mea, admise Jelliffe. Toată lumea știe. S-a vorbit mult despre asta.

— S-a aflat tot în grija dumneavoastră și aici, în oraș, în weekendul trecut?

— Nu știu despre ce vorbești, zise Jelliffe.

— Sigur că nu, răspunse detectivul, chemând o fată care, îmbrăcată ostentativ, aștepta pe o sofa de piele la celălalt capăt al holului de marmură. Greta se apropie. Littlemore o întrebă dacă îl recunoștea pe Jelliffe.

— Da, el e, zise Greta. Doctorul Smith. A venit cu Harry și a plecat cu el.

În acea după-amiază, înainte să meargă la primar, detectivul se întorsese la birou, recitise transcrierea

procesului și găsise pasajul în care Jelliffe certifica faptul că Thaw era nebun. Când văzuse în transcriere că primul nume al lui Jelliffe era Smith, pusese totul cap la cap.

— Deci, domnule doctor Smith, zise Littlemore, vreți să lămurim totul aici, sau la secție?

Detectivul nu trebui să aștepte mult până veni mărturisirea.

— Nu a fost câtuși de puțin decizia mea, se plânse Jelliffe. A fost a lui Dana. Dana s-a ocupat de tot.

Littlemore îi ceru lui Jelliffe să-i conducă în apartamentul lui. Când intrară în foaierul bogat împodobit al lui Jelliffe, detectivul dădu apreciativ din cap.

— Doamne, dar aveți multe de pierdut, domnule doctor Jelliffe, zise Littlemore. Deci l-ați adus pe Thaw în oraș weekendul trecut? Cum ați făcut, ați mituit gardienii?

— Da, dar a fost decizia lui Dana, nu a mea, insistă Jelliffe. Se prăbuși greoi pe un scaun de la masa din sufragerie. Am făcut doar ceea ce a spus el că ar trebui să facem.

Littlemore se uită la doctor.

— A fost ideea dumneavoastră să-l duceți la Susie?

— Thaw a ales-o, nu eu. Te rog, domnule detectiv. Era o necesitate medicală. Un om sănătos poate înnebuni într-un loc cum e Matteawan. Înconjurat de demenți. Privat de debușeurile fizice normale.

— Dar Thaw *e* nebun, zise Littlemore. Din cauza asta e la balamuc.

— Nu e nebun. E foarte încordat, răspunse Jelliffe. Are un temperament nervos. Nu folosește la nimic să închizi un asemenea om.

— E destul de rău destul că ați spus altceva la proces, remarcă Littlemore. Nu a fost prima dată când l-ați adus pe Thaw în oraș, nu-i așa? L-ați adus aici și în urmă cu o lună, nu?

— Nu, jur, zise Jelliffe. Asta a fost prima dată.

— Sigur că da, spuse Littlemore. Și cum a ajuns Thaw să o cunoască pe Elsie Sigel?

Jelliffe negă că ar fi auzit vreodată de Elsie Sigel înainte de a citi despre ea în ziare în după-amiaza zilei trecute.

— Când l-ați dus pe Thaw la Susie, continuă Littlemore, știați ce îi place să le facă fetelor? Și asta era tot o necesitate medicală?

Jelliffe lăsă privirea în pământ.

— Auzisem de înclinațiile lui, mormăi, dar credeam că le rezolvaserăm.

— Îhî, zise Littlemore. Detectivul privi cu dezgust unghiile manichiurate ale lui Jelliffe, așezate pe burta imensă. Înainte să mergeți la Susie în noaptea aceea, când Thaw a fost aici, în apartament, cât de mult a lipsit? L-ați lăsat singur? A ieșit? Ce s-a întâmplat?

— Aici? zise Jelliffe, neliniștit și confuz. Nu l-aș fi adus niciodată aici.

— Nu te juca cu mine, Smith. Am destule ca să te fac complice la crimă – înainte și după ce a avut loc.

— Crimă? întrebă Jelliffe. Dumnezeule. Nu se poate. Nu a fost nici o crimă.

— O fată a fost ucisă chiar aici, în clădirea asta, duminică seara, adică în aceeași seară în care Thaw a fost în apartamentul tău.

Jelliffe era palid.

— Nu, zise. Thaw a venit în oraș sâmbătă seara. L-am dus eu însumi cu trenul la Matteawan, duminică dimineața. Acolo a rămas și duminică, și luni. Poți să-l întrebi pe Dana. Poți să verifici registrele de la Matteawan. O să-ți dovedească asta.

Disperarea lui Jelliffe suna sincer, dar Littlemore avea dovezi care indicau contrariul.

— Bună încercare, Smith, zise, dar am vreo șase fete care te-au văzut duminica trecută cu Thaw la Susie. Nu-i așa, Greta?

— Ba da, spuse Greta. Pe la unu sau două, duminică dimineața. Exact cum ți-am spus.

Littlemore îngheță.

— Stai o clipă, stai o clipă. Vrei să spui sâmbătă noaptea, sau e vorba de duminică?

— Sâmbătă noaptea, duminică dimineața, e același lucru, răspunse Greta.

— Greta, zise detectivul, am nevoie să fiu sigur în privința asta. Când a venit Thaw, sâmbătă noaptea sau duminică noaptea?

— Sâmbătă noaptea, spuse Greta. Nu lucrez duminică noaptea.

Littlemore era iar în încurcătură. Ipoteza Thaw se conturase la fel de sigură și de concretă ca un bloc masiv de zece tone. Totul conducea către ea. Acum însă, reieșea că Thaw fusese la Susie în altă noapte – în noaptea dinainte.

— O să verific registrele de la spital, îi spuse Littlemore lui Jelliffe, și ar fi bine să ai dreptate. Hai, Greta. Plecăm.

Jelliffe, înghițind în sec, se ridică în scaun.

— Aș zise că îmi datorezi niște scuze, domnule detectiv, zise.

— Poate, spuse Littlemore. Dar, dacă mai spui asta o dată, o să faci între un an și cinci la Sing Sing pentru complicitate la evadarea unui prizonier al statului. Ca să nu mai vorbesc de faptul că nu o să mai practici niciodată medicina.

ERA A DOUA noapte la rând când Carl Jung se plimba pe lângă Capela Calvary, peste drum de Gramercy Park. De data aceasta avea un revolver în buzunar. Poate că îi dădea curaj. Fără să ezite, merse hotărât de-a lungul gardului de fier forjat al parcului, traversă strada și se duse direct la ofițerul care stătea în fața casei Acton. Polițistul îl întrebă ce căuta. Jung îi răspunse că era în căutarea unui club cu teatru: știa oare polițistul să-i spună unde era?

— Clubul Jucătorilor, asta căutați, zise polițistul. Numărul șaisprezece, patru case mai în jos.

Jung bătu la ușa cu numărul șaisprezece și, când menționă numele lui Smith Jelliffe, fu lăsat să intre. Aerul vibra de muzică și de râsete feminine. Acum, că era înăuntru, lui Jung nu-i venea să creadă că fusese atât de nerod încât să vină de două ori până la ușa aceea și să facă apoi cale întoarsă. Cine și-ar fi închipuit: un bărbat de statura lui să se teamă să intre într-o casă unde femeile puteau fi cumpărate cu bani.

Fata de la garderoba clubului, salutându-l pe Jung în foaier, fu o clipă surprinsă când el își scoase revol-

verul. Dar bărbatul i-l întinse cu o politețe europeană, explicându-i că văzuse un polițist la câteva case distanță și se gândise că ar putea fi vreun asasin prin preajmă.

— E în regulă, spuse fata, zâmbindu-i atrăgător. O clipă, am crezut că *dumneavoastră* sunteți asasinul.

Cei doi izbucniră în râs și ușa din față se închise; la scurtă vreme, un alt bărbat coborî dintr-o trăsură la umbra Capelei Calvary. Trăsura plecă, lăsându-l singur aproape exact în locul ocupat de Jung în noaptea trecută. Bărbatul purta cravată albă. În ciuda arșiței serii de vară, mai avea încă un rând de haine, un palton și mănuși albe din piele de căprioară. Pălăria era coborâtă pentru a-i ascunde cât mai mult posibil fața. Bărbatul nu se mișca. Privea din întuneric, de unde nu putea fi văzut de polițiștii de la casa Acton.

CUM AUZI UȘA închizându-se, Smith Jelliffe se repezi la telefon. Ceru centralistei să-i facă legătura cu Spitalul de Stat Matteawan. Așteptă cincisprezece minute, dar dădu în cele din urmă de un gardian din spital cu care era în relații excelente. Jelliffe începu să-i dea niște ordine panicate, dar fu repede întrerupt.

— E prea târziu, zise gardianul. A plecat.

— A plecat?

— A ieșit acum trei ore.

Jelliffe puse receptorul în furcă. Apoi, cu degete tremurânde, formă numărul casei de pe Bulevardul 5 a lui Charles Dana. Nu răspunse nimeni. Era aproape miezul nopții. După șase apeluri, Jelliffe închise.

— Dumnezeule, spuse.

PESTE DRUM DE Balmoral, Littlemore îi spuse „la revedere" Gretei sub felinar. Noaptea era la fel de fierbinte și de înăbușitoare ca atunci când ajunseseră acolo.

— Pot să spun că a venit duminică noaptea, dacă vrei, zise Greta.

Littlemore nu se putu stăpâni să nu râdă. Dădu din cap, făcând semn unui taxi care trecea.

— Acum nu o să mai încerci să mi-o găsești pe Fannie, nu? întrebă resemnată.

— Nu, nu o să încerc, zise Littlemore. O s-o găsesc sigur.

Îi spuse șoferului să o ducă pe Strada 40 și îi dădu un dolar pentru cursă. Greta făcu ochii mari.

— Ești un dulce, știi? zise. Nu vrei cumva să te însori cu mine? Suntem amândoi roșcați.

Littlemore râse iar.

— Îmi pare rău, drăguță, dar sunt deja arvunit.

Greta îl sărută pe obraz. După ce taxiul se îndepărtă, Littlemore se întoarse și aproape se ciocni de Betty Longobardi, care stătea chiar în spatele lui. În drumul său prin oraș, detectivul se oprise la casa familiei Longobardi și îi lăsase vorbă lui Betty să-l caute la Balmoral de îndată ce ajunge acasă.

— Dă drumul la explicații, zise Betty, și sper să fie bune.

Littlemore zise că trebuia pur și simplu să aibă încredere în el, apoi o duse în locul unde-și parcase mașina. Detectivul scoase din portbagaj un sac voluminos.

— Trebuie să-ți arăt niște lucruri care e posibil să-i fi aparținut domnișoarei Riverford. Ești singura persoană care le poate identifica.

Littlemore goli conținutul sacului în portbagaj. Hainele erau prea degradate de apă ca să mai poată fi recunoscute. Bijuteriile și pantofii, după câte credea Betty, păreau familiare, dar nu putea fi sigură. Apoi văzu o mânecă acoperită cu paiete ițindu-se dintr-un ghemotoc compact de țesături. Trase afară rochia căreia îi aparținea mâneca și o duse sub felinar.

— E a ei! Am văzut-o îmbrăcată cu ea.

— Stai o clipă, zise Littlemore. Stai o clipă. Scotoci prin grămada de haine. Vezi aici haine pe care o femeie le-ar purta ziua?

— Astea nu, zise Betty, ridicând din sprâncene în timp ce verifica lenjeria. Nici astea. Nu prea, Jimmy. Toate sunt haine de seară.

— Haine de seară, repetă detectivul încet.

— Ce e? întrebă Betty.

Littlemore, căzut pe gânduri, nu spunea nimic.

— Ce-i, Jimmy?

— Dar atunci domnul Hugel...

Grăbit, detectivul începu să se scotocească prin buzunare și să le întoarcă pe dos până când găsi un plic cu mai multe fotografii. Îi arătă lui Betty una dintre ele.

— Recunoști figura asta? întrebă.

— Sigur, zise fata, dar de ce...

— Ne întoarcem sus, o întrerupse Littlemore. Luă din portbagaj un obiect greu de aramă, arătând ca un far de mașină fixat pe un sfeșnic. Era o lanternă electrică. Apoi intră cu Betty înapoi în Balmoral. Luară liftul din Aripa de Alabastru până la ultimul etaj.

— Ce înălțime avea domnișoara Riverford? întrebă Littlemore în timp ce urcau.

— Era un pic mai înaltă ca mine. Betty avea un metru șaizeci. Sau, cel puțin, părea mai înaltă.

— Cum adică?

— Era mereu pe tocuri, explică Betty. Tocuri înalte de tot. Nu prea era obișnuită cu ele.

— Ce greutate avea?

— Nu știu, Jimmy. De ce?

Holul celui de-al optsprezecelea etaj era gol. Trecând peste obiecțiile lui Betty, Littlemore aranjă broasca de la ușa apartamentului lui Elizabeth Riverford și deschise. Înăuntru era întuneric și liniște. Nu mai era nici o lustră pe tavan. Lămpile fuseseră luate.

— Ce căutăm aici? întrebă Betty.

— Încerc să-mi dau seama de ceva.

Littlemore merse pe coridor până la dormitorul domnișoarei Riverford, încercând să străpungă întunericul cu lumina neregulată a lanternei.

— Eu nu intru acolo, zise Betty, venind șovăitoare după el.

Ajunseră la ușă. Când Littlemore se întinse către clanță, mâna îi încremeni la jumătatea drumului. Un sunet ascuțit străpunse deodată tăcerea. Venea din dormitor. Sunetul crescu în intensitate până ajunse un vaier în toată regula.

Betty îl apucă pe Littlemore de braț.

— Ăsta e sunetul de care ți-am spus, Jimmy, sunetul pe care l-am auzit toți în dimineața în care a murit domnișoara Riverford.

Detectivul deschise ușa. Vaierul deveni și mai puternic.

— Nu intra, șopti Betty.

Sunetul încetă brusc. Totul se cufundă iar în tăcere. Littlemore intră în cameră. Prea înfricoșată ca să rămână unde era, Betty intră și ea, agățându-se de mâneca lui. Mobila era la locul ei: patul, oglinda, noptiera, șifonierele. Toate aruncau umbre bizare în raza lanternei detectivului. Littlemore își lipi urechea de zid și începu să-l ciocănească cu degetele, ascultând atent. Se mută apoi cu doi metri mai încolo și făcu același lucru.

— Ce faci? șopti Betty.

Littlemore pocni din degete.

— Șemineul, zise. Am văzut pământul lângă șemineu.

Se îndreptă spre șemineu și dădu la o parte apărătoarea din plasă de fier, întinzându-se pe podea. Folosindu-se de lanternă, se uită pe horn. La capătul de sus al vetrei, Littlemore văzu cărămizi, mortar – și trei deschizături alcătuind un triunghi, cea din vârf circulară.

— Asta e, zise detectivul. Asta trebuie să fie. Acum, fie ce-o fi...

Littlemore îndreptă lanterna spre suportul de fier de lângă șemineu. Unul dintre instrumente era un vătrai în formă de trident. Doi dinți erau bine ascuțiți, celălalt era bont. Cele trei capete alcătuiau împreună un triunghi. Littlemore se ridică repede, luă vătraiul și începu să împungă partea din spate a hornului cu el. Când găsi deschizăturile, cele trei capete ale vătraiului se potriviră în ele ca și când ar fi fost special concepute pentru asta – așa cum și fuseseră, bineînțeles. O clipă mai târziu, întreaga vatră culisă pe niște balamale ascunse și o rafală puternică îl izbi pe Littlemore în față.

— Măi, măi, spuse Littlemore. Înăuntru, flăcări mici albastre luminau pereții. Unde am mai văzut din astea? Hai, Betty.

Intrară în pasaj; Betty îl ținea strâns de mână pe Littlemore. Când trecură pe lângă un grilaj pătrat de fier, detectivul își lipi urechea de el și îi spuse și lui Betty să

facă la fel. Auziră în depărtare același sunet ca un vaier care o înspăimântase într-atât pe Betty.

— Un puț pentru aerisire, zise Littlemore. Un fel de sistem cu aer comprimat. Trebuie să fie o pompă pe undeva. Când pornește, scoate sunetul ăla. Când se oprește pompa, se oprește și sunetul.

Mai merseră câteva zeci de metri, trecând pe lângă o duzină de grilaje similare și cotind brusc de vreo trei sau patru ori. Unghiile lui Betty se înfigeau din ce în ce mai adânc în brațul lui Littlemore. În cele din urmă, ajunseră la capăt. Un zid le bara drumul, dar pe același zid lucea o plăcuță de metal dedesubtul unei lămpi cu gaz. Littlemore apăsă pe plăcuță și zidul se dădu la o parte din fața lor.

La lumina lanternei electrice, putură să vadă că erau într-un birou luxos mobilat. Pe pereți se aliniau cuminți rafturi, deși, în loc de cărți, pe acestea se afla o colecție bogată de machete de poduri și clădiri. În mijlocul încăperii se afla un birou masiv, cu două lămpi de aramă. Littlemore aprinse una dintre ele. Tăcuți, detectivul și Betty ieșiră din birou și străbătură un hol. Traversară un foaier îmbrăcat în marmură albă. Apoi auziră un sunet înăbușit. La capătul holului, după cea mai spațioasă cameră de zi pe care o văzuseră vreodată Littlemore și Betty, o ușă se zguduia intermitent și clanța ei se răsucea într-o parte și în alta. Evident, cineva era în spatele ușii și încerca în zadar să o deschidă. Littlemore se prezentă și spuse că era polițist.

Îi răspunse o voce feminină.

— Deschideți ușa. Lăsați-mă să ies.

Lui Littlemore nu-i luă mult să facă asta. Când ușa se deschise, se dovedi că după ea era o garderobă și văzu spatele unei femei cu mâinile legate, înghesuită într-un spațiu care nu era suficient pentru o persoană. Doamna Clara Banwell se întoarse, îi mulțumi detectivului și îl rugă să o dezlege.

SUDOAREA STRĂLUCEA PE fruntea lui Henry Kendall Thaw în timp ce îl supraveghea pe polițistul de vizavi de

Gramercy Park, care patrula încoace și încolo sub felinarul cu gaz din fața casei Acton. Îi umezise și cămașa pe care o purta sub smoching. Îi picura în josul mânecilor și al pantalonilor.

Din punctul său de observație de pe Strada 21, între bulevardele 4 și Lexington, Thaw putea să vadă tot șirul de case impunătoare de pe latura sudică a parcului. Vedea Clubul Jucătorilor strălucind vesel în noaptea de vineri. De fapt, putea să vadă chiar și dincolo de perdelele transparente de la ferestrele primului etaj al clubului, acolo unde bărbați în vârstă, cocoțați evident pe pantofi cu tocuri înalte, și femei tinere cu umerii dezgoliți se plimbau dintr-o parte în alta, bând Duplex și cocteiluri Bronx.

Ochii lui Thaw erau mai buni decât ai lui Jung. Detectă, la trei etaje deasupa polițistului, o mișcare pe acoperișul casei Acton. Își dădu seama, în ciuda cerului întunecat al nopții, că era un alt polițist și reuși să distingă și conturul puștii pe care acesta o avea în mâini. Thaw era un bărbat vânos, atât de subțire încât părea fragil, cu brațele puțin mai lungi decât ar fi fost normal. Fața îi era surprinzător de copilăroasă pentru un bărbat care se apropia de patruzeci de ani. Aproape că l-ai fi considerat chipeș, dacă nu ar fi avut ochii un pic prea înfundați în orbite și buzele un pic prea groase. Fie că se mișca, fie că stătea pe loc, părea că nu poate să-și țină răsuflarea.

Acum, Thaw se mișca. Mergea spre est, ținându-se în umbră. Își trase și mai jos borul pălăriei când traversă Bulevardul Lexington: cunoștea foarte bine casa de pe colț. O privise cândva preț de câteva ore, așteptând să vadă dacă iese din ea o anumită fată, o fată drăguță pe care voia atât de mult să o rănească, încât îl furnicau degetele. Ocoli gardul de fier al parcului până când ajunse în colțul sud-estic al acestuia, cu Irving Place despărțindu-l de polițiștii atenți. Ofițerii nu-l văzură intrând pe aleile din spatele caselor de pe latura de sud a lui Gramercy Park.

La două mile distanță, în apartamentul de la etaj al căsuței din strada Warren, coronerul Charles Hugel terminase să-și facă bagajele. Stătea în picioare în mijlocul camerei de zi, mușcându-și degetele. Trimisese primarului scrisoarea de demisie. Își înștiințase gazda. Se dusese la bancă și își lichidase contul. Toți banii pe care îi avea erau în fața lui, aranjați în teancuri ordonate pe podea. Trebuia să se hotărască asupra felului în care avea să-i ia cu el. Se lăsă pe vine și începu să numere bancnotele – pentru a treia oară –, întrebându-se dacă îi ajungeau să se stabilească într-un oraș mai mic. Mâinile îi fură cuprinse de un spasm și bancnotele de cincizeci de dolari se risipiră în aer când auzi o bătaie în ușă.

Dacă polițistul din fața casei Acton s-ar fi uitat doar în sus, ar fi putut observa că fereastra de la dormitorul Norei era acum mai întunecată. Ar fi putut să-și dea seama că după perdele se afla un bărbat. Dar nu se uită în sus.

Intrusul își desfăcu cravata albă de mătase de la gât. În tăcere, o scoase de sub guler și și-o înfășură în jurul mâinilor. Se apropie de patul Norei. Deși era întuneric, putea distinge silueta fetei care dormea pe pat. Putea să vadă linia în care bărbia delicată lăsa locul gâtului dulce și neocrotit. Strecurând cravata între tăblie și pernă, o trase în jos, încet, pe sub pernă, tot mai aproape de gâtul fetei, infinit de încet, până când cele două capete apărură la vedere. În tot acest timp, îi ascultă respirația, la fel de liniștită și de moale.

O întrebare bună este dacă acel cuțit de bucătărie ar fi fost de vreun folos, în cazul în care doamna Mildred Acton nu l-ar fi luat de sub pernă. Ar fi ajuns Nora Acton la el, trezită în toiul nopții de un bărbat? Dacă ar fi ajuns la el, ar fi putut să-l folosească? Nora dormea întotdeauna pe burtă. Chiar dacă ar fi pus mâna pe arma respectivă, ar fi putut oare – cu respirația tăiată – să își salveze viața?

De fapt toate aceste întrebări sunt bune, dar un pic prea academice, având în vedere că nu numai cuțitul lipsea, ci și Nora.

— Mâinile sus, domnule Banwell, zise o voce din spatele intrusului aflat lângă patul Norei. O lanternă electrică, aflată în mâinile unui polițist în uniformă care stătea la ușă, lumină deodată camera. George Banwell își acoperi fața cu mâinile.

— Îndepărtați-vă de pat, domnule Banwell, zise detectivul Littlemore, împungându-l cu țeava pistolului în spate. E în regulă, Betty, poți să te ridici acum.

Betty Longobardi se ridică din pat, temătoare, dar și sfidătoare. În timp ce pipăia buzunarele lui Banwell, detectivul aruncă o privire către șemineul din camera Norei. Acolo, după cum se aștepta, zidul era dat la o parte, dezvăluind un coridor secret aflat în spatele lui.

— În regulă. Lasă mâinile jos acum. La spate. Încet și cu grijă.

Banwell nu se mișcă.

— Care-i prețul tău? întrebă.

— Mai mare decât poți tu plăti, răspunse Littlemore.

— Douăzeci de mii, zise Banwell, cu mâinile tot deasupra capului. Vă dau câte douăzeci de mii la fiecare.

— Mâinile la spate, repetă Littlemore.

— Cincizeci de mii, spuse Banwell.

Privind pe furiș în direcția razei de lumină, văzu că în pragul ușii erau doi bărbați, unul care ținea lanterna și altul în spatele lui, pe lângă cel care îi ținea pistolul în coaste. La cuvintele „cincizeci de mii", cei doi bărbați din pragul ușii tresăriră tulburați. Banwell li se adresă lor.

— Gândiți-vă, băieți. Sunteți deștepți, pot să-mi dau seama numai uitându-mă la voi. De unde credeți că și-a făcut plinul șeful vostru, Byrnes? Știți cât are Byrnes în bancă? Trei sute cincizeci de mii. Exact. Eu l-am umplut de bani, și tot eu vă pot face și pe voi bogați.

— Primarului nu-i va plăcea încercarea ta de a ne mitui, zise Littlemore, trăgând în jos un braț de-al lui Banwell și punându-i cătușele la încheietură.

— O să-l ascultați pe prostul ăsta din spatele meu? strigă Banwell, adresându-se tot celor doi bărbați din cadrul ușii, cu o voce puternică și încrezătoare, în ciuda situației nefavorabile în care se afla. O să-l distrug la proces. O să-l distrug, mă auziți? Fiți deștepți. Vreți să

fiți săraci toată viața? Gândiți-vă la soțiile voastre, la copii. Vreți să fie și ei săraci toată viața? Nu vă faceți griji în legătură cu primarul. Pe primar îl am în buzunar.

— Zău, George? zise bărbatul din spatele ofițerului care ținea lanterna. Păși în raza de lumină. Era primarul McClellan. Chiar așa?

Littlemore prinse cătușele și de cealaltă încheietură a lui Banwell, și acestea se închiseră cu un clinchet satisfăcut. Cu o repeziciune surprinzătoare pentru un bărbat de talia lui, Banwell se smulse din strânsoarea detectivului și, cu brațele la spate, o zbughi către pasajul secret. Dar fu nevoit să se oprească pentru a încerca să intre, și acesta fu ghinionul lui. Littlemore avea pistolul în mână. Putea să tragă în plin, dar se stăpâni. În schimb, făcu un pas mare în față și îl lovi pe Banwell cu patul armei în creștet. Banwell scoase un strigăt și se prăbuși la pământ.

Câteva minute mai târziu, detectivul Littlemore îl așeză pe George Banwell, care era aproape inconștient, la picioarele scării casei Acton și îl legă de balustradă cu încă o pereche de cătușe, împrumutată de la unul din polițiștii în uniformă. Lui Banwell îi curgea sânge pe față. Un alt polițist îi scoase pe Harcourt și Mildred Acton, amândoi tulburați, din dormitorul lor.

ÎN CLUBUL JUCĂTORILOR, fata de la garderobă primi un nou vizitator care o surprinse – nu numai pentru că intrase pe ușa din spate, ci și pentru că bărbatul purta palton în toiul verii. Lui Harry Thaw îi făcea o plăcere specială să își savureze libertatea în camerele proiectate chiar de omul pe care îl asasinase cu trei ani în urmă, domnul Stanford White. Se prezentă sub numele de Monroe Reid, din Philadelphia. Declină această identitate și în fața unei alte persoane care nu era din oraș, un domn străin pe care-l întâlni în mica sală de bal în care dansatorii își făceau numărul pe o scenă înălțată deasupra podelei. Harry Thaw și Carl Jung se înțeleseră cât se poate de bine în acea seară. Când Jung spuse că

îl cunoștea pe unul dintre membrii clubului, Smith Jelliffe, Thaw exclamă că și el îl cunoștea bine, deși nu dezvălui tot adevărul despre felul în care se cunoscuseră.

— BINE LUCRAT, DOMNULE detectiv, îi spuse primarul McClellan lui Littlemore în camera de zi a casei Acton. N-aș fi crezut dacă n-aș fi văzut cu ochii mei.

Doamna Biggs pansa rana lui Banwell. Domnul Acton își turnă din belșug în pahar.

— Crezi că poți să ne spui ce se întâmplă, McClellan? întrebă.

— Mă tem că nu prea știu, răspunse primarul. Tot nu pot să-mi închipui cum a putut George să o ucidă pe domnișoara Riverford.

Se auzi soneria. Doamna Biggs se uită la stăpânii ei, care la rândul lor se uitară la primar. Littlemore zise că răspunde el. Câteva clipe după aceea, toți îl văzură pe coronerul Charles Hugel intrând în cameră, bine păzit de ofițerul John Reardon.

— Ia-l, domnule detectiv, zise Reardon. Avea bagajele făcute, exact așa cum ai spus că o să fie.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI CINCI

TELEFONUL SUNĂ ÎN camera mea de la hotel, trezindu-mă. Nu-mi aminteam să fi adormit; abia dacă îmi aminteam că mă întorsesem acolo. Era recepția.

— Cât e ceasul? am întrebat.

— E aproape miezul nopții, domnule.

— Și ce zi? Ceața din creier nu voia să-mi dispară.

— Tot vineri, domnule. Iertați-mă, domnule doctor Younger, dar dumneavoastră mi-ați spus să vă informez dacă domnișoara Acton primește vizite.

— Da, și?

— O anume doamnă Banwell e în drum spre camera domnișoarei Acton.

— Doamna Banwell? am spus. În regulă. Nu lăsați pe nimeni să urce fără să mă anunțați mai întâi.

Nora și cu mine luaserăm trenul înapoi de la Tarry Town. Abia dacă ne vorbiserăm. Când ajunseserăm la Grand Central, Nora mă implorase să o duc înapoi la hotelul Manhattan – ca să vedem dacă mai avea încă reținută camera pe numele ei. Mă întrebă dacă nu putea, în cazul în care lucrurile stăteau astfel, să rămână acolo până duminică, pentru a nu mai fi nevoită să se teamă că părinții ar putea să o interneze împotriva voinței sale.

Fără să chibzuiesc prea bine, am acceptat să o conduc înapoi la hotel. Am avertizat-o totuși că, indiferent ce se întâmpla, în dimineața următoare trebuia să-l anunț pe tatăl ei unde se afla. Eram sigur – și i-am spus și ei asta – că va reuși să inventeze o poveste cu care să-și țină părinții la distanță pentru încă douăzeci și patru

de ore. Se întâmplă să aibă dreptate: camera nu fusese eliberată. Recepționerul îi dădu cheile și ea dispăru în lift.

Nu consideram prea înțeleaptă vizita doamnei Banwell de la miezul nopții: se putea ca soțul ei s-o fi urmărit. Probabil că Nora îi telefonase. Dar, dacă Nora mă putuse păcăli cu atâta îndemânare, atunci era posibil ca și Clara să-și păcălească soțul cu o minciună despre plimbarea de seară.

Îmi veni în minte observațiile lui Freud despre sentimentele Norei pentru Clara. El credea încă, firește, că Nora nutrea sentimente incestuoase. Eu nu mai credeam asta. De fapt, dată fiind interpretarea mea la *a fi sau a nu fi*, îndrăzneam să cred că, în sfârșit, o încheiasem cu întregul complex al lui Oedip. Freud avusese dreptate tot timpul: da, pusese o oglindă în fața naturii, dar văzuse în ea o imagine inversată a realității.

E vorba de tată, nu de fiu. Da, când un băiețel intră în scenă alături de tată și de mamă, o parte a trioului tinde să sufere de o gelozie profundă – tatăl. Simte, în mod natural, că băiatul e un intrus în relația sa specială și exclusivă cu soția. Poate foarte bine simți că vrea să scape de intrusul plângăcios pe care mama îl proclamă atât de perfect. Poate chiar să îi dorească moartea.

Complexul lui Oedip e real, dar subiectul tuturor atributelor sale sunt părinții, nu copilul. Și totul se înrăutățește pe măsură ce copilul crește. O fată ajunge repede să își înfrunte părinții având un chip a cărui tinerețe și frumusețe mama nu se poate împiedica să le invidieze. Un băiat trebuie în cele din urmă să se confrunte cu tatăl care, pe măsură ce fiul său crește, nu poate decât să simtă amenințarea generațiilor care vin să-l înlocuiască.

Dar ce părinte și-ar recunoaște dorința de a-și ucide odrasla? Ce tată ar admite că e gelos pe propriul său fiu? Așadar, complexul lui Oedip a trebuit să fie *proiectat asupra copiilor*. O voce trebuie să șoptească în urechea tatălui lui Oedip că nu el – tatăl – nutrește dorința secretă de a-și vedea fiul mort, ci mai degrabă Oedip își râvnește mama și plănuiește moartea tatălui său. Cu cât

aceste gelozii sunt resimțite mai intens de către părinți, cu atât mai destructiv se poartă aceștia cu copiii lor și, în unele cazuri, pot ajunge să și-i întoarcă împotrivă – creând exact situația de care se temeau. Asta e chiar lecția povestită în *Oedip*. Freud a interpretat greșit *Oedip*: secretul dorințelor oedipiene se află în inima părinților, nu în cea a copiilor.

Trist e că descoperirea aceasta, așa cum a fost ea, mi se părea atât de searbădă, atât de nefolositoare. La ce bun? La ce bun toată analiza?

— E SCANDALOS CE se-ntâmplă, zise coronerul Hugel pe un ton care sugera o indignare abia controlată. Pretind o explicație.

George Banwell gemu de durere când doamna Biggs îi aplică un plasture pe creștet. Sângele i se închegase în păr, dar nu-i mai curgea pe obraji.

— Ce înseamnă asta, Littlemore? întrebă primarul.

— Vreți să-i spuneți dumneavoastră, domnule Hugel? fu răspunsul detectivului. Sau vreți să-i spun eu?

— Ce să-mi spună? întrebă McClellan.

— Dă-mi drumul, zise coronerul către Reardon.

— Dă-i drumul, ofițer, ordonă primarul. Reardon se supuse pe dată.

— E altă glumă de-a ta, Littlemore? întrebă Hugel, aranjându-și costumul. Nu asculta nimic din ce spune, McClellan. E omul care a făcut pe mortul ieri, pe masa mea de disecție.

— Ai făcut asta? îl întrebă primarul pe Littlemore.

— Da, domnule.

— Vezi? zise Hugel către McClellan, ridicând glasul. Nu mai sunt în slujba acestui oraș. Demisia mea a intrat în vigoare azi, la ora cinci; e pe biroul tău, McClellan, deși fără îndoială că n-ai citit-o. Plec acasă. Noapte bună.

— Nu-l lăsați să plece, domnule primar, interveni Littlemore.

Coronerul nu-l băgă în seamă. Punându-și pălăria pe cap, porni spre ușă.

— Nu-l lăsați să plece, domnule, repetă Littlemore.

— Domnule Hugel, rămâi unde ești, te rog, ordonă McClellan. Detectivul mi-a arătat deja în noaptea asta un lucru pe care nu l-aș fi crezut posibil. Vreau să-l ascult.

— Mulțumesc, Excelență, zise Littlemore. Ar fi bine să încep cu o fotografie. E făcută de coronerul Hugel, domnule. E o fotografie a domnișoarei Riverford cu inițialele domnului Banwell imprimate pe gâtul fetei.

Banwell tresări la picioarele scării.

— Ce anume? întrebă.

— Inițialele lui? Cum adică? întrebă și McClellan.

— Am o copie aici, domnule, zise Littlemore. Îi dădu primarului fotografia. E cam complicat, domnule. Vedeți, din ce spunea domnul Hugel, cadavrul domnișoarei Riverford fusese furat de la morgă pentru că avea niște indicii pe el.

— Da, așa mi-ai spus și mie, Hugel, zise primarul.

Coronerul tăcea, privindu-l foarte atent pe Littlemore.

— Apoi, Riviere a developat plăcile fotografice de la domnul Hugel, continuă detectivul, și, bineînțeles, am găsit această fotografie a gâtului domnișoarei Riverford cu urma respectivă imprimată pe el. Asasinul o strangulează pe domnișoara Riverford cu cravata, cravata mai are încă acul pe ea, iar pe ac se află monograma. Înțelegeți, deci, Excelență, fotografia arată inițialele asasinului pe gâtul domnișoarei Riverford. Asta ne-ați spus, nu-i așa, domnule Hugel?

— Uimitor, zise primarul, privind atent fotografia și apropiind-o de ochi. Dumnezeule, văd monograma: *GB*.

— Da, domnule. Am făcut rost și de un ac de cravată al domnului Banwell și puteți vedea că sunt identice.

Littlemore scoase acul de cravată al lui Banwell din buzunarul pantalonilor și i-l întinse primarului.

— Ia te uită, zise primarul. Identice.

— Prostii, zise Banwell. E o înscenare.

— Dumnezeule, Hugel, zise primarul, ignorându-l pe Banwell. De ce nu mi-ai spus, omule? Aveai dovezi solide împotriva lui.

— Dar eu nu... nu pot... să văd fotografia, zise Hugel.

Primarul îi dădu coronerului fotografia.

Hugel scutură din cap în timp ce o examina.

— Dar fotografia mea...

— Domnul Hugel nu a văzut niciodată fotografia aceasta, Excelență, zise Littlemore.

— Nu înțeleg, zise primarul.

— În fotografia domnului Hugel – în fotografia originală, domnule –, inițialele de pe gât nu erau *GB*. Erau reversul lui *GB*, era imaginea în oglindă.

— Păi, de fapt, trebuiau să fie în revers, nu? medită McClellan. Monograma trebuia să se imprime invers, ca sigiliul pe un plic.

— Aici e șmecheria, zise Littlemore. Ați înțeles bine, Excelență: acul trebuia să se imprime pe dos, astfel încât *GB*-ul în revers din fotografia domnului Hugel să arate că domnul Banwell e criminalul. Exact asta a spus domnul Hugel. Singura problemă era că fotografia domnului Hugel arăta deja o imagine inversată. Riviere ne-a spus. La asta nu s-a gândit domnul Hugel. Fotografia lui arăta un *GB* pe dos – așa-i? –, dar ea era deja o imagine inversată a gâtului fetei. Ceea ce înseamnă că urma de pe gâtul ei era un *GB* corect, și asta mai înseamnă că monograma asasinului *nu* era un *GB* corect, ci unul inversat.

— Mai spune încă o dată, zise McClellan.

Littlemore repetă. De fapt, repetă de mai multe ori, până când primarul înțelese. Mai explică și că îi ceruse lui Riviere să scoată o imagine în oglindă a fotografiei lui Hugel, inversând iar *GB*-ul, făcându-l să arate normal, ca să poată compara inițialele cu cele ale monogramei reale a domnului Banwell. Această fotografie în oglindă o arătase primarului.

— Dar tot nu are sens, zise primarul iritat. N-are absolut nici un sens. Cum se poate ca monograma din originalul lui Hugel să fie exact reversul celei a lui George Banwell?

— Nu se poate decât într-un singur fel, Excelență, spuse Littlemore. Cineva a desenat-o.

— Poftim?

— Cineva a desenat-o. Cineva a imprimat-o direct pe plăci, înainte ca Riviere să le developeze. Cineva care avea acces atât la acul de cravată al domnului Banwell,

cât și la plăcile domnului Hugel. Cineva care voia să ne facă să credem că domnul Banwell a ucis-o pe Elizabeth Riverford. Oricine a făcut asta s-a străduit din greu. Au plănuit bine aproape totul, dar au făcut o greșeală: au făcut fotografia să arate o imagine în oglindă când n-ar fi trebuit să facă asta. Știau că urma de pe gâtul domnișoarei Riverford trebuia să fie imaginea în oglindă a monogramei reale, așadar că și-au închipuit că fotografia trebuia să înfățișeze o imagine în oglindă. Dar au uitat că ferotipia e deja o imagine în oglindă. Asta a fost marea lor greșeală. Când au pus un *GB* inversat în fotografie, s-au dat de gol.

Hugel interveni:

— Păi, nici măcar eu nu prea înțeleg ce spune capsec ăsta. Avem o fotografie clară a gâtului fetei. Și scrie *GB* pe ea – nu negativ, sau dublu negativ, sau triplu negativ, sau ce tot bălmăjește Littlemore acolo. Pur și simplu *GB*. E dovada că Banwell e asasinul.

Urmă un scurt moment de tăcere; primarul o rupse:

— Domnule detectiv, zise, cred că ți-am urmărit raționamentul. Dar trebuie să spun că lucrurile au fost întoarse de atâtea ori, încât nu mai știu cine are dreptate. E ăsta singurul motiv pentru care crezi că domnul Hugel a contaminat probele? E posibil ca Hugel să aibă dreptate? Ca fotografia să dovedească, până la urmă, că George Banwell e asasinul?

Littlemore se încruntă.

— Să vedem. Cred că *sunt* o mulțime de dovezi împotriva domnului Banwell, nu-i așa? Domnule primar, pot să-i pun niște întrebări domnului Banwell?

— Dă-i drumul, răspunse McClellan.

— Domnule Banwell, mă auzi bine?

— Ce vrei? mârâi Banwell.

— Știi, domnule Banwell, acum, că mă gândesc la asta, sunt destul de sigur că putem să obținem condamnarea pentru asasinarea domnișoarei Riverford. Am descoperit pasajul secret dintre apartamente.

— Bravo, răspunse Banwell.

— În apartamentul ei era pământ de felul celui care se află pe șantierul de la podul Manhattan.

— Aveți o dovadă.

— Și am găsit cufărul cu lucrurile domnișoarei Riverford – cel pe care l-ați aruncat în East River, chiar dedesubtul podului Manhattan.

— Imposibil! strigă Banwell.

— L-am recuperat azi-noapte, domnule Banwell. Chiar înainte să inunzi chesonul.

— Ai fost azi-noapte în chesonul de la podul Manhattan, Littlemore? vru să știe McClellan.

— Da, domnule, zise spășit Littlemore. Îmi pare rău, domnule primar.

— A, nu contează, răspunse McClellan. Spune mai departe.

— E o înscenare, interveni Banwell. McClellan, am fost cu tine toată noaptea de duminică. La Saranac Inn. Știi că nu aveam cum să o omor.

— Nu așa va vedea lucrurile și procurorul, răspunse Littlemore. Va spune că ai pus pe cineva să o aducă cu mașina pe domnișoara Riverford până la Saranac, că te-ai furișat de la cina cu primarul, te-ai întâlnit undeva cu ea câteva minute și ai ucis-o. Apoi ai cerut să-i fie dus cadavrul înapoi la Balmoral, ca să pară că a murit acolo. Ți-ai închipuit că te poți folosi chiar de primar pentru alibi. Din păcate, ți-ai lăsat inițialele pe gâtul ei. Asta va spune procurorul, domnule Banwell.

— Nu eu am omorât-o, îți spun, zise Banwell. Pot să dovedesc.

— Cum poți s-o dovedești, George? întrebă McClellan.

— *Nimeni* nu a ucis-o pe Elizabeth Riverford, zise Banwell.

— Ce? zise primarul. Trăiește? Unde?

Banwell clătină din cap.

— Pentru Dumnezeu, omule, zise McClellan, explică-mi.

— Nu *există* nici o Elizabeth Riverford, zise Banwell.

— Și nici n-a existat vreodată, adăugă Littlemore.

Banwell expiră adânc. Hugel inspiră, tot adânc. Primarul protestă:

— Îmi explică și mie cineva ce se întâmplă?

— Mai întâi, m-a pus pe gânduri greutatea ei, zise Littlemore. Raportul domnului Hugel spunea că dom-

nișoara Riverford avea un metru șaizeci și opt și cântărea cincizeci și opt de kilograme. Dar chestia din tavan de care fusese legată nu putea susține o fată de cincizeci și opt de kilograme. Ar fi cedat imediat. Am testat asta.

— S-ar putea să mă fi înșelat ușor în ce privește înălțimea și greutatea, zise Hugel. Eram sub o presiune considerabilă.

— Nu v-ați înșelat, domnule Hugel, spuse Littlemore. Ați făcut-o dinadins. Și, de asemenea, n-ați menționat că părul domnișoarei Riverford nu era în realitate negru.

— Bineînțeles că era negru, zise Hugel. Toată lumea de la Balmoral va depune mărturie că era negru.

— O perucă, spuse Littlemore. Am găsit una exact la fel în cufărul lui Banwell.

Hugel făcu apel la primar:

— Și-a pierdut mințile. Îl plătește cineva ca să spună lucrurile astea. De ce aș falsifica deliberat aparența fizică a domnișoarei Riverford?

— De ce, domnule detectiv? zise McClellan.

— Pentru că, dacă ar fi spus tuturor că Elizabeth Riverford avea un metru șaizeci, cincizeci și două de kilograme și păr lung și blond, lucrurile ar fi luat-o razna când domnișoara Nora Acton, înaltă de un metru șaizeci, cântărind cincizeci și două de kilograme și având părul lung și blond, ar fi apărut cu răni identice exact a doua zi – în ziua în care a dispărut cadavrul domnișoarei Riverford – nu-i așa, domnule Hugel?

NORA SE ARUNCĂ în brațele Clarei în momentul în care aceasta intră în camera de hotel.

— Draga mea, zise Clara, mulțumesc cerului că ești bine. Sunt așa de bucuroasă că m-ai căutat.

— O să le spun totul, exclamă Nora. Am încercat să păstrez secretul, dar nu pot.

— Știu. Mi-ai spus asta în scrisoarea ta. E în regulă. Spune-le totul.

— Nu, răspunse Nora, aproape plângând, vreau să spun *chiar* totul.

— Am înțeles. E în regulă.

— Nu crede nici măcar că am fost rănită, zise Nora. Doctorul Younger. Crede că mi-am pictat rănile.

— Ce îngrozitor.

— O merit, Clara. Totul a ieșit prost. Sunt așa de rea. Totul a fost în zadar. Ar fi mai bine dacă aș muri.

— Șșșt. Ar fi mai bine să ne calmăm, amândouă.

Se duse la un bufet pe care era o carafă plină pe jumătate și câteva pahare.

— Uite. A, ce brandy groaznic. Dar o să torn un pic pentru amândouă. O să-l împărțim.

Îi dădu Norei un păhărel cu o gură de alcool auriu rotindu-se în globul mic de sticlă. Nora nu mai băuse până atunci brandy, dar Clara îi arătă cum să-l guste și, după ce prima senzație de arsură dispăru, să bea tot paharul. Se vărsă puțin și pe partea din față a rochiei Norei.

— Doamne, zise Clara. Asta e rochia mea?

— Da, răspunse Nora. Iartă-mă. Am fost azi la Tarry Town. Te superi?

— Sigur că nu. Îți stă așa de bine. Mereu ți s-au potrivit hainele mele.

Clara turnă încă puțin în păhărel și bău, închizând ochii. Apoi duse paharul la buzele Norei.

— Știi că m-am gândit la tine când am cumpărat rochia asta? Pantofii trebuiau să se asorteze cu ea – cei pe care-i port acum. Ia-i, încearcă-i. Ai o gleznă așa de delicată. Hai să ne scoatem totul din minte și să te îmbrăcăm, cum făceam pe vremuri.

— Să-i iau? zise Nora, încercând să zâmbească.

— Adică Elizabeth Riverford era Nora Acton? îl întrebă primarul McClellan, fără să înțeleagă, pe detectivul Littlemore.

— Pot dovedi asta, Excelență, zise Littlemore. Făcu un semn către Betty și scoase o fotografie din buzunar. Domnule primar, Betty, aici de față, a fost camerista domnișoarei Riverford la Balmoral. Aceasta e o fotografie pe care am găsit-o în apartamentul lui Leon Ling. Betty, spune-le domnilor cine e femeia aceasta.

— Cea din stânga e domnișoara Riverford, zise Betty. Părul arată altfel, dar ea e.

— Domnule Acton, vreți vă rog să vă uitați acum la fotografie?

Littlemore îi întinse lui Harcourt Acton fotografia în care apăreau Nora Acton, William Leon și Clara Banwell.

— E Nora, zise Acton.

McClellan scutură din cap.

— Nora Acton locuia la Balmoral sub numele de Elizabeth Riverford? De ce?

— Nu locuia acolo, mormăi Banwell. Trebuia să vină câteva nopți pe săptămână, asta-i tot. De ce te uiți așa la mine? De ce nu te uiți la Acton?

— Știai? îl întrebă neîncrezător McClellan pe domnul Acton.

— Sigur că nu, răspunse doamna Acton în locul soțului ei. Nora trebuie să fi făcut asta de capul ei.

Harcourt Acton nu spuse nimic.

— Dacă nu știa, atunci e un prostănac, constată Banwell. Dar nu m-am atins de ea. Oricum, a fost ideea Clarei.

— Și Clara știa? Primarul era încă și mai neîncrezător.

— Dacă știa? Ea a aranjat tot. Pe Banwell îl lăsă vocea. Apoi îi reveni. Acum lăsați-mă să plec. N-am comis nici o crimă.

— În afară de faptul că m-ați călcat ieri cu mașina, zise detectivul Littlemore. Plus faptul că ați încercat să mituiți un ofițer de poliție și să o asasinați pe domnișoara Acton. Și că l-ați ucis pe Seamus Malley. Aș zice că ați avut o săptămână destul de plină, domnule Banwell.

La auzul numelui Malley, Banwell se zbătu să se ridice de jos, în ciuda cătușelor care-l țineau legat de balustradă. Zguduit, Hugel se repezi la ușă. Ambii eșuară în scopul pe care și-l propuneau. Banwell reuși doar să-și rănească încheieturile. Coronerul fu prins de ofițerul Reardon.

— Dar de ce, Hugel? întrebă primarul.

Coronerul nu-i răspunse.

— Dumnezeule, continuă primarul, adresându-se tot coronerului. Știai că Elizabeth Riverford era Nora. Tu ai biciuit-o? Dumnezeule.

— Nu am biciuit-o, strigă plângăreț Hugel, încă imobilizat de Reardon. Nu am biciuit pe nimeni. Încercam doar să ajut. Trebuia doar să obțin condamnarea lui. Ea mi-a promis. Eu niciodată n-aș... ea a plănuit totul... ea mi-a spus ce să fac... ea mi-a promis...

— Nora? întrebă primarul. Ce Dumnezeu ți-a promis?

— Nu Nora, zise Hugel. Făcu semn către Banwell. Soția lui.

NORA ACTON își scoase pantofii și îi încercă pe ai Clarei. Tocurile erau înalte și ascuțite, dar pantofii erau dintr-o minunată piele moale și neagră. Când fata ridică ochii, văzu în mâna Clarei un obiect neașteptat: un revolver mic, cu pat de sidef.

— E așa de cald aici, draga mea, zise Clara. Hai să ieșim pe balcon.

— De ce ții arma îndreptată către mine, Clara?

— Pentru că te urăsc, dragă. Ai făcut dragoste cu soțul meu.

— N-am făcut, protestă Nora.

— El voia asta. Cu disperare. E același lucru; ba nu, e mai rău.

— Dar îl urăști pe George.

— Da? Cred că da, zise Clara. Vă urăsc pe amândoi la fel.

— A, nu. Nu spune asta. Mai degrabă aș muri.

— Ei bine, atunci așa să fie.

— Dar, Clara, tu m-ai făcut să...

— Da, eu te-am făcut, zise Clara. Și acum tot eu o să te desfac. Gândește-te puțin la situația în care mă aflu, dragă. Cum aș putea să te las să spui poliției ce știi? Sunt așa de aproape de succes. Tot ce-mi stă în cale e... ești tu. Sus, draga mea. Pe balcon. Dă-i drumul. Nu mă sili să te împușc.

Nora se ridică. Se clătină. Tocurile stiletto ale Clarei erau mult prea înalte pentru ea. Abia putea merge. Sprijinindu-se de speteaza canapelei, apoi de un fotoliu, apoi de masă, se îndreptă spre ușile franțuzești care dădeau spre balcon.

— Așa, zise Clara. Încă un pic.

Nora făcu un pas pe balcon și se împiedică. Se prinse de balustradă și se ridică, privind spre oraș. La unsprezece etaje deasupra pământului, vântul bătea puternic. Nora îi simți răceala pe frunte și pe obraji.

— Mi-ai dat pantofii ăștia, zise, ca să îți fie mai ușor să mă împingi, nu?

— Nu, răspunse Clara, ca să pară un accident. Nu erai obișnuită cu tocurile. Nu erai obișnuită nici să bei brandy, și vor vedea pe rochia ta urme de brandy. Un accident groaznic. Nu vreau să te împing, draga mea. Nu vrei să sari singură? Dă-ți pur și simplu drumul. Cred că și tu ai prefera să se întâmple așa.

Nora văzu ceasul din turnul Metropolitan Life, departe spre sud. Era miezul nopții. Văzu incandescența Broadway-ului spre vest.

— A fi sau a nu fi, șopti.

— Mă tem că a nu fi, zise Clara.

— Pot să-ți cer un lucru?

— Nu știu, draga mea. Ce anume?

— Vrei să mă săruți? întrebă Nora. Doar o dată, înainte să mor?

Clara Banwell reflectă câteva clipe.

— Bine, spuse.

Nora se întoarse încet, cu brațele la spate, strângând balustrada, clipind ca să-și alunge lacrimile din ochii albaștri. Își înălță ușor bărbia. Clara, cu revolverul ațintit spre pieptul Norei, îi îndepărtă o șuviță de pe obraz. Nora închise ochii.

APLECAT DEASUPRA CHIUVETEI din camera de hotel, mi-am stropit fața cu apă rece. Era clar acum pentru mine că Nora fusese ținta unui complex Oedip inversat, exact de tipul

celui pe care abia îl înțelesesem. Fără îndoială, mama ei era ucigător de geloasă pe ea. Însă cazul Norei era mai complex, datorită familiei Banwell. Freud avea dreptate: soții Banwell deveniseră, într-un sens, substitutul mamei și al tatălui pentru Nora. Banwell o dorea pe Nora – din nou, complexul Oedip inversat –, dar se părea că Nora o dorea pe Clara. Asta nu se potrivea. Și, de fapt, nici Clara nu se potrivea în schemă. Situația ei era cea mai complexă. Se împrietenise cu Nora, după cum arătase Freud, luându-și-o confidentă, descriindu-i propriile experiențe sexuale. Freud credea că Nora era geloasă pe Clara. Dar, conform ipotezelor mele, Clara ar fi trebuit să fie geloasă pe Nora. Ar fi trebuit să o urască. Ar fi trebuit să-și dorească să o...

M-am ridicat brusc și am fugit din cameră.

ÎN CLIPA ÎN care buzele li se întâlniră, Nora o prinse pe Clara de mână, de mâna în care ținea pistolul. Revolverul se descărcă. Nora nu putu să smulgă arma din mâinile Clarei, dar reuși să-i îndrepte țeava în altă parte. Glonțul zbură și se pierdu șuierând, deasupra orașului.

Nora o zgârie pe Clara pe față, făcând să-i țâșnească sângele deasupra și dedesubtul ochiului stâng. Când Clara țipă de durere, Nora o mușcă de mână – tot de cea în care ținea pistolul – cât putu de tare. Revolverul căzu pe pardoseala de beton a balconului și sări înapoi în cameră.

Clara o lovi pe Nora peste față. O lovi încă o dată, apoi o trase de păr spre marginea balconului. Începu să o împingă din spate, peste balustradă, până când pletele Norei ajunseră să atârne spre strada care se vedea mult, mult dedesubt.

Nora ridică un pantof și lovi cu toată puterea, iar tocul stiletto se înfipse direct în piciorul gol al Clarei. Femeia țipă îngrozitor și slăbi strânsoarea, iar Nora reuși să se elibereze. Se strecură pe lângă Clara, trecu de ușile franțuzești, dar se prăbuși repede, pentru că nu putea să fugă pe tocurile prea înalte. Se târî mai departe pe

coate, încercând să ajungă la pistol. Atinse patul de sidef cu vârfurile degetelor, când Clara o trase înapoi, apucând-o de rochie. Clara o împinse într-o parte, păși peste ea, se duse în mijlocul camerei și ridică pistolul.

— Foarte bine, draga mea, zise Clara, răsuflând greu. Habar n-aveam ce zace în tine.

Fură întrerupte de un trosnet. Ușa încuiată se deschise, lovindu-se de perete, așchii de lemn zburară în aer și Stratham Younger dădu buzna înăuntru.

— DOCTORE YOUNGER, ZISE Clara Banwell, stând în mijlocul camerei de zi a Norei cu un revolver îndreptat direct spre pieptul meu, sunt încântată să te văd. Închide ușa, te rog.

Nora era întinsă pe podea, la vreo patru metri de mine. Avea o vânătaie pe obraz dar, slavă Domnului, nu vedeam sânge nicăieri.

— Ești rănită? am întrebat-o.

Clătină din cap.

Dând drumul aerului pe care nici nu-mi dădusem seama că îl țineam în piept, am închis ușa.

— Și, doamnă Banwell, cum te simți în seara asta?

Colțurile gurii Clarei se ridicară aproape imperceptibil. Era zgâriată rău deasupra și dedesubtul ochiului stâng.

— O să mă simt mai bine în curând, zise. Ieși pe balcon, doctore.

Nu m-am clintit.

— Pe balcon, doctore, repetă.

— Nu, doamnă Banwell.

— Da? Clara se întoarse. Vrei să te împușc acolo unde ești?

— Nu poți, am spus. Ți-ai înregistrat numele la recepție. Dacă mă omori, te vor spânzura pentru crimă.

— Greșești complet, răspunse Clara. O s-o spânzure pe Nora, nu pe mine. Le voi spune că ea te-a omorât, și nu văd de ce nu m-ar crede. Ai uitat? Ea e psihopata. Ea s-a ars singură cu țigara. Chiar și părinții ei cred asta.

— Doamnă Banwell, n-o urăști pe Nora. Îți urăști soțul. Ai fost victima lui timp de șapte ani. Și Nora e victima lui. Nu deveni instrumentul lui.

Clara mă privi lung. Am făcut un pas în direcția ei.

— Stai unde ești, zise tăios Clara. Te pricepi surprinzător de puțin la oameni pentru un psiholog, doctore Younger. Și ești așa de credul. Ai crezut tot ce ți-am spus. Crezi tot ce îți spun femeile? Sau le crezi numai pe cele cu care vrei să te culci?

— Nu vreau să mă culc cu tine, doamnă Banwell.

— Toți bărbații vor să se culce cu mine.

— Te rog, lasă pistolul jos, am spus. Ești surescitată. Ai toate motivele să fii, dar îți îndrepți furia către cine nu trebuie. Soțul tău te bate, doamnă Banwell. Nu a consumat niciodată mariajul. Te-a obligat să... faci niște lucruri...

Clara râse.

— A, încetează. Ești prea comic. O să mi se facă rău.

Nu râsul în sine, ci nota condescendentă din el mă convinse să mă opresc brusc.

— Nu m-a pus niciodată să fac nimic, zise Clara. Nu sunt victima nimănui, doctore. În noaptea nunții, eu i-am spus că nu o să mă aibă niciodată. Eu, nu el. Cât a fost de ușor... I-am spus că era cel mai puternic bărbat pe care l-am cunoscut vreodată. I-am spus că o să-i fac lucruri care o să-i placă mult. Ceea ce am și făcut. I-am spus că o să-i aduc și alte fete, fetițe chiar, cu care putea să facă tot ce voia. Ceea ce am și făcut. I-am spus că putea să mă rănească, iar eu o să-l satisfac în timp ce mă rănește. Ceea ce am și făcut.

Nora și cu mine o privirăm lung pe Clara în tăcere.

— Și i-a plăcut, adăugă zâmbind.

Se lăsă iarăși tăcerea. În cele din urmă am întrebat-o.

— De ce?

— Pentru că îl *cunoșteam*, zise Clara. Poftele lui sunt insațiabile. Mă voia, bineînțeles, dar nu numai pe mine. Urmau să mai fie și altele. Multe, multe altele. Crezi că aș putea consimți să fiu una printre multe altele, doctore? L-am urât din clipa în care l-am văzut prima dată.

— Nu Nora te-a adus în situația asta, am spus.

— *Ba da,* spuse scurt Clara. A distrus totul.

— Cum? De data asta, Nora era cea care întreba.

— *Existând,* răspunse Clara cu dușmănie nedisimulată, refuzând până și să se uite în direcția Norei. A... s-a îndrăgostit de ea. Îndrăgostit. Ca un câine. Nu ca un câine deștept. Ca unul prost. Ea era așa de răsfățată, fără să fie totuși răsfățată. Ce contradicție încântătoare. A devenit o obsesie. Așa că trebuia să-i aduc câinelui osul pe care-l voia, nu? Nu poți trăi cu un bărbat care se smiorcăie în halul ăsta.

— Din cauza asta ai fost de acord să ai o relație cu tata? întrebă Nora.

— Nu am fost *de acord,* zise Clara disprețuitor, adresându-se lui Younger, nu Norei. A fost ideea mea. Cel mai slab, cel mai plictisitor bărbat pe care l-am cunoscut. Dacă există un rai pentru femeile altruiste, eu... dar, chiar și așa, ea a stricat totul. L-a respins pe George. Chiar l-a respins. Clara trase adânc aer în piept; în cele din urmă, se liniști din nou. Am încercat o mulțime de alte lucruri ca să-l vindec. Multe alte lucruri. Într-adevăr mult prea multe.

— Elsie Sigel, am spus.

O mică tresărire a colțului buzelor îi trădă surpriza, dar vocea nu-i tremură câtuși de puțin.

— Chiar *ai* talent, doctore, talent detectivistic. Te-ai gândit vreodată să-ți schimbi meseria?

— I-ai procurat soțului tău altă fată de familie bună, am continuat. Te-ai gândit că ar putea să-l ajute să o uite pe Nora.

— *Foarte* bine. Nu cred că altă femeie de pe lumea asta, în afară de mine, ar fi putut s-o facă. Dar, când i-am găsit chinezul, am avut-o la cheremul meu. Îi trimisese scrisori de dragoste – unui chinez! El mi le-a vândut mie, și eu i-am spus bietei fete că era de datoria mea să le dau tatălui ei dacă nu mă ajuta. Dar câinele meu de bărbat nu era interesat de ea. Ar fi trebuit să-l vedeți în timp ce-și făcea mișcările. Mintea îi era concentrată – acum Clara aruncă o privire către Nora, care se afla încă într-o stare de prostrație – numai asupra osului său.

— Tu ai omorât-o, am spus. Cu cloroform. Același cloroform pe care i l-ai dat bărbatului tău ca să-l folosească pe Nora.

Clara zâmbi.

— Am zis eu că trebuia să te faci detectiv. Pur și simplu, Elsie n-a putut să-și țină gura. Și avea o voce extrem de neplăcută. N-am avut încotro. Ar fi dat în vileag totul. Puteam să văd asta în ochii ei.

— Deci nu m-ai omorât numai *pe mine*? izbucni Nora.

— A, mi-a trecut și asta prin cap, drăguță, dar n-ar fi mers. N-ai idee ce am simțit văzând ce față a făcut soțul meu când a înțeles că tu, iubirea vieții lui, făceai tot ce-ți stătea în putere ca să-l ruinezi, ca să-l distrugi. Era mai important până și decât banii lui. Mă rog, aproape mai important, și oricum banii lui o să-mi rămână mie. Doctore Younger, cred că m-ai făcut să vorbesc destul.

— Nu ne poți omorî, doamnă Banwell, am spus. Dacă ne găsesc pe amândoi morți, împușcați cu pistolul tău, nimeni n-o să creadă că ești nevinovată. Vei fi spânzurată. Lasă-l jos.

Am mai făcut un pas înainte.

— Oprește-te! țipă Clara, îndreptând arma spre Nora. Nu te temi pentru viața ta, dar te vei teme pentru a ei. Acum, mergi spre balcon.

Am mai făcut un pas în față – nu spre balcon, ci spre Clara.

— Oprește-te! repetă Clara. Ești nebun? O să trag în ea.

— O să tragi *către* ea, doamnă Banwell, am răspuns. Și nu o să nimerești. Ce-ai în mână, un pistol pentru snobi, cu un singur cartuș, și ăla de douăzeci și doi? N-ai putea să nimerești cu el nici o ușă de hambar, poate doar dacă ai fi la mai puțin de un metru de ea. Eu sunt acum la mai puțin de un metru de tine, doamnă Banwell. Trage în mine.

— Foarte bine, zise Clara, și trase în mine.

Am avut impresia clară, dar imposibil de relatat în cuvinte, că glonțul iese pe țeava revolverului Clarei, zboară încet spre mine și îmi găurește cămașa albă. Am

simțit un junghi sub prima coastă din stânga. Abia după aceea am auzit împușcătura.

Arma avu un recul ușor. Am prins-o pe Clara de mână. Se luptă să se elibereze, dar nu reuși. Am împins-o spre balcon – eu mergeam cu fața, ea cu spatele, cu pistolul deasupra capetelor, îndreptat spre tavan. Nora se ridică, dar am clătinat din cap. Clara împinse o lampă de masă enormă în direcția Norei; i se sparse la picioare, împroșcând-o cu cioburi. Am împins-o în continuare spre balcon. Am trecut de prag. I-am dat un brânci brutal și am lipit-o de balustradă, cu arma tot deasupra capului.

— E mult până jos, doamnă Banwell, am șoptit în întuneric, simțind arsura glonțului care mi se plimba prin măruntaie. Lasă arma.

— Nu poți s-o faci, zise. Nu poți să mă omori.

— Nu pot?

— Nu. Asta-i diferența dintre noi.

Brusc, am simțit un fier înroșit în stomac. Fusesem sigur că puteam să o împiedic să-și folosească mâna ridicată în sus. Acum nu mai eram. Mi-am dat seama că forța putea să îmi dispară în orice clipă. Arsura dintre coaste apăru din nou. Am ridicat-o cu vreo treizeci de centimetri de la podea, fără să-i eliberez încheietura, și am împins-o în peretele lateral al balconului. Eram acum față în față, piept la piept, cu brațele încleștate între noi, cu ochii și gurile doar la câțiva centimetri distanță, ea tot cu spatele lipit de zid. Mă uitam în jos către Clara, iar ea privea în sus către mine. Furia le urâțește pe unele femei, pe altele le face și mai frumoase. Clara făcea parte din a doua categorie.

Încă ținea arma în mână, cu degetul pe trăgaci, undeva între corpurile noastre.

— Nu știi către care dintre noi e îndreptat pistolul, nu? am întrebat-o, lipind-o și mai tare de perete, făcând-o să geamă. Vrei să știi? E îndreptată către tine. Către inima ta.

Simțeam sângele curgându-mi abundent pe cămașă. Clara nu spunea nimic, dar mă privea în ochi.

Adunându-mi puterile, am continuat:

— Ai dreptate, se poate să blufez. De ce nu apeși pe trăgaci ca să afli? E singura ta șansă. Încă o clipă și nu o să mai poți rezista. Dă-i drumul. Apasă pe trăgaci. Apasă, Clara.

Apăsă pe trăgaci. Se auzi un pocnet înăbușit. Ochii i se deschiseră larg.

— Nu, zise.

Corpul i se încordă. Mă privi fără să clipească.

— Nu, repetă. Apoi șopti: Ăsta a fost actul meu.

Ochii nu i se închiseră. Se lăsă moale. Căzu moartă la picioarele mele.

Aveam acum pistolul în mână. Am intrat înapoi în cameră. Am încercat să ajung la Nora, dar n-am reușit. Am mers în schimb clătinându-mă până la canapea. M-am așezat, ținându-mă cu mâna de abdomen, cu sângele curgându-mi printre degete și pătându-mi tot mai tare cămașa. Nora alergă la mine.

— Tocuri, am spus. Îmi place cum îți stă cu tocuri.

— Nu muri, șopti.

N-am spus nimic.

— Te rog, nu muri, mă imploră. O să mori?

— Mă tem că da, domnișoară Acton.

Mi-am întors privirea spre cadavrul Clarei, apoi spre balustrada balconului, dincolo de care se vedeau câteva stele pe cerul îndepărtat al nopții. De când instalaseră lămpi pe Broadway, lumina stelelor deasupra centrului orașului era doar o amintire. În cele din urmă, am mai privit o dată ochii albaștri ai Norei.

— Arată-mi, am spus.

— Ce să-ți arăt?

— Nu vreau să mor fără să știu.

Nora înțelese. Se întoarse cu spatele la mine, ca în ziua primei noastre ședințe în aceeași cameră. Cu spatele sprijinit pe canapea, am întins o mână – cea curată – și i-am desfăcut nasturii. După ce partea din spate a rochiei se deschise, am dezlegat șireturile corsetului și i-am desfăcut găicile. Sub panglicile dantelate, mai jos de omoplați, erau câteva răni încă nevindecate. Am atins una dintre ele. Nora țipă, dar apoi se stăpâni.

— Bun, am zis, ridicându-mă de pe canapea. Am lămurit și asta. Acum e timpul să sunăm la poliție și să obțin îngrijire medicală, nu crezi?

— Dar ai spus că mori, șopti Nora privindu-mă stupefiată.

— O să mor, am zis. Cândva. Dar nu dintr-o mușcătură de purice.

CAPITOLUL DOUĂZECI ȘI ȘASE

CÂND M-AM TREZIT, târziu, în dimineața zilei de sâmbătă, o asistentă aducea doi vizitatori: pe Abraham Brill și Sándor Ferenczi.

Brill și Ferenczi se chinuiau să zâmbească. Încercară să braveze, întrebând gălăgios cum se simțea „eroul nostru", insistând să le povestesc totul, dar până la urmă nu-și mai putură ascunde mâhnirea. I-am întrebat ce se întâmplase.

— S-a sfârșit totul, zise Brill. A sosit altă scrisoare de la Hall.

— Pentru tine, de fapt, adăugă Ferenczi.

— Pe care Brill, natural, a citit-o, am observat.

— Pentru Dumnezeu, Younger, exclamă Brill, din câte știam noi tu puteai fi mort.

— Și începea sezonul de deschis corespondența mea.

Reieși că scrisoarea lui Hall conținea atât vești bune, cât și vești proaste. Refuzase donația pentru Clark. Explicase că nu putea să accepte nici un fel de fonduri condiționate de abandonarea libertății academice a universității. Dar se hotărâse în legătură cu cursurile lui Freud. Dacă nu primea de la noi, până la ora patru, asigurarea că *Times* nu va publica articolul pe care îl văzuse, cursurile lui Freud urmau să fie anulate. Își cerea mii de scuze. Lui Freud îi va fi acordat în continuare onorariul promis. Hall va da o declarație prin care va preciza că Freud nu a putut să țină cursurile din cauza stării precare a sănătății sale. Mai mult, Hall va alege drept înlocuitor pentru cursul inaugural o persoană pe

care în mod sigur și Freud ar fi recomandat-o, și anume pe Carl Jung.

Ultima parte, cred, era cea care-l rănise cel mai mult pe Brill.

— Măcar dacă am ști cine e în spatele întregii afaceri, zise.

Puteam practic să-i aud dinții scrâșnind.

Se auzi o bătaie în ușă. Littlemore își vârî capul înăuntru. După ce am făcut prezentările, i-am cerut lui Brill să-i descrie detectivului situația în care ne aflam. Ceea ce și făcu, până la ultimul detaliu. Cel mai rău, conchise Brill, era că nu știam cine putea fi dușmanul. Cine ar fi fost atât de hotărât să împiedice apariția cărții lui Freud și să-i anuleze cursurile de la Worcester?

— Dacă țineți să vă dau un sfat, zise Littlemore, ar trebui să avem o mică discuție cu prietenul dumneavoastră, doctorul Smith Jelliffe.

— Jelliffe? zise Brill. Aiurea. E editorul meu. Nu are decât de câștigat dacă lui Freud îi ies bine cursurile. M-a tot grăbit în ultimele luni să termin traducerea.

— E un mod greșit de a pune problema, răspunse Littlemore. Nu încercați să vă dați seama de toate din prima. Tipul nostru, Jelliffe, ia manuscrisul cărții și îl dă înapoi plin de tot felul de ciudățenii. Și apoi spune că au fost puse acolo de un pastor care a împrumutat tiparnița de la el? E cusută cu ață albă. Cu el trebuie să vorbim prima dată.

Au încercat să mă oprească, dar m-am îmbrăcat să merg cu ei. Dacă aș fi avut mai multă minte, i-aș fi rugat să mă ajute să-mi leg șireturile de la pantofi; aproape că mi-am rupt copcile făcând asta. Înainte să ne ducem la Jelliffe, ne-am oprit la apartamentul lui Brill. Littlemore voia să luăm de acolo o dovadă.

LITTLEMORE FĂCU UN semn cu mâna unui sergent din holul Balmoralului. Poliția inspectase toată dimineața apartamentul familiei Banwell, acum gol. Littlemore era și înainte o prezență respectată printre oamenii în

uniformă, dar acum devenise brusc o personalitate. Știrea că îi arestase atât pe Banwell, cât și pe Hugel se răspândise deja în poliție.

Deschise Smith Ely Jelliffe, îmbrăcat în pijama și cu un prosop ud pe cap. Fu surprins să-i vadă pe cei trei doctori, Younger, Brill și Ferenczi, dar surpriza i se transformă în spaimă când își văzu acuzatorul, detectivul de noaptea trecută, urmându-i imperturbabil.

— N-am știut, izbucni Jelliffe în justificări față de Littlemore, n-am aflat nimic decât după ce ai plecat. A stat în oraș numai câteva ore. Nu a fost nici un fel de incident, jur. E deja înapoi la spital. Poți suna să vezi. Nu se va mai întâmpla.

— Voi doi vă cunoașteți? întrebă Brill.

Littlemore îl interogă preț de câteva minute pe Jelliffe despre Harry Thaw, spre uimirea generală a celorlalți. După ce detectivul se declară mulțumit, îl întrebă de ce i-a trimis lui Brill amenințări anonime, de ce i-a ars manuscrisul și i-a pus cenușă în apartament și de ce l-a calomniat pe doctorul Freud în ziar.

Jelliffe jură că era nevinovat. Spuse că nu știa nimic despre arderea vreunei cărți sau despre trimiterea unor amenințări.

— A, da? zise Littlemore. Atunci cine a pus paginile alea în manuscris, cele cu chestii din Biblie?

— Nu știu, spuse Jelliffe. Trebuie să fi fost cei de la biserică.

— Sigur că da, zise Littlemore.

Îi arătă lui Jelliffe dovada pentru care ne opriserăm pe drum – o foaie de hârtie din manuscrisul lui Brill pe care erau nu numai versete din Ieremia, ci și o mică imagine imprimată a unui bărbat cu turban, bărbos și mânios – și continuă:

— Atunci cum a ajuns asta aici? Nu mi se pare prea bisericoasă.

Lui Jelliffe îi căzu fața.

— Ce-i asta? întrebă Brill. O recunoști?

— Charaka, zise Jelliffe.

— Ce? întrebă Littlemore.

— Charaka e un doctor hindus din antichitate, răspunse Ferenczi. Am spus eu că e hindus. Vă amintiți că am spus că e hindus?

Younger spuse:

— Triumviratul.

— Nu, zise Brill.

— Ba da, insistă Jelliffe.

— Ce? întrebă Ferenczi.

Younger i se adresă lui Brill:

— Ar fi trebuit să ne dăm seama de la început. Ce persoană din New York nu numai că face parte din consiliul de conducere al ziarului lui Morton Prince și are acces la tot ce vrea să publice el, dar poate și să aranjeze arestarea unui om în Boston cât ai zice pește?

— Dana, zise Brill.

— Dar familia care oferea donația Universității Clark? Hall ne-a spus că unul dintre ei este un doctor versat în psihanaliză. În țară există o singură familie care e suficient de bogată ca să poată finanța un spital întreg și se poate lăuda că are în componența ei un neurolog celebru în toată lumea.

— Bernard Sachs! exclamă Brill. Iar doctorul anonim din *Times* e Starr. Ar fi trebuit să-l recunosc pe închipuitul ăla pompos din clipa în care am citit articolul. Starr se laudă mereu că ar fi studiat în laboratorul lui Charcot cu ani în urmă. S-ar putea să-l fi întâlnit acolo pe Freud.

— Cine? întrebă Ferenczi. Ce e Triumviratul?

Younger și Brill îi explicară pe rând. Bărbații despre care tocmai vorbiseră – Charles Loomis Dana, Bernard Sachs și M. Allen Starr – erau cei mai renumiți neurologi din țară. Erau cunoscuți colectiv sub numele de „Triumviratul din New York". Își datorau prestigiul și puterea extraordinară unei combinații impresionante de educație, ascendență și bani. Dana era autorul celui mai influent studiu la nivel național privind bolile nervoase ale adulților. Sachs avea o reputație mondială – în special datorită lucrării sale asupra unei boli descrise prima dată de englezul Warren Tay – și scrisese primul manual despre bolile nervoase ale copiilor. Firește, membrii familiei Sachs nu erau, din punct de vedere social, egalii

celor mai reprezentativi membri ai familiei Dana; nu puteau face parte din societatea aleasă pentru că nu aveau religia potrivită. Dar erau mai bogați. Fratele lui Bernard Sachs se însurase cu o Goldman; banca privată înființată ca rezultat al acestei alianțe era pe cale să devină unul din punctele forte de pe Wall Street. Starr, profesor la Columbia, era cel mai puțin realizat dintre cei trei.

— E un flecar, zise Brill referindu-se la Starr, o marionetă de-a lui Dana.

— Dar de ce ar vrea să-l distrugă pe Freud? întrebă Ferenczi.

— Pentru că sunt neurologi, răspunse Brill. Freud îi înspăimântă.

— Nu înțeleg.

— Ei reprezintă școala somatică, zise Younger. Cred că toate bolile nervoase rezultă din disfuncții neurologice, nu din cauze psihologice. Nu cred în traume din copilărie; nu cred că reprimarea sexuală cauzează boli mintale. Psihanaliza e diavolul pentru ei. O numesc „o sectă".

— Și pentru un dezacord științific, întrebă Ferenczi, ar face asemenea lucruri – manuscrise arse, amenințări, acuzații false?

— Știința nu are nimic de-a face cu asta, răspunse Brill. Neurologii controlează totul. Ei sunt „specialiștii nervilor", experți în „boli nervoase". Toate femeile îi caută pentru isterii, palpitații, anxietăți, frustrări. Practica medicală le aduce milioane. Au dreptate să creadă că noi suntem diavolul. O să-i scoatem din afaceri. Nimeni nu se va mai duce la un neurolog când va înțelege că bolile psihologice au legătură cu psihologia, nu cu neurologia.

— Dana a fost la petrecerea ta, Jelliffe, urmă Younger. A fost mai ostil la adresa lui Freud decât oricine altcineva. Știa de cartea lui Brill?

— Da, răspunse Jelliffe, dar n-ar fi ars-o. A aprobat-o. M-a încurajat să o public. Mi-a găsit chiar un redactor care să mă ajute la pregătirea variantei finale.

— Un redactor? întrebă Younger. A scos redactorul ăsta manuscrisul din biroul tău?

— Desigur, răspunse Jelliffe. L-a luat deseori acasă, ca să lucreze la el.

— Ei bine, acum ne-am convins, zise Brill. Ticălosul.

— Care-i povestea cu Charaka? întrebă Littlemore.

— E clubul lor, zise Jelliffe. Unul dintre cele mai exclusiviste din oraș. Greu ajunge cineva să fie primit acolo. Membrii lui poartă un inel care are drept sigiliu un chip. Chipul de aici – cel de pe foaie.

— E o cabală, zise Brill. O societate secretă.

— Dar sunt oameni de știință, protestă Ferenczi. Ar arde manuscrisul și ar împrăștia cenușa în apartamentul lui Brill?

— Probabil că ard și tămâie și sacrifică fecioare, răspunse Brill.

— Întrebarea e dacă ei sunt responsabili pentru povestea cu Jung din *Times*, zise Younger. Asta trebuie să aflăm.

— Ei sunt? îl întrebă Littlemore pe Jelliffe.

— Păi, eu... se poate să-i fi auzit vorbind o dată despre asta, zise Jelliffe. Și da, au făcut aranjamente ca Jung să vorbească la Fordham.

— Bineînțeles, zise Brill. Îl lansează pe Jung ca să-l doboare pe Freud. Și Hall o ia de bună. Ce ne facem? Nu ne putem lupta cu Charles Dana.

— N-aș fi așa de sigur, îl contrazise Littlemore. I se adresă iar lui Jelliffe. Ai pomenit de un Dana azi-noapte, nu? E aceeași persoană?

Jelliffe dădu din cap.

SERVITORUL DE LA ușa casei mici, dar elegante de la intersecția Străzii 53 cu Bulevardul 5 ne informă că domnul doctor Dana nu era acasă.

— Spune-i că un detectiv vrea să-i pună câteva întrebări în legătură cu Harry Thaw, spuse Littlemore. Și precizează-i că vin direct de la doctorul Smith Jelliffe. Poate că va fi acasă după ce aude asta.

La sfatul detectivului, numai eu și Littlemore ne duseserăm acasă la Charles Dana; Brill și Ferenczi se

întorseseră la hotel. Un minut mai târziu, am fost invitați înăuntru.

Casa lui Dana nu avea nimic din opulența apartamentului lui Jelliffe sau a celorlalte case construite recent pe Bulevardul 5 – inclusiv a celor aparținând unor rude de-ale mele. A lui era din cărămidă roșie. Mobila era elegantă, fără să fie masivă. Când Littlemore și cu mine am intrat în hol, l-am văzut pe Dana ieșind dintr-o bibliotecă întunecoasă și bine garnisită. Închise ușile după el și ne salută. Era surprins de prezența mea, cred, dar reacționă cu un aplomb perfect. Întrebă de mătușa Mamie, iar eu l-am întrebat de unii dintre verii lui. Nu era curios să afle de ce îl însoțeam pe Littlemore. Nu puteai să nu fii impresionat de gentilețea omului. Își arăta vârsta – șaizeci de ani, aș fi zis –, dar i se potrivea bine. Ne conduse în altă cameră, unde bănuiesc că făcea afaceri și își primea pacienții.

Conversația noastră cu Dana fu scurtă. Tonul lui Littlemore se schimbă. Pe Jelliffe îl hărțuise. Formulase acuzații și îl provocase pe Jelliffe să le nege. Cu Dana se purtă mult mai atent – lăsând totuși impresia că știam detalii pe care Dana n-ar fi vrut să știm.

Dana nu arătă nici una dintre slăbiciunile lui Jelliffe. Admise că Thaw îi folosise serviciile în legătură cu procesul, dar sublinie că rolul lui, spre deosebire de al lui Jelliffe, fusese doar cel de consilier. Nu pronunțase nici o opinie în legătură cu starea mentală a lui Thaw, nici în trecut, nici în prezent.

— Dar aveți vreo opinie despre venirea lui Thaw în New York în weekendul trecut? întrebă Littlemore.

— A fost Thaw în New York atunci? răspunse Dana.

— Jelliffe spune că a fost decizia dumneavoastră.

— Nu eu sunt doctorul lui Thaw, domnule detectiv. Jelliffe este. Am încetat relația mea profesională cu domnul Thaw anul trecut, după cum demonstrează documentele publice. Doctorul Jelliffe mi-a cerut ocazional opinia și l-am sfătuit cât m-am priceput. Nu știu nimic despre deciziile privind tratamentul luate de Jelliffe în ultima vreme, și cu siguranță nu se poate spune că le-aș fi influențat.

— Cât se poate de corect, zise Littlemore. Bănuiesc că vă pot aresta pentru conspirație în vederea evadării unui prizonier al statului, dar se pare că nu aș obține condamnarea.

— Am îndoieli serioase, zise Dana. Dar eu aș putea, probabil, să fac să fiți concediat dacă ați încerca.

— Și mai bănuiesc, zise Littlemore, că nu ați luat nici o decizie nici în ce privește furtul unui manuscris, arderea lui și împrăștierea cenușii în casa domnului doctor Abraham Brill?

Pentru prima dată, Dana păru descumpănit.

— Frumos inel aveți, domnule doctor Dana, continuă Littlemore.

Nu observasem; pe un deget de la mâna dreaptă, Dana purta un inel cu sigiliu. Nimeni nu scoase o vorbă. Dana își împreună degetele lungi – fără să ascundă totuși inelul – și se lăsă pe spate în scaun.

— Ce doriți, de fapt, domnule Littlemore? întrebă. Se întoarse spre mine. Sau poate ar trebui să vă adresez dumneavoastră această întrebare, domnule doctor Younger.

Mi-am dres glasul.

— E o împletitură de minciuni, am spus. Acuzațiile pe care le-ați lansat împotriva doctorului Freud. Fiecare dintre ele e falsă.

— Să presupunem că știu despre ce vorbiți, răspunse Dana. Vă întreb încă o dată: ce doriți?

— E ora trei și jumătate, am răspuns. Într-o jumătate de oră o să-i trimit o telegramă lui G. Stanley Hall, la Worcester. O să-i spun că un anumit articol nu va fi publicat mâine în *New York Times*. Vreau ca telegrama mea să fie adevărată.

Dana tăcu o vreme, susținându-mi privirea.

— Să vă spun ceva, zise în cele din urmă. Problema e următoarea: deocamdată cunoașterea creierului uman e incompletă. Nu avem medicamente care să schimbe felul de a gândi al oamenilor. Să le vindece deziluziile. Să le potolească dorințele sexuale, împiedicându-i în același timp să suprapopuleze lumea. Să-i facă fericiți. Totul e neurologie, înțelegeți. Așa trebuie să fie. Psihanaliza ne întoarce cu o sută de ani în urmă.

Licențiozitatea ei va prinde la mase. Lascivitatea ei va prinde la mințile savanților tineri și chiar la unele dintre cele mai în vârstă. Va transforma masele în turme de exhibiționiști și doctorii în mistici. Dar, într-o zi, oamenii se vor trezi și vor vedea că împăratul e gol. Mai devreme sau mai târziu, vom descoperi medicamente care pot schimba felul de a gândi. Vom putea controla ce simt oamenii. Întrebarea e dacă până atunci vom mai avea destulă rușine ca să fim stânjeniți de faptul că toată lumea umblă dezbrăcată. Trimiteți telegrama, domnule doctor Younger. Va fi adevărată – cel puțin deocamdată.

După ce ieșirăm din casa lui Dana, Littlemore mă luă la el în mașină.

— Deci, doctore, începu el, știu ce simți pentru Nora și așa mai departe, dar nu ești... adică, de ce a făcut-o?

— Pentru Clara, am răspuns.

— Dar de ce?

N-am mai răspuns.

Littlemore clătină din cap.

— Toată lumea făcea orice pentru Clara.

— Îi procura fete lui Banwell, am zis.

— Știu, răspunse Littlemore.

— Știi?

— Aseară, Nora ne povestea mie și lui Betty despre munca ei de misionariat împreună cu Clara în familiile de emigranți din oraș, și nu prea îmi suna bine, dacă înțelegi ce vreau să spun, mai ales după tot ce mai aflasem. Așa că am luat niște nume și niște adrese de la Nora și le-am verificat în dimineața asta. Am găsit câteva familii pe care le-a „ajutat" Clara. Majoritatea n-au vrut să vorbească, dar până la urmă am dedus povestea. Îți spun, e urâtă. Clara găsea fete fără tați, uneori chiar orfane. Fete foarte tinere – de treisprezece, paisprezece, cincisprezece ani. Le dădea bani celor care le aveau în grijă și i le ducea lui Banwell.

Littlemore conduse mai departe în tăcere.

— Ai aflat, am întrebat, cum a ajuns acolo pasajul din camera Norei?

— Da. Banwell ne-a spus și el varianta lui astăzi, zise detectivul. Pune totul în cârca Clarei. Nu a bănuit niciodată că ar fi împotriva lui – nu până ieri. Acum trei sau patru ani, familia Acton l-a angajat să reconstruiască locuința din Gramercy Park. Așa s-au cunoscut.

— Și Banwell a ajuns să fie obsedat de Nora, am spus.

— Se pare că da. Ea avea... cât, paisprezece ani pe vremea aia, dar el ținea să o aibă. Așa că povestea e următoarea: băieții lui muncesc la casă și găsesc pasajul ăsta vechi între una din camerele de la etaj și șopronul din grădina din spate. Se pare că familia Acton nu știa de existența lui. Dar ei erau plecați din oraș, și Banwell nu le-a dat de știre. A aranjat pasajul astfel încât să poată intra de pe aleea din spate fără să calce pe proprietatea lui Acton. Și a proiectat casa în așa fel încât camera de la etaj să devină noul dormitor al Norei. L-am întrebat dacă planul lui era să intre într-o noapte în dormitorul Norei și să o violeze. Știi ce a făcut? Mi-a râs în nas. După el, n-a violat niciodată pe nimeni. Toate și-au dorit asta. În cazul Norei, și-a închipuit că o va seduce și va avea nevoie de o cale dus-întors în camera ei pe care părinții să nu o cunoască. Dar bănuiesc că Nora s-a încăpățânat să nu se lase sedusă.

— L-a respins, am spus.

— Așa ne-a spus și el. Jură că nu s-a atins de ea. Că nu a folosit pasajul secret până săptămâna asta. Știi, cred că a fost chiar rănit. Poate nu a fost niciodată respins de o fată.

— Posibil, am spus. Poate că era îndrăgostit de ea.

— Crezi?

— Cred. Și Clara a hotărât să i-o obțină pe Nora.

— Cum putea face asta? întrebă Littlemore.

— Probabil că a încercat să o facă pe Nora să se îndrăgostească *de ea*.

— Ce?

N-am răspuns.

— Nu știu nimic despre *asta*, continuă Littlemore, dar pot să-ți spun atât: Banwell susține că distribuirea Norei în rolul lui Elizabeth Riverford a fost ideea Clarei. Când a construit Balmoralul, a făcut un alt pasaj, legat

de data asta de biroul lui. Apartamentul la care ducea pasajul urma să fie cuibușorul lui de nebunii. L-a aranjat exact cum voia: pat mare cu lucrătură de bronz, cearșafuri de mătase, tot tacâmul. A umplut dulapurile cu lenjerie și blănuri. A mai pus și două costume de-ale lui într-un dulap pe care îl ținea încuiat. Cu puțin timp în urmă, dacă e să-l credem pe Banwell, Clara l-a anunțat că Nora a spus în sfârșit da. Ideea era ca Nora să închirieze apartamentul sub un nume fals și să vină să-l vadă când putea. Nu știu ce-i adevărat și ce nu în asta. Nu am vrut să-i pun Norei întrebări în legătură cu ea.

Știam. Nora îmi povestise tot noaptea trecută, când așteptam poliția.

Într-o zi din iulie, Clara îi spusese Norei printre lacrimi că nu mai putea să-și suporte căsnicia. George o biciuia și o viola în fiecare noapte. Se temea pentru viața ei, dar nu-l putea părăsi, pentru că ar fi omorât-o dacă ar fi făcut asta.

Nora fusese îngrozită, dar Clara îi spusese că nimeni nu putea face nimic. Doar un singur lucru ar fi putut-o salva, însă era imposibil. Clara cunoștea un om plasat foarte sus pe scara ierarhică a poliției: pe Hugel, evident; Clara îl cunoscuse când ea și Nora „ajutau" o familie de emigranți a căror fată murise. Din ce spunea Clara, reieșea că îi dezvăluise nefericita ei situație. Hugel o compătimise, dar îi spusese că legea era lipsită de putere, pentru că bărbatul are dreptul legal de a-și viola soția. Când Clara adăugase totuși că George violase și alte fete – și că le plătea familiile să tacă, iar cel puțin una dintre ele fusese ucisă –, coronerul se revoltase și hotărâse că nu se putea face decât un singur lucru: trebuia înscenată o crimă.

Era nevoie ca o fată să fie găsită, în aparență moartă, în apartamentul pe care Banwell îl rezervase amantelor lui. Trebuia să pară că murise de mâna lui. Se putea face, pentru că el însuși (coronerul) urma să administreze drogul care inducea catalepsia și tot el urma să fie medicul legist. O dovadă lăsată la locul crimei era menită să-l identifice pe Banwell ca agresor. Clara o făcuse pe Nora să creadă că întreaga schemă fusese concepută de coroner.

Nora își amintea că fusese șocată de cutezanța planului. O întrebase pe Clara dacă i se părea posibil.

Nu, răspunsese Clara. Nu putea cere nimănui să joace rolul amantei și al victimei lui Banwell. Ea (Clara) trebuia pur și simplu să-și îndure soarta.

Și atunci Nora spusese că o va face ea.

Clara reacționase cu un șoc aparent. Categoric nu, răspunsese. Fata care ar fi jucat rolul victimei ar fi trebuit să se lase rănită. Nora o întrebase pe Clara dacă prin rănită înțelegea violată. Bineînțeles că nu, spusese Clara, dar victima ar fi trebuit să se lase legată cu o panglică sau cu o frânghie în jurul gâtului, iar Clara ar fi trebuit chiar să lase o urmă sau două. Nora insistase că poate să facă ea asta. În cele din urmă, Clara cedase și își duseseră mai departe planul. Nora nu știa sigur ce se întâmplase la Balmoral duminică noaptea, fără îndoială din cauza drogului cataleptic al coronerului. Și-o amintea pe Clara care-i spunea să nu țipe și își mai amintea că își tot uita numele fals. Restul, în schimb, era nedeslușit. I-am explicat toate astea lui Littlemore.

— Știu ce s-a întâmplat pe urmă, zise. Când Nora s-a trezit luni dimineața, era cu Hugel la morgă. I-a dat vestea proastă: cravata pe care ar fi trebuit să o găsească la locul crimei, cravata de mătase cu monograma lui Banwell care trebuia să dovedească vinovăția acestuia nu mai era acolo. Asta din cauză că Banwell intrase prin pasajul secret imediat ce aflase de „crimă". Trebuia să-și ia hainele de acolo, ca să nu putem face legătura între el și domnișoara Riverford.

— Dar Banwell era plecat din oraș duminică noaptea, cu primarul, am spus. Hugel nu știa asta?

— Nici unul dintre ei nu știa. Banwell ar fi trebuit să ia masa în oraș. Plecarea cu primarul la Saranac a intervenit în ultima clipă. Totul s-a făcut în mare secret. Nici Clara nu avea cum să afle, pentru că nu există nici un telefon la casa de la țară a familiei Banwell. Prin urmare, Clara pleacă pe furiș din Tarry Town în seara aceea, face ce avea de făcut cu Nora pe la nouă și se întoarce. Îi spune lui Hugel să fixeze ora morții între

doisprezece și două, pentru că Banwell ar fi trebuit să ajungă acasă până atunci.

— Dar, dimineața, Banwell și-a văzut cravata și a luat-o înainte să ajungă Hugel.

— Corect. Fără cravată, Hugel e în dificultate. Nu poate da de Clara. Așa că hotărăște să înscenеze alt atac fals, de data asta acasă la Nora, unde trebuia lăsată o altă dovadă. Trebuie să se asigure că Banwell va fi condamnat, nu? Asta era înțelegerea lui cu Clara. Ea îi plătise zece mii de dolari avans și urma să mai primească încă treizeci de mii dacă Banwell era condamnat. Dar ceva a mers prost și a doua oară, nu știu ce. Hugel n-a vrut să-mi spună.

Puteam din nou să completez spațiile goale. Nora acceptase să mimeze și al doilea atac, atât pentru că tot mai credea că o salvează pe Clara, cât și pentru că nu știa cum să explice altfel toate rănile cu care se trezise. La al doilea atac, coronerul trebuia numai să o lege și să plece. Nu trebuia să mai fie rănită absolut deloc. Și nu a fost. (Din cauza asta nu putuse să-mi răspundă cu o zi în urmă la întrebări. O întrebasem dacă o biciuise vreun *bărbat*. Îi era teamă să-mi spună adevărul, deoarece Clara jurase că Banwell ar omorî-o – pe Clara – dacă ar afla.) Dar, când coronerul o legase pe Nora, se tulburase cu totul. Nu înceta să o privească lung. Transpira și părea să aibă probleme cu respirația, spunea Nora. N-a amenințat-o, nici nu a molestat-o, dar îi tot potrivea frânghia în jurul încheieturilor. Nu-i mai venea să plece. Apoi a atacat-o.

— Coronerul tău, se pare, și-a pierdut controlul, am spus, fără să intru în detalii. Nora a țipat.

— Și Hugel a intrat în panică, nu? zise Littlemore. A fugit pe aleea din spate. Avea cu el acul de cravată al lui Banwell; voia să-l lase în dormitor. Dar s-a fâstâcit atât de tare, încât a uitat. Așa că l-a aruncat în grădină, gândindu-se că o să-l găsim când o să cercetăm zona.

După ce coronerul fugise, Nora nu mai știa ce să facă. Coronerul ar fi trebuit să o lase acolo inconștientă, dar plecase fără să-i administreze narcoticul. Aflată în încurcătură, Nora se prefăcuse că nu mai putea vorbi

și nici nu-și mai putea aminti ce se întâmplase. Pierderea reală a vocii din urmă cu trei ani și amnezia tot reală – deși destul de limitată – din noaptea precedentă îi dăduseră ideea.

— De ce a aruncat Banwell cufărul în râu? am întrebat.

— Tipul era la ananghie, zise Littlemore. Gândește-te-te. Dacă ne-ar fi lăsat să examinăm toate lucrurile din apartament, i-am fi luat urma și i-am fi pus crima în cârcă. Dar nu putea să ne spună pur și simplu că Elizabeth era Nora. Chiar dacă l-am fi crezut, s-ar fi ales cu un scandal imens și ar fi ajuns probabil la închisoare pentru corupere de minori. Așa că i-a spus primarului că vrea să trimită lucrurile domnișoarei Riverford înapoi la Chicago. Le-a pus într-un cufăr și le-a coborât în cheson. A crezut că era locul perfect – până când a dat de Malley.

— Aproape că ne-a păcălit, am spus.

— Cu Malley?

— Nu. Când... când a ars-o pe Nora.

Numai gândul la asta mă făcea să-mi doresc să-l fi ucis pe celălalt membru al familiei Banwell.

— Mda, zise Littlemore. Voia să credem că Nora e nebună și că a înscenat totul singură. Și-a închipuit că, dacă îi reușește asta, scapă. Nu mai conta ce spunea Nora; nimeni n-ar mai fi crezut-o.

— Ce l-a făcut să se întoarcă azi-noapte după ea, ca s-o ucidă? am întrebat.

— Nora i-a trimis Clarei o scrisoare, răspunse. Spunea că voia să spună poliției despre tot ce făcuse Banwell Clarei și celorlalte fete, imigrantelor. Se pare că Banwell a văzut-o.

— Mă întreb dacă Clara i-a dat-o, am spus.

— Se poate. Dar apoi Hugel a venit în vizită. Banwell era acasă când Hugel a ajuns acolo și a început să pună totul cap la cap. În noaptea aceea a legat-o pe Clara, ca să nu-l încurce, și s-a dus la casa Acton. Atunci am dat eu de pasajul secret de la Balmoral. Doamne, ce bine se pricepea Clara. Mi-a spus că soțul ei plecase să o ucidă pe Nora, dar m-a făcut să cred că eu o forțasem să-mi spună. Nu știu dacă și-a dat seama atunci că Nora nici nu era acasă. Cum a aflat Clara că Nora era la hotel?

— Nora i-a dat telefon, am spus. Dar chinezul?

— Leon? N-o să-l găsească niciodată, răspunse Littlemore. Am avut azi o conversație lungă cu domnul Chong. Se pare că vărul Leon a venit la el acum o lună și i-a spus că un tip bogat îi plătește dacă îl scapă de un cufăr. În noaptea aceea, ei doi s-au dus până la Blamoral și au adus cufărul în camera lui Leon. A doua zi, Leon își făcea bagajele. Unde pleci? l-a întrebat Chong. La Washington, i-a spus Leon, și apoi în China. Chong s-a enervat. Ce e în cufăr? a întrebat. Uită-te singur, a răspuns Leon. Așa că Chong l-a deschis și a văzut-o pe una dintre prietenele lui Leon moartă înăuntru. Chong s-a enervat; i-a spus că poliția o să creadă că Leon a ucis-o. Leon a râs și a zis că exact asta trebuia să creadă poliția. Leon i-a mai spus lui Chong să se ducă a doua zi la Balmoral, pentru că o să i se ofere o slujbă bună. Chong a luat-o razna de furie. Și-a închipuit că Leon a fost plătit mult mai bine, altfel nu s-ar fi putut întoarce în China. Așa că, fiind un chinez adevărat, Chong a cerut drept recompensă două slujbe în loc de una, și Leon a aranjat să le primească.

Opri mașina în fața hotelului. Tăceam, fiecare cufundat în gândurile lui.

Apoi, Littlemore zise:

— E un lucru pe care nu-l înțeleg. De ce s-a străduit atât de tare Clara să i-o aducă pe Nora lui Banwell, dacă era așa de geloasă pe ea? N-are nici un sens.

— Nu știu, i-am răspuns, coborând din mașină. Unii oameni simt nevoia să aibă în preajmă exact ceea ce-i va tortura cel mai tare.

— Serios?

— Da.

— De ce? întrebă Littlemore.

— Habar n-am, domnule detectiv. E un mister nerezolvat.

— Mi-ai adus aminte: nu mai sunt detectiv, zise. Primarul mă face locotenent.

O PLOAIE TORENȚIALĂ cădea peste grupul nostru – format din Freud, un Jung vizibil stânjenit, Brill, Ferenczi, Jones și cu mine –, sâmbătă seara, în portul din South Street. În vreme ce bagajele le erau duse pe vaporul care pleca noaptea dinspre New York spre Fall River, Freud mă trase deoparte.

— Nu vii cu noi? îmi spuse, vorbind dinspre coconul umbrelei sale către coconul umbrelei mele.

— Nu, domnule. Chirurgul spune că n-am voie să călătoresc o zi sau două.

— Înțeleg, răspunse sceptic. Și Nora rămâne aici, în New York, firește.

— Da, am spus.

— Dar mai e ceva, nu-i așa? Freud își mângâie barba.

Am preferat să schimb subiectul.

— Cum merg lucrurile cu doctorul Jung, dacă îmi permiteți să întreb?

Știam – și Freud știa că știu – de scena extraordinară care avusese loc cu o seară în urmă între Jung și Freud.

— Mai bine, răspunse Freud. Știi, cred că era gelos pe tine.

— Pe mine?

— Da, zise Freud. Mi-am dat seama în cele din urmă că a considerat faptul că te-am desemnat pe tine să o analizezi pe Nora o trădare. Când i-am explicat că te-am ales numai pentru că locuiești aici, situația s-a îmbunătățit imediat.

Privi ploaia.

— Nu va dura, oricum. Nu prea mult.

— N-o înțeleg pe doamna Banwell, domnule doctor Freud, am spus. Nu-i înțeleg sentimentele pentru domnișoara Acton.

Freud se gândi puțin.

— Ei bine, Younger, ai rezolvat misterul. Remarcabil.

— Dumneavoastră l-ați rezolvat, domnule. M-ați avertizat aseară că totul se mișcă pe orbita doamnei Banwell și că prietenia Clarei cu domnișoara Acton nu era total inocentă. Chiar nu o înțeleg pe doamna Banwell, domnule doctor Freud. Nu înțeleg ce o motiva *pe ea*.

— Dacă ar fi să încerc să ghicesc, zise Freud, aș spune că Nora era pentru doamna Banwell o oglindă în care se vedea pe ea însăși cum era cu zece ani în urmă – și în care vedea deci, prin contrast, ce devenise. Cu siguranță, asta explică dorința ei de a o corupe pe Nora și de a o răni. Nu trebuie să uiți anii de chin pe care i-a îndurat ca obiect al dorinței unui sadic.

— Dar a rămas cu el.

Era imposibil ca numai banii să o fi motivat să stea cu Banwell.

— Era masochistă?

— Nu există așa ceva, Younger, nu în formă pură. Orice masochist e și un sadic. La bărbați, în orice caz, masochismul nu e niciodată primar – e sadism aplicat propriei persoane –, iar doamna Banwell avea indiscutabil o puternică latură masculină. E posibil să fi plănuit de multă vreme distrugerea soțului ei.

Mai aveam o întrebare. Nu eram sigur dacă trebuia să o pun; părea atât de simplă și de ignorantă. Dar m-am decis s-o rostesc.

— Este homosexualitatea patologică, domnule doctor Freud?

— Te întrebi dacă Nora are înclinații homosexuale, zise.

— Chiar sunt așa de transparent?

— Nici un bărbat nu poate păstra vreun secret, răspunse Freud. Dacă gura știe să tacă, vorbește cu degetele.

Am rezistat impulsului de a-mi privi degetele.

— N-am nevoie să mă uit la mâinile tale, continuă. Nu ești transparent. Când sunt cu tine, dragul meu, mă întreb pur și simplu ce aș simți în locul tău. Dar să-ți răspund la întrebare. Homosexualitatea nu reprezintă, desigur, un avantaj, dar nu poate fi clasificată drept boală. Nu e câtuși de puțin o rușine, un viciu, o degradare. Mai ales la femei poate fi vorba de un narcisism primar, de o iubire de sine care le îndreaptă dorința spre celelalte ființe de același sex. N-aș spune totuși că Nora are înclinații homosexuale. Aș spune mai degrabă că a fost sedusă. Dar ar fi trebuit să-mi dau seama de la început de iubirea ei pentru doamna Banwell. Era în mod limpede cel mai puternic curent subconștient din

viața ei psihică. Mi-ai povestit din prima zi cât de afectuos vorbea despre doamna Banwell, când ar fi trebuit, firește, să simtă o gelozie crâncenă față de o femeie care întreținea acte sexuale cu tatăl ei – acte pe care ar fi vrut să le întrețină cu el ea însăși. Numai o dorință extrem de puternică pentru doamna Banwell ar fi permis reprimarea acestei gelozii.

În mod natural, nu m-am putut alătura total acestui punct de vedere. Am dat doar din cap în semn de răspuns.

— Nu ești de acord? mă întrebă.

— Nu cred că Nora era geloasă pe Clara în felul acela, am spus.

Freud ridică din sprâncene.

— Nu poți să nu fii de acord decât dacă respingi teoria complexului lui Oedip.

Din nou, n-am spus nimic.

— Ah, zise Freud. Și repetă: Ah. Trase adânc aer în piept, suspină și mă privi lung. Din cauza asta nu vii la Clark cu noi.

M-am gândit dacă era cazul să discut cu Freud reinterpretarea complexului lui Oedip. Mi-ar fi plăcut; mi-ar fi plăcut chiar să discut mai multe despre *Hamlet* cu el. Dar mi-am dat seama că nu puteam. Știam cât de mult suferise din cauza aparentei trădări a lui Jung. Urmau să mai fie și alte ocazii. Trebuia să fiu la Worcester marți dimineața, la primul său curs.

— În cazul acesta, reluă Freud, dă-mi voie să discut una dintre posibilități cu tine înainte să plec. Nu ești cel dintâi care respinge complexul lui Oedip. Nu ești nici ultimul. Dar poate că ai un motiv special să faci asta, asociat cu persoana mea. M-ai admirat de departe, dragul meu. În asemenea relații se creează mereu un fel de iubire filială. Acum, întâlnindu-mă în carne și oase, ai ocazia să duci până la capăt investiția aceasta afectivă și te temi să o faci. Te temi că te voi părăsi, cum a făcut și tatăl tău. Așadar, încerci să contracarezi retragerea mea anticipată negând complexul lui Oedip.

Ploua cu găleata. Freud mă privea blând.

— Cineva v-a spus că tatăl meu s-a sinucis, am zis.

— Da.

— Dar nu s-a întâmplat așa.

— Cum adică? întrebă Freud.

— Eu l-am ucis.

— Poftim?

— Era singurul mod de a-mi depăși complexul lui Oedip, am spus.

Freud se uita la mine. O clipă, m-am temut că s-ar putea să mă ia în serios. Apoi râse cu poftă și îmi strânse mâna. Îmi mulțumi pentru ajutorul dat în cursul săptămânii petrecute în New York, și mai ales pentru că-i salvasem cursurile de la Clark. L-am însoțit pe vas. Arăta mai îngândurat decât în urmă cu o săptămână, mai adus de spate, iar ochii lui păreau mai bătrâni cu un deceniu. Când coboram, l-am auzit strigându-mă. Era lângă balustradă; apucasem să fac un pas sau doi pe pasarelă.

— Vreau să fiu sincer cu tine, dragul meu, zise de sub umbrelă, cu ploaia șiroind pe el. Țara asta a voastră... n-am încredere în ea. Ai grijă. Scoate la iveală tot ce e mai rău din oameni – cruzimea, ambiția, primitivismul. Sunt prea mulți bani. Văd puritanismul pentru care e celebră, dar e fragil. Se va spulbera în goana după plăcere care tocmai începe. America, mă tem, e o greșeală. O greșeală gigantică, desigur, totuși o greșeală.

A FOST ULTIMA dată când l-am văzut pe Freud în America. În aceeași noapte, am dus-o pe Nora pe acoperișul clădirii Gillender, la intersecția dintre Bulevardul Nassau și Wall Street, un loc în care averi uriașe se făceau și se desfăceau zilnic. În noaptea de sâmbătă, Wall Street era pustie.

M-am dus direct la familia Acton după ce l-am condus pe Freud. Doamna Biggs mă salută ca pe un vechi prieten. Harcourt și Mildred Acton nu erau de văzut nicăieri; evident, nu primeau vizite. Am întrebat cum se simțea Nora. Doamna Biggs se retrase gălăgios, și Nora coborî imediat.

Nici unul dintre noi știa ce să zică. În cele din urmă, am întrebat-o dacă era de acord să facem o plimbare; eram de părere că e recomandabilă din punct de vedere medical. Dintr-odată, am fost sigur că va refuza și că nu aveam să o mai văd vreodată.

— Bine, zise.

Ploaia se oprise. Mirosul pavajului ud, care în oraș trece drept prospețime, se ridica plăcut în aer. În centru, caldarâmul fusese înlocuit cu piatră cubică, și tropăitul depărtat al cailor, lipsa mașinilor sau omnibuzelor îmi aminteau de New Yorkul din vremea copilăriei. Nu ne vorbeam prea mult.

Portarul de la Gillender înțelese că doream să vedem faimoasa panoramă și ne lăsă să intrăm. Din sala de sub dom, la al nouăsprezecelea etaj, se putea vedea orașul prin patru ferestre mari, fiecare orientată spre un punct cardinal. Înspre nord, se vedea Manhattanul electric extinzându-se milă după milă; spre sud, se distingea extremitatea insulei, apa și torța aprinsă a Statuii Libertății.

— O să demoleze clădirea cât de curând, am spus.

În 1897, când fusese ridicată, clădirea Gillender era una dintre cei mai înalte din Manhattan. Cu silueta ei zveltă și cu proporțiile clasice, era și una dintre cele mai admirate.

— Va fi cea mai înaltă clădire demolată din istoria lumii.

— Ai fost vreodată fericit? mă întrebă deodată Nora.

M-am gândit puțin.

— Doctorul Freud spune că nefericirea apare când nu ne putem elibera de amintiri.

— Spune și cum ne putem elibera de amintiri?

— Aducându-ne aminte de ele.

O vreme am tăcut amândoi.

— Nu sună prea logic, doctore, zise Nora.

— Nu.

Nora îmi arătă un acoperiș aflat la o stradă distanță spre nord.

— Uite. E clădirea Hanover, unde domnul Banwell m-a bruscat acum trei ani.

N-am spus nimic.

— Știai? mă întrebă. Știai că se vede de aici?

Din nou n-am răspuns.

— Încă mă tratezi, zise Nora.

— Nu te-am tratat niciodată.

Privea în gol.

— Am fost atât de proastă.

— Nici pe departe la fel de proastă ca mine.

— Și ai de gând să faci acum? mă întrebă ea.

— Mă întorc în Worcester, am spus. Practic medicina. Studenții se întorc în câteva săptămâni.

— Eu încep cursurile pe 24, zise Nora.

— Deci până la urmă te duci la Barnard?

— Da. Mi-am cumpărat deja cărțile. Plec de acasă. O să stau undeva în nord, într-un internat numit Brooks Hall.

— Și ce vei studia la Barnard, domnișoară Acton? am întrebat. Femeile lui Shakespeare?

— De fapt, răspunse fără să se sinchisească, mă gândesc să mă concentrez asupra dramei elisabetane și psihologiei. A – și asupra cursurilor de investigație.

— O combinație absurdă de specializări. Nimeni n-o va lua în serios.

Se așternu altă pauză.

— Cred că ar trebui să ne luăm rămas-bun, am spus.

— Eu am fost fericită o dată, răspunse.

— O dată?

— Noaptea trecută, zise. Adio, doctore. Mulțumesc.

N-am răspuns. Era un lucru bun. Dacă nu i-aș fi dat răgazul acela, era posibil să nu fi spus cuvintele pe care tânjeam să le aud.

— Măcar o să mă săruți de adio? mă întrebă.

— Să te sărut? Ești minoră, domnișoară Acton. Nici măcar să visez la asta nu pot.

— Sunt Cenușăreasa, zise, doar că pe dos. La miezul nopții împlinesc optsprezece ani.

Miezul nopții sosi. Și așa se face că, până la urmă, nu am fost în stare să plec nici că măcar o dată din New York, în luna aceea care abia începuse.

EPILOG

ÎN IULIE 1910, George Banwell a fost achitat pentru asasinarea lui Seamus Malley, judecătorul respingând acuzația din lipsă de probe. Banwell a fost totuși condamnat pentru tentativă de omor împotriva Norei Acton. Și-a petrecut restul vieții după gratii.

Charles Hugel a primit optsprezece luni pentru acceptare de mită și falsificare de probe. Dormea rău la închisoare, și în unele nopți nu dormea deloc. A contractat o boală nervoasă de care nu s-a mai vindecat niciodată.

Într-o frumoasă zi de vară a anului 1913, Harry Thaw a ieșit pe ușa din față a Spitalului de Stat Matteawan pentru demenți de tip criminal, s-a urcat în mașina care îl aștepta și a plecat în Canada. Acolo a fost prins și extrădat în New York, unde a fost judecat pentru evadare. Acuzarea s-a comportat imprudent. Pentru a-l condamna pe Thaw, procurorul trebuia să convingă juriul că acesta era sănătos în momentul evadării, dar, dacă juriul îl considera sănătos, atunci avea dreptul legal să evadeze, pentru că, potrivit legii, un om sănătos nu poate fi închis într-un azil de nebuni. La finalul procesului, Thaw a obținut eliberarea imediată și necondiționată. Nouă ani mai târziu, a lovit cu biciul un tânăr și a ajuns din nou într-o celulă.

Chong Sing a fost eliberat pe cauțiune în 9 septembrie 1909, întrucât s-a considerat că mărturia anterioară fusese obținută prin coerciție. Nu i s-a adus nici o acuzație. În ciuda unei razii internaționale, William Leon n-a mai fost găsit.

George McClellan nu a mai candidat în 1909 și nu a mai fost ales niciodată primar. Dar s-a dovedit că avusese dreptate când spusese că va termina podul Manhattan, chiar dacă ar fi ultimul lucru pe care l-ar face din funcția de primar. În acea vreme, mandatul se încheia în ultima zi a anului calendaristic. În 31 decembrie 1909, McClellan a tăiat panglica podului Manhattan, deschizându-l pentru trafic.

Jimmy Littlemore a fost avansat oficial la gradul de locotenent în 15 septembrie 1909. S-a căsătorit cu Betty chiar înainte de Crăciun. Greta a fost și ea invitată la nuntă, împreună cu fetița ei.

Ernest Jones nu a aflat niciodată despre implicarea lui Freud în investigarea crimelor lui George și Clara Banwell. Freud nu voia ca rolul lui, așa cum fusese, să fie făcut public, și nu avea încredere că Jones va păstra secretul. Jones a auzit totuși despre societatea Charaka. Ceea ce l-a încântat în mod special a fost inelul lor cu sigiliu. S-a hotărât să facă un astfel de inel pentru toți discipolii cu adevărat loiali lui Freud, pentru ca aceștia să se poată recunoaște între ei oriunde s-ar afla. Jung, nu mai e nevoie să o spunem, nu a primit inelul.

În deceniile ce au urmat cursurilor lui Freud de la Clark, a fost tot mai limpede că anul 1909 reprezentase un moment de cumpănă în psihiatria și cultura americană. Prezentarea lui Freud la universitate fusese semnalul succesului. Traducerea semnată de Brill a cărții lui Freud despre isterie a apărut – cu o ușoară întârziere – după încheierea procesului. Psihanaliza a prins rădăcini în America și a căpătat repede o autoritate uimitoare. Teoriile sexuale ale lui Freud triumfaseră, iar cultura psihoterapeutică începuse să se răspândească.

Cursurile de la Fordham ale lui Jung, în care se distanțează explicit de Freud, au durat până în 1912. În același an, *Times* a publicat ambele articole de o pagină pline de elogii la adresa afirmațiilor lui Jung și Moses Allen Starr despre viața „specială" a lui Freud la Viena.

Dar era prea târziu. Steaua lui Jung nu s-a ridicat nicăieri la fel de sus precum cea a lui Freud. Ruptura cu Freud i-a provocat o serie de depresii profunde, marcate de câteva episoade psihotice sau cvaspsihotice. Ulterior avea să taxeze ironic ideile lui Freud drept „psihologie evreiască".

Psihanaliza a anulat legătura dintre neurologie și bolile nervoase. De fapt, a aruncat sintagma „boală nervoasă" în desuetudine, înlocuind-o cu un întreg vocabular nou ce conține expresii ca dorință reprimată, fantezie subconștientă, id, ego, supraego și, bineînțeles, sexualitate. Psihologia a renăscut, iar tratamentul neurologic somatic al bolilor nervoase a fost considerat timp de aproape un secol învechit, retrograd și obscurantist.

Freud însuși nu a primit cu plăcerea care ar fi fost de așteptat succesul psihanalizei în Statele Unite. Inducându-și în eroare colegii, l-a numit pe Smith Ely Jelliffe „criminal". Ideile lui puteau fi celebre în America, spunea el dar nu erau înțelese. „Neîncrederea mea în America", i-a mărturisit Freud unui prieten spre sfârșitul vieții, „e de neclintit".

NOTA AUTORULUI

Interpretarea crimei e o operă de ficțiune de la un capăt la celălalt, dar se bazează în mare parte pe fapte reale. Sigmund Freud a vizitat cu adevărat, bineînțeles, Statele Unite în 1909, ajungând aici la bordul vasului cu aburi *George Washington*, împreună cu Carl Jung și Sándor Ferenczi, în seara zilei de 29 august (în ciuda faptului că biografia clasică a lui Ernest Jones menționa inițial data de 27 septembrie, „corectată" în edițiile ulterioare cu aceea, de asemenea eronată, de 27 august). Freud chiar a stat la hotelul Manhattan din New York timp de o săptămână, înainte să plece la Universitatea Clark pentru a-și susține celebrele cursuri, și a dobândit un soi de oroare față de America. În timp ce se afla în Statele Unite, lui Freud i s-a cerut într-adevăr să țină ședințe ad-hoc de psihanaliză, deși, din câte știm, nu de către primarul orașului New York.

Manhattanul anului 1909, așa cum este el descris în această carte, e rodul unei munci asidue de cercetare. Aproape fiecare detaliu – arhitectura, străzile, înalta societate, până și culoarea tăbliței de pe taxiuri – e bazat pe informații verificate. Fără îndoială, s-au strecurat și erori; cititorii care le sesizează sunt rugați să le prezinte la adresa www.interpretationofmurder.com. Responsabilitatea pentru erorile rămase este numai a mea.

N-am putut, totuși, să mă raportez numai la fapte reale în cazul fiecărui detaliu din New York. În primul rând, amplasarea anumitor clădiri a trebuit să fie schimbată. Morga principală a orașului, de exemplu, se afla în acea vreme în cadrul spitalului Bellevue, pe Strada 26, iar eu l-am plasat pe coronerul Hugel – un personaj fictiv – în centru, într-o clădire complet fictivă. La fel, am fost nevoit să inventez Balmoral, în care e găsit cadavrul lui Elizabeth

Riverford, dar cititorii bine informați vor recunoaște imediat clădirea reală – hotelul Ansonia – după care e inspirat, inclusiv fântâna cu foci. Sau, dacă am respectat în cea mai mare parte datele privind chesonul podului Manhattan, trebuie să spun că acesta a fost umplut cu beton în septembrie 1909 și nu avea camerele presurizate descrise în carte sub numele de „ferestre". În realitate, a existat un singur puț presurizat, dar aveam nevoie de „ferestre" din motive care nu mai trebuie explicate celor care au citit deja cartea.

De asemenea, am plasat anumite evenimente istorice mai înainte sau mai înapoi în timp. Un exemplu mărunt este citarea de către Abraham Brill a expresiei lui Theodore Roosevelt, „americani în al doilea rând". Experții în istorie vor arăta că Roosevelt și-a susținut bine-cunoscutul discurs despre cei care sunt „americani în al doilea rând" abia în 1915. (Expresia peiorativă era totuși larg răspândită și la 1900, iar presa a înregistrat punctele de vedere ale lui Roosevelt și înainte de 1915. Cititorii interesați pot consulta, de exemplu, *New York Times* din 17 februarie 1912, la pagina 3, și vor vedea că Roosevelt i-a „înfierat pe cei care sunt americani numai în al doilea rând" într-un articol pe care tocmai îl publicase în Germania. Brill, conștient de accentul german pe care l-a avut toată viața, ar fi fost foarte sensibil la această chestiune.) Sau, iarăși, textele consultate de doctorul Younger pentru a descoperi din ce cauză Nora Acton se vede pe ea însăși întinsă pe pat sunt reale, dar câteva dintre ele au fost scrise după 1909. Pe de altă parte, detectivul Littlemore ar fi putut să citească proza scurtă a lui H.G. Wells în care e descris un eveniment similar; povestirea respectivă, *Sub cuțit*, a fost publicată prima dată în 1896.

Altă mică schimbare temporală privește greva de la fabrica de cămăși Triangle, la care este angajată Betty: greva a avut loc în luna noiembrie a anului 1909 (iar celebrul incendiu s-a produs în 1911). O altă schimbare a fost făcută pentru balul fictiv al doamnei Fish de la Waldorf-Astoria. În realitate, sezonul de evenimente sociale din Manhattanul anului 1909 ar fi trebuit să înceapă mai târziu. Întâmplător, acel Waldorf-Astoria descris aici nu e hotelul pe care îl cunoaștem sub același nume azi, aflat în zona Park Avenue, la nord de stația Grand Central. Primul Waldorf-Astoria se găsea la intersecția Bulevardului 5 cu Strada 34; a fost

demolat în 1930, pentru a face loc celebrei Empire State Building.

Un caz mai semnificativ de deplasare temporală e reprezentat de modul în care tratez ruptura dintre Jung și Freud, care s-a petrecut în realitate treptat, de-a lungul unei perioade de trei ani, culminând în 1912. Am comasat evenimentele relevante și am plasat unele dintre ele în America, deși se întâmplaseră altundeva. Totuși, scenele dintre Freud și Jung descrise în cartea mea – oricât de incredibile par – au avut într-adevăr loc. De exemplu, un pocnet puternic și misterios chiar i-a întrerupt pe cei doi bărbați în mijlocul unei discuții despre ocultism (Freud situându-se pe poziția scepticului), iar Jung a pretins într-adevăr că el produsese telekinetic sunetul, printr-un fenomen numit „exteriorizare catalitică". Cum Freud luase în zeflemea afirmația, Jung anunțase o repetare imediată a sunetului pentru a-și dovedi teoria și, în mod inexplicabil, cuvintele i s-au adeverit. Episodul s-a petrecut totuși nu într-o cameră a hotelului Manhattan, în septembrie 1909, ci în casa lui Freud din Viena, în luna martie a aceluiași an. Mai mult, Freud a leșinat de două ori în prezența lui Jung, inclusiv în 20 august 1909, înainte ca pasagerii să se îmbarce pentru America. „Accidentul" enuretic al lui Freud din New York a fost dezvăluit de Jung însuși în 1951 – deși se prea poate ca Jung să fi inventat povestea ca să-l discrediteze pe Freud.

Biografii lui Jung nu s-au pus de acord în ce privește pretinsele lui flirturi, prefăcătorii și antisemitism. Portretul lui Jung din această carte e doar atât: un portret bazat pe operele lui, pe scrisori și pe concluziile la care au ajuns unii, nu toți, dintre cei care au scris despre el.

Cititorii se pot întreba dacă Freud și Jung și-ar fi exprimat într-adevăr punctele de vedere atribuite lor în *Interpretarea crimei*. Răspunsul e că, aproape în fiecare caz, și le-au exprimat. O mare parte din dialogul între Freud și Jung își are originea în propriile lor scrisori, eseuri și declarații apărute în surse publice. De exemplu, Freud spune în cartea mea: „Satisfacerea unui instinct sălbatic produce incomparabil mai multă plăcere decât a unuia civilizat". Cititorii interesați pot găsi propoziția corespunzătoare în lucrarea din 1930, *Civilizația și neajunsurile ei*, la pagina 79 a volumului 21 din ediția standard a operelor complete ale lui Freud.

După cum admiratorii lui Freud își vor fi dat imediat seama, Nora e derivată din Dora, tânăra descrisă în cazul cel mai controversat al lui Freud. Numele real al Dorei era Ida Bauer; nu era americancă, nici nu fusese tratată de Freud în America, deși a murit la New York, în 1945. Nora nu e în nici un fel o copie la indigo a Dorei, dar datele fundamentale ale situației – avansurile pe care i le-a făcut prietenul cel mai bun al tatălui ei, refuzul tatălui de a fi de partea ei, aventura lui cu soția aceluiași prieten și atracția Norei pentru soția respectivă – pot fi găsite toate în cazul Dora. Interpretarea oedipiană a isteriei Norei, așa cum este ea comunicată de Freud lui Younger în cartea mea, inclusiv componenta orală, e chiar interpretarea lui Freud a Dorei din viața reală. Cu toate acestea, atacurile fizice și misterul asasinatului sunt, bineînțeles, complet imaginare.

Încercarea primarului George B. McClellan de a smulge primăria de sub controlul celor de la Tammany Hall este cunoscută. De fapt, e posibil chiar ca McClellan să fi supravegheat personal o anchetă importantă în cazul unei crime din septembrie 1909, pentru că în acea perioadă a pus practic întregul departament de poliție sub controlul primarului. Pe de altă parte, interesul lui McClellan în asigurarea unei candidaturi pentru încă un mandat e pură speculație. El a declarat public că nu mai candidează.

Charles Loomis Dana, Bernard Sachs și M. Allen Starr sunt figuri istorice. Au fost într-adevăr cunoscuți sub numele de „Triumvirat" și erau cu toții dușmani de moarte ai lui Freud și ai psihanalizei. Vreau să subliniez totuși că actele abominabile atribuite lor aici sunt complet fictive. Nu a existat nici un complot pentru blocarea cursurilor lui Freud de la Clark. Am exagerat de asemenea, în scopul creșterii tensiunii dramatice, valoarea averii lui Dana, precum și relațiile lui de sânge cu familiile importante purtând același nume. Deși se pare că descindea din același strămoș ilustru ca și ceilalți Dana mai cunoscuți, Charles L. Dana se născuse în Vermont și este posibil ca nici măcar să nu-și fi cunoscut gradul exact de rudenie cu Charles A. Dana, cu ceilalți Dana din New York sau cu cei din Boston. Smith Ely Jelliffe e o altă figură istorică pe care am romanțat-o. De exemplu, Jelliffe nu era bogat și nici nu avem vreun motiv să credem că era afemeiat. (Să spunem în treacăt că, deși Clubul Jucătorilor e real, ideea că acolo înflorea prostituția e tot o pură speculație.) E adevărat totuși că Jelliffe a fost atât principalul psihiatru expert în cazul lui Harry

Thaw, cât și editorul primei cărți a lui Freud în engleză – *Studii alese despre isterie*, tradusă de Abraham Brill. E de asemenea adevărat că Jelliffe a asistat la întâlnirile Clubului Charaka, societatea exclusivistă (dar nu secretă) fondată de Dana și Sachs.

Relatările despre atacurile sadice ale lui Thaw asupra soției lui și asupra altor tinere sunt luate aproape cuvânt cu cuvânt din surse documentare. Ca să fiu exact, șocanta depoziție a doamnei Merrill a fost dată nu la procesul lui Thaw din 1907, ci la una dintre audierile ulterioare ale lui Thaw, în care i se testa sănătatea mintală. Mai mult (deși considerată de nenumărate ori fapt real), informația potrivit căreia Thaw a fost judecat la tribunalul din piața Jefferson e numai o legendă; a fost într-adevăr pus sub acuzare în acel tribunal, dar ambele procese pentru crimă s-au desfășurat în clădirea de pe Centre Street, de lângă Tombs. Nu există nici o dovadă că Thaw ar fi vizitat vreodată stabilimentul doamnei Merrill în perioada detenției la azilul Matteawan. Dată fiind ușurința cu care a evadat, o asemenea absență nepermisă nu e totuși de neconceput.

Cadavrul domnișoarei Elsie Sigel, nepoata generalului Franz Sigel, a fost într-adevăr descoperit în vara anului 1909 într-un cufăr dintr-un apartament de pe Bulevardul 8, aparținând unui anume Leon Ling. Personajul din cartea mea numit Chong Sing e o combinație între Chong Sing cel real și un alt individ implicat la rândul lui în caz. Cadavrul domnișoarei Sigel a fost însă descoperit cu aproximativ două luni și jumătate înainte ca Freud să ajungă în New York, și nu are rost să mai spun că descoperirea nu a fost făcută de către detectivul Jimmy Littlemore, care e un personaj complet imaginar.

La fel de imaginar e și doctorul Stratham Younger, precum și povestea de dragoste dintre el și Nora.

MULȚUMIRI

Cele mai profunde mulțumiri strălucitoarei mele soții, Amy Chua, care a avut ideea cărții, și iubitelor mele fiice, Sophia și Louisa, care (citind o versiune de genul „cu acordul părinților") au văzut greșeli acolo unde nimeni nu le vedea, începând chiar cu prima pagină. Am o datorie uriașă față de Suzanne Gluck și John Sterling pentru că au crezut în acest roman, și față de Jennifer Barth și George Hodgman pentru că l-au îmbunătățit. Vreau să le mulțumesc părinților mei, fratelui și surorii mele pentru adânca lor înțelegere și afecțiune. Debby Rubenfeld, Jordan Smoller, Alexis Contant, Anne Dailey, Marina Santilli, Susan Birke Fiedler, Lisa Gray, Anne Tofflemire și James Bundy au avut amabilitatea să-mi ofere neprețuite lecturi critice încă de la început. Heather Halberstadt a verificat faptele cu o formidabilă eficiență, și îi sunt recunoscător lui Kenn Russell pentru privirea sa meticuloasă.